

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת פתובות

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות כרך ג' וברך ד'
לפי ספר הזוהר 10 כרכים (70-79 כרכים) עמודים ח"ג תקיז עד ח"ד קב
[מפרשת משפטים דף קד: עד פרשת תרוימה דף קמט.]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת הספר ח"ו לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר חדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרוימה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

עמם, והכל כְּרֹאוּי. יִשְׁשַׁכֵּר וְזָבֻלוֹן שְׁתֵּי יָרְכִים. מְקוֹם שְׁיֹוֹנִיקִים נְבִיאֵי הָאָמֶת. יִשְׁשַׁכֵּר יֵרֶךְ יָמִין, כְּתוּב וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכֵּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים (זְבֻלוֹן יֵרֶךְ שְׁמַאל), וְכְתוּב (דְּבָרִים לג) שְׁמַח זָבֻלוֹן בְּצֹאתָךְ. וּבִשְׁעוֹר גְּדוּל כְּתוּב (בראשית מט) זָבֻלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת? מִשׁוֹם שְׁוִירְכָתוֹ עַל צִידוֹן. שְׁעוֹר (הִרְרָף שְׁלוֹ) עַד צִידוֹן.

בְּנִימִין נִשְׁאָר לְמַעְלָה בֵּין הַיָּרְכִים, שְׁתֵּי יוֹסֵף הִזָּה דְיוֹקְנֹו בְּאֶרֶץ, וְלֹה שְׁתַּמֵּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעִמּוֹ הַשְׁתַּמֵּשׁ מִשָּׁה, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין הַסְּתַלֵּק לְמַעְלָה, בְּנִימִין צִדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם.

מְבָרְכִים לְמִטָּה - דֵּן וּנְפֹתְלֵי גֹד וְאֶשֶׁר. בֵּירֶךְ שְׁמַאל - דֵּן עַד פָּרֶק הַרְגָּל, פָּרֶק הַרְגָּל נְפֹתְלֵי, וּמִשׁוֹם כֶּף נְפֹתְלֵי אֵילָה שְׁלַחָה, קַל בְּרַגְלָיו. בֵּירֶךְ יָמִין גֹּד, וְהוּא יִגֹּד עֶקֶב, עַד פָּרֶק הָעֶקֶב. אֶשֶׁר פָּרֶק שֶׁל עֶקֶב יָמִין, וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ, וְכַתוּב בְּרָזַל וּנְחָשֶׁת מִנְעֻלֶיךָ.

כִּי אֵלֶּה הֵם דְּיוֹקְנֹאוֹת עֲלִיוֹנִים, דְּיוֹקְנֵי שְׁלֹמֹעַזָּה. וּמִשׁוֹם שְׁהִיוּ בְּרִיּוֹת מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִתְקַנָּה בָּהֶם הַשְּׂכִינָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר הַפָּרָקִים הֵלְלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הַתְּפִשְׁטִיּוֹת שְׁנַתְּפִשְׁטוּ מִמֶּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁכַתוּב כֹּל אֵלֶּה שְׁכִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עֶשֶׂר. הַתְּפִשְׁטִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה נִקְרָאִים. לְהַתְּפִשְׁטוֹת שֵׁם שֶׁל מִי לְהִיּוֹת בְּנֵין כְּרֹאוּי, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים. אֵלֶּה הוּא יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל. מִי חִבֵּר (כְּרֹא) אֵלֶּה עִמּוֹ, וְהִזָּה בְּנֵין שְׁלָם עַל תְּקוּנֹו, שֵׁם אֶחָד מִמֶּשׁ.

וְהוּא שְׁאָמַר לוֹ לִיעֶקֶב אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שֶׁל עֶשׂוֹ, שְׁכַתוּב (בראשית לב) כִּי שָׁרִית עִם אֱלֹהִים, (עִם אֲנָשִׁים

יָאוֹת. יִשְׁשַׁכֵּר זָבֻלוֹן, תֵּרִין יָרְכִין. אֶתֶר דִּינְקֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט. יִשְׁשַׁכֵּר יָרְכָא יְמִינָא, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכֵּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים (ס"א זְבֻלוֹן יָרְכָא שְׁמַאלָא) וְכַתִּיב, (דְּבָרִים לג) שְׁמַח זָבֻלוֹן בְּצֹאתָךְ, וּבִשְׁעוֹרָא רַבְרָבָא, כְּתִיב, (בראשית מט) זָבֻלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת. מִאי טַעְמָא. בְּגִין דְּוִירְכָתוֹ עַל צִידוֹן. שְׁיַעוֹרָא (ס"א דְּנִרְרָף דִּידִית) עַד צִידוֹן.

בְּנִימִין, אֲשַׁתָּאֵר לְעֵילָא בֵּין יָרְכִין, דְּהָא יוֹסֵף הָוָה דְּיוֹקְנִיָּה בְּאֶרְעָא, וְלֹא שְׁתַּמֵּשָׁא בְּעֵלְמָא דָּא, וְעִמִּיהָ אֲשַׁתְּמֵשׁ מִשָּׁה, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין אֲסַתְּלֵק לְעֵילָא, בְּנִימִין צִדִּיקוֹ דְּעֵלְמָא. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דֵּן וּנְפֹתְלֵי גֹד וְאֶשֶׁר. בֵּירְכָא שְׁמַאלָא, דֵּן עַד פָּרֶק אֶרְגָּלָא. פָּרֶק אֶרְגָּלָא נְפֹתְלֵי. וּבְגִין כֶּף, נְפֹתְלֵי אֵילָה שְׁלֹוּחָה, קַל בְּרַגְלָיו. בֵּירְכָא יְמִינָא. גֹּד, וְהוּא יִגֹּד עֶקֶב, עַד פָּרֶק אֶרְעָב. אֶשֶׁר פָּרֶק אֶרְעָב דְּעֶקֶב יְמִינָא. (דְּבָרִים לג) וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ. וְכַתִּיב בְּרָזַל וּנְחָשֶׁת מִנְעֻלֶיךָ.

כִּי אֵלִין, אֵינּוֹן דְּיוֹקְנֵין עֲלֵאִין, דְּיוֹקְנֵא דְּלְעֵילָא. וּבְגִין דְּהוּוּ בְּרִיִין מִמֶּשׁ בְּהָאֵי עֲלְמָא, אֲתַקְנַת בְּהוּ שְׁכִינְתָא, (דף ק"ד ע"א) בְּאֵלִין תְּרִיסַר פָּרָקִין, תְּרִיסַר מְתִיחִין, דְּאֲתַמְתְּחוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ. דְּכַתִּיב, (בראשית מט) כֹּל אֵלֶּה שְׁכִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עֶשֶׂר. מְתִיחִין דִּישְׂרָאֵל, אֵלֶּה אֶקְרוּן. לְאֲתַמְתְּחָא שְׁמָא דְּמִי, לְמַהוּי בְּנִינָא כְּדָקָא יָאוֹת, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל דְּשְׁמָא דְּאֱלֹהִים. אֵלֶּה אֵיְהוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל. מִי חִבֵּר (נ"א כְּרֹא) אֵלֶּה בְּהִדִּיָּה, וְהוּוּ בְּנִינָא שְׁלָם עַל תְּקוּנִיָּה, שְׁמָא חֲדָא מִמֶּשׁ.

חֲדָא הוּא דְּאָמַר לִיהָ לִיעֶקֶב, הַהוּא מְמַנָּא דְּעֶשׂוֹ, דְּכַתִּיב, (בראשית לב) כִּי שָׁרִית עִם

אֱלֹהִים, (עם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל) לְעֵילָא, בְּתַקוּנָא קְדָמָא, בְּכַנְיָנָא קְדָמָא. כָּל אֵלָה, וְדָאֵי בְּנֵינָא קְדָמָא אִיהוּ.

וְעַד דָּא, לִית שְׂצִיאוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמַי וְלְעַלְמֵי עַלְמִין. וְחָס וְשָׁלוֹם אֲלִמְלָא יִשְׁתַּצִּיאוּ,

שְׂמָא דָּא לָא הוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע ז)

וְהַכְרִיתוּ אֶת שְׂמֹנֵי מִן הָאָרֶץ וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שְׂמָא גְדוֹל, דָּא, בְּנֵינָא קְדָמָא,

שְׂמָא קְדָמָא אֱלֹהִים. וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּגְלוּתָא, כְּבִיכּוֹל כָּל בְּנֵינָא נְפִל. לְזַמְנָא דָּאֲתִי, כַּד יִפְרוֹק קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא

לְבָנוּי מְגְלוּתָא, (יחזקאל) מִי וְאֵלִ"ה דְּהוּה בְּפְרוּדָא בְּגְלוּתָא, יִתְחַבְרוּן כְּחָדָא, וְשְׂמָא דְּאֱלֹהִים יְהֵא שְׁלִים עַל תְּקוּנָיָה, וְעַלְמָא יִתְבַּסֵּם.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֵלָה כְּעַב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֶל אֲרַבְתֵּיהֶם.

וּבְגִין דְּאִיהוּ שְׂמָא חָדָא, לָא כְּתִיב מִי וְאֵלָה, אֶלָּא מִי אֵלָה, שְׂמָא חָדָא, בְּלָא פְרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא בְּגְלוּתָא, אֶסְתַּלַּק מִי לְעֵילָא, כְּבִיכּוֹל אִמָּא מַעַל בְּנִין. וּבְנִין נְפִלוּ. וְשְׂמָא דְּהוּה שְׁלִים, דְּהוּא שְׂמָא עֲלָא רַבְרָבָא קְדָמָא, נְפִיל.

וְעַד דָּא, אֲנָן מְצַלָן, וּמְקַדְשֵׁן בְּבֵתֵי כְּנִסְיֹת, עַל שְׂמָא דָּא, דִּיתְבַּנֵּי כְּמָה דְּהוּה. וְאַמְרֵי יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיה רַבָּא. אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא מְבָרַךְ. מֵאֵן שְׁמִיה רַבָּא. הַהוּא קְדָמָא דְּכֵלָּא, בְּגִין דְּלִית לִיה בְּנֵינָא אֶלָּא בְּהַדָּן. מִי לָא יִתְבַּנֵּי לְעוֹלָם, אֶלָּא בְּאֵלָה. וְעַל דָּא, בְּהַהוּא זְמַנָּא, מִי אֵלָה כְּעַב תַּעוּפִינָה. וְיַחְמוּן כָּל עַלְמָא, דְּהֵא שְׂמָא עֲלָא אֶתְתַּקֵּן עַל תְּקוּנָיָה.

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְתוֹכֵל) לְמַעְלָה, בְּתַקוּן רֵאשׁוֹן בְּכַנְיָן רֵאשׁוֹן. כָּל אֵלָה, וְדָאֵי בְּנִין רֵאשׁוֹן הוּא.

וְרַבֵּן אֵין פְּלִיזֵן לְיִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. וְחָס וְשָׁלוֹם, אֲלִמְלָא יְכֹלוּ, הַשֵּׁם הַזֶּה לֹא הָיָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (יהושע ז) וְהַכְרִיתוּ אֶת שְׂמֹנֵי מִן הָאָרֶץ וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שֵׁם הַגָּדוֹל זֶה הַבְּנִין הַרֵאשׁוֹן, שֵׁם הַרֵאשׁוֹן אֱלֹהִים. וְעַכְשָׁו שִׁישְׂרָאֵל בְּגְלוּת, (יחזקאל) כְּבִיכּוֹל נְפִל כָּל הַבְּנִין, וְלַעֲתִיד לְבָא כְּשִׁיגְאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי מְהַגְלוּת, מִי וְאֵלִ"ה שְׁהִי בְּפְרוּדָא בְּגְלוּת יִתְחַבְרוּ כְּחָדָא, וְשֵׁם הָאֱלֹהִים יְהִי שְׁלֵם עַל תְּקוּנָו וְהָעוֹלָם יִתְבַּסֵּם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ס) מִי אֵלָה כְּעַב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֶל אֲרַבְתֵּיהֶם.

וּמְשׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד, לֹא כְּתוּב מִי וְאֵלָה, אֶלָּא מִי אֵלָה, שֵׁם אֶחָד לְלֹא פְרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. שְׁעַכְשָׁו בְּגְלוּת הַתַּעֲלָה מִי לְמַעְלָה, כְּבִיכּוֹל הָאֵם מַעַל הַבְּנִים, וְהַבְּנִים נְפִלוּ, וְהַשֵּׁם שְׁהִיָּה שְׁלֵם, שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַעֲלִיזֵן הַגָּדוֹל הַרֵאשׁוֹן, נְפִל.

וְעַד זֶה אֲנוּ מִתְפַּלְלִים וּמְקַדְשִׁים בְּבֵתֵי כְּנִסְיֹת עַל הַשֵּׁם הַזֶּה שִׁיבְנָה כְּמוֹ שְׁהָיָה, וְאוֹמְרִים יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיה רַבָּא. אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא מְבָרַךְ. מִי זֶה שְׁמוֹ הַגָּדוֹל? אוֹתוֹ הַרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, מְשׁוּם שֶׁאֵין לוֹ בְּנִין אֶלָּא עִמּוֹ. מִי לֹא יִבְנֶה לְעוֹלָם אֶלָּא בְּאֵלָה. וְעַל זֶה בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִי אֵלָה כְּעַב תַּעוּפִינָה, וְיִרְאוּ כָּל הָעוֹלָם שְׁהִי הַשֵּׁם הַעֲלִיזֵן נִתְקֵן עַל תְּקוּנָו. וְאֵם שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הַזֶּה נִתְקֵן וְנִבְנָה עַל תְּקוּנָו, הָרִי יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל, וְכָל שְׂאָר הַשְּׂמוֹת יִחְזְרוּ

וּמְשׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד, לֹא כְּתוּב מִי וְאֵלָה, אֶלָּא מִי אֵלָה, שֵׁם אֶחָד לְלֹא פְרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. שְׁעַכְשָׁו בְּגְלוּת הַתַּעֲלָה מִי לְמַעְלָה, כְּבִיכּוֹל הָאֵם מַעַל הַבְּנִים, וְהַבְּנִים נְפִלוּ, וְהַשֵּׁם שְׁהִיָּה שְׁלֵם, שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַעֲלִיזֵן הַגָּדוֹל הַרֵאשׁוֹן, נְפִל.

וְעַד זֶה אֲנוּ מִתְפַּלְלִים וּמְקַדְשִׁים בְּבֵתֵי כְּנִסְיֹת עַל הַשֵּׁם הַזֶּה שִׁיבְנָה כְּמוֹ שְׁהָיָה, וְאוֹמְרִים יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיה רַבָּא. אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא מְבָרַךְ. מִי זֶה שְׁמוֹ הַגָּדוֹל? אוֹתוֹ הַרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, מְשׁוּם שֶׁאֵין לוֹ בְּנִין אֶלָּא עִמּוֹ. מִי לֹא יִבְנֶה לְעוֹלָם אֶלָּא בְּאֵלָה. וְעַל זֶה בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִי אֵלָה כְּעַב תַּעוּפִינָה, וְיִרְאוּ כָּל הָעוֹלָם שְׁהִי הַשֵּׁם הַעֲלִיזֵן נִתְקֵן עַל תְּקוּנָו. וְאֵם שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הַזֶּה נִתְקֵן וְנִבְנָה עַל תְּקוּנָו, הָרִי יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל, וְכָל שְׂאָר הַשְּׂמוֹת יִחְזְרוּ

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

וְאִי שְׁמִיה רַבָּא דָּא אֶתְקֵן, וְאַתְבַּנֵּי עַל תְּקוּנָיָה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כָּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנָיָהוּ,

על תקונם, וישראל שולטים על הכל, שהרי כלם תלויים בשמו הגדול, ראשון לכל הבנינים. סוד זה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולמות. ראשון לכל הבנינים, שם זה נבנה, שכתוב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ברא שמו על תקונו. וכשברא אלה, ברא (שמו) אותו בכל החילות שנראים לו להיות שמו על תקונו כראוי, שכתוב המוציא במספר צבאם.

מה זה במספר? אלא בן אחד שמאיר מסוף העולם ועד סוף העולם יש לקדוש ברוך הוא, והוא עץ גדול וחקק. ראשו מגיע לגבה השמים, וסופו מתפשטים שרשי, ומשרשים בעפר הקדוש, ומספר שמו. ותלוי בשמים העליונים, וחמשה רקיעים תלויים ממנו עד המספר הזה, וכלם נוטלים שם זה בגללו, שכתוב (תהלים ט) השמים מספרים, בגלל מספר זה. כל (בשביל השם הזה מספר) השמים מרויחים את השם הזה בגללו. ועל זה המוציא במספר צבאם, שאלמלא מספר זה לא ימצאו חילות ותולדות לעולמים.

ועל זה כתוב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב את רבע ישראל. שנים הם שמנו צאן ונכנסו בחשבון על ידיהם, בגלל שלא שלטה בהם עין הרע. מי מנה עפר יעקב - הרי אחד שעשה חשבון. ומספר את רבע ישראל - הרי מונה אחר.

ועל שני אלה לא שלטה בהם עין הרע, שהרי מי מנה לעפר יעקב - אלה אותן אבנים (הרגות) קדושות, אבנים מפלמות שמהן יוצאים מים לעולם. ועל זה כתוב (בראשית כח) והיה ורעה פעפר הארץ. מה אותו עפר העולם

וישראל שליטין על כל, דהא כלהו תליין בשמיה רבא, קדמאה לכל בנינין.

רוא דא, פד ברא קדשא בריה הוא עלמין. קדמאה לכל בנינין, שמא דא אתבני. דכתיב, (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ברא שמיה על תקוניה, וכד ברא אלה, ברא (שמיה) ליה בכל חילין דיתחזון ליה, למהוי שמיה על תקוניה פדקא יאות, דכתיב, (ישעיה מ') המוציא במספר צבאם.

מאי במספר. אלא ברא חד דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, אית ליה לקודשא בריה הוא, והוא אילנא רבא ותקיף. רישיה מטי לצית שמיא, וסופיה מתחין שרשוי, ואשתרשן בעפר קדישא, ומספר שמיה. ותליא בשמים עלאין, וחקמש רקיעין תליין מניה, עד האי מספר, וכלהו נטלין שמא דא בגיניה דכתיב, (תהלים ט) השמים מספרים, בגין האי מספר, כלהו (ד"א בגין האי שמא מספר) שמים רווחין שמא דא בגיניה, ועל דא המוציא במספר צבאם, דאלמלא מספר דא, לא ישתפחון חיילין ותולדין לעלמין.

ועל דא כתיב, (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל, תרין אינון, דמנו עאנא, ועאלו בחושבנא על ידיהו, בגין דלא שלטא בהו עינא בישא. מי מנה עפר יעקב, הא חד, דעביד חשבנא. ומספר את רבע ישראל, הא מונה אחרא.

ועל תרין אלין לא שלטא בהו עינא בישא, דהא מי מנה לעפר יעקב, אלין אינון אבנין (ד"א דרגין) קדישין, אבנין מפולמין, דמנהון נפקי מיין לעלמא. ועל דא כתיב (בראשית כח) והיה זרעה פעפר הארץ. מה ההוא עפר, עלמא מתברך בגיניה. אוף הכי (בראשית כב)

מתברר בשבילו, אף כף (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר, שהוא מונה שני, מנה את רבע כל אותן נקבות, מרגליות עליונות, של המטה ששוכב עליה ישראל.

ומשם והלאה הוא מונה לכל, משום שהוא טוב עין. זהו שכתוב מונה מספר לכוכבים. מי הוא שמונה את הכוכבים? מספר. מונה מספר לכוכבים. ועל ידו עוברים פלם בחשבון. ולעתיד לבא, (ירמיה לג) עוד תעברנה הצאן על ימי מונה. ולא יודעים מי הוא. אלא משום שבאותו זמן יהיה הכל ביחוד בלא פרוד, הכל יהיה (ובכל יחיו) מונה חד.

קיום זקן, התעורר והתגבר בכחך ושוט ביים. פתח ואמר, (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. בשעה שהקדוש ברוך הוא יתעורר להחיות מתים - אלו שחזרו בגלגול שני גופים ברוח אחת, שני אבות, שתי אמהות, כמה גלגולים מתגלגלים על ידי זה, אף על גב שנתבאר, וכך הוא. אבל מי מנה עפר יעקב, והוא יתקן הכל, ולא יאבד כלום, והכל יקום.

והרי נאמר (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר אלה, כמו שנאמר בספרו של חנוך, כשהחברים הסתפלו באותן אותיות (ששטות) באויר בו, והם אע"ד פמת"ר, הינו אדמ"ת עפ"ר. הינו (קהלת ד) ושפח אני את המתים שפבר מתו. אדמת עפר הן אותיות, וקול מתעורר ומודיע וכך אומר בפנין השני. עפר - עפר ראשון. אדמת - שני. שהתפקן העקר הראשון פסלת אליו.

אדמת עפר - פלם - יקיצו, אלה שהתקנו לחיי עולם. (יקיצו כמו

והתברכו בזרעך כל גויי הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר דאיהו מונה תננינא, מנה לרבע כל אינון נוקבין, מרגלן עלאין, דמטה דשכיב עליה ישראל.

ומתמן (דף ק"ה ע"ב) ולהלאה, איהו מונה לכלא, בגין דאיהו טוב עין. הדא הוא דכתיב, מונה מספר לכוכבים. מאן הוא מונה לכוכבים. מספר. מונה מספר לכוכבים, על ידוי עברין פלהו בחשבנא, ולזמנא דאתי, (ירמיה לג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ולא ידעין מאן הוא. אלא בגין דבההוא זמנא, יהא כלא ביחודא בלא פרודא, פלא ליהוי (ובכל יחיו) מונה חד.

קום סבא, אתער ואתגבר בחילך, ושוט ימא. פתח ואמר, (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. בשעתא דיתער קדשא בריך הוא לאחייא מתיא, הני דאתהדרו בגלגולא, תרין גופין ברוחא חדא, תרין אבהן, תרין אמהן, כמה גלגולין מתגלגלן על (דא) דא, אף על גב דאתמר, והכי הוא, אבל מי מנה עפר יעקב, ואיהו יתקין פלא, ולא יתאביד כלום, וכלא יקום.

והא אתמר, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר הני, כמה דאתמר בספרא דחנוך, פד חברייא אסתפלו באינון אתוון (דפסיז) באוירא ביה, ואינון אע"ד פמת"ר, היינו, אדמ"ת עפ"ר. היינו (קהלת ד) ושפח אני את המתים שפבר מתו, אדמת עפר אינון אתוון וקלא אתער ואודע והכי אמר בבנינא תננינא. עפר, עפר קדמאה. אדמת תננינא, דאתפקן עקר קדמאה פסולת לגביה. אדמת עפר פלהו, יקיצו. אלה דאתקנו, לחיי עולם. (ס"א יקיצו כמה דאתמר בספרא דחנוך. חברייא

שנאמר בספרו של חנוך. חברים הסתכלו באלו האותיות אדמ"ת ע"ר (והן אע"ד פמת"ר) אותן אותיות טסות באויר, וקול מתעורר ומודיע (ומכריז) הקיצו ורננו שכני עפר, וזהו בנן שני שנתקן. וקר אמר בספרו של חנוך: בנן שני עפר שנתקן. ראשון אדמת. ואותו ראשון פסלת לגבי שני שנתקן. ואלו ושני אדמת עפר פלם וקיצו אלה שנתקנו לחי עולם) מי זה עולם? זהו עולם שלמטה, שחרי לא זכו להיות בעולם שלמעלה. ואלה שלא זכו - לחרפות ולדראון עולם. מה זה לחרפות? משום שצד האחר יעבר מן העולם, והקדוש ברוך הוא ישאיר את אלה שהיו מנביעת אותו הצד להתמיה בהם את כל בני העולם. מי גרם כל זה? אותו שלא רצה להתרבות בעולם ולא רצה לקיים (בדרך של אותו נהר שהוא) ברית הקדש, ולכן גרם כל מה שגרם וכל הגלגולים הללו שאמרנו עליה עד כאן. (וזהו) עד כאן זקן. שנתק רגע אחד, והחברים היו תמהים, ולא היו יודעים אם היה יום אם היה לילה, אם עומדים שם אם לא עומדים.

פתח אותו זקן ואמר, פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו'. פסוק זה מוכיח על כל מה שנתבאר. בא וראה, כל זכר עומד בדיוקן בעולם הזכר, וכל נקבה עומדת בדיוקן בעולם הנקבה. בעוד שהוא עבד שנדבק בו הקדוש ברוך הוא באותן שש שנים קדמוניות, ואם עקר עצמו מעבודתו, יעקר אותו הקדוש ברוך הוא מאותן שש שנים של עולם הזכר, וימסר לאדם שהוא מששה צדדים, יעבד לו שש שנים, ויעקר משש שנים (קדמוניות) שלמעלה.

אחר כך יורד משם ונמסר לעולם הנקבה. הוא לא רצה לעמד (בעולם) בזכר - יורד ועומד בנקבה. באה

איסתכלו באינון אתונו אדמ"ת ע"ר (ואינון אע"ד פמת"ר) אינון אתונו טסאן באוירא וקלא אתער ואודע (ס"א ואכריז) הקיצו ורננו שוכני עפר ורא איהו בנינא תנינא דאתקנו וסכי אמר בספרא דחנוך בנינא תנינא עפר דאתקנו: קדמאה אדמת. והוא קדמאה פסולת לגבי תנינא דאתקנו וסכי ושני אדמת עפר בלחו וקיצו אלה דאתקנו לחי עולם) מאן עולם. דא עולם דלתתא דהא לא זכו למיהוי בעולם דלעילא. ואלה דלא זכו, לחרפות ולדראון עולם. מאי לחרפות, אלא בגין דסטרא אחרא יתעבר מעלמא, וקודשא בריך הוא, אלין דהוו מנביעו דההוא סטרא, ישאר לון, לתוהא בהון כל בני עלמא.

בר דא מאן גרים, ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא, ולא בעי לקיימא (ס"א בדרנא דההוא נהר דאיהו) ברית קדישא, על דא גרים כל מה דגרים, וכל הגי גלגולין דקא אמינא עליה עד הכא. (הרא הוא) עד כאן סבא. שתיק רגעא חדא, וחברייא הוו תווהין, ולא הוו ידעין, אי הנה ימא, אי הנה ליליא, אי קיימי תמן, אי לא קיימי.

פתח ההוא סבא ואמר, (שמות כא) פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו'. קרא דא אוכח, על כל מה דאתמר. תא חזי, כל דכורא, קאים בדיוקנא, בעלמא דדכורא. וכל נוקבא קאים בדיוקנא, בעלמא דנוקבא. בעוד דאיהו עבדא דקודשא בריך הוא אתדבק ביה, באינון שש שנים קדמוניות, ואי אעקר גרמיה מפולחניה, יעקר ליה קדשא בריך הוא מאינון שש שנים, דעלמא דדכורא, ואתמסר לפר נש, דאיהו משית סטרין, יפלה ליה שית שנין, ויתעקר משית שנין (קדמוניות) דלעילא.

בבתר נחית מתמן, ואתמסר בעלמא דנוקבא. הוא לא בעא לקיימא (בעלמא) בדכורא,

הנְקֵבָה, שְׁהִיא שְׁבִיעִית, וְנוֹטְלָת אוֹתוֹ. הָרִי מִפְּאֵן וְהִלָּאָה הוּא מְעוֹלִם הַנְקֵבָה. דֹּא רְצָה לְעַמְד בְּהַּ וּבַגְּאֵלָה שְׁלָה - יוֹרֵד לְמִטָּה וְנִדְבֵק לְמִטָּה וְנִאֲחִז בְּצַד הָאֲחֵר. מִפְּאֵן וְהִלָּאָה נְעַקֵר מְעוֹלִם הַזִּכֵּר וּמְעוֹלִם הַנְקֵבָה. הָרִי נִאֲחִז בְּאוֹתָם עֲבָדִים שְׁהֵם מִצַּד הָאֲחֵר.

עֲבָשׁוּ, כִּיּוֹן שְׁכָף הוּא, הַצֵּטְרָף פְּגָם וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ רָשָׁם שֶׁל פְּגָם, שְׁהָרִי כָּל פְּגָם הוּא שֶׁל צַד הָאֲחֵר, וּמִיּוֹבֵל וְהִלָּאָה חוֹזֵר לְגִלְגּוּל, וְשָׁב לְעוֹלָם כְּמִקְדָּם, (אם זוכה ומתקן עצמו, נדבק) וְנִדְבֵק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הַנְקֵבָה וְלֹא יוֹתֵר. זָכָה - עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם הַנְקֵבָה, וְכָלֵם סוֹד הַכְּתוּב (תהלים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ. וְאֲשָׁרִיו כְּשִׁמְתַתְּקֵן וְזוֹכֶה לְכָף.

וְאִם לֹא זָכָה אֶפְלוּ בְּגִלְגּוּל הַיּוֹבֵל, הָרִי הוּא כְּלֹא הֵיךְ, שְׁחִזֵר וְלֹא הַשְׁלִים יָמָיו לְהַנְשֵׂא בְּעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת תוֹלְדוֹת. מַה כְּתוּב? אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִם יַחֲדִי יִפְגֵּס לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּלִי תוֹלְדוֹת וְלֹא רְצָה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָף, וְיֵצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה יַחֲדִי בְּלִי זֶרַע - הוֹלֵךְ כְּמוֹ אֶבֶן בְּכָף הַקָּלֵעַ עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל הַסֵּלַע הַחִזֵק, וְנִכְנָס לְשָׁם, וּמִיָּד נוֹשֶׁבֶת רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ יַחֲדִי שְׁנַעֲזוּב מִנְקֵבָתוֹ, וְהוֹלֵךְ יַחֲדִי כְּנֹחֵשׁ שֶׁלֹּא מִתְחַבֵּר עִם אַחֵר בְּדֶרֶךְ, וְנוֹשֵׁב בּוֹ.

וּמִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל הַסֵּלַע הַחִזֵק הוּא לְבָדוֹ, וְהוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם עַד שְׁמוּצָא גּוֹאֵל לְהַשִּׁיבּוֹ. וְהִינּוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, זֶה שֶׁלֹּא רְצָה לְשֵׂאת שְׂיָהוּי לוֹ תוֹלְדוֹת.

נְחִית וְקִיִּמָּא בְּנוֹקְבָא. אֲתַתּוּ נּוֹקְבָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית, וְנוֹטְלָא לִיה, הָא מִפְּאֵן וְלִהִלָּאָה, מְעַלְמָא דְּנוֹקְבָא אִיהוּ.

לֹא בָּעָא לְקִיִּמָּא בְּהַּ, וּבְפִירוּקָא דִּילָהּ, נְחִית לְתַתָּא, וְאֲתַדְבֵק לְתַתָּא, וְאֲתַאֲחִיד בְּסִטְרָא אַחֲרָא. מִפְּאֵן וְלִהִלָּאָה, אֲתַעֲקֵר מְעַלְמָא דְּדְכוּרָא, וּמְעַלְמָא דְּנוֹקְבָא. הָא אֲתַאֲחִיד, בְּאִינוּן עֲבָדִים דְּאִינוּן מִסְטְרָא אַחֲרָא.

הַשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּהָכִי הוּא, אִיעֲטְרִיף פְּגָם, וְלִמְעַבְד בִּיה רְשִׁימוֹ דְּפְגָם, דְּהָא כָּל פְּגָם דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ, וּמִיּוֹבֵל וְלִהִלָּאָה אֲתַהֲדֵר לְגִלְגּוּלָא, וְתָב לְעַלְמָא כְּמִלְקֵדְמִין. (ס"א א' ו'כ' וְאֲתַתְּקֵן פְּרִמִּיה אֲתַדְבֵק) וְאֲתַדְבֵק בְּהוּא עַלְמָא דְּנוֹקְבָא, וְלֹא יַתִּיר. זָכָה עֲבִיד תוֹלְדִין בְּעַלְמָא דְּנוֹקְבָא, וְכִלְהוּ רְזָא דְּכְתִיב, (תהלים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ. וְזַפְּאָה אִיהוּ כַּד אֲתַתְּקֵן וְזָכִי לְכָף.

וְאִי לֹא זָכָה אֶפְלוּ בְּגִלְגּוּלָא דִּיּוֹבֵלָא, הָא אִיהוּ כְּלֹא הוּהַ, אֲתַהֲדֵר, וְלֹא אֲשְׁלִימוּ יוֹמוֹי, לְאֲתַנְסְבָא בְּעַלְמָא, וְלִמְעַבְד תוֹלְדִין. מַה כְּתִיב, אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִי יַחֲדָאִי יַעוּל בְּהוּא עַלְמָא בְּלֹא (דף ק"ז ע"א) תוֹלְדִין, וְלֹא בָּעָא לְאֲשְׁתַּדֵּלָא בְּהָאִי, וְנִפְק מֵהָאִי עַלְמָא יַחֲדָאִי, בְּלֹא זֶרַע, אֲזִיל כְּאֲבָנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד הוּא אֲתַר דְּטַנְרָא תְּקִיפָא, וְעָאל תַּמָּן וּמִיָּד נִשְׁב רוּחָא דְּהוּא יַחֲדָאִי, דְּקָא אֲשְׁתַּבִּיק מִנוֹקְבִיהַ, וְאֲזִיל יַחֲדָאִי, כְּחֻזָּא דְּלֹא אֲתַחַבֵּר בְּאַחֲרָא בְּאוּרְחָא, וְנִשְׁיב בִּיהַּ.

וּמִיָּד נִפְק מִגּוֹ הוּא אֲתַר דְּטַנְרָא תְּקִיפָא, הוּא בְּלַחֲדוּי, וְאֲזִיל וּמְשֻׁטָּא בְּעַלְמָא, עַד דְּקָא אֲשַׁפַח פְּרוּקָא לְאֲתַבָּא. וְהִינּוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, הָאִי דְּלֹא בָּעָא לְאֲתַנְסְבָא, לְמַהוּי לִיה תוֹלְדִין.

אָבֵר אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אֲתַנְסִיב, וְאִשְׁתַּדֵּל בְּאֲתַתִּיהּ, וְלֹא יָכִיל, הֵהוּא לֹא אֲתַתְּרָךְ כַּהוּא אַחְרָא, לֹא יִיעוּל יַחֲדָאי, וְלֹא נִפְיָךְ יַחֲדָאי, אֶלְא אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא מְקַפֵּחַ אַגְרָא כָּל בְּרִינְךָ, אִף עַל גַּב דְּלֹא זָכוּ בְּבִנְיָ, מַה כְּתִיב וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְתַרְוִיבִיהוּ אֲתִינְךָ בְּגִלְגוּלָא, וְזִכְיִינְךָ לְאֲתַחְבְּרָא כַּחְדָּא כְּמִלְקַדְמִין. וְהֵאִי לֹא נָסִיב אֲתַתָּא דְתַרוּכִין, אֶלְא הֵהִיא דְאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא זָכוּ, הִשְׁתָּא יִזְכּוּ כַּחְדָּא, אִי יִתְקַנּוּן עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

אָבֵר אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא, שְׁנִישָׂא וְהִשְׁתַּדֵּל בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָכִיל - הֵהוּא לֹא מְגַרֵשׁ כְּאוֹתוֹ אַחֵר, לֹא יִכְנֹס יַחֲדָי וְלֹא יִצֵּא יַחֲדָי. אֶלְא אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא, הַקְדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא לֹא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִינְתִי, אִף עַל גַּב שְׂלֵא זָכוּ לְבָנִים, מַה כְּתוּב? וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְשִׁנְיָהֶם בָּאִים בְּגִלְגוּל וְזוֹכִים לְהִתְחַבֵּר כְּאֶחָד כְּמִקְדָּם. וְזֶה לֹא נִישָׂא אִשָּׁה שֶׁל גְּרוּשִׁין, אֶלְא אוֹתָהּ שֶׁהִשְׁתַּדֵּל בָּהּ בְּהִתְחַלְתָּהּ וְלֹא זָכוּ - כַּעַת יִזְכּוּ כְּאֶחָד אִם יִתְקַנּוּ מִעֲשִׂיהֶם, וְעַל זֶה וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

אִם אֲדַנְיָו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו' (שְׁמוֹת כ"א) (הִשְׁתָּא) אַהֲדָר קָרָא לְמַלִּין אַחְרַנִּין, (כ"א לְמַלְחָה קְדָמָא) לַהוּא דְנִפְיָךְ יַחֲדָאי בְּלֹא נִוְקַפָּא כָּלְל, וַיִּפְרוֹק לִיהּ הֵהוּא דּוּכְתָא דְאֶקְרִי שְׁבִיעִית. וְהֵהוּא שְׁבִיעִית אֶקְרִי אֲדַנְיָו, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ אִיהוּ. אִם דָּא אֲדַנְיָו חָס עָלֶיהָ, וְאֲתִיב לִיהּ לְהֵאִי עֲלֵמָא יַחֲדָאי כְּמַה דְהוּהּ, וַיְהִיב לִיהּ אֲתַתָּא הֵהִיא דְמִזְבַּח אַחִיתַת עֲלוּי דְמַעִין, וְאֲתַחְבְּרָא כַּחְדָּא. וַיִּלְדָּהּ לוֹ בָּנִים אוּ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶיהָ תַהֲיֶיהָ לְאֲדַנְיָהּ כְּמַה דְאֲתַמַּר.

אִם אֲדַנְיָו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו' (עֵתָה) חוֹזֵר הַכְּתוּב לְדַבְרִים אַחֲרִים (לְדַבְרֵי הַרְאִשׁוֹן), לְאוֹתוֹ שְׁיִצֵּא יַחֲדָי בְּלִי נִקְבָּה כָּלְל, וַיִּנְאַל אוֹתוֹ אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא שְׁבִיעִית, וְאוֹתָהּ שְׁבִיעִית נִקְרָא אֲדַנְיָו, הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אִם אֲדַנְיָו - זֶה חָס עָלָיו וּמִשִּׁיב אוֹתוֹ לְעוֹלָם הִנֵּה יַחֲדָי כְּמוֹ שְׁהִיָּה, וְנוֹתֵן לוֹ אִשָּׁה, אוֹתָהּ שְׁמִזְבַּח הוֹרִיד עָלֶיהָ דְמַעוֹת, וּמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד. וַיִּלְדָּהּ לוֹ בָּנִים אוּ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶיהָ תַהֲיֶיהָ לְאֲדַנְיָהּ, כְּמוֹ שְׁנִנְאֵמַר.

דְּהָא אִי תָב, וְאֲתַקִּין הֵהוּא אֲתַר דְּפָגִים בְּחִיּוּי, אֲתַקְבַּל קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, נְטִיל לִיהּ, וְאֲתַקִּין לִיהּ עַל תְּקוּנָוִי לְבַתְרָ. וְדָא אֶקְרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא יָרִית מוֹתְבִיָּה, דְּהֵהוּא אֲתַר, דְּהֵהוּא נְהָר דְנִגִּיד וְנִפְיָךְ, וְאֲתַקִּין גְּרָמִיָּה מְמַה דְהוּהּ בְּקַדְמִיתָא. (כ"א הֵהוּא) אַתְרֵי דְפָגִים וְאֲתַקִּין לִיהּ עַל תְּקוּנָוִי בְּחִיּוּי אֲתַקְבַּל קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא וְנְטִיל לִיהּ לְבַתְרָ וְדָא אֶקְרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה דְהָא אֲתַקִּין גְּרָמִיָּה מְמַה דְהוּהּ בְּקַדְמִיתָא) פִּינּוֹן דְאֲתַתְּקִין וְתָב בְּתִיּוּבְתָא, הָא סָלִיק עַל תְּקוּנָוִיָּה. דְלִית מְלָה בְּעֲלֵמָא, וְלִית מִפְתַּחָא בְּעֲלֵמָא, דְלֹא תָבַר הֵהוּא דְתָב בְּתִיּוּבְתָא.

שְׁהֲרִי אִם שָׁב וְהִתְקִין אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁפָגִם בְּחִיּוּ, מִתְקַבַּל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמִתְקַנּוֹ עַל תְּקוּנָוִי אַחֵר כֶּף. וְזֶה נִקְרָא בְּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁהֲרִי יִרֵשׁ אֶת מוֹשְׁבוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ נִהָר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, וּמִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ מִמַּה שְׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. (אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁפָגִים וּמִתְקַן אוֹתוֹ עַל תְּקוּנָוִי בְּחִיּוּ, מִתְקַבַּל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ וְלוֹקַח אוֹתוֹ אַחֵר כֶּף, וְזֶה נִקְרָא בְּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁהֲרִי תִקַּן עֲצָמוֹ מִמַּה שְׁהִיָּה בְּתַחֲלָה) פִּינּוֹן שְׁנִתְקַן וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, הֲרִי עָלָה עַל תְּקוּנָוִי. שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם וְאִין מִפְתַּח בְּעוֹלָם שְׂלֵא שׁוֹבֵר אוֹתוֹ שׁוֹבֵב בְּתִשׁוּבָה.

מָאִי יִצֵּא בְּגַפּוֹ. הָא אֲתַמַּר, אֶבַל תּוֹ רְזָא אִית

מַה זֶה יִצֵּא בְּגַפּוֹ? הֲרִי נִתְבָּאֵר.

אָבֵל עוֹד סוֹד יֵשׁ בּוֹ, יֵצֵא בְּגָפוֹ - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי ט) עַל גְּפֵי מְרֵמֵי קָרָת. מֵה לְשֵׁם עֲלוּי וְהִתְעַלּוּת, אַף כָּאֵן עֲלוּי וְהִתְעַלּוּת. מְקוֹם שְׂבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹלִים, אֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יִכּוֹלִים לַעֲמֹד שָׁם. וּמִשׁוּם כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁשָּׁב בְּתְּשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתוֹ וְדָאֵי מִיָּד.

שְׁנֵינוּ, אֵין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁעוּמַד לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֵת הַכֹּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאֵם שָׁב בְּתְּשׁוּבָה, הָרִי מִזְּמַן כְּנִגְדוֹ אֲרַח חַיִּים. וְאֵף עַל גֵּב שְׂפָגָם מֵה שְׂפָגָם - הַכֹּל נִתְקַן וְהַכֹּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנוֹ, שְׁהָרִי אֶפְלוּ בְּמֵה שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׂבֻעָה, (לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בּוֹ כִּי ה' יִצְבְּאוֹת יַעֲזֵן וּמִי יִפֵּר. וְהוּ סוֹד סְתוּם. וְעוֹד, כֹּאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׂבַּע שְׂבֻעָה, לֹא נִשְׂבַּע אֶלָּא אֵם לֹא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, שְׁהָרִי אֵין דְּבַר שְׁעוּמַד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה. וְעַל הַכֹּל מִכְּפַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּאֲשֶׁר עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל, שְׂכַתוּב חֵי אֲנִי נָאֵם ה' כִּי אֵם יִהְיֶה כְּנִיָּהוּ וְגו'. וְכַתוּב כְּתוּב אֵת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְאֵחֶר שֶׁשָּׁב בְּתְּשׁוּבָה כְּתוּב, וְכִנִּי יִכְנֶה אֶסֶר בְּנֹו וְגו'. מִכָּאֵן שֶׁתְּשׁוּבָה מְשַׁבֵּרַת כְּמֵה גְּזֵרַת וְדִינִים וְכְמֵה שְׁלֵשְׁלוֹת בְּרוּזַל, וְאֵין מִי שְׁעוּמַד לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה טו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּכַפְּרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר לֹא כְּתִיב, אֶלָּא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלֹא בְּעָאן לְאַתְבָּא, וְלֹא תִנְחַמָּא עַל מֵה דְּעַבְדוּ. אָבֵל כִּיּוֹן דְּאֵתְנַחְמוּ, הָא מְקַבֵּל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּגִין כֵּן, בֵּר נִשׁ דָּא, אַף עַל גַּב דְּפִשְׁע בִּיה, וּפְגִים בְּאַתְרָא דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ, וְתַב לְקַמִּיה, מְקַבֵּל לִיה, וְחָס עֲלִיה, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דק"ו ע"ב) מְלֵא רַחֲמִין אִיהוּ, וְאַתְמַלִּי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי, כְּמֵה דְּאֵת אָמַר (תהלים קמח) וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֶפְלוּ עַל בְּעִירִי

בִּיה, יֵצֵא בְּגָפוֹ, כְּמֵה דְּאֵת אָמַר, (משלי ט) עַל גְּפֵי מְרֵמֵי קָרָת, מֵה לְהֵתָם עֲלוּיָא וּסְלִיקוּ, אִוּף הָכָא עֲלוּיָא וּסְלִיקוּ, אֵתֶר דְּמְרִיהוֹן דְּתִיּוּבְתָא סְלִיקִין, אֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יִכּוֹלִין לְמִיקָם תַּמָּן. וּבְגִין כֵּן פִּיּוֹן דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לִיה וְדָאֵי מִיָּד.

תְּנִינֵן, לִית מְלָה בְּעֵלְמָא דְּקִיָּמָא קַמִּי תְּשׁוּבָה, וְלִכְלָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאִי תַב בְּתִיּוּבְתָא הָא אֲזַדְמֵן לְקַבְלִיה אֲרַח חַיִּים, וְאֵף עַל גֵּב דְּפָגִים מֵה דְּפָגִים, כְּלָא אֵתְתַקֵּן, וְכְלָא אֵתְהַדֵּר עַל תְּקוּנִיה, דְּהָא אֶפְלוּ בְּמֵה דְּאֵית בִּיה אֲוִמָּא, (קַמִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי בִּיה כִּי יְיָ יִצְבְּאוֹת יַעֲזֵן וּמִי יִפֵּר דָּא אִיהוּ דָּא סְתִימָא. וְתוּ כִּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲוִמִי אֲוִמָּא לֹא אֲוִמִי אֶלָּא אֵם לֹא יַעֲבִיד תִּיּוּבְתָא דְּהָא לִית שְׂתַנְחַמָּא דְּקִיָּמָא קַמִּי תִיּוּבְתָא וְעַל כֵּלָּא מִכְּפַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּד עַבְדִּין תִּיּוּבְתָא שְׁלֵמָתָא) קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל, דְּכַתִּיב, (ירמיה כב) חֵי אֲנִי נָאֵם יְיָ כִּי אֵם יִהְיֶה כְּנִיָּהוּ וְגו' וְכַתִּיב (ירמיה כב) כְּתוּב אֵת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְכַתִּיב דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא כְּתִיב, (דברי הימים א ג) וּבְנֵי יִכְנֶה אֶסֶר בְּנֹו וְגו', מִכָּאֵן דְּתְּשׁוּבָה מְתַבֵּר כְּמֵה גְּזֵרִין וְדִינִין, וְכְמֵה שְׁלֵשְׁלוֹת דְּפְרוּזָלָא, וְלִית מֵאֵן דְּקִיָּמָא קַמִּי דְּתִיּוּבְתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה טו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּכַפְּרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי, לֹא כְּתִיב, אֶלָּא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלֹא בְּעָאן לְאַתְבָּא, וְלֹא תִנְחַמָּא עַל מֵה דְּעַבְדוּ. אָבֵל כִּיּוֹן דְּאֵתְנַחְמוּ, הָא מְקַבֵּל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כֵּן, בֵּר נִשׁ דָּא, אַף עַל גַּב דְּפִשְׁע בִּיה, וּפְגִים בְּאַתְרָא דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ, וְתַב לְקַמִּיה, מְקַבֵּל לִיה, וְחָס עֲלִיה, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דק"ו ע"ב) מְלֵא רַחֲמִין אִיהוּ, וְאַתְמַלִּי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי, כְּמֵה דְּאֵת אָמַר (תהלים קמח) וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֶפְלוּ עַל בְּעִירִי

וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֶפְלוּ עַל
בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת מַגִּיעִים רַחֲמָיו.
אִם עֲלֵיהֶם מַגִּיעִים רַחֲמָיו, כָּל
שֶׁפֶן עַל בְּנֵי אָדָם שִׂידְעִים
וּמְכִירִים לְשִׁבְחָ רַבּוֹנָם שֶׁרַחֲמֵיו
מַגִּיעִים עֲלֵיהֶם וְשׁוֹרִים עֲלֵיהֶם.
וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד, (שם ק"ט) רַחֲמֵיךָ
רַבִּים ה' כַּמִּשְׁפָּטֶיךָ חַיִּנִי.

אִם עַל רְשָׁעִים מַגִּיעִים רַחֲמָיו,
כָּל שֶׁפֶן עַל צְדִיקִים. אֲלֵא מִי צָרִיךָ
רְפוּאָה? אוֹתָם בְּעַלֵי כְּאָבִים. וּמִי
הֵם בְּעַלֵי כְּאָבִים? אֲלֵא אוֹתָם
רְשָׁעִים, הֵם צָרִיכִים רְפוּאָה
וְרַחֲמִים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
(מרחם) עֲלֵיהֶם שְׁלֵא יִהְיוּ עֲזוּבִים
מִמֶּנּוּ, וְהוּא - שְׁלֵא מִסְתַּלֵּק מֵהֶם,
וְיִשׁוּבוּ כְּנַגְדּוֹ. כִּשְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְקָרֵב, הוּא מְקָרֵב בְּיָמֵינוּ.
וּכְשֶׁדוֹחָה, דוֹחָה בְּשִׂמְלָה.
וּבְשַׁעֲזָה שְׁדוּחָה, הַיָּמִין מְקָרֵבֵת.
מִצַּד הַיָּמִין דוֹחָה וּמִהַצַּד הַיָּמִין
מְקָרֵב, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
עוֹזֵב אֶת רַחֲמָיו מֵהֶם.

בֵּא וְרָאָה מֶה כְּתוּב, (ישעיה נב) וַיִּלְךְ
שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ. וְכְתוּב אַחֲרָיו,
דְּרָכָיו רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחָהוּ
וְאַשְׁלֵם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וַיִּלְךְ
שׁוֹכֵב, אֵף עַל גַּב שֶׁהֲרָשָׁעִים
עוֹשִׂים כָּל מַה שֶׁעוֹשִׂים בְּזִדּוֹן,
שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ לְבָם, וְאַחֲרֵים
עוֹשִׂים בָּהֶם הַתְּרָאָה וְלֹא רוֹצִים
לְצִיֵּת לָהֶם - בְּשַׁעֲזָה שֶׁשְׁבִים
בְּתִשׁוּבָה וְנוֹטְלִים דֶּרֶךְ טוֹבָה שֶׁל
תְּשׁוּבָה, הָרִי הַרְפוּאָה מִזְמַנֵּת
כְּנַגְדָם. עַכְשָׁנוּ יֵשׁ לְהַתְּבַוֵּן, אִם
עַל הַחַיִּים אוֹמֵר הַכְּתוּב, אוֹ שֶׁעַל
הַמֵּתִים אוֹמֵר הַכְּתוּב, שֶׁהָרִי רֹאשׁ
הַפְּסוּק אֵינוֹ סוֹף, וְהַסּוֹף אֵינוֹ
רֹאשׁ - רֹאשׁ הַכְּתוּב מְרָאָה עַל
הַחַיִּים, וְסוֹפוֹ מְרָאָה עַל הַמֵּתִים.
אֲלֵא שֶׁהַפְּסוּק (ראש הפסוק) אוֹמֵר,
בְּעוֹד שֶׁהָאָדָם הוּא בְּחַיָּיו, וְכֵן
הוּא - וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ,
מִשׁוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵצֵר הָרַע חֲזָק

וְעוֹפוֹי מָאֲטוֹן רַחֲמָיו. אִי עֲלֵיָהּוּ מָאֲטוֹן
רַחֲמָיו, כָּל שֶׁפֶן עַל בְּנֵי נֶשֶׂא, דִּינְדְעִין
וְאַשְׁתַּמוּדְעָאן לְשִׁבְחָ לְמֵאֲרִיהוֹן, דִּרַחֲמֵיו
מָאֲטוֹן עֲלֵיָהּוּ, וְשָׂרְאָן עֲלֵיָהּוּ. וְעַל דָּא אָמַר
דָּוִד, (תהלים ק"ט) רַחֲמֵיךָ רַבִּים יי' כַּמִּשְׁפָּטֶיךָ
חַיִּנִי.

אִי עַל חַיִּיבִין מָאֲטוֹן רַחֲמָיו, כָּל שֶׁפֶן עַל
זְכָאִין. אֲלֵא מָאן בְּעֵי אַסּוּוֹתָא, אֵינוֹן מֵאֲרִי
כְּאָבִין, וּמֵאן אֵינוֹן מֵאֲרִי כְּאָבִין. אֲלֵין אֵינוֹן
חַיִּיבִין, אֵינוֹן בְּעָאן אַסּוּוֹתָא וְרַחֲמֵי, דִּקְוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא (רחם) עֲלֵיָהּוּ, דְּלֵא יְהוֹן שְׁבִיקִין
מְנִיָה, וְאִיהוּ דְּלֵא אַסְתַּלֵּק מְנִיָהּוּ, וְיִתּוּבוֹן
לְקַבְּלֵיהּ. כַּד מְקָרֵב קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיָמֵינוּ
מְקָרֵב. וְכַד דְּחִי, בְּשִׂמְלָא דְּחִי. וּבְשַׁעֲזָתָא
דְּדְחִי, יְמִינָא מְקָרֵב. מִסְטָרָא דָּא דְּחִי,
וּמִסְטָרָא דָּא מְקָרֵב, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא
שְׁבִיק רַחֲמָיו מְנִיָהּוּ.

תָּא חַזִּי, מֶה כְּתִיב (ישעיה נב) וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב
בְּדֶרֶךְ לְבוֹ. וְכְתִיב בְּתַרְיָה, דְּרָכָיו רְאִיתִי
וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחָהוּ וְאַשְׁלֵם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו.
וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב, אֵף עַל גַּב דְּחַיִּיבִין עַבְדִּין, כָּל
מַה דְּעַבְדִּין בְּזִדּוֹן דְּאִזְלִין בְּאַרְחָא דְּלְבִיָהּוּ,
וְאַחֲרֵינִין עַבְדִּין בְּהוּ הַתְּרָאָה, וְלֹא בְּעָאן
לְצִיֵּתָא לוֹן. בְּשַׁעֲזָתָא דְּתַבִּין בְּתִיּוּבָתָא, וְנִטְלִין
אַרְחָא טְבָא דְּתִיּוּבָתָא, הָא אַסּוּוֹתָא זְמִינָא
לְקַבְּלֵיהּ. הַשְּׁתָא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, אִי עַל חַיָּיָא
אָמַר קָרָא, אוֹ עַל מֵתִיָּא אָמַר קָרָא. דְּהָא
רִישָׁא דְּקָרָא, לָאו אִיהוּ סִיפָא. וְסִיפָא, לָאו
אִיהוּ רִישָׁא. רִישָׁא דְּקָרָא, אַחֲזִי עַל חַיָּיָא.
וְסוֹפִיָה אַחֲזִי עַל מֵתִיָּא. אֲלֵא, קָרָא (ס"א)
רִישָׁא דְּקָרָא) אָמַר, בְּעוֹד דְּבַר נֶשׂ אִיהוּ בְּחַיָּוִי,
וְהַכִּי הוּא, וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, בְּגִין
דִּיֵּצֵר הָרַע דְּבִיָהּ, תְּקִיף וְאַתְתַּקֵּף בֵּיָהּ, וְעַל

ומחזיק בו, ולכן הולך שוכב ולא רוצה לשוב בתשובה.

הקדוש ברוך הוא רואה את דרכיו שהולכים בַרַע בלי תועלת, אומר הקדוש ברוך הוא: אני צריך להחזיק בידו. זהו שפתיב דרכיו ראיתי (וארפאהו), שהולכים בחשכה, אני רוצה תת לו רפואה. זהו שפתיב וארפאהו. הקדוש ברוך הוא מכניס ללבו דרך התשובה שלו ורפואה לנשמתו. ואנחה, מה זה ואנחה? כמו שנאמר (שמות לב) לך נחה את העם. הקדוש ברוך הוא מנהיג אותו בדרך ישר כמי שמחזיק בידו של אחר ומוציא אותו מתוך החשכה. ואשלים נחמים לו ולאבליו, הרי נראה שהוא מת! (אלא) כן הוא ודאי מת ועומד בחיים. שהואיל

(אלא שהיא הוא ועומדים בחיים, והואיל) והוא רשע, נקרא מת. מה זה ואשלים נחמים לו ולאבליו? אלא הקדוש ברוך הוא עושה טוב עם בני אדם, שפיון שנכנס משלש עשרה שנים ומעלה, מפקיד עמו שני מלאכים שומרים ששומרים אותו, אחד מימינו ואחד משמאלו.

כשאדם הולך בדרך ישר, הם שומרים בו ומחזיקים אותו בשמחה, מכריזים לפניו ואומרים: תנו כבוד לדמות המלך. וכשהולך בדרך עקם, הם מתאבלים עליו ועוברים ממנו. כיון שהקדוש ברוך הוא מחזיק בו ומנהיג אותו בדרך ישרה, אז פתיב ואשלים נחמים לו ולאבליו. ואשלים נחמים לו בתחלה, שהוא התנחם על מה שעשה בתחלה ועל מה שעושה עכשו ושב בתשובה. ואחר כך ולאבליו, אותם מלאכים שהיו מתאבלים עליו פשעברו ממנו, ועכשו שחזרו עמו, הרי ודאי נחומים

דא אזיל שוכב, ולא בעי לאתבא בתיובתא. קדשא ברוך הוא חמי ארחוי, דקא אזלין בביש, בלא תועלתא, אמר קדשא ברוך הוא, אנא אצטריכנא לאתקפא בידיה, הדא הוא דכתיב דרכיו ראיתי, (וארפאהו) דקא אזלין בחשוכא, אנא בעי למיהב ליה אסוותא הדא הוא דכתיב וארפאהו, קדשא ברוך הוא איהו אעיל בלביה ארחיה דתיובתא ואסוותא לנשמתיה. ואנחה, מאי ואנחהו. כמה דאת אמר (שמות לב) לך נחה את העם. אנהיג ליה קדשא ברוך הוא בארץ מישר, כמאן דאתקיף בידיא דאתרא, ואפקיה מגו חשוכא.

ואשלים נחמים לו ולאבליו, הא אתחזי דמיתא איהו, (אלא) אין, ודאי מיתא איהו, וקיימא בחיין דהואיל (אלא דאיהו איהו וקיימא בחיין והואיל) ואיהו רשע, מיתא אקרי. מהו ואשלים נחומים לו ולאבליו. אלא קדשא ברוך הוא עביד טיבו עם בני נשא, דכיון דעאל מתליסר שנין ולהלאה, פקיד עמיה תרין מלאכין נטורין דנטרי ליה, חד מימיניה, וחד משמאליה.

כד אזיל בר נש בארץ מישר, אינון חדאן ביה, ואפקיפו עמיה בחדוה, מכרזן קמיה ואמרין, הבו יקר לדיוקנא דמלכא. וכד אזיל בארץ עקימו, אינון מתאבלן עליה, ומתעברן מגיה. כיון דאתקיף ביה קדשא ברוך הוא, ואנהיג ליה בארץ מישר, כדין פתיב, ואשלים נחמים לו ולאבליו. ואשלים נחומים לו בקדמיתא, דאיהו אתנחם על מה דעבד בקדמיתא, ועל מה דעבד השתא, ותב בתיובתא. ובתר כן ולאבליו, אינון מלאכין דהוו מתאבלן עליה כד אתעברו מגיה, והשתא

לְכָל הַצְּדִיקִים.

וְעַכְשָׁיו הוּא וְדָאֵי חַי. חַי בְּכָל הַצְּדִיקִים, אַחֲזוּ בַעַץ הַחַיִּים. וְכִיּוֹן שְׁאַחֲזוּ בַעַץ הַחַיִּים, אִזּוּ נִקְרָא בַעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁהָרִי כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת אֵף כֶּף תְּשׁוּבָה, וְהוּא נִקְרָא בַעַל תְּשׁוּבָה. וְהָרִישׁוֹנִים אָמְרוּ, בַעַל תְּשׁוּבָה מִמֶּשׁ. וְעַל זֶה אָפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אִינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד בַּמָּקוֹם שֶׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְדָּךְ חֲטָאתִי וְהִרַע בְּעֵינַיִךְ עֲשִׂיתִי וְגו'. לָךְ לְבַדְדָּךְ, מַה זֶה לָךְ לְבַדְדָּךְ? אֵלָּא מִשּׁוֹם שֶׁיֵּשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא אָדָם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלִבְנֵי אָדָם, וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחָטָא לְבְנֵי אָדָם וְלֹא לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָדוֹ וְלֹא לְבְנֵי אָדָם (אחרים). דָּוִד הַמֶּלֶךְ חֲטָא לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָדוֹ וְלֹא לְבְנֵי אָדָם.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי חֲטָא אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל פֶּת שֶׁבַע, וְשִׁנְיָנוּ, מִי שֶׁבָּא עַל אִשָּׁה עֲרוּנָה בְּרִצּוֹנָה אֶסֶר אוֹתָהּ עַל בַּעֲלָהּ, וְחֲטָא לְחֻבְרוֹ, וְחֲטָא לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - לֹא כֶּף הוּא. שֶׁהָיָה שְׂאֵתָה אוֹמֵר בְּהִתֵּר הָיָה, וְדוֹד לְקַח אֶת שְׁלוֹ, וְגַט הָיָה לָהּ מִבַּעֲלָהּ טָרָם שִׁיָּצָא לְקָרֵב, שֶׁכֶּף הָיָה מְנַהֵג שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹתָנִים גִּט זְמַן לְאִשְׁתּוֹ כָּל שִׁיָּצָא לְחִיל, וְכֵן עָשָׂה אוֹרֵיָה לְבַת שֶׁבַע, וְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַן וְהִיתָה פְטוּרָה לְכָל, לְקַח אוֹתָהּ דָּוִד, וּבְהִתֵּר עָשָׂה כָּל מַה שֶׁעָשָׂה. שְׂאֵת־מֵלֵא לֹא כֶּף וְזֶה הָיָה בְּאֶסֶר, לֹא הָיָה מִשְׁאִיר אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָדוֹ. וְהִינּוּ שְׁכַתוֹב לְעִדוּת, (שמואל ב יב) וַיִּנָּחֵם דָּוִד אֶת פֶּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. עִדוּת שְׂאֵתוֹ הִיא, וְדָאֵי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוֹ הִתְּהַה שֶׁהַזְּמַנָּה אֵלָיו מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא

דְּאִתְהַדְרֵרוּ בְּהִדְיָהּ, הָא וְדָאֵי נַחֲוּמִים לְכָל סְטָרִין.

וְהִשְׁתָּא אִיהוּ חַי וְדָאֵי. חַי בְּכָל סְטָרִין, אַחֲדִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וְכִיּוֹן דְּאַחֲדִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, כְּדִין אַקְרִי בַעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אוּף הָכִי אַקְרִי. וְאִיהוּ בַעַל תְּשׁוּבָה אַקְרִי. וְקְדָמָאֵי אָמְרוּ, בַעַל תְּשׁוּבָה מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא, אָפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אִינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד, בַּמָּקוֹם שֶׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים.

דָּוִד מִלְפָּא אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְדָּךְ חֲטָאתִי וְהִרַע בְּעֵינַיִךְ עֲשִׂיתִי וְגו'. לָךְ לְבַדְדָּךְ, מָאֵי לָךְ לְבַדְדָּךְ. אֵלָּא, בְּגִין דְּאִית חוּבִין, דְּחָטִי בַר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלִבְנֵי נֶשָׂא. וְאִית חוּבִין דְּחָטָא לְבְנֵי נֶשָׂא, וְלֹא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאִית חוּבִין דְּחָטִי לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא לְבְנֵי נֶשָׂא. (אחרים) דָּוִד מִלְפָּא, חָב לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְלֹא לְבְנֵי נֶשָׂא. וְאִי תִימָא הָא (דף ק"ו ע"ב) חָב הֵהוּא חוּבָה דְּבַת שֶׁבַע, וְתַנְיָנָן, מָאֵן דְּאִתִּי עַל עֲרוּה אִתְתָּא בְּרַעוּתָהּ אֶסְרָה עַל בַּעֲלָהּ, וְחָב לְחֻבְרֵיהּ, וְחָב לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. לָאוּ הָכִי הוּא דְּהֵהוּא דְּאִתְ אָמַר. בְּהִיתְרָא הָוָה, וְדוֹד דִּילֵיהּ נִקְט, וְגַט הָוָה לָהּ מִבַּעֲלָהּ, עַד לֹא יִהְיֶה לְקָרְבָּא, דְּהָכִי הָוָה מְנַהֵגָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דִּיהִבִּין גִּט זְמַן לְאִתְתֵּיהּ, כָּל דְּנִפְיָק חִילָא. וְכֵן עָבַד אוֹרֵיָה לְבַת שֶׁבַע. וְלְבַתֵּר דְּעָבַר זְמַן וְהוֹת פְטוּרָא לְכָלֵּא, נָטַל לָהּ דָּוִד. וּבְהִיתְרָא עָבַד כָּל מַה דְּעָבַד.

דְּאִלְמָרָא לָאוּ הָכִי, וּבְאֶסֶרָא הָוָה, לָא שְׁבָקָה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְגַבִּיָהּ. וְהִינּוּ דְכִתִּיב לְסִהְדוּתָא, (שמואל ב יב) וַיִּנָּחֵם דָּוִד אֶת פֶּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סִהְדוּתָא דְּאִשְׁתּוֹ הִיא, וְדָאֵי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוֹ הוּת, דְּאִזְדְּמַנַּת לְגַבִּיָהּ,

העולם. (וסוד הדבר - מלכות של מעלה שהוא נעשה רגל רביעית למרבה העליונה, ונקרא בת שבע, על און אחת שבעה עינים) הרי עדות שלא חטא דוד את חטא בת שבע כמו שאמרנו.

ומה החטא שחטא? (אלא) לקדוש-ברוך הוא לבדו ולא לאחר. שהרג את אוריה בחרב בני עמון ולא הרג אותו בשעה שאמר לו ואדני יואב, שהרי דוד היה רבון עליי (ועל יואב), והכתוב מוכיח, שכתוב (שם כג) אלה שמות הגברים אשר לדוד, ולא אשר ליואב. ולא הרג אותו באותה שעה, והרג אותו בחרב בני עמון. והכתוב אומר ולא נמצא אתו דבר, רק בדבר אוריה החתי. רק למעט הוא פא. בדבר אוריה, ולא באוריה. והקדוש ברוך הוא אומר, ואותו הרגת בחרב בני עמון. וכל חרב בני עמון היה חקוק בו נחש עקם, דיוקן של דרקון, והוא עבודה זרה שלהם. אומר הקדוש ברוך הוא, נתת פח לאותו שקוץ. (שכיון שחרב בני עמון התגברו אותה שעה על אוריה, כמה חזק התחזק אותו נחש עקם) משום שבשעה שהרגו בני עמון את אוריה, ועמו רבים מבני ישראל, והתגברו באותה שעה חרב בני עמון, כמה חזק התחזקה אותה עבודה זרה שקוץ.

ואם תאמר שאוריה לא היה צדיק, כיון שכתוב עליו אוריה החתי - לא כף! צדיק הוא הנה, אלא ששם מקומו היה חתי, כמו שנאמר ויפתח הגלעדי, על שם מקומו נקרא כף.

ועל זה בדבר אוריה החתי, ששקוץ בני עמון התגבר על מחנה אלהים, שמחנות דוד היו ממש דיוקן שלמעלה, ובאותה שעה שפגם דוד מחנה זה, פגם

מיומא דאתברי עלמא. (ורוא דמלתא מלכותא דלעילא דאיהו אהעביד רגלה רביעא למרבהתא עלאה ואתקרי בת שבע על און אחת שבעה עינים) הא סהדותא דלא חב דוד חובה דבת שבע פדקאמרן.

ומה היא חובה דחב, (אלא) לקודשא בריה הוא בלחודוי, ולא לאחרא. דקטל לאוריה בחרב בני עמון, ולא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואדני יואב, דהא דוד הוה רבון עליה, (ועל יואב) וקרא אוכח, דכתיב, (שמואל ב כג) אלה שמות הגבורים אשר לדוד, ולא אשר ליואב, ולא קטליה ההיא שעתא, וקטליה בחרב בני עמון.

וקרא אומר, ולא נמצא אתו דבר, (מלכים א טו) רק בדבר אוריה החתי. רק למעוטי קא אתי, בדבר אוריה, ולא באוריה. וקודשא בריה הוא אומר, ואותו הרגת בחרב בני עמון, וכל חרב בני עמון, הוה חקיק ביה חוץ עקים, דיוקנא דדרקון, ואיהו עבודה זרה דלהון. אומר קדשא בריה הוא, יהבת חילא לההוא שקוץ. (ד"א דכיון דחרב בני עמון אתגבר החתי שעתא על אוריה כמה תקפא תקופ החתי חוץ עקימא) בגין דבשעתא דקטלו בני עמון לאוריה, וסגיאיין מבני ישראל עמיה, ואתגבר בההיא שעתא חרב בני עמון, כמה תקפא אתתקוף ההיא עבודה זרה שקוץ.

ואי תימא, אוריה לא הוה זפאי, כיון דכתיב עליה אוריה החתי. לאו הכי, זפאה הוה, אלא דשמא דאתריה הוה חתי. כמה דאת אמר (שופטים יא) ויפתח הגלעדי, על שום אתריה אתקרי הכי.

ועל דא בדבר אוריה החתי, דשקוץ בני עמון אתגבר על מחנה אלהים, דמשריתא

דדוד, דיוקנא ממש דלעילא הוה. ובההוא שעתא דפגים דוד משריתא

למעלה מחנה אחר. ועל זה אמר דוד, לך לבדך חטאתי. לבדך ולא לאחר. שהוא היה אותו החטא שחטא אליו. וזהו בדבר אוריגה, וזהו בחרב בני עמון.

כתוב, פי ה' עיניו משטטות בכל הארץ, אלו הנקבות. וכתוב, (זכריה ד) עיני ה' המה משוטטים, אלו הזכרים. והרי הם ידועים. דוד אמר (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך? לפני עיניך היה צריך להיות! אלא מה זה בעיניך? אמר דוד, באותו מקום שחטאתי, בעיניך היה. שהייתי יודע שהרי עיניך היו זמינים ועומדים לפני ולא החשבתי אותם, הרי החטא שחטאתי ועשיתי, באיזה מקום היה? בעיניך.

למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהיה לי פתחון פה לומר לפניך. בא וראה, כל אמן כשמדבר, הוא מדבר באמנותו. דוד היה ברחם המלך, ואף על גב שהיה בצער, כיון שהיה לפני המלך, שב לבדחנותו כמו שהיה כדי לבדח את המלך.

אמר, רבון העולם, אני אמרתי (שם כז) בחנני ה' ונסני, ואתה אמרת שלא אוכל לעמד בנסיונך. הרי חטאתי למען תצדק בדברך ויהיה דברך אמת, שאלמלא לא חטאתי, יהיה דברי אמת, ויהיה דברך בריקות. עכשו שחטאתי, כדי שיהיה דברך אמת, נתתי מקום לצדק דברך, לכן עשיתי, למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. חזר דוד לאמנותו ואמר תוף צערו דברי בדתנות למלך.

שנינו, דוד לא היה ראוי לאותו המעשה, שהרי הוא אמר, (שם קט) ולבי חלל בקרבי (נקוד חלל, שפבר היה

דא, פגים לעילא משריתא אחרא. ועל דא אמר דוד, (תהלים נא) לך לבדך חטאתי. לבדך, ולא לאחרא. דא הוה ההוא חובה דחב לגביה. ודא הוא בדבר אוריגה. ודא הוא בחרב בני עמון.

בתיב, (דברי הימים ב טז) פי יי' עיניו משטטות בכל הארץ, אלין נוקבין. וכתוב (זכריה ד) עיני יי' המה משוטטים, אלין דכורין, והא ידיען אינון. דוד אמר (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך, לפני עיניך מיבעי ליה. אלא מאי בעיניך, אמר דוד, פההוא אתר דחבנא, בעיניך הוה. דהוינא ידע, דהא עיניך הוו זמינין, וקיימין קמאי, ולא חשבנא לון, הרי חובא דחבנא, ועבדנא, באן אתר הוה, בעיניך.

למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהא לי פתחון פה למימר קמך. תא חזי, כל אומנא, פד מליל, באומנתיה מליל. דוד בדיחא דמלפא הוה, ואף על גב דהוה בצערא, כיון דהוה קמי מלפא, תב לבדיחותיה, פמה דהוה, בגין לבדחא למלפא.

אמר, מארי דעלמא, אנא אמנא, (תהלים כז) בחנני יי' ונסני, ואת אמרת דלא איכול לקיימא בנסיונך. הא חבנא, למען תצדק בדברך, ויהא מילך קשוט, דאלמלא לא חבנא, יהא מלה דילי קשוט, ויהא מילך בריקניא, השתא דחבנא, בגין דלהוי מילך קשוט, יהיבנא אתר לצדקא מילך, בגין פך עבידנא, למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. אהדר דוד לאומנותיה, ואמר גו צעריה מלין דבדיחותא למלפא.

תנינן, לאו דוד אתחזי לההוא עובדא, דהא איהו אמר, (תהלים קט) ולבי חלל

חלל בקרבי) כף הוא. אבל דוד אמר, בלב יש שני היכלות, באחד דם ובאחד רוח. אותו אחד שמלא בדם, בו יש דיור ליצר הרע, ולפי לא כף, שהרי הוא ריקן, ולא נתתי דיור לדם רע לשפן בו יצר הרע, ולפי הוא ודאי חלל בלי דיור (דם) רע, וכיון שפך זה, לא ראוי דוד לאותו חטא שחטא, אלא כפי לתת פתחון פה לרשעים, שיאמרו, דוד המלך חטא ושב בתשובה ומחל לו הקדוש ברוך הוא, כל שפן לשאר בני אדם. ועל זה אמר (תהלים נא) אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו.

וכתוב, (שמואל ב טו) ודוד עלה במעלה הזיתים עלה ובוכה וראש לו חפוי והוא הלך יחף. ראש לו חפוי ויחף למה? אלא היה נזוף, עשה עצמו נזוף לקבל ענש, והם היו רחוקים ממנו ארבע אמות. אשרי העבד שפך עובד לרבו ומודע לחטאו לשוב ממנו בתשובה שלמה.

בא וראה, יותר היה מה שעשה לו שמעי בן גרא מפל הצרות שעברו עליו עד אותו היום, ולא השיב דוד כנגדו דבר, שפך היה ראוי לו, ובזה התכפרו חטאיו. עכשו יש להתבונן, שמעי היה תלמיד חכם, ויחכמה רבה היתה בו, למה יצא לדוד ועשה לו כל מה שעשה? אלא ממקום אחר היה הדבר, והכניס לו בלבו דבר זה, וכל זה לתועלתו של דוד, שהרי מה שעשה לו שמעי, גרם לו לשוב בתשובה שלמה ושבר לבו בשבר רב, ושפך הרבה דמעות מתוך לבו לפני הקדוש ברוך הוא, ועל זה אמר, כי ה' אמר לו קלל. ידע שהרי ממקום עליון ירד הדבר.

(שמואל ב טו) פי יי' אמר לו קלל. ידע, דהא מאתר עלאה אחרא נחת מלה.

בקרבי (אנגיד חלל כפר הנה חלל בקרבי) (דף ק"ז ע"ב) הכי הוא. אבל אמר דוד, בלבא אית תרין היכלין, בחד דמא, ובחד רוחא, ההוא חד דמלייא דמא, ביה דיורא ליצר הרע. ולפי לאו הכי, דהא ריקן איהו, ולא יהבית דיורא לדמא בישא, לשכנא ביה יצר הרע, ולפי ודאי חלל איהו, בלא דיורא (נ"א דמא) בישא, וכיון דהכי הוא, לא אתחזי דוד לההוא חובה דחב אלא, בגין למיהב פתיחו דפומא לחייביא, דימרון, דוד מלפא חב ותב בתיובתא, ומחל ליה קדשא ברוך הוא, כל שפן שאר בני נשא. ועל דא אמר (תהלים נא) אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו.

וכתוב, (שמואל ב טו) ודוד עלה במעלה הזיתים עולה ובוכה וראש לו חפוי והוא הולך יחף. ראש לו חפוי, ויחף אמאי. אלא, נזוף הוה, עבד גרמיה נזוף, לקבלא ענשא. ועמא הוה רחיקין מגיה ארבע אמות. זכאה עבדא דהכי פלח למאריה, ואשתמודע בחוביה, לאתבא מגיה בתיובתא שלימתא.

תא חזי, יתיר הוה, מה דעבד ליה שמעי בן גרא, מפל עקתין דעברו עליה עד ההוא יומא, ולא אתיב דוד לקבליה מלה דהכי הוה יאות ליה, ובדא אתכפרו חובוי. השתא אית לאסתפלא, שמעי תלמיד חכם הוה, ויחכמתא סגיאה הות ביה, אמאי נפיק לגבי דוד, ועביד ליה פל מה דעבד. אלא מאתר אחרא הוה מלה, ואעיל ליה בלביה מלה דא. וכל דא לתועלתא דדוד. דהא ההוא דעבד ליה שמעי, גרמא ליה למיתב בתיובתא שלימתא, ותבר לביה בתבירו סגי, ואושיד דמעין סגיאיין, מגו לביה קדם קדשא ברוך הוא, ועל דא אמר,

(שמואל ב טו) פי יי' אמר לו קלל. ידע, דהא מאתר עלאה אחרא נחת מלה.

שְׁנֵי צוּוּיִים צִוָּה דָּוִד אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ - אֶחָד שֶׁל יוֹאָב, וְאֶחָד שֶׁל שְׁמֻעִי, עִם שְׂאֵר הַצּוּוּיִים שֶׁצִּוָּה אוֹתוֹ. שֶׁל יוֹאָב - שְׁכֵתוֹב (מלכים א-ב) וְגַם אֶתֶּה יִדְעָת אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּה סְתִימָא הָוָה, דְּאֶפִּילוּ שְׁלֹמֹה לָא הָוָה לִיָּה לְמַנְדַּע, וְלֹא יָדַע אֲלֵא בְּגִין דִּיִּדְעוּ (ליה) אַחֲרַנִּין, אַתְּגָלִי לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתֶּה יִדְעָת וְגו'. מַה דְּלֹא רָאוּי לָךְ לְדַעַת.

שְׂרָ שְׁמֻעִי - שְׁכֵתוֹב וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמֻעִי בֶן גֵּרָא. מַה זֶה וְהִנֵּה עִמָּךְ? מְזֻמָּן הוּא עִמָּךְ תְּמִיד, רַבּוּ הָיָה, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא אָמַר לוֹ עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲכַל שְׁמֻעִי זֶה שְׁנַמְצָא תְּמִיד עִמוֹ, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמֻעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵיפֹה הִיא חֲכֻמָּתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּזֶה? אֲלֵא הַכֹּל עָשָׂה בְּחֻכְמָה, וְלִכְל הַצְּדָדִים הוּא הַתְּבוּנָן. שְׁהָרִי שְׁמֻעִי הָיָה חָכֵם, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, אֲנִי רוּצָה שֶׁתְּגַדֵּל תּוֹרָה עַל יְדֵי שְׁמֻעִי וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה.

עוֹד דְּבַר אַחַר הַשְּׁגִיחַ שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָה, שְׁכֵתוֹב (שמואל ב טו) יֵצֵא יֵצֵא וּמְקַלֵּל. מַה זֶה יֵצֵא יֵצֵא יֵצֵא פְעֻמִּים? מִסְפִּיק וַיֵּצֵא וַיִּקְלַל (טו). אֲלֵא יֵצִיאה אַחַת - שֶׁיֵּצֵא מִבַּיִת מְדַרְשׁוֹ לְדוֹד, וַיֵּצִיאה אַחַת - שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַם אֶל עַבְדּוֹ שְׁמֻעִי עֲלוּי. יֵצִיאה חֲדָא לְגַבֵּי מְלָכָא, וַיֵּצִיאה תְּנַיִנָא לְגַבֵּי עַבְדִּין. וְכַל דָּא חֲמָא שְׁלֹמֹה, וְאֲשַׁגַּח בְּרוּחַ קְדָשָׁא, הֵהוּא יֵצִיאה תְּנַיִנָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ, יָדַע דְּבִיֵּצִיאה יָמוּת. וְעַפְרָ בְּעַפְרָ (שמואל ב טז) אָמַר שְׁלֹמֹה לְגַבֵּי אָבָא בְּעַפְרָ הָוָה. לְגַבֵּי שְׁמֻעִי בְּמִיָא, דְּכֵתִיב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעַבְרָתְךָ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. עַפְרָ הָתָם, וְהָכָא מִיָא. תְּרוּוִייהוּ דִּן שְׁלֹמֹה, לְמַהוּי עַפְרָ וּמִיָא

וְעַפְרָ בְּעַפְרָ מַהוּ? אָמַר שְׁלֹמֹה, אֶל אָבִי זֶה הָיָה בְּעַפְרָ, אֶל שְׁמֻעִי זֶה יָהִיָה בְּמִים, שְׁכֵתוֹב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעַבְרָתְךָ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. שֵׁם עַפְרָ וְכֵאֵן מִים. שְׁנִיָּהֶם דִּן שְׁלֹמֹה,

תְּרִין פְּקוּדִין, פְּקִיד דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּרִיָה, חֲדָא דְיוֹאָב, וְחֲדָא דְשְׁמֻעִי, עִם שְׂאֵר פְּקוּדִין דְּפְקִיד לִיָּה. דְיוֹאָב: דְּכֵתִיב, (מלכים א ב) וְגַם אֶתֶּה יִדְעָת אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּה סְתִימָא הָוָה, דְּאֶפִּילוּ שְׁלֹמֹה לָא הָוָה לִיָּה לְמַנְדַּע, וְלֹא יָדַע אֲלֵא בְּגִין דִּיִּדְעוּ (ליה) אַחֲרַנִּין, אַתְּגָלִי לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתֶּה יִדְעָת וְגו'. מַה דְּלֹא אַתְּחַזִּי לָךְ לְמַנְדַּע.

דְּשְׁמֻעִי: כְּתִיב, וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמֻעִי בֶן גֵּרָא. מַאי וְהִנֵּה עִמָּךְ, זְמִין הוּא עִמָּךְ תְּדִיר, רַבּוּ הָוָה. וּבְגִין כִּף לֹא אָמַר עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲכַל שְׁמֻעִי דָא, דְּאֲשַׁתְּכַח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמֻעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵן הוּא חֲכֻמָּתָא דְשְׁלֹמֹה מְלָכָא בְּהָאִי. אֲלֵא כֻלָּא בְּחֻכְמָתָא עַבְד, וְלִכְל סְטָרִין אֲשַׁגַּח, דְּהָא חֲפִים הָוָה שְׁמֻעִי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, בְּעֵינָא דִּיסְגִי אוּרִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדֵי שְׁמֻעִי, וְלֹא יִפּוּק לְבַר.

הוּ מִלָּה אַחֲרָא אֲשַׁגַּח שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתָא, דְּכֵתִיב, (שמואל ב טז) יֵצֵא יֵצֵא וּמְקַלֵּל. מַאי יֵצֵא יֵצֵא תְּרִי זְמַנִּי, וַיֵּצֵא וַיִּקְלַל סְגִי. (ליה) אֲלֵא, חֲדָא יֵצִיאה, דְּנִפְק מִבֵּי מְדַרְשָׁא לְגַבֵּי דָוִד. וְחֲדָא יֵצִיאה, דְּנִפְק מִירוּשָׁלַם, לְגַבֵּי עַבְדֵי דְּמִית עֲלוּי. יֵצִיאה חֲדָא לְגַבֵּי מְלָכָא, וַיֵּצִיאה תְּנַיִנָא לְגַבֵּי עַבְדִּין. וְכַל דָּא חֲמָא שְׁלֹמֹה, וְאֲשַׁגַּח בְּרוּחַ קְדָשָׁא, הֵהוּא יֵצִיאה תְּנַיִנָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ, יָדַע דְּבִיֵּצִיאה יָמוּת.

וְעַפְרָ בְּעַפְרָ (שמואל ב טז) אָמַר שְׁלֹמֹה לְגַבֵּי אָבָא בְּעַפְרָ הָוָה. לְגַבֵּי שְׁמֻעִי בְּמִיָא, דְּכֵתִיב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעַבְרָתְךָ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. עַפְרָ הָתָם, וְהָכָא מִיָא. תְּרוּוִייהוּ דִּן שְׁלֹמֹה, לְמַהוּי עַפְרָ וּמִיָא

להיות עפר ומים כמו סוטה, למי
שֶׁהִסְטִין דְּרַכּוֹ לְאָבִיו.

כתוב והוא קללני קללה נמרצת.
וכתוב ואשבע לו בה' לאמר אם
אמיתך בחרב. וכי שמעי היה
טפש? שאלו כף השביע אותו,
שלא יאמר בחרב לא, אכל בחנית
או בחץ כן.

אלא שני דברים יש כאן. אחד
אמר התינוק, בנו של הדג הגדול,
אותו שקשקשו עולים לרום
העננים. שבועתו של דוד המלך,
כשהיה רוצה להשבע, היה
מוציא את חרבו ששם היה חקוק
שם חקוק ושם נשבע. וכך עשה
לשמעי, שכתוב ואשבע לו בה'
לאמר אם אמיתך בחרב. במה
היתה השבועה הזו? בחרב. (בחרב
היו שהשם הקדוש רק בה שבועה) בחרב
נשבע. ודבר אחר דן שלמה.
אמר, בקללה בא אל אבי,
בדברים - הרי דברים אלו. ובשם
המפרש הרג אותו ולא בחרב.
ולכן שלמה עשה כן.

עכשו יש להתבונן, שפיון שדוד
השביע אותו, למה הרג אותו,
שנראה ששבועה זו היתה
בעלילה, שהרי הלב והפה לא היו
כאחד? אלא ודאי דוד לא הרג
אותו, והרי ידוע, כל איברי הגוף
מקבלים הכל, והלב לא מקבל
אפלו כחוט של נימה של שערה.
דוד המלך היה הלב, וקבל מה
שלא ראוי לו לקבל, ומשום כן,
וידעת את אשר תעשה לו כתוב.
ועוד, שהרי האילן גורם להיות
נוטר ונוקם כנחש.

כתוב (תהלים נא) כי לא תחפוץ זבח
ואתנה עולה לא תרצה. זבחי
אלהים ריח נשברה לב נשבר
ונדפה אלהים לא תבזה. כי לא
תחפוץ זבח, וכי לא רוצה הקדוש
ברוך הוא שיקריבו לפניו קרבן,
והרי הוא תקן לרשעים קרבן

והוא איהו אתקין לגבי

כסוטה, למאן דאסטין ארחא לגבי אבוי.
בתיב (מלכים א ב) והוא קללני קללה נמרצת.
וכתיב ואשבע לו ביי' לאמר אם
אמיתך בחרב. מאי בחרב. וכי שמעי טפש
הוה, דאילו הכי אומי ליה, דלא יימא בחרב
לא. אבל בחנית או בגירא אין.

אלא תרין מלין הכא. חד אמר ינוקא, בריה
דנונא רבא ההוא (דף ק"ח ע"א) דקשקשו
סלקין לרום עננין. אומאה דדוד מלפא, כד
הוה בעי לאומאה, אפיק חרבא דיליה, דתמן
הוה חקיק שמא גליפון, ותמן אומי. וכך עביד
לשמעי, דכתיב ואשבע לו ביי' לאמר אם
אמיתך בחרב. במאי הוה אומאה דא. בחרב.

(ס"א ב'האי חרב דשמא קד'שא חקיק ביה אומי) בחרב אומי.
ומלה אחרא, דן שלמה, אמר, בקללה אתא
לגבי אבא, במלין, הא מלין לגביה, ובשם
המפורש קטליה, ולא בחרב. ובגין דא עביד
שלמה הכי.

השתא אית לאסתפללא, דכיון דאומי ליה דוד,
אמאי קטליה, דאתחזי דהא אומאה
דא בעלילה הוה, דהא לבא ופומא לא הוו
בחדא. אלא ודאי דוד לא קטליה, והא ידיעא,
כל שייפין דגופא מקבלין פלא, ולבא לא
מקבלא אפילו כחוטא דנימא דשערא. דוד
מלפא לבא הוה, וקביל מה דלא אתחזי ליה
לקבלא, ובגין כן, (מלכים א ב) וידעת את אשר
תעשה לו כתיב. ותו, דהא אילנא גרים למיהוי
נטיר ונוקם פחויא.

בתיב (תהלים נא) כי לא תחפוץ זבח ואתנה
עולה לא תרצה. זבחי אלהים
ריח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא
תבזה. כי לא תחפוץ זבח, וכי לא בעי
קדשא בריך הוא דיקרבון קמיה קרבנא,

שִׁיקְרִיבוּ וַיִּתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָאִים?
אֵלָּא שְׂדוּד אָמַר אֵת זֶה לְשֵׁם
אֱלֹהִים, וְקָרְבַן לֹא מִקְרִיבִים לְשֵׁם
אֱלֹהִים, אֵלָּא לְשֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א. שְׁהָרִי לְדִין הַקֶּשֶׁה, מִדַּת
הַדִּין, לֹא מִקְרִיבִים קָרְבָּן, שְׁפָתוֹב
(ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן
לֵה'. לֵה', וְלֹא לְשֵׁם אֱלֹהִים. וְכִי
תִקְרִיב קָרְבָּן מִנְחָה לֵה'. זִבַּח
תּוֹדָה לֵה'. זִבַּח שְׁלָמִים לֵה'.

וּמִשּׁוּם כֶּף, פִּיּוֹן שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ אָמַר
לְאֱלֹהִים, הִצְטַרְף לְכַתֵּב פִּי לֹא
תַחֲפֹץ זִבַּח וְאַתְנָה עוֹלָה לֹא
תִרְצָה. שְׁהָרִי לְשֵׁם הַזֶּה לֹא
מִקְרִיבִים, אֵלָּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה,
שְׁפָתוֹב זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה.
קָרְבָּן שֶׁל אֱלֹהִים הוּא עֶצֶב
וְשִׁבְרוֹן לֵב. וּמִשּׁוּם כֶּף, מִי שֶׁחָלַם
חֲלוֹם רַע, צָרִיף לְהִרְאוֹת עֲצָבוֹת,
שְׁהָרִי בְּמִדַּת אֱלֹהִים (ד"ו) עוֹמֵד,
וְזִבַּח שֶׁל מִדַּת הַדִּין צָרִיף עֲצָבוֹת
וְרוּחַ נִשְׁפָּרָה, וְאוֹתָהּ עֲצָבוֹת
מִרְפָּאת אֵת הַחֲלוֹם הַרַע, וְלֹא
שׁוֹלֵט עֲלָיו הַדִּין. שְׁהָרִי הַזִּבַּח
שְׂרָאוֹי לְמִדַּת הַדִּין, הַקְרִיב
לְפָנָיָהּ.

כִּי נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא
תִבְזֶה. מַה זֶה לֹא תִבְזֶה? מִפְּלֵל
שִׁישׁ לֵב שֶׁהוּא בּוֹזֵה? כֵּן. זֶהוּ לֵב
שֶׁהוּא גָּאָה, לֵב בְּגִסּוֹת הַרוּחַ, הִינּוּ
לֵב בּוֹזֵה, אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֵת צִיּוֹן תִּבְנֶה
חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. מַה זֶה הִיטִיבָה?
נִרְאָה שְׁהָרִי טוֹב יֵשׁ בָּהּ, וְעַכְשָׁו
הִיטִיבָה עַל אוֹתוֹ הַטּוֹב! וְדָאֵי
כֶּף הוּא, שְׁהָרִי מִן הַיּוֹם שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיַן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה עַד עַכְשָׁו,
אוֹתָהּ הִטְבָּה שֶׁל רִצּוֹן לֹא שָׁרְיָה
עַל אוֹתוֹ הַבְּנִינָן, וְעַל כֵּן לֹא נִתְקַן.
שְׁהָרִי בְּשַׁעַת שֶׁהִרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן
יִתְעוֹרֵר, הוּא יִיטִיב וַיִּדְלִיק אֵת
הַמְּנוֹרוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַבְּנִינָן וְאוֹתוֹ

חִיבֵינָא קָרְבָּנָא, דִּיקְרִבוּן וַיִּתְּכַפֵּר לָהּ
חֻבְיֵיהּ. אֵלָּא דוּד לְקָמֵי שְׁמָא דְאֱלֹהִים אָמַר,
וְקָרְבָּנָא לֹא קָרְבִין לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים, אֵלָּא
לְשְׁמָא דִּיּו"ד ה"א וְא"ו ה"א. דְּהָא לְגַבֵּי
דִּינָא קְשִׁיָּא מִדַּת הַדִּין, לֹא מִקְרִיבִין קָרְבָּנָא.
דְּכַתִּיב, (ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לִי.
לִי, וְלֹא לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָּן
מִנְחָה לִי. זִבַּח תּוֹדָה לִי. זִבַּח שְׁלָמִים לִי.
וּבְגִין כֶּף, פִּיּוֹן דְּדוּד מִלְפָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים
אָמַר. אֲצַטְרִיף לְמַכְתֵּב, פִּי לֹא תַחֲפֹץ
זִבַּח וְאַתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצָה. דְּהָא לְשְׁמָא דָּא
לֹא מִקְרִיבִין, אֵלָּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה. דְּכַתִּיב זִבְחֵי
אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה. קָרְבָּנָא דְאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ,
וְתִבִירוּ דְלִפְּא. וּבְגִין כֶּף, מָאן דְּחָלַם חֲלִמָא
בִּישָׂא, עֲצִיבוּ אֲצַטְרִיף לְאַחֲזָאָה, דְּהָא בְּמִדַּת
אֱלֹהִים קְשִׁיָּמָא, וְזִבַּח דְּמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ
אֲצַטְרִיף וְרוּחַ נִשְׁפָּרָה, וְהֵהוּא עֲצִיבוּ מִסְתַּיִיָּה
לְחִלְמָא בִישָׂא, וְלֹא שְׁלֵטָא דִּינָא עֲלוּי. דְּהָא
זִבַּח דְּאַתְחַזִּי לְמִדַּת דִּינָא, אֲקָרִיב קָמִיָּה.

כִּי נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, מָאִי לֹא
תִבְזֶה, מִפְּלֵל דְּאִיפָּא לֵב דְּאִיְהוּ בּוֹזֵה.
אִין. הִינּוּ לֵב דְּאִיְהוּ גָּאָה, יֵל בְּגִסּוֹת רוּחָא,
הִינּוּ יֵל דְּאִיְהוּ בּוֹזֵה, אֲבָל יֵל נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֵת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת
יְרוּשָׁלַם. מָאִי הִיטִיבָה, אֲתַחַזִּי דְּהָא
טִיבוּ אִית בָּהּ, וְהִשְׁתָּא הִיטִיבָה עַל הַהוּא
טִיבוּ. וְדָאֵי הִכִּי הוּא, דְּהָא מִן יוֹמָא דִּיקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא אֲשֶׁתַּדֵּל בְּבִנְיַן פִּי מִקְדָּשָׁא לְעִילָא,
עַד כְּעַן, הַהוּא הִטְבָּה דְרִצּוֹן, לֹא שְׁרִיָּא
עַל הַהוּא בְּנִינָן, וְעַל דָּא לֹא אֲשֶׁתַּכְּלֵל. דְּהָא
בְּשַׁעֲתָא דְרִצּוֹן דְלְעִילָא יִתְעַר, יִיטִיב וַיִּדְלִיק
נְהוּרִין דְּהַהוּא בְּנִינָן, וְהֵהוּא עֲבִידְתָּא, דְּאִפְּלִי

המעשה, שאפלו המלאכים של מעלה לא יוכלו (א) להסתכל באותו בית מקדש ולא באותו בנן, ואז בית המקדש וכל המעשה נתקן.

תבנה חומות ירושלים. וכי מיום שהשתדל בבנין בית המקדש עד עכשו לא בנה אותם? (א) אם חומות ירושלים עד עכשו לא בנה - בית המקדש על אחת כמה וכמה. אלא שכל מעשי הקדוש ברוך הוא אינם כמעשי בן אדם. כשבני אדם בנו בית המקדש למטה, בהתחלה עשו את חומות העיר, ולבסוף עשו את בית המקדש. חומות העיר בהתחלה כדי להגן עליהם, ואחר כך בנין הבית. והקדוש ברוך הוא לא כך, אלא בונה בתחלה את בית המקדש, ובסוף כשיריד אותו מן השמים ויושיב אותו על מקומו, אז בנה את חומות ירושלים, שהן חומות העיר. ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום, (תהלים נא) היטיבה ברצונך את ציון - בהתחלה, ואחר כך תבנה חומות ירושלים.

באן יש סוד. כל המעשים שעושה הקדוש ברוך הוא, בהתחלה מקדים אותו שלבחוץ, ואחר המח שלפנים, וכאן לא כך. בא וראה, כל אותם המעשים שעושה הקדוש ברוך הוא ומקדים אותו של בחוץ, המח הקדים במחשבה, ובמעשה אותו של בחוץ, שהרי כל קלפה היא מצד האחר, והמח מן המח, ותמיד הצד האחר מקדים וגדל ומתרבה ושומר הפרי. פיין שמתרבה, זורקים אותו החוצה, ויכין רשע וצדיק ילבש, וזורקים את אותה קלפה, ומברכים את הצדיק בעולם. אבל כאן, בבנין בית המקדש, שהצד הרע יעבר

מלאכין דלעילא, לא ייכלון (א) לאסתכלא בההוא בי מקדשא, ולא בההוא בנן. וכדין בי מקדשא, וכל עובדא אשתכלל.

תבנה חומות ירושלים, וכי מן יומא דאשתדל בבנין בי מקדשא עד פוען, לא בנה לון. (א) אי חומות ירושלים עד פוען לא בנה, בי מקדשא על אחת כמה וכמה. אלא קדשא בריך הוא, כל עובדוי, לאו כעובדי דבני נשא. בני נשא כד בנו בי מקדשא לתתא, בקדמיתא עבדו שורי קרתא, ולבסוף עבדו בי מקדשא. שורי קרתא בקדמיתא, בגין לאגנא עלייהו, ולבתר בניינא דביתא. קדשא בריך הוא לאו הכי, אלא בני בי מקדשא בקדמיתא, ולבסוף, כד יחית ליה משמיא, ויותיב ליה על אתריה, כדין יבנה חומות ירושלים דאנון שורין דקרתא. ועל דא אמר דוד עליו השלום, (תהלים נא) היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר תבנה (דף ק"ח ע"ב) חומות ירושלים.

הכא אית רזא, כל עובדין דעביד קדשא בריך הוא, בקדמיתא אקדים ההוא דלבר, ולבתר מוהא דלגו, והכא לאו הכי. תא חזי, כל אינון עובדין דעביד קדשא בריך הוא, ואקדים ההוא דלבר, מוהא אקדים במחשבה, ובעובדא ההוא דלבר, דהא כל קליפה מסטרא אחרא הוי, ומוהא מן מוהא, ותדיר סטרא אחרא אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איפא. פיין דאתרבי, זרקין ליה לבר, (איוב כז) ויכין רשע וצדיק ילבש, וזרקין לההיא קליפה, ומברכין לצדיקא דעלמא. אבל הכא, בבניינא דבי מקדשא, דסטרא בישא יתעבר מעלמא, לא אצטריך, דהא מוהא וקליפה דיליה הוי. אקדים מוהא, דכתיב היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר תבנה

מהעולם - לא צריך, שהרי המח והקלפה שלו הנה. הקדים המח, שפתיב היטיבה ברצונך את ציון - בהתחלה, ואחר כך תבנה חומות ירושלים. אותה חומה החיצונית, שהיא קלפה, שלו היא ממש, שפתיב (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב. אני ולא הצד הרע.

ישראל הם המח העליון של העולם. ישראל עלו במחשבה בתחלה. העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שהם קלפה, הקדימו, שפתיב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. ועתיד הקדוש ברוך הוא להקדים את המח בלי קלפה, שפתיב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. המח קודם לקלפה. ואף על גב שהמח יעמד בלי קלפה, מי הוא שיושיט יד לאכל ממנו? משום שכל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה'.

באותו זמן, (תהלים נא) אז תחפץ זכחי צדק. היות שהרי אז יתחבר הכל בחבור אחד, ויהיה השם שלם בכל תקונו, ואז תקרבן יהיה שלם לה' אלהים. שעכשו אלהים לא מתחבר לקרבן, שאלמלא התחבר בו, כמה אלהים יעלו אזנים להתחבר לשם. אבל פאותו זמן, (שם פו) כי גדול אפה ועושה נפלאות אפה אלהים לבדך. ואין אלהים אחר.

ובאותו זמן כתוב, (דברים לב) ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי. (ראו עתה) ראו כי אני הוא גדול, מה זה עתה? אלא שלא היה קדם לכן, ובאותו זמן זה יהיה. אמר הקדוש ברוך הוא, עתה ראו מה שלא יכלתם לראות מקדם לכן.

כי אני אני, למה פעמים? אלא

חומות ירושלים. ההיא חומה דלבר, דאיהי קליפה, דיליה היא ממש. דכתיב, (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב. אני ולא סטרא בישא.

ישראל, אינון מוחא, עלאה דעלמא. ישראל סליקו במחשבה בקדמיתא, עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, דאינון קליפה, אקדימו. דכתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. וזמין קדשא בריך הוא, לאקדמא מוחא, בלא קליפה. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, מוחא קדים לקליפה. ואף על גב דמוחא יקום בלא קליפה, מאן הוא דיושיט ידא למיכל מגייה, בגין, (ירמיה ב) דכל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'.

בההוא זמנא, (תהלים נא) אז תחפץ זכחי צדק. בגין, דהא פדין, יתחבר פלא בחבורא חדא, ויהא שמא שלים בכל תקוניה. וכדין קרבנא להוי שלים, ליי' אלהים. דהשתא אלהים לא אתחבר לקורבנא, דאלמלא אתחבר ביה, כמה אלהים יסלקון אודנין לאתחברא תמן. אבל בההוא זמנא, (תהלים פו) כי גדול אפה ועושה נפלאות אפה אלהים לבדך. ואין אלהים אחרא.

ובההוא זמנא כתיב, (דברים לב) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי (ראו עתה) ראו כי אני הוא סגי, מאי עתה. אלא דלא היה קדם לכן, ויהוא זמנא ליהוי. אמר קדשא בריך הוא, עתה ראו, מה דלא תיכלון למיחמי מקדמת דנא.

כי אני אני, תרי זמני אמאי. אלא לדייקא, דהא לית תמן אלהים, אלא הוא. דהא

כדי לדיק, שהרי אין שם אלהים, אלא הוא. שהרי כמה פעמים שנאמר אני פעם אחת ולא יותר, והיה שם הצד האחר. אבל עכשו אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שהרי כל הצד האחר העבר, ודוקא אני אני.

אני אמית ואחיה. עד עכשו המח היה מן הצד האחר. מפאן והלאה, אני אמית ואחיה. מפאן שבאותו הזמן, כל אותם שלא טעמו טעם המות - ממנו יהיה להם מות, ויקים אותם (מיד). למה? כדי שלא תשאר מאותה הזקמה בעולם כלל, ויהיה עולם חדש במעשי ידי הקדוש ברוך הוא.

ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי, כמו שנתבאר, אז פוגם אותו בפגם. אם בגפו יבא, מה זה בגפו שנינו, פתרגומו - לבדו. יפה הוא. אבל הרי שנינו, כל העולם לא עומד אלא על סנפיר אחד של לויתן.

וסוד זה, בשעה שעומדים זכר ונקבה, שזכר ונקבה ברא אותם הקדוש ברוך הוא, ובכל מה שהולכים, העולם מודעוץ, ואלמלא שפרס הקדוש ברוך הוא את הזכר וצנן את הנקבה, היו מחריבים את העולם, ועל כף לא עושים תולדות. (ומי שלא עושה תולדות בגפו) אם בגפו יבא, תחת אותו סנפיר שלא עושה תולדות נכנס. והואיל וכן בגפו יצא, לשם נדחה, ולא נכנס לפרגוד כלל, ונדחה ונטרד מאותו העולם. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

בא וראה מה פתוב, (ויקרא ב) ערירים ימותו. ערירים (פתוב) - כלל של זכר ונקבה. בסוד של זכר נכנס, ובסוד של נקבה יצא. נכנס בזה ויוצא בזה. וזהו מקום שנדבק בו באותו העולם, שהרי

כמה זמנין, דאתמר אני זמנא חדא, ולא יתיר, והיה תמן סטרא אחרא. אבל השתא אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דהא כל סטרא אחרא אתעבר, ודייקא אני אני.

אני אמית ואחיה, עד השתא מותא הות מסטרא אחרא, מפאן ולהלאה, אני אמית ואחיה, מפאן דבההוא זמנא, כל אינון דלא טעמי טעמא דמותא. מניה תהא לון מותא, ויקים לון (מיד). אמאי. בגין דלא ישתאר מההוא זמנא בעלמא כלל, ויהא עלמא חדתא, בעובדי ידוי דקודשא בריך הוא.

ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי. (שמות כא) כמה דאתמר פדין פגים ליה פגמו. אם בגפו יבא, מהו בגפו. תנינן, פתרגומו, בלחודוי. יאות הוא. אבל הא תנינן, כל עלמא, לא קאים, אלא על גפא חדא, דלויתן. ורזא דא, בשעתא דקיימא דכר ונוקבא, דדכר ונוקבא ברא לון קדשא בריך הוא, ובכל מה דאזלין, עלמא מזדעזעא, ואלמלא דסרס קדשא בריך הוא דכורא, וצנן ית נוקבא, הוו מטשטשין עלמא. ועל דא לא עבדין תולדין, (ד"א ומאן דלא עבד תולדין בגפו) אם בגפו יבא, תחות ההוא גפא, דלא עבד תולדין עאל. והואיל וכן, בגפו יצא, לתמן אתדחא, ולא עאל לפרגודא כלל, ואתדחא ואטריד מההוא עלמא. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

תא חזי, מה כתיב, (ויקרא ב) ערירים ימותו, ערירים (כתיב) כלל דכר ונוקבא. ברזא דדכורא עאל, וברזא דנוקבא יפוק. עאל בהאי, ויפוק בהאי. והאי איהו אתר, דקא אתדבק ביה בההוא עלמא, דהא קדשא בריך הוא לא בעי דיעול קמיה,

הקדוש ברוך הוא לא רוצה שיפגס לפניו מי שמסרס עצמו בעולם הזה.

בא וראה מן הקרבן, שלא היו מקריבים לפניו מסרס, והוציאו אותו שלא יקרב לפניו, וצוה ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דורות אסר לסרס את הבריות שבראם הקדוש ברוך הוא בעולם, שהרי כל סרוס הוא של הצד האחר. ואם הוא השתדל ונשא אשה ולא עשה תולדות ולא רצה, ואף על גב שיש לו אשה, או שהיא לא רצתה, ונכנס לאותו עולם בלי תולדות - מה כתוב? אם בעל אשה הוא, ולא השגיחו לפעל ידי רבונם, ויצאה אשתו עמו. הוא יפגס בגפו של זכר, והיא בנקבה. בגפו יבא בגפו יצא, כמו שנתבאר, הכל על תקונו.

אם אדניו יתן לו אשה, כמו שנתבאר. אם אדניו - זה אדון כל הארץ. יתן לו אשה - מכאן שלא ברשות האדם עומד לשאת אשה, אלא (הכל משלי טז) פלס ומאזני משפט לה) הכל במאזנים לעלות. יתן לו אשה, שהרי זה לא ברשותו הוא, ומי היא? ההיא שאינה שלו ולא הזדמנה אליו, ומי היא? אותה שהיתה מזמנת לאחר, והקדים זה ברחמים ונטל אותה, זו נתנה לו, שלא ראויה לו. והקדוש ברוך הוא רואה מרחוק ורואה את אותה אשה שעתידה להוציא תולדות בעולם, מקדים זה ברחמים ונתנת לו, ועושה פרות, וזרע זרע באשה (בב) שאינה שלו, משום כך האשה וילדיה תהיה לאדניה, והוא יצא בגפו. אי עני מסכן, כמה השתדל בריקנות, התיגע ונשתדל לעשות פרות בגן שאינו שלו, ויצא בריקנות.

מאן דמסרס גרמיה בהאי עלמא. תא חזי, מן קרבנא. דלא (דף ק"ט ע"א) הוּוּ מקרבין קמיה סרוסא, ואפיקו ליה, דלא יתקרב לקמיה, ופקיד ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדרי דרין אסיר לסרוסי בריין, דברא קדשא בריך הוא בעלמא. דהא כל סרוסא, דסטרא אחרא איהו. ואי איהו אשתדל, ונסיב איתתא, ולא עביד תולדין, ולא בעא, ואף על גב דאית ליה איתתא, או אי היא לא בעאת, ועאל לההוא עלמא, בלא תולדין, מה כתיב. אם בעל אשה הוא, ולא אשגחו לפעל ידוי דמאריהון, ויצאה אשתו עמו, איהו יעול בגפו דדכורא, ואיהי בנוקבא. בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר, פלא על תקוניה.

אם אדניו יתן לו אשה, כמה דאתמר, אם אדניו, דא איהו אדון כל הארץ. יתן לו אשה, מהכא, דלאו ברשותא דבר נש קיימא למיסב אתתא. אלא (בלא משלי ט"ז) פלס ומאזני משפט לה) פלא במאזנים לעלות. יתן לו אשה, דהא לאו ברשותיה איהו. ומאן איהי. ההיא דלאו דיליה, ולא אזדמנת לגביה, ומאן איהי. ההיא דהות זמינא לאחרא, ואקדים האי ברחמי, ונטיל לה, דא אתייהיבת ליה, דלא אתחזיאת ליה. וקודשא בריך הוא חמי מרחיק, וחמי לה היא אתתא, דזמינת לאפקא תולדין בעלמא. אקדים האי ברחמי, ואתייהיבת ליה, ועביד איבין, וזרע זרעא, באתתא (כ"א בגנתא) דלאו דיליה, בגין כן, האשה וילדיה תהיה לאדניה, והוא יצא בגפו. אי עניא מספנא, כמה אשתדל בריקניא, לאה ואשתדל למעבד פירין, בגנתא דלאו איהי דיליה, ונפק בריקניא.

זְקַן זָקַן, בְּזַמְנֵים (בְּעֵינֵינוּ) הִלְלוּ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִגְלֵיךְ דוּחָה אֶת הַשַּׁעַר, כְּמִי שֶׁשׁוֹכֵב בְּאַרְץ בְּלִי כֶחֶם, שֶׁהָרִי נִחְלַשׁ, וּמִחֲלָשָׁה רַבָּה, שֶׁלֹּא יְכוּל דוּחָה בְּרִגְלָיו. הַתְּחִיב זָקַן וְאֵל תִּפְחֹד. הַעֲנֵי הַמִּסְכָּן הַזֶּה שֶׁהִשְׁתַּדֵּל לְרִיק, אֲמַר לְמָה? אִם מִשׁוֹם שֶׁיָּרַע בְּגַן אַחֵר שֶׁאֵינוֹ שְׁלוֹ - יָפֶה. אִם כֵּן (אֲכַל כֵּן) הָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לוֹ אוֹתוֹ הֵגֵן לְזֹרַע בּוֹ, שֶׁהָרִי לֹא הוּא שֶׁלְקַח אוֹתָהּ. אֲלֵא בֵּא וּרְאֵה, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל־הֵם בְּדִין, וְלֹא הֵיךְ דְּבַר לְרִיק. זֶה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לוֹ אֲשֶׁה וְעֹשֶׂה בֵּה פְרוֹת וְגִדּוּלִים, אֵין זֶה כְּשֶׁאֵר בְּנֵי הַגְּלָגוּל, וְלֹא דוּמָה מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵילָן (ולא יָכוֹל), לְמִי שֶׁלֹּא רוֹצֵה לְהַגְדִּיל וּלְהִשְׁתַּדֵּל, וְעוֹקֵר וּמְפִיל אֶת הַעֲלִים שֶׁל הָאֵילָן וּמְקַטֵּן הַפְּרִי שְׁלוֹ.

זֶה שֶׁאֲדוּנָיו נִתֵּן לוֹ אֲשֶׁה כְּדִי לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת, הָרִי הִשְׁתַּדֵּל בְּהִתְחַלְתָּה כְּדִי לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵילָן וְלֹא יָכֹל. זְכוּיֹת כָּל כֵּן אֵין לוֹ, (שֶׁל בָּנִים גַּם כֵּן אֵין לוֹ) שְׂאֵם הֵיךְ צְדִיק כְּרֵאוּי, לֹא הֵיךְ שֶׁבַּ בְּגִלְגוּל (כְּאֵבֶן בְּכַף הַקְּלַט), שֶׁהָרִי כְּתוּב (ישעיה נב) וְנִתְּתִי לָכֶם בְּבִיתִי וּבְחַמְתִּי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבְנוֹת. וְעַכְשָׁו שֶׁלֹּא זָכָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֵה שֶׁהָרִי הִשְׁתַּדֵּל וְלֹא יָכֹל. זֶה אֲדוּנָיו יִתֵּן לוֹ אֲשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וּכְיוֹן שֶׁחָס עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתֵּן לוֹ בְּרַחֲמִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹבֵה מִשְׁלוֹ בְּתַחֲלָה, וְנוֹטֵל מֵה שֶׁיָּרַע אוֹתוֹ הַמַּעֲזֵן. וּמִשׁוֹם כֵּן, הָאֲשֶׁה וּלְדִיָּה תְהִיָּה לְאֲדוּנָיָה, וְאַחֵר כֵּן לְשׁוּב וּלְהִשְׁתַּדֵּל עַל עֲצָמוֹ לְהִשְׁלִים גִּרְעוֹנוֹ. עַד כֵּן סוּד הַכְּתוּב.

זְקַן זָקַן, אֶתָּה אֲמַרְתָּ עַל זֶה שֶׁלְרִיק הִשְׁתַּדֵּל, וְלֹא הִשְׁתַּחֲתָ עָלֶיךָ

סָבָא סָבָא, בְּעַדְנִין (כ"א בְּעֵינֵינוּ) אֵלֵין, לָא הוּיִת בְּרִגְלֵיךְ דְּחִי לְתַרְעָא, כְּמֵאן דְּשָׁכִיב בְּאַרְעָא בְּלֵא תוּקְפָא, דְּהָא אֶתְחַלֵּשׁ וּמִחֲלָשָׁא סָגִי, דְּלֵא יָכִיל, דְּחִי בְּרִגְלָיו. אֶתְתַּקֵּף סָבָא, וְלֵא תְדַחַל. הָא עֲנִיָּא מִסְכָּנָא, דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּרִיקְנָיָא, אִימָא אִמָּא. אִי בְּגִין דְּזֹרַע בְּגִנְתָּא אֶחָרָא דְּלָאוּ דִּילֵיהּ, יֵאוּת. אִי הָכִי (כ"א אֲכַל הָכָא) קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ הֵהוּא גִנְתָּא לְמִזְרַע בֵּה, דְּהָא אִיהוּ לָא נְטִיל לָהּ.

אֲלֵא תָא חֲזִי כָל מַלְיָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד פְּלֵהוּ בְּדִינָא אִינוּן וְלֵא הוּי מְלָה בְּרִיקְנָיָא הָאִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ אֶתְתָּא וְעַבְד בֵּה פִּירִין וְאִיבִין לָאוּ הָאִי כְּשֶׁאֵר בְּנֵי גְלָגוּלָא וְלֵא דְּמִי מֵאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּהָאִי עֲלֵמָא לְאַסְגָּאָה אֵילְנָא (כ"א וְלֵא יָכִיל) לְמֵאן דְּלֵא בְּעָא לְאַסְגָּאָה וּלְאַשְׁתַּדֵּלָא וְאַעְקֵר וְאַפִּיל טְרַפִּין דְּאֵילְנָא וְאַזְעֵר אִיבָא דִּילֵיהּ.

הָאִי דְּאֲדוּנָיו יְהִיב לֵיהּ אֶתְתָּא, בְּגִין לְמַעַבְד אִיבִין, הָא אִשְׁתַּדֵּל בְּקְדָמִיתָא בְּגִין לְאַסְגָּאָה אֵילְנָא, וְלֵא יָכִיל. זְכוּיִן כָּל כֵּן לִית לֵיהּ, (כ"א דְּבִינָן גַּם כֵּן לִית לֵיהּ) דְּאִי הוּהוּ זְפָאָה כְּדָקָא יֵאוּת, לָא הוּהוּ תֵב בְּגִלְגוּלָא, (כְּאֵבֶן בְּכּוּסְפִיתָא) דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה נב) וְנִתְּתִי לָכֶם בְּבִיתִי וּבְחַוְמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבְנוֹת. וְהִשְׁתָּא דְּלֵא זָכָה, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמִי, דְּהָא אִשְׁתַּדֵּל וְלֵא יָכִיל, הָאִי אֲדוּנָיו יִתֵּן לוֹ אֲשֶׁה, כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכִיוֹן דְּחָס עָלֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיְהִיב לֵיהּ בְּרַחֲמִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְבִי מְדִידִיָּה בְּקְדָמִיתָא, וְנְטִיל מֵה דְּגֵרַע הֵהוּא מִבּוּעָא, וּבְגִין כֵּן, הָאֲשֶׁה וּלְדִיָּה תְהִיָּה לְאֲדוּנָיָה, וּלְבִתֵּר יִיתוּב, וּלְהִשְׁתַּדֵּל עַל גְּרַמִּיָּה, לְאַשְׁלוּמִי גִרְעוּנִיָּה. עַד הָכָא רְזָא דְּקֵרָא.

סָבָא סָבָא, אֶתָּה אֲמַרְתָּ עַל דָּא, דְּבְרִיקְנָיָא

שְׁלֵרִיק אַתָּה הוֹלֵךְ בְּמַה שְׂאֵמְרַת, שְׁהָרִי הַפְּתוּב רוֹדֵף אַחֲרָיָךְ, שְׁסוֹתֵר אֶת כָּל הַבְּנִין שְׁבָנִית עַד עַכְשָׁו, וְאַתָּה חוֹשֵׁב שְׂאֵתָה מִשֵּׁיט אֶת הַיָּם לְרִצּוֹנְךָ. וּמַהוּ? שְׁפְתוּב וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אֲשֵׁתִי וְגו'.

אִי זָקֵן זָקֵן, עֵינָי כַח, מַה תַּעֲשֶׂה? חֲשַׁבְתָּ שְׁלֵא יִהְיֶה מִי שְׁיִרְדֵּף אַחֲרָיָךְ, הָרִי הַפְּתוּב הִזָּה רוֹדֵף אַחֲרָיָךְ וְיוֹצֵא מֵאַחַר הַכְּתָל כְּאֵילָה בְּשָׂדֵה, מְדַלֵּג דְלוּגִים אַחֲרָיָךְ, שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר דְלוּגִים דֵּלֵג אַחֲרָיָךְ וְהַשִּׁיג אוֹתְךָ. מַה תַּעֲשֶׂה, זָקֵן? עַכְשָׁו יֵשׁ לְךָ לְהַתְגַּבֵּר בְּכַחְךָ, שְׁהָרִי גְבוּר חֲזַק הֵייתָ עַד הַיּוֹם. זָקֵן זָקֵן, תִּהְיֶה זוֹכֵר אֶת יוֹם הַשִּׁלֵּג כְּשֶׁזָרְעִנוּ פּוֹלִים, וְהָיוּ כְּמַה גְּבָרִים בְּנֵי חֵיל כְּנִגְדֶּךָ, וְאַתָּה לְבַדְּךָ נִצַּחַת שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר גְּבָרִים חֲזָקִים בְּנֵי חֵיל, שְׁכָל אֶחָד מֵהֶם הוֹרֵג אַרְיָה טָרָם שִׂיאֵכֶל.

אִם אֶת אוֹתָם שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר גְּבָרִים נִצַּחַת - אֵלֶּה שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר שְׂאִין בָּהֶם כַח, אֵלֶּה דְבָרִים, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה. כְּתוּב אָמַר יֹאמֵר. אֵלֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְרַכּוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין לְכָל. כְּשֶׁמְגִיעַ זְמַנָּה שֶׁל הָאִשָּׁה הַזֹּאת לְמִצַּא אֶת בֶּן זִוְגָה, מַה עוֹשֶׂה? הוֹרֵג אֶת זֶה, וְנוֹטֵל אוֹתָהּ אוֹתוֹ בֶּן זִוְגָה, וְהוּא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה לְבַדּוֹ יְחִידִי.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים כְּפֶשֶׁט הַפְּתוּב. וְאִם אָמַר - בְּרֵאשִׁית שֶׁל שֵׁשׁ הַשָּׁנִים. יֹאמֵר - בְּסוּף שֵׁשׁ הַשָּׁנִים טָרָם תִּכְנָס הַשְּׂבִיעִית. שְׁהָרִי אִם אָמַר כְּשֶׁהוּא אֶפְלוֹ בְּיוֹם אֶחָד מֵהַשְּׂבִיעִית - דְּבָרָיו בְּטָלִים. מַה הַטַּעַם? כְּתוּב הָעֶבֶד, בְּעוֹד שֶׁהוּא עֶבֶד, בְּשָׁנָה הַשְּׂשִׁית. אָמַר בְּרֵאשִׁית שֶׁל שֵׁשׁ הַשָּׁנִים וְלֹא אָמַר בְּסוּף שֵׁשׁ הַשָּׁנִים - אֵינִי כְלוּם. וּמִשּׁוּם כֶּף פַּעֲמִים אָמַר יֹאמֵר.

אֲשֶׁתְּדַל, וְלֹא אֲשַׁנַּחַת עֲלֶיךָ, דְּבָרִיקֵנִי אֶת אֲזִיל בְּמַה דְּאֵמְרַת, דְּהָא קָרָא רְדִיף אַבְתָּרְךָ, דְּסִתִּיר כָּל בְּנֵינִי עַד הַשְּׂתָא, וְאֵת חֲשִׁיב דְּאַנְתָּ מִשְׁטָטָא יִמָּא לְרַעוּתְךָ. וּמֵאִי אִיהוּ. דְּכִתִּיב, וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אֲשֵׁתִי וְגו'.

אִי סָבָא סָבָא, לָאִי חֵילָא, מַה תַּעֲבִיד, חֲשַׁבְתָּ דְּלֹא לִיהוּי מָאן דְּרִדִּיף אַבְתָּרְךָ, הָא הָאִי קָרָא רְדִיף אַבְתָּרְךָ, וְנִפְיָק מִבְּתֵר כְּתָלָא, כְּאֵילָה בְּחֻקָּלָא, מְדַלֵּג דְלוּגִין אַבְתָּרְךָ, תְּלִיסֵר דִּילוּגִין דְּלִיג אַבְתָּרְךָ וְאֲדַבִּיק לְךָ, מַה תַּעֲבִיד סָבָא. הַשְּׂתָא אִית לְךָ לְאַתְגַּבְרָא בְּחֵילְךָ. דְּהָא גֵיבֵר תְּקִיף הָיִיתָ עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, הָוִי דְכִיר יוֹמָא דְתִלְגָּא, כִּד זְרַעְנָא פּוֹלִין, וְהָוִי כְּמַה גּוֹבְרִין בְּנֵי (דף ק"ט ע"ב) חֵילָא, לְקַבְלָךְ, וְאַנְתָּ בַלְחוּדְךָ, נִצַּחַת תְּלִיסֵר גְּבָרִין תְּקִיפִין, בְּנֵי חֵילָא, דְּכָל חַד מְנַיִיהוּ קָטִיל אַרְיָא, עַד לָא יִיכּוּל.

אִי לְאִינוּן תְּלִיסֵר גּוֹבְרִין נִצַּחַת, הֵנִי תְּלִיסֵר דְלִית בְּהוּ חֵילָא, אֵלֶּה מְלִין, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה. אָמַר יֹאמֵר כְּתִיב. אֵלֶּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אַרְחִיָה לְמַעַבְד דִּנָּא לְכָלֵּא. כִּד מְטָא זְמַנָּא דְהָאִי אַתְתָּא לְאַשְׁכַּחַא בַר זִוְגָה מַה עֶבֶד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל לָהּ הַהוּא בַר זִוְגָא, וְאִיהוּ נִפְיָק מֵהָאִי עֲלָמָא בַלְחוּדוּי יְחִידָאָה. וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא כְּפֶשֶׁטִיה דְקָרָא. וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, יֹאמֵר, בְּסוּפָא דְשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יַעוּל שְׂבִיעָאָה, דְּהָא אִי אָמַר, כִּד אִיהוּ אֶפְלוֹ בְּיוֹמָא חַד מִשְׂבִּיעָאָה, מְלוּי בְּטָלִין. מֵאִי טַעֲמָא. הָעֶבֶד פְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד, בְּשִׁתָּא שְׁתִּיתָאָה. אָמַר בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, וְלֹא אָמַר בְּסוּפָא דְשִׁית שְׁנִין, לָאוּ כְלוּם הוּא, וּבְגִין כֶּף, תְּרִי זְמַנֵּי אָמַר יֹאמֵר.

וְהָא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהַאי אֲתַתָּא, אֲסִי
 צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי
 מְלָפָא קְדִישָׁא, כְּמָה דְהוּהוּ שִׁירוּתָא בְּרַחְמֵי,
 הָכִי הוּא סוּפָא בְּרַחְמֵי, וְדָא הוּא אָמֹר יֵאמֹר.
 אָמֹר בְּקִדְמִיתָא, כְּדֵ אֲקִידִים בְּרַחְמֵי. יֵאמֹר
 בְּסוּפָא וַיִּתְקַבֵּל בְּרַחְמֵי. וּמָה יֵאמֹר. אֶהְבֵּתִי
 אֶת אֲדוֹנִי, דְּבִגִין דָּא, וּבִסְגִיאוֹ דְּצְלוֹתִין, רַחֲמִים
 לִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲתַקִּין עוּבְדוּי, וְאָמֹר
 אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אֲשֵׁתִי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֲצַא
 חֲפְשִׁי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְבִיל לִי, בְּהֵהוּא
 תִּיבְתָא, וּבְאֵינוּן סְגִיאוֹ דְּצְלוֹתִין.

מָה עָבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה דְהוּהוּ זְמִין
 לְאַהֲדָרָא לִי בְּגִלְגוּלָא, וְלִמְסַבֵּל עוֹנְשֵׁין
 בְּהַאי עֲלָמָא, עַל מָה דְעָבַד, לֹא אֶהְדָּר לִי
 לְהַאי עֲלָמָא. וּמָה עָבִיד, קָרִיב לִי לְבִי דִינָא
 דְּמִתִּיבְתָא דְרַקִיעָא, וְדִינִין לִי, וּמְסָרִין לִי
 לְבִי מְלַקִּיּוּתָא, וְאַרְשֵׁים לִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הֵיךְ אֲתַמְסֵר לְבִי עוֹנְשָׁא, וּפְגִים לִי, לְמַהוּי
 תַּחוּת שְׁלֻטְנִיה דְּעֲרֻלָּה, (נ"א וּפְקִיד לִי לְמַהוּי תַּחוּת
 שׁוּלְמָנָא דִּינְוִבְלָא) עַד זְמַן יְדִיעָא, וּבְתֵר פְּרִיק לִי.

אִי בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְקָא עָבַדִּין לִי פְּגִימוֹ, אִי
 מְטָא יוּבְלָא, אֲפִילוּ יוֹמָא חַד לְיוּבְלָא,
 אֲתַחֲשָׁב כְּמָה דְאַשְׁפַּח זְמַנָּא עַד יוּבְלָא, הָכִי
 אֲתַעֲנֵשׁ וְלֹא יִתִּיר. אֲתָא יוּבְלָא, וְאַפְרוּק,
 וְעָאלִין לִי גוּ פְּרַגוּדָא. עַד הָכָא. אֲסִתִּים
 עֵינוּי הֵהוּא סְבָא, רְגָעָא חֲדָא.

פְּתַח וְאָמֹר, (מִיכָה ו') שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ
 וְהָאֲתַנִּים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לִי יְיָ עִם
 עֲמוֹ וְגו'. אִי סְבָא, עַד הַשְׁתָּא הוּיָת בְּעַמְקֵי
 יִמָּא, וְהַשְׁתָּא דְלִגְתָּ בְּטוּרִין תְּקִיפִין, לְמַעַבְד
 עֲמַהוּן קְרָבָא. אֲלֵא וְדָא עַד כְּעֵן, בְּיִמָּא
 תְּקִיפָא אַנְתָּ, אֲבָל עַד דְּאֲזַלְתָּ בְּעַמְקֵי יִמָּא,
 פְּגַעְתָּ בְּאֵינוּן טוּרִין תְּקִיפִין, דִּי כְּגוּ יִמָּא,

וְכָאן בְּעוֹד שֶׁהוּא בְּאֵשֶׁה הַזֶּה,
 מְרַבֵּה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּכָל יוֹם
 לְמַלְאָךְ הַקְדוּשׁ. כְּמוֹ שֶׁהִיָּה
 הַרְאֵשִׁית בְּרַחְמִים, כִּף הוּא הַסּוּף
 בְּרַחְמִים. וְזֶהוּ אָמֹר יֵאמֹר. אָמֹר
 - בְּתַחֲלָה, כְּשֶׁהִקְדִּים בְּרַחְמִים.
 יֵאמֹר - בְּסוּף, וַיִּתְקַבֵּל בְּרַחְמִים.
 וּמָה יֵאמֹר? אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי.
 שְׁבַגְלָל זֶה וּכְרַב הַתְּפִלוֹת אוֹהֵב
 אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִתְקַן
 מַעֲשָׂיו, וְאֹמֵר אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי
 אֶת אֲשֵׁתִי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֲצַא
 חֲפְשִׁי. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל
 אוֹתוֹ בְּאוֹתָהּ תְּשׁוּבָה וּבְאוֹתוֹן
 הַתְּפִלוֹת הַרְבּוֹת.

מָה עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? מָה
 שֶׁהִיָּה מְזַמֵּן לְהַחְזִירוֹ בְּגִלְגוּל
 וְלִסְבֵּל עוֹנְשִׁים בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל מָה
 שֶׁעָשָׂה - לֹא מִחְזִירוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה.
 וּמָה עוֹשֶׂה? מְקַרֵּב אוֹתוֹ לְבֵית
 דִּין שֶׁל יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ, וְדִנִּים
 אוֹתוֹ וּמוֹסְרִים אוֹתוֹ לְבֵית
 הַמְּלַקוּת, וְרוֹשֵׁם אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֵיךְ נִמְסָר לְבֵית הַעֲנֵשׁ,
 וּפְגִים אוֹתוֹ לְהִיּוֹת תַּחַת שְׁלֻטוֹן
 הָעֲרֻלָּה (וּמִצִּוָּה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת תַּחַת שְׁלֻטוֹן
 הַיּוֹבֵל) עַד זְמַן יְדוּעַ, וְאַחֵר כִּף גּוֹאֵל
 אוֹתוֹ.

אִם בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁעוֹשִׂים לוֹ פְּגָם,
 אִם הִגִּיעַ יוּבֵל, אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד
 לְיוּבֵל - נִחְשָׁב כְּמִי שֶׁמְצַא זְמַן
 עַד הַיּוּבֵל. כִּף נַעֲנֵשׁ וְלֹא יוֹתֵר.
 כֹּא הַיּוּבֵל וּנְגָאֵל, וּמְכַנְּסִים אוֹתוֹ
 לְתוֹף הַפְּרָגוּד. עַד כָּאן. הַסְתִּיר
 אוֹתוֹ זְקַן אֶת עֵינוֹ רְגַע אֶחָד.

פְּתַח וְאָמֹר, (מִיכָה ו') שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ
 וְהָאֲתַנִּים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לִי יְיָ עִם
 עֲמוֹ וְגו'. אִי סְבָא, עַד הַשְׁתָּא הוּיָת בְּעַמְקֵי
 יִמָּא, וְהַשְׁתָּא דְלִגְתָּ בְּטוּרִין תְּקִיפִין, לְמַעַבְד
 עֲמַהוּן קְרָבָא. אֲלֵא וְדָא עַד כְּעֵן, בְּיִמָּא
 תְּקִיפָא אַנְתָּ, אֲבָל עַד דְּאֲזַלְתָּ בְּעַמְקֵי יִמָּא,
 פְּגַעְתָּ בְּאֵינוּן טוּרִין תְּקִיפִין, דִּי כְּגוּ יִמָּא,

ונתקלת בהם. עכשו יש לך לערוך קרב בעמקי הים ובהרים הללו. זקן ציף כח, מי נתנך בזה? היית בשלום, ורצית את כל זה? אתה עשית - אתה סובל. עכשו אין לך אלא לערוך קרב ולנצח את הכל ולא לחזור לאחור. התחזק בכחך, חגר מתניך ואל תפחד לשבר את ההרים הללו שלא יתחזקו עליך. אמר להם: הרים רמים, הרים חזקים, איך אתם מתגברים?

שני פסוקים כתובים. אחד כתוב, (ס) קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך, ואחד כתוב, שמעו הרים את ריב ה'. אלא יש הרים ויש הרים. יש הרים שהם הרים רמים למעלה למעלה, לאלה כתוב שמעו הרים את ריב ה'. ויש הרים שהם הרים תחתונים למטה מהם, ואלה כתוב קום ריב את ההרים, שהרי רודף מריבות יש להם. ולכן יש הרים ויש הרים.

ואם תאמר, זקן, הרי כתוב ותשמענה הגבעות, אלה גבעות כל אותם שלמטה, ועכשו אתה עושה אותם הרים? אלא כך הוא - לאותם הרים רמים נקראים גבעות. פשהם לבדם הם נקראים הרים.

בא וראה, כתוב והאתנים מסדי ארץ. פיון שכתוב שמעו הרים, מי הם הרים ומי הם אתנים? אלא הרים ואתנים הכל דבר אחד. אבל אותם שלשה עליונים מעל ראשיהם, ואותם שלשה למטה מהם, וכלם אחד. הרים למעלה, ועליהם אמר דוד, (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים. ואלה הם שלשה הראשונים. והאתנים מסדי ארץ, אלה הם שלשה אחרונים, למטה מהם, שני עמודי הבית ואחד שמחת הבית, ואלה נקראו מסדי ארץ. אתנים הם, ואתנים נקראו.

ואערעת בהו. השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא, ובהנהו טורין.

סבא לאי חילא, מאן יהבך בדא, הוית בשלם, ובעית לכל האי, אנת עבדת, אנת סביל. השתא לית לך, אלא לאגחא קרבא, ולנצחא כלא, ולא למהדר לאחורא. אתקף בחילך, חגור חרצף, ולא תדחל, לתברא הני טורין, דלא יתפקפון לגבך. אימא לון, טורין רמאין, טורין תקיפין, היך אתון מתתקפין.

תרי קראי כתיבי, חד פתיב, (מיכה ו) קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך. וחד פתיב, שמעו הרים את ריב יי'. אלא אית טורין, ואית טורין. אית טורין, דאינון טורין רמאין לעילא לעילא, לאלין פתיב, שמעו הרים את ריב יי'. ואית הרים, דאינון טורין תתאין לתתא מנייהו, לאלין פתיב, קום ריב את ההרים. דהא רדיף מצותין, אית לגבייהו. ועל דא אית טורין ואית טורין.

ואי תימא, סבא, הא כתיב ותשמענה הגבעות, אלין גבעות כל אינון דלתתא, והשתא אנת עביד לון הרים. אלא הכי הוא, לגבי אינון טורין רמאין, אקרון גבעות. פד אינון בלחודייהו אינון הרים אקרון.

תא חזי, פתיב והאתנים מוסדי ארץ, פיון דכתיב שמעו הרים, (דף ק"י ע"א) מאן אינון הרים, ומאן אינון אתנים. אלא, הרים ואתנים פלהו חד. אבל אינון תלת עלאין לעילא על רישיהו. ואינון תלת לתתא מנייהו. וכלהו חד. הרים לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים. ואלין אינון תלת קדמאי. והאתנים מוסדי ארץ, אלין אינון תלת בתראי, לתתא מנייהו, תרי סמכי ביתא, וחד חדוה דביתא, ואלין אקרון

זְקוֹן זְקוֹן, הָרִי יָדַעְתָּ, מִי שְׁעוֹרָף קָרַב, אִם לֹא יוֹדַע לְהִשְׁמַר, לֹא יִנְצַח בְּקָרְבוֹת. צָרִיף לְהַפּוֹת בִּידוֹ וּלְהִשְׁמַר בְּרַעְיוֹנוֹ, מִה שִׁיְהִיָּה אַחַר חֲשׂוֹב, שִׁיְהִיָּה הוּא חֲשׂוֹב, וְיָד יָמִין מְזַמְנֶת תְּמִיד לְהַפּוֹת. וּמַחְשְׁבוֹתָיו וְיָד שְׁמַאלִית זְמִינִים תְּמִיד לְקַבֵּל וּלְהִשְׁמַר, וְיָמִין הַכֵּל. עֲבָשׁוּ אִמְרַת וְהֵאֲתַנִּים. אֵיתַנִּים הֵם לְמַטָּה, וְהָרִים לְמַעְלָה. הַשְׁמַר זְקוֹן, שְׁהָרִי רַעְיוֹן אַחַר כְּנַגְדָּךְ, שְׁפָתוֹב (שם פט) מְשַׁכֵּיל לְאֵיתַן הָאֲזָרְחִי. וְזֵהוּ אֲבָרְהֵם הַזְקוֹן, וְנִקְרָא אֵיתַן. וְאִם אֲבָרְהֵם הוּא אֵיתַן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב נִקְרָאוּ אֵיתַנִּים. קוּם זְקוֹן, שְׁהָרִי יָדַעְתָּ רַעְיוֹן זֶה הֵיָה מִכָּה אֵת רַעְיוֹנָךְ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתַן מוֹשְׁבֶךָ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְדָּ (במדבר כד). אֵיתַן - זֶה בְּקָר שֶׁל אֲבָרְהֵם, וְהֵיָנוּ (בראשית מד) הַבְּקָר אֹרֶר. זֶה הַעֲמוּד שְׁכָל הָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, וְאֵת אֹרֹו יָרַשׁ מֵאֲבָרְהֵם. נִקְרָא נֶהָר הַיּוֹצֵא מַעְדָּן. אִי זְקוֹן זְקוֹן, הֵיָה רַעְיוֹן אַחַר כְּנַגְדָּךְ, וְלֹא יָדַעְתָּ לְהִשְׁמַר אִיף עוֹרְכִים קָרַב. זְקוֹן, אֵיפֹה הַפֶּחַ שֶׁלָּךְ? וְדָאִי לֹא

לְגַבּוֹרִים הַמְּלַחְמָה. כְּתוֹב מְשַׁכֵּיל לְאֵיתַן הָאֲזָרְחִי, וְכַתּוֹב מְשַׁכֵּיל לְדוֹד. זֶה נֶהָר הַיּוֹצֵא מַעְדָּן, שֶׁהוּא תְּרַגְמָן לְדוֹד לְהוֹדִיעַ לוֹ מֵאוֹתָם דְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים הָעֲלִיּוֹנִים. אִם מְשַׁכֵּיל הוּא נֶהָר שִׁיּוֹצֵא מַעְדָּן, אִז אֵיתַן הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהֵם הוּא לְמַעְלָה וְדָאִי. זֶה יָדַעְתִּי. וְאִף עַל גַּב שְׂאֵנֵי זְקוֹן, עַל רַעְיוֹן זֶה אֲנִי מוֹחָה. אֵיתַן הָאֲזָרְחִי הֵם שְׁתֵּי דְרָגוֹת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר בְּקָר אֹרֶר. אֹרֶר זֶה אֲבָרְהֵם. בְּקָר זֶה נֶהָר. אִף כִּף אֵיתַן הָאֲזָרְחִי. אֲזָרַח הוּא אֲבָרְהֵם.

מוֹסְדֵי אָרֶץ. אֵתַנִּים אֵינּוֹן, וְאֵתַנִּים אֲקָרוֹן. סָבָא סָבָא, הָא יָדַעְתָּ, מָאֵן דָּאֲגָח קָרַבָא, אִי לֹא יָדַע לְאֵסְתַּמְרָא, לֹא יִנְצַח קָרְבִין, אֲצַטְרִיף לְמַחָאָה בִּידֵיהָ, וּלְאֵסְתַּמְרָא בְּרַעְיוֹנֵיהָ, מִה דִּיהָ חֲשִׁיב אַחְרָא, דִּיהָ חֲשִׁיב אִיהוּ, וְיָד יָמִינָא זְמִינָא תְּדִיר לְמַחָאָה. וּמַחְשְׁבוֹי וַיִּדָא שְׁמַאלִית, זְמִינָא תְּדִיר לְקַבְּלָא וּלְאֵסְתַּמְרָא, וַיָּמִינָא כְּלָא.

הַשְׁתָּא אִמְרַת וְהֵאֲתַנִּים, אֵיתַנִּים אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים לְעִילָא. אֵסְתַּמְר סָבָא, דִּיהָ רַעְיוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) מְשַׁכֵּיל לְאֵיתַן הָאֲזָרְחִי. וְדָא אִיהוּ אֲבָרְהֵם סָבָא, וְאֲקָרִי אֵיתַן, וְאִי אֲבָרְהֵם אִיהוּ אֵיתַן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֵיתַנִּים אֲקָרוֹן. קוּם סָבָא, דִּיהָ יָדַעְתָּ רַעְיוֹנָא דָא הוּי מַחִי לְרַעְיוֹנָךְ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתַן מוֹשְׁבֶךָ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְדָּ. (במדבר כד) אֵיתַן: דָּא בְּקָר דְּאֲבָרְהֵם. וְהֵיָנוּ, (בראשית מד) הַבְּקָר אֹרֶר. דָּא עֲמוּדָא, דְּכָל עֲלָמָא קְיַיְמָא עָלֵיהָ, וְנִהֲרִי דִּילֵיהָ מֵאֲבָרְהֵם יָרִית. נֶהָר הַיּוֹצֵא מַעְדָּן אֲקָרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעְיוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ, וְלֹא יָדַעְתָּ לְאֵסְתַּמְרָא, הֵיכִי מְגִיחִין קָרַבָא. סָבָא, אֵן הוּא תוֹקְפָא דִּילָךְ, וְדָאִי (קהלת ט) לֹא לְגַבּוֹרִים הַמְּלַחְמָה.

כְּתוֹב מְשַׁכֵּיל לְאֵיתַן הָאֲזָרְחִי, וְכַתִּיב מְשַׁכֵּיל לְדוֹד, דָּא נֶהָר הַיּוֹצֵא מַעְדָּן, דְּאִיהוּ תוֹרְגְמָן לְדוֹד, לְאוֹדְעָא לֵיהָ, מֵאֵינּוֹן מְלִין סְתִימִין עֲלָאִין. אִי מְשַׁכֵּיל אִיהוּ נֶהָר דְּנַפְיָק מַעְדָּן. אֵיתַן הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהֵם, אִיהוּ לְעִילָא וְדָאִי, הָא יָדַעְנָא. וְאִף עַל גַּב דְּאֲנָא סָבָא, עַל רַעְיוֹנָא דָא מַחִינָא. אֵיתַן הָאֲזָרְחִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוֹן. כְּמָה דָּאֲתָ אֹמַר, בְּקָר אֹרֶר. אֹרֶר הוּא אֲבָרְהֵם. בְּקָר הוּא נֶהָר. אֹרֶר הֵכִי, אֵיתַן הָאֲזָרְחִי, אֲזָרַח, הוּא אֲבָרְהֵם.

בְּתוֹב מְשַׁכֵּיל לְאֵיתַן הָאֲזָרְחִי, וְכַתִּיב מְשַׁכֵּיל לְדוֹד, דָּא נֶהָר הַיּוֹצֵא מַעְדָּן, דְּאִיהוּ תוֹרְגְמָן לְדוֹד, לְאוֹדְעָא לֵיהָ, מֵאֵינּוֹן מְלִין סְתִימִין עֲלָאִין. אִי מְשַׁכֵּיל אִיהוּ נֶהָר דְּנַפְיָק מַעְדָּן. אֵיתַן הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהֵם, אִיהוּ לְעִילָא וְדָאִי, הָא יָדַעְנָא. וְאִף עַל גַּב דְּאֲנָא סָבָא, עַל רַעְיוֹנָא דָא מַחִינָא. אֵיתַן הָאֲזָרְחִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוֹן. כְּמָה דָּאֲתָ אֹמַר, בְּקָר אֹרֶר. אֹרֶר הוּא אֲבָרְהֵם. בְּקָר הוּא נֶהָר. אֹרֶר הֵכִי, אֵיתַן הָאֲזָרְחִי, אֲזָרַח, הוּא אֲבָרְהֵם.

איתן, כמו שנאמר, זה אותו נהר ושופע ויוצא מעדן.

עבשו, זקן, קום צמד על מרכבתך, שעכשו תפל ולא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא בכחותיו ומרכבותיו וגבריו ופרשיו וכא כנגדך. קום צא מן השדה, שלא ימצא אותך שם. כתוב (מלכים א ח) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג וגו'. ירח שנולדו בו האיתנים, ומי הם? האבות, והם איתני העולם, וירח זה הוא תשרי. שאלפא ביתא חוזר למפרע ממטה למעלה.

ועוד מדבריה, נאה שתצא מן השדה ולא תמצא שם. אלו כתוב משפיל איתן האזרחי - אז כמו שאמרת. אבל עכשו שכתוב משפיל לאיתן האזרחי, הקרב שלך אינו כלום, ותצא מן השדה בעל כרחך ולא תתראה שם.

אי זקן, עני מספן, איך תצא? אם כן, ינצחו אותך ותברח מן השדה, כל בני העולם ירדפו אחריה, ואין לה פנים להראות לפני איש לעולמים. כאן נשבע אני שלא אצא מהשדה, וכאן אראה פנים בפנים בשלמה המלך, וכל איש ישראל, והגברים והפרשים והמרכבות שלו. הקדוש ברוך הוא יסיע לה, זקן, שהרי אתה עיף כח. קום זקן, התגבר בכחך והתחזק, שעד היום הנה היית גבור חזק בגברים.

פתח ואמר, משפיל לאיתן האזרחי. אלו כתוב משפיל לדוד - אז כמו שאמרת, אבל משפיל לאיתן כתוב. יש משפיל ויש משפיל. יש משפיל למעלה ויש משפיל למטה. משפיל לאיתן, בזמן שאותו איש (נהר) עומד בתשוקה, כל האיברים שמחים

איתן, כמה דאתמר, דא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן.

השתא סבא, קום קאים על רתיכך, דהשתא תנפול ולא תיכול למיקם. הא שלמה מלפא, אתי בחילוי ורתיכוי וגברוי ופרשוי, ואתי לקבלך, קום פוק מן חקלא, דלא ישפח לך תמן. פתיב (מלכים א ח) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג וגו'. ירח דאתילידו ביה האיתנים, ומאן אינון. אבהן, ואינון איתני עולם. וירח דא, איהו תשרי. דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא.

ותו ממילך, יאות דתפוק מן חקלא, ולא תשתכח תמן. אילו כתיב משפיל איתן האזרחי כדקאמרת. השתא דכתיב משפיל לאיתן האזרחי. לית קרבך פלום, ותפוק מן חקלא, בעל כרחך ולא תתחזי תמן.

אי סבא עניא מספנא, היכי תפוק. אי הכי, ינצחון לך ותערוק מן חקלא, כל בני עלמא ירדפון אבתרך, ולית לך אנפין לאתחזאה קמי בר נש לעלמין. הכא אומינא, דלא אפוק מן חקלא, והכא אתחזי אנפין באנפין בשלמה מלפא, וכל איש ישראל, וגוברין ופרשין ורתיכין דיליה. קדשא ברין הוא יסייע לך סבא, דהא לאי חילא אנת. קום סבא אתגבר בחילך ואתתקף, דעד יומא דא הוית גיבר תקיף בגוברין.

פתח ואמר, משפיל לאיתן האזרחי. אלו כתיב משפיל לדוד, כדקאמרת, אבל משפיל לאיתן, אית משפיל ואית משפיל. אית משפיל לעילא, ואית משפיל לתתא. משפיל לאיתן בזמנא דההוא גבר (נהר), קם בתאובתא כל שייפין חדאן ומתחברן לגביה, ואי הוא

ומתחברים עמו. ואם הוא עולה, עד שהמח העליון מתפסס אליו ושם מח כנגדו. ואז משפיל לאיתן האזרחי, משפיל אותו ומודיע לו על ידי אברהם (על ידיו של אברהם) אוהבו כל מה שצריך, ואותו מח עליון משפיל לאיתן. וכשדוד המלך נתקן בתשוקה אליו, הוא משפיל לדוד, כמו שהיה המח העליון משפיל אותו. ולכן יש משפיל ויש משפיל. (יש משפיל).

בירח האתנים, שנולדו האיתנים בירח הזה. הבנין למטה הוא כמו שלמעלה, ונולדו בו הרים ואיתנים. הרים נסתרים. אתנים - ירכים חזקות פנחשת, ואותו האיתן ביניהם.

קום זקן, תפה לכל הצדדים. בשעה שעלה משה לקבל תורה, מסר לו הקדוש ברוך הוא שבעים מפתחות של התורה. פשהגיע לחמשים (לששים) ותשעה, היה מפתח אחד גנוז ונסתר, שלא היה מוסר לו. התחנן לפניו. אמר לו: משה, כל המפתחות העליונים והתחתונים תלויים במפתח הזה. אמר לפניו: רבון העולם, מה שמו? אמר לו: איתן. וכל אותם איתנים תלויים בו, ובו עומדים מחוץ לגוף, שתורה שבכתב הוא, מודיע לו ומשפיל אותו, הוא עקר והמפתח של תורה שבכתב.

וכשנתקנה תורה שבעל פה אליו, עקר ההיכל הוא המפתח שלה (אלי), ודאי שאז משפיל לדוד. ומתוך שירשה תורה שבעל פה (אלי) אותיות למפרע. ועל זה הוא נקרא תשרי, הוא תשרי, אבל משום שהוא סוד השם הקדוש, חתום בו הקדוש ברוך הוא אות של שמו י'. במזבח חתום בו ה', הרשת עד חצי המזבח. באה

דף ק"י ע"ב) סליק, עד דמוחא עלאה אתפייס לגביה, וחדוי לקבליה. וכדין משפיל לאיתן האזרחי, משפיל ליה, ואודע ליה על ידא דאברהם (ס"א על ידיו דאברהם) רחימוי, כל מה דאצטריך, וההוא מוחא עלאה משפיל לאיתן. וכד דוד מלכא, אתתקן בתיאובתא לגביה, איהו משפיל לדוד. כמה דהוה מוחא עלאה, משפיל ליה. ועל דא, אית משפיל, ואית משפיל. (אית משפיל).

בירח האיתנים, דאתילידו בהא ירח איתנים, בנינא לתתא איהו כגוונא דלעילא, ואתילידו ביה הרים ואיתנים. הרים סתימין. איתנים: ירכין תקיפין פנחשא, וההוא איתן ביניהם.

קום סבא, הוי מחי לכל סטרין, בשעתא דסליק משה לקבלא אורייתא, מסר ליה קדשא בריך הוא שבעין מפתחין דאורייתא. פד מטא לתשעה (ושיתין) וחמשין, הוה חד מפתחא גניז וסתים, דלא הוה מסר ליה, אתחנן לקמיה. אמר ליה, משה, כל מפתחין עלאין ותתאין בהאי מפתחא תליין. אמר לקמיה, מאריה דעלמא, מה שמיה. אמר ליה איתן. וכל אינון איתנים ביה תליין, וביה קיימן לבר מגופא דתורה שבכתב איהו. אודע ליה, ומשפיל ליה, איהו עקרא ומפתחא דתורה שבכתב.

וכד אתתקנת תורה שבעל פה לגביה, עיקרא דהיכלא הוא מפתחא דילה, (לגביה) ודאי כדין משפיל לדוד. ומגו דירתא תורה שבעל פה, (לגביה) אתוון למפרע. על דא אקרי תשרי תשרי איהו, אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתים ביה קדשא בריך הוא, את דשמיה י'. במזבח, חתים ביה ה', הרשת עד חצי המזבח. אתת דבורה,

דבורה ותתמה בו ו', והיננו מה שכתוב (שופטים ה) ותשר דבורה. ובמקום הזה החותם של השם הקדוש שחתם בו.

ואותו המפתח, כשפותח בתורה שבעל פה, צריכים להודיע לו, וזהו תניא, איתן מושבך, פרייתא מחוץ לגוף. איתנים הם תנאים, עמודים תומכים מחוץ לגוף. עכשו יש להודיע דבר, בזמן שאלה לתורה שבכתב נקראים איתנים - לתורה שבעל פה נקראים תנאים. איתן אל התורה שבכתב. תניא אל התורה שבעל פה, והכל כראוי.

חברים, הריני בשדה. שלמה המלך והגבורים החזקים שלו יבא וימצא זקן אחד עיף בכחו, חזק גבור, מנצח קרבות. הריני יודע שיבא, ועומד אחר סלע השדה והוא משגיח בי ואיך גבורתי עומדת בשדה, לבדו משגיח, שהוא איש שלום, בעל השלום, והולך לו. עכשו, זקן גבורתך עליך, ואפה לבד בשדה, שוב למקומך והתר כלי זינך מעליך. (כמי שיצא מן השדה).

שמעו הרים את ריב ה' והאתנים מסדי ארץ (מיכה ו). שמעו הרים, כמו שאמרנו. והאתנים מסדי ארץ, מסדי ארץ ודאי, שהרי ממנו נזונית, ומתם מקבלת כל יום, והם מסדי ארץ.

כי ריב לה' עם עמו. מי הוא זה שיכול לקום בריב של הקדוש ברוך הוא (כל שבו) בישראל? ועל זה אמר לאלה, שמעו הרים את ריב ה' - זהו ריב אחר. קום ריב את ההרים - זה ריב שני. שמנצח בהם הקדוש ברוך הוא כל הריבות הללו לישראל, וכל אותם תוכחות, כלם פאב המוכיח את בנו, והרי פרושה.

לישראל, וכל אינון תוכחות, כלהו כאבא דאוכח לבריה, והא אוקמוה.

וחתים ביה ו', והיננו דכתיב, (שופטים ה) ותשר דבורה. ובאתר דא, חתימו דשמא קדישא, דאחתים ביה.

וזהו מפתחא, כד פתחא בתורה שבעל פה, בעינן לאשתמודעא ליה, ודא איהו תניא, איתן מושבך, פרייתא לבר מגופא. איתנים: אינון תנאים. עמודים סמכין, לבר מגופא. השתא אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב, אקרון איתנים. לגבי תורה שבעל פה, אקרון תנאים. איתן, לגבי תורה שבכתב. תניא, לגבי תורה שבעל פה. וכלא כדקא יאות.

חברייא, הא אנא בחקלא. שלמה מלפא, וגוברין תקיפין דיליה. ייתי וישבח חד סבא, לאי בחילא, תקיף גיפר, נצח קרבין. הא ידענא דאתא, וקיימא לבתר טינרא דחקלא, והוא אשגח בי, והיך גבורתי קיימא בחקלא, בלחודוי אשגח, דאיהו איש שלום, מאריה דשלמא, ואזל ליה. השתא סבא, גבורתך עלך, ואנת בלחודך בחקלא, תוב לאתרך. ושארי זינך מעלך. (ר"א כמאן דנפיק מן חקלא) שמעו הרים את ריב יי' והאתנים מוסדי ארץ. (מיכה ו) שמעו הרים כדקאמרן. והאתנים מוסדי ארץ, מוסדי ארץ ודאי, דהא מנייהו אתון, ומנייהו קביל כל יומא, ואינון מוסדי ארץ.

כי ריב לה' עם עמו, (מיכה ו) מאן הוא דיכיל למיקם בריב דקודשא בריך הוא (כל שבו) בישראל. ועל דא אמר לאלין, שמעו הרים את ריב ה', דא איהו מצותא חדא. קום ריב את ההרים, מצותא תניינא. דנצח בהו קדשא בריך הוא, כל אלין ריבות לישראל, וכל אינון תוכחות, כלהו כאבא דאוכח לבריה, והא אוקמוה.

בַּיַעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְבַעַא לְנֻצְחָא בְּהַדְיָה, עֲמוֹ, מַה כְּתוּב? (הושע יב) וְרִיב לָהּ עִם יְהוּדָה וּלְפָקֹד עַל יַעֲקֹב. מַה הָרִיב? כְּתוּב, בְּכַטָּן עַקֵּב אֶת אָחִיו. עַל דְּכַר זֶה בָּאָה תוֹכְחָה, וְכָל אוֹתָם רִיבוֹת. וְכִי לֹא דְכַר גְּדוּל הוּא, בְּכַטָּן עַקֵּב אֶת אָחִיו וְגו' ? זֶה אֵינוֹ דְכַר קִטְן מַה שַּׁעֲשֵׂה בְכַטָּן. וְכִי רַמְאוֹת עֲשֵׂה בְכַטָּן? כֵּן, וְדַאי.

ס"א

(והרי נאמר) (אבל) שֶׁבְכָל דְחָה יַעֲקֹב אֶת עֵשׂוֹ אָחִיו, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק כָּלֵל. עֵשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֲלֵא מֵאֶחָד שֶׁהֵם שְׁנַיִם, שִׁפְתוֹב (בראשית כו) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְעַמִּים. פְּעַמִּים הִיָּה צָרִיף (לכתב), מַה זֶה "זֶה"? אֲלֵא אֶחָד שֶׁהִקִּישׁ לְשְׁנַיִם, אֶחָד שִׁיַּצָּא לְשְׁנַיִם, וּמַהוּ? בְּכַרְתִּי. שֶׁהִתְהַפְּכוּ הָאוֹתִיּוֹת וְנִהְיָה בְּרַכְתִּי. זֶה פְעַמִּים - אֶחָד שֶׁהִקִּישׁ לְשְׁנַיִם.

וְדַאי יָדַע עֵשׂוֹ מַה שַּׁעֲשֵׂה לוֹ בְּכַטָּן, אֲכַל הַשֵּׁר הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ הִיָּה יוֹדַע, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רָגַשׁ אֶת הַשְּׁמַיִם וְחִילִיָּהֶם לְקוֹל הַזֶּה, שֶׁהָרִי בְּרָכָה וּבְכוּרָה לֹא תִבַע הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ, וְלֹא אָמַר. שֶׁהָרִי בְּרָכָה הִיָּה לוֹ לְתַבַּע וְלֹא תִבַע. אָחִיו הָרִי וְדַאי שִׁתַּבַּע, שִׁפְתוֹב (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתַּעֲלֵם, וְלֹא רָצָה יַעֲקֹב לְתַת לוֹ לְאֶכֶל, עַד שֶׁנִּטַּל מִמֶּנּוּ אֶת בְּכוּרָתוֹ.

אִיזוֹ בְכוּרָה נִטַּל מִמֶּנּוּ? הַבְּכוּרָה שֶׁלְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. בְּכַרָּה חֶסֶר ו'. אִזוֹ הוּא עַקֵּב אֶת אָחִיו. וְדַאי שַׁעֲשֵׂה אוֹתוֹ עַקֵּב וְזָרַק אוֹתוֹ לְאֶחָד. אִיזָה אֶחָד? שֶׁהִקְדִּים אוֹתוֹ, שִׁיַּצָּא בְּרִאשׁוֹנָה לְעוֹלָם הַזֶּה. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ, טַל אֶתָּה אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּתַחֲלָה, וְאֵנִי אַחֵר כָּף.

בֹּא וְרֵאָה מַה כְּתוּב, וְאַחֲרָי כֵּן יֵצֵא אָחִיו וְיִדּוּ אַחֲזַת בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ. מַה זֶה בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ? וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ שֶׁהִיָּה אוֹחֵז אֶת יָדוֹ בְּרַגְלוֹ? לֹא כָף. אֲלֵא יָדוֹ אוֹחֲזַת בְּמִי שֶׁהוּא הִיָּה עַקֵּב. וּמִיָּהוּ?

בַּיַעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְבַעַא לְנֻצְחָא בְּהַדְיָה, מַה כְּתִיב, (הושע יב) וְרִיב לָיִי עִם יְהוּדָה וּלְפָקֹד עַל יַעֲקֹב. מַה רִיב אִיהוּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (הושע יב) בְּכַטָּן עַקֵּב אֶת אָחִיו. עַל הַאי מְלָה אֶתָּה תוֹכְחָה, וְכָל אֵינּוֹן רִיבוֹת. וְכִי לָאוּ מְלָה רַבְרַבָּא אִיהוּ, בְּכַטָּן עַקֵּב אֶת אָחִיו וְגו'. הַאי לָאוּ מְלָה זַעֲרָא אִיהוּ, מָאִי דַעֲבִיד בְּכַטָּן. וְכִי עוֹקֵבָא עֲבִיד בְּכַטָּן, אֵינּוּ וְדַאי.

ס"א

(נ"א וְהָא אֶתְמַר) (אבל) כְּכֵלָא, דְחָה יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ אָחִיו, כְּגִין דְלֹא יִהְיֶה לִיָּה חוֹלְקָא כָּלֵל. עֵשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֲלֵא מֵאֶחָד דְאֵינּוֹן תְּרִין, דְכְּתִיב, (בראשית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְעַמִּים. פְּעַמִּים מִיבְעֵי לִיָּה, מָאִי זֶה. אֲלֵא, חַד דְאֶקִּישׁ לְתִרִין. חַד דְנִפְק לְתִרִין. וּמִאִי נִיָּהוּ. בְּכַרְתִּי אֶתְהַפְּכוּ אֶתְנוּן, וְהָיָה בְּרַכְתִּי. זֶה פְעַמִּים: חַד, דְאֶתְקַשׁ לְתִרִין.

וְלֹא יָדַע עֵשׂוֹ מַה דַּעֲבַד לִיָּה בְכַטָּן, אֲבָל רַב מִמְּנָא דִילִיָּה יָדַע הָוָה, וְקוֹדֶשָׁא בְרִיף הוּא אֶרְגִּישׁ שְׁמִיָּא וְחִילִיָּהוּ לְקֵלָא דָא, דְהָא בְּרָכָה וּבְכוּרָה לֹא תִבַע מִמְּנָא דִילִיָּה, וְלֹא אָמַר. דְהָא בְּרָכָה הָוָה לִיָּה לְמַתַּבַּע, וְלֹא תִבַע. אָחִיוָּהָ הָא תִבַע וְדַאי, דְכְּתִיב, (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתַּעֲלֵם וְלֹא בַעַא יַעֲקֹב לְמִיָּהֶב לִיָּה לְמִיכַל, עַד דְנִטַּל מִנִּיָּה בְכוּרָתָא דִילִיָּה.

מָאִי בְכוּרָה נִטַּל מִנִּיָּה, הַבְּכוּרָה דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא. בְּכַרָּה חֶסֶר ו'. כְּדִין עַקֵּב אֶת אָחִיו, וְדַאי דַעֲבַד לִיָּה עוֹקֵבָא, וְאַרְמִי לִיָּה לְאַחֲוָא. מָאִי אַחֲוָא. אֶקְדִּים לִיָּה, דִּיפּוּק בְּקַדְמִיתָא לְהַאי עֲלָמָא. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ, טוֹל אֶתָּה הַאי עֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָּא לְבַתֵּר.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית כה) וְאַחֲרָי כֵּן יֵצֵא אָחִיו וְיִדּוּ אַחֲזַת בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ. מָאִי בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ. וְכִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ

הַזֶּה. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ, טַל אֶתָּה אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּתַחֲלָה, וְאֵנִי אַחֵר כָּף.

בֹּא וְרֵאָה מַה כְּתוּב, וְאַחֲרָי כֵּן יֵצֵא אָחִיו וְיִדּוּ אַחֲזַת בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ. מַה זֶה בְּעַקֵּב עֵשׂוֹ? וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ שֶׁהִיָּה אוֹחֵז אֶת יָדוֹ בְּרַגְלוֹ? לֹא כָף. אֲלֵא יָדוֹ אוֹחֲזַת בְּמִי שֶׁהוּא הִיָּה עַקֵּב. וּמִיָּהוּ?

עָשׂוּ, שְׁהָרִי עֲשׂוּ נִקְרָא עָקֵב מִשְׁעָה שְׁעָקֵב אֶת אַחִיו, וּמִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם קוֹרֵא לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָקֵב, שְׁכַתוּב הוּא יְשׁוּפֵף רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנֵנוּ עָקֵב. אַתָּה שְׁנִנְקָרָא עָקֵב תְּשׁוּפְנֵנוּ בַתְּחִלָּה, וּלְבִסּוּף הוּא שְׁיַמְחֶה אֶת רֹאשְׁךָ מֵעֲלֶיךָ. וּמִיָּהוּ? סַמָּ"ל, שֶׁהוּא רֹאשׁ שֶׁל הַנְּחֻשׁ שְׁמִכָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְעַל זֶה בִּבְטָן עָקֵב אֶת אַחִיו, שֵׁם עָלָיו לְקִיּוֹת עָקֵב, וְנִטְלַע עֲשׂוּ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּהַתְּחִלָּה. וְזֶה סוּד הַכְּתוּב וְאַלֶּה הַמַּלְכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְצָא אֲדוּם לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַסּוּד שְׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, (מְשָׁלִי כ) נִחְלָה מְבֹהָלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תִבְרָךְ, בְּסוּף הָעוֹלָם.

וְעַל זֶה (הוֹשַׁע יב) בִּבְטָן עָקֵב אֶת אַחִיו וּבֵאוּנוּ שְׁרָה אֶת אֱלֹהִים. מַה זֶה וּבֵאוּנוּ? כִּי אָמְרוּ, בְּכַח וְהַתְּקַף שְׁלוֹ נָאֵה. אֲבָל לֹא כִּי. בְּרוּר הַדְּבָר - שְׁיַעֲקֵב הִזָּה דְיוֹקָן עָלָיו וְגוֹף קְדוּשׁ, שְׁאִין גּוֹף מִיּוֹם שֶׁהִזָּה אָדָם הִרְאשׁוֹן כְּמוֹ הַגּוֹף שֶׁל יַעֲקֹב. וְיָפִיּוּ שֶׁל אָדָם, מִמֶּשׁ אוֹתוֹ הִיפִי הִזָּה לְיַעֲקֹב. וְדְיוֹקָן שֶׁל יַעֲקֹב, דְיוֹקָן שֶׁל אָדָם הִרְאשׁוֹן מִמֶּשׁ.

אָדָם הִרְאשׁוֹן, בְּשַׁעָה שְׁבֵא הַנְּחֻשׁ וְהַתְּפֹתָה עַל יָדוֹ, יִכַּל לוֹ הַנְּחֻשׁ. מַה הַטַּעַם? כִּי לֹא הִזָּה כַּח לְאָדָם הִרְאשׁוֹן, וְעַד עַכְשָׁיו לֹא נוֹלַד מִי שֶׁהִזָּה הַכַּח שְׁלוֹ. וּמִיָּהוּ תְּקַפּוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאשׁוֹן? זֶה שֶׁת, שֶׁהִזָּה בְּדְיוֹקָן שֶׁל אָדָם הִרְאשׁוֹן מִמֶּשׁ, שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלַד בְּדָמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֶׁת. מַה זֶה בְּדָמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ? שֶׁהִזָּה מְהוּל. וּכְשֵׁבֵא הַמְּמָנָה שֶׁל עֲשׂוּ אֶל

יַעֲקֹב, כְּכָר נוֹלַד תְּקַפּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא יוֹסֵף, וְזֶהוּ וּבֵאוּנוּ שְׁרָה אֶת אֱלֹהִים. (עַד כֹּאן מִצְאָתִי).

דְּהוּה אַחִיד יְדִיה בְּרַגְלִיהָ, לָאוּ הָכִי. אֲלֵא, יָדוּ אַחְזָת בְּמֵאן דְּהִהוּא דְּהוּה עָקֵב, וּמִנּוּ עֲשׂוּ. דְּהָא עֲשׂוּ עָקֵב אַקְרִי, מִשְׁעָתָא דְּעָקֵב לִיה לְאַחִיו, וּמִיּוֹמָא דְּאַתְּבְּרִי עֲלָמָא עָקֵב קָרִי לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ג) הוּא יְשׁוּפֵף רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנֵנוּ עָקֵב. אַנְתָּ דְּאַקְרִי עָקֵב, תְּשׁוּפְנֵנוּ בְּקַדְמִיתָא. וּלְבִסּוּף הוּא דִּימְחִי רִישְׁךָ מֵעֲלֶיךָ. וּמִנּוּ. סַמָּ"ל. דְּאִיהוּ רִישָׁא דְּחוּיָא, דְּמַחִי בְּהָא עֲלָמָא. וְעַל דָּא בִּבְטָן עָקֵב אֶת אַחִיו, שְׁוִי עָלִיהָ לְמַהוּי עָקֵב, וְנִטְלַע עֲשׂוּ הָא עֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא, וְדָא רְזָא דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית לו) וְאַלֶּה הַמַּלְכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְצָא אֲדוּם לְבָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מְלָכָא, (מְשָׁלִי כ) נִחְלָה מְבֹהָלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תִבְרָךְ, בְּסוּף עֲלָמָא.

וְעַל דָּא (הוֹשַׁע יב) בִּבְטָן עָקֵב אֶת אַחִיו וּבֵאוּנוּ שְׁרָה אֶת אֱלֹהִים. מָאִי וּבֵאוּנוּ. הָכִי אָמְרוּ בְּחִילָא וְתוּקְפָא דִּילִיה גְּאוֹת, אֲבָל לָאוּ הָכִי. בְּרִירוֹ דְּמִלָּה, יַעֲקֹב דְּיוֹקְנָא עֲלָאָה הוּהוּ, וְגוּפָא קְדִישָׁא. דְּלִית גּוּפָא מִיּוֹמָא דְּהוּה אָדָם הִרְאשׁוֹן, כְּגוּפָא דְּיַעֲקֹב, וְשׁוּפְרִיה דְּאָדָם הִרְאשׁוֹן, הִהוּא שׁוּפְרִיה מִמֶּשׁ הוּהוּ לִיה לְיַעֲקֹב. וְדְיוֹקְנִיה דְּיַעֲקֹב, דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם הִרְאשׁוֹן מִמֶּשׁ.

אָדָם הִרְאשׁוֹן, בְּשַׁעָתָא דְּאַתָּא חוּיָא וְאַתְּפֹתָה עַל יָדֵי, יִכִּיל חוּיָא לִיה. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא הוּהוּ תוּקְפָא לְאָדָם הִרְאשׁוֹן, וְעַד כְּעַן לֹא אֶתְיִלִּיד מֵאֵן דְּהוּהוּ תוּקְפָא דִּילִיה. וּמִנּוּ תוּקְפָא דְּאָדָם הִרְאשׁוֹן. דָּא שֶׁת, דְּהוּהוּ בְּדְיוֹקְנָא דְּאָדָם הִרְאשׁוֹן מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלַד בְּדָמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֶׁת. מָאִי בְּדָמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ. דְּהוּהוּ מְהוּל. וְכִד אַתָּא מְמָנָא דְּעֲשׂוּ לְגַבֵּי דְּיַעֲקֹב, כְּכָר אֶתְיִלִּיד תוּקְפָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יוֹסֵף. וְזֶהוּ וּבֵאוּנוּ שְׁרָה אֶת אֱלֹהִים. (עַד כֹּאן מִצְאָתִי)

הָאִי קָלָא דְּאַתְּתָא, דִּיכָלָא קָלָא דְּחוּיָא לְאַחְדָּא

יַעֲקֹב, כְּכָר נוֹלַד תְּקַפּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא יוֹסֵף, וְזֶהוּ וּבֵאוּנוּ שְׁרָה אֶת אֱלֹהִים. (עַד כֹּאן מִצְאָתִי). הַקּוּל הַזֶּה שֶׁל הָאִשָּׁה שְׁיִכּוּל קוֹל הַנְּחֻשׁ לְהַאֲחֹז בַּהּ כְּמוֹ כָּלֵב בְּכַלְבָּה, מַה הוּא? אֲלֵא בֵּא וַיִּרְאֵה

שֶׁאֵין בְּכָל קוֹלוֹת הַנְּשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁיִּכּוֹל קוֹל הַנְּחֹשׁ לְהִדְבֵּק בּוֹ וּלְהֶאָחֵז בּוֹ וּלְהִשְׁתַּתֵּף בּוֹ. אֲלֵא שְׁתֵּי נְשִׁים הֵן שֶׁיִּכּוֹל קוֹל הַנְּחֹשׁ לְהֶאָחֵז בְּהֵן - אַחַת זוֹ שְׁלֵא שׁוֹמֵרֵת טְמֵאת נְדָה וַיְמִי לְבוֹנָה כְּרֹאוּי, אוֹ שְׁמַקְדִּימָה יוֹם אֶחָד לְטַבֵּל, וְאַחַת זוֹ אִשָּׁה שְׁמַאֲחֶרֶת לְבַעֲלָהּ אֶת עוֹנְתָהּ לַעֲשׂוֹת צַעַר לְבַעֲלָהּ, פָּרַט אִם אֵינּוּ מְקַפֵּיד וְלֹא מִשְׁגִּיחַ עַל זֶה.

אֲלוֹ הֵן שְׁתֵּי נְשִׁים. שְׁהָרִי כְּמוֹ שְׁהַקְדִּימוֹ, כִּף הֵן מִתְאַחֲרוֹת לְקוֹל הַנְּחֹשׁ, עַד שֶׁנִּדְבַּק קוֹל בְּקוֹל, וְכִמּוֹ שְׁמִתְאַחֲדוֹת לַעֲשׂוֹת צַעַר לְבַעֲלָהּ (בַּעֲבוּדָה) בְּעַכּוֹב מִצְוָה, כִּף מְקַדִּים קוֹל הַנְּחֹשׁ לְהִדְבֵּק בְּקוֹל אוֹתָהּ הָאִשָּׁה. וְאֵלוֹ הֵן שְׁתֵּי נְשִׁים שֶׁקוֹל הַנְּחֹשׁ אוֹחֵז בְּקוֹל שְׁלֵהֵן כְּמוֹ כָּלֵב בְּכַלְבָּהּ, טְמֵאָה אַחַר טְמֵאָה, מִיֵּן אַחַר מִיֵּנוֹ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אֲכַפֵּת לָנוּ אִם אוֹחֵז קוֹל בְּקוֹל וְאִם לֹא אוֹחֵז? אוֹי שְׁכֵף מִתְאַבְּדִים בְּגִי הָעוֹלָם בְּלִי דַעַת. הַקוֹל הַזֶּה שֶׁל הָאִשָּׁה, כְּשֶׁמִּתְעַרֵּב וּמִשְׁתַּתֵּף יַחַד עִם קוֹל הַנְּחֹשׁ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִרְשַׁעָה וּמִרְשַׁעַת יוֹצֵאת מִתּוֹךְ (הָאִיפָה) וּמִשׁוֹטְטָת בְּעוֹלָם, אִם הִיא פּוֹגֵשֶׁת בְּאוֹתָם שְׁנֵי קוֹלוֹת, קוֹל הַנְּחֹשׁ וְקוֹל הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה מִתְחַמֶּמֶת בָּהֶם וְהֵם בָּהּ, וְכִיּוֹן (שֶׁמִּתְחַמֶּמִים נְעִשִׂים רוּחַ וְהוֹלְכִים עִמָּה), שְׁמִתְחַמֶּמֶת נְעִשִׂים רוּחַ, וּמִתְנַשֵּׂם עִמָּה, עַד שֶׁמִּשׁוֹטְטָת וְנִכְסֶט לְמַעַי אוֹתָהּ הָאִשָּׁה.

וְהַתִּינּוֹק הַזֶּה שִׁיּוֹלְדֵת, כְּשֶׁבָּאָה אוֹתָהּ רִשְׁעִית (לִילִית), פּוֹקֶדֶת אֶת אוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁהוּא חֲבוּר רַע, קוֹל הַנְּחֹשׁ שֶׁמְכַשֵּׁשׁ בָּהּ, וְהוּא צוֹחֵק בְּתִינּוֹק, עַד שֶׁבָּאָה אוֹתָהּ הָרִשְׁעִית (לִילִית) כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁפּוֹקֶדֶת בֶּן לְאִשָּׁה אַחֲרֵת, וּמִפְטָפֶטֶת לוֹ וְצוֹחֶקֶת לוֹ

בָּהּ, כְּכַלְבָּא בְּכַלְבָּתָא, מָאן אִיהוּ. (דף ק"א ע"א) אֲלֵא תָא חֲזִי, דְלִית בְּכָל קָלִין דְנִשְׁוִין דְעֵלְמָא, דִּיכְלָא קָלָא דְחוּיָא לְאַתְדַּבְקָא בָּהּ, וְלֵאֲתֵאֲחָדָא בָּהּ, וְלֵאֲשַׁתְּפָא בָּהּ. אֲלֵא תִרִין נְשִׁין אֵינּוּן דִּיכְלָא קָלָא דְחוּיָא לְאַתְאֲחָדָא בְּהוֹן, חָדָא. הָאִי דְלָא נְטִירַת סוֹאֲבוֹת נְדוּתָהּ, וַיְמִי לְבוֹנָה, כְּדָקָא יָאוּת, אוֹ דְאַקְדִּימַת יוֹמָא חָדָא לְטַבּוּל. וְחָדָא, הָאִי אֲתַתָּא דְמִאֲחֶרֶת לְבַעֲלָהּ עוֹנָה דִּילָהּ לְמַעַבְדַּ צַּעְרָא לְבַעֲלָהּ, בַּר אִי אִיהוּ לָא חֲיִישׁ, וְלָא אֲשַׁגַּח לְדָא.

אֲלוֹן אֵינּוּן תִּרִין נְשִׁין, דְהָא כְּמָה דְאַקְדִּימוֹ, הֲכִי אֵינּוּן מִתְאַחֲרוֹן, לְגַבִּי קָלָא דְנִחֹשׁ, עַד דְאַדְבִּיק קָלָא בְּקָלָא, וְכְמָה דְמִתְאַחֲרוֹן לְמַעַבְדַּ צַּעְרָא לְבַעֲלָהּ (ס"א בַּעֲבוּדָה) בְּעַכּוֹבָא דְמִצְוָה, הֲכִי אֲקִדִים קָלָא דְנִחֹשׁ, לְאַתְדַּבְקָא בְּהִיא קָלָא דְאַתְתָּא. וְאֲלוֹן אֵינּוּן תִּרִין נְשִׁין, דְקָלָא דְנִחֹשׁ אַחִיד בְּקָלָא דְלֵהוֹן, כְּכַלְבָּא בְּכַלְבָּתָא, סוֹאֲבוּתָא בְּתַר סוֹאֲבוּתָא, זִינָא בְּתַר זִינָהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אֵיכַפֵּת לָן, אִי אַחִיד קָלָא בְּקָלָא, אִי לֹא אַחִיד. וְוִי דְהֲכִי מִתְאַבְּדֵן בְּנֵי עֵלְמָא בְּלֹא דַעַתָּא. הָאִי קָלָא דְאַתְתָּא, כְּדֵאֲתַעֲרַב וְאַשְׁתַּתֵּף בְּהִדִּי קָלָא דְנִחֹשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְחִיִּיבַת וּמִרְשַׁעַת נִפְקַת מִגּוֹ (נ"א אִיפָה) וּמִשְׁטָטָא בְּעֵלְמָא, אִי עֲרַעַת בְּהִנִּי תִרִין קָלִין, קָלָא דְנִחֹשׁ, וְקָלָא דְאַתְתָּא, וְאַתְתָּא אֲתַחְמַמַת בְּהוֹ, וְאֵינּוּן בָּהּ, וְכִיּוֹן (ס"א דְמִתְחַמֶּמֶן מִתְעַבְּרִין וְהָא אֲלוֹן בְּהֵרָה) דְאַתְחַמַּמַת, מִתְעַבְּדִין רוּחָא, וְאַגְלִים בְּהֵרָה, עַד דְמִשְׁטָטָא, וְעָאל בְּמַעְהָ דְהָאִי אֲתַתָּא.

וְהָאִי יְנוּקָא דִילִידַת, כְּדֵאֲתַתָּא הִיא חֲיִיבַתָּא, פְּקִידַת לִיָּה לְהֵהוּא רוּחָא, דְאִיהוּ חֲבוּרָא בִישָׂא, קָלָא דְנִחֹשׁ, דְמְכַשֵּׁשׂ בָּהּ, וְאִיהוּ מְחִיבָא בִינּוּקָא, עַד דְאַתְתָּא הִיא חֲיִיבַתָּא,

בפּטפּוט עד שְׁתָּבֵא אָמוּ. כִּף
עוֹשֶׂה אוֹתָהּ הַרוּחַ. וּפְעָמִים רַבּוֹת
שֶׁהוּא שְׁלִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַרְשָׁעִית,
וְהוֹרְגָת אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (קהלת ד)
וּמִיַּד עֲשָׂקִיָּהֶם כַּח, וְלֹא כְמוֹ
שְׁאֵתָם אוֹמְרִים, אֲלֵא אוֹתוֹ כַּח
שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ. וְעַל זֶה פְּעָמִים
כְּתוּב בַּפְּסוּק הַזֶּה וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם
- אַחַד מִלִּילִית הַרְשָׁעָה, וְאַחַד
מֵאוֹתָהּ הַרוּחַ.

אִי סָבָא, עֵתָה יֵשׁ לָךְ רַחֲמִים,
וְאַתָּה מְדַבֵּר כְּמִי שֶׁלֹּא רָאָה אֱלוֹ
הַיְצִיאִים לְקָרֵב, הֲרִי כְּלָם בְּשִׁלּוּם
עִמָּךְ. עֵתָה מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה לֹא
אֶפְשָׁט מְעַלִּי כְּלֵי הַקָּרֵב בְּעֵבוּר
שְׁאֲזָכִיר שְׁמִי.

אוֹתוֹ חֲטָאת רַבִּין עוֹמֵד עַל הַפְּתַח
כְּמוֹ כְּלָב. בְּזִמְנֵן שֶׁהַקּוֹל הַאֲחֵרוֹן
שֶׁנּוֹתְנָת הָאִשָּׁה יוֹצֵא, הוּא מְדַלֵּג
מֵעַל הַפְּתַח וְעוֹבֵר מִשָּׁם וְהוֹלֵךְ
אֲחֵרֵיהֶ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח מִפְּתַח
אַחַד שְׁלוֹ, וְהַקּוֹל פּוֹרֵחַ, וְהַמִּפְתָּח
בָּא, וְהַנְּחָשׁ הוֹלֵךְ אַחֵר הַקּוֹל
שֶׁהוּא יוֹצֵא לְעוֹלָם, וְעַד הֵרָר
שֶׁבִּבְטָן הוֹלֵךְ וּמְכַשְׁפֵּשׁ, עַד הַזְּמַן
שֶׁמִּתְנַקֵּית מֵאוֹתָהּ הַזְּהֻמָּה שֶׁל
גְּשִׁיכוֹת הַנְּחָשׁ הָרַע. וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִים וְעוֹשֶׂה
מַעֲשִׂים כְּרְאוּי.

וְכֵּן זֶה מִשּׁוּם שְׁאוֹתָהּ הַבְּטָן
נִדְחָתָה. הֲרִי וּדְאִי שֶׁנִּדְחָתָה מֵאוֹתָהּ
הַבְּטָן, וְאֵין לוֹ חֵלֶק, וְנִדְחָתָה
מֵהַבְּטָן שֶׁלְמִטָּה שֶׁל שְׂאֵר נְשׁוֹת
הָעוֹלָם. שְׂאֵף עַל גַּב שְׁעוֹשֶׂה
צַעַר, לֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוּת לְשַׁלֵּט
בָּהֶם. וְאִיזוֹ בְּטָן נִתְּנָת לוֹ וְשׁוֹלֵט
עָלֶיהָ? אוֹתָהּ הַבְּטָן שֶׁל הַסּוּטָה,
שְׁכָתוּב (במדבר ה) וְצָבְתָהּ בְּטָנָהּ.
מִשּׁוּם שֶׁבִּבְטָן הַזֶּה עוֹשֶׂה כֵּה
נִקְמוֹת כְּרָצוֹנוֹ, וְהַבְּטָן הַזֶּה הִיא
שְׁלוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לוֹ

אִיהוּ, וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא

פְּאַתְתָּא דְּפַקִּידַת בְּרָא לְאַתְתָּא אַחְרָא,
וּמִפְּטַפְטָת לִיָּה וְחַיִּיכַת לִיָּה, בַּפְּטַפּוּטָא עַד
דְּתִיתִי אִמְיָה. כִּף עֲבָדָא הָאִי רוּחָא. וְזִמְנִין
סְגִיאִין, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא דְּהִיא חַיִּיבָתָא,
וְקִטְלָא לִיָּה, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת ד) וּמִיַּד
עוֹשָׂקִיָּהֶם כַּח. וְלֹא (דף קי"א ע"ב) כְּמָה דְּאַתּוֹן
אַמְרִין. אֲלֵא הֵהוּא כַּח דְּהִהוּא רוּחָא, וְעַל דָּא,
תְּרִין זְמַנִּין פְּתִיב בְּהָאִי קְרָא, וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם.
חַד מִלִּילִית חַיִּיבָתָא, וְחַד מֵהִהוּא רוּחָא.

אִי סָבָא, הַשְׁתָּא אִית לָךְ רַחֲמִין, וְאַתְּ מְשַׁתְּעִי,
כְּמָאן דְּלֹא חֲמִית אֵינּוֹן מְגִיחֵי קְרָבָא, הָא
כְּלָהוּ בְּשִׁלְמָא עִמָּךְ. הַשְׁתָּא מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה,
לֹא אַעֲדִי מְנָאִי מְאֵנִי קְרָבָא בְּדִיל לְאַדְכְּרָא
שְׁמִי.

הֵהוּא חֲטָאת רוּבִין, קָאִים עַל פְּתַחא כְּכִלְבָּא.
בְּזִמְנָא דְּקָלָא בְּתַרְיִיתָא, דִּיהִיבַת אַתְתָּא,
נְפִיק, אִיהוּ דְּלִיג מֵעַל פְּתַחא וְאַתְעֵבֵר מִתְּמָן,
וְאִזִּיל אֲבַתְרָהּ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּקוֹדֵשׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר חַד מִפְּתַחא דִּילִיָּה, וְקָלָא
פְּרָחָא, וּמִפְּתַחא אַתְיָא, וְחוּיָא אִזִּיל בְּתַר קָלָא
דְּהוּא נְפִיק לְעֵלְמָא, וְעַד טוֹרָא דְּבִטְנָא אִזִּיל,
וּמְכַשְׁפֵּשׂא, עַד עֵידִן דְּאַתְנַקִּיאַת, מֵהִהוּא
זוֹהֵמָא, דְּנִשְׁיכִין דְּחוּיָא בִישָׂא. וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ
הוּא, מְסַבֵּב סְבוּבִין, וְעֵבִיד עוֹבְדִין פְּדָקָא
יָאוֹת.

וְכֵּן דָּא, בְּגִין דְּהִהוּא בְּטָן אַתְדַּחִיא. הָא וּדְאִי,
אַתְדַּחִיא מֵהִהוּא בְּטָן, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא,
וְאַתְדַּחִי מִבְּטָן דְּלַתְתָּא, דְּשְׂאֵר נְשִׁין דְּעֵלְמָא
דְּאֵף עַל גַּב דְּעֵבִיד צַעַר לֹא אַתְיִיהִיב לִיָּה רְשׁוֹ
לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ. וּמָאן בְּטָן אַתְיִיהִיב לִיָּה,
וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ. הֵהוּא בְּטָן דְּסוּטָה,
דְּכַתִּיב, (במדבר ה) וְצָבְתָהּ בְּטָנָהּ, בְּגִין דְּהָאִי בְּטָן,
עֵבִיד בֵּיהּ נוֹקְמִין לְרַעוּתֵיהּ, וְהָאִי בְּטָן דִּילִיָּה

בשביל שלא ידחה מהכל. עכשו, אהובים שלי, הקשיבו. לא ראיתי אתכם ודברתי עמכם, (קהלת א) כל הדברים יגעים, לא יכול איש לדבר, אפלו דברי התורה הם יגעים.

כתוב (בראשית לה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתוב וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו. ואותה ירף שהרויח מיעקב. ואותה הירף בחלשתה עד שבא שמואל. מה זה בחלשה? שלא משך נבואה. כשבא שמואל, נטל אותה ירף והעלה אותה מאותו מקום וחסף אותה ממנו, ומאותו זמן העברה ממנו ולא היה לו חלק בקדשה כלל.

הקדוש ברוך הוא לא קפח ולא דחה אותו מן הכל, משום ששמואל נטל את הירף שלו, אלא נתן לו חלק אחד, ומהו? נתן לו אותה ירף ובטן של הסוטה תמורת אותה ירף ובטן שהעביר ממנו, ולכן את שניהם נתן לו הקדוש ברוך הוא להיות המקום הקדוש פנוי מכל טמאה.

ולנפול ירף. מה זה ולנפול? ונפלה ירכה היה צריך להיות! ולצבות, וצבתה היה צריך להיות! אלא כמי שזרק עצם לפלג ואמר לו: טל את זה לחלקך. ומהכל לא הרע לפניו אלא שגזלו (שהוציא) ממנו ירף, משום שהוא יגע והתעני עליה והרויח אותה והוציא אותה ממנו. ולכן הקדוש ברוך הוא הפיל לו את העצם הזו של הסוטה והוציא אותו לו, כמו שאמרנו, ובזה הוא רוח ושמה.

כל אותן המרכבות והסיוע שלו תמיד רוצים ירף, והולכים בתשוקה אחריה, ומשום כף הברפים של הרבנים צפים, וזה מן זה. שכל התשוקה שלהם אחר

יהיב ליה בגין דלא אתדחי מפלא. השתא רחימין דילי, אציתו. לא חמינא לכו, ומלילנא לכו. (קהלת א) כל הדברים יגעים, לא יכיל איניש למלא, אפילו מלין דאורייתא יגעים אינון.

בתיב, (בראשית לב) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתוב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. והוא ירף דרווח מיעקב. והוא ירף בחלישו דיליה עד דאתא שמואל. מאי בחלישו דלא משיף נבואה. פד אתא שמואל, נטל ההוא ירף, וסלקיה מההוא אתר, וחסף ליה מניה, וממההוא זמנא אתעדי מניה, ולא הוה ליה חולקא בקדושה כלל.

קדשא ברוך הוא לא קפח, ולא דחי ליה מפלא, בגין דנטל שמואל ירף דיליה, אלא יהיב ליה חולקא חדא. מאי איהי. יהיב ליה ההוא ירף ובטן דסוטה, חלף ההוא ירף ובטן, דאעדי מניה. ועל דא תרווייהו יהיב ליה קדשא ברוך הוא, למיהוי אתרא דקדשא פנוי מפל סאבותא.

ולנפול ירף. מהו ולנפיל, ונפלה ירכה ולצבות, וצבתה ירכה מיבעי ליה. אלא, פמאן דאשדי גרמא לכלבא, ואמר ליה, טול האי לחולקך. ומפלא לא אבאיש קמיה, אלא דגזלו (ס"א דאפיקו) מניה ירף, בגין דאיהו יגע ולא עליה, ורווח ליה ואפיקו ליה מניה. ועל דא, קדשא ברוך הוא אפיל ליה, גרמא דא דסוטה, ואפיק ליה פדקאמרן, ובדא איהו רוי וחדוי.

כל אינון רתיכין וסייעתא דיליה, בעאן תדיר ירף, ואזלי בכסופא אבתריה. ובגין דא, הגי ברכי דרבנן דשלהי, מן דא איהו. דכל פסופא דלהוין, בתר ירף איהו, וכל שפן ירף

הַיָּרֵךְ הַיָּמִי, וְכָל שֶׁכֶּן יָרֵךְ שֶׁל חֲכָמִים, וְכָל דְּבַר חֲזוֹר לְמִקוּמוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא גּוֹרֵעַ כְּלוּם מִכָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ, וְלֹא רוֹצֵה שְׂיִתְקַרֵּב לְקִדְשָׁהּ חוּץ מִעֲמוֹ וּגְדוּלוֹ, חֲלָקוֹ וּנְחִלָּתוֹ. כְּמוֹ שְׁעוֹשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה, כִּי עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה וְכִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְכִי שְׂנִינֵנו, אֲסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, שֶׁכְּתוּב (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְכֵן דָּחָה אוֹתוֹ יַעֲקֹב וְדָחָה אוֹתוֹ שְׂמוּאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשָׁהּ. וּמִשׁוּם כֵּן כָּל שְׂמִירַת הַשְּׂנֵאָה לְיִשְׂרָאֵל הִיא עַל כֵּן. לְכָלֵּב שֶׁחֲטָף עוֹף טְהוֹר מִהַשּׁוּק וְהֵבִיא אוֹתוֹ, וְטָרַם שֶׁנִּשְׁבַּר בָּא אִישׁ אֶחָד וְחֲטָף אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּן נָתַן לוֹ עֶצֶם נִגְרַרְתָּ אַחַת בְּלִי תוֹעֵלַת.

כֵּן לְשֵׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הוֹצִיאָו אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ הַבְּטָן, חֲטָפוֹ מִמֶּנּוּ אֶת אוֹתָהּ הַיָּרֵךְ. אַחַר כֵּן נִתְּנָו לוֹ עֶצֶם אַחַת - אוֹתָהּ הַבְּטָן וְאוֹתָהּ הַיָּרֵךְ שֶׁל הַסּוֹטָה, וְלֹא אַחַר. זֶה הַעֶצֶם שֶׁנִּתְּנָו לְחֲלָקוֹ וּלְגוּרְלוֹ וְעָרְבָה לוֹ. וּמִשׁוּם כֵּן כָּל דִּינֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם דִּינֵי אֲמַת, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְשַׁגִּיחִים לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָלֵם בְּדָרֶךְ אֲמַת. הִיא הַסְּטָתָה אֶת עֲצָמָהּ מִבְּעֵלָהּ, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֵר (משלי ב) הַעֲזֹבֶת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו'. אֵף כֵּן הָאִשָּׁה כְּגוֹן שֶׁלָּהּ בְּאַרְץ.

בֵּא וְרָאָה, מִי שְׂמוּצָא חֲבֵר כְּמוֹתוֹ שְׁעוֹשֵׂה כְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹלָם, אוֹהֵב אוֹתוֹ וְנִדְבֵק עִמּוֹ וְעוֹשֵׂה עִמּוֹ טוֹב. אֲבָל הַצַּד הָאֲחֵר לֹא כֵּן; כִּינּוֹן שְׂמוּצָא מִי שֶׁעוֹבֵב אֶת צַד הַקְדוּשָׁה שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשֵׂה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבֵק בּוֹ, אִזּוֹ הוּא רוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ וְלְהוֹצִיאָו מִן

דְּרַבְּנָן, וְכָל מַלְּאָה אֶהְדָּר לְאַתְרֶיהָ, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא גֵרַע כְּלוּם, מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא בָּעֵא דִּיקְרַב לְקְדוּשָׁהּ, בַּר עַמִּיָּה וְעַדְבִּיָּה חוֹלְקִיָּה וְאַחֲסִנְתִּיָּה. כְּמָה דְּעַבִּיד קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, הֲכִי עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אַצְטְרִיךְ לְמַעַבְד, וְהֲכִי תַנִּינָן, אֲסִיר לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילָף אוֹרִייתָא לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, דְּכְתִיב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחִי לִיָּה יַעֲקֹב, וְדְחִי לִיָּה שְׂמוּאֵל, דִּלָּא יְהֵא לִיָּה חוֹלְקָא (דף קי"ב ע"א) בְּקְדוּשָׁא. וּבְגִין דָּא, כָּל נְטִירוֹ דְּכִבּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְפָּא דְּחֲטִיף עוֹפָא דְּכִנָּא מִן שׁוּקָא, וְאִיִּתִּי לִיָּה, וְעַד לָא אֲתַבֵּר, אֲתָא חַד בַּר נָשׁ וְחֲטָפָא מִנִּיָּה, לְבַתָּר יְהִיב לִיָּה חַד גְּרָמָא גְּרִירָא בְּלָא תוֹעֵלְתָא.

כֵּן לְשֵׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, אֲפִיקוֹ לִיָּה מִהֵהוּא בְּטָן, חֲטִיפוֹ מִנִּיָּה הֵהוּא יָרֵךְ. לְבַתָּר יְהִיב לִיָּה גְּרָמָא חַד, הֵהוּא בְּטָן וְהֵהוּא יָרֵךְ דְּסוֹטָה, וְלֹא אַחְרָא. הָא גְּרָמָא, דְּקָא יְהִיב לִיָּה לְחוֹלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה, וְעַרְב לִיָּה. וּבְגִין כֵּן, כָּל דִּינִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקָשׁוּט אִינּוֹן, וּבְנֵי נָשָׁא לֹא יוֹדְעִין, וְלֹא מְשַׁגִּיחִין לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַלְהוֹ בְּאַרְחָ קָשׁוּט. הִיא אֲסִטְיַאת גְּרָמָה מִבְּעֵלָהּ, כְּמָה דָּאֵת אָמֵר (משלי ב) הַעֲזֹבֶת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אוֹף הֲכִי אֲתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּאַשְׁפַּח חֲבֵרָא כְּוֹתִיָּה, דְּעַבִּיד כְּעוֹבְדֵי בְּעֵלְמָא, רַחִים לִיָּה, וְאַתְדַּבֵּק בְּהִדְיָה, וְעַבִּיד עַמִּיָּה טִיבוֹ. אֲבָל סְטָרָא אַחְרָא לֹאוֹ הֲכִי, כִּינּוֹן דְּאַשְׁפַּח מָאן דְּשָׁבַק סְטָרָא דְּקְדוּשָׁה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבִּיד כְּעוֹבְדֵי, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ, כְּדִין בְּעֵינָא לְשִׁינְעָה וְלֹאֲפָקָא

העולם. האשה הזו עשתה כמעשיו ונדבקה בו, ראה מה הוא עשה בה - וצבתה בטנה ונפלה ירכה. והקדוש ברוך הוא אינו כף; מי שעוזב את הצד האחר ונדבק בקדוש ברוך הוא, אז אוהב אותו ועושה לו כל טוב שבעולם. עכשו, זקן, תקן עצמו, שהרי הנחש הלך לו ורוצה להתגרות בך ולא יכול.

פתח ואמר, (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. וכי לא בא שלמה אלא ללמד דבר זה? אלו אמר (כ"א) בא שלמה המלך ללמד בדבר זה; ועוד, אלו אמר) בעמלו שיעמול - יפה, שהרי נשאר עמל שיש בו יתרון. אלא פיון שפתוב בכל עמלו, הרי הפלל של הכל - שלא נשאר כלום שיש בו יתרון.

אמא שלא לכל אדם אמר שלמה את הדבר הזה, אלא יש אדם בעולם שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה כתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו - כמו שנאמר (תהלים ט) לשוב עמלו בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו - כמו שנאמר (שם קכח) יגיע פניו כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע פני ראה אלהים. אבל עמלו, כתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת השמש.

בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה כתוב (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות, שאלמלא יעשה תולדות, היה מחריב את העולם, ועל זה כתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הזה של אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

ליה מעלמא. האי אתתא, עבדת פעובדהא, ואתדבכת בה, חזי מה דעבדת בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. קדשא בריך הוא לאו הכי, מאן דשביק לסטרא אחרא, ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא, פדין רחים ליה, ועביד ליה כל טיבו דעלמא. השתא סבא אתקין גרמיה, דהא חויה אזיל ליה, ובצעא לאתגרא בהדה, ולא יכיל.

פתח ואמר (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא. אלו אמר (כ"א) וכי מה אתא שלמה מלכא לאלפא במלה דא ותו אלו אמר) בעמלו שיעמול יאות, דהא אשתאר עמל, דאית ביה יתרון. אלא כיון דכתיב בכל עמלו, הא כללא דכלא, דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון.

אמא, לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא, אלא אדם אית בעלמא, דאיהו משתדל תדיר בביש ולאבאשא, ולא אשתדל בטב אפילו רגעא חדא. ועל דא כתיב עמלו, ולא כתיב יגיעו. עמלו: פמה דאת אמר, (תהלים ז) ישוב עמלו בראשו. (במדבר כג) ולא ראה עמל בישראל. יגיעו: פמה דאת אמר (תהלים קכח) יגיע פני תאכל וגו'. וכתיב (בראשית לא) ואת יגיע פני ראה אלהים. אבל עמלו, פתיב, (תהלים י) עמל וכעס. אשתדלותיה הוא תדיר לביש, ועל דא איהו תחת השמש.

בשעתא דהאי אדם אשתדל בביש, על האי כתיב, (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', דהא קדשא בריך הוא בעי, דלא יעביד תולדין, דאלמלא יעביד תולדין, הוה מטשטשא עלמא. ועל דא כתיב, מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומאן דלא ישתדל למעבד תולדין, אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא ועאל תחות גדפו.

רוּת אַמְרָה, (רות א) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, בְּגִין לְאִזְדוּגָא בְּהַדְיָה דְצַדִּיק, לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בְּרַנְשׁ, בְּגִין לְאַפְשָׁא בְּעֵלְמָא. לְמַאן דְּלֹא בְּעֵי לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין, בְּגַפּוּ יבֵּא, בְּגַפּוּ דֵּה־הוּא בִּישׁ, דְּאִיהוּ אֲזִיל עֲרִירִי, כְּחֻיָּא דָּא, דְּאֲזִיל יַחֲדָאֵי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, כְּמָה דְאַתְמַר (הַשְּׁמָא) אִיהוּ דְּלֹא אֲשַׁתְּדַל לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין, הָא אַתְמַר כָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. (ס"א תא חזי, דְּאִית לְאַהֲדָרָא סְבָא, בְּמַלִּין קְדָמָאִין).

רוּת אַמְרָה, (רות א) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, בְּגִין לְהַזְדוּגַ עִם הַצַּדִּיק, לְעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵס כְּפָנָיו עַל בֶּן אָדָם כְּדִי לְהַתְרַבּוֹת בְּעוֹלָם, וּמִי שְׁלֹא רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, בְּגַפּוּ יבֵּא - בְּגַפּוּ שֶׁל אוֹתוֹ רַע, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עֲרִירִי בְּנַחֲשׁ הַזֶּה שֶׁהוֹלֵךְ יַחֲדָאֵי. בְּגַפּוּ יֵצֵא - כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, הוּא שְׁלֹא הַשְּׁתַדֵּל לְעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, הָרִי נִתְבָּאָר כָּל מַה שְּׂצַרְיָךְ. (בא וְרֵאה שִׁישׁ לְחֹזֵר זָקֵן בְּדַבְרִים הָרֵאשׁוֹנִים).

רִיב דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא אַתְמַר, רִיב: דְּכַתִּיב, (מִיכָה ו) קוּם רִיב אֶת הַהָרִים. מָאֵי אִיהוּ. אֲלֵא, אֵינּוֹן טוּרִין דְּלִתְתָּא. אַמְאֵי רִיב דָּא. בְּגִין דְּבָהוּ תְלִיא, כָּל חוּבָא דְּעֵבְדִין יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיא. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ יְדַעִין שְׁמוּשָׁא דְּכָל מְלֹאכִין עֲלָאִין דְּבִשְׂמִיא, וְלֹא אָנִיס לְהוּ, אֲפִילוּ שְׂמָא דְּחַד מְנַיְיָהוּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דְּלְהוּן.

הָרִיב שְׁעוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי נֶאֱמַר, רִיב - שְׁפָתוֹב (מִיכָה ו) קוּם רִיב אֶת הַהָרִים. מִי הֵם? אֲלֵא אוֹתָם הָרִים שְׁלֵמְטָה. לְמַה הָרִיב הַזֶּה? מִשׁוּם שְׂבָהֵם תְּלוּיִים כָּל הַחֻטָּאִים שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֵם שְׁבִשְׂמִים. מַה הַטַּעַם? כִּי יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים שְׁמוּשׁ שֶׁל כָּל הַמְּלָאכִים הַעֲלִיּוֹנִים שְׁבִשְׂמִים, וְלֹא נִעְלַם מֵהֶם אֲפִלוּ שְׁמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְכָל הַשְּׁמוּשׁ שֶׁלָּהֶם.

וּבַתְרִין סְטְרִין הוּי טַעָאן אַבְתְּרִיָּהוּ. חַד, דְּהוּוּ יְדַעִין לְאַמְשָׁא חִילָא דְּלְהוּן, דְּכַכְבִּיא וּמְזִלֵי בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּהוּוּ יְדַעִי לְאוּמָאָה לוּן, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ בְּהוּ רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבָהוֹן לְהוּי רִיב וְדִינָא, כָּל שְׁלִשׁוּלָא נִפְל דְּהָא לָא יְהוּי בִּיהַ תּוֹעֲלֵתָא. וּבְגִין כְּךָ, קוּם רִיב וְגו'.

וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ. (דף קי"ב ע"ב) מָאן גְּבַעוֹת אֲלִין אֵינּוֹן אַמְהוֹת, דְּרַגִּין דְּאַקְרוּן (תַּהֲלִים מַה) בְּתוֹלוֹת אַחְרִיָּה וְגו', וּבְגִין כְּךָ וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ. דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ בְּדְרַגִּין תַּתְּאִין.

וּבִשְׁנֵי צְדָדִים הָיוּ טוֹעִים אַחְרֵיהֶם. אֶחָד - שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים לְמַשֵּׁךְ אֶת כַּחַם שֶׁל הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזוֹלוֹת לְאַרְצָא. וְאֶחָד - שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים אִיךָ לְהַשְׁבִּיעַם בְּכָל מַה שְּׂהִצְטְרָכוּ, וְלִכְּן רָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֲשׂוֹת בָּהֶם רִיב וְדִין. וְכִיּוֹן שְׂבָהֵם יְהִיָּה רִיב וְדִין, כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת נּוֹפֵלֵת, שֶׁהָרִי לֹא תְהִיָּה בּוֹ תּוֹעֲלֵת, וּמִשׁוּם כְּךָ קוּם רִיב וְגו'. וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ, מִי הַגְּבַעוֹת? אֲלֵה הֵן הָאֻמְהוֹת, הַדְּרָגוֹת שְׁנִקְרְאוֹת בְּתוֹלוֹת אַחְרֵיהֶם וְגו', וּמִשׁוּם כְּךָ וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ. שְׂכַף הָיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהַשְּׁתַתְּפוּ בְּדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת.

תַּא חֻזִי, דְּאִית לְאַהֲדָרָא סְבָא, בְּמַלִּין קְדָמָאִין, דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ בְּדְרַגִּין תַּתְּאִין יְרֵךְ דְּקָא אַמְרוּן, סְגִי אַתְקִיפוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהַשְּׁתַתְּפוּ בְּדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת. הִנְרֵךְ שְׂאֻמְרָנוּ, הִרְבַּה הַתְקִיפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל

בֵּא וְרֵאה שִׁישׁ לְחֹזֵר, זָקֵן, לְדַבְרִים רֵאשׁוֹנִים, שְׂכַף הָיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהַשְּׁתַתְּפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל

באותה הדרך. מרדכי היה מראה לאותו המן הרשע את אותה גרף שלו, ולכן היה רוגזו, דבר שנראה לו, והוא הרגיז אותו עמו. ראוי החברים מה פתוב - (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת וגו'. בלבוש הללו שלו גזל אותו והוציא אותו מכל ברכותיו ומבכורתה.

ומשום כך, העלה שמצאו המרפבות שלו לחכמים הוא החפוף שלהם עם בגדי רבותינו תמיד לירכים שלהם ולבגדים שלהם. ואלו שני הדברים היו של הצד האחר, וכל זה משום שגזלו ממנו אותם, ואין להם עלה אלא לחכמים. ומשום כך הבגדים הללו של החכמים הם מתבלים מהחפוף שלהם, והברפים הכושלות הללו זה מהם ודאי, ומשלהם היו, ומהם נוטלים תואנה, וממה שהיו מהם. ורוצים לחכמים, שהם כלל של אותו שיושב אהלים, ולכן אין עלה בלי עלה, ולכן אין דבר בלי דין, וכל דבר שב למקומו.

שרמה אמר, (קהלת ד) ושבתני אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עשוקיהם פח ואין להם מנחם. הפסוק הזה רמזנו בו ונתבאר. אבל שבתני אני, וכי מאיזה מקום שב שלמה? אם נאמר, לאחר שאמר דבר זה שב כמו מקדם ואמר דבר אחר - יפה. אבל שבתני ואראה.

שם שנינו, בכל יום היה מקדים שלמה בבקר והיה שם פניו לצד מזרח ורואה מה שרואה, ואחר כך שב לצד דרום ורואה מה שרואה, ואחר כך שב לצד צפון ועומד שם. מנמיד עיניו ומרים ראשו.

לון ישראל, בההוא ירך. מרדכי היה אחמי לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה, ועל דא הוה רגיז, מלה דאתחזי ליה, ואיהו ארגיז ליה בהדיה. חמו חבריאי, מה כתיב, (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת וגו'. באלין לבושין דיליה, גזל דיליה, ואפיך ליה מפל ברפאן דיליה, ומבכרותא.

ובגין כך, עילה דקא אשפחו רתיבין דיליה, לרפנן, איהו דחופיא דלהון למאני דרפנן תדיר. לירכין דלהון. ולמאני דלהון. ואלין תרין מלין דסטר אחרא הוו, וכל דא בגין דגזלו לון מניה. לית להו עילה אלא לרפנן. ובגין כך, הגי מאני דרפנן דקא בלו מחופיא דלהון איהו, והגי ברפי דשלהי, מנייהו הוא ודאי. ומדלהון הוו, ומנהון נטלי עילה, וממה דהוו מנייהו. בעאן לרפנן, דאינון כללא דההוא יושב אהלים, ועל דא לית עילה בלא עילה, ועל דא לית מלה, בלא דינא, וכל מלה תב לאתריה.

שרמה אמר, (קהלת ד) ושבתני אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושוקיהם פח ואין להם מנחם. האי קרא ארמיזנא ביה, ואתמר. אבל שבתני אני, וכי מאן אתר תב שלמה. אי נימא, לבתר דאמר מלה דא, תב פמלקדמין, ואמר מלה אחרא, יאות אבל שבתני ואראה.

תמן תנינן, בכל יומא הוה אקדים שלמה בצפרא, והוי שוי אנפוי לסטר מזרח, וחמי מה דחמי, ולבתר תב לסטר דרום, וחמי מה דחמי והדר תב לסטר צפון, וקאים תמן. מאיך עינוי וזקיף רישיה.

בשעה הזו הרי עמוד אש ועמוד
ענן היו באים, ועל אותו עמוד
הענן היה בא נשר אחד, ואותו
הנשר הוא גדול וחסוק. וכך היה
בא: כנף ימין על גבי עמוד האש,
והגוף וכנף שמאל על גבי עמוד
הענן. ואותו נשר היה מביא שני
עלים בפיו. בא עמוד הענן ועמוד
האש, ואותו הנשר עליהם,
ומשתחוים לפני שלמה המלך.
בא הנשר והנמיך לפניו, ונתן לו
אותם עלים. לוקח אותם המלך
שלמה ומריח בהם, והיה יודע
בהם סימן ואומר: זהו הנופל,
וזהו גלוי העינים. בשעה ששני
עלים היו, היה יודע ששניהם -
נופל וגלוי עינים - רוצים
להודיעו דברים.

מה עשה? חתם את כסאו בחותם
שקיה חקוק בו השם הקדוש,
ונוטל טבעת שחקיק עליה השם
הקדוש, ועולה לגג ורוכב על
אותו הנשר והולך לו. ואותו נשר
היה מתעלה לרום העננים, ובכל
מקום שהוא עבר, היה האור
נחשף. החכמים שהיו באותו
המקום שחשף האור, היו יודעים,
והיו אומרים: שלמה המלך הרי
הולך ועובר כאן. ולא יודעים
לאיזה מקום היה הולך. הטפשים
שהיו שם היו אומרים, שהם היו
עננים שהולכים ומחשיכים את
העולם.

הגביה הנשר עמו ופורח ארבע
מאות פרסאות, עד שמגיע להרי
החשף. שם הוא תרמוד במדבר
בהרים, והוא יורד שם. מרים
ראשו ורואה הר חשוף, ושם היה
יודע כל מה שצריך, והיה יודע
ששם יכנס. היה רוכב על הנשר
במקדם, וטס ונכנס לתוך ההרים
עד אותו מקום ששם הזית, קורא

בהאי שעתא, הא עמודא דאשא ועמודא
דעננא, הוו אתיין, ועל ההוא עמודא
דעננא, הוה אתי נשרא חדא. וההוא נשרא
הוא רכרבא ותקיף, וכן הוה אתי, גדפא
ימינא, על גבי עמודא דאשא, וגופא וגדפא
שמאלא, על גבי עמודא דעננא. וההוא נשרא
הוי מייתי תרין טרפין בפומהא, אתא עמודא
דעננא, ועמודא דאשא, וההוא נשרא עליהו,
וסגדין לקמיה דשלמה מלכא.

אתא נשרא, ומאיך לקמיה, ויהיב ליה אינון
טרפין, נטיל לון שלמה מלכא, והוה
מריח בהו, והוה ידע בהון סימן, ואמר דא
איהו דנופל, ודא איהו דגלוי עינים. בשעתא
דתרין טרפין הוו, הוה ידע דתרווייהו, נופל
וגלוי עינים בעאן לאודעא ליה מלין.

מה עביד, חתים פרסייה בגושפנקא, דהוה
חקיק ביה שמא קדישא. ואיהו נטיל
עזקא דחקיק עליה שמא קדישא, וסליק
לאגרא, ורכיב על ההוא נשרא, ואזיל ליה.
וההוא נשרא, הוה מסתלק, לרום עננין, ובכל
אתר דאיהו עבר, הוה אתחשף נהורא. חפמי
דהוה בההוא אתר דאתחשף נהורא, הוה ידעי,
והוה אמרי, שלמה מלכא הא אזיל, ואעבר
הכא, ולא ידעי לאן אתר הוה אזיל. טפשין
דהוה תמן, הוה אמרי, עננין הוה אינון, דקא
אזלי וחשיף עלמא.

גבה נשרא בהדיה, ופרח ארבע מאה פרסין,
עד דמטא לטורי חשוף. ותמן איהו
תרמוד במדבר בהרים, ואיהו נחית תמן.
זקיף רישיה, וחמי טורא חשוף, והוה ידע
תמן כל מה דאצטריה. והוה ידע דתמן
יעול. הוה רכיב על נשרא כמלקדמין,
וטאס ועאל לגו טורין, עד ההוא אתר דזיתא תמן, קרא בחילא

קרא בחילא

בְּחֵיל וְאוֹמֵר, הִי רָמָה יָדָךְ בַּל יִחְזִינּוּ וְגו'.

נִבְנָם לְשֵׁם, עַד שֶׁקָּרַב לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְשֵׁם טַבַּעַת לְפָנֵיהֶם וְקָרַב, וְשֵׁם הָיָה יוֹדֵעַ כֹּל מַה שֶּׁרָצָה מְאוֹתָן חֲכָמוֹת זְרוֹת שֶׁרָצָה לְדַעַת. כִּינּוּן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ כֹּל מַה שֶּׁרָצָה, אִזְ הָיָה רוֹכֵב עַל אוֹתוֹ נָשֵׂר, וְיֹשֵׁב לְמִקְוָמוֹ. כִּינּוּן שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּא, הַתִּישָׁב בְּדַעְתּוֹ וְהָיָה מְדַבֵּר בְּדַעְתּוֹ דְּבָרֵי חֲכָמָה נִכְבְּדָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה אוֹמֵר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאֶהָ. שִׁבְתִּי וְדָאֵי מְאוֹתָהּ דְּרַךְ, שִׁבְתִּי מְאוֹתָהּ חֲכָמָה וְהַתִּישָׁבָה בְּלִבִּי וּבְדַעְתִּי. וְאִזְ, וְאַרְאֶהָ אֶת כֹּל הַעֲשׂוּקִים. (וכי מעשים הם בעולם שהוא אמר את כל הַעֲשׂוּקִים).

(העלה על דעתך שכל העשוקים שהיו בעולם היה רואה שלמה המלך?!) אלא מי העשוקים הללו שהוא אמר? אותם התינוקות שמתים בחיק אמותיהם, שהרי הם עשוקים מפמה צדדים - עשוקים במקום עלינו שלמעלה, ועשוקים למטה. והרי התעוררו החברים, וכך הוא, אבל רבים הם. קום וקן, התעורר בכחך. וקן, אמר דברך, שודאי תאמר בלי פחד.

אין עשוק פאותם עשוקים, שהיה הוא עשוק בהתחלה, או משלישי לאחר, כפתיב (שמות לד) פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים.

איך היה עושק? שלמה המלך צווח ואומר, (משלי כח) אדם עשק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו. כיון שהוא עשוק בדם נפש, הוא או בנו או בן בנו יהיו עשוקים במאזנים, שפתיב עד בור ינוס אל יתמכו בו. עד אותו הבור רק ינוס ממקום קדוש, ואל יתמכו בו בעולם הזה. כיון שהוא

וְאוֹמֵר, (ישעיה כו) יִי רָמָה יָדָךְ בַּל יִחְזִינּוּ וְגו'. עַל פִּמּוֹן, עַד דְּקָרִיב לְהֵיוֹא אֶתְרִי, שׁוֹי עֲזָקָא קְמִייהוּ, וְקָרִיב, וְתִמָּן הָיָה יוֹדֵעַ כֹּל מַה דְּבַעֵי מְאִינוֹן חֲכָמָתָן נוֹכְרָאִין, דְּבַעֵי לְמַנְדַּע. כִּינּוּן דִּהְיוּ אֹמְרִין לִיהָ כֹּל מַה דְּבַעֵי, כְּדִין הָיָה רָכִיב עַל הַהוּא (דף ק"ג ע"א) נְשָׂרָא, וְתַב לְאַתְרֵיהָ. כִּינּוּן דִּהְיָה יְתִיב עַל פּוֹרְסֵייהָ, אֲתִישָׁב בְּדַעְתֵּיהָ וְהָיָה מְמַלֵּל בְּדַעְתֵּיהָ מְלִין דְּחֲכָמָתָא יְקִירָא. בְּהֵיא שְׁעָתָא הָיָה אֹמֵר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאֶהָ, שִׁבְתִּי וְדָאֵי מְהֵהוּא אֶרְחָא, שִׁבְתִּי מְהֵהוּא חֲכָמָתָא, וְאַתִּישָׁבֵת בְּלִבָּאֵי וּבְדַעְתָּאֵי. וְכִדִּין וְאַרְאֶה אֶת כֹּל הַעֲשׂוּקִים. (וכי ועירין אינון בעלמא דאיהו אמר את כל הַעֲשׂוּקִים).

(כ"א סלקא דעתך דכל עשוקו דהו בעלמא, הנה חמי שלמה מלכא.) אלא, מאי עשוקים אלין דהוא אמר. אינון ינוקין דמתין בתוקפא דאמהון, דקא עשוקים מפמה סטרין, עשוקים באתר עלאה דלעילא, ועשוקים לתתא. והא חבריא אתערין, והכי הוא, אבל סגי אין אינון. קום סבא, אתער בחילך. סבא אימא מילך, דודאי בלא דחילו תימא.

לית עשוק פאינון עשוקים, דהיה איהו עשוק בקדמיתא, או מתלתא לאתרא, כמה דכתיב, (שמות כ) פוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים.

היה הוה עשוק. שלמה מלכא צווח ואמר (משלי כח) אדם עשק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו. כיון דהוה עשוק, בדם נפש, הוא, או בנו, או בן בנו, יהוון עשוקין בטיקלא, דכתיב עד בור ינוס אל יתמכו בו. עד ההוה בור רק ינוס מאתר קדישא, ואל יתמכו בו בהאי עלמא. כיון דאיהו עשוק בדם נפש, איהו, או

עשוק בדם נפש, הוא או ורעו יהיו עשוקים מאותו הצד האחר. יש עשוק משאר עשוקים, כמו שנאמר לא תעשק את רעה. הוא עבר ועשק, הוא עשוק בכניו, מאותו הצד האחר, ומשום כך אמר את כל העשוקים. אמר שלמה, עמדתני בכל אותם עשוקים בכל הצדדים שעשק.

ולמה הם עשוקים? אשר נעשו פחת השמש. אשר נעשו? אשר גרו הנה צריך להיות! מה זה אשר נעשו? אם העשייה היא לשבח, אין עשייה שלהם אלא למעלה מן השמש.

אבר ודאי נעשו. איך נעשו? אלא כיון שעשוקים מרוחם שם, למה באים לעולם הנה? אלא ודאי רוחות נעשו, נעשו ברוחות וגוף בעולם הנה. כיון שנתקן הגוף שלהם ונעשתה אותה רוח בגוף זך ונקי בלי לכלוף של חטאים בעולם הנה, אז נעשק הגוף כמו שנעשקה הרוח. וזהו הגוף שנהנה בו יותר מהפל. ויש עשוקים אחרים בכמה מינים מרוחות שם, ולא נעשו בגופים. אבל אלה הם עשוקים אשר נעשו.

יש אחרים אשר נעשו, והטריחו בני אדם את רבונם. ומי הם? מי שעשק אשת חברו בסתר או בגלוי, ואותו ולד שנולד מהם הוא עשוק, בלי רצון רבונם, ולא יודע בעל האשה שאותם המעשים הם עשוקים, והטריחו את הקדוש ברוך הוא לעשות להם גוף ולציר להם צורה. אלו עשוקים אשר נעשו. אשר נעשו ודאי הגופים שלהם על כרח. משום כך שלמה המלך אומר, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים,

זרעיה, להיו עשוקים מההוא סטרא אחרא. אית עשוק, משאר עשוקים, כמה דאת אמר (ויקרא יט) לא תעשק את רעה. איהו עבר ועשק, איהו עשוק בכניו, מההוא סטרא אחרא. ובגין כך אמר, את כל העשוקים. אמר שלמה, קאימנא בכל אינון עשוקים, בכל סטרין דעשק.

ואמאי אינון עשוקים. אשר נעשו תחת השמש. אשר נעשו, אשר גרו מיבעי ליה, מאי אשר נעשו. אי עשייה איהי לשבחא, לאו עשייה דילהון אלא לעילא מן שמשא.

אבר ודאי נעשו. הוה נעשו. אלא כיון דעשוקים מרוחיהון תמן, אמאי אתיין להאי עלמא. אלא רוחין ודאי נעשו, אתעבידו ברוחין ובגופא בהאי עלמא, כיון דאשתכלל גופא דילהון, ואתעביד ההוא רוחא בגופא זך ונקי בלא לכלוכא דחובין, בהאי עלמא, כדין אתעשק גופא, כמה דאתעשק רוחא. והאי איהו גופא, דאתהני ביה יתיר מפלא. ועשוקין אחרנין אית, בכמה זינין מרוחין תמן, ולא נעשו בגופין. אבל אלין, אינון עשוקים אשר נעשו.

אית אחרנין, אשר נעשו, ואטרחו בני נשא למאריהון. ומאן איהו. מאן דעשיק אתתא דחבריה בטמירו, או באתגלייא. וההוא ולדא דאתיליד מנייהו, עשוק איהו, בלא רעותא דמאריהון, ולא ידע בעלה דאתתא, אינון עובדין עשוקין אינון, ואטרחו לקודשא בריך הוא למעבד לון גופא, ולציירא לון צורה, אלין עשוקים אשר נעשו. אשר נעשו ודאי גופין דילהון, על כרחא.

בגין כך, שלמה מלכא אומר, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים, בכל זיני

בְּכָל מִינֵי עֲשׂוּקִים עֲמַדְתִּי, אוֹתָם
אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ וְנֶעְשׂוּ בַעֲשִׂיָּהּ.

בְּמוֹ שְׂאֵלָה (הוא בערלה, אינו גדל ועושה,
ואחר כך עושקים אותו ממנו, כך) אוֹתָם
עֲשׂוּקִים, שְׁכָכָר נֶעְשׂוּ בְּעֶרְלָה,
וְהַתְּרַבָּה וְנִטְלָ וְגַדְל הַגּוֹף, וְעֵשָׂה
אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם
מִמְנוּ וְלוֹקְחִים אוֹתָם, הָרִי
עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ, וְעַל הַכֹּל
עֲמַד הַמִּלְךְ שְׁלֹמָה וְאָמַר, עֲמַדְתִּי
עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ.

וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, כָּלֵם
שׁוֹפְכִים דְמַעוֹת עִם טַעֲנָה לְפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵלוֹ שׁוֹפְכִים
דְמַעוֹת, שְׁהָרִי הָעֶרְלָה מְרַבָּה
וּמְגַדְלֵת אוֹתָם עַד שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה
שָׁנִים, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם
מִהָעֶרְלָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לוֹקֵחַ אוֹתָם. הָרִי לֵךְ עֲשׂוּקִים
אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ כְּכָר.

עֵבֶר עֲבָרָה - הוֹרְגִים אוֹתוֹ. לָהֶם
יֵשׁ טַעֲנָה, וְעֵתִידִים לוֹמַר: רְבוֹן
הָעוֹלָם, תִּינוּק בֶּן יוֹמוֹ שְׁחָטָא,
דְּנִים אוֹתוֹ דִּין? אֲנִי בֶן יוֹמֵי
הַיִּיטִי, שְׁהָרִי מְאוֹתוֹ יוֹ קוֹרָא לוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בֶּן, שְׁכָתוּב
(תהלים ב) ה' אָמַר אֵלֵי בְנֵי אֶתָּה אֲנִי
הַיּוֹם וְלִדְתִּיךְ. רְבוֹן הָעוֹלָם, יֵלִיד
בֶּן יוֹם, דִּין עוֹשִׂים לוֹ? הָרִי דְמַעַת
אוֹתָם הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.
וְיֵשׁ עֲשׂוּק אַחַר, אוֹתוֹ עֲשׂוּק
שְׁנִקְרָא מְמוֹר, כְּשִׁיּוּצָא מִן
הָעוֹלָם, מִיַּד מְפָרִידִים אוֹתוֹ
מִקְהַלַת הָעַם הַקְּדוֹשׁ. אוֹתוֹ
מְמוֹר, עֲנִי מִסְפֵּן, שׁוֹפֵךְ דְמַעוֹת
לְפִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְטוֹעֵן
לְפָנָיו: רְבוֹן הָעוֹלָם, אִם אֲכֹתִי
חֲטָאוּ, אִיזָה חֲטָא אֲנִי עֲשִׂיתִי?
הָרִי מַעֲשֵׂי תְקִינִים הָיוּ לְפָנֶיךָ,
וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אוֹתָם עֲשׂוּקִים יֵשׁ
לָהֶם טַעֲנָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמְאוֹתָהּ טַעֲנָה אִין לָהֶם
מְנַחֵם, וְאִין שִׁישִׁיב דְּכָר עַל לַבִּס.

עֲשׂוּקִים קְאִימְנָא, אִינּוּן אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ וְאִתְעַבְדוּ
בַעֲשִׂיָּהּ.

בְּמוֹה דְהִנֵּי (ר"א איהו בערלה, אינו רבי ועבד ולבתר עשקו ליה מניה
הכי) אִינּוּן עֲשׂוּקִין, דְּכָכָר נֶעְשׂוּ בְּעֶרְלָה
רְבִי וְנָטִיל וְגַדִּיל גּוֹפָא, וְעַבִּיד לִיה, וְלִבְתָּר
עֲשְׂקִין לוֹן מְנִיָּה, וְנִטְלִין לוֹן, הָרִי עֲשׂוּקִים
אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ, וְעַל כֵּלָּא קְאִים שְׁלֹמָה מְלָכָא
וְאָמַר, קְאִימְנָא עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ.
וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, כֵּלָּא אוֹשְׁדִין דְמַעִין,
עִם טַעֲנָה קְמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. הִנֵּי
אוֹשְׁדִין דְמַעִין, דְּהָא עֶרְלָה רְבִי לוֹן, וְגַדִּיל
לוֹן, עַד תְּלַת עֲשָׂר שָׁנִין, וְלִבְתָּר עֲשְׂקִין לוֹן
מְעֶרְלָה, וְנָטִיל לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא לֵךְ
עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נֶעְשׂוּ כְּכָר.

עֵבֶר עֲבִירָה קְטִלִין לִיה. לוֹן אִית טַעֲנָה,
וּזְמִינִין לוֹמַר, מְאָרִי דְעֶלְמָא, תִּינוּק בַּר
יוֹמִיָּה דְחָב, דִּינִינִן לִיה דִּינָא. אָנָּא בַר יוֹמִיָּה
הוִינָא, דְּהָא מַהֲהוּא יוֹמָא קְרִי לִיה קְדָשָׁא
בְרִיךְ הוּא בֶּן, דְּכָתִיב (תהלים ב) יְיָ אָמַר אֵלֵי בְנֵי
אֶתָּה אֲנִי (דף ק"ג ע"ב) הַיּוֹם וְלִדְתִּיךְ, מְאָרִיָּה
דְעֶלְמָא, יֵלִיד בַּר יוֹמָא, דִּינָא עַבְדִּין לִיה, הָרִי
דְמַעַת אִינּוּן הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עֲשׂוּק אַחַר, הַהוּא עֲשׂוּק דְאֶקְרִי מְמוֹר,
כֵּד נְפַק מְעֶלְמָא, מִיַּד מְפָרִישִׁין לִיה
מִקְהַלְתָּא דְעַמָּא קְדִישָׁא. הַהוּא מְמוֹר, עֲנִיָּא
מִסְפָּנָא, אוֹשִׁיד דְמַעִין קְמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְאִטְעִין קְמִיָּה, מְאָרִיָּה דְעֶלְמָא, אִי אֲבַתְתִּי
חָאבוּ, אָנָּא מַה חוֹבָא עֲבִידְנָא, הָא עוֹבְדָאִי,
מִתְתַקְנִין לְקַמְּךָ הוּוּ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים
וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אִינּוּן עֲשׂוּקִים, אִית
לוֹן טַעֲנָה קְמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמַהֲהִיא
טַעֲנָה לִית לוֹן מְנַחֵם, וְלִית דִּיתִיב מְלָה עַל
לְבַהוֹן.

זמה דאמר והנה דמעת העשוקים - אלו אותם שמתיים בחיק אמותיהם, אלה עושים לשפך דמעות לכל בני העולם, משום שאין דמעות שיוצאות מן הלב בדמעות הללו, שכל בני העולם תוהים ואומרים: דיני הקדוש ברוך הוא הם אמת, והולכים על דרך אמת. התינוקות המספנים הללו שלא חטאו, למה מתו? איפה דין האמת שעושה רבון העולם? אם בחטאי אבותם מסתלקים מן העולם - למה? ודאי אין להם מנחם.

עוד, והנה דמעת העשוקים - אותה דמעה שלהם באותו העולם, שמגנים על החיים. ששנינו, יש מקום מתקן להם באותו עולם שאפלו צדיקים גמורים לא יכולים לעמד שם. והקדוש ברוך הוא אוהב אותם ונדבק בהם, ומתקן בהם את הישיבה העליונה שלו, ועליהם כתוב (תהלים ח) מפי עוללים וינקים יסדת עז. ומה התועלת שעושים שם, ולמה עולים לשם? שכתוב למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. וכן יש מקום אחר לבעלי תשובה.

שנינו, עשרה דברים נבדאו בערב שבת וכו'. הכתב והמכתב והלוחות, שכתוב (שמות לב) והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא. מה המדבר מכף שהיה ערב שבת, ואולי זה היה אלף שנה אחר כך, או בשעה שעמדו ישראל על הר סיני? אלא ודאי שזה היה בערב שבת. בא וראה, בכל מעשה בראשית לא נאמר שם מלא, אלא אלהים אלהים בכל מה שנבדא, וככל שם אלהים, עד דכל המעשה נתקן בערב שבת. משנתקנו כל המעשים, נקרא ה' אלהים, שם מלא.

זמה דאמר (את כל העשוקים) והנה דמעת העשוקים, אלין אינון דמתין בתוקפא דאמהון, אלין עבדין לאושדא דמעין, לכל בני עלמא, בגין דלית דמעין דנפקי מלבא, כהני דמעין, דכל בני עלמא תוהין ואמרין, דינין דקודשא בריך הוא קשוט אינון, ועל ארע קשוט אזלי. הני מספני ינוקי דלא חאבו, אמאי מיתו. אן דינא דקשוט, דעביד מארי עלמא. אי בחובי אבהתהון אסתלקי מעלמא, אמאי. ודאי אין להם מנחם.

הנו, והנה דמעת העשוקים, ההוא דמעה דלהון ברהווא עלמא, דקא מגינין על חייא. דתנן אתר אית מתתקנא לון ברהווא עלמא, דאפילו צדיקים גמורים לא יכלין לקיימא תמן, וקודשא בריך הוא רחים לון, ואתדבק בהו, ואתקין בהו, מתיבתא עלאה דיליה. ועליהו כתיב, (תהלים ח) מפי עוללים וינוקים יסדת עז. ומאי תועלתא עבדין תמן, ואמאי סלקין תמן. דכתיב, (תהלים ח) למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. וכן אית אתר אחרא לבעלי תיובתא.

תנינן, עשרה דברים אתבריאנו בערב שבת כו'. הכתב והמכתב והלוחות. דכתיב (שמות לב) והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא. מאי איריא מדהכי דערב שבת הוה, ודילמא אלף שנין לבתר, או בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני. אלא ודאי הכי הוא דבערב שבת הוה. תא חזי, בכל עובדא דבראשית, לא אתמר שם מלא, אלא אלהים, אלהים, בכל מה דאתברי. וכלהו שם אלהים, עד דכל עובדא אשתכלל בערב שבת. מדאשתכללו כל עובדא, אקרי יי' אלהים, שם מלא.

וְאֵף עַל גַּב דְּבִשְׁם אֱלֹהִים אֲתַבְרִי כְּלֵא, לֹא אֲשַׁתְּכַלֵּל בְּעֲשִׂיָּהּ, כֹּל מֵה דְאֲתַבְרִי, עַד עָרַב שִׁבְתָּ. בַּהֵיִא שְׁעֵתָא אֲשַׁתְּכַלֵּל כְּלֵא בְּעֲשִׂיָּהּ, דְּכִתִּיב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעוֹמֵד בְּמַעֲשָׂהּ. וְלִכְּן כְּתוּב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כְּשֶׁנִּתְקַן הָעוֹלָם בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂהּ, וְלֹא אַחַר כֶּף, שְׁכִתּוּב ה' אֱלֹהִים. וּבִזְהָ נִתְקַן הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עַל קִיּוּמָהּ.

בֵּא וְרֵאָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁשִׁבְר מִשָּׁה אֶת הַלּוּחֹת, שְׁכִתּוּב (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם פַּתַּח הַהָר, צָף הָאוּקְיָנוֹס מִמְּקוֹמוֹ וְעָלָה לְשִׁטָּף אֶת הָעוֹלָם. רָאָה מִשָּׁה שְׁאוּקְיָנוֹס עוֹלָה אֲלֵיהֶם וְהִיָּה רוּצָה לְשִׁטָּף אֶת הָעוֹלָם, מִיַּד - וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ וְגו', וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם. עֵמֵד מִשָּׁה עַל מִי הָאוּקְיָנוֹס וְאָמַר: מִיָּם מִיָּם, מֵה אֲתָם רוּצִים? אָמְרוּ: וְכִי מִתְקַיֵּם הָעוֹלָם אֵלֵא בְּתוֹרַת הַלּוּחֹת?! וְעַל הַתּוֹרָה שְׁשִׁקְרוּ בְּהַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וְעָשׂוּ אֶת עֵגֶל הַזֶּהֵב אֲנִי רוּצִים לְשִׁטָּף אֶת הָעוֹלָם).

מִיָּד אָמַר לָהֶם: הֲרִי כֹל מֵה שְׁעָשׂוּ בְּחִטָּא הָעֵגֶל, הֲרִי מִסוּר לְכֶם, וְלֹא דִי כֹל אוֹתָם הָאֲלָפִים שֶׁנִּפְּלוּ מֵהֶם?! מִיָּד - וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם שׁוֹכְכִים עַד שֶׁנִּטְלַח מֵהֶם וְהִשְׁקָה אוֹתָם. מִיָּד נִשְׁקַע הָאוּקְיָנוֹס בְּמִקוּמוֹ.

שְׁהַרִי בְּאוֹתוֹ הַמְדַבֵּר לֹא הָיוּ מִיָּם, שְׁכִתּוּב (במדבר ט) לֹא מְקוֹם זֶרַע וְגו'. וּמִיָּם אֵינן לְשִׁתּוֹת. וְאִם תֵּאמַר, לְבָאָר מְרִים זֶרֶק - חֵס וְשִׁלּוּם שְׁשֵׁם יִזְרַק מִשָּׁה אֶת הַזְּכָרוֹן הָרַע הַזֶּה לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ אַחַר כֶּף. וְעוֹד, שְׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא הִיָּתָה לָהֶם בְּאָר, עַד שֶׁבָּאוּ לְמַדְבַּר מִתְּנָה, שְׁכִתּוּב בְּאָר חֲפְרוּהָ שְׁרִים וְגו'. וּמִמְדַבֵּר מִתְּנָה. מִשֵּׁם יִרְשׁוּ בְּאָר. כְּתוּב עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכִתּוּב שֵׁם עַל פְּנֵי תְהוֹם.

וְאֵף עַל גַּב דְּבִשְׁם אֱלֹהִים אֲתַבְרִי כְּלֵא, לֹא אֲשַׁתְּכַלֵּל בְּעֲשִׂיָּהּ, כֹּל מֵה דְאֲתַבְרִי, עַד עָרַב שִׁבְתָּ. בַּהֵיִא שְׁעֵתָא אֲשַׁתְּכַלֵּל כְּלֵא בְּעֲשִׂיָּהּ, דְּכִתִּיב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיּוּמָא בְּמַעֲשָׂהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כִּד אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא, בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשָׂהּ, וְלֹא לְבִתְרָה, דְּכִתִּיב יי' אֱלֹהִים וּבְדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא, וְקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, בַּהֵיִא שְׁעֵתָא דְתַבְר מִשָּׁה הַלּוּחֹת, דְּכִתִּיב, (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם פַּתַּח הַהָר. צָף אוּקְיָנוֹס מֵאֲתַרִּיָּה, וְסָלִיק לְשִׁטָּפָא עַלְמָא. חֲמָא מִשָּׁה דְאוּקְיָנוֹס סָלִיק לְגַבִּיָּהּ, וְהוּוּ בְּעִי לְשִׁטָּפָא עַלְמָא, מִיָּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ בְּאֵשׁ וְגו', וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם מִשָּׁה עַל מִי אוּקְיָנוֹס וְאָמַר, מִיָּא מִיָּא מֵה אֲתוֹן בְּעָאן. אָמְרוּ וְכִי אֲתַקְיִים עַלְמָא אֵלֵא בְּאוֹרִיָּיתָא דְלוּחֹת, וְעַל אוֹרִיָּיתָא דְשִׁקְרוּ בְּהַ יִשְׂרָאֵל (ר"א וְעָבְדוּ עֵגֶל דְדִּהֲבָא, אֲנִי בְּעָאן לְשִׁטָּפָא עַלְמָא).

מִיָּד אָמַר לוֹן, הָא כֹּל מֵה דְעָבְדוּ בְּחוּבָא דְעֵגֶלָא, הָא מְסִיר לְכוּן, וְלֹא דִי כֹל אֵינּוֹן אֲלָפִין דְנִפְּלוּ מִנִּיָּהּ, מִיָּד וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לֹא הוּוּ מִשְׁתַּכְּכֵי מִיָּא, עַד דְנִטְלַח מִיָּא מִנִּיָּהּ וְאֲשִׁקִי לוֹן, מִיָּד אֲשַׁתְּקַע אוּקְיָנוֹס בְּאֲתַרִּיָּהּ.

דְּהָא בַּהֵיִא מְדַבֵּר לֹא הוּוּ מִיָּא, דְכִתִּיב, (במדבר ט) לֹא מְקוֹם זֶרַע וְגו'. וּמִיָּם אֵינן לְשִׁתּוֹת.

וְאִי תִימָא, לְבִירָא דְמְרִים אֲרַמִי לִיָּה. חֵס וְשִׁלּוּם, דְתַמְן שְׁדִי מִשָּׁה דְכִרְנָא בִישָׂא דָא לְמִשְׁתִּי לְבִתְרָה. וְתוּ, דְעַד כָּאן לֹא הָוּה לְהוּ בִירָא, עַד דְאָתוּ לְמַדְבַּר מִתְּנָה, דְכִתִּיב, (במדבר טא) בְּאָר חֲפְרוּהָ שְׁרִים וְגו'. וּמִמְדַבֵּר מִתְּנָה. מִתַּמְן יִרְתוּ בִירָא. כְּתִיב הָכָא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכִתִּיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְהוֹם.

חרות על הלחת. מאי חרות על הלחת? כף פְּרִשׁוּהָ, חרות ממלאך המות, חרות משעבוד מלכיות, חרות מהכל. כף הוא. ומה זה חרות? חותם של העולם הבא, שבו יש חרות בכל מיני חרות. ואלמלא לא נשברו, כל מה שצא לעולם אחר כף - לא בא, והיו ישראל בדיוקנאות של מלאכים עליונים שלמעלה. ועל כף מכריז הפתוב ואומר והלחת מעשה אלהים וגו'. אל תאמר שלאחר שהעולם נתקן ונזכר שם מלא היו, אלא בשעה שנתקן בשם אלהים, טרם שנכנסה שבת. המה, מה זה המה? הפוף מה"ה היו, משני צדדים היו - אחד במעשה, ואחד מחרות של מעלה. רשום למעלה לשמר את הכל. ועל זה המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא - אש שחורה על גבי אש לבנה. מכתב אלהים הוא, הינו שפתוב ועבד הלוי הוא. חרות, פמו שנאמר, שהרי יוכל נקרא חרות, ועושה חרות לכל העולמות.

לְבָן, חברים, מכאן והלאה תדעו שהרי הצד הרע לא שולט עליכם, ואני ייבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם, כמי שהתעורר משנתו, והשתטחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר. אחר כשעה הם בכו.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, שִׁימְנֵי כַחוּתֵם עַל לִבְךָ פַּחוּתֵם עַל זְרוּעֶיךָ וְגו'. שִׁימְנֵי כַחוּתֵם, בְּשֵׁעָה שְׁנִדְבַקָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַעְלָהּ, היא אמרה שימני כחותם על לִבְךָ. דָּרַךְ הַחוּתֵם, פִּינּוֹן שְׁנִדְבַק בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם שְׁנִדְבַק, מִשְׁאִיר בּוֹ אֵת כָּל דְּיוֹקְנָו. אֵף עַל גַּב שְׂאוֹתוֹ חוּתֵם הוֹלֵךְ כָּאֵן וְכָאֵן וְלֹא עוֹמֵד

חרות על הלחת, מאי חרות על הלחת. הכי אוקמוה, חירות ממלאך המות, חירות משעבוד מלכיות, (דף קי"ג ע"א) חירות מפלא, הכי הוא. ומאי חרות. גושפנקה דעלמא דאתי, דביה הוה חירות, בכל מיני חירות. ואלמלא לא אתברו, כל מה דאתא לעלמא לבתר, לא אתא, והווי ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. ועל דא אכריז קרא ואמר, והלוחת מעשה אלהים וגו', לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל, ואדפר שם מלא הווי, אלא בשעתא דאשתכלל בשם אלהים, עד לא ייעול שבת.

המה, מאי המה. הפוף מה"ה הווי. מתרין סטרין הווי. חדא בעובדא, וחדא דחירות לעילא, רשים לעילא לנטרא לכלא. ועל דא המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא, אשא אוכמא על גבי אשא חוורא. מכתב אלהים הוא, היינו דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. חרות כמה דאתמר, דהא יוכל קרי חירות, ועביד חירות לכל עלמין.

עד כאן חברייא. מכאן והלאה תנדעון, דהא סטרא בישא, לא שלטא עלייכו ואנא ייבא סבא, קאימנא קמייכו, לאתערא מלין אלין, קמו אינון, כמאן דאתער משינתיה, ואשתטחו קמיה, ולא הווי יכלין למלא. לבתר שעתא בכו.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי כַחוּתֵם עַל לִבְךָ פַּחוּתֵם עַל זְרוּעֶיךָ וְגו', שִׁימְנֵי כַחוּתֵם, בְּשֵׁעָתָא דַּאֲתַדְבַּקָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַעְלָהּ, אִיהִי אִמְרַת שִׁימְנֵי כַחוּתֵם, אֲרַחָא דַּחוּתֵם, פִּינּוֹן דַּאֲתַדְבַּק בְּהוּא אֲתַר דַּאֲתַדְבַּק שְׂבִיק בִּיהַּ כָּל דְּיוֹקְנֵיהּ, אֵף עַל גַּב דַּהוּא חוּתֵם אֲזִיל הָכָא וְהָכָא, וְלֹא קִיַּמָּא תַּפְּזֵן, וְהָא אֲתַעְבֵּר מִנִּיהּ, כָּל

דהווי חותם אזיל הכא והכא, ולא קיימא תפזן, והא אתעבר מניה, כל

שם וְנֶעְבַר מִמֶּנּוּ, כֹּל דְיוֹקְנֵי
מִשְׁאִיר שָׁם, וְשֵׁם עֹמֵד. אִף כֹּף
אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן
שֶׁנִּדְבַקְתִּי בָּךְ, כֹּל דְיוֹקְנֵי יִהְיֶה
חֲקוּק בָּךְ, שְׂאֵף עַל גֹּב שְׂאֵלְךָ
לְכָאן וּלְכָאן, תִּמְצָא אֶת דְיוֹקְנֵי
חֲקוּק בָּךְ וְתִזְכֹּר אוֹתִי.

וְכַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב
(שיר ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ
תַּחֲבֻקְנֵי, אִף כֹּף יִהְיֶה דְיוֹקְנֵי
חֲקוּק שָׁם, וּבְכֵן אֶהְיֶה דְבוּקָה בָּךְ
לְעוֹלָמִים וְאֵל אֲשַׁפַּח מִמֶּךָ. כִּי
עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, חֲזָקָה כַּמּוֹת
אֶהְבֶּה, בְּחֻזֶק חֻזֶק, כְּמוֹ אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁשׂוּרָה בּוֹ הַמּוֹת. אֶהְבֶּה -
אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא אֶהְבַּת עוֹלָם.
קָשָׁה כְּשֹׁל קְנָאָה - אִף כֹּף,
שְׁהָרִי אֵלּוּ הַשְּׁמוֹת הֵם מֵאוֹתוֹ צֵד.
רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ, מֵהֵם רְשָׁפִי
אֵשׁ הֶלְלוּ? אוֹתֶם אֲבָנִים
וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת שְׁנוּלְדוּ מֵאוֹתָהּ
אֵשׁ. שְׁלֵהֶבֶת יֵה, מֵאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת
שִׁיּוּצָאֵת מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
וְנִאֲחֲזָה בְּכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לֵהִיּוֹת
הַפֶּל יְחוּד אֶחָד. וְאֲנִי, הִרִי אֶהְבֶּה
וְרְשָׁפִי שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל הַלֵּב אֲחֲרִיךְ,
יְהִי רְצוֹן שֶׁהִדְיוֹקֵן שְׁלֵנוּ יִהְיֶה
חֲקוּק בְּלִבְךָ כְּמוֹ שֶׁהִדְיוֹקֵן שְׁלֶךָ
חֲקוּק בְּלִבְנוּ. נִשֶּׁק אוֹתָם וּבְרַךְ
אוֹתָם וְהִלְכוּ.

בְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְסַפְרוּ
לוֹ כֹּל מֵה שֶׁקָּרָה לָהֶם, שְׁמַח
וְתַמָּה וְאָמַר, אֲשֶׁרִיכֶם שְׁזִכִּיתֶם
לְכָל זֶה. וּמֵה הֵייתֶם עִם הָאָרִיָּה
הָעֲלִיּוֹן גְּבוּר חֻזֶק, שֶׁפָּמָה גְבוּרִים
לֹא הָיוּ אֵלָיו כְּלוּם, וְלֹא יָדַעְתֶּם
לְהִנְדַּע לוֹ מִיָּד, תַּמְהָתִי אֵיךְ
נִצַּלְתֶּם מִעֲנֹשׁוֹ, אֵלָּא שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַצִּילְכֶם. קָרָא
עֲלֵיהֶם, וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְה
הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. בְּלִכְתָּךְ
לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאֵם תְּרוּץ לֹא
תִּכְשַׁל. (ישעיהו ט) וְעַמֶּךָ פִּלְס צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מִטְּעִי

דְיוֹקְנֵיהַ שְׁבִיק תַּמָּן, וְתַמָּן קִיַּיֵּמָא. אוֹף הָכִי
אָמְרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דִּאֲתִדְבַקְנָא בָּךְ, כֹּל
דְיוֹקְנֵי לִיִּהְיֵי חֲקִיק בָּךְ, דִּאֲף עַל גֹּב דִּיאִיזִיל
הָכָא אוֹ הָכָא, תִּשְׁפַח דְיוֹקְנֵי חֲקִיק בָּךְ, וְתִדְפֹר
לִי.

וְכַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְכַתִּיב, (שיר השירים ב)
שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבֻקְנֵי,
אוֹף הָכִי, תִּהְיֶה דְיוֹקְנֵי חֲקִיק תַּמָּן. וּבְכֵן אֶהְיֶה
בָּךְ מִתְדַבְּקָא לְעֲלִמִין, וְלֹא אֲתַנְשִׁי מִיָּנֶךָ. כִּי
עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, תִּקְיַפָּא כַּמּוֹת אֶהְבֶּה,
בְּתוֹקְפָא תִקְיַף, כִּהְהוּא אֲתֵר דְשְׂרִיא בֵיה
מוֹתָא. אֶהְבֶּה, הֵהוּא אֲתֵר דִּאֲקִרִי אֶהְבַּת
עוֹלָם.

קָשָׁה כְּשֹׁל קְנָאָה, אוֹף הָכִי, דִּהָא אֵלִין
שְׁמַהֲן, מֵהֵהוּא סְטָרָא אֵינּוּן. רְשָׁפִיָּה
רְשָׁפִי אֵשׁ, מָאן אֵינּוּן רְשָׁפִי אֵלִין. אֵינּוּן אֲבָנִין
וּמְרַגְלֵן טְבָאן, דִּאֲתִילִידוּ מֵהֵהוּא אֵשׁ.
שְׁלֵהֶבֶת יֵה. מֵהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְנִפְקָא מֵעֲלָמָא
עֲלָאָה, וְאֲתִאֲחֲדָא בְּכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְמַהְיֵי כֹלָא
חַד יְחוּדָא, וְאֲנִי, הָא אֶהְבֶּה וְרְשָׁפִין
דְשְׁלֵהוּבָא דְלִבָּא אֲבַתְרָךְ, יֵהָא רַעוּא, דְדִיוֹקְנָא
דִּילָן, תִּהְיֶה חֲקוּקָה בְּלִבְךָ, כְּמָה דְדִיוֹקְנָא דִּילָךְ
חֲקוּק בְּלִבְךָ. נִשֶּׁק לוֹן, וּבְרַיְךְ לוֹן וְאִזְלוּ.

כְּד מְטוֹ לְגַבִּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לִיָּה כֹּל מֵה
דִּאִירַע לוֹן, חֲדִי וְתוּוּהָ, אָמַר, זִפְאִין אֲתוּן
דְזִכִּיתוּן לְכָל הָאִי, וּמֵה הָוִיתוּן בְּהִדִּי אֲרִיא
עֲלָאָה, גִּיבְר תִקְיַף, דְלֹא הָוּ כְּמָה גִּיבְרִין
לְגַבִּיָּה כְלוּם, וְלֹא יָדַעְתוּן לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא לִיָּה
מִיָּד. תְּוּוּהֵנָּא, אֵיךְ אֲשַׁתְּוּבְתוּן מִעוֹנֵשָׁא
דִּילִיָּה, אֵלָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּעָא לְשִׁזְבָּא
לְכוּן, קָרָא עֲלֵיָּהוּ, (משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר
נִגְה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. (משלי ד) בְּלִכְתָּךְ
לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאֵם תְּרוּץ לֹא תִכְשַׁל. (ישעיהו ט)

מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. (עד פֶּאן מִן רַב יִבָּא סְבָא).

רַעִיא מַהִימְנָא

כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים - אֱלוּ מִיכָאֵל וְס'מ. וְנִגְפוּ אִשָּׁה הִרָה - זֹו כְּסֻת יִשְׂרָאֵל. וְיִצְאוּ לִדְיָה - בְּגֻלוֹת. עָנוּשׁ יַעֲנֵשׁ - זֶה ס'מ. פֶּאֶשֶׁר יִשִׁית עֲלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מַצְוָה (מא) אַחַר זֹו - לְהָשִׁיב אַבְדָּה, וְאַחֲרָיו - לְהָשִׁיב הַגְּזֹל. אָמַר מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַחְזִיר לָךְ אֶת הָאֲבֹדוֹת שֶׁאַבְדָּת מִשׁוּם הָעֶרֶב רַב, וְזֹו הַכֹּלָה שְׁלָךְ, שְׁבוּזְמָן שֶׁעָשׂוּ הָעֶרֶב רַב אֶת הָעַגְלָה, יִצְאָה הַכֹּלָה שְׁלָךְ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת.

וְנֹאמַר בְּךָ לָךְ רַד. שֶׁם נִרְמְזָה יְרִידָה שְׁלָךְ לְגֻלוֹת הֶרְבִּיעִית. לָךְ - כְּמוֹ (בְּרֵאשִׁית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ וְגו'. פֶּאן ש, (אִיּוֹב לב) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֶל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר. פֶּאן רומזו לָךְ לָךְ שְׁלֹשׁ פְּעַמִּים (בַּגְּלוּל) בְּגֻלוֹת. בְּרִבִּיעִית רַד, בְּשִׁבִיל בַּת יַחֲדָה, הַכֹּלָה שְׁלָךְ שֶׁנִּפְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (עֲמוּס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם. וּמִיָּד שֶׁאַתָּה יוֹרֵד בְּשִׁבִילָה, תִּקּוּם עֲלֶיךָ, וְזֹו (וּו הַשְּׁבַת אַבְדָּה, וְזֹו הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּגַלְתָּה עַל יְדֶיךָ, זֹו) הִיא הַשְּׁבַת הָאֲבָדָה שְׁלָךְ. שְׁלֹא לַחֲנֹם נִגְלַתָּה לָךְ תּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְעַלְתָּה אֵלַיךְ כְּמוֹ מִי הַבָּאָר שֶׁעָלוּ אֵלַיךְ, וְלֹא לְאֲבוֹת וְלֹא לְאִישׁ, שְׁהָרִי הַבָּאָר מִפִּירָה אֶת אֲדוֹנָיָהּ. וְעַל הַתּוֹרָה הַזֹּו נֹאמַר (בַּמְדַּבֵּר כא) וּמִשָּׁם בָּאָה הִיא הַבָּאָר וְגו'. הַבָּאָר הִיא מְלֹאָה, וְלֹא יוֹצְאִים מִמֶּיָּה הַחוּצָה, וְהִיא בָּאָר מִ הַתּוֹרָה שְׁמוּצִיאָה כָּל הַמִּים, וְכָל הַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם נִכְנָסִים בָּהּ, וְלֹא יוֹצְאִים מִמֶּיָּה הַחוּצָה.

וְהִיא הַבָּאָר שֶׁאַפְלוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שׁוֹאֲבִים מִמֶּנָּה מִים וְאַפְלוּ כָּל

וְעַמּוּךָ כָּלִם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. (ע"כ מִן רַב יִבָּא סְבָא).

רַעִיא מַהִימְנָא

(ב) כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים. אֱלִין, מִיכָאֵל וְס'מ. וְנִגְפוּ אִשָּׁה הִרָה, דָּא כְּסֻת יִשְׂרָאֵל. וְיִצְאוּ לִדְיָה, בְּגֻלוֹתָא. עָנוּשׁ יַעֲנֵשׁ, דָּא ס'מ, פֶּאֶשֶׁר יִשִׁית עֲלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פֶּקוּדָא (מא) בְּתַר דָּא, לְהָשִׁיב אַבְדָּה. וְאַבְתְּרִיהַ לְהָשִׁיב הַגְּזֹל. אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲתִיד לְאַהֲדָרָא לָךְ, אַבְדָּה דְאַבְדָּת בְּגִין עֶרֶב רַב, וְדָא כָּלָה דִּילָךְ, דְבוּזְמָנָא דְעַבְדוּ עֶרֶב רַב יַת עַגְלָא, נִפְקַת כָּלָה דִּילָךְ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת.

וְאַתְמַר בְּךָ לָךְ רַד, הֵתֵם קָא רְמִיז נַחֲתוּ דִילָךְ, בְּגֻלוֹתָא רְבִיעֵאָה, לָךְ : (דף קי"ד ע"ב) כְּגוֹן

(בְּרֵאשִׁית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ וְגו'. הֵכָא ש, (אִיּוֹב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֶל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר. הֵכָא קָא רְמִיז לָךְ, לָךְ תִּלַּת זְמַנִּין (בְּגֻלוֹתָא) בְּגֻלוֹתָא. רְבִיעֵאָה רַד, בְּגִין בַּת יַחֲדָה, כָּלָה דִּילָךְ, דְנִפְלָה. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (עֲמוּס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם. וּמִיָּד דְאַנְתָּ נַחֲת בְּגִינִיָּה,

תִּקּוּם עֲלֶיךָ וְהִיא (אִיהוּ הַשְּׁבַת אַבְדָּה, וְהִיא אוֹרִייתָא דְאַתְגְּלוּא עַל יְדֵי הָאִי) אִיהוּ הַשְּׁבַת אַבְדָּה דִּילָךְ, דִּילָאוּ לְמַגְנָא אַתְגְּלוּא לָךְ אוֹרִייתָא, יַתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַסְתַּלְקַת לְגַבְךָ, כְּמִיָּא דְבָאָר דְאַסְתַּלְקוּ לְגַבְךָ, וְלֹא לְאַבְהֵן, וְלֹא לְבַר נָשׁ, דְהָא בָּאָר מִפְּרַת אֲדוֹנָיָהּ. וְאוֹרִייתָא דָּא, אַתְמַר עֲלָהּ, (בַּמְדַּבֵּר כא) וּמִשָּׁם בָּאָרָה הִיא הַבָּאָר וְגו'. הַבָּאָר הִיא מְלִיאָה, וְלֹא נִפְקִין מִמִּיּוֹ לְבַר. וְאִיהוּ בָּאָר מִיָּא דְאוֹרִייתָא, דְאַפִּיק כָּל מִיּוֹן, וְכָל מִיּוֹן דְעֲלָמָא עֲאֲלִין בֵּיהּ, וְלֹא נִפְקִין מִמִּיּוֹ לְבַר. וְאִיהוּ בָּאָר דְאַפִּילוּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא שְׁאֲבִין מִנֶּיהָ

ענני העולם, לא חסרים ממנה
אפילו כחוט השערה. משום
שפאר זו אין לה סוף. יותר עמקה
היא מן התורה שנאמר ביה (איוב
יא) ורחבה מני ים. ובכד של מי
ששואב ממנה מים, הוא בולע (כל
מימות וכל חכמות) את כל חכמות
העולם. כל שכן הבאר עצמה.

וכן עתיד הקדוש ברוך הוא
להחזיר לך את הגזל שלך, שהוא
המטה, שנאמר בו (שמואל ב כג)
ויגזל את החנית מיד המצרי,
שעליך נאמר איש מצרי. ובגלות
שלך ובגלגול שלך יפריש לך ערי
מקלט להנצל מפמה שרודפים
אחריך שאין להם סוף.

וזוהי מצנה (מב) אחת להפריש ערי
מקלט למי שהרג, משום אותו
המצרי שהרגת במצרים, ששם
היה נחש הקדמוני וכל מחנות
שהיו מקיפים אותו, והרגת אותו
בלי זמנו, ולא פחדת מהרודפים
שלו, שבכמה מקומות רדפו
אחריך כמה נשים בנערותך, שהן
נעמ"ה אגרות לילית שחרה.
והקדוש ברוך הוא נתן לך ערי
מקלט להנצל מהן, והם שערי
תשובה.

משום שאתה בן יח, בן של אבא
ואמא. אחר שחזרת ביה"א
בתשובה, עליית לבניה, יה"ו, עץ
החיים, ובגללה זכית לאות ה',
משום שהכנסת את עצמך אחריה
בתשובה להחזירה לרבוך
ולהעלותה מהגלות, ולא שתקבל
אתה שכר.

והקדוש ברוך הוא שם שמו בך,
ומשום שמחשבתך היתה לעלת
העלות, שם בך מחשבתו, שהיא
יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועלת
העלות הוא מיחד את האותיות
הללו בך כדי להפיר אותו
באותיות הללו.

מיא, ואפילו כל ענני עלמא, לא חסרין מניה,
אפילו כחוט השערה. בגין דבאר דא, לית
ליה סוף, יתיר עמוק הוא מדאורייתא,
דאתמר ביה (איוב יא) ורחבה מני ים. ובכד דיליה,
מאן דשאבי מניה מיא, איהו בלע (ס"א כל מימן
וכל חכמתיו) כל חכמתין דעלמא, כל שכן באר
עצמו.

וכן עתיד קדשא בריך הוא לאהדרא לך גזל
דילך, דאיהו מטה, דאתמר ביה (שמואל ב כג)
ויגזול את החנית מיד המצרי, דעלך אתמר
איש מצרי. ובגלותא דילך ובגלגולא דילך,
יפריש לך ערי מקלט, לשזבא, מפמה דרדפין
אבתרך, דלית להון סוף.

והאי איהו פקודא, (מב) (הרא) להפריש ערי
מקלט, למאן דקטל, בגין ההוא מצרי
דקטלת במצרים, דתמן הוה נחש הקדמוני וכל
משרייתיה, דהו סחרין ליה, וקטלת ליה בלא
זמניה, ולא דחלת מרודפין דיליה, דבכמה
אתרין רדפו אבתרך, כמה נשין בנערותך,
דאינון נעמ"ה אגרות לילית אוכמא.
וקודשא בריך הוא יהיב לך ערי מקלט,
לאשתזבא מנהון, ואינון שערי תשובה.

בגין דאת בן יח, ברא דאבא ודאמא. בתר
דהדרת ביה"א בתשובתא, אסתלקת
בפינה, יה"ו, אילנא דחיי, ובגינה את זכי
לאת ה', בגין דאעילת גרמך אבתרהא,
בתשובתא לאהדרא לה למרך, ולסלקא לה
מגלותא, ולא לקבלא אנת אגרא.

וקודשא בריך הוא, שוי שמיה בך, ובגין
דמחשבה דילך הות לעלת העלות,
שוי בך מחשבתיה, דאיהי יו"ד ה"א וא"ו
ה"א. ועלת העלות, איהו מיחד אלין אתוון
בך, לאשתמודעא ליה באלין אתוון.

ומשום שאתה היית גומל חסד עם השכינה, שכל המצוות שלך לקיים, איזהו חסידי? המתחסד עם קונו - נתן לך מדת חסד. ומשום ששמרת מצוות לא תעשה, והיה לך להתגבר על יצרך, לקשר אותו תחת ירך, ולא השתדלת במצוה הזו, אלא לקשר את סמא"ל תחת ידו של הקדוש ברוך הוא, ובת זוגו, שהיא שפחה רעה, תחת יד גברתה, אותם ואת כל הממנים והמחננות שלהם - הקדוש ברוך הוא נתן לך את מדת גבורתו להיות בעזרך שיתחללו ויפחדו ממך סמא"ל ובת זוגו, וכל הממנים והמחננות שלהם, ויהיו קשורים בשלשלאות תחת ירך. ומשום שחזרת בתשובה באות הברית, ירדה בינה יה"ו להתחבר בצדיק. בשבילך הקדוש ברוך הוא נותן לך אות ברית צדיק שלו. ומשום שבמחשבה טובה עשית את הכל, כף ירד שם המפרש (של רבנו) עליך, ומשם (הרשם שירד) ירד עליך.

ומשום שאתה תשתדל בכל יום בשתי השפטים שלך בתפלה, לשבח את רבוך באדני שפתי תפתח בשתי השפטים שלך, בנביאים ובכתובים, ובכל מיני זמר ונגון בתפלה - הקדוש ברוך הוא הוריד אותם בשפטים שלך. כל שכן הדרגה שלך, עמוד האמצעי, וכו' השתדלת בכל ימך באמת - הקדוש ברוך הוא נתן אותו לך להעלות אותך בו, בתורת אמת, כלולה מכל המדות והאותיות, בשם המפרש בארבע האותיות.

שקדם שחזרת בתשובה לא היית אלא בעץ של טוב ורע. עבד ונער היה שמך בתחלה, והנה נער בכה, עבד נאמן. זהו שכתוב (במדבר יב) לא כן עבדי משה בכל

ובגין דאת הוית גומל חסד עם שכנינתא, דכל פקודין דילך לקיימא, איזהו חסיד המתחסד עם קונו. יהב לך מדת חסד. ובגין דנטרת פקודין דלא תעשה, והיה לך לאתגברא על יצרך, למקשר ליה תחות ירך, ולא אשתדלת בהאי פקודא, אלא לקשרא סמא"ל תחות ידא דקודשא בריך הוא. ובת זוגיה דאיהי שפחתא בישא, תחות יד גבירתא. לון ולכל ממנן ולכל משריין דלהון. קדשא בריך הוא יהב לך, מדת גבורה דיליה, למהוי בסיעתך דיתחלחלון וידחלון מינך, סמא"ל ובת זוגיה, וכל ממנן ומשריין דלהון, ויהון קשורים בשלשלאי תחות ירך.

ובגין דהדרת בתיובתא, באות ברית, נחית בינה יה"ו, לאתחברא בצדיק. בגינך, קדשא בריך הוא יהיב לך אות ברית צדיק דיליה. ובגין דמחשבה טובה עבדת פלא, הכי נחית שמא מפרש (דברך) עליך, ומתמן, (ביא רשומא נחית) נחית עליך.

ובגין דאנת תשתדל בכל יומא, בתרין שפון דילך בצלותא, לשבחא למרך, באדני שפתי תפתח, בתרין שפון דילך. בנביאים ובכתובים. ובכל מיני זמר ונגון בצלותא. קדשא בריך הוא נחית לון בשפון דילך. כל שפן דרגא דילך, עמודא דאמצעיתא, וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט, קדשא בריך הוא יחביה לך, לסלקא לך ביה, בתורת אמת, כלילא מכל מדות ואתון. בשמא מפרש, בארבע אתון.

דקדם דחזרת בתיובתא (דף קט"ו ע"א) לא הוית, אלא באילנא דטוב ורע, עבד ונער הוה שמך בקדמיתא, (שמות ב) והנה נער בוכה, עבד נאמן, הדא הוא דכתיב, (במדבר יב) לא כן עבדי

ביתי נאמן הוא. ואותו הרע, השתף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך (בידה) היה של העץ טוב ורע. מטטרו"ן טוב, סמא"ל רע.

וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים, הרי יצאת מעבד, והפכת להיות בן לקדוש-ברוך הוא. והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים, וי, שהוא בן י"ה, ותכנס בארבעים ותשע הפנים שלך בתורה, ויעשה מוט, ויתקיים בך (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. ארבעים ותשע פנים, ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם, שש תבות התבות של היחוד העליון, וי עליונה תפארת. שש תבות שניות של ברוך שם, וי שני צדיק. מ"ט. באמצע וי שאוהו במוט בשנים.

ברא וא"ו באמצע, הוא מ"ט (בלא א' האמצעית של וי) וצדיק מ"ט לפני רשע, ומי גרע את זה? א'. אחד מחמשים, שחמשים שערים נתנו לך חסר אחד, כמו שבארו בעלי המשנה, חמשים שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד. וזהו א' שחסר מחמשים, ונשארו מ"ט, וזה גרם לך צדיק מ"ט לפני רשע. מי הרשע? זה סמא"ל.

וזהו מ"ט, מהמטה שלך, שנאמר בו (שמות יז) ומטה האלהים בידו. המטה שלך הוא המטה של משה, ומשום זה א, שהיא בינה, חוזרת לך, כמו שבארו במשנה, אלף בינה. שהיא חוזרת לך בתשובה ותכנס בין וי, ותעשה וא"ו, לקיים בך לישראל, (ישעיה נד) וברחמים גדלים אקבצך (ירמיה לא) ובתחנונים אובלים. משם ואילך יתקיים בך, לא יתן לעולם מוט לצדיק.

משה בכל ביתי נאמן הוא. והוא רע, שותפא דעבד, גרם לך למחטי בסלע, בגין דמטה דאתמסר לך, (נ"א בידה) הוה דאילנא דטוב ורע, מטטרו"ן טוב. סמא"ל רע.

ובען, דחזרת בתשובתא, ואתדבקת באילנא דחיי, הא נפקת מעבד, ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא. ומטה דאתמסר בידך, יהא עץ חיים, וי, דאיהו בן י"ה, ותיעול (ר"א ותיעול) בתשעה וארבעין אנפין דילך באורייתא, ויתעבד מוט. ויתקיים בך, (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. תשעה וארבעין אנפין, תשעה וארבעין אתוון דשמע ישראל, וברוך שם, שית תיבין דיחודא עלאה, וי עלאה תפארת. שית תיבין תננינן, דברוך שם, וי תננינא צדיק. מ"ט. באמצעיתא וי שאוהו במוט בשנים.

ברא וא"ו באמצעיתא, איהו מ"ט. (נ"א בלא א' דאמצעיתא דו"ו) וצדיק מ"ט לפני רשע. ומאן גרם דא. א'. אחד מחמשים. דחמשין תרעין אתיהיבו לך, חסר חד, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, חמשים שערי בינה נמסרו למשה, חוץ מאחד. והאי איהו א', דחסר מחמשין, ואשתאר מ"ט, ודא גרים לך צדיק מ"ט לפני רשע. מאי רשע. דא סמא"ל.

והאי איהו מ"ט, מן מטה דילך, דאתמר ביה (שמות יז) ומטה האלהים בידו. (דמטה אחרא אית לך) מטה דילך הוא מטה דמשה, ובגין דא א, דאיהי בינה, חוזרת לך, כמה דאוקמוה במתניתין, אלף בינה. דחזרת לך בתשובתא, ותיעול בין וי, ואתעביד וא"ו, לקיים בך לישראל, (ישעיה נד) וברחמים גדולים אקבצך. (ירמיה לא) ובתחנונים אובלים) מתמן ואילך יתקיים בך, לא יתן לעולם מוט לצדיק.

בְּהוּא זְמַנָּא, יִתְקַיְימוּ בְּךָ תְּרִין פְּקוּדֵין. חד,
 (דברים כב) הָקָם תְּקִים עִמּוֹ. תְּנִינָא, (שמות
 כג) עֲזוּב תַּעֲזוּב עִמּוֹ. הָקָם עִם ו' עֲלֵינָהּ, מְשִׁיחַ
 רֵאשׁוֹן. תְּקִים עִם ו' תְּנִינָא. עִמּוֹ, דָּא בְּן
 עֲמָרָם, דְּסָלִיקַת לְבִינָה דְאִיהִי א'.

בְּאוּתוּ זְמַן יִתְקַיְימוּ בְּךָ שְׁתֵּי
 מִצְוֹת: אַחַת - (דברים כב) הָקָם
 תְּקִים עִמּוֹ. שְׁנִיָּה - עֲזוּב תַּעֲזוּב
 עִמּוֹ. הָקָם עִם ו' עֲלֵינָהּ, מְשִׁיחַ
 רֵאשׁוֹן. תְּקִים עִם ו' שְׁנִיָּה. עִמּוֹ -
 זֶה בֶּן עֲמָרָם, שְׁעָלִית לְבִינָה
 שְׁהִיא א'.

וְלִמָּאן הָקָם תְּקִים. לְאַת ה'. דְּנִפְלַת בְּאַלְף
 חֲמִשָּׁאָה, בְּתַר תְּרִין וְשִׁבְעִין, כְּמִנְיֵן
 עֲזוּ"ב תַּעֲזוּב עִמּוֹ. עֲזוּב: ע"ב ז"ו. וְדָא תְּרִין
 וְשִׁבְעִין שְׁמֶהּ, וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט. דָּא וָא"ו מִן
 וְה"ו, תַּמָּן עֲזָר, וְלֹא קִימָה, וְהֵאֵי אִיהוּ עֲזוּב
 תַּעֲזוּב, תַּמָּן (דברים יא) בְּעַת"ו יוֹרָה וּמִלְקוּשׁ
 וְאַסְפֹּת דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל.
 לְקַט שְׂכַחָהּ וּפְאָה, (ויקרא ט) לְעֵנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם.

וְאַת מי הָקָם תְּקִים? אַת אוֹת ה',
 שְׁנִפְלָה בְּאַלְף הַחֲמִישִׁי אַחַר ע"ב,
 כְּמִנְיֵן עֲזוּ"ב תַּעֲזוּב עִמּוֹ. עֲזוּב -
 ע"ב ז"ו. וְזֶה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 שְׁמוֹת, וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט. זֶה וָא"ו
 מִן וְה"ו, שֵׁם עֲזָר, וְלֹא קִימָה, וְזֶהוּ
 עֲזוּב תַּעֲזוּב, שֵׁם (שם יא) בְּעַתוּ יוֹרָה
 וּמִלְקוּשׁ וְאַסְפֹּת דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ
 וַיִּצְהַרְךָ, שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל. לְקַט
 שְׂכַחָהּ וּפְאָה, (ויקרא ט) לְעֵנִי וְלַגֵּר
 תַּעֲזוּב אוֹתָם.

הָבֵא אוֹלִיפְנָא פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה. וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא
 עֲלֵייהוּ, דְּהֵא מְסֻטְרָא דְצָדִיק, עֲנִי, עֲזוּב
 תַּעֲזוּב, צָדִיק. עִמּוֹ, דָּא בְּן עֲמָרָם. וְהֵאֵי אִיהוּ
 לְעֵנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוּב אוֹתָם. גֵּר אַנְתָּ פְּגוּוֹנָא
 דְּאַתְמָר בְּךָ בְּקַדְמִיתָא עִם עֲנִי, (שמות יח) גֵּר הֵייתִי
 בְּאַרְץ נֹכְרִיָּה.

כַּאֲן לְמַדְנֵי מִצְוָה שְׁלִישִׁית. וְצָרִיךְ
 לְחַזֵּר עֲלֵיהֶם, שְׁהֵרִי מִצַּד הַצָּדִיק,
 עֲנִי - עֲזוּב תַּעֲזוּב, צָדִיק. עִמּוֹ - זֶה
 בֶּן עֲמָרָם. וְזֶהוּ לְעֵנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם. גֵּר אַתָּה כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּךָ
 בַּתְּחִלָּה עִם עֲנִי, (שמות יח) גֵּר הֵייתִי
 בְּאַרְץ נֹכְרִיָּה.

אַבְרָם הָקָמָה, בְּדַרְגָּא דִּילָךְ, הָקָם ו' תַּתְּאָה.
 תְּקִים עִמּוֹ: עִם בֶּן עֲמָרָם, בְּדַרְגָּא עֲלֵינָהּ
 דִּילָךְ, תַּפְּאַרְת. בְּמ"ה דִּילָךְ, שְׁמָא מְפָרֵשׁ
 בְּשְׁלִימוֹ. בְּתַר ק' ק' דְּהָקָם תְּקִים, (ובגין דא הָקָם
 תְּקִים) אֲשַׁתָּאָר תִּים. מְאִי קָא אַחֲזִי. (בראשית כה)
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. עִמּוֹ: עִם בֶּן עֲמָרָם, יוֹקִים.
 הָקָם: צָדִיק. תְּקִים: תָּם.

אַבְרָם הָקָמָה בְּדַרְגָּה שְׁלֵף, הָקָם -
 ו' תַּחֲתוֹנָה. תְּקִים עִמּוֹ - עִם בֶּן
 עֲמָרָם, בְּדַרְגָּה עֲלֵינָהּ שְׁלֵף,
 תַּפְּאַרְת. בְּמ"ה שְׁלֵף הַשֵּׁם
 הַמְּפָרֵשׁ בְּשְׁלֵמוֹת. אַחַר ק' ק' שֵׁל
 הָקָם תְּקִים (ומשום כך הָקָם תְּקִים) נִשְׁאַר
 תִּים. מַה זֶה מְרָאָה? (בראשית כה)
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. עִמּוֹ - עִם בֶּן
 עֲמָרָם יוֹקִים. הָקָם - צָדִיק. תְּקִים
 - תָּם.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְפָדוֹת עֶבֶד עֲבָרִי וְאַמָּה
 הָעֲבָרִיָּה, לְיַעֲד אַמָּה הָעֲבָרִיָּה, לְדוּן
 בְּקִנְיֵן עֶבֶד עֲבָרִי, הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ. הֵדָא הוּא
 דְּכָתִיב, פִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד.
 מְאִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וּמְאִי קִנְיֵן דִּילִיָּה. אֶלָּא
 בְּסִתְרֵי תוֹרָה, מְטֻטְרוּ"ן עֶבֶד יי', כְּלִיל שִׁית

מִצְוָה אַחַר זוּ לְפָדוֹת עֶבֶד עֲבָרִי
 וְאַמָּה הָעֲבָרִיָּה, לְיַעֲד אַמָּה
 הָעֲבָרִיָּה לְדוּן בְּקִנְיֵן עֶבֶד עֲבָרִי,
 הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב פִּי
 תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד.
 מְהֵן שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, וּמַהוּ קִנְיֵנוּ?
 אֶלָּא בְּסִתְרֵי תוֹרָה, מְטֻטְרוּ"ן עֶבֶד
 ה' כּוֹלֵל שְׁשָׁה צָדִיקִים כְּחֻשְׁבוֹן
 שֵׁשׁ אוֹתִיתוּרֵי, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה.

ובקח יש לאדם לעבד לרבנו
להיות לו עבד (ממכר), לעשות קנין
כספו של כסף ימין, שאברהם
חסד הוא הדרגה שלו, התורה
נתנה משם.

ומי שמשפדל בה כדי לזכות
לעולם הבא, נקרא קנין. כספו -
עולם הכסוף. קנין - על שם
(בראשית יד) אל עליון קנה שמים
וארץ. קנה חכמה קנה בינה. קנה
לו דברי תורה. רבו אחר שקנה
לו, גאלה תהיה לו. יש שהוא קנוי
(לו) לעולם, ויש שהוא קנוי לו שש
שנים. מי שהוא קנוי לו לעולם,
כתוב בו ורצע אדניו את אָזְנוֹ
במרצע ועבדו לעלם. אין עולם
אלא עולמו של יובל, שהם
חמשים. וזו קריאת שמע ששם
כ"ה כ"ה אותיות, ערבית
ושחרית. חמשים שערי בינה.

אחר שמיוחד בהם האדם את
הקדוש ברופו הוא, שהוא עבד
שלו, בעל תפלין על ראשו, ואָזְנוֹ
נרצעה ופתוחה לשמע קריאת
שמע, הרי שמע - בכל לשון
שאתה שומע, שהינו משמעות.
שמי שפדיונו תלוי בקריאת
שמע, שהוא סוד של חמשים, אין
לו פדיון על ידי אחר בגלגול,
שרצוע הוא לרבנו. כאן לא
נאמר או דודו או בן דודו יגאלנו.
שבתפלת האדם הוא כמו עבד
שנאמר בו שש שנים יעבד, ואין
עבודה אלא תפלה. שש שנים
יעבד - ג' ראשונות וג' אחרונות
של שליח צבור מוציא את האדם
ידי חובתו למי שלא יודע
להתפלל בהם, שצדיק חי העולם
נקרא בהם על שמו. בעז, צדיק,
גואל, קרוב ונאמן. (ושם)

לצלאה בהו דצדיק חי עלמא, אתקרי בהו, על שמיה. בעז, צדיק, גואל,

סטרין, פחושפון שית אתון דיליה, שית סדרי
משנה. ובהון אית ליה לבר נש למפלה
למאריה, למחוי ליה עבד, (ס"א ממכר) למעבד
קנין כספו, דכסף ימינא, דאברהם חסד דרגא
דיליה, אורייתא מתמן אתיהיבת.

ומאן דאשתדל בה, בגין לזכאה (בה) לעלמא
דאתי, אקרי קנין. כספו: עלמא
דכסופא. קנין: על שם (בראשית יד) אל עליון
קנה שמים וארץ. (משלי ד) קנה חכמה קנה
בינה. קנה לו דברי תורה. רבו פתר דקנה לו,
גאולה תהיה לו. אית דאיהו קנוי (ליה) לעולם,
ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין. מאן דאיהו
קנוי ליה לעולם, פתיב ביה, ורצע אדניו את
אָזְנוֹ במרצע ועבדו לעולם. לית עולם, אלא
עולמו (דף קט"ו ע"ב) של יובל, דאינון חמשיין.
ודא קריאת שמע, דתמן כ"ה כ"ה אתון,
ערבית ושחרית. חמשיין תרעין דבינה.

בתר דמיחד בהון בר נש לקודשא בריה הוא,
דאיהו עבד דיליה, בעול תפלין על
רישיה. ואָזְנוֹ דיליה רציעא פתיחא למשמע
קריאת שמע, דשמע, בכל לשון שאתה
שומע, דהיינו משמעות.

דמאן דפדיון דיליה תלויה בקריאת שמע,
דאיהו רזא דחמשיין, לית ליה פדיון
על יד אתרא בגלגולא, דמרוצע הוא
למאריה, הכא לא אתמר (ויקרא כה) או דודו או
בן דודו יגאלנו. דבצלוחתא דבר נש, איהו
כעבד, דאתמר ביה שש שנים יעבד. ואין
עבודה, אלא תפלה. שש שנים יעבד: ג'
ראשונות, וג' אחרונות דשליח צבור אפיק
ליה לבר נש ידי חובתו, למאן דלא ידע

קרוב, ונאמן. (נ"א ותמן).

קרוב ה' לכל קראיו. וטוב לו לאדם שכן קרוב מאח רחוק, שהינו עמוד האמצעי, שהוא בן יה, שהתעלה למעלה שהוא לבניה, שעולם זה הוא עולמו של יובל, שהוא חמשים אותיות היחוד. שבעולם הזה יכול אדם להיות לו פדיון בצדיק ו' שנים שכולל שלש ראשונות, ושלש אחרונות של התפלה. ו' קטנה הוא שש שנים יעבד.

אבר בעולם הפא, שהוא עולמו של יובל, ששם חמשים אותיות של קריאת שמע, אין שליח צבור מוציא אותו ידי חובתו, משום שאין לו פדיון על ידי אחרים, ומשום כך שמע, בכל לשון שאפה שומע. ומשום כך רומז, אם אין אני לי מי לי. מ"י - ודאי עולמו של יובל.

מיד ששמעו דברים הללו ראשי הישיבות שהיו יורדים עם המגורה הקדושה, פתחו ואמרו, רועה הנאמן, פי השכינה העליונה והתחתונה, שבשתייהן הקדוש ברוך הוא דבר עמך פה אל פה בקריאת שמע, שנאמר בו (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. שהרי ודאי י' ראש החרב שסוכבת את השפה שלך. ו' לשון החרב שלך. ה' ה' שתי פיפיות, בשתי שפתותיך. והרי ודאי שם רבונך מדבר בפיוך. יו"ד ה"א וא"ו ה"א הוא במחשבתך שמוציא את החמשים הללו מפיוך.

בדאי משום הדברים הללו אליהו התעכב למעלה, שהוא תפוס, שלא יורד אליך, שהרי בכמה עשר הנה יורד אליך, והוא תפוס למעלה, שלא יורד אליך. משום שהעני שלך הוא גאלה לישראל, ומשום כך אמר משיח, עד שיבא עני, וזהו שכתוב (ישעיה

קרוב יי' לכל קוראיו. (תהלים קמה) וטב ליה לבר נש, (משלי כז) שכן קרוב מאח רחוק, דהיינו עמודא דאמצעייתא, דאיהו בן יה, דאסתלק לעילא דאיהו בינה, דעולם דא, עולמו של יובל, דאיהו חמשים אתון דיהודא. דבעלמא דין, יכיל בר נש, למהוי ליה פדיון בצדיק, ו' שנין דכליל תלת קדמאין, ותלת בתראין דצלותא. ו' זעירא, אינון (נ"א איהו) שית שנין יעבוד.

אבר בעלמא דאתי, דאיהו עולמו של יובל, דתמן נ' אתון דקריאת שמע, לית שליח צבור אפיק ליה מחובה. בגין דלית ליה פדיון על ידי אחרים. ובגין דא שמע, בכל לשון שאפה שומע. ובגין דא קא רמיז, אם אין אני לי מי לי. מ"י: ודאי עולמו של יובל. מיד דשמעו מלין אלין, מארי מתיבתאן דהוו נחתי עם בוצינא קדישא, פתחו ואמרו, רעיא מהימנא, פי שכינתא עלאה ותתאה, דבתרווייהו קדשא בריך הוא פה אל פה מליל עמך בקריאת שמע, דאתמר ביה, (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. דהא ודאי, י', רישא דחרבא, דאסחר שפה דילך. ו', לישנא דחרבא דילך. ה', ה', תרין פיפיות, בתרין שפון דילך. והא ודאי, שמא דמרך, ממלל בפומך. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, איהו במחשבתך דאפיק אלין חמשים מפומך.

בדאי, בגין מלין אלין, אליהו אתעכב לעילא, דתפיס איהו. דלא נחית לגבך, דהא בכמה עתרא הוה נחית לגבך. ואיהו תפיס לעילא, דלא נחית לגבך. בגין דעניותא דילך, איהו פרוקא לישראל. ובגין דא משיח אמר, עד דיייתי עני, והאי איהו דכתיב, (ישעיה נג) ובחבורתו נרפא לנו.

(ג) ובחבורתו נרפא לנו.

אָמַר לוֹן, אִי הָכִי, נֶעֱבַד לִי הַתְּרָה, וַיְהִי נַחֲתִית לְגַבְאֵי, דְּחָשִׁיב הוּא גַבְאֵי, מְכַל מְמוֹנָא דְעֻלְמָא. וְהָא אָנָּא מְחִיל וְשָׂרִי לִי, וּמַתִּיר לִי אֹמְרָא. וְאַתּוֹן אוּף הָכִי שָׂרוּ לִי וְאִי צְרִיךְ הַתְּרָה יַתִּיר, נִשְׁתַּדֵּל בְּהַתְּרִיתִּיהּ, דִּיִּהּא נַחֲתִית גַּבְאֵי.

אָמַר לוֹ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁבוּעַת ה', הִיא שְׂכִינָה, בַּת יַחֲדָה. וְלֹא לַחֲנֻם תִּקְנוּ שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי אָדָם לִפְטוּר אוֹתוֹ, אֲלֵא ש' שֶׁל שְׂבָת, שְׁלֹשֶׁת עֲנָפֵי הָאֲבוֹת, בַּת יַחֲדָה, שְׁבוּעָה שֶׁהִשְׁתַּתְּפָה (ב"ב פסא ודאי) בְּהֵם.

בְּוֹדְאֵי שְׁבוּעָה לֹא חָלָה אֲלֵא עַל דְּבַר שֵׁישׁ בּוּ מַמְשׁ. גִּדְר חַל אֲפִלוּ עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַמְשׁ, וְהָרִי פְּרֻשָׁה בַּמְשָׁנָה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא יוֹתֵר אֲמָרוּ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלָיִם, וְכַל הַנִּשְׁבָּע כְּאֵלוּ נִשְׁבָּע בְּמַלְךְ עֲצָמוּ, וְכַל הַנוֹדֵר כְּאֵלוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמַּלְךְ.

אָמַר לָהֶם רוּעָה הַנְּאֻמָּן, רְאֵשִׁי יְשִׁיבוֹת, יַדְעֵתִי בְכֶם שְׂאֵתֶם יוֹדְעִים, אֲבָל אוֹתוֹ שֶׁמְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית יַחֲדָשׁ לְכֶם חֲדוּשִׁים, שֶׁהָרִי וְדָאֵי קִהֲלַת אֲמַר, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֲבָל לַמַּעֲלָה מִן הַשָּׁמֶשׁ יֵשׁ לוֹ. וּבִסְתְּרֵי תוֹרָה אֲנִי רוּעָה לוֹמַר, (תהלים סד) שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בְּעוֹלָם שְׁלוֹ, וְלֹא בְּעוֹלָם שֶׁל הַדְּיוּט. אִף עַל גַּב שְׁזָה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, מִתּוֹךְ הַחֲשֻׁכָה יוֹצֵא הָאוֹר.

וּבְוֹדְאֵי בְּעוֹלָם הַבָּא, בִּינָה הִיא לַמַּעֲלָה מִהַשָּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי. מַשֵּׁם עוֹלָיִם נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעָה וְחָלִים עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַמְשׁ, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁבוּעָה הוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין לוֹ קִיּוּם אֲלֵא עַל יְסוּד. זֶהוּ שְׁפָתוּב (משלי י) וְצַדִּיק יוֹסֵד עוֹלָם.

אָמַר לוֹן, אִי הָכִי, נֶעֱבַד לִי הַתְּרָה, וַיְהִי נַחֲתִית לְגַבְאֵי, דְּחָשִׁיב הוּא גַבְאֵי, מְכַל מְמוֹנָא דְעֻלְמָא. וְהָא אָנָּא מְחִיל וְשָׂרִי לִי, וּמַתִּיר לִי אֹמְרָא. וְאַתּוֹן אוּף הָכִי שָׂרוּ לִי וְאִי צְרִיךְ הַתְּרָה יַתִּיר, נִשְׁתַּדֵּל בְּהַתְּרִיתִּיהּ, דִּיִּהּא נַחֲתִית גַּבְאֵי.

אָמַר לִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבוּעַת יי', אִיִּהּי שְׂכִינְתָּא, בַּת יַחֲדָה. וְלֹא לְמַגְנָא תִּקְנוּ תְּלַת בְּנֵי נְשָׂא, לְמַפְטוּר לִי. אֲלֵא, ש' דְּשַׁבָּת, תְּלַת עֲנָפֵי אֲבָהוֹן, בַּת יַחֲדָה. שְׁבוּעָה. דִּיאֲשְׁתַּתְּפַת (ס"א ב"ב פורקיא ודאי) בְּהוּ.

בְּוֹדְאֵי, שְׁבוּעָה לֹא חָלָה אֲלֵא עַל דְּבַר שֵׁישׁ בּוּ מַמְשׁ. גִּדְר חַל, אֲפִילוּ עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַמְשׁ. וְהָא אוּקְמוּהּ בְּמַתְּנִיתִין. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא יַתִּיר אֲמָרוּ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלָיִן, וְכַל הַנִּשְׁבָּע כְּאֵלוּ נִשְׁבָּע בְּמַלְךְ עֲצָמוּ. וְכַל הַנוֹדֵר, כְּאֵלוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמַּלְךְ.

אָמַר לוֹן רַעְיָא מְהִימָנָא, מְאָרִי דְּמַתִּיבְתָּאן, יַדְעֵנָא בְּכוּ, דְּאַתּוֹן יַדְעִין, אֲבָל הֵהוּא דְּמַחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, יַחֲדָשׁ לוֹן חֲדוּשִׁין, דְּהָא וְדָאֵי אֲמַר קִהֲלַת, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, אֲבָל לַמַּעֲלָה מִן הַשָּׁמֶשׁ, יֵשׁ לוֹ. וּבִסְתְּרֵי תוֹרָה אָנָּא בְּעִינָא לְמִימַר, (תהלים פד) שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן יי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בְּעֻלְמָא דִּילֵיהּ, וְלֹא בְּעֻלְמָא דְּהַדְּיוּט, אִף עַל גַּב דְּזֶה לְעוֹמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, מִגּוּ חֲשׂוּכָא, נְפִיק נְהוּרָא.

וּבְוֹדְאֵי עֻלְמָא דְּאַתִּי, בִּינָה, אִיִּהּי לַמַּעֲלָה מִהַשָּׁמֶשׁ, דְּאִיִּהּוּ עֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא. נְדָרִים מִתְּמָן, עַל גַּבֵּי שְׁבוּעָה עוֹלָיִם, וְחָלִין עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַמְשׁ, בְּגִין דְּשְׁבוּעָה אִיִּהּוּ עֻלְמָא דִּין, דְּלִית לִיִּהּ קִיּוּמָא,

אֲלֵא עַל יְסוּד, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי י) וְצַדִּיק יוֹסֵד עוֹלָם. (דף קט"ז ע"א).

ובו שבועה, שכתוב חי ה' שכבי
עד הבקר. ששכינה תחתונה, כהל
מצרבי הוא הדיור שלה, על שם
שהוא תל שהפל פונים בו. כ"ו
ת"ל, ידו"ד כ"ו, ודאי שכינה היא
תל שלו, על שם (שיר ה) קוצותיו
תלתלים שחרות כעורב. ופרשוה
על כל קוץ וקוץ תלי תלים של
הלכות. (קוץ) ד' מן אחד, תל שהפל
פונים בו. והקוץ הנה אחוז בין
א"ח ובין ד'. זהו שכתוב כי כל
בשמים ובארץ, ותרגם יהונתן,
שאחוז בשמים ובארץ.

ועריו בארו בעלי המשנה
בחגיגה, על מה העולם עומד?
על עמוד אחד ששמו צדיק,
שנאמר וצדיק יסוד עולם. ובדאי
הוא ברית של שבועה שעליו
עומדים א"ח ד', שהם שמים
וארץ, שכתוב (ירמיה לג) אם לא
בריתי יומם ולילה חקות שמים
וארץ לא שמתי. א"ח שמים, זהו
שכתוב (מלכים א-ח) ואתה תשמע
השמים. ד' הארץ, זהו שכתוב
(ישעיה סו) והארץ הדם רגלי.

ומשום שברית אחוזה בין שמים
וארץ ובה שבועה, זהו שכתוב
חי ה' שכבי עד הבקר. מי שנשבע
בשמו לשקר, כאלו הרס את בנין
השמים והארץ והחזיר את
העולם לטהו ובהו. שאם אדם
יזיז הקוץ של ד' מן אחד, ישאר
אחר, סמא"ל במקומו שקר.
וכאלו אותו איש בונה שמים
וארץ על שקר. ואמת עומד, שקר
לא עומד. הרס הבנין, ונפלו
שמים וארץ.

וזהו כאלו השליף משמים ארץ
תפארת ישראל. שמי נותן ארץ
בשמים, שאמר (איכה ב) השליף
משמים ארץ? ודאי זו שכינה,
ותפארת עמה, שלא נפרד ממנה

וביה אומא, דכתיב, (רות ג) חי יי' שכבי עד
הבקר. דשכינתא תתאה, כותל מערבי,
דיורא דיליה. על שם דאיהו תל שהפל פונים
בו. כ"ו ת"ל, יהו"ה כ"ו, ודאי שכינתא,
איהו תל דיליה. על שם, (שיר השירים ה) קוצותיו
תלתלים שחרות כעורב ואוקמוה על כל קוץ
וקוץ תלי תלים של הלכות. (קוץ) ד' מן אחד,
תל שהפל פונים בו. והאי קוץ, הוא אחיד בין
א"ח, ובין ד', הדא הוא דכתיב, (דברי הימים א כט)
כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יהונתן, דאחיד
בשמיא ובארעא.

ועריו אוקמוה מארי מתניתין בחגיגה, על
מה העולם עומד, על עמוד אחד
ששמו צדיק, שנאמר וצדיק יסוד עולם.
ובדאי איהו ברית דשבועה, דעליה קיימין
א"ח ד', דאינון שמיא וארעא, דכתיב, (ירמיה לג)
אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ
לא שמתי. א"ח שמים, הדא הוא דכתיב, (מלכים
א ח) ואתה תשמע השמים. ד', הארץ. הדא
הוא דכתיב, (ישעיה סו) והארץ הדום רגלי.

ובנין דברית אחיד בין שמיא וארעא, וביה
שבועה, הדא הוא דכתיב, חי יי' שכבי
עד הבקר. מאן דאומי בשמיה לשקרא, כאילו
הרס בניינא דשמיא וארעא, ואהדר עלמא
לתהו ובהו. דאי בר נש יעדי קוצא דד' מן
אחד ישתאר אחר, סמא"ל באתריה שקר.
וכאלו ההוא בר נש בני שמיא וארעא על
שקר. וקושטא קאי, שקרא לא קאי. הרס
בניינא, ונפלו שמיא וארעא.

והאי איהו כאילו השליף משמים ארץ
תפארת ישראל. דמאן יהיב ארץ
בשמים, דקאמר (איכה ב) השליף משמים ארץ.

אלא ודאי דא שכינתא, ותפארת עמה, דלא אתפרש מינה בנפילו דילה,

בְּנִפְלִיתָהּ, לְקַיִם בָּהּ (ישעיה מב) אָנִי
ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא
אֶתֵּן. וּמִנִּי לְנוֹ שְׂאֻמַּת נֶפֶל עִמָּה?
שְׂכֵתוֹב (דניאל ח) וְתִשְׁלַף אָמַת
אַרְצָהּ. וּמִי שֶׁנִּשְׁבַּע אָמַת הוּא
מְקַיִם (תהלים פה) אָמַת מ' אָרַץ
ת' צָמַת. שֶׁהוּא הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי
שֶׁבּוּ הַבְּנִיָּן קִיִּם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב
בְּר' א' אֱלֹהִים א"ת, וְאַחַר כֶּף -
הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ.

וּמִשׁוּם שֶׁשְׂבֻעָה הִיא בְּנִיָּן שֶׁל
הָעוֹלָם הַזֶּה, אֵינִן לוֹ קִיּוּם לְלֹא
יְסוּד, דְּכַר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ. נִדְרִי,
שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָה עַל גְּבִי
שְׂבֻעָה, וְהוּא חָל עַל דְּכַר שְׂאִין
בּוֹ מִמֶּשׁ, שְׂלֵא צְרִיכָה יְסוּד לְעַמֵּד
עָלָיו, שֶׁהוּא בְּרִית, שְׂבֻעַת שְׁמַיִם
הַמְּטָה. וּמִשׁוּם כֶּף בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים, הָעוֹלָם הַבָּא, שְׂבֻעַת תְּקִנּוֹ
כָּל נִדְרֵי, אֲסוּר בְּתִשְׁמִישׁ הַמְּטָה.
שֶׁשׁ אוֹת בְּרִית, י' הִיא תַּג עַל סֵפֶר
תּוֹרָה צְדִיק, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה,
הָעוֹלָם הַבָּא אֵינִן בּוֹ לֹא אֲכִילָה
וְלֹא שְׂתִיָּה וְלֹא תִשְׁמִישׁ הַמְּטָה,
אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעֵטְרוֹתֵיהֶם
בְּרֵאשִׁיהֶם.

וּמִשׁוּם שְׂאִין שְׂמוּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּתַג, בְּאָרוֹ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה, כָּל
הַמְּשֻׁתְּמָשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. שְׂתַג
לְמַטָּה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה. הַנְּקֻדָּה
שְׂמוּשׁ הָאוֹתִיּוֹת. אֲבָל בְּעוֹלָם
הַבָּא אֵינִן שְׂמוּשׁ בְּאוֹתִיּוֹת, וְלִכֵּן
בְּסֵתֵר תּוֹרָה אֵינִן נִקְוֵד בְּאוֹתִיּוֹתָיו,
אֲלֵא תַּגִּים. וְלִכֵּן מִי שֶׁמְשֻׁתְּמָשׁ
בְּסֵפֶר תּוֹרָה חוֹלָף, וְכֶף מִי
שֶׁמְשֻׁתְּמָשׁ בְּמִי שְׂשׁוּנָה הַלְכוֹת,
עָלָיו בְּאָרוֹ רְבוּתֵנוּ שֶׁהַמְּשֻׁתְּמָשׁ
בְּתַגָּא - חוֹלָף.

בְּאוֹ כָּל רֵאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת
וְהַשְּׂתַחֲוֹ לְפָנָיו וְאָמְרוּ, וַדַּאי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר בְּפִיךָ,
וְלוֹ אֲנִי מְשֻׁתְּחָוִים. וְאֲנִי מְכִירִים

לְקַיִים בָּהּ (ישעיה מב) אָנִי יי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי
לְאַחַר לֹא אֶתֵּן. וּמִנִּלְזָן דְּאָמַת נֶפֶל עִמָּה,
דְּכֵתִיב, (דניאל ח) וְתִשְׁלַף אָמַת אַרְצָהּ. וּמִאֵן
דְּאוּמֵי קוּשְׁטָא, הוּא מְקַיִים (תהלים פה) אָמַת
מ' אָרַץ ת' צָמַח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא,
דְּבִיהוּ אִיהוּ קִיִּימָא בְּנִיָּנָא. הָדָא הוּא דְּכֵתִיב
בְּר' א' אֱלֹהִים א"ת, וְלִכְתֵּר הַשְּׁמַיִם וְאֵת
הָאָרֶץ.

וּבְנִיָּן דְּשְׂבֻעָה, אִיהוּ בְּנִיָּנָא דְּעֲלָמָא דָּא, לִית
לִיה קִיּוּמָא בְּלֹא יְסוּד, דְּכַר שֵׁישׁ בּוֹ
מִמֶּשׁ. נִדְרִי, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֵתִי, עַל גְּבִי
שְׂבֻעָה סְלִיקַת, וְאִיהוּ חֲלָה עַל דְּכַר שְׂאִין בּוֹ
מִמֶּשׁ, דְּלֹא צְרִיכָה יְסוּד לְקִיִּימָא עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ
בְּרִית, דְּבִיהוּ תִשְׁמִישׁ הַמְּטָה. וּבְנִיָּן דָּא, בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים, עֲלָמָא דְּאֵתִי, דְּבִיהוּ תְּקִינּוֹ כָּל נִדְרֵי,
אֲסוּר בְּתִשְׁמִישׁ הַמְּטָה.

תַּמְן אוֹת בְּרִית, י' אִיהוּ תַּגָּא עַל סֵפֶר תּוֹרָה
צְדִיק, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הָעוֹלָם הַבָּא, אֵינִן
בּוֹ, לֹא אֲכִילָה, וְלֹא שְׂתִיָּה, וְלֹא תִשְׁמִישׁ
הַמְּטָה, אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעֵטְרוֹתֵיהֶם
בְּרֵאשִׁיהֶם.

וּבְנִיָּן דְּלִית (ס"א דאית) שְׂמוּשׁ בְּעֲלָמָא דִּין בְּתַגָּא,
אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, כָּל הַמְּשֻׁתְּמָשׁ
בְּתַגָּא חֲלָף. דְּתַגָּא לְתַתָּא, בְּעֲלָמָא דִּין אִיהוּ.
נִקְוֵדָה שְׂמוּשָׁא דְּאֲתוּוֹן. אֲבָל בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי,
לִית שְׂמוּשָׁא בְּאֲתוּוֹן, וּבְנִיָּן דָּא סֵפֶר תּוֹרָה לִית
בִּיה נִקְוֵדָה בְּאֲתוּוֹי, אֲלֵא תַּגָּא, וּבְנִיָּן דָּא, מִאֵן
דְּמְשֻׁתְּמָשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה חֲלָף. וְהַכִּי, מִאֵן
דְּמְשֻׁתְּמָשׁ בְּמִי שְׂשׁוּנָה הַלְכוֹת, עָלֵיהּ אוּקְמוּהָ
רְבָנָן, דְּאֲשְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא חֲלָף.

אֲתוּ כְּלָהוּ מְאָרִי מִתְּנִיבְתָּאן, וְאֲשְׁתַּחֲוֹ קָמִיהּ,
וְאָמְרוּ וַדַּאי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל

בְּפוּמָהּ, וְלִיה אֲנִן סְגִדִין. וְאֲנִן אֲשְׁתַּמוּדְעִין בְּמִלִּין אֲלִין, דְּלִית יְלוּד אֲשָׁה

בדברים הללו שאין ילוד אשה אחר פרט לה שיכול לדבר אותם. ודאי שהדברים הללו מעידים בך שאתה הוא שנאמר בו (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו. אין לעכב את אליהו אליך, אלא לפי אט הקדוש ברוך הוא שיריד אותו אליך, מלא עשר ומלא סגלות אליך.

רועה הנאמן, עבד נאמן, אליך עבד עברי - (דברים טו) העניק תעניק לו. העניק - לו, תעניק - לבניו, בדברים הגנוזים הללו. ומגורך - גרנה של התורה שלך. ומיקבך - בגרן ויקב הכתוב מדבר, כמו שפארו בעלי המשנה, בפסלות גרן ויקב הכתוב מדבר.

י"ב - "חוד, ק"דשה, ב"רכה של הקדוש ברוך הוא. וזו השכינה, שהיא ברכה של הקדוש ברוך הוא מימין, והיא קדשה משמאלו, והיא חודו באמצע, וקף עולות אותיותיו של הקדוש ברוך הוא יב"ק. כמו זה הקב"ה בחשבון יב"ק.

ומי שהוא בק"י בהלכה שלו, שהיא השכינה - הקדוש ברוך הוא עמו, שבשכילה לא יזוז ממנו לעולם. שיש הלכה שהיא נערה שלה מצד של נער, ובגללה נאמר הלכה כפלוני. אבל ההלכה שלך, רועה הנאמן, היא שנאמר בה הלכה למשה מסיני. מפי הגבורה נתן לה הקדוש ברוך הוא את פתו.

ורבן על הלכות אחרות נאמר, (משלי לא) רבות בנות עשו חיל. על הלכה שלך נאמר, ואת עלית על כלנה. שהתגברת על כלם בגבורה. (שופטים ו) ה' עמך גבור החיל. נתקן (נתחוק) בך והשלים בגין המלך, והוא בונה בנינו על פיך ועל ידך. אשריך!

אחר אבר מינה, יכיל למלא לון. ודאי מלין אליו, קא סהדין בך, דאנת הוא דאתמר ביה, (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו. לית לעכב לאליהו גבך, אלא לפייסא ליה לקודשא בריך הוא, לנחתא ליה לגבך, מליא עותרא, מליא סגולות לגבך.

רעיא מהימנא, עבד נאמן, לגבך עבד עברי, (דברים טו) העניק תעניק לו. העניק ליה, תעניק לבנוי, במלין גניזין אלין. (דברים טו) ומגורך: גרנה של תורה דילך. ומיקבך, בגרן ויקב קרא ממלל, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, בפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר.

י"ב: "חוד. ק"דושה. ב"רכה דקודשא בריך הוא. ודא שכנתא, דאיהי ברכה, דקודשא בריך הוא, מימנא. ואיהי קדשה משמאליה. ואיהי יחודיה, באמצעיתא. וקודשא בריך הוא, הכי סלקין אתווי דיליה, יב"ק. פגוונא (דף קט"ז ע"ב) דא, הקדוש ברוך הוא: בחשבון יב"ק.

ומאן דאיהו בק"י בהלכה דיליה, דאיהי שכנתא, קדשא בריך הוא עמיה. דבגינה לא יזוז מניה לעלם. דאית הלכה דאיהי נערה דילה, מסטרא דנער, ובגינה אתמר הלכה כפלוני. אבל הלכה דילך, רעיא מהימנא, איהי דאתמר בה, הלכה למשה מסיני, מפי הגבורה, יהיב לה קדשא בריך הוא, ברתא דיליה.

ובגין דא, על הלכות אחרנין אתמר, (משלי לא) רבות בנות עשו חיל. על הלכה דילך אתמר, ואת עלית על כלנה. דאתגברת על כלהו, בגבורה. (שופטים ו) יי' עמך גבור החיל. אתקין (כ"א אתתקפת) בך, ואשלים בנינא דמלכא, ואיהו בני בנייניה על פומך, ועל ידך, זפאה חולקך.

פְּתַח רוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, (בראשית מח) הַמְּלֶאֱךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שמות יד) וַיִּסַּע מֶלֶאֱךָ הָאֱלֹהִים. יִבְרַךְ אֶתְכֶם בְּעוֹלָם הַבָּא, וַיִּדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, בְּעֵלְמָא דִּין. לְמַהוּי שְׁלֹטְנוּתְכוֹן בְּתַרְיִן עֲלֵמִין, דְּאֵתוֹן חֵינִין. דְּמֵאן דְּאִיהוּ מַעֲלֵמָא דָּא, חֵי אֶתְקַרֵּי. כְּמָה דְכֹתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. חַיִּים תִּפְזֵן, חַיִּים הֵכָא.

מָה דְלָאוּ הֵכִי, מָאן דְּאִיהוּ מְלוּבֵשׁ בְּאַלִּין קְלִיפִין, דְּעוֹר וּבִשָּׁר וְעֲצָמוֹת וּגְיָדִים דְּגוּפָא שְׁפֵלָא, דְּרוּחָא הוּא מִית תִּפְזֵן. מָה מִיתָא, לֹא חֵמִי וְלֹא שְׁמַע וְלֹא מְמַלְל וְלִית לִיהּ תְּנוּעָה בְּכָל אַבְרִינִין דִּילִיהּ. הֵכִי רוּחָא, לֹא חֲזָא דְלַעִיל מְגִיחָה. דְּאֶתְמַר בְּאוֹרִייתָא עֲלִייהוּ, דְּע מָה לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עֵין רוּחָא וְאִזְן שׁוֹמְעַת, וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בְּסִפְרָא נְכֹתְבִים.

דְּכִמְהָ מְלֶאֱכִין אֲזַלִּין עֲמִיחָה, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (תהלים צא) כִּי מְלֶאֱכִיו יִצְוֶה לָךְ. וְאִין לֹא רְשׁוּת בְּגוּף הַזֶּה לְהַסְתַּפֵּל בְּהֵם וּלְשַׁמַּע בְּקוֹלָם, שְׁהֵם חַיּוֹת שְׁלֵאָשׁ, מְדַבְּרוֹת וּמְקַדְּשׁוֹת וּמְבָרְכוֹת וּמְיַחַדוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד, כֹּל שְׁפָן אֶת הַשְּׂכִינָה שְׁהִיא עֲלֵיהֶם, כֹּל שְׁפָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא מַעַל לְשְׂכִינָתוֹ, שְׂבָה הוּא מְקַבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל.

וּמִשׁוּם הַחֻטָּאִים הָיוּ מִתְּלַבְּשִׁים בְּקַלְפוֹת הַלְלוּ, כְּמוֹ שְׂאֲדָם שְׁחֻטָּאִי אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. וְזֵהוּ שְׂבָאָרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה, כְּשִׂאוֹחִזִּים מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. וּמִשׁוּם הַקְּלָפוֹת הַלְלוּ שְׁלֵם הַחֻטָּאִים, אָמַר הַכְּתוּב (ישעיה נט) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם. וּבִשְׂבִיל הַקְּלָפוֹת הַלְלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּכַסֵּה בְּכִמְהָ כְּנָפִים, שְׂבָהָם נֶאֱמַר (שם) בְּשִׁתִּים

פְּתַח רוּעָא מְהִימְנָא וְאָמַר, (בראשית מח) הַמְּלֶאֱךָ הַגָּאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ, (שמות יד) וַיִּסַּע מֶלֶאֱךָ הָאֱלֹהִים. יִבְרַךְ לָכוּ בְּעֵלְמָא דְאֶתִּי. וַיִּדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, בְּעֵלְמָא דִּין. לְמַהוּי שְׁלֹטְנוּתְכוֹן בְּתַרְיִן עֲלֵמִין, דְּאֵתוֹן חֵינִין. דְּמֵאן דְּאִיהוּ מַעֲלֵמָא דָּא, חֵי אֶתְקַרֵּי. כְּמָה דְכֹתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. חַיִּים תִּפְזֵן, חַיִּים הֵכָא.

מָה דְלָאוּ הֵכִי, מָאן דְּאִיהוּ מְלוּבֵשׁ בְּאַלִּין קְלִיפִין, דְּעוֹר וּבִשָּׁר וְעֲצָמוֹת וּגְיָדִים דְּגוּפָא שְׁפֵלָא, דְּרוּחָא הוּא מִית תִּפְזֵן. מָה מִיתָא, לֹא חֵמִי וְלֹא שְׁמַע וְלֹא מְמַלְל וְלִית לִיהּ תְּנוּעָה בְּכָל אַבְרִינִין דִּילִיהּ. הֵכִי רוּחָא, לֹא חֲזָא דְלַעִיל מְגִיחָה. דְּאֶתְמַר בְּאוֹרִייתָא עֲלִייהוּ, דְּע מָה לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עֵין רוּחָא וְאִזְן שׁוֹמְעַת, וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בְּסִפְרָא נְכֹתְבִים.

דְּכִמְהָ מְלֶאֱכִין אֲזַלִּין עֲמִיחָה, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (תהלים צא) כִּי מְלֶאֱכִיו יִצְוֶה לָךְ. וְלִית לִיהּ רְשׁוּ בְּהֵאִי גוּפָא, לֹא אֶסְתַּכְּלָא בְּהוֹן, וְלִמְשַׁמַּע בְּקַלְהוֹן, דְּאִינוֹן חֵינִין דְּאֶשְׂא, מְמַלְלִין וּמְקַדְּשִׁין וּמְבָרְכִין וּמְיַחַדִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עִם יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד. כֹּל שְׁפָן לְשְׂכִינְתָא, דְּאִיהִי עֲלִייהוּ. כֹּל שְׁפָן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ לְעִילָא מִן שְׂכִינְתֵיהּ, דְּבָהּ מְקַבֵּל צְלוֹתֵין דִּישְׂרָאֵל.

וּבְגִין חוּבִין, הָיוּ מִתְּלַבְּשִׁין בְּאַלִּין קְלִיפִין. כְּגוֹנוֹנָא דְאָדָם, דְּחוּבֵי אֲבֹהֵיהוֹן בִּידֵיהוֹן. וְהֵאִי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, כְּשִׂאוֹחִזִּין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. וּבְגִין אֲלִין קְלִיפִין דְּחוּבִין, אָמַר קָרָא, (ישעיה נט) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם. וּבְגִין אֲלִין קְלִיפִין, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּכַסֵּי בְּכִמְהָ גְדִפִין. דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים

יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׂתֵימִים יְכַסֶּה רַגְלָיו וְגו' .
לְעֵתִיד לְבָא, (ישעיה ל) וְלֹא יִפְנֶף עוֹד מוֹרִיךְ וְהָיוּ
עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ . דֵּאֲתוֹן בְּהֵאֵי

עֲלֵמָא, דְּלִית לְכוּן קְלִיפִין וְעוֹרִין, אִית לְכוּן
רְשׁוּ לְאִסְתַּפְּלָא בְּבִנֵי עֲלֵמָא, וּבְנֵי עֲלֵמָא (ס"א
לית) אִית לוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּפְּלָא בְּכוּ . וּבְגִין דָּא,
עֲלֵיכוּ אֲתִמַּר דֵּאֲתוֹן חֵיין, וְעֲלֵמָא דְלְכוּן,
עוֹלָם הַחַיִּים . אֲבָל עֲלֵמָא שְׁפֵלָא, דָּא עוֹלָם
הַמֵּתִים, דְּכָל אֱלֹהוֹת דְּאוּמִין דְּעֲלֵמָא,
מִבְּלַעֲדֵי יִי, פְּלֵהוֹן מֵתִים .

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בוצינא קדישא) (נ"א רעיא מהימנא)
עִם כָּל דָּא, דֵּאֲנַתְּ לָא יְכִיל לְאִסְתַּפְּלָא
בְּבִנֵי עֲלֵמָא דְאֲתֵי בְּעֵינִין, וְלֹא בְּמִלְאֲכֵיא, כָּל
שְׁפָן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִשְׂכִינְתֵיהּ, אֲבָל
בְּעֵין הַשְּׁכָל דְלַבָּךְ, אֲתָ חֲזִי בְּכֵלָא בְּבִנֵי עֲלֵמָא
דְאֲתֵי, וּבְמִלְאֲכֵין וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּשְׂכִינְתֵיהּ . דִּסְחָרִין לָךְ . וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה,
דְּכֵתִיב בֵּיה (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם, (קהלת א)

וְלִבִּי רָאָה הִרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת .
אָבֵר בְּנִבּוּאָה, לִית לְכוּן רְשׁוּ לְאִסְתַּפְּלָא בֵּיה
(כָּל שְׁפָן) נְבִיא בְּעֵין הַשְּׁכָל, אֲלֵא בְּעֵינִין,
דְּאִיהִי מְרָאָה וְחֲזִיוֹן דְּעֵינִין, הִדָּא הוּא
דְּכֵתִיב, (במדבר יב) בְּמִרְאָה אֱלֹו אֲתוּדַע . וְעוֹד
בְּחֲזִיוֹן לִילָה, מְרָאָה בִּימָמָא, חֲזִיוֹן בְּלִילָא,
וְכֵלָא בְּעֵינִין, וְלֹא בְּעֵין הַשְּׁכָל דְלַבָּא . וְעֵינִין
אֵינּוֹן תְּרִי סְרִסוּרֵי דְלַבָּא, וּמִשְׁמָשִׁין דִּילֵיהּ .
וְאִיהוּ מְלָפָא בִּינֵיהוּ (לפניהו), וּבְגִין דָּא, חֲכָם
עֲדִיף מְנַבִּיא . וְהִכִּי הוּא תְרִין אוּדְנִין, תְרִין
שְׁמָשִׁי דְלַבָּא .

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הִלָּב רוּאָה, וְהִלָּב
שׁוּמַע . וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דֵּאֲתִמַּר בְּלָב,
הִלָּב מִבִּין, הִלָּב יוּדַע . (שמות לא) וּבְלָב כָּל חֲכָם
לָב נִתְתִי חֲכָמָה . הִרִי חֲכָמָה וְתִבּוּנָה וְדַעַת

יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׂתֵימִים יְכַסֶּה רַגְלָיו
וְגו' .

לְעֵתִיד לְבָא, (שם ל) וְלֹא יִפְנֶף עוֹד
מוֹרִיךְ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת
מוֹרִיךְ . שְׂאֲתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין
לְכָם קְלִפּוֹת וְעוֹרוֹת, יֵשׁ לְכָם
רְשׁוֹת לְהִסְתַּפֵּל בְּבִנֵי הָעוֹלָם,
וּלְבִנֵי הָעוֹלָם (אין) יֵשׁ רְשׁוֹת
לְהִסְתַּפֵּל בְּכָם, וְלָכֵן עֲלֵיכֶם נֵאֱמַר
שְׂאֲתָם חַיִּים, וְעוֹלָמְכֶם הוּא עוֹלָם
הַחַיִּים . אֲבָל הָעוֹלָם הַשְּׁפֵל הוּא
עוֹלָם הַמֵּתִים, שְׁפֵל אֱלֹהוֹת שֶׁל
אֲמוֹת הָעוֹלָם מִבְּלַעֲדֵי ה', כָּלָם
מֵתִים .

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, (המנורה
הקדושה) (רועה הנאמן), עִם כָּל זֶה
שְׂאֲתָה לֹא יְכוּל לְהִסְתַּפֵּל בְּבִנֵי
הָעוֹלָם הַבָּא בְּעֵינִים וְלֹא
בְּמִלְאֲכִים, כָּל שְׁפָן בְּקוּדְשֵׁי-
בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ, אֲבָל בְּעֵין
הַשְּׁכָל שֶׁל לַבָּךְ אֲתָה רוּאָה אֶת
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וּבְמִלְאֲכִים
וּבְקוּדְשֵׁי בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ
שְׁמֵקִיפִים אוּתָךְ . וּמִשׁוּם זֶה אָמַר
שְׁלֵמָה, שְׂכֵתוֹב בּוֹ (מלכים א ה)
וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם, (קהלת א) וְלִבִּי
רָאָה הִרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת .

אָבֵר בְּנִבּוּאָה אֵין רְשׁוֹת לְהִסְתַּפֵּל
בּוֹ (כָּל שְׁפָן) נְבִיא בְּעֵין הַשְּׁכָל, אֲלֵא
בְּעֵינִים, שְׂהִיא מְרָאָה וְחֲזִיוֹן
הָעֵינִים . זֶהוּ שְׂכֵתוֹב בְּמִרְאָה אֱלֹו
אֲתוּדַע . וְעוֹד בְּחֲזִיוֹן לִילָה -
מְרָאָה בַּיּוֹם, חֲזִיוֹן בְּלִילָה . וְהַכֵּל
בְּעֵינִים, וְלֹא בְּעֵין הַשְּׁכָל שֶׁל
הַלָּב . וְהָעֵינִים הֵן שְׁנֵי סְרִסוּרֵי
הַלָּב, וּמִשְׁמָשִׁים שְׁלוֹ, וְהוּא מְלָךְ
בִּינֵיהֶם (אליהם), וְלָכֵן חֲכָם עֲדִיף
מִנְּבִיא . וְכֵן הֵם שְׂתֵי הָאֲזִינִים, שְׁנֵי
שְׁמָשִׁי הַלָּב .

וּמִשׁוּם זֶה פְּרִשְׁוִה רְבוּתֵינוּ, הַלָּב
רוּאָה וְהַלָּב שׁוּמַע . וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
שְׁנֵאֲמַר בְּלָב, הַלָּב מִבִּין, הַלָּב
יוּדַע . (שמות לא) וּבְלָב כָּל חֲכָם
נִתְתִי חֲכָמָה . הִרִי חֲכָמָה וְתִבּוּנָה

וְדַעַת בְּלִבְךָ, שְׂבָהֶם נַעֲשׂוּ שְׂמִיָּם וְאָרְץ וַתְּהוֹמֹתוּ, וּבְהֶם נַעֲשֶׂה הַמְּשָׁפָן. זֶהוּ שְׂכָתוּב (שם) וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְחַבְּוֹנָה וּבְדַעַת. מִה שְׂאִין כָּל זֶה בְּעֵינַיִם.

וְרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִי שֶׁכָּל זֶה בְּלִבּוֹ רוּאָה יוֹתֵר מִנְּבִיא, כָּל שֶׁכֵּן מִחֻשְׁבֵּתָךְ שְׂאִין לָהּ סוּף, וּבִהּ תִּסְתַּפֵּל בְּאוֹתוֹ שְׂאִין לוֹ סוּף, מִה שֶׁלֹּא הֵיחָד לָךְ רִשׁוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה לְהִסְתַּפֵּל בְּעֵינַיִם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (שם) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ. טַפְּשֵׁי הַלֵּב הִלְלוּ הֵם מֵתִים, וְעוֹרִים בְּקַלְפוֹת הַלְלוּ. אֲבָל אֵלֶיךָ אֵינִים חֻשׁוֹבִים לְכֹלֹם, וְאֵינִם מִפְּסִיקִים בִּינְךָ לְבֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם הִבָּא וְהַמְּלָאכִים, שֶׁכֵּף יִכְנַס אֵלֶיךָ בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת שֶׁל הָעֵינַיִם וְהָאֲזָנִים וְנִקְבֵי הַחֹטֵם וְהַפֶּה, כְּמוֹ מֶלֶךְ שֶׁנִּכְנַס בְּכִסּוּי לְחֻדְרֵי חֻדְרִים לְדַבֵּר עִם בְּנוֹ. וּמִשׁוּם זֶה מִתְּפַלְּלִים יִשְׂרָאֵל בּוֹ בְּתַפְלָתָם: אֵתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֻדְרֵי בְּטֵן רוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב וְאֵין כָּל דְּבָר נַעֲלָם מִמֶּךָ.

וְהֵינּוּ מִה שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת וְגו'. וְאֵלֶּה הֵם הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל עֵינַיִם וְאֲזָנִים וְנִקְבֵי הַחֹטֵם וְהַפֶּה. בְּשִׁבְעַת הַנִּקְבִּים הִלְלוּ עוֹלָה הַנְּשֻׁמָּה בְּשִׁבְעָה מֵינֵי בְּשָׂמִים, וְכֵן הַתְּפִלָּה עוֹלָה בְּשִׁבְעָה הַבְּשָׂמִים הַלְלוּ, שֶׁהֵם: (שם ד) גֵּרֶךְ וְכֹרֶפֶס קִנְיָה וְקִנְמֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מִר וְאֵהֲלוֹת עִם כָּל רֵאשֵׁי בְּשָׂמִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁכֵּף הַתְּפִלָּה עוֹלָה, מְקַטְרֵת מִר וְכו'. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל עֲלֵיךָ, (שם א) מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמִּדְבָּר וְגו', מְקַטְרֵת מִר וְלִבְנָה וְגו'. מִי זֹאת וְדֹאֵי, מִצַּד שֶׁל מִיִּי הִיא וְדֹאֵי

בְּלִבָּא. דְּבִהוּן אֲתַעְבִּידוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, וַתְּהוֹמִין. וּבִהוּן אֲתַעְבִּיד מִשְׁכְּנָא, (דף קי"ז ע"א) הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה בְּחַבְּוֹנָה וּבְדַעַת. מִה דְלִית כּוּלֵי הָאֵי בְּעֵינַיִן.

וְרַעֲיָא מְהֵימְנָא, מָאן דְּכוּלֵי הָאֵי בְּלִבֵּיהּ, יִתִּיר חֲזִי מִן נְבִיא, כָּל שֶׁכֵּן מִחֻשְׁבֵּתָא דִּילָךְ. דְלִית לָהּ סוּף, וּבִהּ תִּסְתַּפֵּל, בְּהֵהוּא, דְלִית בֵּיהּ סוּף, מִה דְלֹא הָוָה לָךְ רִשׁוֹ בְּקִדְמִיתָא לְאַסְתַּפְּלָא בְּעֵינַיִן. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ.

אֲרִיִן טַפְּשֵׁי דְלִבָּא, אֵינּוּן מֵתִין, וְסוּמִין בְּאֲלִין קְלִיפִין. אֲבָל לְגַבְךָ, לָאוּ אֵינּוּן חֻשִׁיבִין כְּלוּם, וְלֹא מִפְּסִיקִין בִּינְךָ לְבֵין קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהּ, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא דְאֲתִי, וּמְלָאכִין, דְּהִכֵּי יִיעוּל לְגַבְךָ בְּאֵינּוּן חֲלוֹנִין, דְּעֵינַיִן, וְאוּדִנִין, וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא, וּפּוּמָא. כְּמִלְכָּא דִּיעוּל בְּאַתְפְּסִיָּא לְחֻדְרֵי חֻדְרִים, לְמִלְלָא עִם בְּרִיָּהּ. וּבְגִין דָּא, מְצַלִּין יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ בְּצִלוֹתָא דְלֵהוּן, אֵתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֻדְרֵי בְּטֵן רוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב וְאֵין כָּל דְּבָר נַעֲלָם מִמֶּךָ.

וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת וְגו'. וְאֲלִין אֵינּוּן חֲלוֹנוֹת, דְּעֵינַיִן וְאוּדִנִין וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא וּפּוּמָא בְּאֲלִין שְׂבָעָה נוֹקְבִין, נְשֻׁמָּתָא סְלִיקַת, בְּשִׁבְעָה מֵינֵי בּוּסְמִין, וְהִכֵּי צִלוֹתָא סְלִיקַת בְּאֲלִין ז' בּוּסְמִין, דְּאֵינּוּן (שיר השירים ד) גֵּרֶךְ וְכֹרֶפֶס קִנְיָה וְקִנְמֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מִר וְאֵהֲלוֹת עִם כָּל רֵאשֵׁי בְּשָׂמִים. בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְצִלוֹתָא הִכֵּי סְלִיקַת, מְקַטְרֵת מִר וְכו'. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִיל עֲלָה, (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מְקַטְרֵת מִר וְלִבְנָה וְגו'. מִי זֹאת וְדֹאֵי

מִסְטָרָא דְמִיִּי אִיהוּ וְדֹאֵי, מִי זֹאת וְדֹאֵי.

בינה, כלולה משבעה מיני בשמים.

וזו קריאת שמע, כלולה מחמשים שערים, שהם כ"ה כ"ה, כלולה משבע ברכות, בשחר - שמים לפניה ואחת לאחריה, ובערב - שמים לפניה ושמים לאחריה, והם: הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, עד לך יי' הממלכה, דאיהי מלכות, שהיא מלכות, שהיא כלולה משלשה בשמים: מקטרת מר - זה כתר, ולבונה - זו חכמה, מכל אבקת ריב, דא בינה. קום והשלם את מצוות רבונך.

לא תהיה אחרי רבים לרעת וגו', אחרי רבים להטת. אחרי רבים להטת - אין רבים פחות משלשה, ואם אין בית דין בשלשה, אין להטות אחר דינו. בית דין - שכינה. בשלשה - שלש חיות המרפכה שלה, והיא דין תורה, דין אמת, העמוד האמצעי. וכל דין שלא דן דין אמת לאמתו, זהו כאלו השליט את סמא"ל בעולם. (דניאל ח) ותשלוך אמת ארצה, והפיל עמה את השכינה, ויקים את גיהנם, בת הזוג של סמא"ל עם סמא"ל. במקום של דין האמת יקים שפת שקר. דין אמת - עמוד האמצעי. שפת שקר - גיהנם וסמא"ל.

ומשום כך, כשידין דן דין, גיהנם פתוחה לפניו משמאלו, בת זוגו של סמא"ל. וחרב על צוארו, מלאך המות. סמא"ל מאחוריו מעל צוארו, וגן עדן פתוח לימינו, ועץ החיים פתוח לפניו על ראשו.

אם דן דין שקר, שולט עליו מלאך המות ושוחט אותו, ואחר כך שורף אותו בגיהנם. ואם דן דין אמת, הקדוש ברוך הוא יכניסו לגן עדן ומטעים אותו מעץ החיים, שכתוב עליו (בראשית

בינה, כלילא משבעה מיני בוסמין. ודא קריאת שמע, כלילא מחמשים תרעין, דאינון חמשה ועשרין חמשה ועשרין.

כלילא משבעה ברפאן, בשחר שמים לפניה, ואחת לאחריה, ובערב שמים לפניה, ושמים לאחריה. ואינון, (דברי הימים א כט) הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, עד לך יי' הממלכה, דאיהי מלכות. דאיהי כלילא מתלת בוסמין. מקטרת מר, דא כתר. ולבונה, דא חכמה. מכל אבקת ריב, דא בינה. קום אשלים פקודין דמרך.

לא תהיה אחרי רבים לרעת וגו', אחרי רבים להטות. (שמות כג) אחרי רבים להטת, לית רבים פחות משלשה ואי לית בית דין בשלשה, לית להטות בתר דיניה. בית דין: שכינתא. בשלשה: תלת חיון דמרפכתא דילה, ואיהי דין תורה, דין אמת, עמודא דאמצעיתא. וכל דיין דלא דן דין אמת לאמתו, דא איהו כאילו אשליט סמא"ל בעלמא. (דניאל ח) ותשלוך אמת ארצה, ואפיל שכינתא עמיה, ויקים גיהנם, בת זוגיה דסמא"ל, עם סמא"ל. באתר דדין אמת, יוקים שפת שקר. דין אמת, עמודא דאמצעיתא. שפת שקר גיהנם וסמא"ל.

ובגין דא, כד דיין דן דין, גיהנם פתוחה לפניו משמאלו, בת זוגיה דסמא"ל. וחרב על צוארו, מלאך המות. סמא"ל מאחוריו מעל צואריה. וגן עדן פתוח לימיניה, ועץ החיים פתוח לקמיה, על רישיה.

אי דן דינא דשקרא, שליט עליה מלאך המות, ושחית ליה, ולבתר אוקיד ליה בגיהנם. ואי דן דין אמת, קדשא ברוך הוא ייעול ליה לגן עדן, ואטעים ליה מאילנא

א) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם. שנברא בתורה, שבה נאמר (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. עץ חיים - תפארת. חיים שלו חכמה ובינה. חיי המלך ודאי.

והעולם דין המלכות הוא דין, והדין בלב, ונאמר בו הלב רואה. ולכן אין לו לדין אלא מה שענינו רואות. וכאן אין דין אלא הקדוש ברוך הוא. מה שענינו רואות, פי ה' ענינו משוטטות. ענינו על דרכי איש.

ובהן משגיח מן החלונות בשבעת נקבי האדם: בשתי עינים, ושתי אזנים, ושני נקבי החטם, והפה. הרי שבע של האם העליונה. וכך במעשיו הסתפל בשבע מצד השכינה התחתונה, בשתי ידים וצואר - שלש, וגוף וברית - שתיים. הרי חמש. שתי רגלים - הרי שבע. י"ה, יו"ד ה"א - בשבע אותיותיו מסתפל בשבעת נקבי הראש. נקבים, על שם נקבה, שנקביה פתוחות לקבל. ו"ה, וא"ו ה"א - בשבע אותיותיו מסתפל בשבעה האברים שלמטה, שהם תקון הגוף, שבהם עשית המצוות.

אשתו דומה לגופו, ועל שם המצוות נקראו אברים. על שם השכינה - הגוף. שמצד האחר לבושו, שהם עור ובשר. זהו שפתוב (איוב) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשככני. במקום שאין שכינה, אותו הגוף לא נקרא אלא לבוש של אדם, שהוא תורה, (ויקרא יט) זאת התורה אדם פי ימות באהל. (ישעיה מד) פתפארת אדם לשבת בית. ובמקום ששם מצוה נקרא גוף של אדם, כמו גופי הלכות ופסקי דינים.

דחיי, דכתיב עליה, (בראשית א) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם. דאתברי באורייתא, דאתמר בה, עץ חיים היא למחזיקים בה. עץ חיים, תפארת. חיים דיליה חכמה ובינה. חיי המלך ודאי.

והעולם, דינא דמלכותא, דינא. ודינא בלב, ואתמר ביה, הלב רואה. ובגין דא, אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות. והכא לית דיין, אלא קדשא בריך הוא. מה שענינו רואות, (דברי הימים ב טז) כי יי' ענינו משוטטות. (איוב לד) ענינו על דרכי איש.

ובהון, (שיר השירים ב) משגיח מן החלונות. בז' נוקבין דבר נש, בתרין עינין, ותרין אוזנין, ותרין נוקבין דחוטמא, ופומא. הא ז' דאמא עלאה. והכי בעובדוי אסתפל בשבע, מסטרא דשכינתא תתאה, בב' ידין וצואר תלת, וגוף וברית תרין, הא חמש. תרין רגלין, הא שבע. י"ה, יו"ד ה"א, בשבע אתוון דיליה, אסתפל בשבע נוקבין דרישא, (ד ק"י ע"ב) נקבים: על שם נקבה, דנקביה פתוחות לקבל. ו"ה, וא"ו ה"א, בשבע אתוון דיליה, אסתפל בשבעה אברין דלתתא, דאינון תקוונא דגופא, דבהון עשיית המצוות.

אשתו כגופו דמא. ועל שם פקודין, אתקריאו אברים. על שם שכינתא, גופא. דמסטרא אחרא לבושא, דאינון עור ובשר. ה"א הוא דכתיב, (איוב י) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשככני, באתר דלית שכינתא, ההוא גופא לא אתקרי, אלא לבושא דאדם. דאיהו תורה, (במדבר יט) זאת התורה אדם פי ימות באהל. (ישעיה מד) פתפארת אדם לשבת בית. ובאתר דתמן מצוה, אתקרי גופא דאדם, כגון גופי הלכות, ופסקי דינין.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹפֵט, הַעֲמוּד
הָאֲמָצְעִי, מֵצַד שֶׁל הַבֵּינָה, שֶׁהוּא
יְדוּ"ד. דִּין מֵצַד הַמַּלְכוּת. שׁוֹטֵר
הוּא שְׁלִיט, (מֵצַד שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִשֵּׁם
(בראשית מב)) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט.
וְכָל הַסְפִירוֹת הֵיוּ שׁוֹפְטִים מֵצַד
שֶׁל הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה (בֵּינָה), שֶׁתַּפְאֶרֶת
שׁוֹפֵט. וְהֵם שׁוֹטְרִים מֵצַד
הַמַּלְכוּת. שְׁצַדִּיק מִשֵּׁם שׁוֹטֵר
וּמוֹשֵׁל.

מְדַבֵּר שְׁקָר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל
תִּהְיֶה וְגו'. מֵצוּה לְהַשׁוּוֹת בְּעֲלֵי
דִינִים וּלְהִתְרַחֵק מִדְּבַר שְׁקָר,
שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ מִשׁוּא פְּנִים (יש בְּדָבָר),
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹאמֵר בּוֹ
(דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פְּנִים. וְל"א
יִק"ח שִׁח"ד - בְּסוֹפֵי תְבוֹת אֶחָד.
הַדִּין הַזֶּה צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּגוֹן שֶׁל
אֶחָד, שֶׁהוּא יְדוּ"ד אֶחָד, שֶׁלֹּא
יִקַּח שִׁחַד, שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּדִיוֹקְנוֹ.
וּבְדִין לְהַשׁוּוֹת שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד, וְלֹא
יִטֵּה דִין לְזֶה יוֹתֵר מִזֶּה, אֲלֹא
בְּמִשְׁקָלֶת אַחַת עַד שֶׁיִּקְבְּלוּ הַדִּין.
וְאַחֵר כֹּף כָּל אֶחָד נִדוֹן לְפִי
מַעֲשָׂיו.

וּפְרֻשָׁה בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, צַדִּיק -
יֵצֵר הַטוֹב שׁוֹפֵטוֹ. רָשָׁע - יֵצֵר
הָרָע שׁוֹפֵטוֹ. בֵּינוֹנִי - זֶה וְזֶה
שׁוֹפֵטוֹ. מִי שֶׁהוּא מַעֲצֵן הַחַיִּים אֵין
לוֹ דִּין כָּלֵל, אֵין לוֹ יֵצֵר הָרָע, וְזֶה
צַדִּיק גְּמוּר, וְזֶה צַדִּיק וְטוֹב לוֹ.
וְאֵין טוֹב אֲלֹא תוֹרָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
(משלי ד) כִּי לִקַּח טוֹב נִתְמַי לְכֶם
תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. וְצַדִּיק וְרָע לוֹ,
מֵצַד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.
וְלִמָּה נִקְרָא צַדִּיק אַחֵר שְׂרָע לוֹ,
שֶׁהוּא יֵצֵר הָרָע? אֲלֹא מִשׁוּם
שֶׁטוֹב שׁוֹלֵט עָלָיו נִקְרָא צַדִּיק וְרָע
לוֹ, שֶׁאִתּוֹ רָע הוּא תַחַת
רְשׁוּתוֹ. (כַּעֲבָד תַּחַת רַבּוֹ).

רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, לְמָה נִקְרָא רָשָׁע?
מִשׁוּם שֶׁהוּא תּוֹעֵלָה לְהִיּוֹת רֹאשׁ
בְּיֵצֵר הָרָע שְׁלוֹ, וְהַטוֹב הוּא תַחַת
רְשׁוּתוֹ כְּמוֹ עַבְדֵי תַחַת רַבּוֹ. וְאַף

הַרְשָׂא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹפֵט, עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא.
מַסְטָרָא דְבֵינָה, דְאִיהוּ יְהוּ"ה. דִּינִין,
מַסְטָרָא דְמַלְכוּת. שׁוֹטֵר, הוּא שְׁלִיט, (מַסְטָרָא
דְיוֹסֵף הַצַּדִּיק מִתַּמָּן) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט. וְכָל סְפִירָן,
אֵינוֹן שׁוֹפְטִים, מַסְטָרָא דְאִמָּא עֲלָאָה,
דְתַפְאֶרֶת שׁוֹפֵט. וְאֵינוֹן שׁוֹטְרִים, מַסְטָרָא
דְמַלְכוּת. דְצַדִּיק מִתַּמָּן שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל.

מְדַבֵּר שְׁקָר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל תִּהְיֶה וְגו'.
(שמות כג) פְּקוּדָא לְהַשׁוּוֹת הַבְּעֲלֵי דִינִין,
וּלְהִתְרַחֵק מִדְּבַר שְׁקָר, דְלֹא יֵימְרוּן מִשׁוּא
פְּנִים (יש בְּדָבָר). דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַמַּר בֵּיהּ,
(דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פְּנִים. וְל"א יִק"ח שִׁח"ד,
בְּסוֹפֵי תִיבוֹת אֶחָד. הַאי דִּינִין, צָרִיךְ לְמַהוּי
כְּגוֹנוֹנָא דְאֶחָד, דְאִיהוּ יְהוּ"ה אֶחָד, דְלֹא יִקַּח
שִׁחַד, דִּיהָא אִיהוּ בְּדִיוֹקְנִיהּ. וּבְדִינָא לְהַשׁוּוֹת
תְּרוּוֹיְיהוּ כְּאֶחָד, וְלֹא יִטֵּה דִינָא לְדָא יִתִּיר מִן
דָּא, אֲלֹא בְתַקְלָא חַד, עַד דִּיקְבְּלוֹן דִּינָא.
וּלְבַתֵּר, כָּל חַד אֲתַדָּן, כְּפּוּם עוֹבְדוּי.

וְאוֹקְמוּנָהּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, צַדִּיק יֵצֵר הַטוֹב
שׁוֹפֵטוֹ. רָשָׁע, יֵצֵר הָרָע שׁוֹפֵטוֹ.
בֵּינוֹנִי, זֶה וְזֶה שׁוֹפֵטוֹ. מֵאֵן דְאִיהוּ מְאִילָנָא
דְחַיִי, לִית לִיהּ דִינָא כָּלֵל, לִית לִיהּ יֵצֵר הָרָע,
וְדָא צַדִּיק גְּמוּר, וְדָא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ. וְלִית
טוֹב, אֲלֹא תוֹרָה. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (משלי ד) כִּי
לִקַּח טוֹב נִתְמַי לְכֶם תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. וְצַדִּיק
וְרָע לוֹ, מַסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע. וְאִמָּאֵי
אֲתַקְרִי צַדִּיק בְּתַר דְרָע לוֹ, דְאִיהוּ יֵצֵר הָרָע.
אֲלֹא, בְּגִין דְטוֹב שְׁלִיט עָלֵיהּ, אֲתַקְרִי צַדִּיק
וְרָע לוֹ. דְהָהוּא רָע אִיהוּ תַחַת רְשׁוּתִיהּ. (פ"א

כַּעֲבָדָא תַחַת רַבִּיהּ).

רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִמָּאֵי אֲתַקְרִי רָשָׁע. בְּגִין דְאִיהוּ
אֲסַתְלֵק לְמַהוּי רִישָׁא יֵצֵר הָרָע דִּילִיהּ,
וְטוֹב אִיהוּ תַחַת רְשׁוּתִיהּ, כַּעֲבָדָא תַחַת

על גב דרשע איהו מכתיר את הצדיק, ויכול צדיק גמור להעניש אותו, גם ענוש לצדיק לא טוב. משום אותו טוב שהוא תחת רגלי הרשע, אין להענישו, שאולי יחזר בתשובה ויתגבר על יצרו, ויהיה עפר תחת רגליו. שמצד של רשע וטוב לו (שכינה) שוכבת, (רות א) ותגל מרגלותיו ותשפכ. זהו (משלי ל) ושפחה פי תירש גברתה. (ומצד של צדיק גמור) שפחה - יצר הרע נקבה. יצר הרע - זכר. בגללו נאמר (ישעיה מב) וכבודי לאחר לא אתן. (במדבר א) והזר הקרב יומת.

ומצד של צדיק ורע לו, שכינה היא עטרה על ראשו של אדם, ושפחה - יצר הרע - נכנעת תחת גברתה. ומצד של צדיק גמור אין זר ואין יצר הרע. ומצד של רשע גמור אין לו חלק בשכינה, שאין חלק לאדם בשכינה אלא מצד הטוב.

ואין כל שכינה שקולות, שהרי שכינה של עץ טוב ורע היא כפסא, אבל שכינה של עץ החיים, עליה נאמר (תהלים ח) לא יגרף רע. (אלא) משום שנאמר בה ומלכותו בכל משלה, מי שפוגם את מקומו נחשב כאלו עשה קלון לגבירה. שקלון הגבירה הוא מי שמזלזל במקומה, וקלון הגבירה הוא של המלך.

כר שפן מי שמעביר אותה ממקומה ושם שפחה במקומה, שבכל מקום שהוא פוגם, הגבירה אינה שרויה שם, אלא שפחה, שהיא פגומה, שורה במקום פגום. ופגם של אדם של חטאיו פוגם בכל איבריו, עד שלא מוצאת הגבירה מקום לשרות שם, ואין לו תקון עד שיחזירנה לכל איבריו.

רביה. ואף על גב דרשע איהו מכתיר את הצדיק, ויכול צדיק גמור לאענשא ליה, (משלי יז) גם ענוש לצדיק לא טוב, בגין שהוא טוב דאיהו תחות רגלוי דרשע, לית לאענשא ליה, דאולי יחזר בתשובה ויתגבר על יצריה, ויהא עפר תחות רגלוי.

דמסטרן דרשע וטוב לו, (נ"א שכינתא) שכיבת, (רות א) ותגל מרגלותיו ותשפכ. האי איהו (משלי ל) ושפחה כי תירש גבירתה. (ד"א ומסטרן דצדיק גמור) שפחה, יצר הרע נוקבא. יצר הרע, דכר. בגיניה אתמר, (ישעיה מב) וכבודי לאחר לא אתן. (במדבר א) והזר הקרב יומת.

ומסטרן דצדיק ורע לו, שכינתא איהי עטרה על רישא דבר נש, ושפחה יצר הרע, אתכפייא תחות גבירתה. ומסטרן דצדיק גמור, לית זר, ולית יצר הרע. ומסטרן דרשע גמור, לית ליה חולקא בשכינתא, דלית חולקא לבר נש בשכינתא, אלא מסטרן דטוב.

ולית כל שכינתא שקולין, דהא שכינתא דאילנא דטוב ורע, איהו כרסויא, אבל שכינתא דאילנא דחיי, עלה אתמר, (תהלים ה) לא יגורף רע. אבל (ד"א אלא) בגין דאתמר בה, (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה, מאן דפגים אתר דילה, אתחשיב פאילו עביד במטרוניתא קלנא. דקלנא דמטרוניתא איהו, מאן דמזלזל באתרהא. וקלנא דמטרוניתא, דמלכא איהו.

כר שפן מאן דאעבר לה מאתרהא, ושוי שפחה באתרהא. דבכל אתר דאיהו פגים, מטרוניתא לא שריא תמן, אלא שפחה, דאיהי פגימא, שריא באתר פגים. ופגימו דבר נש דחובוי, פגים בכל אברין דילה, עד דלא אשפחת מטרוניתא אתר לשריא תמן. ולית ליה תקונא (דף ק"ח ע"א) עד דיחזיר לה על כל אברין דילה.

אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בגין דא, אנת מתקן, בחבורא דא, דרמ"ח פקודין. לאמלכא לקודשא בריה הוא על כל אברים דשכינתא, בכל פקודא ופקודא, ולית אנת חייש ליקרה. זפאה חולקה, דכגוונא דאנת ממליך לקודשא בריה הוא בכל אברים דשכינתא, דאינון בעלי מדות, דכל ישראל. מארי מדות אינון אברים דשכינתא, הכי עביד קדשא בריה הוא לשריא שמייה עלך, וימלכינה, על כל משריין עלאין ותתאין.

קום רעיא מהימנא, לסדרא דינין בהלכות נזיקין, בסדורא דשמא דא, הוי"ה. דאיהו, (תהלים סח) רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן, שהם שור נשר אריה אדם, שהרי מצד הימין, ששם ידו"ד, ארבע חיות, כף הוא סדורם: אדם אריה נשר שור. וכפי השנויים שמתהוים, כף היא תנועת וסדור החיות. והחיות של הצד האחר, שהם נזיקין של שמאל, כף סדורם: שנאן. ומשום זה התחלה שלהם - השור - קשור לארבעה אבות נזיקין - השור והבור והמבצה וההבצר, והסיומא שלהם אדם, מועד.

קום התעורר בדינים. פתח רועה הנאמן ואמר, (שם כא) אנני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. אנני"י בהפוך אותיות - דינ"א, ומשום זה אמרו בעלי המשנה, דינא דמלכותא דינא. כל הדינים בשם הנה נדונו. (בה' בד' בג' בד' בשכינה (בית דין בשלשה, בית דין שכינה בשלשה) כנגד שלשת האבות. עמוד האמצעי, דין אמת, והוא דין לדון מצד של אנני, ששם הוא דין אמת. ומצד של שם אלהים, שופט. זהו שכתוב (שם עה) פי אלהים שופט.

אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בגין דא, אנת מתקן, בחבורא דא, דרמ"ח פקודין. לאמלכא לקודשא בריה הוא על כל אברים דשכינתא, בכל פקודא ופקודא, ולית אנת חייש ליקרה. זפאה חולקה, דכגוונא דאנת ממליך לקודשא בריה הוא בכל אברים דשכינתא, דאינון בעלי מדות, דכל ישראל. מארי מדות אינון אברים דשכינתא, הכי עביד קדשא בריה הוא לשריא שמייה עלך, וימלכינה, על כל משריין עלאין ותתאין.

קום רעיא מהימנא, לסדרא דינין בהלכות נזיקין, בסדורא דשמא דא, הוי"ה. דאיהו, (תהלים סח) רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן, שהם שור נשר אריה אדם, שהרי מצד הימין, ששם ידו"ד, ארבע חיות, כף הוא סדורם: אדם אריה נשר שור. וכפי השנויים שמתהוים, כף היא תנועת וסדור החיות. והחיות של הצד האחר, שהם נזיקין של שמאל, כף סדורם: שנאן. ומשום זה התחלה שלהם - השור - קשור לארבעה אבות נזיקין - השור והבור והמבצה וההבצר, והסיומא שלהם אדם, מועד.

קום אתער בדינין. פתח רעיא מהימנא ואמר, (תהלים נא) אנני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. אנני"י, בהפוך אתוון דינ"א. ובגין דא, אמרו מארי מתניתין, דינ"א דמלכותא דינא. כל דינין בהאי שמא אתדנו. (כ"א כה' בד' וכו') בד', בג'. בד': שכינתא (כ"א בית דין בג' בית דין שכינתא בג') לקבל תלת אבהן. עמודא דאמצעיתא, דיין אמת, והוא דיין, לדון מסטרא דאנני, דתמן איהו דיין אמת. ומסטרא דשם אלהים, שופט. הדא הוא דכתיב, (תהלים עה) פי אלהים שופט.

ומה דינין אינון. חד, לדון בנזקי שור. תנזינא, לדון בנזקי בור. תליתא, לדון בנזקי אש. רביעי, לדון בנזקי אדם. ואחריהם לדון בדיני ארבעה שומרים: שומר חנם, ושומר שכר, והשואל, ונושא שכר. (והשוכר) כנגדם ארבעה דינים: דין חלקת השתפים, דין חלקת קרקעות, דיני עבדים ושפחות, דיני תובע ונתבע בכמה מיני תביעות של חיוב ממון וגזל ואבדה, או שמזיק לחברו, והורגו באחד מארבע מיתות בית דין. מארבע מיתות בית דין.

ארוון הוא הקדוש ברוך הוא, בארנ"י, לדון בכל מיני דינים את השפחה הרעה פי תירש גברתה, שמפנה כל הנזקים נמצאים, שהם (בל) מלאכי חבלה, שמהם נשמות הרשעים, כמו שבארו בעלי המשנה, נשמות הרשעים הן הן המזיקים של העולם. אל אחר, מזיק, גזלן רשע. ובת זוגו סם המות.

נזק שבת ובשת ורפוי - לשכינה ובניה. שבת - של בטול תורה שבטלה את בניה. ורפוי - שגרמה להם שמתרפים מדברי תורה. נזק - בכמה נזקים של מלאכי חבלה, בעלי משחית אף וחמה. ובשת - שהיו מבזים את השכינה בכוכבים ומזלות, השקר שלהם, והיו אומרים איה אלהיך. וכמה גזלות מהשפחה הרעה, שנאמר בה (ישעיה א) גזלת העני בכתיכם.

כמה ברכות גזלת את השכינה השפחה הרעה; בכבוד המס, ובכבוד של כמה דינים משנים על בניה, וכמה קרפנות של בית המקדש שבטלה לגבירה. ובשת של הגבירה שנשארה ערמה מארבעה בגדי זהב שמאירים מארבעה טורי אבן בשמים עשרה אבנים מרגליות. מעיל

ומה דינין אינון. חד, לדון בנזקי שור. תנזינא, לדון בנזקי בור. תליתא, לדון בנזקי אש. רביעי, לדון בנזקי אדם. ואבתייהו, לדון בדיני ארבע שומרים. שומר חנם. ושומר שכר. והשואל. ונושא שכר. (כ"א) (והשוכר) לקבלייהו, דינין ארבעה. דין חלוקת השותפים. דין חלוקת קרקעות. דיני עבדים ושפחות. דיני תובע ונתבע, בכמה מיני תביעות דחיוב ממון, וגזל, ואבדה, או שמזיק לחברו, והורגו באחד מארבע מיתות בית דין. ארוון איהו קדשא בריך הוא, בארנ"י. לדון בכל מיני דינין, לשפחה בישא, פי תירש גברתה. דמינה כל נזיקין אשתכחו, דאינון (בל) מלאכי חבלה, דמנייהו נשמתהון של רשעים, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, נשמות הרשעים הן הן המזיקים בעולם. אל אחר, מזיק, גזלן רשע. ובת זוגיה, סם המות. נזק שבת ובשת ורפוי, לשכינתא ובנהא. שבת, דבטולא דאורייתא, דבטילת לבנהא. ורפוי, דגרמת לון דמתרפין מדברי תורה. נזק, בכמה נזקין דמלאכי חבלה, מארי משחית אף וחימה. ובשת, דהוון מבזין לשכינתא בכוכבים ומזלות, שקרא דלהון, והוון אמרין איה אלהיך. וכמה גזלות מן שפחה בישא, דאתמר בה (ישעיה ג) גזלת העני בכתיכם.

כמה ברפאון, גזלת לשכינתא, שפחא בישא. בכבוד המס, ובכבוד כמה דינין משונים על בנהא, וכמה קרפנין דבי מקדשא, דבטילת למטרוניתא. ובשת דמטרוניתא, דאשתארת ערומה, מד' בגדי זהב דנהרין, מד' טורי אבן, בי"ב אבנין מרגלון. מעיל בכמה זגין ורמונים. וארבע בגדי לבן, דבהון

בכמה זגים ורמונים. וארבעה בגדי לבן שבהם היתה הגבירה מתקשטת לפני המלך. זהו שפתיב (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. וגזלת לה לגברתה, כמה מאכלין דקרננין.

שור מועד בעלה, עאל לבי מלפא רבוניה, בארבע אבות נזיקין דיליה, (דאינון, יחזקאל א) ופני שור מהשמאל לארבעתון) עון ומשחית אף וחמה, דכלהו מועדין לקלקל. בגופא דיליה, הרביץ על הפלים, מזבח מנורה שלחן ושאר מאנין, רביץ עלייהו ושפרתן. ובשן דיליה, אכיל כל קרננין דמאכלים דפתורא, ושאר אברגלוי רפסא. (ומדקא כלא ושאר דאינון אמורין ופדרין שירי מנחות ברגלוי רפסא) ובקרן דיליה, קטל פהגי ולינאי. הרס פלא, (איכה ב) חלל (דף קי"ח ע"ב) ממלכה ושריה. הבור, נוקבא בישא, לילית, בבית דילה, דאיהי בית הסהר, תפיסת למטרוניתא ובנהא, שפחה בישא, בגלותא דילה, ושוייאן לון, בכמה שלשלאין ואסורין לבנהא, ידיהו מהדקן לאחורא. (איכה א) היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח. ולא עוד אלא (איכה א) כל מכבדיה הזילוה פי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחר.

הבור נקבה רעה, לילית, בביתה, שהיא בית הסהר, תפסה את הגבירה ובניה, השפחה רעה, בגלות שלה, ושמה אותה בכמה שלשלאות, ואסרו לבניה את ידיהם מהדקים לאחור. (איכה א) היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח. ולא עוד, אלא (שם) כל מכבדיה הזילוה פי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחר.

ורא עוד, אלא זונה דאיהי הבער, דהיינו אש, (איכה ד) ויצת אש בציון. לבתר קם אדם בליע"ל רשע, רביעי לאבות נזיקין, דאתמר ביה אדם מועד לעולם, בין ער בין ישן, ושלה את בעירו, ואכיל ושצי וגדע פרמים ופרדסים דירושלם, ושצי כלא.

רבון עלמא, אנת קשוט, ואורייתך קשוט, יקבת לן מצות תפילין, לצדיקים גמורים איהו אגרא כפום עובדייהו, פאר על רישיהו. ומשמשין לאבוהון ואמהון, פגוונא דגופא, דכל אברים דיליה משמשין

הות מטרוניתא, מתקשטא קדם מלפא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. וגזלת לה לגברתה, כמה מאכלין דקרננין.

שור מועד בעלה, עאל לבי מלפא רבוניה, בארבע אבות נזיקין דיליה, (דאינון, יחזקאל א) ופני שור מהשמאל לארבעתון) עון ומשחית אף וחמה, דכלהו מועדין לקלקל. בגופא דיליה, הרביץ על הפלים, מזבח מנורה שלחן ושאר מאנין, רביץ עלייהו ושפרתן. ובשן דיליה, אכיל כל קרננין דמאכלים דפתורא, ושאר אברגלוי רפסא. (ומדקא כלא ושאר דאינון אמורין ופדרין שירי מנחות ברגלוי רפסא) ובקרן דיליה, קטל פהגי ולינאי. הרס פלא, (איכה ב) חלל (דף קי"ח ע"ב) ממלכה ושריה.

הבור, נוקבא בישא, לילית, בבית דילה, דאיהי בית הסהר, תפיסת למטרוניתא ובנהא, שפחה בישא, בגלותא דילה, ושוייאן לון, בכמה שלשלאין ואסורין לבנהא, ידיהו מהדקן לאחורא. (איכה א) היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח. ולא עוד אלא (איכה א) כל מכבדיה הזילוה פי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחר.

ורא עוד, אלא זונה דאיהי הבער, דהיינו אש, (איכה ד) ויצת אש בציון. לבתר קם אדם בליע"ל רשע, רביעי לאבות נזיקין, דאתמר ביה אדם מועד לעולם, בין ער בין ישן, ושלה את בעירו, ואכיל ושצי וגדע פרמים ופרדסים דירושלם, ושצי כלא.

רבון עלמא, אנת קשוט, ואורייתך קשוט, יקבת לן מצות תפילין, לצדיקים גמורים איהו אגרא כפום עובדייהו, פאר על רישיהו. ומשמשין לאבוהון ואמהון, פגוונא דגופא, דכל אברים דיליה משמשין

מְשַׁמְשִׁים אֶת הָרֹאשׁ, כִּף הָאֵשׁ
מְשַׁמְשֵׁת אֶת בַּעֲלָהּ.

וַיֵּשׁ מְלֹאכִים הַמְשַׁמְשִׁים אֶת
הַגּוֹף, וּמְלֹאכִים הַמְשַׁמְשִׁים אֶת
הַנְּשֵׁמָה. וַיִּכְמוּ שְׁנֵי הַפְּרָדָה בֵּין
גּוֹף וְנִשְׁמָה, כִּף יֵשׁ הַפְּרָדָה בֵּין
הַמְּלֹאכִים שֶׁל הַגּוֹף לְבֵין
הַמְּלֹאכִים שֶׁל הַנְּשֵׁמָה. וַיֵּשׁ
נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, וּמְלֹאכִים
לְמְלֹאכִים, (קהלת ה) כִּי גְבוּהַ מַעַל
גְבוּהַ שְׁמֵר וּגְבוּהֵים עֲלֵיהֶם. וְאֵלֶּה
שֵׁהֶם נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, כֹּלֶם אֶחָד.
וְאֵף עַל גַּב שְׁדֵרְךָ מִשָּׁל, הֵם כְּגוֹף
אֲצֶל הַנְּשֵׁמָה אֵלֶּה לְאֵלֶּה, מִשׁוּם
שֶׁמְקַבְּלִים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה. כִּף
הַשְּׂכִינָה (הַנְּשֵׁמָה), אֵף עַל גַּב שְׁהִיא
כְּנִגְדַּ שְׁאֵר הָאוֹרוֹת שֶׁל הַבְּרִיאָה
כְּנִשְׁמָה אֲצֶל הַגּוֹף, כְּנִגְדַּ הַקְּדוּשׁ
כְּרוּף הוּא הִיא חֲשׂוּבָה כְּגוֹף, אֲבָל
הַכֹּל אֶחָד. כָּאֵן גּוֹף וְנִשְׁמָה הַכֹּל
אֶחָד. מַה שְּׂאִין כִּף בְּאֶדָם, שְׁגוּפוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ כְּפֵרוּד, זֶה חֲמֵר וְזֶה
שְׂכָל. זֶה חַיִּים וְזֶה מוֹת. אֲבָל
הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא חַיִּים וְשְׂכִינָתוֹ
חַיִּים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מַשְׁלִי א) עֵץ חַיִּים
הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ.

וְכֹרְ אֹתָם שְׂרֻשִׁימִים בְּסִימְנֵי
הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא וְשְׂכִינָתוֹ, הֵם
רְשׁוּמִים בִּימֵי הַחַל בְּאוֹת שֶׁל
הַתְּפִלִּין, בְּאוֹת שֶׁל הַמִּילָה,
וְרְשׁוּמִים בְּזְכוּר וְשְׁמוֹר בְּשִׁבְתָּ.
רְשׁוּמִים בְּתוֹרָה שְׂבִכְתָּב שְׁנִתְּנָה
מִימִין, וּבְתוֹרָה שְׂבִעַל פֶּה שְׁנִתְּנָה
מִשְׂמָאל. וְהַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא זְכוּר
מִימִין, וְשְׁמוֹר מִשְׂמָאל. וְהַשְּׂכִינָה
זְכִירָה מִימִין, וְשְׁמִירָה מִשְׂמָאל.
הֵן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שֶׁל הָאָדָם,
וְתְּפִלִּין שֶׁל יָד. וְכֹף שְׂכִינָה, תוֹרַת
ה' תְּמִימָה, וְהַמְצוּהַ שְׁלוֹ. וְזֶה
מֵהַצַּד שֶׁל הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי,
שֶׁהוּא כּוֹלֵל דִּין וְרַחֲמִים. זְכוּר
וְשְׁמוֹר. נִקְרָאת הִיא זְכִירָה
וְשְׁמִירָה. וּבְכָל הַמְצוּוֹת הִיא
שְׂקוּלָה אֵלֶּיּוֹ בַּמְדְּרָגָה.

לְרִישָׁא. הָכִי אֶתְתָּא, מְשַׁמְשָׁא לְבַעֲלָהּ.
זֹאת מְלֹאכִין דְּאִינוּן מְשַׁמְשִׁין לְגוּפָא,
וּמְלֹאכִין דְּמְשַׁמְשִׁין לְנִשְׁמָתָא.
וּכְגוּוֹנָא דְּאִית אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין גּוּפָא לְנִשְׁמָתָא,
הָכִי אִית אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין מְלֹאכִין דְּגוּפָא,
לְמְלֹאכִין דְּנִשְׁמָתָא. וְאִית נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
וּמְלֹאכִין לְמְלֹאכִין, (קהלת ה) כִּי גְבוּהַ מַעַל גְבוּהַ
שְׁמֵר וּגְבוּהֵים עֲלֵיהֶם. וְאֵלִין דְּאִינוּן נִשְׁמָתָא
לְנִשְׁמָתָא, כְּלָהוּ חַד. וְאֵף עַל גַּב דְּאֶרְחַ מְתָלָא,
אִינוּן כְּגוּפָא אֲצֶל נִשְׁמָתָא אֵלִין לְאֵלִין, בְּגִין
דְּמְקַבְּלִין אֵלִין מֵאֵלִין. הָכִי שְׂכִינָתָא, (נִשְׁמָתָא)
אֵף עַל גַּב דְּאִיהִי לְקַבֵּל שְׁאֵר נְהוּרִין דְּבְרִיאָה,
כְּנִשְׁמָתָא אֲצֶל גּוּפָא, לְקַבֵּל קְדָשָׁא כְּרִיף הוּא
חֲשִׁיבָא כְּגוּפָא. אֲבָל כְּלָא חַד. הָכִי גּוּפָא
וְנִשְׁמָתָא כְּלָא חַד. מַה דְּלָאו הָכִי בְּכַר נִשְׁ
דְּגוּפִיהַ וְנִשְׁמָתִיהַ כְּפֵרוּדָא. דָּא חוּמְרָא, וְדָא
שְׂכָל. דָּא חַיִּי, וְדָא מוֹתָא. אֲבָל קְדָשָׁא כְּרִיף
הוּא חַיִּים, וְשְׂכִינָתִיהַ חַיִּים, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
(מַשְׁלִי א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ.

וְכֹרְ אִינוּן דְּרְשִׁימִין בְּסִימְנֵין דְּקוּדְשָׁא כְּרִיף
הוּא וְשְׂכִינָתִיהַ, אִינוּן רְשִׁימִין בְּיוֹמִין
דְּחוּל, בְּאוֹת דְּתְּפִלִּין, וּבְאוֹת דְּמִילָה. וְרְשִׁימִין
בְּזְכוּר וְשְׁמוֹר בְּשִׁבְתָּ. וְרְשִׁימִין בְּתוֹרָה
שְׂבִכְתָּב, דְּאֶתְיָהִיבַת מִימִנָּא. וּבְתוֹרָה שְׂבִעַל
פֶּה, דְּאֶתְיָהִיבַת מִשְׂמָאלָא. וְקוּדְשָׁא כְּרִיף
הוּא, זְכוּר מִימִנָּא, וְשְׁמוֹר מִשְׂמָאלָא.
וְשְׂכִינָתָא, זְכִירָה מִימִנָּא, וְשְׁמִירָה מִשְׂמָאלָא.
אִינוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא דְּכַר נִשְׁ, וְתְּפִלִּין דְּיָד.
וְהָכִי שְׂכִינָתָא, (תְּהִלִּים יט) תוֹרַת יְי' תְּמִימָה,
וּמְצוּהַ דִּילִיהַ. וְהִיא מְסֻטְרָא דְּעַמּוּדָא
דְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל דִּינָא וְרַחֲמִי. זְכוּר
וְשְׁמוֹר. אֶתְקִרִיאת אִיהִי זְכִירָה שְׂמִירָה. וּבְכָל
כְּפִקוּדִין אִיהִי שְׂקִילָה לְגַבִּיהַ בַּמְדְּרָגָה.

אָבֵר מִצַּד הַחֶסֶד - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא הוא זָכוֹר, וְהַשְׁכִּינָה שְׁמוֹר.
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, זָכוֹר
לְזֵכֶר, וְשְׁמוֹר לְכֻלָּהּ. מִשׁוּם
שֶׁבִימִין וּבְשִׂמְאל הַעֲנִפִים
מִתְפָּרְדִים, כְּמוֹ כְּנָפֵי רֶאֱהָ שֶׁהֵן
פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה. כְּנֶגְדֵם חַיּוֹת,
וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
מִלְּמַעְלָה. וּכְנֶגְדֵם פְּתוּחוֹת שֶׁל סֶפֶר
תּוֹרָה. לְמִטָּה שְׁנֵיהֶם בִּיחּוּד אֶחָד,
כְּמוֹ סְתוּמוֹת שֶׁל סֶפֶר תּוֹרָה,
שְׂאִין שֵׁם פְּרוּד. וּמִשׁוּם כִּף
בְּמָקוֹם שֶׁל יְחוּד, שֶׁהוּא גּוּף,
דּוֹמָה לְשִׁדְרָה שֶׁל לּוּלָב. אִם
נִפְרָצוּ אוֹ נִפְרְדוּ עָלָיו - פְּסוּל.

בְּכַמָּה רְשׁוּמִים רָשָׁם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹדֵעַ
לְמַלְאָכִים. אֵלּוּ מִימִין, שְׁתַּלּוּיִים
מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹ אֵלּוּ
מִשְׂמָאל, שְׁתַּלּוּיִים מִהַשְׁכִּינָה, אוֹ
אֵלּוּ שְׁתַּלּוּיִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְשִׁכְנֵתוֹ בִּיחּוּד אֶחָד. וְדַאי אֵלֶּה
שֵׁישׁ בָּהֶם תּוֹרָה רְשׁוּמִים בְּחֶסֶד,
וְאֵלֶּה שֵׁישׁ בָּהֶם מִצְוָה רְשׁוּמִים
בְּגְבוּרָה, וְאֵלּוּ בְּעֲלֵי הַתְּפִלִּין וְאוֹת
שֶׁבֶת וְאוֹת בְּרִית רְשׁוּמִים בְּצַדִּיק.
וְהַבְּהֻמוֹת, עֲמֵי הָאָרֶץ, הֵם
רְשׁוּמִים בְּהַעֲבֵרַת עֲרְלָה וּפְרִיעָה.
עוֹפוֹת - בְּזָפֶק וּבְקַרְקָבֵן נִקְלָף,
בְּהַעֲבֵרַת הַזָּפֶק וּקְלַפַּת הַקַּרְקָבֵן,
הֵם רְשׁוּמִים בְּעוֹפוֹת לֶאֱכֹל.
וּבַהֲמוֹת בְּשָׁנֵי סִימָנִים - מַעֲלַת
גְּרָה וּמִפְּרֶסֶת פְּרֶסָה. כָּלֵם
רְשׁוּמִים בְּשָׁנֵי סִימָנִים, כְּמוֹ עֲרְלָה
וּפְרִיעָה, שְׁמַעְבָּרִים מִהַעֵם
הַקְּדוֹשׁ.

אָבֵר תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כָּלֵם
רְשׁוּמִים מִהֵם בְּפֶסֶא. וּמִהֵם
בְּמַלְאָכִים, בְּאַרְבַּע חַיּוֹת הַפֶּסֶא.
מִהֵם בְּכּוֹכָבִים וּבְמַזְלוֹת, וּמִהֵם
רְשׁוּמִים בְּמִדּוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נוֹדֵעַ בָּהֶם. וְאוֹתָם
שֶׁמֶתְעַסְקִים בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת
לְשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא

אָבֵר מִסְטָרָא דְחֶסֶד, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זָכוֹר,
וְשִׁכְנֵתָא שְׁמוֹר. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי
מִתְנִיתִין, זָכוֹר לְזֵכֶר, וְשְׁמוֹר לְכֻלָּהּ. בְּגִין
דְּבִימִנָּא וּבְשִׂמְאֵלָא עֲנִפִין מִתְפָּרְדִין, כְּגוּוֹנָא
דְּכְנָפֵי רִיָּאָה, דְּאִינוּן פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה.
לְקַבְּלֵיהוּ חַיּוֹן, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם
פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְלְקַבֵּל פְּתוּחוֹת דְּסֶפֶר
תּוֹרָה. לְתַפָּא תְרוּוִייהוּ בִּיחּוּדָא חָדָא, כְּגוּן
סְתוּמוֹת דְּסֶפֶר תּוֹרָה, דְּלִית תַּמָּן פְּרוּדָא. וּבְגִין
דָּא, בְּאַתְרֵי דִּיחּוּדָא, דְּאִיהוּ גּוּפָא, דּוֹמָה
לְשִׁדְרָה דְּלוּלָב, אִם נִפְרָצוּ, אוֹ נִפְרְדוּ עָלָיו
פְּסוּל.

בְּכַמָּה רְשׁוּמִין רָשִׁים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, לְאִשְׁתְּמוּדְעָא לְגַבֵּי
מְלָאכִין. אֵלִין דִּימִנָּא, דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. אוֹ אֵלִין דְּשְׂמָאלָא, דְּתַלְיִין מִשְׁכִּינְתָּא.
אוֹ אֵלִין דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְשִׁכְנֵתִיהּ בִּיחּוּדָא חָדָא. וְדַאי אֵלִין דְּאִית
בְּהוּן תּוֹרָה, רְשׁוּמִין בְּחֶסֶד. וְאֵלִין דְּאִית בְּהוּן
מִצְוָה, רְשׁוּמִין בְּגְבוּרָה. וְאֵלִין מְאָרִי דְּתַפְלִין,
וְאוֹת שֶׁבֶת, וְאוֹת בְּרִית, רְשׁוּמִין בְּצַדִּיק.

וּבְעִירָן, עֲמֵי הָאָרֶץ, אִינוּן רְשׁוּמִין בְּאַעְבְּרוּ
דְּעֲרְלָה וּפְרִיעָה. עוֹפִין, בְּזָפֶק
וּבְקַרְקָבֵן נִקְלָף, בְּאַעְבְּרוּ דְּזָפֶק, וּקְלִיפָה
דְּקַרְקָבֵן אִינוּן רְשׁוּמִין עוֹפִין לְמִיכָל, וּבְעִירָן,
בְּתַרֵי סִימָנִין, מַעֲלַת גְּרָה, וּמִפְּרֶסֶת פְּרֶסָה.
כְּלָהוּ רְשׁוּמִין בְּתַרֵי סִימָנִין, כְּגוּוֹנָא דְּעֲרְלָה
וּפְרִיעָה, דְּמִתְעַבְּרִין מִעַמָּא קְדִישָׁא.

אָבֵר תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כְּלָהוּן רְשׁוּמִין מְנַהוּן,
בְּכַרְסֵיָא. וּמְנַהוּן, בְּמַלְאָכֵי, בְּאַרְבַּע
חַיּוֹן דְּכַרְסֵיָא. מְנַהוּן בְּכַכְבֵּיא (דף קי"ט ע"א)
וּבְמַזְלוֹ. וּמְנַהוּן רְשׁוּמִין, בְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוּדְעִין. וְאִינוּן דְּמִתְעַסְקִין

על מנת לקבל פָּרַס, אֵלֶּא כִּבְּן
הַמְּחִיב בְּכַבּוּד אֲבִיו וְאָמוֹ, זֶה
וְדָאֵי נִקְשָׁר וְנִרְשָׁם בְּעַמּוּד
הָאֲמָצְעִי וְשְׁכִינְתּוֹ, כְּאֵלוֹ בּוֹ הֵם
הָיוּ אֶחָד.

וְכוּ שֵׁשׁ בּוֹ תּוֹרָה בְּלִי מִצְוָה אוֹ
מִצְוָה בְּלִי תּוֹרָה, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוֹ
הָיוּ בּוֹ בְּפִרּוּד. אֲבָל בְּזֶה וְזֶה, כְּמוֹ
אֵילָן שְׁעֲנָפִים נִפְרָדִים לְיָמִין
וְלִשְׂמָאל, וְהָאֵילָן הַיְחוּד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם בְּאֲמָצְעַי.

הַרְשָׁעִים וְשׁוּמִים בְּלִי סִימְנֵי
טְהָרָה, אוֹתָם שְׂאִין לָהֶם תְּפִלִּין
עַל הָרֵאשׁ וְהַזְרוּעַ, וְאוֹתָם שֶׁלֹּא
רְשׁוּמִים בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאֵלֶּה
שֶׁלֹּא שׁוּמִים זְכוּר וְשְׂמֹר, וְלֹא
רְשׁוּמִים בְּתַכְלַת וּלְבָן שֶׁל צִיצִית.
וְאֵלֶּה שֶׁלֹּא רְשׁוּמִים בְּסִימְנֵים
הַלְלוֹ, שְׁקָץ הֵם לָכֶם, אֵינִם
יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּא עַמֵּי הָאָרֶץ. מֶה אֵלֶּה
שְׁקָץ וְשָׂרֵץ - אֵף הֵם (פָּר) שְׁקָץ
וְשָׂרֵץ. כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהַ בְּעֵלֵי
הַמִּשְׁנָה, עַמֵּי הָאָרֶץ הֵם שָׂרֵץ,
וּנְשׁוֹתֵיהֶם שְׁקָץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶם
נֶאֱמַר, (דְּבָרִים כו) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל
בְּהֵמָה.

וּמִיתָתָם מִיתָה בְּגִלּוּי, וְאֵין מִיתָה
אֵלֶּא עֲנִי, וּמִיתַת הַעֲנִי שְׁלֵהֶם לֹא
תִּהְיֶה בְּכִסּוּי, כְּמוֹ עוֹפּוֹת שְׂדוּמִים
לְבַעֲלֵי מִצְוֹת, אֵלֶּא בְּגִלּוּי, לְעֵינֵי
הָעַם, שְׁעֲנִי חָשׁוּב בְּמַת. וַיֵּשׁ עֲנִי
בְּכִסּוּי מְעֵינֵי בְּנֵי אָדָם. וַיֵּשׁ עֲנִיּוֹת
לְעֵינֵי כָל, כְּזָרִיקַת דָּם הַבְּהֵמָה,
וּזְרִיקַתָּה לְעֵינֵי כָל, שְׁשׁוּפְכִים דָּם
לְפָנָי הַכָּל. כִּף הָעֲנִיִּים שְׂדָמָם
נִשְׁפָּף בְּפָנֵיהֶם לְעֵינֵי בְּנֵי אָדָם
וְנִעְשִׂים לִירְקִים כְּמוֹ מַתִּים.

וְאֵם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וְלֹא
פּוֹתְחִים פִּיהֶם לְהַטִּיחַ דְּבָרִים
כְּלָפֵי מַעְלָה, וּמִיתָתָם בְּסִתְיַמַּת
פֶּה, כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁהִיא מֵתָה וְאֵין

בְּאוֹרֵייתָא וּבְמִצְוֹת, לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְשְׁכִינְתָּיה, שֶׁלֹּא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס,
אֵלֶּא כְּבָרָא דְאִיהוּ מְחוּיִיב בִּיקְרָא דְאֲבוּהֵי
וְאִמֵּיה, דָּא אֲתַקְשָׁר וְדָאֵי וְאֲתַרְשִׁים, בְּעַמּוּדָא
דְאֲמָצְעֵיתָא וְשְׁכִינְתָּיה, כְּאֵילוֹ בֵּיה הוּוּ חַד.

וּמֵאֵן דְאִית בֵּיה תּוֹרָה בְּלֹא מִצְוָה, אוֹ מִצְוָה
בְּלֹא תּוֹרָה, כְּכִיכּוֹל כְּאֵילוֹ הוּוּ בֵּיה
בְּפִרּוּדָא. אֲבָל בְּדָא וְדָא, כְּאֵילָנָא, דְעֲנַפּוּי
מִתְפָּרְדִין לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וְאֵילָנָא יְחוּדָא
דְתַרְוּוּיָהּ, בְּאֲמָצְעֵיתָא.

רְשִׁיעֵיָא, אֵינּוּן רְשִׁימִין בְּלֹא סִימְנִין דְטְהָרָה,
אֵינּוּן דְלִית לְהוֹן תְּפִלִּין עַל רִישָׁא,
וְדַרוּעָא. וְאֵינּוּן דְלֹא רְשִׁימִין בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת.
וְאֵלִין דְלֹא נְטָרִין זְכוּר וְשְׂמֹר. וְלֹא רְשִׁימִין
בְּתַכְלַת וּלְבָן דְצִיצִית. וְאֵלִין דְלֹא רְשִׁימִין
בְּאֵלִין סִימְנִין, שְׁקָץ הֵם לָכֶם, לֹאֹ אֵינּוּן
יִשְׂרָאֵל אֵלֶּא עַמֵּי הָאָרֶץ. מֶה אֵלִין שְׁקָץ
וְשָׂרֵץ, אוּף אֵינּוּן (נ"א כו) שְׁקָץ וְשָׂרֵץ. כְּמֶה
דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, עַמֵּי הָאָרֶץ הֵם
שָׂרֵץ, וּנְשׁוֹתֵיהֶם שְׁקָץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶם אֲתַמַּר,
(דְּבָרִים כו) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה.

וּמִיתָתָהּ מִיתָה בְּאֲתַגְלֵיָא, וְלִית מִיתָה אֵלֶּא
עֲנִיּוֹתָא, וּמִיתָה דְעֲנִיּוֹתָא דְלַהוֹן,
לֹא יְהֵא בְּאֲתַפְסָא, כְּעוֹפִין דְדַמְיִין לְמְאָרִי
פְקוּדִין, אֵלֶּא בְּאֲתַגְלֵיָא, לְעֵינֵי עַמָּא, דְעֲנִי
חָשׁוּב בְּמַת. וְאִית עֲנִיּוֹתָא בְּאֲתַפְסָא, מְעֵינֵי
בְּנֵי נָשָׂא. וְאִית עֲנִיּוֹתָא, לְעֵינֵי כָלֵא. כְּזָרִיקוּ
דָּם דְבְּהֵמָה, וּזְרִיקַתָּה לְעֵינֵי כָלֵא, דְשְׂפָכִין
דְמָא קָמֵי כָלֵא. הֵכִי עֲנִיִין שְׂפָכִין דְמוּי
בְּאֲנַפְיָהּ, לְעֵינֵי בְּנֵי נָשָׂא, וְאֲתַהֲדִרִין יְרוּקִין
כְּמַתִּין.

וְאִי הַדְרִין בְּתִיּוּבָתָא, וְלֹא פִתְחִין פּוּמָהוֹן לְהַטִּיחַ דְּבָרִים כְּלָפֵי מַעְלָה

לָהּ קוֹל וְדַבּוּר. וּבְיָדָיו כָּף הוּא יֹאמֵר: אֵין לִי פֶה לְהָשִׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ. וַיִּתְּנָהּ, וּמִיַּחַד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם לְהִיּוֹת מִיתָתוֹ בְּאַחַד. כְּמוֹ שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה בְּשָׂתַיִם עֲשָׂרָה בְּדִיקוֹת סָפִין, וּבִסְפִין שֶׁהוּא אַחַד.

וּמִבְּרַךְ וּמִקְדָּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם בְּבָרְכוֹ וּבְקִדְשָׁהּ, וּבְכָל אֲכִילָה וּשְׁתֵּיה שְׁלוֹ. כְּמוֹ שֶׁמִּבְּרַךְ הַכֶּהֵן: בְּרוּךְ אַתָּה - הָרִי בְּרַכָּה. אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ - הָרִי קִדְשָׁהּ. כְּשֶׁהָרוּחַ מְבָרְכֵת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם בְּבָרוּךְ, וּמִקְדָּשֵׁת אוֹתוֹ בְּקִדְשָׁתוֹ וּמִיַּחַדֹּת אוֹתוֹ בְּיַחַד שֶׁהִיא שְׁכִינָתוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עַל אוֹתָהּ רֹחַ בְּכַמָּה מַחְנוֹת.

אֲלֵיהֶוּ, וְדָאֵי אָדָם שֶׁמִּבְּרַךְ וּמִקְדָּשׁ וּמִיַּחַד אֶת הַגְּבִירָה, כְּמָה מַחְנוֹת שֶׁל הַגְּבִירָה עוֹלָיִם עִמּוֹ, וּמַחְנוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹרְדִים אֵלָיו. וְכֹלֵם כְּדֵי לְשַׁמְרוֹ, וְלַהֲדִיעָה לְאוֹתָהּ רֹחַ כְּמָה חֲדוּשִׁים וְעֵתִידוֹת בְּחִלּוּמוֹת בְּנִבְאוֹהָ, וְכְמָה סִתְרִים, כְּמוֹ שֶׁיַּעֲקֹב שָׁנְאָמַר בּוֹ, (בראשית כח) וְהִנֵּה מֶלֶאכִי אֱלֹהִים עֲלִיִם וַיִּרְדִּים בּוֹ. וְעַל מַחְנוֹת הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה נֶאֱמַר (שם לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיִם. אָבֵל הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה לֹא יוֹרְדִים לְשֵׁם.

אָמַר אֲלֵיהֶוּ, רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, כָּף זֶה וְדָאֵי, אָבֵל מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה הֵיטָה הַשְׁתַּדְּלוֹת שֶׁלְךָ לְיַחַד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּכָל הַמַּחְנוֹת שֶׁלְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, כָּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ וְכֹל מַחְנוֹתָיו מַעַלָּה וּמַטָּה מְתִיחָדִים עִם רֹחַךְ בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, כְּכֵן הַמֶּלֶךְ שֶׁהָאֵב וְהָאֵם אוֹהֲבִים אוֹתוֹ וּמְנַשְׁקִים

וּמִיתָה דְלַהוֹן בְּסִתְיָמוֹ דְפּוּמָא, כְּבַעֲרָא דְאֵיהִי מִיתָא, וְלִית לָהּ קוֹל וְדַבּוּר. וּבְיָדָיו הָכִי יִימָא אֵיהֶוּ, אֵין לִי פֶה לְהָשִׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ, וַיִּתְּנָהּ וּמִיַּחַד לְקוֹדְשָׁא בְרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, לְמַהוּי מִיתָתִיה בְּאַחַד. כְּגוֹנוֹא דְשְׁחִיטַת בְּהֵמָה, בְּתַרִּיסַר בְּדִיקוֹת דְסָפִין, וּבִסְפִין דְאֵינוֹן אַחַד.

וּמִבְּרַךְ וּמִקְדָּשׁ לְקוֹדְשָׁא בְרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּבָרְכוֹ וּבְקִדְוֶשָׁהּ, וּבְכָל אֲכִילָה וּשְׁתֵּיה דִּילֵיהּ. כְּגוֹנוֹא דְמִבְּרַךְ כְּהֵנָּא, בְּרוּךְ אַתָּה, הָא בְּרַכָּה. אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, הָא קִדְוֶשָׁהּ. כְּדִ רֹחָא מְבָרַךְ לְקוֹדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, בְּכָל יוֹמָא בְּבָרוּךְ, וּמִקְדָּשׁ לֵיהּ בְּקִדְוֶשָׁא דִּילֵיהּ, וּמִיַּחַד לֵיהּ בְּיַחַדֹּא דְאֵיהֶוּ שְׁכִינָתִיהּ. קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא נְחִית עַל הַהוּא רֹחָא בְּכַמָּה מִשְׁרַיִין.

אֲלֵיהֶוּ, וְדָאֵי בַר נֶשׁ דְמִבְּרַךְ וּמִקְדָּשׁ, וּמִיַּחַד לְמִטְרוֹנִיתָא, כְּמָה מִשְׁרַיִין דְמִטְרוֹנִיתָא סִלְקִין עִמֵּיהּ, וּמִשְׁרַיִין דְמִלְפָּא, נְחִתִין לְגַבִּיהּ. וְכֹלֵהוּ לְנִטְרָא לֵיהּ, וְלֹאֹדְעָא לֵיהּ לְהַהוּא רֹחָא, כְּמָה חֲדוּשִׁין וְעֵתִידוֹת, בְּחִלְמִין דְנִבְאוֹהָ, וְכְמָה סִתְרִים. כְּגוֹנוֹא דְיַעֲקֹב, דְאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כח) וְהִנֵּה מֶלֶאכִי אֱלֹהִים עוֹלָיִם וַיִּרְדִּים בּוֹ. וְעַל מִשְׁרַיִין דְמִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא אֶתְמַר, (בראשית לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיִם. אָבֵל מִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא לֹא נְחִתִין תַּמָּן.

אָמַר אֲלֵיהֶוּ, רֹעֵיָא מְהֵימְנָא, הָכִי הוּא וְדָאֵי. אָבֵל בְּגִין דְבְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, הָוָה אֲשֶׁתַּדְּלוֹתָא דִּילָךְ, לְיַחַדֹּא קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיהּ, בְּכָל מִשְׁרַיִין דְעִילָא וְתַתָּא, הָכִי קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיהּ, וְכֹל מִשְׁרַיִיתִיהּ עִילָא וְתַתָּא, מְתִיחָדִין בְּרוּחָא דִּילָךְ, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, כְּבָרָא דְמִלְפָּא,

אותו, ומחביבות שלו אינם מאמינים למחנותיהם, אלא הם בגופם שומרים אותו.

משום שאותה הרוח שלך היא מצד העמוד האמצעי, שהיא ו' כולל אב ואם, שהם י"ה. הנפש שלך, בת יחידה, מצד האות ה', השכינה התחוננה לא זזה ממך. וכמו שאבא ואמא שומרים את הבן, כך שומרים את הבת במחנות עליונים, שהם מחנים. ובמחשבה העליונה עולים לרוחך, כמו שבארנו, ישראל עלה במחשבה. יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ומתי רוחך עלתה במחשבה? כשהיא שלמה, ונאמר בה (תהלים ק) כל הנשמה תהלל יה. ובנפש שהיא ה'.

ברוח ה' נאמר, כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. והם רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה וגו'. שלם בארבע אותיות, עלה במחשבה, ועלת העלות מעטרו בכתר. בכל הכבוד הזה רוחך עלה ויורדת כל לילה, וכל הדברים שהתגלו (לך בחסד, ועליהם נאמר ואתם וכו') על כתר (דברים ד) ואתם הדבקים בה'. אתם, ולא אמות עובדי כוכבים ומזלות. ומשום זה, (שמות כב) זבח לאלהים יחרם. אלהים אחרים. בלתי לה' לבדו.

אשרי העם הקדוש שנקראו צאן של הקדוש ברוך הוא, להקריב את עצמם קרפנות לפניו, כמו שנאמר (תהלים מד) פי עליך הרגנו כל היום נחשכנו כצאן טבחה. ומקריבים את עצמם כמו צאן, בתענית. שמעוט החלב והדם שבתענית חשוב יותר מקרבן

דאבא ואמא רחמין ליה, ונשקין ליה, ובחביבו דיליה, לא המנין ליה במשריין דלהון, אלא אינון גופייהו, נטרין ליה.

בגין דההוא רוחא דילך, מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו, דאיהו ו' כליל אבא ואימא, דאינון י"ה. נפש דילך. בת יחידא, מסטרא דאת ה', שכינתא תתאה, לא זזת מינך. וכגוונא דאבא ואימא נטרין ברא, הכי נטרין ברתא, במשריין עלאין, דאינון מחנים, ובמחשבה עלאה, סלקין לרוחא דילך, כמה דאוקמוה, ישראל עלה במחשבה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואימתי רוחא דילך סליקת במחשבה, כד איהי שלימא, ואתמר בה, (תהלים ק) כל הנשמה תהלל יה, (דף קר"ט ע"ב) ובנפשא דאיהי ה'.

רוח יי' אתמר ביה, (יחזקאל לז) כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח. ואינון, (ישעיה

יא) רוח יי', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה וגו', (שלים) שלום בארבע אתון, סליק במחשבה, ועלת העלות מעטר ליה בכתר. בכל האי יקר, רוחא דילך, סליק ונחית בכל ליליא. וכל מלין דאתגליין (נ"א לך בחסד ועליהו אתמר ואתם וכו') על כתר (דברים ד) ואתם הדבקים ביי', אתם, ולא אומין עובדי כוכבים ומזלות. ובגין דא, (שמות כב) זבח לאלהים יחרם, אלהים אחרים. בלתי ליי' לבדו.

זבאה עמא קדישא, דאתקריאו עאנא דקודשא בריה הוא, למקרב גרמייהו קרבנין קמיה. כמה דאתמר, (תהלים מד) פי עליך הרגנו כל היום נחשכנו כצאן טבחה. וקרבין גרמייהו כעאנין, בתעניתא. דמעוט חלבא

ודמא, דתעניתא, איהו חשיב יתיר מקרבנא דבעירן, דהוה מתמעט דמא

וּחֶלְבָא וְכֹל אֵינּוֹן אָמוּרִין וּפְדָרִין, דְּמִתְאַפְּלִין
כָּל לֵילְיָא.

וּבְאִין אֵינּוֹן, (ס"א ישראל) דְּמִקְרַבִּין רוּחִין דְּלֵהוֹן,
קְרַבְנִין קָדָם יי'. וּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא,
דְּרוּחָא דְּלֵהוֹן הִיא הָעוֹלָה לְגַבִּיהַ, אִי סָלִיק
לָהּ, בְּתוֹרָה וּמִצְוָה, בְּתוֹרָה, דְּאִיהִי עֶשֶׂר
אָמִירָן, דְּאִתֵּיהִיבוּ מֵאֵת יי' דְּבַעֲשֵׁר דְּבָרָן,
מֵאֲתוּוֹן ה"ה. (ס"א בו/ בשרית) בְּשִׁית חוּמְשֵׁי תוֹרָה
בְּסֹפֶר בְּרֵאשִׁית. חֲמִשָּׁה אֵינּוֹן דְּאִתְקַרְיָאוּ
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. שְׁתִּיתָא סֹפֶר בְּרֵאשִׁית
אִקְרִי. וּבְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה.
וְלֹאֲן אֲתֵר סָלִיק. לְגַבִּי כְּתֵר דְּתַמָּן עֲלֵת
הָעֲלוֹת, מוּפְלָא וּמְכוּסָה.

וּבָאָה מָאן דְּסָלִיק לִיהּ בְּמִצְוָה, דְּאִיהִי מִצְוֹת
תְּפִילִין, דְּבִהוֹן אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, דְּבִהוֹן
שֵׁם יְהוָה. יי': קִדְּשׁ לִי. ה': וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ.
ו': שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. ה': וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ.
בְּמַחֲשָׁבָה. לְקַשְׂרָא לָהּ בֵּיד, דְּשְׁכִינְתָא אִיהוּ
יי"ה כְּלִילָא מְמַעְשָׂה דְּאִיהִי ה'. וְדַבּוּר דְּאִיהִי
בִּינָה, כְּלִילָא ו' סְפִירָאן. וּבְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ
יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, יְהוָה. יי"ד אֲתוּוֹן,
כְּחוּשְׁבֹן יָד. וְאִתְרַמִּיזוּ בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיין, וּבֵיתָא
דְּתְּפִלִין א', וְתֵרִין רְצוּעֵי דְּרִישָׁא, (נ"א וְדִידָה)
שְׁבַע. דְּתֵרִין שִׁנִּין תִּשְׁעַ. וְקַשֶּׁר דְּרְצוּעָה
עֶשֶׂר. וְד' פְּרָשִׁיין דִּיד, (ס"א חֲרִי"ה) יָד דְּשְׁכִינְתָא,
יָד יְהוָה.

בְּגִינָה אֲתֵמַר, (תהלים לא) בִּידָךְ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו' .
רוּחַ אֲתִפְקִיד לִיהוָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נְחִית לְגַבִּיהַ, לְקַבְּלָא לִיהּ לְגַבִּי שְׁכִינְתָא.
וְנִטְרִי לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ. וּמֵאֲן
גָרִים דָּא. מָאן דְּבְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, סָלִיק
שְׁכִינְתָא לְגַבִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּהִמּוֹת, שְׁהִיָּה מִתְמַעֵט הַדָּם
וְהַחֲלָב וְכֹל אוֹתָם אָמוּרִים
וּפְדָרִים שְׁנַאֲכָלִים כָּל הַלֵּילָה.
אֲשֶׁרֵיהֶם (ישראל) שְׁמִקְרִיבִים אֵת
רוּחָם קְרַבְנּוֹת לְפָנֵי ה', וּבְכָל
לֵילָה וְלֵילָה שְׁרוּחָם הִיא הָעוֹלָה
אֵלָיו, אִם מַעֲלָה אוֹתָהּ בְּתוֹרָה
וּמִצְוָה, בְּתוֹרָה שְׁהִיא עֶשֶׂר
אָמִירוֹת, שְׁנַתְּנוּ מֵהָאוֹת יי'
שְׁבַעֲשֶׁר דְּבָרוֹת, מֵאוֹתִיּוֹת ה"ה.
(בו/ בששה) בְּשֵׁשׁ חֲמִשֵׁי תוֹרָה בְּסֹפֶר
בְּרֵאשִׁית. חֲמִשָּׁה הֵם שְׁנַקְרָאוּ
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵׁי תוֹרָה. שְׁשֵׁי נִקְרָא
סֹפֶר בְּרֵאשִׁית. וּבְמַחֲשָׁבָה שְׁהוּא
יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁנַאֲמַר בו
יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. וְלֹאֲיִזָּה
מְקוֹם עוֹלָה? לְכַתֵּר שְׁשֵׁם עֲלֵת
הָעֲלוֹת, מְפֻלָּא וּמְכֻסָּה.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַעְלָהוּ בְּמִצְוָה, שְׁהִיא
מִצְוֹת תְּפִלִין, שְׁבָהֶן אַרְבַּע
פְּרָשִׁיּוֹת, שְׁבָהֶן שֵׁם יְהוָה: יי' -
קִדְּשׁ לִי. ה' - וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ. ו'
- שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. ה' - וְהָיָה אִם
שָׁמוּעַ. בְּמַחֲשָׁבָה. לְקַשֶּׁר אוֹתָהּ
בֵּיד, שְׁהַשְׁכִּינָה הִיא יי"ה וּכְלוּלָהּ
מְמַעְשָׂה שְׁהִיא ה'. וְדַבּוּר שְׁהִיא
בִּינָה כְּלוּלָהּ ו' סְפִירוֹת.
וּבְמַחֲשָׁבָה, שְׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א, יְהוָה. יי"ד אוֹתִיּוֹת,
כְּחוּשְׁבֹן יָד. וְנִרְמְזוּ בְּאַרְבַּע
פְּרָשִׁיּוֹת, וּבֵית הַתְּפִלִין א', וְשְׁתֵּי
רְצוּעוֹת הָרֵאשׁ - שְׁבַע. שְׁשֵׁנִי
שִׁנִּיין תִּשְׁעַ, וְקַשֶּׁר הָרְצוּעָה
עֶשֶׂר. וְאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת הִנֵּד - הַרִי
יי"ד, יָד הַשְׁכִּינָה, יָד יְהוָה.

בְּשִׁבְרָה נֹאמַר, (שם לא) בִּידָךְ
אֶפְקִיד רוּחִי וְגו' . הַרוּחַ נִפְקָדָה
לִיהוָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד
אֵלָיו לְקַבְּלוֹ לְשְׁכִינָה, וְשׁוּמְרִים
אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׁכִינְתוֹ.
וּמִי גוֹרֵם אֵת זֶה? מִי שְׁבָכַל מִצְוָה
וּמִצְוָה מַעֲלָה שְׁכִינָה אֶל הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

וְשִׁבְעִים תְּבוֹת שֶׁל יַעֲנֵךְ ה' בְּיוֹם צָרָה, וּבִמְהֵרָה הִיא צוֹנַחַת? אֲלֵא וּדְאִי בְּיִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּעֲלֵי תוֹרָה, מְלֹאכִים, מְצַד שֶׁל אֵילַת הַשְּׁחַר, שֶׁהִיא שְׂכִינְיָה. וְשִׁפְתֵי דְרַגּוֹת הֵן - בְּקָר וְשַׁחַר, וְעֲלִיָּהוּ נֶאֱמַר (תהלים טו) נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נְצַח. בְּקָר שֶׁל אֲבָרָהֶם, שֶׁהוּא חֶסֶד, זֶה עוֹלָה יוֹתֵר בְּיוֹם הַגָּאֵלָה, אֲכַל הַשְּׁחַר מְקַדִּים לְיוֹם הַגָּאֵלָה, וּמִיָּהוּ? נְצַח, שְׂשִׁכְנֵיהָ מְצַדוֹ נִקְרָאת אֵילַת הַשְּׁחַר.

וּמִשּׁוֹם כֶּף, ל"מ נְצַח, שֶׁם נְצַח, שֶׁם ל"מ, שֶׁהֵם שְׁבַעִים הַקּוֹלוֹת שְׁצוֹנַחַת אֵילַת הַשְּׁחַר עַל בְּנֵיהָ, שֶׁהִתְחַזַּק עֲלֵיהֶם הַקְּדוּרוֹת בְּגִלוֹת, שְׁחַרוֹת הַשְּׁחַר בְּשְׁבַעִים הַשָּׁנִים הַאֲחֻרוֹנוֹת. (בְּשַׁבְעִים) בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה כו) כְּמוֹ הִרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בְּחֻבְלֶיהָ כֵּן הֵינּוּ מִפְּנֵיךְ יי'. וְעַל כֵּן נִקְרָה לָךְ יי' אֱלֹהֵינוּ.

וּבְהוֹן אֵילַת אַעֲלִילַת רִישָׁהָ בֵּין בְּרַפָּהָ. רִישָׁא, אִיהוּ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. בֵּין בְּרַפָּהָ דְאֵינוֹן נְצַח וְהוּד. וְאוּמִי לָהּ בִּיהַ, לְמַפְרָק לְבִנְהָא בְּבָקָר, דְאִיהוּ אַרְיָה בְּקָר יְמִינָא דְאֲבָרָהֶם, מְשִׁיחַ בֵּין דְּוֹד דְנִפְיָק מִיָּהוּדָה, דְאִתְמַר בִּיהַ, (בראשית מט) גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה. וּבְגִין דָּא, (רות ג) חֵי יי' שְׂכָבֵי עַד הַבָּקָר.

וּבְהַ (ישעיה טו) מוֹלִיף לִימִין מִשֶּׁה זְרוּעַ תְּפַאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים וְגו'. מִשּׁוֹם שֶׁתְּפַאֲרָתָהּ הִיא דְרַגַּת מִשֶּׁה, הַגּוֹף, וְחֶסֶד זְרוּעוֹ, וּמִשֶּׁה נִקְשַׁר בְּע"ב שֶׁהוּא חֶסֶד, דְרַגְתוֹ שֶׁל אֲבָרָהֶם. שְׂכָף עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן ח"י - וו"ו מִן וַיִּסַּע וַיְבֹא וַיֵּט, שְׁלֹשֶׁת עֲנָפֵי הָאֲבוֹת. ש, שְׂנִיקְשָׁרָה בִּשְׁוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, שְׂנִיקְשָׁרָה בְּהֵם (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל וְגו', וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. מ"ה מִן מִשֶּׁה, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וְע' תִּכְוִן דְעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה. וּבְמֵאֵי צוֹנַחַת. אֲלֵא וּדְאִי יִשְׂרָאֵל אִית בְּהוֹן מְאִרֵי תוֹרָה, מְלֹאכִים, מְסַפְרָא דְאֵילַת הַשְּׁחַר, דְאִיהוּ שְׂכִינְיָה. וְהַרְוִין דְרַגְוִין אֵינוֹן, בְּקָר וְשַׁחַר, וְעֲלִיָּהוּ אִתְמַר, (תהלים טו) נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נְצַח. בְּקָר דְאֲבָרָהֶם, דְאִיהוּ חֶסֶד, דָּא סְלִיק יִתִּיר בְּיוֹמָא דְפּוֹרְקָנָא, אֲכַל שְׁחַר אֲקָדִים לְיוֹמָא דְפּוֹרְקָנָא. וּמֵאֵי אִיהוּ. נְצַח, דְשְׂכִינְיָתָא מְסַטְרִיהָ אִתְקַרִּיאת אֵילַת הַשְּׁחַר. וּבְגִין דָּא, ל"מ נְצַח, תְּמָן נְצַח, תְּמָן ל"מ. דְאֵינוֹן ע' קָלִין דְצוֹוַחַת אֵילַת הַשְּׁחַר עַל בְּנֵיהָ, דְאִתְתַּקַּף עֲלֵיהוּ קְדוּרוֹתָא בְּגִלוֹתָא, שְׁחַרוֹת הַשְּׁחַר בְּע' שָׁנִין בְּתַרְאִין, (בְּשַׁבְעִים) בְּהִיוֹת זְמַנָּא יִתְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה כו) כְּמוֹ הִרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בְּחֻבְלֶיהָ כֵּן הֵינּוּ מִפְּנֵיךְ יי'. וְעַל כֵּן נִקְרָה לָךְ יי' אֱלֹהֵינוּ.

וּבְהוֹן אֵילַת אַעֲלִילַת רִישָׁהָ בֵּין בְּרַפָּהָ. רִישָׁא, אִיהוּ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. בֵּין בְּרַפָּהָ דְאֵינוֹן נְצַח וְהוּד. וְאוּמִי לָהּ בִּיהַ, לְמַפְרָק לְבִנְהָא בְּבָקָר, דְאִיהוּ אַרְיָה בְּקָר יְמִינָא דְאֲבָרָהֶם, מְשִׁיחַ בֵּין דְּוֹד דְנִפְיָק מִיָּהוּדָה, דְאִתְמַר בִּיהַ, (בראשית מט) גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה. וּבְגִין דָּא, (רות ג) חֵי יי' שְׂכָבֵי עַד הַבָּקָר.

וּבְהַ (ישעיה טו) מוֹלִיף לִימִין מִשֶּׁה זְרוּעַ תְּפַאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים וְגו', בְּגִין דְתְּפַאֲרָתָהּ דְרַגַּת דְמִשֶּׁה גּוֹפָא, וְחֶסֶד דְרוּעָא דִילֵיהָ, וּמִשֶּׁה אִתְקַשַׁר בְּע"ב דְאִיהוּ חֶסֶד, דְרַגַּת דְאֲבָרָהֶם. דְהֵכִי סְלִיק בְּחוּשְׁבוֹן ח"י. וו"ו מִן וַיִּסַּע וַיְבֹא וַיֵּט, תִּלְת עֲנָפֵי אֲבָהוֹן. ש. דְאִתְקַשַׁר בְּש' שֶׁל מִשֶּׁה. דְאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל וְגו', וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. מ"ה מִן מִשֶּׁה, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

בזרוע שמאל נאמר שמאל דוחה, וימין מקרבת. שאף על גב שהקדים בתשרי, שבארונה בו בעלי המשנה, בתשרי עתידים להגאל - תהיה דוחה, כדי שלא ימות דלא משיח בן אפרים. דוחה מתשרי שהיא שמאל, עד שיקרב ימין, פסח זרוע ימין. לקיים בה (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, וזהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, לקיים בהם (ישעיה נד) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך ה'.

ואחר כך פלם נוטלים מגבורה, שממנה משיח בן אפרים, לטל נקמה משונאיו. שפך צריך לנקות את התבואה, שהם ישראל, בימין, ואחר כך לשרף את הקש בשמאל. זהו שפתיב (עובדיה א) והנה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנוס התבואה זהו העמוד האמצעי, בו (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאיזה מקום? לבית, זו השכינה.

אבר בדרגת משיח בן יוסף הוא רומז, (במדבר כה) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחף השור את ירק השדה. שעליהם נאמר (תהלים צא) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי תהיה הגאלה, שהוא עד. ומשם ואילך תהיה השמדתם, להשמדם (גאלה) עדי עד. (ולא עד בכלל, אלא עד שמועי לעד. משם ואילך להשמדם עדי עד) כשהגיעו לתשרי, שהוא שור, בו כלחף השור.

וסמיכותם (של ישראל והנטיה שלהם בימין) של ישראל בימין, שהוא אריה. אבל הקימה שלהם בגוף האילן. וזהו כל הפורע פורע בקרוף, צדיק. שנאמר בו ביוסף הצדיק, (בראשית לו) והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי.

(ס"א דאיהו) דרועא שמאלא, אתמר ביה, שמאל דוחה, וימין מקרבת. דאף על גב (דף ק"ב ע"א) דאקדים בתשרי, דאוקמוה ביה מארי מתניתין, בתשרי עתידין להגאל. תהא דוחה, בגין דלא ימות משיח בן אפרים, דוחה מרומי דאיהי שמאל. עד דיקרב ימין, פסח דרועא ימינא. לקיים בה, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות והאי איהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. לקיים בהון (ישעיה נד) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך יי'.

ולבית נטלי כלהו מגבורה, דמניה משיח בן אפרים, לנטלא נוקמא משנאווי. דהכי בעי לנקאה עבורא, דאינון ישראל, בימינא. ולבית לאוקדא קש, בשמאלא. הדא הוא דכתיב, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנישו דעבורא, דא עמודא דאמצעיתא. ביה (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאן אתר. לביתא, דא שכנתא.

אבר בדרגא דמשיח בן יוסף, איהו דקא רמיז, (במדבר כב) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחוף השור את ירק השדה. דעליהו אתמר, (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי, יהא פורקנא דאיהו עד. ומתמן ואילך יהא השמדה דלהון, (תהלים צב) להשמדם (פורקנא) עדי עד. (נ"א ולא עד בכלל, אלא עד דמטי לעד, מתמן ואילך להשמדם עדי עד) כד מטו לתשרי דאיהו שור, ביה כלחוף השור.

וסמיכה (ס"א דישאל ומטו דלהון בימינא וכו') דלהון דישאל, בימינא דאיהו אריה. אבל קימה דלהון בגופא דאילנא. והאי איהו כל הפורע פורע בקרוף, צדיק. דאתמר ביה ביוסף הצדיק, (בראשית לו) והנה תסבינה

וְזָהוּ (רות א) חִי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.
 וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם - דְּרַגְתַּ
 מִשָּׁה רַבְּנּוּ לְמַעְלָה. (בַּמִּשָּׁה) וּמִשָּׁה
 לְמַטָּה, בּוֹ יְקוּמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
 אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף, שָׁבוּ כָּלֵם
 זְקוּפִים בְּעַמִּידָה. וּבִזְזָה הוּא כָּל
 הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, מִשּׁוּם שֶׁעָלְיוֹ
 נֶאֱמָר (שְׁמוֹת ל) וְאֶדְעָךְ בְּשֵׁם.

יְהִיו מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, שֶׁהוּא אֲרִיָּה,
 מִימֵינוּ, וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שֶׁהוּא
 שׁוֹר, מְשֻׁמָּל. מְזִמִּין אַבְרָהָם,
 מְשֻׁמָּל יֶזְעֵק, וְהוּא הַנָּשֵׁר
 בְּאֻמְצָע. הַשְּׁלֵשֶׁת שֶׁלָּהֶם מִצַּד
 שֶׁל יַעֲקֹב. ש' שֶׁל מִשָּׁה, קִדְּשָׁה
 לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ. מִצַּד שֶׁל אֲרִיָּה שֶׁלֹּשֶׁת
 פְּנֵי הָאֲבוֹת נִקְרְאוּ אֲרִיּוֹת. בֶּקֶר.
 מִצַּד שֶׁל שְׁמָאל נִקְרְאוּ פְּרִים
 מְנַגְחִים. וּמִצַּד הָאֻמְצָע נִקְרְאוּ
 נְשָׂרִים, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמָר (שְׁמוֹת יט)
 וְאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים
 וְאֶבֶא אֶתְכֶם אֵלַי. הָרִי הֵם ט'.
 עֲשִׂירֵי וּרְבִיעֵי אָדָם (מִה שְׁמוֹ) שֶׁל
 מִשָּׁה שְׂרוּכָב עַל שְׁלֹשׁ חִיּוֹת.

וְנֶאֱמָר בְּיִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרְדוּ
 בְּדַגַּת הַיָּם - הַמְּמַנִּים עַל הַיָּם בְּצַד
 שֶׁל הַנְּחָשׁ, שֶׁהִיָּה שָׂרָה שֶׁל
 מְצָרִים, שֶׁהַתְּפֹשֵׁט בְּגִלוֹת
 הָאֲחֵרוֹנָה מֵיָם עַד יָם. וּבַעוֹף
 הַשָּׁמַיִם - עַרְבוּכֵיָה רַעָה.
 עֲמָלָקִים, נְפִילִים, תַּעְרוּכַת שֶׁל כָּל
 הָאֻמוֹת בְּכָל צַד בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה,
 בֵּין בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּיִשְׁמַעֲאֵל, בֵּין
 בְּעֵשׂוֹ. וּבִבְהֵמָה - אֵלוּ בְּנֵי עֵשׂוֹ
 שֶׁשְׁלֹטוֹנָם בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּם בְּמִשְׁיחַ, (תְּהִלִּים עב) וַיֵּרֶד
 מֵיָם עַל יָם וּמִנְהַר עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ.
 וְכַךְ בְּשָׁנֵי מְשִׁיחִים, וְכַךְ בְּיִשְׂרָאֵל,
 וְהַכֹּל בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ) שֶׁל מִשָּׁה.
 וַיְבִיאוּ גַם שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
 מִיְהוּדָה - אֲרִיָּה רְשׁוּם עָלָיו, וְגַם
 שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף - שׁוֹר רְשׁוּם
 עָלָיו. וְגַם שֶׁל שִׁילָה - אֲרִיָּה לִזְמִין,
 שׁוֹר לְשֻׁמָּל, וְנָשֵׁר בְּאֻמְצָע,
 וְאָדָם עַל כָּלֵם. וְאַרְבַּע פָּנִים לְכָל

אֲלֻמְתֵיכֶם וּתְשַׁתְּחִוּוּ לְאֻלְמְתֵי. וְהֵאֵי אִיְהוּ, (רות
 א) חִי יִי' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר. וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף
 בְּשֵׁם, דְּרַגָּא דְּמִשָּׁה רַבְּנּוּ לְעִילָא. (ס"א וּבַמִּשָּׁה)
 וּמִשָּׁה לְתַתָּא, בִּיהַ יְקוּמוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּאַבְרִיִן
 דְּגוּפָא, דְּבִיהַ כְּלָהוּ זְקִיפִין בְּעַמִּידָה. וּבִהַי
 אִיְהוּ כָּל הַזּוֹקֵף, זּוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּגִין דְּעָלִיהַ
 אֲתַמַּר, (שְׁמוֹת ל) וְאֶדְעָךְ בְּשֵׁם.

יְהוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְּאִיְהוּ אֲרִיָּה, מִימֵינֵיהַ.
 וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיְהוּ שׁוֹר, מְשֻׁמָּלֵיהַ.
 מִימֵינָא אַבְרָהָם, מְשֻׁמָּלָא יֶזְעֵק, וְאִיְהוּ נָשֵׁר
 בְּאֻמְצָעִיתָא. שְׁלֵשֶׁת דְּלֵהוֹן, מְסֻטְרָא דִּיעֲקָב.
 ש' דְּמִשָּׁה, קִדְּוֶשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ. מְסֻטְרָא
 דְּאֲרִיָּה, ג' אֲנָפִין דְּאַבְרָהָן, אֲתַקְרִיאוּ אֲרִיּוֹת.
 בֶּקֶר. מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא אֲתַקְרִיאוּ פְּרִים
 מְנַגְחִים. וּמְסֻטְרָא דְאֻמְצָעִיתָא, אֲתַקְרִיאוּ
 נְשָׂרִים. וְעָלִיְהוּ אֲתַמַּר (שְׁמוֹת יט) וְאֶשָּׂא אֶתְכֶם
 עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים וְאֶבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי. הָא אֵינּוֹן
 תְּשַׁעַה. עֲשִׂירָאָה, וּרְבִיעֵאָה, אָדָם (מִה שְׁמוֹ)
 דְּמִשָּׁה דְּרַכִּיב עַל תְּלַת חִיּוּן.

וְאֲתַמַּר בְּיִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם,
 מְמַנִּין דִּימָא, בְּסֻטְרָא דְנְחָשׁ, דְּהוּהַ
 שָׂרָה דְּמְצָרִים, דְּאֲתַפְּשֵׁט בְּגִלוֹתָא בְּתַרְאָה,
 מֵיָם עַד יָם. וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם, עַרְבוּכֵיָא בִישָׂא.
 עֲמָלָקִים, נְפִילִים, תַּעְרוּכַת דְּכָל אוּמִין, בְּכָל
 סְטְרָא, בְּגִלוֹתָא בְּתַרְאָה, בֵּין בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין
 בְּיִשְׁמַעֲאֵל, בֵּין בְּעֵשׂוֹ. (בְּאוּמוֹת הָעוֹלָם) וּבִבְהֵמָה,
 אֵלִין בְּנֵי עֵשׂוֹ. דְּשׁוּלְטָנְתָּהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּם בְּמִשְׁיחַ, (תְּהִלִּים עב) וַיֵּרֶד מֵיָם עַד יָם
 וּמִנְהַר עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ. וְהֵכִי בְּב' מְשִׁיחִין,
 וְהֵכִי בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֹלֵא בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ)
 דְּמִשָּׁה. וַיִּיתוּן, גַּם דְּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד,
 מִיְהוּדָה, אֲרִיָּה רְשִׁים עָלֵיהַ, וְגַם דְּמְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף, שׁוֹר רְשִׁים עָלֵיהַ. וְגַם דְּשִׁילָה, אֲרִיָּה

אחד, ארבעה שבטים של שלש חיות - שנים עשר. ולאדם שהוא מה שמו, בני משה, שבאותו זמן יתקיים במשה (במדבר יד) ואעשה אותו לגוי גדול ועצום ממנו. באותו זמן, (קהלת א) מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה, ואשר להיות כבר היה.

והאלהים יבקש את נרדף - ישראל שנאמר בהם (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, היו נרדפים לפני הערב רב, זאבים רעים, הרי בנימין זאב יטרף אליהם, שטרף אותם, ויתקיים באותו זמן - בבקר יאכל עד, שהינו עד פי יבא שילה, וזה בקר של אברהם. (בראשית מט) ולערב יחלק שלל - זה ערב של יצחק, ששם שני משיחים. באחד יאכל (המנון) הממנה של אמות העולם, ובאחד יחלק להם לישראל.

ישראל, שהם אילת, נרדפים לפני הרשעים אריות, ויתעורר נפתלי, שהוא אילה שלחה הנתן אמרי שפר. יתעורר בימין, שהוא אריה, משיח בן דוד, שנאמר בו גור אריה יהודה מטורף בני עליה. ויחזק (יחזקאל) על אמות העולם, כרע שכב עליהם לטרף אותם, מי יקימנו. באותו זמן נראה מי הוא אלוה אחר שיקים אותו מלטרף עליהם או אמה ולשון.

וישראל שהיו פיונה, נרדפים לפני נשר מצד של העופות של אמות העולם. באותו זמן יתעורר נשר ויפרש כנפיו על ערבובי האמות, ועשו וישמעאל, שהם עמלקים, וערבוביה רעה של ישראל, וטורף אותם שלא ישאר אחד מהם, לקים מה שנאמר בישראל, (דברים לב) ה' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר.

ויאין עמו אל נכר.

לימינא, שור לשמאלא, נשר באמצעיתא, ואדם על פלהו. וארבע אנפין לכל חד. ארבע שבטין דתלת חיון, תריסר. ולגבי אדם, דאיהו מה שמו, בני משה, דבההוא זמנא יתקיים במשה (במדבר יד) ואעשה אותו לגוי גדול ועצום ממנו. בההוא זמנא, (קהלת ג) מ"ה ש"היה הו"א שיהיה. (קהלת ג) ואשר להיות כבר היה.

והאלהים יבקש את נרדף, ישראל דאתמר בהון, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, הו נרדפים קדם ערב רב, זאבים פישין, הא (בראשית מט) בנימין זאב יטרף לגבייהו, דטריף לון, ויתקיים בההוא זמנא, בבקר יאכל עד. דהיינו עד פי יבא שילה, ודא בקר דאברהם. ולערב יחלק שלל דא ערב דיצחק, דתמן תרין משיחין. בחד ייכול (ס"א ממונא) ממנא דאומין דעלמא. ובחד יחלק לון לישראל.

ישראל דאינון אילת, נרדפין קדם רשיעינא אריות. ויתער נפתלי, דאיהו אילה שלוחה הנותן אמרי שפר. יתער בימינא (ד) ק"ב ע"ב) דאיהו אריה משיח בן דוד, דאתמר ביה, (בראשית מט) גור אריה יהודה מטורף בני עליה. ויחזקון (ד"א ויהוד) על אומין דעלמא, כרע שכב עלייהו, למטרף לון מי יקימנו, בההוא זמנא נחזי מאן הוא אלה אתרא, דיקים ליה מלטרופ עלייהו, או אומה ולישן.

וישראל דהו פיונה, נרדפין קדם נשר, מסטרא דעופין דאומין דעלמא. בההוא זמנא, יתער נשר, ויתפרש גרפהא, על ערבובי דאומין, ועשו וישמעאל, דאינון עמלקים, וערבוביא בישא דישראל, וטריף לון, דלא ישתאר חד מנייהו, לקיים מה שנאמר בישראל, (דברים לב) יי' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר.

מִשֵּׁם וְאֵילָף, אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים, כְּמֹה שֶׁבְּאֲרוּהָ בְּעֵלֵי הַמְּשֵׁנָה, אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימֹת הַמְּשִׁיחַ. וְאִמּוֹת עֹבְדֵי כֹכְבִים וּמַזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם שִׁשְׂאָרוֹ, יַעֲרֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חַיָּה שֶׁל אָדָם לְשֵׁלֵט עֲלֵיהֶם, לְקַיֵּם בְּהֶם (ישעיה ס) כִּי הַגּוֹי וְהַמְּמַלְכָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹדוּךָ יֵאָבְדוּ. לְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל, (בראשית א) וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'.

וּמִזְרָאֵם וְחִתְּכֶם וְגו'.

וּמִצֵּד שֶׁל תְּבוּאוֹת חֲמֹשֶׁה מִיְּמֵי לְחֵם, שְׁבוּרִים מִכָּלֶם, וְהֵם: חֲטָה, וְשַׁעֲרָה, וְכִסְמֶת, וְשִׁבְלַת שׁוּעֵל, וְשִׁיפוֹן. הַמְּשִׁיל אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה ב) קִדַּשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאוֹתָהּ, בְּה'. כְּשִׁיֵּצְאוּ מֵהַגְּלוּת, כִּף יִהְיוּ שְׁבוּרִים, עַד שִׁיתְּבַרְר אֶכֶל מִתּוֹךְ פְּסֻלַת, שֶׁהֵינּוּ קֵשׁ, עָרֵב רַב, עַד שִׁיתְּבַרְרוּ וְיִדְעוּ יִשְׂרָאֵל בִּינְיָהֶם, כְּמֹה בַר שֶׁנְּבַרְר מִתּוֹךְ מוֹץ וְתָבֵן. וְעַד שִׁיתְּבַרְרוּ מֵהֶם, י', שֶׁהִיא מַעֲשֵׂר, לֹא שׁוֹרָה עַל ה', שֶׁהוּא לְחֵם שֶׁל חֲמֹשֶׁה מִיְּנִים, לְקַיֵּם אֵת הַשְּׁבוּעָה (שמות יז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה. וּמִשּׁוּם כִּף מוֹץ וְתָבֵן אֵינוּ מְחִיב בְּמַעֲשֵׂר עַד שִׁיתְּבַרְר. אַחַר שִׁיתְּבַרְר, מִתְּכַנְּסִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרוּשָׁלַיִם, כְּמֹה שֶׁאֵת הַחֲטָה, אַחַר שֶׁנְּבַרְר קֵשׁ וְתָבֵן, מְכַנְּסִים אוֹתָהּ לְאוֹצֵר. כִּף יִתְכַנְּסוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בַר לְיְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא בְּנוּיָה עַל הַר ה', שֶׁנֶּאֱמַר בְּה (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וּמִי יִקְוֶם בְּמִקְוֶם קִדְשׁוֹ נְקִי כַפַּיִם וְיַבֵּר לְבָב. נְקִי כְּמוֹ בַר, שֶׁהִיא תְּבוּאוֹהַ כְּשֶׁנְּבַרְרַת מִתּוֹךְ פְּסֻלַת. בְּאוֹתוֹ זְמַן - נִשְׁקוּ בַר, כְּבִתְחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בּו (שיר א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בַר תִּרְגֹּם בֵּן. בְּאוֹתוֹ זְמַן שִׁיְהִי נְקִיִּים כְּמוֹ בַר מִתּוֹךְ קֵשׁ וְתָבֵן, שׁוֹרָה שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם,

מִתְּכַנְּסֵן וְאֵילָף, אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים, כְּמֹה דְאוּקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימֹת הַמְּשִׁיחַ. וְאוּמִין עֹבְדֵי כֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְעֵלְמָא דִישְׁתְּאַרוֹן, יִתְעַר קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חַיָּה דְאָדָם, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ. לְקַיֵּמָא בְּהוֹן, (ישעיה ס) כִּי הַגּוֹי וְהַמְּמַלְכָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹדוּךָ יֵאָבְדוּ. לְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל, (בראשית א) וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'.

וּמִסְטָרָא דְתְּבוּאוֹת, חֲמֹשֶׁה מִיְּמֵי נְהֵמָא, תְּבִירִין מִכְּלָהוּ. וְאַיְנוֹן, חֲטָה, וְשַׁעֲרָה, וְכִסְמֶת, וְשִׁבְלַת שׁוּעֵל, וְשִׁיפוֹן. אֲמַתִּיל לֹון לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה ב) קִדַּשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי' רֵאשִׁית תְּבוּאוֹתָהּ, בְּה'. כִּד יִפְקוֹן מִגְּלוּתָא, הָכִי יְהוֹן תְּבִירִין, עַד דִּיתְּבַרְרִיר אֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסֻלַת, דְּהֵינּוּ קֵשׁ, עָרֵב רַב, עַד דִּיתְּבַרְרוּ וְיִשְׁתְּמוּדְעוּ יִשְׂרָאֵל בִּינְיָהוּ, כְּבַר, דְּאִתְּבַרְרִיר מְגוּ מוֹץ וְתָבֵן.

וְעַד דִּיתְּבַרְרוּ מְנִיָּהוּ, י' דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂר, לֹא שְׂרִיא עַל ה', דְּאִיהוּ נְהֵמָא, דְּחֲמֹשֶׁה מִיְּנִין, לְקַיֵּמָא אוּמָאָה, (שמות יז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה. וּבְגִין דָּא, מוֹץ וְתָבֵן, אֵינוּ מְחוּיָיב בְּמַעֲשֵׂר, עַד דִּיתְּבַרְרִיר. לְבַתָּר דִּיתְּבַרְרִיר, מִתְּכַנְּסִין לְהָהוּא אֲתָר דְּאַקְרִי יְרוּשָׁלַם. כְּמֹה דְּחֲטָה, דְּבַתָּר דְּאִתְּבַרְרִיר קֵשׁ וְתָבֵן, מְכַנְּסִין לְהָ לְאוֹצֵר. הָכִי יִתְּכַנְּסוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאַיְנוֹן בַר, לְיְרוּשָׁלַם, דְּאִיְהִי בְּנוּיָה עַל הַר יְי', דְּאִתְּמַר בְּה, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וּמִי יִקְוֶם בְּמִקְוֶם קִדְשׁוֹ נְקִי כַפַּיִם וְיַבֵּר לְבָב. נְקִי כְּבַר, דְּאִיְהִי עַבְדִּירָא כְּד בְּרִיר מְגוּ פְּסֻלַת. בְּהָהוּא זְמַנָּא, נִשְׁקוּ בַר כְּדִבְקִדְמִיתָא, דְּאִתְּמַר בִּיה, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בַר תִּרְגֹּם בֵּן, בְּהָהוּא זְמַנָּא דִּיהוֹן נְקִיִּים כְּבַר, מְגוּ קֵשׁ וְתָבֵן. שְׂרִיא שְׁמִיָּה

עלייהו, וקרא לון, ^(שמות ד) בני בכורי ישראל. והכי מפל אילנין, לית תביר בגפן. בנטיעו דיליה תביר, בענבים דיליה תביר, דאינון פתישין בין רגלין. והכי זית זיתים דילה פתישין. בגלותא אמתילו ישראל בהון, הדא הוא דכתיב, ^(תהלים פ) גפן ממצרים תסיע. וכן בגלות רביעאה, ^(ישעיה ה) כי כרם יי צבאות בית ישראל. וכגוונא דא לזית משולים ישראל, ^(ירמיה יא) זית רענן יפה פרי תאר. ובגין דא, ^(תהלים קכח) אשתף כגפן פוריה בירפתי ביתך בניך פשתילי זיתים. סמיה דא לדא, בגין דאינון תבירין בגלותא.

וקורא להם בני בכרי ישראל. וכך מפל האילנות אין שבור כגפן. בנטיעתו שבור, בענביו שבור, שהם פתושים בין הרגלים. וכך זית, הזיתים שלה פתושים. בגלות נמשלו ישראל להם, זהו שפתוב ^(תהלים פ) גפן ממצרים תסיע. וכן בגלות הרביעית, ^(ישעיה ה) כי כרם ה' צבאות בית ישראל. וכמו זה ישראל משולים לזית, ^(ירמיה יא) זית רענן יפה פרי תאר. ומשום כך ^(תהלים קכח) אשתף כגפן פוריה בירפתי ביתך בניך פשתילי זיתים. סמוך זה לזה, משום שהם שבורים בגלות.

ולבתר דיהון נקיים מגו פסולת, יתקדשון לבי מקדשא, ביין לנסכא על גבי מדבחא, וזיתים לאדלקא בוצינא שרגין למנרתא. ומאן זכה להאי. יין דלא יתנסף לכוכבים ומזלות. דערב רב אינון יין דנתנסף לכוכבים ומזלות, ומנהון משומדים, מינים, אפיקורסים לעבירות שפכל התורה כלה.

ואחר שיהיו נקיים מתוך פסולת, יתקדשו לבית המקדש ביין לנסף על גבי המזבח, וזיתים להדליק מאור גרות למנורה. ומי זוכה לזה? יין שלא התנסף לכוכבים ומזלות. שערב רב הם יין שהתנסף לכוכבים ומזלות, ומקם משומדים, מינים, אפיקורסים, משומדים לעבירות שפכל התורה כלה.

וישראל דאתמר בהון ^(תהלים קכו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם. עד דיהון דרוכין בין רגלייהו, בגלותא לא אתברירו מנייהו. ובגינייהו אמר דוד עליו השלום, ^(תהלים מט) למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני. ועלייהו אמר שלמה, ^(שיר השירים א) צאי לך בעקביי הצאן. ביצק"ב. דעליה אתמר, לגבי נחש הקדמוני דפתי לתנה, ^(בראשית ג) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. בתר דיפקון מן גלותא, נמשלים לתפוחים, ולכל ריחין טבין. כגוונא דמפקנו דמצרים, דכתיב ביה ^(שיר השירים ח) תחת התפוח עוררתיה.

וישראל שנאמר בהם, ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם. עד שיהיו דרוכים בין רגליהם, בגלות הם לא נבררו מהם. ובשבילם אמר דוד, עליו השלום, ^(שם מט) למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני. ועליהם אמר שלמה ^(שיר השירים א) צאי לך בעקביי הצאן. ביצק"ב. שעליו נאמר אל הנחש הקדמוני שפתה את תנה, ^(בראשית ג) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אחר שיצאו מן הגלות נמשלים לתפוחים ולכל הריחות הטובים, כמו שביציאת מצרים, שפתוב בה ^(שיר השירים ח) תחת התפוח עוררתיה.

המצוה שאחר זו - להביא בפורים, ואחריה - להתנדות על

פקודא בתר דא, להביא בפורים, ואבתריה

הבפורים, ואחריה - להתודות על המעשר. ובעלי המשנה מקשים על המעשר, שאם יהיה קדם לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו, כמו אתרוג, שנאמר בו באילן, הלך אחר חנטה. יש מי שאומר אחר בשול הפרות. ואתרוג מקצתו דומה לאילן ומקצתו לתבואה, שהם זרעים, שנאמר בהם שלאחר לקיטתו עשורו. שאילן אינו אלא עד אחר גמר בשולו.

ומשום כך תקנו המוציא ממקום שבשולו יפה, להוציא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מטעם. וכך תבואה, אחר לקיטתו הוא כבשול פרות. וישאל משולים לאילן ולתבואה, שנאמר בהם (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. וכך (דברים יח) ראשית גז צאנך תתן לו, שהם ישראל, שנאמר בהם (יחזקאל לה) ואתן צאני. וכך ישראל, קדש (קדש ישראל) ישראל לה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות - עשור. ונקראו קדש לה'. וישראל נקראו אילן גדול ותקיף ובו מזון לכל. בו תורה, שהיא מזון למעלה. בו תפלה, שהיא מזון למטה. ואפלו למלאכים אין מזון אלא בישראל. שאם ישראל לא יתעסקו בתורה, לא היה יורד להם מזון מצד של התורה שנמשלה לעץ. זהו שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולפרי, שהוא מצוה.

וכך התורה נמשלה למים, ואלה לאש, ולא היו יורדים מים מלמעלה, וחמה שהיא אש, לא היתה יורדת (מלמעלה) לבשל את פרות האילן, אלא בשביל ישראל, ומשום זה נאמר

להתודות על הבפורים, ואבתריה להתודות על המעשר. ומארי מתניתין, מקשים על המעשר, דאי יהא קדם לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו. כגון אתרוג, דאתמר ביה באילן, הלך אחר חנטה. אית מאן דאמר, אחר בשול הפירות. ואתרוג מקצתו דומה לאילן, ומקצתו לתבואה, דאינון זרעים, דאתמר בהון, דלאחר לקיטתו עשורו. דאילן לאו איהו, אלא עד אחר גמר בשולו.

ובגין דא, תקינו המוציא (דף קכ"א ע"א) מאתר דבשולו יפה. לאפקא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מטעם. והכי תבואה, בתר לקיטתו, איהו כבישול פירות. וישאל, אינון משולים לאילן ולתבואה, דאתמר בהון (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. והכי (דברים יח) ראשית גז צאנך תתן לו. דאינון ישראל. דאתמר בהון, (יחזקאל לה) ואתן צאני. והכי ישראל, (ירמיה ב) קדש (ג"א קדש ישראל) ליני' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן גלותא, עשורו. ואתקריאו קדש ליני'.

וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף, ומזון לכלא ביה. ביה אורייתא, דאיהי מזונא לעילא. ביה צלותא, דאיהי מזונא לתתא. (ג"א לעילא) ואפילו מלאכין לית לון מזונא, אלא בישראל. דאי לאו דישראל יתעסקון באורייתא, לא הוה נחית לון מזונא, מסטר דאורייתא, דאמתילא לעץ, הדא הוא דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולא יבא, דאיהי מצוה.

והכי אורייתא אמתילא למינא. והני לאשא. ולא הוה נחית מינא מלעילא, וחמה דאיהי אשא, לא הוה נחית (ס"א מלעילא) לבשלא פירות האילן. אלא, בגין ישראל. ובגין דא אתמר בישראל, (שיר השירים ב)

התאנה חנטה פגיה, אלין מארי מצות. והגפנים סמדר נתנו ריח, פד פתחין בתיובתא, ומיד אתמר בישראל, קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן גלותא.

ובגין דא באילן, דאיהו עץ החיים, באורייתא, באילן דמשתדלין בה, אזלין בתר חנטה, ומעשרין ליה, דשריא יו"ד עלייהו, דאיהי חכמ"ה, א' מי' ובה מתפנשין ה"ה, דאינון פירות האילן. ומאן אילן. ו'. אבל שאר עמא, אחר לקיטתו מן גלותא, עשורו. אינון צדיקים דאתמר בהון, (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר בעובדיהון, דאחידאן במארי תורה ומצות, ואחר לקיטה אזלינן לגבייהו (נ"א ולגבי זרעים דתבואה ואחר חנטה אזלינן לגבייהו) באילן.

ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין, וקא משמע לן דאתרוג פניק, מה ירק דרכו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עשורו. אוף אתרוג נמי דרכו ליגדל וכו' ומסטרטא דחכמה, אין מים אלא תורה. ובאתר אחרא לעילא, והא דתנן, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, הא אתרוג, אחיד תרין סטרין, ואתרוג איהו דיוקנא דלבא, דאחיד לעילא ואחיד לתתא. אחיד לעילא, הלב רואה. אחיד לתתא, בדעת. כמה דאוקמוה, הלב יודע. דעת איהי אילנא, תורה איבא דיליה. עיינין דאינון פקודין, דבהון הלב רואה. (ע"כ רעיא מהימנא).

ואנשי קדש תהיון לי וגו'. (שמות כב) רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה. זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא בעי ליקרא לון, נתיר (נ"א ביקרא דלהון) על כל שאר בני עלמא. בקדמיתא

בישראל, (שיר ב) התאנה חנטה פגיה. אלו בעלי מצוות. והגפנים סמדר נתנו ריח, פשפותחים בתשובה, ומיד נאמר בישראל, קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן הגלות.

ומשום זה באילן, שהוא עץ החיים, בתורה, באלו שמשפדלים בה הולכים אחר חנטה ומעשרים אותו, ששורה עליהם יו"ד, שהיא חכמ"ה, א' מי', ובה מתפנסים ה"ה, שהם פרות האילן. ומהו האילן? ו'. אבל שאר העם, אחר לקיטתו מן הגלות - עשורו, אותם צדיקים שנאמר בהם (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר במעשיהם, שאחוזים בבעלי תורה ומצוות, ואחר לקיטה הולכים לגביהם (ולגבי זרעים של

תבואה. ואחר חנטה הולכים אליהם) באילן. ומשום זה פרשה במסכת קדושין, בא להשמיענו שאתרוג פניק. מה ירק דרכו לגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו, אף אתרוג גם דרכו לגדל וכו' ומצד של החכמה, אין מים אלא תורה. ובמקום אחר למעלה, וזה ששנינו, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים; הרי אתרוג אחוז שני צדדים, ואתרוג הוא דיוקן הלב שאחוז למעלה ואחוז למטה. אחוז למעלה - הלב רואה. אחוז למטה - בדעת, כמו שבארנו, הלב יודע. דעת היא אילן, התורה הפרי שלו. העינים שהן המצוות שבהן - הלב רואה.

(ע"כ רעיא מהימנא)

ואנשי קדש תהיון לי וגו'. רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה לכבדם יותר (בכבוד שלהם) מכל שאר בני העולם.

בתחלה אמר להם, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא זזה האהבה הרבה מהם עד שקרא להם וגוי קדוש, שהוא יותר. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי, שהוא יותר מן הכל.

כתוב והחכמה מאין תמצא. התורה יצאה מחכמה, ממקום שנקרא קדש, והחכמה יצאה ממקום שנקרא קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יובל נקרא קדש, שכתוב (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם. וישראל כלולים מהם. זהו שכתוב ואנשי קדש תהיון לי.

בתורה קדוש, ועכשו קדש. מה בין זה לזה? אמר רבי יוסי, זה למעלה וזה למטה. וזה לא כף, שכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. במקום זה נקרא קדוש, ולמעלה למעלה קדש.

רבי אבא היה הולך בדרך, והיו הולכים עמו רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי חייא, ואנשי קדש תהיון לי, מנין לנו? אמר לו, הרי רבי יוסי וכל החברים יפה אמרו, וכף זה. מנין לנו? שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. ראשית, ודאי חכמה נקראת ראשית, שכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'.

ומשום שישאל נקראו קדש (ישאל) בשלמות הכל, כתוב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, שהרי ישראל, שהם שלמים על הכל, לא יונקים מצד הדין הקשה. לפלב תשליכון אתו, לפלב ודאי, שהוא הדין החצוף

חציפא תקיפא על כלא.

אמר לון, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא אעדי רחימותא סגיא מנהון, עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר. לא אעדי רחימותא מנהון, עד דקרא לון (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא אעדי רחימותא מנהון, עד דקרא לון (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי דאיהו יתיר מפלא.

כתיב והחכמה מאין תמצא. אורייתא מחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש. והחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יובלא אתקרי קדש. דכתיב, (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם. וישראל פלילן מנייהו, הדא הוא דכתיב ואנשי קדש תהיון לי.

בקרמותא קדוש, והשתא קדש. מה בין האי להאי. אמר רבי יוסי, דא לעילא לעילא, ודא לאו הכי. דכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. בהאי אתר אקרי (דף קכ"א ע"ב) קדוש ולעילא לעילא קדש.

רבי אבא הוה אזיל בארחא, והוה אזלי עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי חייא, (ס"א הא דהניון) ואנשי קדש תהיון לי, מנלן. אמר ליה, הא רבי יוסי וכלהו חבריאי שפיר קאמרו, והכי הוא. מנלן. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, ודאי חכמה אקרי ראשית, דכתיב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי'.

ומשום דישאל אקרון קדש (ישאל) בשלימו דכלא, כתיב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. דהא ישראל דאינון שלמין על כלא, לא ינקין מסטרא דדינא קשיא. לפלב תשליכון אתו. לפלב ודאי, דהוא דינא

התקן על הכל. כיון שהדין הקשה שריו עליו והטיל בו זממה, אסור להם לאותם שנקראים קדש. אלא לכלב תשלכון אותו ודאי, שהוא הדין החצופה, דין הקשה יותר מן הכל, שכתוב (ישעיה כו) והכלבים עזי נפש.

בא וראה, כשנזכרה נבלה בתורה, כתוב בישראל קדוש, ולא קדש. כאן כתוב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. ושם בנבלה כתוב (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קדש, שהרי נבלה מצד של ישראל נעשתה, שלא פוסל את זה אלא ישראל. ורבים הגונים יש בה בנבלה, כמו שבארנו.

אמר רבי שמעון, כתוב כאן ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב שם, כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. לה' אלהיך? לי היה צריך להיות! אלא שם (באן) למעלה למעלה, וכאן (ושם) השכינה. וכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו, ולא קדש. בכאן קדוש ולמעלה קדש. כתוב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, בה"א, כמו שבארנו. ועל כף אנשי קדש תהיון לי ודאי. רבי יצחק היה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו, הרי כתוב קדש ישראל לה'. בסוף הפסוק כתוב כל אכליו יאשמו, מה זה אומר? אמר לו רבי שמעון, יפה אמר, כל אכליו יאשמו - הגנו שכתוב ואיש פי יאכל קדש בשגגה וכו'. וכתוב וכל זר לא יאכל קדש, ומשום שישראל נקראו קדש, כתוב כל אכליו יאשמו. בא רבי יצחק ונשק ידו ואמר, אם לא באתי לכאן אלא לשמע דבר זה - מספיק.

כיון דינא תקיפא שריא עלוי, ואטיל זוהמא ביה, אסיר להו לאינון דאקרון קדש. אלא לכלב תשליכון אותו ודאי, דאיהו דינא חציפא, דינא תקיפא יתיר מפלא, דכתיב, (ישעיה נז) והכלבים עזי נפש.

תא חזי, פד אדפר נבלה באורייתא, כתיב בישראל קדוש, ולא קדש. הכא כתיב, ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. והתם בנבלה כתיב, (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו', פי עם קדוש אתה. קדוש ולא קדש, דהא נבלה מסטרא דישראל אתעביד, דלא פסיל האי אלא ישראל. וסגי אין גוונים, אית בה בנבלה. כמה דאוקימנא.

אמר רבי שמעון, כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי, וכתיב התם פי עם קדוש אתה ליי' אלהיך. ליי' אלהיך, לי מיבעי ליה. אלא התם (ס"א הכא) לעילא לעילא. והכא (ס"א והתם) שכינתא. וכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו ולא קדש. בכאן קדוש, ולעילא קדש. כתיב קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, בה"א כמה דאוקימנא. ועל דא ואנשי קדש תהיון לי ודאי.

רבי יצחק הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה הא כתיב קדש ישראל ליי' סופיה דקרא כתיב כל אכליו יאשמו, מאי קא מיירי. אמר ליה רבי שמעון, שפיר קא אמר, כל אכליו יאשמו, היינו דכתיב, (ויקרא כב) ואיש פי יאכל קדש בשגגה וגו'. וכתיב, וכל זר לא יאכל קדש. ומשום דישראל אקרון קדש, כתיב כל אכליו יאשמו. אתא רבי יצחק ונשיק ידוי, אמר, אי לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא סגי.

אמר ליה רבי, הא תנינן, דקדוש, יתיר לעילא
 מן קדוש. אי הכי, הא כתיב (ישעיהו ו) קדוש
 קדוש קדוש יי' צבאות, ודא שלימו דכלא.
 אמר ליה תא חזי, פד מתחברן פחדא, פלהו
 אתעבידו חד ביתא, והאי ביתא, אקרי קדש.
 כללא דכלהו קדוש ובגיני כן קדש, הוא
 כללא, דכלא אתפליל ביה. וישראל פד
 אתפליל בהו מהימנותא שלימתא קדש
 אקרון, כללא דכלא, דכתיב קדש ישראל
 ליי'. ובגיני כן, ואנשי קדש תהיון לי.

לגיון חד שאיל לר' אבא, אמר ליה, לא כתיב
 ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי,
 מאי דכתיב, (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו. טרף
 נתן לפלבים מיבעי ליה, אמאי נתן ליראיו.
 אמר ליה, ריקא, מי כתיב טרפה נתן ליראיו,
 טרף פתיב. ואי תימא, טרף פטרפה. נתן
 ליראיו ודאי דמלה דא, לא יהביה לאזדהרא
 ביה, אלא לאינון דחלי שמייה, ודחלין ליה.
 בגין כן האי מלה לא יהיב לכו, דהא ידע
 דאתון לא דחלין ליה, ולא נטרין פקודוי,
 ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא, ובגין
 לאזדהרא בה, נתן ליראיו, ליראיו ודאי, ולא
 לאחרי. וכל חומרי דאורייתא, לא יהיב לון
 קדשא בריה הוא, אלא לאינון דחלי חטאה,
 לאינון דחלי פקודוי ולא לכו.

תאני רבי אלעזר, פתיב (ס"א קדש ישראל וכתיב ואנשי וגו')
 ואנשי קדש תהיון לי, מהו ואנשי.
 ולבתר קדש, אלא ואנשי קדש ודאי. דתנינן,
 לא נפקו ישראל לחירו, אלא מסטרא
 דיובלא. בתר דנפקו לחירו, נקיט לון האי
 יובלא בגדפוי, ואקרון גוברין דיליה. בגין
 דיליה, וכתיב ביה פיובלא, (ויקרא כה) יובל היא
 קדש תהיה לכם, קדש ודאי, לכם ודאי.

אמר לו, רבי, הרי שנינו שקדש
 יותר למעלה מקדוש. אם כן, הרי
 כתוב (ישעיהו ו) קדוש קדוש קדוש
 ה' צבאות, וזו שלמות הפל? אמר
 לו, בא וראה, כשמתחברים
 כאחד, כלם נעשים בית אחד,
 והבית הזה נקרא קדש. הפלל של
 הכל קדוש, ומשום כן קדש. הוא
 כלל שהפל נכלל בו. וכשנכללת
 בישראל האמונה השלמה, הם
 נקראים קדש, הפלל של הפל,
 שכתוב קדש ישראל לה'. ומשום
 כן, ואנשי קדש תהיון לי.

לגיון אחר שאל את רבי אבא
 ואמר לו, לא כתוב ובשר בשדה
 טרפה לא תאכלו? ! אם כן, מהו
 שכתוב (תהלים קיא) טרף נתן
 ליראיו? טרף נתן לפלבים היה
 צריך להיות! למה נתן ליראיו?
 אמר לו, ריקא, האם כתוב טרפה
 נתן ליראיו? ! טרף פתוב! ואם
 תאמר, טרף כמו טרפה, נתן
 ליראיו ודאי, שדבר זה לא נתנו
 להזהר בו אלא לאותם יראי שמו
 ויראים ממנו. משום זה דבר זה
 לא נתן לכם, שהרי ידע שאינכם
 יראים ממנו ולא שומרים
 מצוותיו, ומשום דבר זה חמרה
 של התורה וצריך להזהר בה. נתן
 ליראיו, נתן ליראיו ודאי, ולא
 לאחרים. וכל חמרות התורה לא
 נתנם הקדוש ברוך הוא אלא
 לאותם יראי חטא, לאותם יראי
 מצוותיו ולא לכם.

שנה רבי אלעזר, כתוב (קדש ישראל,
 וכתוב ואנשי וכו') ואנשי קדש תהיון
 לי. מה זה ואנשי, ואחרי קדש?
 אלא ואנשי קדש ודאי. ששנינו,
 לא יצאו ישראל לחרות אלא מצד
 היובל. אחר שיצאו לחרות, לקח
 אותם היובל הזה בכנפיו, ונקראו
 אנשים שלו, בגנים שלו. וכתוב בו
 פיובל, (ויקרא כה) יובל היא קדש
 תהיה לכם, קדש ודאי, לכם ודאי.

ומשום כף, ואנשי קדש תהיון לי, אנשי קדש ודאי, אנשים שלו ממש.

והקדוש ברוך הוא אמר את זה, ועל זה זכו ישראל להקרא אחים לקדוש ברוך הוא, שכתוב (תהלים קכב) למען אחי ורעי וגו'. אחר כף נקראו קדש ממש, שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. קדש ולא אנשי קדש. משום כף כל אכליו יאשמו, וכתוב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (שם) ואיש פי יאכל קדש בשגגה.

שנינו, ישראל נקראו קדש, ומשום שהם קדש אסור לאדם לקרא לחברו בשם גנאי ולא לכנות שם לחברו, וענשו גדול, וכל שפן בדברים אחרים. שנינו, פתוב (תהלים לד) נצר לשונך מרע וגו'. מהו מרע? שבגלל לשון הרע מחלות יורדות לעולם.

אמר רבי יוסי, כל מי שקורא לחברו בשם שאין בו ומגנה אותו, נתפס במה שאין בו. שאמר רבי חי' אמר רבי חזקיה, כל מי שקורא לחברו רשע, מוזידיים אותו לגיהנם, ויורדים לו ללחיו, פרט לאותם חצופים של התורה שמתר לאדם לקרא להם רשע.

אותו איש שקלל את חברו, עבר רבי ייסא, אמר לו, כמו רשע עשית. בא לפני רבי יהודה. אמר לו, רשע לא אמרתי לו, אלא פרשע, שפראה דבריו פרשע, ולא אמרתי שהוא רשע. בא רבי יהודה ושאל למעשה לפני רבי אלעזר. אמר לו, ודאי שלא

התחייב. מנין לנו? שכתוב (איכה ב) ה'ה ה' פאו'ב, ולא או'ב. שאם לא כף, לא נשאר מישראל גזעים בעולם. כמו זה, (שם א) ה'תה

ובגיני כף, ואנשי קדש תהיון לי, אנשי קדש ודאי, גוברין דיליה ממש.

וקודשא ברוך הוא אמר דא, (דף קכ"ב ע"א) ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחים לקודשא ברוך הוא, דכתיב, (תהלים קכב) למען אחי ורעי וגו'. לבתר אקרון קדש ממש. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, קדש ולא אנשי קדש, בגיני כף כל אכליו יאשמו, וכתיב, (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (ויקרא כב) ואיש פי יאכל קדש בשגגה.

תאנא, ישראל אקרון קדש, ובגין דאינון קדש, אסיר ליה לאינש, למקרי לחבריה בשמא דגנאי, ולא לכנאה שמא לחבריה, וענשיה סגי. וכל שפן במלין אחרנין. תאנא, כתיב (תהלים לד) נצור לשונך מרע וגו'. מהו מרע. דבגין לישראל בישא, מרעין נחתין לעלמא.

אמר רבי יוסי כל מאן דקרי לחבריה בשמא דלית ביה, וגני ליה, אתפס במה דלית ביה, דאמר רבי חי' אמר רבי חזקיה, כל מאן דקרי לחבריה רשע, נחתין ליה לגיהנם. ונחתין ליה לעלעווי, בר אינון חציפין דאורייתא, דשרי ליה לאינש למקרי להו רשע.

ההוא גברא, דלייט לחבריה, אעבר רבי ייסא, אמר ליה פרשע עבדת. אתייה לקמיה דרבי יהודה, אמר ליה רשע לא קאמינא ליה, אלא כרשע, דאחזי מלוי כרשע, ולא אמיןא דאיהו רשע. אתא רבי יהודה, ושאל לעובדא קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי לא אתחייב. מנלן. דכתיב, (איכה ב) ה'ה יי' פאו'ב, ולא או'ב. דאי לאו הכי, לא אשתאר מישראל

גזעין בעלמא. פגוונא דא, (איכה ב) ה'תה כאלמנה, ולא אלמנה, פאלמנה

כְּאַלְמְנָה, וְלֹא אֶלְמְנָה. כְּאַלְמְנָה שֶׁהֵלֵךְ בַּעֲלָהּ לְעֵבֶר הַיָּם וּמְחַכָּה לוֹ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וּמִכַּאן מִשְׁמַע? מִשֵּׁם מִשְׁמַע, שֶׁהוּא עֵקֶר הַכֵּל, שְׁפָתוֹב (יְחֻזְקָאֵל א) וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמֵרָאָה אָדָם. וְלֹא מֵרָאָה אָדָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוֹב כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹ'. כְּתַפּוּחַ, וְלֹא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ, שֶׁנִּפְרָד בְּגוּנָיו, וּבְגוּנִים אַחֲזוּ הַדְּבָר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ לֹא כַּאֲתָ לְכַאן אֵלּא לְשִׁמְעַ הַדְּבָרִים הַלְלוּ - דִּי.

שְׁנִינּוּ, כְּתוֹב (זְכַרְיָה יב) וְהָיָה הַנִּכְשֵׁל בְּהֵם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדוֹד. וְלֹא דוֹד. כְּדוֹד שְׁאָמַר וְהָיָה בַּעֲנֵי הַכִּינּוּתִי לְבֵית ה'. וְכְתוֹב (תְּהִלִּים פו) כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְהוּא הִיא מְלַךְ עַל מַלְכִים וְהָיָה קוֹרָא לְעֲצָמוֹ כֶּף. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲשֶׁרִיֵּהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קָרָא לָהֶם כְּקִדְשׁ, אֵלּא קִדְשׁ מִמֶּשׁ, שְׁפָתוֹב קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה', וּמִשּׁוֹם כֶּף כָּל אֲכַלְיוּ יֵאָשְׁמוּ וְגוֹ'.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה רָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת דִּינִים לְיִשְׂרָאֵל אַחַר עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת? אֵלּא כֶּף שְׁנִינּוּ, מִצַּד הַגְּבוּרָה נִתְּנָה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם כֶּף צָרִיף לְתַת שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם כְּדִי שֶׁתּוֹרָה תְּהִיָּה שְׁמוּרָה מִכָּל צְדָדִיָּה. שְׁאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינן הַעוֹלָם מִתְקַיְמִים אֵלּא עַל דִּין, שְׁאֵלְמָלָא הַדִּין לֹא יַעֲמַד, וּמִשּׁוֹם כֶּף הַעוֹלָם נִבְרָא כְּדִין וְהַתְקַיְמִים.

שְׁנִינּוּ, רַבִּי אַבָּא, כְּתוֹב (יִרְמִיָּה כא) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט. וְכִי לְבַקֵּר וְלֹא בְּכָל הַיּוֹם? אֵלּא לְבַקֵּר, טָרַם שְׂיֵאכְלוּ הַדִּינִים וְלֹא יִשְׁתּוּ, שְׁכָל מִי שֶׁדִּין אַחַר שְׁאָכַל וְשִׁתָּה, אֵינּוּ דִּין אֲמַת, שְׁפָתוֹב (וִיקְרָא יט) לֹא תֵאכְלוּ עַל הַדָּם. מַה זֶה עַל הַדָּם?

דְּאֲזִיל בַּעֲלָהּ לְעֵבֶרָא דִּימָא, וּמְחַכָּאת לִיה. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וּמִהֲכָא מִשְׁמַע, מִהֲתָם מִשְׁמַע, דִּהוּא עֵקֶרָא דְכָלְא, דְכְּתִיב, (יְחֻזְקָאֵל א) וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמֵרָאָה אָדָם. כְּמֵרָאָה אָדָם, וְלֹא מֵרָאָה אָדָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹ', כְּתַפּוּחַ וְלֹא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ: דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוֹנוֹי, וּבְגוּוֹנֵין אֲתֵאֲחָדָא מְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ לֹא אֲתִינָא הֲכָא אֵלּא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין, דִּי.

הֲאֵנָּא כְּתִיב, (זְכַרְיָה יב) וְהָיָה הַנִּכְשֵׁל בְּהֵם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדוֹד. כְּדוֹד, וְלֹא דוֹד. כְּדוֹד, דְּאָמַר, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כב) וְהָיָה בַּעֲנֵי הַכִּינּוּתִי לְבֵית יי'. וְכְתִיב, (תְּהִלִּים פו) כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְהוּא מְלַכָּא עַל מְלָפִין הָוָה, וְהָוָה קָרִי לְגֵרְמִיָּה הָכִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, זְכַרְיָאן אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא לֹא קָרָא לוֹן כְּקִדְשׁ, אֵלּא קִדְשׁ מִמֶּשׁ, דְכְּתִיב קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיי', וּבְגִין כֶּף כָּל אֲכַלְיוּ יֵאָשְׁמוּ וְגוֹ'.

הֲאֵנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי קָא חָמָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְמִיָּהֵב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּתַר עֶשֶׂר אֲמִירָן. אֵלּא הָכִי תְנִינָן, מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, אֲתִיָּהִיבַת אוֹרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִינֵי כֶּף, בַּעַז לְמִיתָן שְׁלָמָא בִּינֵיהוּ, בְּגִין דְּאוֹרִיָּתָא תְּהָא נְטִירָא מִכָּל סְטֵרוֹי. דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִית עֲלָמָא מִתְקַיְמָא, אֵלּא עַל דִּינָא, דְּאֵלְמָלָא דִּינָא, לֹא מִתְקַיְמָא. וּבְגִין כֶּף עֲלָמָא כְּדִינָא אֲתַבְּרִי, וְאֲתַקְיִים.

הֲאֵנָּא, רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (יִרְמִיָּה כא) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט. וְכִי לְבַקֵּר, וְלֹאוּ בְּכָל יוֹמָא. אֵלּא לְבַקֵּר, עַד לֹא יִכְלוּן דִּינִין, וְלֹא יִשְׁתּוּן, דְּכָל מָאן דְּדָאִין דִּינָא בְּתַר דְּאָכַל וְשִׁתָּה, לֹאוּ דִּינָא דְקָשׁוּט הוּא, דְכְּתִיב, (וִיקְרָא יט) לֹא תֵאכְלוּ

על הדם. מאי על הדם. אזהרה לדייני, דלא ייכלון עד דדייני דינא, דכל מאן דדאין דינא בתר דאכיל ושתוי, פאלו חייב דמא דחבריה לאתרא, דהא דמיה ממש יהיב לאתרא. האי בממונא, כל שפן בדיני נפשות, דבעו דייני לאסתמרא, דלא למידן דינא אלא קדם דאכלו ושתו, ועל דא כתיב דינו לבקר משפט וכתוב, (ירמיה ט) אני יי' עושה חסד ומשפט וצדקה בארץ פי באלה חפצתי נאם יי'.

אזהרה לדיינים שלא יאכלו עד שדינים דין. שכל מי שדן דין אחר שאכל ושתה, פאלו חייב את דם חברו לאחר, שהרי דמו ממש נתן לאחר. זה בממון, כל שפן בדיני נפשות שצריכים הדיינים להשמר שלא לדון דין אלא קדם שאכלו ושתו, ועל זה כתוב דינו לבקר משפט, וכתוב (ירמיה ט) אני ה' עושה חסד ומשפט וצדקה בארץ פי באלה חפצתי נאם ה'.

תנאי, אמר רבי יהודה, מאן דמשקר בדינא, משקר בתקוני מלפא. מאן תקוני מלפא. אינון דאתמר, דכתיב עושה חסד משפט וצדקה בארץ. וכתוב פי באלה חפצתי נאם יי'. וכלא האי בהאי תליא. (ג"א והלא בהאי תליא) רבי יוסי אמר, אלין אינון תקוני כרסייא, דכתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכוון כסאך. וכתוב (ישעיה טז) והוכן בחסד (דף קכ"ב ע"ב) כסא.

שנינו, אמר רבי יהודה, מי שמשקר בדין, משקר בתקוני המלף. מהם תקוני המלף? אותם שנאמר, שכתוב עשה חסד משפט וצדקה בארץ. וכתוב פי באלה חפצתי נאם ה'. והכל תלוי זה בזה (הלא בזה תלוי). רבי יוסי אמר, אלה הם תקוני הכסא, שכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכוון כסאך. וכתוב (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא.

אדרא דמשכנא

תנאי ברזא דרזין, רישא דמלפא, אתתקן בחסד ובגבורה. בהאי רישא, תליין שערי, נימין על נימין, דאינון כל משיכותא דמתאחדן בהו עלאי ותתאי. מארי דמארין, מארי דקשוט, מארי דמתקלא, מארי דיבבא, מארי דיללה, מארי דדינא, מארי דרחמי, וטעמי אורייתא, ורזי אורייתא דכין, מסאבן, פלהו אקרון שערי דמלפא, פלומר משיכותא דאתמשך ממלפא קדישא, וכלא נחית מעתיקא סתימאה. (קדישא).

מצחא דמלפא, פקידותא דחייבא, פד אתפקדן בעובדייהו, וכד אתגלגין חובייהו, פדין אקרי מצחא דמלפא. פלומר, גבורה אתתקף בדינוי, ואתפשט בסטרוי, ודא אשתני ממצחא דעתיקא קדישא, דאקרי רצון.

עיינין דמלפא, אשגחותא דכלא, אשגחותא דעלאין ותתאין, וכל אינון מארי אשגחותא הכי אקרון. בעיינין, גווינין אתאחדן, ואינון גווינין אקרון, כל אינון מארי אשגחותא דמלפא, כל חד פפום ארחיה, וכלהו גווינין דעינא אקרון. כמה דאתתזי אשגחותא דמלפא, הכי גווינין מתערין. גביני דעיינין, אקרון, אתר דיהבין אשגחותא, לכלהו גווינין מארי

אשגחותא. הני גבינין לגבי דלתתא, גבינין לאשגחותא מההוא נהרא דנגיד ונפיק, אתר לאתמשכא מההוא נהרא, לאסתחאה בחורא דעתיקא, מחלבא דנגיד מאמא. דכד גבורה מתפשטא, ועיינין מלהטן בגוון סומקא, נהיר עתיקא קדישא חורא דיליה, ולהטא באמא, ואתמלייא מחלבא, וינקא להני, (לכלא) ואסתחן פלהו עיינין, בההוא חלבא דאמא, דאתנגיד ונפיק תדיר. הךא הוא דכתיב, (שיר השירים ה) רוחצות בחלב. בחלב דאמא, דנגיד תדירא ולא פסיק.

חוטמא דמלפא קדישא, תקונא דפרצופא, פד מתפשטן גבורן, ומתאחדן פחדא, אינון חוטמא דמלפא קדישא. ואינון גבורן מחד גבורה אחידן ונפקין. וכד דינין מתערין, ונפקין מסטרייהו, לא מתבסמן, אלא בתנא דמדבחא. וכדין פתיב, (בראשית ח) וירח יי' את ריח הניחוח. שאני חוטמא דעתיקא, דלא אצטריך, דחוטמא דעתיקא, אךף אפים בכלא אקרי, וההוא נהירו דחכמתא סתימאה, אקרי חוטמא דיליה. והיינו תהלה, דכתיב, (תהלה לדוד ובתיב) ישעיה מח) ותהלתי אחטם לך. ועל דא אתער דוד מלפא, (תהלים קמה) תהלה לדוד וגו'.

אודנין דמלפא, פד רעוא אשתכח, ואמא נקא, ונהירו דעתיקא קדישא אתנהיר, מתערין נהירו דתרין מוחי, ונהירו דאבא ואמא, פל אינון דאקרון מוחי דמלפא, ומתלהטין פחדא. וכד מתלהטן פחדא, אקרון אזני יי'. דהא אתקבילת צלותהון דישראל. וכדין אתערותא לטב ולביש, ובאתערותא דא, מתערין מארי דגדפין, דנטלין קלין דעלמא, וכלהו אקרון אזני יי'.

אנפוי דמלפא, נהירו דאבא ואמא, ואתפשטותא דלהון, דנהרין וסחרין, ולהטין בהאי רישא דמלפא. וכדין סהדותא אסתהד במלפא (נ"א במלפא דמלפא) מנייהו. דיוקנא דמלפא, יקירותא מפלא. מרישא שארי חסד עלאה, וגבורה. ונהירו דאבא ואמא אתפלג, נהירו דאבא בתלת נהורין, ואמא בתרין, הא חמשה. חסד וגבורה פחד נהורא, הא שיתא. לבתר אתעטר חס"ד, ואתלהיט (ואתנהיר) בתרין נהורין דאתנהיר ואינון תמנייא. (נ"א לבתר אתעטר) וגבורה, אתנהיר פחד, הא תשעה. וכד מתחפרן פלהו נהורין פחדא, אקרון דיוקנא דמלפא, וכדין פתיב, (ישעיה מב) יי' פגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו'.

שבון דמלפא, הכי תאנא, פד אתנהיר נהירו דאבא, נהיר בתלת נהורין. מחד נהורא, נהיר חסד עלאה. מחד נהורא, אתנהיר נהירו דאקרי מוחא דמלפא. וחד נהורא, הוה תלי, עד דאתנהיר נהירו דאמא. וכד

אתנהיר אתנהיר בחמש נהורין.

במאי אתנהיר, מחד שבילא דטמיר וגניז, (דף קכ"ג ע"א) דאתדבק ביה אבא, דכתיב, (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט וגו'. כמה דאתדבק דכורא בנוקבא, ואתעברת, ואולידת, ואפיקת חמש נהורין. (ד"א מאינון חמש) ומאינון חמש נהורין, אתגליפו חמשין תרעין, דנהורין סגיאין. חמשין אינון, לקבליהון, תשע וארבעין פנים טהור, תשע וארבעין פנים טמא, באורייתא, אשתאר חד, והאי חד אתנהיר בכלא, וההוא דאבא, הוה תלי. פד מתחברן פחדא, ומתישבן במלפא, אקרון שפון דמלפא. ובגיני כה, גזר מלין דקשוט.

ופומא, בהו תלייא, פתיחותא דפומא. מאי פומא. אלא דעת גניז בפומא דמלפא, דאקרי תפארת. פשיטותא דתפארת, דכל אוצרין וכל גוונין אתאחדן ביה. דכתיב, (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו. וההוא דעת, הוא גניז, באימא ומלפא. ומלייא כל אדרין ואכסדראין. וכד אתער נהירו דביה ונפיק, כדין אקרי פה יי. ושפון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא, בשעתא דאתערען בההיא נהירו דדעת, מתחברן פחדא, ומלין אתגזרו בקשוט, בחכמה בתבונה ובדעת. וכדין, כל מלין דקודשא בריך הוא, באלין אתגזרו.

נהרין תלת אלין, ועיילין בגו לגו, ואתעטרו בחד. וכד מתחברן בעטורא חד, כדין (ס"א וכד מתחברן תלת אלון בעטורא חד ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד כדיו) אקרון (שיר השירים ה) חכו ממתקים. ואינון חיה דמלפא, ואקרון, מתיקא דמלפא. ועל האי כתיב, (תהלים לד) טעמו וראו כי טוב יי. ובהאי חיה, תליין כל אינון שליטין והורמנין דמלפא, דכתיב, (תהלים לג) וברוח פיו כל צבאם.

בהאי חיה שלימותא דכלא אשתכח. ובגיני כה, כל אתון דאינון בהאי אתר שלימותא אתחזייא בהו. אחה"ע, א', (ג"ה) נהירו דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין. ח', נהירו דחכמתא, דלא אשתכח ולא אתדבק דכתיב, (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה. ה', נהירו דאימא, דנהיר ונגיד ונפיק, ומשקי לכלא, וינקא לבנין, עד דמטי ההוא רבות, ומלי לצדיק, ואיהו אתקטר בנוקבא תפאה, ואתברכא מגיה, ולא מתפרשין דא מן דא. חוור מגו סומק, דכתיב, (שיר השירים ד) הר המור גבעת הלבונה. ע', נהירו דשבעין אנפין, דאתזנו מהאי רוחא, דנפיק מן פומא, כדין שבעין שמהן דקודשא בריך הוא. לקבלהון בארעא, (בראשית מו) כל הנפש לבית יעקב הפאה מצרימה שבעים. דהא יעקב אילנא בארעא, ואינון שבעין נפש, שבעין ענפין.

מאלין אתוון, נהירין ארבע אחרנין. מא' נהיר גימ"ל, דאיהי אגר טב
 לצדיקייא, דאקרי גמול, ועל דא כתיב (ישעיה נח) אז תתענג על יי'.
 מח' נהיר יו"ד, דהיא חכמה, פלא אסתים ביו"ד, דאיהי סתימא מפל
 סטרוי, ובגין פה, לא אשתכח, דכתיב, (איוב כח) ולא תמצא בארץ החיים.
 מה', נהיר פ"ף. דאיהו נהירו ומשח רבות, דאתרק מאימא, לההוא אתר
 דאתקרי קרן, ואקרי קרן היובל. ודא מלכות דוד. ובגין פה, לית משיחא,
 אלא ברזא דכ"ף.

ק' מע' נהיר ק', פמה דע' שבועין, פה ק' מאה, דאינון שלימו, והכי הוא,
 ובגין פה, בהאי חיה שלימו דכלא. (ד"א שלמא דכלא) וכל מאן דיידע רזא
 דא, ואזדהר ביה, זפאה חולקיה.

גופא דמלפא, אתפשטותא דתפארת, דגוונין ביה מתחברן. דרועין
 דמלפא, נהירו דחסד וגבורה. ובגין פה ימין ושמאל. מעוי בדעת
 אתתקנו, עייל ברישא, אתתקן ואתפשט לגו, ובגו גופא.

שוקין אתאחדן בתרין נהורין, ואינון תרין נהורין ממש. שוקין ותרין
 פליין. פלהו (ס"א תליו ומתחברו) מתחברן באתר חד, דתמן אתפנש פל
 רבות, וכל משחא דגופא. ומתמן, שריין פל ההוא רבות, לאתר דאתקרי
 יסוד עולם. יסוד, מההוא אתר דאקרי עולם. ומאן איהו. נצח והוד, ועל
 פה, יי' צבאות שמו בריה הוא בריה שמייה לעלם ולעלמי עלמין.

פל הני תקונין, אתיין לאתחברא בחד, עד דכל רבות קדשא, נטיל פלא
 האי יסוד, ואשדי לנוקבא, ומתברכא מגיה. אימתי מתברכא (דף קכ"ג)
 מגיה. בשעתא דאתתקנו דינין דלתתא. וכד דינין מתתקנין לתתא,
 מתתקנין לעילא, וכל תקונין דמלפא, בחדוותא, בשלימו, דאינון שמא
 קדישא, והוה כלא חד. וכדין הוא שארי בגווייהו, דכתיב, (תהלים פב) אלהים
 נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט.

וכד דינין לא מתתקנו לתתא, פביכול הכי לעילא. דכל תקונין לא מתישרון
 הכי, דהא אימא אסתלקת מעל בנין, ובנין לא ינקי, דהא יסוד לא
 אשדי בנוקבא, וכל דינין מתערין, וחויא תקיפא שלטא. פביכול, תקוני
 מלפא על דינא אסתלקו, דכיון דהאי נוקבא לא מתברכא, וצדיק לא
 נטיל. וחויא תקיפא שלטא. ווי לעלמא דינקא מנייהו.

אמר רבי אלעזר, פל הני תקונין, אבא גלי לון, בגין דלא ייעול בכסופא
 לעלמא דאתי. השתא אמאי אצטריכו לאתגלאה. אמר ליה רבי
 אבא, ההוא דאנא פתבנא מבוצינא קדישא, אמניא (פתבניה) לגבי חבריא,
 דהא אינון ידעין מלין, והא אצטריף למנדע, דכתיב, (שמות י) וידעתם פי

אָנִי יי'. וְכָתִיב (שמות כט) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יי'. בְּגִין דְּאֲתִישְׁבֵן מְלִין. בְּלַפְנָא. וּמִפְּאֵן וְלִהְלָאָה, סְתִימִין מְלִין בְּגִינוּן. זַפְּאָה חוּלְקָנָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְּהָא עַד פְּעֵן בּוּצִינָא קְדִישָׁא אֲתַעֲטֵר, בְּמִלִּין דְּבַגְוּוֹן.

תָּא חֲזִי, אָנָא חֲזִינָא לִיה בְּחֲלָמָא, וְשְׂאִילָנָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא קָמִיה דְּמַר, י' דְּאִיהִי חֲכָמָה, וְהֲכִי הוּא וְדָאִי. ה' אָמַאי אִיהוּ בִינָה. אָמַר לִי, תָּא חֲזִי, הָא כְּתִיב (בראשית ב) וַנְּהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. מָאן הוּא נְהָר דִּיּוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא בִינָה. וּבְגִין פְּךָ הֵהוּא נְהָר, י' סְתִימִין בְּגִוּוִיה. וְיו"ד פְּשִׁיט נְהָרָא דָּא מְפָל סְטֵרוּי. וְדָא הִיא ה', בְּגִין פְּךָ הוּא י"ה. לְבַתֵּר אַפִּיקַת בֵּין תְּחוּתָה דְּאִיהוּ ו', פְּגִוּוֹנָא דָּא ה'. לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאַפִּיקַת הַאי בֵּן, וְשׁוּיָה לְקָמָה, וּבְגִין פְּךָ י"ו, דְּהָא ו' לְקָמָה יְתִיב, לִינְקָא לִיה. וְעַל פְּךָ תְּנִינָן בְּמִתְנִיתָא דִּילָן, ה' ד' הוּת, מְדַאֲתַחְפֵּר דְּכוּרָא עֲמָה אֲתַעֲפֵרַת מְחַד בֵּן, וְאַקְרִי ה'. לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאַפִּיקַת ו' הֵהוּא בֵּן, וְקָאִים לְקָמָה. וְעַל הַאי כְּתִיב, וַנְּהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, מְנִיָּה נְפִיק וְדָאִי, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, לִינְקָא לִיה.

חֲוִינָא אַחִיד בִּיְדִיה, (נ"א ביה) וְנָשִׁיק בִּידוּי. אָנָא בְּהַאי עֲדוּנָא אֲתַעֲרָנָא, בְּכִי וְחִינָא, וְהוּוּ תִלְתָּא יוֹמִין דְּלָא אַכִּילָנָא מִיְדִי. חַד מְחַדְוֹתָא, וְחַד דְּלָא זְכִינָא לְמַחְמִי לִיה זְמָנָא אַחְרָא. וְעַם כָּל דָּא, בִּיה אֲתַקְשְׁרָנָא תְּדִירָא. דְּהָא כַּד נְהִירָא לִי שְׁמַעְתָּתָא, חֲמִינָא דִּיּוֹקְנִיָּה, דְּאֲתַעֲרָ קָמָאי, זַפְּאִין אִינוּן צְדִיקָיָא, בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תהלים קמ) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׂרָיִם אֶת פְּנִיךָ. (ע"כ האדרא).

וּבְכַל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו' (שמות כג) מָאִי תִשְׁמְרוּ, תִּשְׁמְרוּ מִיבְעִי לִיה. אֲלָא תִשְׁמְרוּ וְדָאִי, מָאִי אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם, כְּלוּמַר דְּאֲגִזִּימִית לְכוּן עַל מִימַר פּוֹלְחָנִי. תִּשְׁמְרוּ, דְּלָא יִמְטִי עֲלֵיכוֹן שׁוּם פִּישׁ. תִּשְׁמְרוּ מֵהֵיא שְׁמִירָה וְנִטְוֹרָא דִּילִי בְּלָבַד. וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְפִּירוּ, לֹא תִזְפִּירוּ כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. דְּכַר אַחַר וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְפִּירוּ, כְּלוּמַר, לֹא תִסְבְּכוּן, דְּתַפְלוּן בִּינִי עִמְמִיא בְּאַרְעָא אַחְרָא. וְיִקְוִים בְּכוּ מַה דְּכְתִיב, (דברים כח) וְעַבַּדְתָּ שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים וְגו'.

וּבְכַל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו' (שמות כג) מָאִי תִשְׁמְרוּ, תִּשְׁמְרוּ מִיבְעִי לִיה. אֲלָא תִשְׁמְרוּ וְדָאִי, מָאִי אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם, כְּלוּמַר דְּאֲגִזִּימִית לְכוּן עַל מִימַר פּוֹלְחָנִי. תִּשְׁמְרוּ, דְּלָא יִמְטִי עֲלֵיכוֹן שׁוּם פִּישׁ. תִּשְׁמְרוּ מֵהֵיא שְׁמִירָה וְנִטְוֹרָא דִּילִי בְּלָבַד. וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְפִּירוּ, לֹא תִזְפִּירוּ כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. דְּכַר אַחַר וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְפִּירוּ, כְּלוּמַר, לֹא תִסְבְּכוּן, דְּתַפְלוּן בִּין עִמְמִים בְּאַרְץ אַחְרָת, וְיִקְוִים בְּכֶם מַה שְׁפָתוֹב (דברים כח) וְעַבַּדְתָּ שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים וְגו'.

דָּבַר אַחַר וּבְכַל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדָה בְּךָ וְגו', לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זֶר וְגו'. אָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. הֲנִי קָרָאֵן, אֶמְרֵן דְּיוד בְּרוּחַ קְדָשָׁא, וְאֵית לְאַסְתָּפֵל בְּהוּ. שָׁמַע עַמִּי בְּכַמְה אַתְרִין אַזְהָרָא אֹרִייתָא לְבַר נָשׁ. בְּכַמְה אַתְרִין קְדָשָׁא בְרִיף הוּא אַזְהִיר בֵּיה בְּבַר נָשׁ. וְכֹלָא לְתוּעֵלְתָא דְבַר נָשׁ. בְּגִין דִּינְטֵר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, דְּכָל מָאן (דף קכ"ד ע"א) דִּינְטֵר אַרְחֵי דְאֹרִייתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּה, כְּמָאן דְאִשְׁתַּדַּל בְּשָׂמָא קְדִישָׁא.

דִּתְנִינָן, אֹרִייתָא כְּלָא שָׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. וּמָאן דִּמְשַׁתְּדַל בְּה, כְּמָאן דִּמְשַׁתְּדַל בְּשָׂמָא קְדִישָׁא. בְּגִין דְאֹרִייתָא כְּלָא, חַד שָׂמָא קְדִישָׁא הוּא. שָׂמָא עֲלָאָה, שָׂמָא דְכֻלִּיל כֹּל שְׂמָהָן. וּמָאן דִּגְרַע אוֹת חַד מִינְה, כְּאִילוּ עֶבֶיד פְּגִימוֹתָא בְּשָׂמָא קְדִישָׁא. תְּאֵנָא, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכִּירוּ, לֹא תוֹסִיף עַל אֹרִייתָא, וְלֹא תִגְרַע מִינְה. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, דָּא מָאן דִּיתַעֲסַק בְּסַפְרֵין אַחְרָנִין, דְּלֹא מִסְטָרָא דְאֹרִייתָא. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיה, דְּאָסוּר אֶפְּלוּ לְאִדְפְּרָא לוֹן, וְלִמְיֵלֶף מִנִּיּוּהוּ טַעְמָא, כֹּל שְׂכָן עַל אֹרִייתָא.

רַבִּי יְהוּדָה מִתְּנִי הֵכִי, מָאִי טַעְמָא כְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְסָמִיךְ לִיה אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. אֵלָּא, מָאן דְּלֹא נָטִיר הַאי כְּמָאן דְּלֹא נָטִיר מְהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דִּבְיָה אַחִידָא מְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שָׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין, דִּהָא כְּלָהוּ אַחִידָן בְּשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְעַל דָּא תְנִינָן, מָאִי דְכְּתִיב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, מְשׁוּם דְּבָהוּ תְלִיא מְהִימְנוּתָא.

דָּבַר אַחַר וּבְכַל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ - רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדָה בְּךָ וְגו', לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זֶר וְגו'. אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. הַפְּסוּקִים הִלְלוּ אֶמְרֵם דְּיוד בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וַיֵּשׁ לְהַתְּבוּנָן בְּהֵם. שָׁמַע עַמִּי - בְּכַמְה מְקוֹמוֹת הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה אֶת הָאָדָם, בְּכַמְה מְקוֹמוֹת מְזַהֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, וְהַכֵּל לְתוּעֵלַת הָאָדָם כְּדִי שִׁישְׁמַר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה. שְׂפָל מִי שִׁישְׁמַר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה וּמְשַׁתְּדַל בְּה, כְּמִי שִׁישְׁמַר בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ.

שְׁשִׁנְיָנוּ, כֹּל הַתּוֹרָה הִיא שְׂמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִי שִׁישְׁמַר דִּלְבַּד בְּה כְּמִי שִׁישְׁמַר בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, מְשׁוּם שְׂפָל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קְדוֹשׁ אֶחָד, שֵׁם עֲלִיּוֹן, שֵׁם שְׂכּוּלָל אֶת כֹּל הַשְּׂמוֹת, וּמִי שִׁגְוָרַע מִמֶּנָּה אוֹת אַחַת כְּאִלוּ עָשָׂה פְּגָם בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. שְׁנִינָנוּ, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכִּירוּ - לֹא תוֹסִיף עַל הַתּוֹרָה וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנָּה. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים - זֶה מִי שִׁישְׁמַר בְּסַפְרֵים אַחֲרִים שְׂאִינָם מִצַּד הַתּוֹרָה. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ - שְׂאִסוּר אֶפְּלוּ לְהִזְכִּירָם וְלִלְמַד מֵהֶם טַעַם, כֹּל שְׂכָן עַל הַתּוֹרָה.

רַבִּי יְהוּדָה שׁוֹנֶה כֶּף, מָה הַטַּעַם כְּתוּב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְסוּמָךְ לוֹ אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר? אֵלָּא מִי שְׂמִי שְׂלֹא שׁוֹמֵר אֶת זֶה, כְּמִי שְׂלֹא שׁוֹמֵר אֶת אֲמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׂבּוּ הַדְּבָר אַחוּזוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שָׂאָר חֻגִים וְהַזְּמַנִּים, שְׁתֵּרִי כֹלָם אַחוּזִים בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה שְׁנִינָנוּ, מָה שְׂכָתוּב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, מְשׁוּם שְׂבָהָה תְּלוּיָה הַאֲמוּנָה.

וְרָאָה כָּל זְכוּרָךְ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל זְכוּרָךְ מִמֶּשׁ, מִשּׁוּם שְׁנוּטָלִים בְּרָכָה מִהַמְעִין שֶׁל הַנַּחֲל. מִכָּאן שְׁנֵינוּ, כָּל בֶּן יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְוָל, צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, מִשּׁוּם שְׁנוּטָל בְּרָכָה מִמְּבוּע הַנַּחֲל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כְּכֹרֶת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְכֹתוֹב אֵל פְּנֵי הָאָדָם ה', כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, שֶׁמֶשׁ מְרִיקִים בְּרֻכּוֹת וְנוּטָלִים בְּרָכָה. אֲשֶׁרִי חִלַּקְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׂאֵר הַעַמִּים.

פַּעַם אַחַת עָלוּ יִשְׂרָאֵל לַחַג אֶת הַחַג, וְהִתְעַרְבוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת עִמָּם, וְאוֹתָהּ שָׁנָה לֹא נִמְצְאָה בְּרָכָה בְּעוֹלָם. בָּאוּ וְשָׂאוּ אֶת רֹב הַמְּנוּנָא סְבָא. אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם בְּתַחֲלָה סִמֶּן לָזֶה? אָמְרוּ לוֹ, רְאִינוּ סִמֶּן, שֶׁשָּׂשְׁבָנוּ מִשֶּׁם כָּל הַדְּרָכִים הִיוּ סְתוּמִים מִמֵּם, וְעָנָן וַחֲשֻׁכָה נִמְצְאוּ, שֶׁלֹּא יָכְלוּ לִלְכַת כָּל אוֹתָם שְׂעָלוּ לְשָׁם. וְעוֹד, בְּשַׁעַה שֶׁנִּכְנְסְנוּ לְהִרְאוֹת, פְּנֵי הַשָּׁמַיִם נִחְשְׁכוּ וְנִגְזְזוּ. (פְּתִירָא) אָמַר לָהֶם, וַדַּאי אוֹ שֵׁשׁ בָּכֶם אֲנָשִׁים לֹא נִמְוָלִים, אוֹ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת עָלוּ עִמָּכֶם, שֶׁהָרִי לֹא הִתְבָּרְכוּ בְּאוֹתָהּ שַׁעַה, פֶּרֶט לְאוֹתָם יִשְׂרָאֵלִים שֶׁנִּמְוָלוּ, וּבְאוֹת הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה מִסְתַּפֵּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ אוֹתָם.

לְשָׁנָה הַאַחֲרֵת עָלוּ, וְעָלוּ אוֹתָם עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, שֶׁהִתְעַרְבוּ עִמָּם כְּשֶׁהָיוּ אוֹכְלִים קְרֻבָּנוֹת וְהָיוּ שְׂמֵחִים. וְרָאוּ אֶת אוֹתָם עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת שֶׁדְּפוּסִים בְּקִשְׁרֵיהֶם לְקִשֵׁר הַכֶּתֶל. הַשְּׂגִיחוּ בָהֶם שֶׁכֵּלֶם מְבָרְכִים וְהֵם לֹא בָּרוּ. בָּאוּ וְאָמְרוּ אֶת הַדְּבָר לְבֵית הַדִּין.

וְרָאָה כָּל זְכוּרָךְ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל זְכוּרָךְ מִמֶּשׁ. בְּגִין דְּנִטְלִין בְּרַבְתָּא, מִמְּבוּעָא דְנַחֲלָא. מִכָּאן תְּנִינָן, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאַתְגָּזֵר, בְּעֵי לְאַתְחִזָּא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנִטְלִין בְּרַבְתָּא, מִמְּבוּעָא דְנַחֲלָא. הָדָא הוּא זְכָתִיב, (דְּבָרִים טו) כְּכֹרֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְכָתִיב אֵל פְּנֵי הָאָדָם יְיָ, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּמִתְמָן מְרִיקָן בְּרַבְתָּא, וְנִטְלִין בְּרַבְתָּא. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין.

זְמַנָּא חָדָא, סְלִיקוּ יִשְׂרָאֵל לְמַחַג חַגָּא, וְאַתְעַרְבוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת בְּהַדְיָיהוּ, וְהָהוּא שְׂתָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּרַבְתָּא בְּעַלְמָא. אָתוּ שְׂאִילוּ לְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, אָמַר לָהּ, חֲמִיתוּן סִימָנָא בְּקַדְמִיתָא בְּהָאִי. אָמְרוּ לִיהּ, סִימָנָא חֲמִינָן, דְּכַד תְּבִנָּא מִהֶתֶם, כָּל אַרְחִין אֲסִתִּימוּ מִמֵּיא, וְעַנְנָא, וַחֲשׁוּכָא אֲשַׁתְּכַח, דְּלֹא יִכְלִין לְמַהֵךְ כָּל אֵינוּן דְּסְלִיקוּ לְתַמָּן. וְעוֹד, בְּשַׁעַתָּא דְּעָאֲלָנָא לְאַתְחִזָּאָה אִפִּי שְׂמֵיא אֲתַחֲשָׁכוּ וְאַתְרַגִּיזוּ. (אַתְרַגִּישׁ בַּחֲמָא) אָמַר לָהּ, וַדַּאי אוֹ אֵית בִּינֵינִיכוּ בְּנֵי נִשָּׂא דְלֹא אֲתַגָּזְרוּ, אוֹ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת סְלִיקוּ בְּהַדְיָיכוּ. דְּהָא לֹא אֲתַבְּרַכְּאָן בְּהֵיא שַׁעַתָּא, בַּר מֵאֵינוּן יִשְׂרָאֵל דְּאַתְגָּזְרוּ. וּבְהָאִי אֶת קַדִּישָׁא מִסְתַּפֵּל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְרִיךְ לוּן.

לְשַׁתָּא אַחֲרָא סְלִיקוּ, וְסְלִיקוּ אֵינוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, דְּאַתְעַרְבוּ בְּהַדְיָיהוּ, כִּד הוּוּ אַכְלִין קְרַבְנֵינֵיא, וְהוּוּ חָדָאן. וְחָמוּ לְאֵינוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, דְּטַפְסָאן בְּקוּטְרֵייהוּ לְקוּטְרָא דְכּוֹתְלָא. אֲשַׁגְּחוּ בְּהוּ דְכֻלָּא מְבָרְכִין, וְאֵינוּן לֹא בְּרִיכוּ. אָתוּ וְאָמְרוּ מְלָה לְבֵי דִינָא, אָתוּ וְשְׂאִילוּ לוּן, הָאִי דְאַכְלֵתוּן,

חולקא דלכוון, מאן קורבנא הנה. לא הנה בידיהו. בדקו ואשפחו דאינון עובדי עבודת פוכבים ומזלות, וקטלו לון. אמרו, בריך רחמנא דשזיב לעמיה, דודאי לית ברכתא שריא, אלא בישראל, זרעא קדישא, בני מהימנותא, בני קשוט. וההיא שתא אשתכח ברכתא בעלמא, בשלימו. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

רבי חייא אמר, בזכות ישראל גזירין, אתפנעו שנאיהו תחותיהו, וירתי אחסנתהוון. תא חזי מה כתיב, (שמות לד) יראה כל זכורף. וכתיב בתריה, פי אורישי גוים מפניך והרחבתי את גבלך. דקודשא בריך הוא עקר דיורין מאתרייהו, ואתיב דיורין, לאתרייהו. ובגיני כף יראה כל זכורף את פני האדון יי. רבי יהודה אמר, האדון. כמה דכתיב, (ישעיה י) הנה האדון יי צבאות מסעף פארה וגו', ויצא חוטר וגו', וכלא חד, מעקר דיורין ואתיב דיורין. רבי יצחק אמר, אית אדון, ואית אדון, וכלא בחד תליא.

רבי יהודה אמר, אדני: אלף דלית נון יוד, קדשא בריך הוא אקרי, (דף קכ"ד ע"ב) וההוא דאקרי, כמה דאיהו כתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר, (יתוקאל א) מראת אלהים. מראת כתיב. ומהו מראת. שלימו דכלא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (נ"א מראת איהו א' כו') מראת למאי אי אלף דלית נון יו"ד, האי אקרי ככתבו, והאי לא אקרי ככתבו, ובגיני כף אקרי בהאי, ועל כף מראת אלהים פתיב.

רבי יהודה אמר, לזמנין, עלאין אקרון בשמא דתפאין. ולזמנא, תפאין אקרון בשמא דעלאין. האדון יי, בשמא עלאה אדני הוא. ולפעמים תחתונים נקראים בשם העליונים. האדון ה' - בשם עליון הוא אדני, והרי בארנו הדברים.

באו ושאלו אותם. אמרו, זה שאכלתם, החלק שלכם איזה קרבן היה? לא היה בידם. בדקו ומצאו שהם עובדי עבודת פוכבים ומזלות והרגו אותם. אמרו, ברוך הרחמן שהציל את עמו, שודאי אין ברכה שרויה אלא רק בישראל, הנרע הקדוש, בני האמונה, בני האמת. ואותה השנה נמצאה ברכה בעולם בשלמות. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

רבי חייא אמר, בזכות ישראל מהוילים, נכנעים שונאים תחתיים ויורשים נחלתם. בא וראה מה כתוב, יראה כל זכורף. וכתוב אחריו, פי אורישי גוים מפניך והרחבתי את גבלך. שהקדוש ברוך הוא עוקר דיורים ממקומם ומושיב דיורים למקומם, ומשום כף, (שמות לד) יראה כל זכורף את פני האדון ה'. רבי יהודה אמר, האדון, כמו שכתוב (ישעיה י) הנה האדון ה' צבאות מסעף פארה וגו', ויצא חטר וגו'. והכל אחד, מעקר דיורים ומושיב דיורים. רבי יצחק אמר, יש אדון ויש אדון, והכל באחד תלוי.

רבי יהודה אמר, אדני - אלף דלית נון יוד, הקדוש ברוך הוא נקרא, ואותו שנקרא כמו שהוא כתוב, ומיהו? רבי יוסי אומר, מראת אלהים. מראת כתיב. ומהו מראת? שלמות הכל - יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (מראת הוא א' כו') מראת למה הוא אלף דלית נון יו"ד? זה נקרא ככתבו, וזה לא נקרא ככתבו, ומשום כף בזה נקרא, ועל כף מראת אלהים כתיב.

רבי יהודה אמר, לפעמים עליונים שנקראו בשם תחתונים, ולפעמים תחתונים נקראים בשם העליונים. האדון ה' - בשם עליון הוא אדני, והרי בארנו הדברים.

ובגוונים רבים נתפרשו הדברים, והכל אחד. ברוך הרחמן וברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח, (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מה הטעם ישקני? יאהבני היה צריך להיות! למה ישקני? אלא כף שנינו, מה נשיקות של דבקות של רוח ברוח, שבגלל כף נשיקה בפה, שהרי תפה הוא המוציא והמקור של הרוח, ולכן נשיקות בפה בחביבות, ודבקים רוח ברוח, שלא נפרדים זה מזה.

ורכן מי שמוציא נשמתו בנשיקה, נדבק ברוח אחרת, ברוח שלא נפרדת ממנו. והינו נקרא נשיקה. ועל זה אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו, להדביק רוח ברוח, שלא יפרד זה מזה.

כי טובים דודיך מינין, מאי בעי הכא יין, והא כתיב (ישעיה כח) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך, מה הטעם כאן יין? רבי חייא אמר, מיינה של תורה. רבי חזקיה אמר, זה שכרוב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש. ועל זה כתוב כי טובים דודיך מינין, לחדות הלב. מינין - שמשמחני יותר מהכל.

רבי יהודה אמר, כתיב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. למה בכה? אלא בנשיקות הרוח בה לא יכל הלב לסבל, ובכה. ואם תאמר, הרי כתוב וישקוהו ויבכו? שנינו, למה נקוד על וישקוהו? אלא שלא נדבקה בו רוח כלל, ועל זה כתוב ונעטרות נשיקות שונא. מה זה (משלי כו) ונעטרות נשיקות שונא?

והא אוקימנא מלי. ובגוונין סגי אין אתפרשן מלי, וכלא חד. בריך רחמנא בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין.

הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו'. (שמות כג) רבי יצחק פתח, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמא ישקני, יאהבני מיבעי ליה, אמאי ישקני. אלא הכי תנינן, מאי נשיקות אדבקותא דרוחא ברוחא. דבגיני כף נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא, ועל דא נשיקין בפומא, בחביבותא, ודבקין רוחא ברוחא, דלא מתפרשן דא מן דא.

ועל דא מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה, מתדבק ברוחא אחרא. ברוחא דלא מתפרש מניה. והיינו אקרי נשיקה. ועל דא אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו, לאדבקה רוחא ברוחא, דלא יתפריש דא מן דא.

כי טובים דודיך מינין, מאי בעי הכא יין, והא כתיב (ישעיה כח) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך, מאי טעמא הכא יין? רבי חייא אמר, מיינה דאורייתא. רבי חזקיה אמר, דא דכתיב, (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש, ועל דא כתיב, כי טובים דודיך מינין, לחדוותא דלבא. מינין, דחדי לי יתיר מפלא.

רבי יהודה אמר, כתיב, (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך, אמאי קא בכה. אלא באתדבקותא דרוחא בה, לא יכל לבא למסבל, ובכה. ואי תימא, הא כתיב, (בראשית לג) וישקוהו ויבכו. תנינן, אמאי נקוד

וישקוהו, אלא דלא אתדבק ביה רוחא כלל, ועל דא כתיב, (משלי כו) ונעטרות

אֵלָא מִי שְׁנוּשֵׁק בְּחַבִּיבוּת, מְדַבֵּק רוחו בְּרוּחוֹ בְּדַבְקוֹת הַחַבִּיבוּת, וּמִי שֶׁלֹּא נוֹשֵׁק בְּחַבִּיבוּת, זֶה לֹא בְּדַבְקוֹת, אֵלָא וְנִעְתְּרוֹת. מֵה זֶה נִעְתְּרוֹת? גִּסּוֹת, שֶׁלֹּא דְבַקָּה רוחו בְּאוֹתָהּ נְשִׂיקָה וְלֹא נִדְבַק בּוֹ כָּלָל. וּמִשּׁוּם כֶּף כְּתוּב, יִשְׁקֶהוּ מִנְשִׂיקוֹת פִּיהוּ, שֶׁהִיא דְבַקוֹת רוח בְּרוּחַ.

שְׁנִינּוּ, כֹּל זְמַן שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ עִם יִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל נִדְבַקְתָּ רוח בְּרוּחַ, וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֻקִים בַּה', בְּכֹל אוֹתָם גּוֹנֵי הַדְּבֻקוֹת, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה. בְּשַׁעֲה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ, יַדַּע מִשֶּׁה שְׁזוֹ פְּרִישָׁה. אָמַר, (שמות לב) אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. רַבִּי אָבָא אָמַר, מֵה כְּתוּב לְמַעֲלָה מִזֶּה? (שם לד) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תְּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ. מֵה זֶה אוֹמֵר? אֵלָא שֶׁלֹּא לְעֵרֵב דְּבַר תַּחֲתוֹן בְּעֵלְיוֹן, שֶׁלֹּא יִנָּק הַצַּד הַחִיצוֹן מִהַצַּד הַפְּנִימִי. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? זֶה שֶׁבַחוּץ מַצַּד הַטְּמֵאָה, וְזֶה שֶׁלְּפָנִים בְּצַד הַקְּדוּשָׁה. מִי הִיא אִמּוֹ? זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת אִם. בַּחֲלָב אִמּוֹ - שֶׁלֹּא יוֹנֵק מַצַּד זֶה מִי שֶׁלֹּא צָרִיךְ. וְכֹאן כְּתוּב, הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מִשֶּׁה, הָרִי קָבַלְתִּי בְּטַחֲוֹן מִמֶּךָ שֶׁלֹּא תִפְרָד מִעֲמֻנִי, וְדַאי אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבַמָּה יוֹדַע אִפּוּא וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּבַר זֶה לֹא אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלָא בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וּלְהַתְּפִיֵס עִמָּם. לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה רֹצֵה לְלַכֵּת עִם בְּנוֹ, וְלֹא רָצָה לְעֹזֵב אוֹתוֹ. בָּא בְּנוֹ וּפְחַד לְבַקֵּשׁ מִהַמֶּלֶךְ שִׁילָךְ עִמּוֹ. הַקְּדוּשׁ הַמֶּלֶךְ וְאָמַר, הָרִי לְגִינּוֹר פְּלוּנִי יִלָּךְ עִמָּךְ לְשִׁמְרָךְ בְּדַרְךָ. לְאַחַר

נְשִׂיקוֹת שׁוּנָא. מָאִי וְנִעְתְּרוֹת נְשִׂיקוֹת שׁוּנָא. אֵלָא מָאִן דְּנִשְׁיֵק בְּחַבִּיבוּתָא, מִתְדַבֵּק רוחִיה בְּרוּחִיה, בְּדַבְּיָקוּתָא דְּחַבִּיבוּתָא וּמִאֵן דְּלֹא נִשְׁיֵק בְּחַבִּיבוּתָא, לָאוּ בְּדַבְּיָקוּתָא הוּא, אֵלָא וְנִעְתְּרוֹת. מָאִי נִעְתְּרוֹת. גִּסּוֹתָא, דְּלֹא דְבִיק רוחִיה בְּהִיהוּא נְשִׂיקָה. וְלֹא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ כָּלָל. וּבְגִינֵי כֶף כְּתִיב, יִשְׁקֵנִי מִנְשִׂיקוֹת פִּיהוּ, דִּהוּא דְּבַקוּתָא רוחָא בְּרוּחָא.

תָּנָא, כֹּל זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל בְּיִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל אֲתַדְבֵּק רוחָא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֻקִים בֵּינִי, בְּכֹל אֵינוֹן גּוֹוִנֵי דְּבִיקוּתָא, וְלֹא מִתְּפָרְשָׁא דָּא מִן דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְמַר הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ, יַדַּע מִשֶּׁה דְּפְרִישׁוּתָא הוּא. אָמַר (שמות לב) אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, מֵה כְּתִיב לְעֵילָא מִן דָּא, (שמות לד) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תְּבִיא בֵּית יְי' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ. מָאִי קָא מִיָּרִי. אֵלָא דְּלֹא לְעֵרְבָא מִלָּה תַתָּאָה בְּעֵלְאָה, דְּלֹא יִנָּקָא סְטָרָא דְּלִבְר, מִסְטָרָא פְּנִימָאָה. מֵה בֵּין הָאִי לְהָאִי. דָּא דְּלִבְר, מִסְטָרָא דְּמִסְאָבָא. וְדָא דְּלִגּוֹ, בְּסְטָרָא קְדִישָׁא. מָאֵן אִמּוֹ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְקָרִי אִם. בַּחֲלָב אִמּוֹ, דְּלֹא יִנָּק מִהָאִי סְטָרָא, מָאֵן דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ. וְהָכָא כְּתִיב, הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מִשֶּׁה, הָא קָבִילָנָא בְּטַחֲוֹנָא מִינָךְ, דְּלֹא תַתְּפָרֵשׁ מִינָךְ, וְדַאי אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבַמָּה יוֹדַע אִפּוּא וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִלָּה דָּא לָא קָאֵמַר קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָא בְּרַחֲמֵימוּתָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא תַפְּיִסָּא בְּהַדְּיָיְהוּ. לְמַלְכָּא דִּהוּוָה בְּעִי לְמִיזֵל עִם בְּרִיה. וְלֹא בְּעִי לְשַׁבְּקָא לִיה. אֲתָא בְּרִיה, (דף קכ"ה ע"א) וּמִסְתַּפִּי לְמַבְעֵי לִיה לְמַלְכָּא

דיזיל בהדיה. אקדים מלפא ואמר, הא לגיון פלן זייל בהדרך, למנטר לך בארחה. לבתר אמר אסתמר לך מניה, (בארחה) דהא לא גבר שלים הוא. אמר בריה, אי הכי, או אנא אותיב הקא, או את תזיל עמי, ולא אתפרש מינך. כך קדשא בריך הוא, בקדמיתא אמר, הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך. ולבתר אמר השמר מפניו וגו', ביה שענתא אמר משה, אם אין פניך הולכים וגו'.

אתא רבי שמעון, אשפח להו בהאי. אמר, אלעזר ברי שפיר קאמרת. אבל תא חזי, באתר דא לא אמר משה מדי, ולא אתיב מלה לקבליה. מאי טעמא. משום דהקא לא אשתכח פרישותא מניה. והא אוקימנא מלה דא, לגבי חבריאי. ואית דמתני איפכא ולא הכי פירשוה קדמאי. וכד יסתפלו מלי כלא שפיר, וכלא בחד מלה אמרי טעמייהו.

אימתי אתיב משה. בזמנא דאמר, (שמות לג) ושלחתי לפניך מלאך. וכתיב פי ילך מלאכי לפניך, סתם ולא פריש מלה. ועל דא כתיב, הקא, פי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר. אשר אדבר דוקא וכתיב ואיבתי את איביך וצרת את צורריך, וכלא ביה תליא.

רבי יהודה אמר, אי תימא דתרווייהו מלאך ממש, משה לא אתיב עלייהו, דלא חמא דוכתא. אימתי אתיב. בזמנא דכתיב אם אין פניך הולכים וגו'. אמר רבי שמעון, פלל דכלא, משה לא בעא מלאכא. דהא כתיב (שמות לד) ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו.

אמר רבי יהודה, האי דאמר רבי אבא, דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם מיבעי ליה, מאי אמו. ואי

מפן אמר, השמר לך ממנו (בדרך), שהרי אינו גבר שלם. אמר בנו, אם כך, או שאני אשב כאן, או שאתה תלך עמי ולא אפרד ממך. כך הקדוש ברוך הוא, בתחלה אמר, הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך. ואחר כך אמר, השמר מפניו וגו'. באותה שעה אמר משה, אם אין פניך הולכים וגו'.

בא רבי שמעון, מצא אותם בזה. אמר, אלעזר בני, יפה אמרת, אבל בא וראה, במקום הזה לא אמר משה דבר ולא השיב דבר כנגדו, מה הטעם? משום שכאן לא נמצאת פרישה ממנו, והרי בארנו דבר זה לחברים. ויש שונים להפך, ולא כך פרושה הראשונים. וכשיסתכלו הדברים, הכל יפה, וכלם אמרו הטעמים שלהם בדבר אחד.

מתי השיב משה? בזמן שאמר ושלחתי לפניך מלאך. וכתוב, פי ילך מלאכי לפניך. סתם ולא פרש את הדבר. ועל כן כתוב כאן, פי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר. אשר אדבר דוקא. וכתוב, ואיבתי את איביך וצרת את צורריך, והכל תלוי בו.

רבי יהודה אמר, אם תאמר ששניהם ממש מלאך - משה לא השיב עליהם, שלא ראה מקום. ומתי השיב? בזמן שכתוב אם אין פניך הולכים אל תצלנו וגו'. אמר רבי שמעון, פלל של הכל - משה לא רצה מלאך. שהרי כתוב, (שמות לד) ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו. אמר רבי יהודה, זה שאמר רבי אבא, שכתוב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם היה צריך להיות! מה זה אמו? ואם תאמר,

מאי אמו. ואי

כנסת ישראל אמו דסטרא דמסאבא,
- לא כף! שהרי שמעתי שאמר
רבי שמעון, כנסת ישראל האם
הקדושה נאחזה בחלק של
ישראל, שכתוב (דברים לב) כי חלק
ה' עמו.

אמר רבי שמעון, יפה אמרת, וזה
של רבי אבא יפה, והכל תלוי זה
בזה. בא וראה, האם נאחזה להם
למעלה לצד זה ולצד זה, ושנים
הם - אחד לימין ואחד לשמאל.
ומשום כף, מהם לימין ומהם
לשמאל, וכלם תלויים באם
הזאת, האם הקדושה, ונאחזים
בה.

מתי הם נאחזים בה? בשעה
שהאם הזו יונקת מן הצד האחר
והמקדש נטמא, והנחש החזק
מתחיל להתגלות, ואז הגדי יונק
מחלב אמו, ומתעוררים הדינים.
ועל זה ישראל מקדימים
ומביאים בפורים. ובשעה שהם
מביאים אותם, צריכים לומר
ולפתח בלבן, שרצה בכשפיו אלו
לשלט ביצק ובזרע הקדש, ולא
נתנו בידו ולא נמסרו ישראל לצד
זה. ועל זה פתוב, ראשית בפורי
אדמתך וגו', לא תבשל גדי מחלב
אמו. ולא יונק אותו הצד מחלב
אמו, שהרי לא נטמא המקדש,
והדינים לא מתעוררים.

משום כף לא יאכל בשר בחלב
כל זרע הקדש, וכל מי שבא
מהצד הזה, שלא יתן מקום למי
שלא צריך, שהרי במעשה תלוי
הדבר, במעשה שלמטה לעורר
למעלה. אשריהם ישראל מפל
העמים עובדי עבודת פוכבים
ומזלות, שרבונום קורא עליהם,
(שם יד) ובה בחר ה' להיות לו לעם
סגולה. וכתוב (שם) כי עם קדוש
אתה לה' אלהיך. וכתוב (שם) בנים
אתם לה' אלהיכם וגו'.

אתם ליני' אלהיכם וגו'.

תימא, כנסת ישראל אמו דסטרא דמסאבא,
לאו הכי, דהא שמענא דאמר רבי שמעון,
כנסת ישראל אימא קדישא בחולקיה דישראל
אתאחדא, דכתיב, (דברים לב) כי חלק יי' עמו.

אמר רבי שמעון, שפיר קאמרת. והא דרבי
אבא שפיר וכלא דא בדא תליא. תא
חזי, אמא אתאחדא להו לעילא, לסטרא דא
ולסטרא דא, ותרין אינון, חדא לימינא, וחדא
לשמאלא. ובגיני כף, מנהון לימינא, ומנהון
לשמאלא. וכלהו תליין בהאי א"ם, אמא
קדישא, ואתאחדן בה.

אימתי אתאחדן בה. בשעתא דהאי אם ינקא
מסטרא אחרא, ומקדשא אסתאב,
וחויא תקיפא שארי לאתגלאה, כדין גדיא
ינקא מחלבא דאמיה, ודינין מתערין. ועל
דא, ישראל קדמין ומייתאן בפורים, ובשעתא
דמייתין להו, בעיין למימר ולמפתח ביה
בלבן, דבעא בחרשוי אלין, לשלטאה ביצקב,
ובזרעא קדישא, ולא אתייהבו בידיה, ולא
אתמסרן ישראל לסטרא דא. ועל דא כתיב,
ראשית בפורי אדמתך וגו', לא תבשל גדי
בחלב אמו. ולא ינקא ההוא סטרא, מחלבא
דאמיה, דהא לא יסתאב מקדשא, ודינין לא
מתערין.

בגיני כף, לא ייכול בשרא בחלבא כל זרעא
קדישא, וכל מאן דאתי מסטר דא, דלא
יהיב דוכתא, למאן דלא אצטריך, דהא
בעובדא תליא מלתא, בעובדא דלתתא,
לאתערא לעילא. ופאין אינון ישראל מפל
עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, דמריהון
קרי עליהו, (דברים יד) ובה בחר יי' להיות לו
לעם סגולה. וכתיב (דברים יד) כי עם קדוש אתה
ליי' אלהיך (ובלא חד מילתא) וכתיב (דברים יד) בנים

בא וראה, בשעה שישאל לא הכשרו מעשיהם, מה כתוב? (ישעיה א) עמי נגשיו מעולל ונשים משלו בו. דוקא משלו בו, והרי בארנו הדברים בסוד ספרו של שלמה המלך, וכך מצאנו בו. ועוד מצאנו, שכל מי שאוכל מאכל זה שהתחבר כאחד, (א) בשעה אחת או בסעודה אחת, ארבעים יום נראה גדי מקלס בקלפתו אל אותם שלמעלה, וסיעה טמאה מתקרבים עמו, וגורם לעורר דינים בעולם, דינים שאינם קדושים.

ואם מוליד בן באותם ימים, מלויים לו נשמה מהצד האחר, שלא צריך אותו. וכתוב (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדושים וגו'. בא להטמא - מטמאים אותו ודאי, שכתוב (שם) ונטמתם בם. חסר א'. טמאה אטומה יותר מכל, שאין רשות להטהר כף כמו שאר מיני הטמאות שנטהרות. ועוד, שפוחד מחיות רעות, שהרי בעיניהם נמצא גדי וכולו להנזק, שהרי צלם אדם העבר ממנו.

רבי ייסא התיר לאכל תרנגול בגבינה או בחלב. אמר רבי שמעון, אסור לך, שלא יתן איש פתח למינים הרעים. לך לך אומרים לנזיר, סביב סביב לפרם לא תקרב. ודאי אסור לך הוא, שחמרה יש בו כבהמה לשחיטה, ומי שמתיר את זה מה כתוב? (עמוס ב) ותשקו את הנזירים יין. מי שמתיר את זה, כמי שמתיר את זה. וכתוב (דברים יד) לא תאכל כל תועבה. כל - להכליל הכל.

שנינו, במה זכו דניאל, חנניה, מישאל ועזריה שנצלו מאותם נסיונות? אלא משום שלא נטמאו במאכליהם. אמר רבי יהודה, כתוב (דניאל א) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו'.

בפת בג המלך וגו'. ותאנא

תא חזי, בשעתא דישאל לא אתכשרו עובדייהו, מה פתיב, (ישעיה ג) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו. מה פתיב, וזה אוקימנא מלי ברזא דספרא דשלמה מלפא. והכי אשפחן ביה. תו אשפחאן, דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר פחדא. (א) בשעתא חדא, או בסעודתא חדא. ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי, לגבי אינון דלעילא, וסיעתא מסאבא (דף קכ"ה ע"ב) מתקרבין בהדיה, וגרים לאתערא דינין בעלמא, דינין דלא קדישין.

ואי אוליד בר באינון יומין, אוזפין ליה נשמתא, מטטרא אחרא, דלא אצטריכא. וכתוב (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדושים וגו'. אתי לאסתאבא, מסאבין ליה ודאי. דכתיב, (ויקרא יא) ונטמתם בם, חסר א', מטמאות אטימא מפלא, דלית רשו לאתדפאה הכי, פשאר זיני דמטמאות דמתדפין. ותו, דמסתפי מחיון בישון, דהא בעינייהו גדיא אשתכח, ויכיל לאתזקא, דהא צלמא דבר נש אתעבר מגיה.

רבי ייסא, שרי למיכל לתרנגולא בגבינה או בחלבא. אמר רבי שמעון אסור לך דלא יהיב איניש פתחא לזינין בישין. לך לך אמרין נזירא, סחור סחור לברמא לא תקרב. ודאי אסור לך הוא, דחומרא אית ביה, כבעירא לשחיטה. ומאן דשרי האי, מה כתיב (עמוס ב) ותשקו את הנזירים יין, מאן דשרי האי, כמאן דשרי האי וכתוב (דברים יד) לא תאכל כל תועבה, כל, לאכללא פלא.

תאנא, במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה, דאשתזיבו מאינון נסיוני, אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון. אמר רבי יהודה, פתיב (דניאל א) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל

וְשִׁנְיָנוּ בְּסֵתֶר הַמְּשֻׁנָּה, מֵאֲכָל אוֹתוֹ
הַרְשָׁע, בְּשׁוֹר בְּחֻלְבֵּי הָיָה וּגְבִינָה עִם
בְּשׁוֹר, פָּרֹט לְמֵאֲכָלִים אַחֲרֵי, וְזֶה
עָלָה לוֹ עַל שְׁלַחְנוּ בְּכָל יוֹם.

וְדִנְיָאֵל שֶׁנֶּשְׁמַר מְזֵה, כְּשִׁזְרוּקוֹהוּ
לְגַב הָאֲרִיּוֹת, הִשְׁתַּלֵּם בְּצֻלָּם רְבוּנוּ,
וְלֹא שָׁנָה צִלְמוֹ לְצֻלָּם אַחַר, וְלִכְּן
פָּחַדוּ מִמֶּנּוּ הָאֲרִיּוֹת וְלֹא חָבְלוּ
בוֹ. וְאוֹתוֹ רָשָׁע, בְּשַׁעַה שֶׁהֶעֱבְרָה
מִמֶּנּוּ מִלְכוּתוֹ וּמְדוּרוֹ הָיָה עִם חַיִּוֹת
הַשָּׂדֶה, הֶעֱבַר מִמֶּנּוּ צֻלָּם פְּנִי, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם
לֹא נִרְאָה צִלְמוֹ צֻלָּם שֶׁל אָדָם,
וְכָל בְּהֵמָה שֶׁבָּאָה, נִרְאָה לָהּ
בְּצֻלָּם שֶׁל מִינָהּ וּנְקַבְתָּהּ, וְכֻלָּם
הָיוּ בָּאִים עֲלָיו, וּבִכְמָה פְּעֻמִּים
הָיוּ אוֹכְלוֹת אוֹתוֹ חַיִּוֹת הַשָּׂדֶה
זוֹלַת נִגְזֵר עֲלָיו הֶעֱנַשׁ הָזֶה, מִשּׁוּם
שְׁפָתוֹב (חֲבֻקוֹק א) וְהוּא בְּמַלְכִּים
יִתְקַלֵּס, מִשּׁוּם כִּף בְּלִם הִתְקַלְסוּ בוֹ
כָּל אוֹתוֹ זְמַן.

בֵּא וְרָאָה מַה כְּתוּב, וּמִקְצַת יָמִים
עֲשָׂרָה נִרְאָה מִרְאִיהֶם טוֹב (גו) מִן
כָּל הַיְלָדִים הָאֲכָלִים אֵת פֶּת בַּג
הַמְּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיהֶם טוֹב - שְׁצֻלָּם
רְבוּנָם לֹא זָו מֵהֶם, וּמֵאַחֲרֵי זֶה.
מִי גֵרַם אֵת זֶה? מִשּׁוּם שְׁלֹא נִגְעֵלוּ
בְּגַעוּלֵי מֵאֲכָלֵיהֶם. אֲשֶׁרִי חִלַּקְתִּי
שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁפָתוֹב בְּהֶם, וְאֲנִשִּׁי
קִדַּשׁ תִּהְיוּן לִי.

וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה' וְגו'.
וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר - מִי אָמַר? זֶה
שְׁכִינְתָּה. עֲלֵה אֵת ה', כְּפָתוֹב (שְׁמוֹת
ט) וּמֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'.
(וַיִּקְרָא אֵלָיו ה') לְמַה כָּל זֶה? לְקַיֵּם
עִמָּם בְּרִית, כִּי הִרִי נִפְרָעוּ, מַה
שְׁלֹא יֵצְאוּ כִּף מִמְצָרִים, שְׁנִמְלוּ
וְלֹא נִפְרָעוּ, וְכֵאן הִרִי נִפְרָעוּ וְנִכְסְסוּ
בְּבְרִית הַקִּדָּשׁ, שְׁפָתוֹב שֵׁם שֵׁם
לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט. וְשֵׁם נִסְהוּ -
בְּאוֹת הַקִּדָּשׁ הַזֶּה שְׁנִגְלָתָה בְּהֶם,
וְכֵאן הִתְקַיְּמָה בְּהֶם עַל יְדֵי מֹשֶׁה
מִלַּת הַבְּרִית, שְׁפָתוֹב וַיִּקַּח מֹשֶׁה

בְּסִתְיָמָא דְּמִתְנִיתִין, מִיכְלָא דְּהֵוּא רָשָׁע, בְּשָׂרָא
בְּחֻלְבָּא הָוָה וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מִיכְלָן
אַחֲרֵינִין, וְדָא סָלִיק לִיָּה בְּפִתּוּרִיהּ, בְּכָל יוֹמָא.

וְדִנְיָאֵל דְּאִסְתַּמַּר מֵהֵאִי, כִּד רָמוּ יִתְיָה
לְגוּבָא דְּאֲרִיּוֹתָא, אֲשֶׁתְּלִים בְּצוּלָמָא
דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא שְׁנֵי צוּלָמִיָּה לְצוּלָמָא אַחֲרָא,
וְעַל דָּא דִּחְלוּ אֲרִיּוֹתָא מִנִּיָּה, וְלֹא חָבְלוּהוּ.
וְהֵוּא רָשָׁע, בְּשַׁעַתָּא דְּמִלְכוּתָא אֲתַעְדִּי מִנִּיָּה,
(דִּנְיָאֵל ד) וְעִם חַיִּוֹת בְּרָא הָוָה מְדוּרִיָּה, אֲעֵדִי
צוּלָמָא דְּאֲנַפּוּי מִנִּיָּה, וּמֵהֵוּא יוֹמָא, לֹא אֲתַחֲזִי
צוּלָמִיָּה, צוּלָמָא דְּבַר נֶשׁ. וְכָל בְּעִירָא דְּאֲתִי,
אֲתַחֲזִי לִיָּה, צוּלָמָא דְּזִינִיָּה, וְנוֹקְבִיָּה, וְהוּוּ
אֲתִיִּין עֲלִיָּה כְּלָהוּ, וּבְכַמָּה זְמַנִּין הוּוּ אֲכָלִין לִיָּה
חַיִּוֹת בְּרָא, בַּר דְּאֲתַגְזֹר הֵאִי עוֹנֵשָׁא עֲלִיָּה, בְּגִין
דְּכְתִיב, (חֲבֻקוֹק א) וְהוּא בְּמַלְכִּים יִתְקַלֵּס, בְּגִין כִּף,
כִּלָּא יִתְקַלְסוּ בִּיָּה, כָּל הֵוּא זְמַנָּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (דִּנְיָאֵל א) וּלְמִקְצַת יָמִים
עֲשָׂרָה נִרְאָה מִרְאִיהֶן טוֹב מִכָּל הַיְלָדִים
הָאוֹכְלִים אֵת פֶּת בַּג הַמְּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיהֶן
טוֹב, דְּצוּלָמָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן לֹא אֲעֵדִיאוּ מִנְהוּן,
וּמֵאַחֲרֵי אֲעֵדִיאוּ. מֵאֵן גְּרִים הֵאִי. בְּגִין דְּלֹא
אֲתַגְעֵלוּ בְּגִיעוּלֵי מִיכְלִיָּהוּן. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן
דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, וְאֲנִשִּׁי קִדַּשׁ תִּהְיוּן לִי.

וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יי' וְגו'. (שְׁמוֹת
כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר, מֵאֵן אָמַר. דָּא
שְׁכִינְתָּא. עֲלֵה אֶל יי', כְּמַה דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ט)
וּמֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. (ס"א וַיִּקְרָא אֵלָיו
י) אֲמַאי כָּל דָּא, לְקִיָּמָא עֲמָהוּן קִיָּים, בְּגִין
דְּהָא אֲתַפְרְעוּ, מַה דְּלֹא נִפְקוּ הַכִּי מִמְצָרִים,
דְּאֲתַגְזֹרוּ, וְלֹא אֲתַפְרְעוּ, וְהֵכָא הָא אֲתַפְרְעוּ,
וְעֵאלוּ בְּבְרִית קִיָּיָמָא, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת טו) שֵׁם
שֵׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט. דִּיִּיקָא וְשֵׁם נִסְהוּ, בְּהֵאִי
אֵת קִדִּישָׁא, דְּאֲתַגְלִיָּיא בְּהוּ, וְהֵכָא אֲתַקִּיָּים

בהו, על ידא דמשה גזירה דקיימא, דכתיב, ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'.

אמר רבי יצחק מאי דכתיב, וחצי הדם זרק על המזבח, במזבח לא כתיב, אלא על המזבח דייקא. והשתחיתם מרחק, מהו מרחק. כמה דאת אמר (ירמיה לא) מרחוק יי' נראה לי. וכתיב, (שמות ב) ותתצב אחתו מרחק. שנה רבי אבא, שעמדה הלכנה בפגימתה, ובה בשעה זכו ישראל יותר בחלק קדוש, וגזרו ברית קדש עם הקדוש ברוך הוא.

את הדם ויזרק על העם וגו'. אמר רבי יצחק, מה שכתוב וחצי הדם זרק על המזבח, במזבח לא כתיב, אלא דוקא על המזבח. והשתחיתם מרחק, מהו מרחק? כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי. וכתיב (שמות ב) ותתצב אחתו מרחק. שנה רבי אבא, שעמדה הלכנה בפגימתה, ובה בשעה זכו ישראל יותר בחלק קדוש, וגזרו ברית קדש עם הקדוש ברוך הוא.

ואל משה אמר עלה אל יי'. מאי טעמא. אמרה ליה שכינתא, אסתליק לעילא, דהא אנא וישראל, נשתתף פחדא בשלימותא על ידך, מה דלא הוה עד הכא. מה כתיב ויקח משה חצי הדם וגו', פלג ליה לתריין. חצי הדם זרק על העם, וחצי הדם זרק (דף קכ"ד ע"א) על המזבח, כמה דאוקימנא. וכתיב, הנה דם הברית אשר פרת יי' עמכם. וישם באגנת, באגנת פתיב, חסר וא"ו. כמה דכתיב, (שיר השירים ז) שררף אגן הסהר אל יחסר המזג.

ואל משה אמר עלה אל יי'. מאי טעמא. אמרה ליה שכינתא, אסתליק לעילא, דהא אנא וישראל, נשתתף פחדא בשלימותא על ידך, מה דלא הוה עד הכא. מה כתיב ויקח משה חצי הדם וגו', פלג ליה לתריין. חצי הדם זרק על העם, וחצי הדם זרק על המזבח, כמה דם הברית אשר פרת יי' עמכם. וישם באגנת, כתיב באגנת, חסר וא"ו, כמו שכתוב (שיר השירים ז) שררף אגן הסהר אל יחסר המזג. ונגש משה לבדו אל ה'. אשרי חלקו של משה שהוא לבדו זכה למה שלא זכה אדם אחר. ישראל זכו עכשו מה שלא זכו עד לאותה שעה, ואותה שעה התקיימו בקיום עליון קדוש, ובאותה שעה התבשרו להיות המקדש ביניהם, כמו שנאמר (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ונגש משה לבדו אל יי', (שמות כד) זפאה חולקיה דמשה, דהוא בלחודוי, זכה למה דלא זכה בר נש אחרא. ישראל זכו השתא, מה דלא זכו עד ההיא שעתא. וההיא שעתא, אתקיימו, בקיימא עלאה קדישא. ובההוא שעתא אתבשרו למהוי בינייהו מקדשא, כמה דאת אמר, (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו'. רבי יהודה פתח, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר וגו'. כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שלא נפרדת ממנו פתמר הזה שלא נפרד הזכר מהנקבה לעולמים, ולא עולה זה

ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו'. (שמות כד) רבי יהודה פתח, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר וגו', כמה חביבה כנסת ישראל קמי קדשא ברוך הוא, דלא מתפרשא מגויה, פהאי תמר, דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין, ולא סליק, דא בלא דא. פך כנסת

פך כנסת

בלי זה. כף כנסת ישראל לא נפרדת
מהקדוש ברוך הוא.
בא וראה, בשעה שנדב ואביהוא
ראו, ושבעים זקנים, מה כתוב
בהם? ויראו את אלהי ישראל.
שהתגלטה עליהם שכניה. רבי
יהודה ורבי יוסי אומרים, את
דוקא, וזה את הוא מרחוק. את -
להכליל את מה שבתוכו.

רבי יצחק אמר, והרי כתוב (יחזקאל
*) היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי
ישראל בנהר כפר. מי החיה הזו?
אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, חיה
קטנה. וכי יש חיה קטנה? כן. חיה
קטנה, וחיה עליונה, וחיה קטנה
שפקטנות.

ויראו את אלהי ישראל, דוקא, כמו
שאמרנו. ותחת רגליו כמעשה
לבנת הספיר, כמראה אבן טובה
שעתיד הקדוש ברוך הוא לבנות
המקדש, שכתוב (ישעיה נד) ויסדתיך
בספירים.

ואר אצילי בני ישראל - זה נדב
ואביהוא. לא שלח ידו - שהעלה
אותם לאחר זמן, וכאן לא נענשו.
רבי יוסי אמר דבר זה לשבחם,
שכתוב ויאכלו וישתו, שזנו
עיניהם מהאור הזה. רבי יהודה
אמר, אכילה ודאית אכלו וזנו
עצמם, וכאן נקשרו למעלה אם לא
שפטו דרכיהם אחר כף, כמו
שבארנו.

אמר רבי אלעזר, ואפלו ישראל
באותה שעה הכשרו ונקשרה בהם
שכינה, והפריית הזו וכל התורה
בזמן אחד זה היה, וישראל כאותה
שעה לא ראו לעולמים. ולעתיד
לבא עתיד הקדוש ברוך הוא
להגלות על בניו ולהראות את כל
כבודו עין בעין, שכתוב (שם נב) כי
עין בעין יראו בשוב ה' ציון. וכתוב
(שם מ) ונגלה כבוד ה' ויראו כל בשר
יחדו וגו'.

ישראל, לא מתפרשא מקודשא בריך הוא.
תא חזי, בשעתא דנדב ואביהוא ושבעין סבין
חמו. מה פתיב בהו. ויראו את אלהי
ישראל. דאתגלי עליהו שכניה. רבי יהודה
ורבי יוסי אמרי, את דייקא. ודא את, הוא
מרחוק. את לאכללא מה די בגויה.

רבי יצחק אמר, והא כתיב (יחזקאל *) היא החיה
אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כפר,
מאן חיה דא. אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, חיה
זוטרת. וכי אית חיה זוטרת, אין. חיה זוטרת,
וחיה עלאה. וחיה זוטרא דזוטרת.

ויראו את אלהי ישראל, דייקא, כמה דאמינא.
ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כחזו
אבן טבא, דזמין קדשא בריך הוא למבני
מקדשא, דכתיב, (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים.

ואר אצילי בני ישראל, (שמות כד) דא נדב ואביהוא.
לא שלח ידו, דסליק לון לבתר זמנא, ולא
אתענשו הכא. רבי יוסי אמר, מלה דא, לשבחא
דלהון, דכתיב ויאכלו וישתו דזנו עיניהון,
מנהירו דא. רבי יהודה אמר, אכילה ודאית
אכלו, וזנו גרמייהו, והכא אתקשרו לעילא, אי
לא דסטו אורחיהו לבתר, כמה דאוקימנא.

אמר רבי אלעזר, ואפילו ישראל, בההיא שעתא
אתקשרו, ואתקשרת בהו שכניה. ודא
קיימא, ואורייתא כללא, בחד זמנא הוה. וישראל
בההיא שעתא לא חמו לעלמין. ולזמנא דאתי,
זמין קדשא בריך הוא לאתגלאה על בנוי,
ולמחמי כללא יקרא דיליה עינא בעינא, דכתיב
(ישעיה נב) כי עין בעין יראו בשוב יי ציון. וכתיב,
(ישעיה מ) ונגלה כבוד יי ויראו כל בשר יחדו וגו'.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (שמות כה) דְּבַר אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ

אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוּ וְגו'. רבי חייא פתח, (תהלים קלה)
פִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ, כַּמָּה
חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאֶתְרַעֵי בְּהוּ, וּבְעָא לְאֶתְדַבְּקָא בְּהוּ,
וּלְאֶתְקַשְׂרָא עִמָּהוּן. וְעֵבִיד לְהוֹן עִמָּא יַחֲדָאִי
בְּעִלְמָא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעִמָּךְ פִּישְׂרָאֵל
גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ, וְאִינּוּן אֶתְרַעוּ בֵּיהּ, וְאֶתְקַשְׁרוּן
בֵּיהּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, פִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה.
וּכְתִיב (דף קכ"ו ע"ב) (דברים לב) פִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ. וַיְהִי
לְשָׂאֵר עִמִּין שׁוֹלְטָנִין רַבְרָבִין מְמַנֵּן עַלְיֵיהוּ,
וְהוּא נְטִיל לְחֻלְקֵיהּ יִשְׂרָאֵל.

רבי שמעון פתח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה
כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כְּלַבָּנָה בָּרָה כַּחֲמָה אִיוּמָה
כְּנֻדְגָלוֹת. מִי זֹאת, רְזָא דְתַרְיִן עַלְמִין מִתְחַבְּרִין
פְּחָדָא, וְדָא הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם. מ"י: הָא
אוּקְיָמָנָא דְרָגָא עֲלָאָה לְעִילָא, שִׁירוּתָא
דְקִיָּמָא בְּשִׂאֲלָתָא, וְאֶקְרִי מ"י, כַּמָּה דְאֶתְ
אָמַר (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא
אֵלֶּה. זא"ת: דְרָגָא תַתָּאָה לְתַתָּא, עַלְמָא
תַתָּאָה. וְתַרוּוֹיְיָהוּ, תַרְיִן עַלְמִין בְּחַבְּוּרָא חָדָא,
בְּקַשְׁוּרָא חָדָא כְּחָדָא.

הַנְּשֻׁקָפָה: כַּד מִתְחַבְּרִין תַרוּוֹיְיָהוּ כְּחָדָא. כְּמוֹ
שָׁחַר: כַּד בְּעֵיָא שְׁחֻרוּתָא לְאַנְהָרָא
וּלְבַתֵּר אֶתְנַהִיר פְּסִיחָרָא, כַּד (בְּנִישׁ) בְּטַשׁ בָּהּ
נַהִירוּ דְשִׁמְשָׁא. וּלְבַתֵּר פְּשִׁמְשָׁא, כַּד קִיָּמָא
סִיחָרָא בְשְׁלִימוֹ. אִיוּמָה: תְּקִיפָא, לְאַגְנָא עַל
כְּלָא. דְהָא כְּדִין אֵית לָהּ שְׁלִימוֹ וְתְקִיפוֹ,
לְמַעַבְדַּ חִילָא.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דְּבַר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה
מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוּ וְגו'.

רבי חייא פתח, (תהלים קלה) פִּי יַעֲקֹב
בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ. כַּמָּה
חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֶתְרַצָּה בְּהֶם וְרַצָּה
לְהַדְּבִק בְּהֶם וּלְהַתְקַשֵּׁר עִמָּם,
וְעֵשָׂה אוֹתָם עִם יַחֲדָי בְּעוֹלָם,
שְׁפָתוֹב (שמואל ב ז) וּמִי כְעִמָּךְ
פִּישְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ, וְהֶם
הַתְרַצּוּ בּוֹ וְהַתְקַשְׁרוּ בּוֹ. זְהוּ
שְׁפָתוֹב פִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה.
וּכְתוּב (דברים לב) פִּי חָלַק ה' עִמּוֹ.
וְנִתְּן לְשָׂאֵר הָעַמִּים שְׁלֵיטִים
גְּדוּלִים מְמַנִּים עֲלֵיהֶם, וְהוּא נְטִל
אֶת יִשְׂרָאֵל לְחֻלְקוֹ.

רבי שמעון פתח, (שיר השירים ו) מִי
זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה
כְּלַבָּנָה בָּרָה כַּחֲמָה אִיוּמָה
כְּנֻדְגָלוֹת. מִי זֹאת - סוּד שֶׁל שְׁנֵי
עוֹלָמוֹת מְחַבְּרִים כְּאֶחָד, וְזֶה הוּא
עוֹלָם וְעוֹלָם. מ"י - הַרִי בְּאֶרְנוּהָ
דְרָגָה עֲלִיוֹנָה לְמַעְלָה, רְאשִׁית
שְׁעוּמַדַּת לְשִׂאֲלָה, וְנִקְרְאת מ"י,
כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֵלֶּה. זא"ת
- דְרָגָה תַּחְתּוֹנָה לְמַטָּה, עוֹלָם
תַּחְתּוֹן. וְשְׁנֵיָהֶם שְׁנֵי עוֹלָמוֹת
בְּחַבְּוּרָא אֶחָד, בְּקַשְׁרָא אֶחָד כְּאֶחָד.
הַנְּשֻׁקָפָה - כְּשִׁמְשׁוֹת בְּרִים שְׁנֵיָהֶם
כְּאֶחָד. כְּמוֹ שָׁחַר - כְּשִׁרוּצָה
הַשָּׁחַר לְהָאִיר, וְאַחַר כֶּךָ נְאוּר
כְּלַבָּנָה, כְּשִׁמְפָה (כְּשׁוֹבֵס) בּוֹ אוּר
הַשֶּׁמֶשׁ. וְאַחַר כֶּךָ כְּשִׁמְשׁ,
כְּשִׁעוּמַדַּת הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹת.
אִיוּמָה - תְּקִיפָה לְהִגָּן עַל הַכֶּלַל,
שְׁהִרִי אֲזִישׁ לָהּ שְׁלְמוֹת וְתַקְףָּ
לְעִשׂוֹת חִיל.

וְזוֹקַחַת חֵיל מִהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן עַל
 יְדֵי יַעֲקֹב הַשְּׁלָם, שֶׁחִבֵּר אוֹתָם
 כְּאֶחָד. חִבֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד לְמַעְלָה,
 וְחִבֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד לְמַטָּה, וּמִשָּׁם
 יֵצְאוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטִים קְדוּשִׁים
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. יַעֲקֹב שֶׁהָיָה שְׁלָם
 הִכְנִיס אֶהְבָּה בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ. שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם שְׁעוּשִׁים,
 כִּף מַגְלִים עֲרִיּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,
 גּוֹרְמִים יְרִיבוֹת בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת
 וְגוֹרְמִים פְּרוּד. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ויקרא
 יח) וְאִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ לֹא תִקַּח
 לְצֶרֶר, שֶׁנֶּעְשׂוֹת יְרִיבוֹת זֹו לְזוֹ.

וְאִם תֵּאמַר, (בראשית ל) וַתִּקְנֶא רַחֵל
 בְּאַחֲתָהּ - כִּף הוּא וְדָאֵי. שֶׁהָרִי
 כָּל תְּשׁוּקַת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֵינָה
 אֶלָּא כְּדֵי לִהְיוֹת כְּמוֹ הָעוֹלָם
 הַעֲלִיּוֹן וְלִירֵשׁ מְקוֹמוֹ. בְּמִקּוֹם
 אַחֵר קִנְיַת סוֹפְרִים תְּרַבָּה חֲכָמָה,
 וְכַאֲן קִנְיַת סוֹפְרִים, מִשּׁוּם שִׁישׁ
 סֶפֶר וְסֶפֶר, מַגְדִּילִים מְשִׁיכַת
 הַחֲכָמָה (הַעֲלִיּוֹנָה) אֲלֵיהֶם. (ועל זה יַעֲקֹב
 הַשְּׁלָם כו').

וְעַם כָּל זֶה, אֶפְלוּ יַעֲקֹב לֹא
 הַשְּׁלָם אֲלֵיהֶם כְּרָאוּי. שָׂאֵר בְּנֵי
 הָעוֹלָם גּוֹרְמִים יְרִיבוֹת וְגוֹרְמִים
 פְּרוּד וּמַגְלִים עֲרִיּוֹת שֶׁל הַפֶּל,
 עֲרִיּוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה וּמַטָּה. וּבִסּוּד זֶה
 יֵשׁ אֶת סוּד הָעֲרִיּוֹת, עֲרִיּוֹת שֶׁל
 אִם וּבִתָּהּ, וְהַכֵּל בְּסוּד אֶחָד. מִי
 זֹאת - נִקְרְאוּ אַחֲיוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵן
 בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וּבְחִבּוּר הַרְצוּן.
 וְנִקְרְאוֹת אִם וּבֵת. מִי שֶׁמַּגְלָה אֶת
 עֲרוֹתָן, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא
 וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּאַמוּנָה.

בֹּא וְרָאָה, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהִי -
 סוּד עֲלִיּוֹן לְמַעְלָה. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁלָם
 וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ לְסַגְּלָתוֹ, נִטַּל
 הַפֶּל בְּכָל הַצְּדָדִים, וְנִטַּל לְמַעְלָה
 וְנִטַּל לְמַטָּה, וְנִשְׁלַם בְּכָל.

וְנִטַּלָּה חֵילָה מִעֲלָמָה עֲלָאָה, עַל יְדָא דְיַעֲקֹב
 שְׁלִימָא, דְּחִבֵּר לוֹן כְּחֵדָא. חִבֵּר לוֹן
 כְּחֵדָא לְעִילָא. וְחִבֵּר לוֹן כְּחֵדָא לְתַתָּא. וּמִתְמַן
 נִפְקוּ, תְּרִיסַר שְׁבֻטִין קְדִישִׁין, כְּגוֹוֹנָא
 דְּלְעִילָא. יַעֲקֹב דְּהָוָה שְׁלִים, אָעִיל רְחִימוֹ
 בְּתַרְיִן עֲלָמִין, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. שָׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא
 דְּעַבְדִּין כְּדִין מַגְלִין עֲרִיּוֹן לְעִילָא וְתַתָּא, גְּרִים
 דְּכָבוּ בְּתַרְיִן עֲלָמִין, וְגָרִים פְּרוּדָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ לֹא תִקַּח
 לְצֶרֶר, דְּאִתְעַבְדִּי מֵאֲרִי דְּכָבוּ דָא לְדָא.

וְאִי תִימָא (בראשית ל) וַתִּקְנֶא רַחֵל בְּאַחֲתָהּ. הָכִי
 הוּא וְדָאֵי דְהָא עֲלָמָא תַתָּאָה, כָּל
 תִּיאֻבְתָּהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין לְמִיּהוּי כְּגוֹוֹנָא
 דְּעֲלָמָה עֲלָאָה, וּלְמִירַת דְּיוֹכְתָּהּ. בְּדוּכְתָּא
 אַחֲרָא קִנְיַת סוֹפְרִים אֶסְגִּיאַת חֲכָמָתָא, וְהָכָא
 קִנְיַת סוֹפְרִין, בְּגִין דְּאִית סֶפֶר וְסֶפֶר, אֶסְגִּיאֻ
 מְשִׁיכוּ דְּחֲכָמָתָא (עֲלָאָה) לְגַבִּיּהוּ. (ג"א ועל דא יַעֲקֹב
 אַשְׁלִים כו').

וְעַם כָּל דָּא, אֶפְלוּ יַעֲקֹב לָא אַשְׁלִים לְגַבִּיּהוּ
 כְּדָקָא חֲזִי. שָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָה, גְּרִמִּין דְּכָבוּ,
 וְגְרִמִּין פְּרוּדָא, וּמַגְלִין עֲרִיּוֹן דְּכֻלָּא, עֲרִיּוֹן
 דְּעִילָא וְתַתָּא. וּבְרָזָא דָא אִית רָזָא דְּעֲרִיּוֹן,
 עֲרִיּוֹן דְּאִימָא וּבְרָתָא, וְכֻלָּא בְּרָזָא חֵדָא. מִי
 זֹאת אֶתְקִרוּן אַחֲתָן, בְּגִין דְּאִינּוֹן בְּאַחֲוָה
 וּבְרְחִימוֹ, וּבְחִבּוּרָא דְּרַעוּתָא. וְאַקְרוּן אִמָּא
 וּבְרָתָא. מָאן דְּגִלֵי עֲרִיּוֹתָהוֹן, לִית לֵיה חוּלְקָא
 לְעֲלָמָה דְּאִתִּי, וְלִית לֵיה חוּלְקָא בְּמִהִמְנוּתָא.
 תָּא חֲזִי, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהִי, רָזָא עֲלָאָה
 לְעִילָא. כִּיּוֹן דְּאַשְׁלִים, וְאַקְרִי יִשְׂרָאֵל,
 כְּדִין לְסַגְּלָתוֹ, נִטַּל כֻּלָּא בְּכָל סְטְרִין, וְנִטַּל
 לְעִילָא וְנִטַּל לְתַתָּא, וְאַשְׁתִּלִּים בְּכֻלָּא.

אמר רבי שמעון, הא תנינן, דכד ברא קדשא בריה הוא עלמא, גליף בגליפוי דרזי מהימנותא, גו טהירין ברזין עלאין, וגליף לעילא וגליף לתתא, וכלא ברזא חדא, ברזא דגלופי דשמא קדישא יהו"ה, דשליט באתווי עילא ותתא. וברזא דא אשתכללו עלמין, עלמא עלאה ועלמא תתאה.

עלמא עלאה אשתכלל ברזא דאת י', נקודה עלאה קדמאה, דנפקא מגו דסתים וגניז דלא ידיע, ולא קיימא למנדע, ולא אתיידע כלל, סליקו דרזא דאין סוף, ומגו סתימו דא, נהיר נהירו חד דקיק וסתים, פליל בגויה פללא דכל נהורין. ובההוא נהירו סתים, בטש ביה מאן דלא בטש. נהיר ביה מאן דלא נהיר. וכדין, אפיק חד נהירו, דאיהו עדונא לעדונא, לאשתעשעא, לאתגנזא נהירו דקיק, וסתים בגו ההוא נהירו.

וההוא נהירו דאיהו עדונא לעדונא, סתים, אתקיימו (נ"א אתקיימו) ואשתכללו ביה שית רשימין, דלא ידיען, בר לההוא נהורא דקיק פד עאל לאתגנזא, עדונא בעדונא נהיר בנהירו. והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו דחילא ואמתני ותקיפא יתירא, ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא, דנהיר לכל עלמין. עלמא סתימא דלא ידיע כלל, ובגויה דיירין שית רבוא אלף, דאינון דיירין וחילין ומשיריין עלאין.

וביין דאפיק לון ואשתכללו כחדא כדין (דף קכ"ז ע"א) איהו חבורא חדא. ואינון רזא דאת וי"ו, דאתחבר בההוא עלמא סתימא, (כאן חסר) וכדין פתיב, (תהלים קלה) פי יעקב בחר לו יה. פד נפיק וי"ו, ואשתכלל מגו י"ה, כדין ישראל לסגלתו.

ישראל לסגלתו.

שאר בני עלמא, לא אתייהיב לון רשו לסלקא
 הכי, אלא לסגלתו, אתר דנטיל וכניש
 כלא. ודא איהו דרגא לתתא, ומגו דא, נטלין
 לעילא, בסתימו דרעו, אבל לא באתגליא,
 כמה דנטיל יעקב, הדא הוא דכתיב ויקחו לי
 תרומה.

ויקחו לי תרומה. (שמות כה) רבי יהודה פתח, (תהלים
 לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך
 פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. האי קרא הא
 אוקמוה ואתמר. אבל רזא דא, הא אוקמוה
 בוצינא קדישא, גו רזין עלאין.
 דרגא עלאה, דאיהו רזא דעלמא עלאה, אקרי
 מ"י. דרגא תתאה, דאיהו רזא דעלמא
 תתאה, אקרי מ"ה. ותנינן, אל תקרי מ"ה
 אלא מאה, בגין דכל דרגין עלאין
 באשלמותהון הכא אינון.

הו אמאי אקרי מ"ה. אלא אף על גב דמשיכו
 עלאה אתמשך, לא אתגליא עד דאשתלים
 הכא, דאיהו אתר סופא דכל דרגין, סופא
 דאמשכותא דכלא, וקיימא באתגליא. ואף
 על גב דאתגליא יתיר מפלא, קיימא לשאלא,
 מ"ה. מה חמית, מה ידעת, כמה דאת אמר
 (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה.

ובגין כן, מה, רב טובך, דא איהו יסודא
 דעלמא, דאקרי רב טוב. כמה דאת
 אמר (ישעיה סג) ורב טוב לבית ישראל בגין דהאי
 איהו רב טוב. אור קדמאה, אקרי טוב סתם,
 והכא כלילין דכר ונוקבא כחדא. אשר צפנת,
 דהאי אתגניז, כגוונא דאור קדמאה, דאתגניז
 ואתטמר. פעלת: דהכא איהו אומנותא
 דכלא, אומנותא דכל עלמא, אומנותא
 דנשמתין ורוחין.

דשאר בני העולם לא נתנה רשות
 לעלות כן, אלא רק לסגלתו,
 מקום שנטיל וכונס הכל, וזוהי
 דרגה למטה, ומתוך זה נוטלים
 למעלה בסתר הרצון, אבל לא
 בגלוי כמו שנטל יעקב. זהו
 שכתוב ויקחו לי תרומה.

ויקחו לי תרומה. רבי יהודה פתח,
 (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת
 ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני
 אדם. פסוק זה פירושו ונתבאר,
 אבל סוד זה הרי בארו המורה
 הקדושה בתוך סודות עליונים.
 דרגה עליונה, שהוא סוד של
 עולם עליון, נקראת מ"י. דרגה
 תחתונה, שהוא סוד של עולם
 עליון, נקראת מ"ה. ושנינו, אל
 תקרי מ"ה אלא מאה, כי כל
 הדרגות העליונות בשלמותם הם
 כאן.

עוד, למה נקראת מ"ה? אלא אף
 על גב שמשיכות עליונה נמשכה,
 לא התגלתה עד שנשלם כאן,
 שהוא מקום סוף כל הדרגות, סוף
 של המשכת הכל, ועומד
 בהתגלות. ואף על גב שגלוי יותר
 מהכל, עומד לשאלה מ"ה. מה
 ראית? מה ידעת? כמו שנאמר
 (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה.
 ורבן, "מה" רב טובך - זהו יסוד
 העולם שנקרא רב טוב, כמו
 שנאמר (ישעיה סג) ורב טוב לבית
 ישראל, כי זהו רב טוב. אור
 הראשון, נקרא טוב סתם, וכאן
 כלולים זכר ונוקבה כאחד. אשר
 צפנת - שהרי נגנו, כמו שהאור
 הראשון שנגזר ונסתר. פעלת -
 שפאן היא אמנות הכל, אמנות
 של כל העולם, אמנות של נשמות
 ורוחות.

בסוד זה עשה הקדוש ברוך הוא
 אמנות של כל העולם, וסוד זה

ברזא דא עביד קדשא בריך הוא אומנותא דכל עלמא, ורזא דא (בראשית א)

בְּרֹאשֵׁית בְּרֵא אֱלֹהִים. בְּרֹאשֵׁית בְּרֵא אֱלֹהִים
 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. בְּסוּד זֶה
 נַעֲשֶׂה וְנִבְנֶה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא
 בְּדִיוקָן שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
 וּבְדִיוקָן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. זֶהוּ
 שְׁכֵנוֹת וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. לִי
 תְרוּמָה - שְׁתֵּי דְרָגוֹת שֶׁהֵן אַחַת,
 שֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כְּאַחַד.

וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי
 הָיוּ יוֹשְׁבֵי יוֹם אֶחָד תַּחַת
 הָאֵילָנוֹת בְּבִקְעָה לֵיד יָם גִּינוֹסֶר.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמָּה נָאָה צֶל
 זֶה שֶׁמְכַסֶּה עֲלֵינוּ מִתּוֹךְ הָאֵילָנוֹת,
 וְאֲנִי צְרִיכִים לַעֲטֹר מְקוֹם זֶה
 בְּדַבְּרֵי תוֹרָה.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר א)
 אֶפְרַיִן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן. פְּסוּקַת זֶה הָרִי
 בְּאַרְנוֹהוּ וְנִתְבָּאָר, אֲבָל אֶפְרַיִן -
 זֶה הֵיכַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא כְּמוֹ
 הַהֵיכַל הָעֲלִיּוֹן, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא קָרָא לוֹ בְּעֵדֶן, שֶׁהוּא נֹטֵעַ
 אוֹתוֹ לְהִנָּאֵת, וְכִסּוּפוֹ הוּא
 לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בּוֹ תוֹךְ אוֹתָן נִשְׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים, שֶׁשָּׁם כָּלֵם עוֹמְדִים
 וְרִשׁוּמִים בְּתוֹכּוֹ. אוֹתָן נִשְׁמוֹת
 שְׂאִין לֵהֵן גּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֵּלֵן
 עוֹלוֹת וּמִתְעַטְרוֹת שָׁם, וְיֵשׁ לֵהֵן
 מְקוֹמוֹת לְרֵאוֹת, לְהִתְעַנֵּג תוֹךְ עֲנֵג
 עֲלִיּוֹן שְׁנִקְרָא נֵעַם ה', וְשָׁם
 מִתְמַלְאִים מְכַל הַכְּסוּפִים שֶׁל
 נְהִירוֹת אֶפְרַסְמוֹן וְך'.

אֶפְרַסְמוֹן - זֶהוּ הֵיכַל הָעֲלִיּוֹן
 טְמִיר גָּנוּז. אֶפְרַיִן - זֶהוּ הֵיכַל
 שְׁלֹמֹה, שְׂאִין בּוֹ סְמֶךְ עַד
 שְׁנַסְמֶךְ (שְׁנַמְשֶׁךְ) מִתּוֹךְ הֵיכַל
 הָעֲלִיּוֹן. וְלִכֵּן אוֹת סְמֶךְ נִסְתַּרְתַּ
 בְּכָל צְדִדֶיהָ, כְּמוֹ זֶה אוֹת ס (מ"ם)
 סְתוּמָה.

מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלָּא בְּשַׁעֲה
 שְׁנַסְתָּר וְנִגְנָז בְּתוֹכּוֹ תוֹךְ (נְקִדָּה) אֹר
 עֲלִיּוֹן לְמַעְלָה, אִזּוֹ הִיא עוֹמְדַת
 בְּדִיוקָן (הַיּוֹד) שֶׁל אוֹת סְמֶךְ נִסְתָּר

בְּרֹאשֵׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.
 בְּרֹא דָא אֶתְעֵבִיד מִשְׁכְּנָא וְאֶתְבְּנִי, דְּאִיהוּ
 בְּדִיוקְנָא דְעֵלְמָא דְעֵלְיָא, וּבְדִיוקְנָא דְעֵלְמָא
 תַּתְּאָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. לִי
 תְרוּמָה. תְּרִין דְרָגִין, דְּאִינוּן חַד, דְּמִתְחַבְּרִין
 כְּחַדָּא.

וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. (שמות כה)
 רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָיוּ יוֹשְׁבֵי
 יוֹמָא חַד, תַּחַת אֵילָנִי, בְּבִקְעָתָא גְבִי יָמָא
 דְּגִינוֹסֶר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמָּה יָאָה צֶלָא דָא,
 דְּחִפְיָא עֲלֵן מַגּוּ אֵילָנִי, וְאֲנִן צְרִיכִין לַאֲעֻטְרָא
 הַאי אֶתְר בְּמַלִּי דְּאוּרִייתָא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ג)
 אֶפְרַיִן
 עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן.
 הַאי קָרָא הָא אוּקִימָנָא לִיה וְאֶתְמַר, אֲבָל
 אֶפְרַיִן, דָּא הֵיכְלָא דְלִתְתָּא, דְּאִיהוּ כְּגוֹוֹנָא
 דְּהֵיכְלָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא קָרָא לִיה
 גְּנִתָּא דְעֵדֶן, דְּאִיהוּ נֹטֵעַ לִיה לְהִנָּאֵתִיה,
 וְכִסּוּפָא דִילִיה לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעָא בֵּיה גּוּ אִינוּן
 נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקֵינָא, דְּתַמָּן כְּלָהוּ קִימִין
 וְרִשְׁמִין בְּגוּיָה. אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּלִית לוֹן גּוּפָא
 בְּהַאי עֲלְמָא, כְּלָהוּ סְלִקִין וּמִתְעַטְרִין תַּמָּן,
 וְאִית לוֹן דּוּכְתִין לְמַחְמִי, לְאַתְעַנְגָּא גּוּ עֲנוּגָא
 עֲלָאָה דְאַקְרִי נֵעַם יי'. וְתַמָּן אֶתְמַלְיִין מְכַל
 כְּסוּפִין דְּנְהִרֵי דְּאֶפְרַסְמוֹנָא דְכִיָּא.

אֶפְרַסְמוֹן: דָּא הֵיכְלָא עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא.
 אֶפְרַיִן: דָּא הֵיכְלָא דְלִתְתָּא, דְּלִית
 בֵּיה סְמֶךְ, עַד דְּאַסְתְּמִיךְ (נ"א דְאַתְמִשְׁךְ) מַגּוּ הֵיכְלָא
 עֲלָאָה. וּבְגִין כַּךְ אֶת סְמֶךְ אִיהוּ סְתִים בְּכָל
 סְטְרוֹי, כְּגוֹוֹנָא דָּא אֶת ס' (ס"א מ"ם) סְתִימָא.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֵלָּא בְּשַׁעֲתָא דְסְתִים
 וְאַתְגְּנִיז בְּגוּיָה, גּוּ (נ"א נְקִדָּה) נְהוּרָא עֲלָאָה
 לְעֵילָא, כְּדִין אִיהִי קִימָא, בְּדִיוקְנָא (נ"א דָּא)

בתוכו, ונגזו בו לעלות למעלה. ובשעה שחזרת ויושבת רבוצה על הפנים למטה להניק אותם, אז היא עומדת בדיוקן של אותם רבוצה נסתרת לתוך ארבעת צדדי העולם.

ועל כך זהו אפרסמון, וזהו אפריון. ובמקום שתי אותיות ס"מ עומדת י' בסוד הברית (סוד הברית שנגזו בתוכו), שהיא עתיד לקחת הכל, סוד של אותן מאה ברכות, ששים וארבעים. ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס', וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם, והכל משלימים למאה. ואות יו"ד משלימה לסוד של מאה, כמו שלמעלה. ולכן זה אפרסמון, וזה אפריון.

אותם הנהרות יוצאים מהאפרסמון הזה, ונשמות עליונות, שאין להן גוף בעולם הזה, יונקות מאותו האור שיוצא מאותם נהרות אפרסמון זה, ומתענגות בענוג העליון הזה. ונשמות (שעולות ויורדות) שיש להן גוף בעולם הזה, עלולות ויונקות מאותו האור של האפריון הזה ויורדות, ואלו נותנות ונוטלות. נותנות ריח מאותם מעשים כשרים שמשתדלים בהם באותו העולם, ונוטלות מאותו הריח שנשאָר בגן, כמו שנאמר (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו ה'. הריח שנשאָר בו באותו השדה. וכלם עומדים באותו הגן. אלו מתענגים למעלה, ואלו מתענגים למטה.

עשה לו המלך שלמה - עשה לו, לעצמו. ואם תאמר, הרי נשמות הצדיקים משתעשעות בו, ואתה אומר עשה לו? כך זה ודאי, משום שהאפריון הזה וכל אותן נשמות הצדיקים, בכלם עומד הקדוש ברוך הוא להשתעשע בהן. המלך שלמה - המלך שהשלוש

דאת סמך סתים בגייה, ואתגניז ביה, לסלקא לעילא. ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון, כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת ס' רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא.

ועל דא, דא איהו (דף קכ"ז ע"ב) אפרסמון, ודא הוא אפריון. ובאתר תרין אתוון ס"מ, קיימא י', ברזא דברית, (ס"א רזא דברית דאתגניז בגייה) דאיהו זמין לנטלא כלא, רזא דאינון מאה ברפאן, שתין וארבעין. שתין, לקבל שית סטרין, דנפקי מאת ס'. ארבעין, לקבל ד' סטרי עלמא, וכלא אשלימו למאה. ואת יו"ד, איהו אשלים לרזא דמאה, כגוונא דלעילא. ועל דא, דא אפרסמון, ודא אפריון. אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא, ונשמתינ עלאיין, דלית לון גופא בהאי עלמא, ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא, ומתענגי בענוגא דא עלאה, ונשמתינ (ד"א ל"ג דפלגון ונחתינ) דאית לון גופא בהאי עלמא, סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא, ונחתינ. ואלין יחבי ונטלי. יחבי ריחא, מאינון עובדין דכשראן, דמשתדלי בהו בהאי עלמא. ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה בגנתא, כמה דאת אמר (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו יי', ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא. וכלהו קיימי בההיא גנתא, אלין מתענגי לעילא, ואלין מתענגי לתתא.

עשה לו המלך שלמה, עשה לו, לגרמיה. ואי תימא, הא נשמתינ דצדיקיא משתעשעין ביה, ואת אמרת עשה לו. הכי הוא ודאי. בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתינ דצדיקיא, כלהו קיימי לאשתעשעא בהו קדשא בריך נשמות הצדיקים, בכלם עומד הקדוש ברוך הוא להשתעשע בהן.

שלו, וזהו מלך העליון. (והרי בארוה)
המלך סתם, זה מלך המשיח. זה
עולם הזכר, וזה עולם הנקבה.
מעצי הלבנון - אותם אילנות
נטועים שעקר אותם הקדוש
ברוך הוא ושתל אותם במקום
אחר, ואלו נקראים ארזי הלבנון,
כמו שנאמר (תהלים קד) ארזי לבנון
אשר נטע. ולא נבנה האפריון
הזה ולא נתקן אלא בהם.

עוד מעצי הלבנון - אלו ששת
מי בראשית שכל יום ויום מסדר
את האפריון הזה סדור שנראה
לו. סדור ראשון: שופע מצד
ימין, האור הראשון שנגנו, ונטל
מצד ימין, ונכנס באפריון הזה על
ידי יסוד אחד ועושה בו שמוש.
אחר כך מוציא אותו האפריון
דיוקן אחד כמו האור הזה, וזהו
סוד הכתוב (בראשית א) יהי אור ויהי
אור. כיון שאמר יהי אור, למה
כתוב ויהי אור? לא הצטרף
הפסוק לכתב אלא ויהי כן. מהו
ויהי אור? אלא שאותו אור
הוציא אור אחר שנראה לו, וזהו
יום ראשון מאותם עצי הלבנון.
סדור שני: שופע מצד שמאל,
פרישות המים, בשפע של אש
תקיפה, ונטל מצד שמאל, ונכנס
באפריון הזה ועושה בו שמוש,
ומפריד בין מים שבצר ימין לבין
מים (שבצר שמאל). אחר כך מוציא
אותו אפריון דיוקן אחד כמו
שלו, וזהו סוד הכתוב, בין המים
אשר מתחת לרקיע ובין המים
אשר מעל לרקיע ויהי כן. וזהו
יום שני מאותם עצי הלבנון.

סדור שלישי: שופע מצד
האמצע, ומצד ימין, (ומצד שמאל)

הוא. המלך שלמה, מלכא דשלמא דיליה,
ודא איהו מלכא עלאה (והא איקמיה) המלך סתם,
דא מלכא משיחא. דא עלמא דדכורא, ודא
עלמא דנוקבא. מעצי הלבנון אינון אילנין
נטיען, דעקר לון קדשא ברוך הוא, ושתיל
לון באתר אחרא, ואלין אקרוין ארזי לבנון,
כמה דאת אמר, (תהלים קד) ארזי לבנון אשר נטע.
ולא אתבני האי אפריון, ולא אשתכלל אלא
בהו.

הו מעצי הלבנון, אלין שית יומין דבראשית
דכל יומא ויומא, מסדר בהאי אפריון,
סדורא דאתחזי ליה: סדורא קדמאה. אתנגיד
מסטרא דימינא, אור קדמאה דאתנגיז,
ואתנטיל מסטרא דימינא, ועאל בהאי אפריון
על ידא דיסודא חד, ועביד ביה שמושא.
לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא
דהאי אור, ודא הוא רזא דכתיב, (בראשית א) יהי
אור ויהי אור. כיון דאמר יהי אור, אמאי
כתיב ויהי אור, לא אצטרף קרא למכתב,
אלא ויהי כן, מהו ויהי אור. אלא, דההוא אור
אפיק אור אחרא דאתחזי ליה, ודא איהו יומא
קדמאה, מאינון עצי הלבנון.

סדורא תניינא: אתנגיד מסטרא דשמאלא,
פרישו דמיא, בנגידו דאשא תקיפא,
ואתנטיל מסטרא דשמאלא, ועאל בהאי
אפריון, ועביד ביה שמושא, ואפריש בין מיין
דבסטר ימינא, ובין אינון מיין (דבסטר שמאלא).
לבתר אפיק ההוא אפריון, חד דיוקנא,
כגוונא דיליה. ודא איהו רזא דכתיב, (בראשית א)
בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר

מעל לרקיע ויהי כן. ודא איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון.
סדורא תליתאה: אתנגיד מסטרא דאמצעיתא, ומסטרא דימינא, (נ"א ומסטרא

יום אחד שלישי שעושה שלום בעולם. ומשם נמשכים פרות לכל, וזה עושה שמוש באפריון הזה, ומוציא מין למינו. מין למעשים רבים, מין שנראה לו, וכל הדשאים והעשבים והאילנות בכמה חילות. ונשאר דיוקנו שם, ואותו אפריון מוציא מין פאותו גון ממש, וזהו יום שלישי שנכלל משני צדדים מאותם עצי הלבנון.

סדר רביעי: שופע ומאיר אור השמש להאיר לאפריון הזה תוך החשך שלו, ונכנס בו להאיר, ולא עושה בו שמוש. עד יום חמישי שמוציא אותו אפריון שמוש של אור שנכנס בו ביום רביעי, ומוציא אותו אפריון פאותו גון ממש של אותו אור, וזהו יום רביעי אחד מאותם עצי הלבנון. סדר חמישי: שופעת משיכה אחת של רחש המים, ועושה שמוש להוציא אותו אור של סדר יום רביעי, ועושה באפריון הזה שמוש, ומוציא מינים למינו, אותם הנראים פאותו גון ממש. ויום זה שמש אותו שמוש יותר מכל שאר הימים, והכל תלוי עד יום הששי, שהוציא האפריון כל מה שהיה גנוז בו, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו'. וזהו היום החמישי, אחד מאותם עצי הלבנון.

סדר ששי - זהו יום שהתקין את כל האפריון הזה, ואין לו תקון ואין לו תקף פרט ליום הזה. כשבא היום הזה, נתקן האפריון הזה בכמה רוחות, בכמה נשמות, בכמה עולמות יפות מראה. אותן שנראות לשכת בהיכל המלך. אף הוא נתקן ביפי כל שאר הימים

דשמאל) חד יומא תליתאה, דעביד שלמא בעלמא. ומתמן אתמשיכו איבין לכלא, ודא עביד שמושא בהאי אפריון, ואפיק זינא לזיניה. זינא לעובדין סגיאין, זינא דאתחזי ליה, וכל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין. ואשתאר דיוקניה תמן, ואפיק זינא ההוא אפריון, כההוא גוונא ממש, ודא איהו יומא תליתאה, דאתפליל מתרין סטרין, מאינון עצי הלבנון.

סדרא רביעאה: אתנגיד ואתנהיר נהירו דשמשא, לאנהרא להאי אפריון, גו חשוף דיליה, ועאל ביה לאנהרא, ולא עביד ביה שמושא. עד יומא חמשאה, דאפיק האי אפריון ההוא שמושא דנהירו, דעאל ביה ביומא רביעאה, ואפיק ההוא אפריון כההוא גוונא ממש דההוא נהירו, ודא איהו יומא רביעאה חד מאינון עצי הלבנון.

סדרא חמישאה: אתנגיד חד משיכו, דרחישו (דף קכ"ח ע"א) דמיא, ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו, דסדרא דיומא רביעאה, ועביד בהאי אפריון שמושא, ואפיק זינן לזיניה, אינון דאתחזי כההוא גוונא ממש, והאי יומא שמש ההוא שמושא, יתיר מכל שאר יומין. וכלא תליא עד יומא שתיתאה, דאפיק אפריון כל מה דהוה גניז ביה, דכתיב, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו'. ודא איהו יומא חמישאה, חד מאינון עצי הלבנון.

סדרא שתיתאה: דא איהו יומא, דאתקין כל האי אפריון, ולית ליה תקוונא, ולית ליה תקפא, בר מהאי יומא, כד אתא האי יומא, אתתקן האי אפריון, בכמה רוחין, בכמה נשמתין, בכמה עולמותן שפירן בחיזו. אינון דאתחזון למיתב

שְׁהִיּוּ בַתְּחִלָּה, וּמִתְקִין אוֹתָם
בַּתְּשׁוּבָה אַחַת, בְּרִצּוֹן, בְּשִׂמְחָה,
תְּקוּן עֲלִיּוֹן וַתְּחַתּוֹן.

וְאִזּוּ מִתְקַדֵּשׁ הָאֶפְרַיִם בְּקִדְשׁוֹת
עֲלִיוֹנוֹת וּמִתְעַטֵּר בְּעֻטְרוֹתָיו, עַד
שְׁעוֹלָה בַּעֲלִיָּה שֶׁל עֶטְרָה שֶׁל
מְנוּחָה, וְנִקְרָא שֵׁם עֲלִיּוֹן, שֵׁם
קָדוֹשׁ, שֶׁהוּא שְׁבַת. מְנוּחַת הַפֶּל,
תְּשׁוּקַת הַפֶּל, דְּבָקוֹת הַפֶּל,
שְׁלֵמַעֲלָה וְלִמְטָה כְּאֶחָד. וְאִזּוּ
כְּתוּב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) אֶפְרַיִם עָשָׂה
לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִי שְׁזוּכָה
לְאוֹתוֹ אֶפְרַיִם, זוּכָה בְּכָל, זוּכָה
לְשִׁבַת בְּמְנוּחָה בְּצַל שֶׁל הַקָּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים
ד) בְּצַלּוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי. וְכַעַת
שֵׁי שִׁבְנוּ בְּצַל שֶׁל הַמְּנוּחָה הַזֶּה,

יֵשׁ לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל שְׁלֵא לְשִׁבְנוּ אֶלֶּא
בְּצַל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַתּוֹךְ
אוֹתוֹ הָאֶפְרַיִם, וַיֵּשׁ לָנוּ לְעֵטֵר אֶת
הַמְּקוֹם הַזֶּה בְּעֻטְרוֹת עֲלִיוֹנוֹת עַד
שִׁיתְעוֹרְרוּ הָאֵילָנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ
הָאֶפְרַיִם לְבָא עֲלֵינוּ בְּצַל אַחֵר.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרֹאשׁ וְאָמַר,
וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ
אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תְּקַחוּ אֶת

תְּרוּמָתִי. וַיִּקְחוּ לִי, מִי שְׂרוּצָה
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּמִצְוֵה וּלְהַשְׁתַּדֵּל
בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, צְרִיף שְׁלֵא
יִשְׁתַּדֵּל בּוֹ בְּרִיקְנוֹת וּבְחֻנָּם, אֶלֶּא
צְרִיף הָאֵדָם לְהַשְׁתַּדֵּל בּוֹ כְּרֹאזִי
כְּפִי כַחוֹ. וְהָרִי בְּאֶרְנוּ דְּכַר זֶה
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, יָאֵה לְאֵדָם
לְשִׂאת אוֹתָהּ הַשְׁתַּדְלוֹת שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(דְּבָרִים טז) אִישׁ כְּמַתְנַת יְדוֹ וְגו'.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְּתוּב (ישעיה נה)
לְכוּ שִׁבְרוּ וְאָכְלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ
בְּלוֹא כֶסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יִינן וְחֻלֵּב,
שְׁהָרִי הוּא בְּחֻנָּם, (וְהַשְׁתַּדְלוֹת בְּלֹא כֶסֶף)
וְזוֹ הַשְׁתַּדְלוֹת לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-

בְּהִיכְלָא דְּמִלְכָּא. אוֹף אִיהוּ אֶתְתַּקֵּן בְּשִׁפְרוֹ
כָּל שְׂאָר יוֹמִין דִּיהוּ בְּקִדְמִיתָא, וְאֶתְקִין לוֹן
בְּתִיאובְּתָא חֲדָא, בְּרַעוּתָא בְּחֻדָּה, תְּקוּנָא
דְּלַעֲיִלָא וְתַתָּא.

בְּדִין אֶתְקַדֵּשׁ הָאִי אֶפְרַיִם, בְּקִדְוִשִׁין עֲלֵאִין
וְאֶתְעַטֵּר בְּעֻטְרוֹי, עַד דְּסָלִיק בְּסָלִיקוּ
דְּעֶטְרָא דְּנִיחָא, וְאֶקְרִי שְׁמָא עֲלָאָה, שְׁמָא
קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ שְׁבַת. נִיחָא דְּכֻלָּא, תִּיאובְּתָא
דְּכֻלָּא, דְּבִקוּתָא דְּכֻלָּא, דְּעִילָא וְתַתָּא כְּחֻדָּא.
וְכִדִּין כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) אֶפְרַיִם עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
שְׁלֵמָה מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָאן דְּזָכִי בַּהּ הוּא אֶפְרַיִם,
זָכִי בְּכֻלָּא, זָכִי לְמִיתַב בְּנִיחָא דְּצֻלָּא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים
ב) בְּצַלּוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי. וְהַשְׁתָּא דִּיתִיבְנָא

בְּצֻלָּא דְּנִיחָא דָּא, אִית לָן לְאֶסְתַּכְּלָא דְּלָא
יִתְבִּינָן אֶלֶּא בְּצֻלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גּוֹ

הַהוּא אֶפְרַיִם. וְאִית לָן לְאֶעֱטֵרָא הָאִי אֶתְר,
בְּעֻטְרִין עֲלֵאִין, עַד דִּיתְעַרוֹן אֵילָנֵי דִּהַהוּא

אֶפְרַיִם, לְמִיתִי עֲלֵן בְּצֻלָּא אַחֲרָא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִישָׁא וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי
תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ

תְּקַחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וַיִּקְחוּ לִי, הָאִי מָאן דְּבַעֲי
לְאֶשְׁתַּדֵּל בְּמִצְוֵה, וּלְאֶשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, אֶצְטְרִיף דְּלָא יִשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ
בְּרִיקְנִיָּא וּבְמַגְנָא, אֶלֶּא אֶצְטְרִיף לִיהּ לְכַר נֶשׁ

לְאֶשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ פְּדָקָא יְאוֹת כְּפוּם חִילִיָּה. וְהָא
אוּקִימְנָא מְלָה דָּא בְּכַמָּה אַתְרֵי, יְאוֹת לְמִיסַב

בְּר נֶשׁ הַהוּא אֶשְׁתַּדְלוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (דְּבָרִים טז) אִישׁ כְּמַתְנַת יְדוֹ וְגו'.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (ישעיה נה) לְכוּ שִׁבְרוּ וְאָכְלוּ
וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יִינן

וְחֻלֵּב, דִּהָא אִיהוּ בְּמַגְנָא, (וְאֶשְׁתַּדְלוֹתָהּ בְּלֹא כֶסֶף) וְאִיהוּ אֶשְׁתַּדְלוֹתָא דְּקוּדְשָׁא

הוא? אלא השתדלות של התורה
 - כל מי שרוצה לזכות בה.
 השתדלות כדי לדעת את הקדוש
 ברוך הוא - כל מי שרוצה, זוכה
 בו בלי שכר כלל. אבל השתדלות
 בקדוש ברוך הוא שעומדת
 במעשה, אסור לקחת אותה
 לחנם ובריקנות, כי איננו זוכה כף
 באותו מעשה כלל להמשיך עליו
 רוח הקדש, אלא רק בשכר שלם.
 בספר הכפשים שלמד אשמדאי
 לשלמה המלך - כל מי שרוצה
 להשתדל להעביר ממנו רוח
 טמאה ולכפות רוח אחרת, אותו
 המעשה שרוצה להשתדל בו,
 צריך לקנות אותו בשכר משלם
 בכל מה שירצו ממנו, בין קטן
 בין גדול, משום שרוח הטמאה
 מזדמנת תמיד בחנם ובריקנות,
 ונמכרת בלי שכר, ואונסת בני
 אדם לשרות עליהם, ומפתה
 אותם לדור עמם. בכמה פתויים,
 בכמה דרכים, מסטה אותם לשים
 דיורה עמם.

ורוח הקדש אינה כף, אלא בשכר
 שלם, ובהשתדלות רבה וגדולה,
 ובטהור עצמו ובטהור משכנו,
 ובכיוון לבו ונפשו. והלואי שיכול
 להרויח אותו שישים מדורו עמו,
 ועם כל זה שילך בדרך ישר, שלא
 יסטה ימינה ושמאלה, ואם לא -
 מיד מסתלק ממנו ומתרחק ממנו,
 ולא יוכל להרויח אותו כבתחלה.
 ועל זה כתוב ויקחו לי תרומה
 מאת כל איש, מאותו שנקרא
 איש, שמתגבר על יצרו. וכל מי
 שמתגבר על יצרו נקרא איש.
 אשר ידבנו לבו, מה זה אשר
 ידבנו לבו? אלא שיתרצה בו
 הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר
 (תהלים נ) לך אמר לבי. צור לבי.
 וטוב לב. וייטב לבו. את כלם

ברוך הוא. אלא אשתדלותא דאורייתא, כל
 מאן דבעי זכי בה. אשתדלותא דקודשא בריך
 הוא למנדע ליה, כל מאן דבעי זכי ביה, בלא
 אגרא כלל. אבל אשתדלותא דקודשא בריך
 הוא דקיימא בעובדא, אסיר לנטלא ליה
 למגנא ובריקנייא, בגין דלא זכי בההוא
 עובדא כלל, לאמשכא עליה רוחא דקודשא,
 אלא באגר שלים.

בספרא דחרשי, דאוליף אשמדאי לשלמה
 מלפא, כל מאן דבעי לאשתדלא
 לאעברא מניה רוח מסאבא, ולאכפייא רוחא
 אחרא. ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה,
 בעי למקני ליה באגר שלים, בכל מה דיבעון
 מניה, בין זעיר בין רב, בגין דרוח מסאבא,
 איהו אזדמן תדיר במגנא ובריקנייא, ואזדבן
 בלא אגרא, ואניס לבני נשא למשרי עליהו,
 ומפתי לון לדיירא עמהון, בכמה פתויין,
 בכמה ארחין, סטי לון לשוואה דיורה
 עמהון.

ורוח קדשא לאו הכי, אלא באגר שלים,
 ובאשתדלותא רב סגיי, ובאתדפאותא
 דגרימיה ובאתדפאותא דמשפניה, וברעותא
 דלביה ונפשיה. ולואי דיכיל למרווח ליה,
 דישווי מדוריה עמיה. ועם כל דא דיהך בארץ
 מישר, דלא יסטי לימינא ולשמאלא, ואי
 לאו, מיד אסתלק מניה, ואתרחק מניה. ולא
 יכיל למרווח ליה פדבךדמיתא.

ועל דא כתיב, ויקחו לי תרומה מאת כל איש,
 מההוא דאקרי איש, דאתגבר על יצריה.
 וכל מאן דאתגבר על יצריה, אקרי איש. אשר
 ידבנו לבו, מאי אשר ידבנו לבו. אלא. (דף קכ"ח

ע"ב) דיתרעי ביה קדשא בריך הוא, כמה דאת
 אמר (תהלים כז) לך אמר לבי. (תהלים עג) צור לבי. (רות ג) וייטב

לב. (משלי טו) וטוב לב. (רות ג) וייטב

אמר בקדוש ברוך הוא. אף כאן - אשר ידבנו לבו, ממנו תקחו את תרומתי, שהרי שם נמצא ולא במקום אחר.

ומנן יודעים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בו ושם בו את מדורו? פשוטים שרצון אותו האיש (בשמחה וברצון הלב) לרדף ולהשתדל אחר הקדוש ברוך הוא בלבו ונפשו ורצונו, ודאי אז שם יודעים שהשכינה שורה בו, ואז צריכים לקנות את אותו האיש בכסף שלם, (ולהשתדל אחריו) להתחבר עמו וללמד ממנו. ועל זה הראשונים היו אומרים, וקנה לך חבר - בשכר שלם יש לקנות אותו, כדי לזכות בשכינה. עד כאן צריך לרדף אחר הצדיק ולקנות אותו.

אף כף אותו הצדיק צריך לרדף אחר הרשע ולקנותו בשכר שלם, כדי שיעביר ממנו אותה זקמה ויכפה את הצד האחר ויעשה לנפשו, כדי שיחשב עליו פאלו הוא ברא אותו. וזהו השבח שיתעלה בו הקדוש ברוך הוא יותר מכל שבח אחר, ועליה זו יותר מהכל. מה הטעם? כי הוא גרם לכפות את הצד האחר ולהעלות כבוד הקדוש ברוך הוא, ועל זה פתוב באהרן, (מלאכי ב) ורבים השיב מעון. וכתוב (שם) בריתי היתה אתו.

בא וראה, כל מי שאוחז ביד הרשע (ושם אליו) ומשתדל בו לעזוב דרוך רעה, הוא עולה בשלש עליות מה שלא עולה כף שום איש אחר: גורם לכפות את הצד האחר; גורם שמתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו; וגורם להעמיד כל העולם בקיומו למעלה ולמטה. ועל האיש הזה

לבנוי, וזכי בהאי עלמא,

לבו. פלהו בקודשא בריך הוא קאמר. אוף הקא אשר ידבנו לבו. מניה תקחו את תרומתי, דהא תמן אשתכח ולאן באתר אחרא.

ומנא ידעין דהא קדשא בריך הוא אתרעי ביה, ושוי מדוריה ביה. כד חמינן דרעותא דהוא בר נש, (בחרוה ברעותא דלפא) למרדף ולאשתדל אבתריה דקודשא בריך הוא בלביה ובנפשיה וברעותיה, ודאי תמן ידעין דשריא ביה שכינתא. פדין בעינן למקני ההוא בר נש, בכסף שלם, (ולאשתדל אבתריה) לאתחברא בהדיה ולמילף מניה. ועל דא קדמאי הוו אמרי, וקנה לך חבר, באגר שלים בעי למקני ליה, בגין למזפי בשכינתא. עד הקא בעי למרדף בתר זפאה ולמקני ליה. אוף הכי, ההוא זפאה בעי למרדף בתר חייבא, ולמקני ליה באגר שלים, בגין דיעבר מניה ההוא זוהמא, ויתפפיא סטרא אחרא, ויעביד לנפשיה, בגין דיתחשב עליה, פאילו הוא ברא ליה. ודא איהו שבחא דיסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא, יתיר משבחא אחרא, ואסתלקותא דא יתיר מפלא. מאי טעמא. בגין דאיהו גרים לאכפייא סטרא אחרא, ולאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא. ועל דא כתיב באהרן, (מלאכי ב) ורבים השיב מעון. וכתוב (מלאכי ב) בריתי היתה אתו.

תא חזי, כל מאן דאחיד פינדא דחייבא, (ותב לנביא) ואשתדל ביה, למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא. גרים לאכפייא סטרא אחרא. וגרים דאסתלק קדשא בריך הוא ביקריה. וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא. ועל האי בר נש כתיב, בריתי היתה אתו החיים והשלום. וזכי למחמי בנין

כתוב, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. וְזוֹכָה לְרֵאוֹת בְּנִים לְבָנָיו, וְזוֹכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכָה לְעוֹלָם הַבָּא. כָּל בְּעָלֵי הַדֵּינִים לֹא יְכוּלִים לְדוֹן אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. נִכְנָס בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שָׁעָרִים, וְאֵין מִי שְׁיַמְחֶה כִּירוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קיב) גְּבוּר בְּאֶרֶץ יְהוָה זָרְעוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל יִכְרֹךְ. הוֹן וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקוֹ עֹמֶדֶת לְעַד. זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל וְגו'.

בְּגֵרָן - חֲדָר הַעֲלִיּוֹן, עוֹמְדִים שְׁלֹשָׁה (צד"ד) גֻּנָּים, וְהֵם לוֹהֲטִים בְּתוֹךְ שְׁלֹהֶבֶת אַחַת, וְאוֹתָהּ הַשְּׁלֹהֶבֶת יוֹצֵאת מִצַּד הַדְּרוֹם, שֶׁהוּא יָמִין. וְאוֹתָם גֻּנָּים נִפְרָדִים לְשֹׁלֶשֶׁה צְדָדִים. אֶחָד עוֹלָה לְמַעְלָה, וְאֶחָד יוֹרֵד לְמַטָּה, וְאֶחָד שֹׁנָאָה וְנִגְנָז בְּשַׁעַר שֶׁהַשָּׁמַשׁ מְאִירָה.

גֻּן אֶחָד, אוֹתוֹ שְׁעוּלָה לְמַעְלָה, יוֹצֵא, וְאוֹתוֹ גֻּן הוּא גֻּן לְבָן יוֹתֵר מִלְבָּן אַחֵר. וְנִכְנָס בְּאוֹתָהּ שְׁלֹהֶבֶת וְנִצְפָּע מַעַט, וְלֹא נִצְפָּע, וְעוֹמֵד אוֹתוֹ גֻּן לְמַעְלָה עַל רֹאשׁ אוֹתוֹ הַגֻּן. וּבְשַׁעַר שִׁישְׁרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית הַכְּנָסֶת וּמִתְפַּלְלִים תְּפִלוֹתֵיהֶם, כְּשִׁמְגִיעִים לְגֹאֵל יִשְׂרָאֵל וְסוֹמְכִים גְּאֻלָּה לְתַפְלָה, אִזּוֹ אוֹתוֹ גֻּן לְבָן עוֹלָה עַל רֹאשׁ הַגֻּן וְנִעֲשֶׂה לוֹ כְּתָר (ש"ל קיום).

וְהַכְּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר: אֲשֶׁרִיכֶם הָעַם הַקְּדוֹשׁ שְׁעוֹשִׂים טוֹב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְסוֹד זֶה - (ישעיה לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ עֲשִׂיתִי, שְׁסוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה. מִשׁוּם שֶׁבְשַׁעַר הַזֶּה שְׁמִיגִיעִים לְתַהֲלוֹת לְאֵל עֲלִיּוֹן, שְׁעוּלָה הַגֻּן הַזֶּה עַל רֹאשׁ אוֹתוֹ הַגֻּן, מִתְעוֹרֵר הַצַּדִּיק לְהִתְחַבֵּר בְּמִקוֹם שִׁצְרִיף בְּאַהֲבָה וּחִבִּיבוּת, בְּחֻדְוָה וּבְרִצּוֹן. וְכָל הָאִיכָרִים כָּלֵם מִתְחַבְּרִים בְּתִשׁוּקָה אַחַת אֶלֶּה בְּאַלֶּה,

וְזָכִי לְעֲלֹמָא דְאַתִּי. כָּל מְאִרֵי דֵינִין, לֹא יְכַלִּין לְמִדָּן לֵיה, בְּהַאי עֲלֹמָא וּבְעֲלֹמָא דְאַתִּי. עָאֵל בְּתַרְסַר תַּרְעֵי, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִידֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיב) גְּבוּר בְּאֶרֶץ יְהוָה זָרְעוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל יִכְרֹךְ. הוֹן וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקוֹ עֹמֶדֶת לְעַד. זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל וְגו'.

בְּאֶרְרָא עֲלָאָה, קִימִין תְּלַת (ספרי) גְּוֹנִין. וְאִינוּן לְהַטִּין גּוֹ שְׁלֵהוּבָא חֲדָא, וְהוּא שְׁלֵהוּבָא נְפָקָא מִסְטָרָא דְדְרוּם דְאַיהוּ יְמִינָא. וְאִינוּן גְּוֹנִין מִתְפָּרְשֵׁן לְתַלַּת סְטָרִין. חַד סְלִיק לְעֵילָא. וְחַד נְחִית לְתַתָּא. וְחַד דְאַתְחַזִּי, וְגִנְזוּ בְּשַׁעַתָּא דְשִׁמְשָׁא נְהִיר.

גְּוֹנָא חֲדָא הוּא דְסְלִיק לְעֵילָא, נְפָקָא, וְהוּא גְּוֹנָא אִיהוּ גְּוֹן חַוּוֹר, יִתִּיר מִחַוּוֹרוֹ אַחְרָא. וְעָאֵל בְּהוּא שְׁלֵהוּבָא וְאַצְטַבַּע זַעִיר, וְלֹא אַצְטַבַּע, וְקִימָא הוּא גְּוֹן לְעֵילָא עַל רִישָׁא דְהוּא אֶדְרָא. וּבְשַׁעַתָּא דִּישְׁרָאֵל עָאֵלִין לְבִי כְּנִשְׁתָּא וּמְצַלִּין צְלוֹתֵהוֹן, כַּד מְטָאן לְגֹאֵל יִשְׂרָאֵל, וְסִמְכִין גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, כַּדִּין הַאי גְּוֹן חַוּוֹר, אֶסְתַּלֵּק עַל רִישָׁא דְאַדְרָא, וְאַתְעַבִּיד לֵיה כְּתָרָא (דְרַוִּימָא).

וְכַרְוֹזָא נְפִיק וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן עֲמָא קְדִישָׁא, דְעַבְדֵי טוֹב קָמִיהּ דִּקְדוּשָׁא בְרִיף הוּא, וְרָזָא דָּא, (ישעיה לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ עֲשִׂיתִי, דְסִמְיָךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה. בְּגִין דְהָא בְּהִיא שַׁעַתָּא דְמָטוֹ לְתַהֲלוֹת לְאֵל עֲלִיּוֹן, דְסְלִיק הַאי גְּוֹן עַל רִישָׁא דְהוּא אֶדְרָא, אַתְעַר הַאי צַדִּיק, לְאַתְחַבְּרָא בְּאַתְרֵי דְאַצְטַרִיף, בְּרַחֲמֵימוּ בְּחִיבּוֹ בְּחֻדְוָה בְּרַעוּתָא. וְכָל שְׁיִיפִין כְּלָהוּ, מִתְחַבְּרִין בְּתִיאֻבְתָּא חֲדָא אֵלִין בְּאֵלִין, עֲלָאִין בְּתַתָּאִין, וּבּוֹצִינִין כְּלָהוּ נְהִרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְכָלֵהוֹן קִימָא בְּחַבְּרָא חֲדָא בְּהַאי צַדִּיק דְאַקְרִי טוֹב, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק

עליונים בתחתונים, וכל המנורות מאירות ולזה טות, וכלם עומדים בחבור אחד בצדיק הזה שנקרא טוב, כמו שנאמר (ישעיה א) אמרו צדיק פי טוב, וזה מחבר את כלם בחבור אחד. אז הפל בלחש למעלה ולמטה בנשיקות של רצון, והדבר עומד בחבור של בית הגרן.

ביון שמגיעים לשים שלום, אז עושה שמוש אותו נהר שיוצא מעדן בגרן הזה, ואז צריכים כלם לצאת מלפני המלך, ולא צריך איש ולא אחר להמצא שם ולא לבקש בקשות, אלא צריך לנפל על הפנים נפילת אפים. מה הטעם? משום שאותה שעה היא שעה של שמוש, וצריך כל איש להתביש מלפני רבונו ולכסות פניו בבושה גדולה, ולהכליל את נפשו באותו שמוש של הנפשות, שנכלל אותו הגרן למעלה ומלמטה בנפשות ורוחות. אז גון אחר שירד למטה עומד ואוחז בשפולי הגרן הזה.

והברז יוצא וקורא ואומר: עליונים ותחתונים, העידו עדות, מיהו שעושה נפשות ומזכה את הרשעים? אותו שעטרת (שנראה לעשר אותו בעטרת) מלכות על ראשו, אותו שראוי להפגס עתה לפני המלך והמלכה, שהרי המלך והמלכה שואלים עליו.

אז מזדמנים שני עדים מאותם עיני ה' שמשוטטות בכל העולם, ועומדים אחר הפרגוד ומעידים עדות זו, ואומרים: הרינו מעידים על פלוני בן פלוני. אשרי חלקו, שהרי אביו יזכר בגללו לטוב. זהו עושה נפשות למטה, נפשות הרשעים שהיו מהצד האחר. אז מתיקר הקדוש ברוך הוא בחדוה שלמה.

באותה השעה מזדמן ממנה

פי טוב, ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא. פדין פלא בלחישו עילא ותתא, בנשיקין דרעותא, וקיימא מלה בחבורא דבי אדרא.

ביון דמטו לשים שלום, פדין עביד שמושא ההוא נהר דנפיק מעדן באדרא דא, וכדין בעיין פלא לנפקא מקמי מלפא, ולא אצטריך בר נש, ולא אתרא, לאשתפחא תמן, ולא למשאל שאלתין, (דף קכ"ט ע"א) אלא אצטריך למנפל על אנפין. מאי טעמא. בגין דהיא שעתא שעתא דשמושא הוי, ובעי כל בר נש למכסף מקמי מאריה, ולחפיא אנפוי בכסופא סגי, ולאכללא נפשיה בההוא שמושא דנפשין, דאתכליל ההוא אדרא מעילא ומתתא בנפשין ורוחין. פדין גוון אתרא, דנחית לתתא, קאים ואחיד בשפולי דהאי אדרא.

וברזא נפיק וקארי ואמר, עלאין ותתאין אסהידו סהדותא, מאן איהו דעביד

נפשאן וזפי לחייביא, ההוא דעטרא (ס"א דאתחוי לאעטרא ליה, בעטרא) דמלכותא על רישיה, ההוא דאתחזי לעאלא השתא קמי מלפא ומטרוניתא, דהא מלפא ומטרוניתא שאלי עליה.

פדין אזדמן תרין סהדין, מאינון עיני יי דמשטטי בכל עלמא, וקיימין בתר פרגודא, וסהדן סהדותא דא, ואמרי, הא אנן סהדין על פלגא בר פלגא. זפאה חולקיה, דהא אבוי ידבר בגיניה לטב. דא איהו עביד נפשן לתתא, נפשאן דחייביא דהו מסטרא אתרא. פדין אתיקר קדשא בריה הוא בחדוה שלימתא.

ביה שעתא אזדמן חד ממנא, דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא, ברזא דשמושא

אחד, שהוא גזבר על דיוקנאות הצדיקים, בסוד של שמוש האותיות שנקרא בסוד יהודי"עם, בכתר של שמוש השם הקדוש. ורומז הקדוש ברוך הוא לאותו ממנה, ומביא את דיוקן אותו האיש שעושה נפשות הרשעים ומעמיד אותו לפני המלך והמלכה.

ואני מעיד עלי שמים וארץ, שבאותה שעה מוסרים לו אותו הדיוקן, שהרי אין לה כל צדיק בעולם הזה שלא תקוק דיוקנו למעלה תחת יד אותו הממנה, ומוסרים בידו שבעים מפתחות של כל גנזי רבוננו בהם. אז המלך מברך את אותו הדיוקן בכל הברכות שברך את אברהם כשעשה את נפשות הרשעים.

והקדוש ברוך הוא רומז לארבעה מחנות עליונים, ונוטלים את אותו הדיוקן והולכים עמו, והוא נכנס לשבעים עולמות גנוזים שלא זכה בהם איש אחר, פרט לאותם גנוזים לאותם שעושים את נפשות הרשעים. ואלמלא היו יודעים בני אדם כמה תועלת וזכות (גורמים לצדיקים) וזוכים בגללם כשמוזפים אותם, היו הולכים אחריהם ורודפים אותם כמי שרודף אחר החיים.

העני מזכה את בני האדם בכמה טובות, בכמה גנוזים עליונים, ולא כמי שמזכה את הרשעים. מה בין זה לזה? אלא מי שמשתדל אחר העני, הוא משלים חיים לנפשו וגורם לו להתקיים, וזוכה בגללו לכמה טובות לאותו העולם.

וכי שמשתדל אחר הרשע, הוא משלים יותר. עושה לצד האחר של אלהים אחרים שיתכופף ולא ישלט, ומעביר אותו משלטונו. עושה שמתעלה הקדוש ברוך הוא על פסא כבודו. עושה לאותו

דאתון, דאתקרי ברזא יהודי"עם, בכתרא דשמושא דשמא קדישא. ורמיז קדשא בריך הוא ליה הוא ממנא, ואייתי דיוקניה דההוא בר נש דעביד נפשאן דחייביא וקאים ליה קמי מלכא ומטרוניתא.

ואנא אסהדנא עלי שמיא וארעא דבההיא שעתא מסרין ליה ההוא דיוקנא. דהא לית לה כל צדיקא בהאי עלמא, דלא חקיק דיוקניה לעילא, תחות ידא דההוא ממנא. ומסרין בידיה שבעין מפתחין דכל גנזיא דמאריה בהו. פדין מלכא בריך ליההוא דיוקנא, בכל ברפאן דבריה לאברהם, פד עבד נפשאן דחייביא.

וקודשא בריך הוא רמיז לארבע משריין עלאין, ונטלין ליההוא דיוקנא, ואזלין עמיה, ואיהו עאל לשבעין עלמין גניזין, דלא זכי בהו בר נש אחרא, בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא. ואלמלי הוו ידעי בני נשא, כמה תועלתא וזכו (פרמי לצדיקא) וזכאן בגניייהו כד זכו להון. הוו אזלו אבתרייהו, ורדפי לון כמאן דרדיף בתר חייין.

מסכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן, בכמה גניזין עלאין, ולאן איהו כמאן דזפי בחייביא. מה בין האי להאי. אלא מאן דאשתדל בתר מסכנא, איהו אשלים חייין לנפשיה, וגרים ליה לאתקיימא, וזכי בגיניה לכמה טבאן ליההוא עלמא.

ומאן דאשתדל בתר חייביא, איהו אשלים יתיר. עביד לסטרא אחרא דאלהים אחרים דאתכפיא, ולא שלטא, ואעבר ליה משלטנותיה. עביד דאסתלק קדשא בריך הוא על פרסי יקריה. עביד

הַרְשַׁע נִפְשׁ אַחֲרָת. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ.
 גִּזְוֵנָא אַחֲרָא שְׁנִירָאָה וְלֹא נִרְאָה, בְּשַׁעָה
 שְׁמַגִּיעִים יִשְׂרָאֵל לְסֹדֵר הַקְדָּשָׁה,
 אִזְ הִגְוֹן הִגְוֹז הַזֶּה, וְיֹצֵא, מִשׁוּם
 שֶׁהִיא הַקְדָּשָׁה שֶׁמְקַדְּשִׁים יִשְׂרָאֵל
 יוֹתֵר עַל מְלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם
 חֻבְרִים עִמָּם. וְהִגְוֹן הַזֶּה מֵאִיר
 וְנִרְאָה בְּשַׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים
 הַקְדָּשָׁה הַזֶּה, (שְׁחֵרֵי מִסִּימִים יִשְׂרָאֵל עַד
 שְׁלֹא יִשְׁגִּיחוּ וְכו') עַד שְׁמִסִּימִים
 יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁגִּיחוּ
 הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים וְיַעֲנִישׁוּ
 אוֹתָם לְמַעְלָה, וְלֹא יִקְטְרוּ
 עֲלֵיהֶם.

אִזְ הַכְרוּז יוֹצֵא וְאוֹמֵר: עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים הַקְּשִׁיבוּ, מִיְהוּ גַם רוּחַ
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה, מִיְהוּ שְׁפַל דְּבָרֵי
 לְהַתְנַבֵּה בְּדַבְרֵי תוֹרָה, מִשׁוּם
 שֶׁשְׁנִינִי, שֶׁהָאֵדָם צְרִיף לְהִיּוֹת
 שְׁפַל בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּדַבְרֵי תוֹרָה,
 שְׁחֵרֵי אֵין גְּבַהוּת בַּתּוֹרָה אֲלֹא
 בְּעוֹלָם הַבָּא.

בַּקְדָּשָׁה זֹו צְרִיף לְהַשְׁמֵר וְלִגְנוֹז
 אוֹתָהּ בִּיְנֵינוּ כְּדֵי שְׁנִתְקַדֵּשׁ בַּתּוֹף
 הַקְדָּשָׁה בְּרֹאשׁ וּבְסוֹף יוֹתֵר
 מֵאוֹתָן קְדָשׁוֹת שְׁאוֹמְרִים עִמָּנוּ
 מְלֹאכִים עֲלִיּוֹנִים. הַקְדָּשָׁה שְׁאֵנוּ
 מְקַדְּשִׁים בְּשִׁבְחָה שְׁאֵנוּ מְשַׁבְּחִים
 לְמְלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים. וּמִשׁוּם
 שְׁבַח זֶה מְרַשִּׁים לָנוּ לְהַכְנִס לַתּוֹף
 הַשְּׁעָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְעַל זֶה אָנוּ
 אוֹמְרִים קְדָשָׁה זֹו בְּלִשׁוֹן הַקְדָּשׁ
 וּמְשִׁאֲרִים אוֹתָנוּ בְּאַהֲבָה לְהַכְנִס
 לַשְּׁעָרִים שְׁלֵמַעְלָה, מִתּוֹף שְׁאֵנוּ
 מְשַׁבְּחִים אוֹתָם בְּסִדּוּר שְׁלֵהֶם
 (שְׁלֵמוֹ), וְלִכֵּן אָנוּ נוֹטְלִים יוֹתֵר
 קְדָשׁוֹת, וְנִכְנָסִים לַשְּׁעָרִים
 הָעֲלִיּוֹנִים.

וְאֵם תֵּאמֵר, זוֹהִי רְמָאוֹת - לֹא כִּף!
 אֲלֹא הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים הֵם
 יוֹתֵר קְדוֹשִׁים מֵאֲתָנוּ, וְהֵם
 נוֹטְלִים יוֹתֵר קְדָשָׁה, וְאֵלְמֵלֵא
 שְׁאֵנוּ נוֹטְלִים וּמוֹשְׁכִים עֲלֵינוּ
 הַקְדָּשׁוֹת הַלְלוּ, לֹא נוֹכַל לְהִיּוֹת

לְהִיּוֹא חֲיִיבָא, נִפְשָׁא אַחֲרָא. זִכְרָא חוֹלְקִיהָ.
 גִּזְוֵנָא אַחֲרָא, דְּאַתְחַזִּי וְלֹא אַתְחַזִּי, בְּשַׁעָתָא
 דְּמִטָּאן יִשְׂרָאֵל לְקְדוּשָׁה דְּסִידְרָא, כְּדִין
 הָאִי גִזְוֵנָא דְּגִנִּיז, וְנִפְיָק, בְּגִין דְּהָאִי אִיהוּ
 קְדוּשָׁתָא דְקָא מְקַדְּשִׁי יִשְׂרָאֵל יְתִיר עַל מְלֹאכִי
 עֲלָאִי, דְּאֵינּוֹן חֻבְרִים בַּהֲדִיָּהּ. וְהָאִי גִזְוֵנָא
 נְהִיר וְאַתְחַזִּי בְּשַׁעָתָא דִּישְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁי
 קְדוּשָׁתָא דָא, (נ"א דְהָא מִסִּימֵי יִשְׂרָאֵל עַד לֹא יִשְׁגִּיחוּ וְכו') עַד
 דְּמִסִּימֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁגִּיחוּן מְלֹאכִים
 עֲלָאִין, וְיַעֲנִישׁוּ לוֹן לְעֵילָא, וְלֹא יִקְטְרוּ
 עֲלֵיהוּ.

כְּדִין כְּרוּזָא נְפִיק וְאָמַר, עֲלָאִין וְתַתְּאִין אַצִּיתוּ,
 מָאן אִיהוּ גַם רוּחָא בְּמֵלִי דְאוֹרֵייתָא,
 מָאן אִיהוּ דְכָל מְלוּי בְּגִין לְמַגְבַּה בְּמֵלִי
 דְאוֹרֵייתָא בְּגִין דְּתַנִּינָן, דְּבַר נֶשׁ בְּעֵי לְמַהוּי
 שְׁפִיל בְּהָאִי עֲלֵמָא בְּמֵלִי דְאוֹרֵייתָא, דְּהָא לִית
 גְּבַהוּ בְּאוֹרֵייתָא, אֲלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

בַּקְדוּשָׁתָא דָא, בְּעֵינָן לְאַסְתַּמְרָא, וְלֵאגְנָזָא לָהּ
 בִּינָנָא, בְּגִין דְּנִתְקַדֵּשׁ גּוֹ קְדוּשָׁה
 בְּרִישָׁא וּבְסוֹפָא. יְתִיר מֵאֵינּוֹן קְדוּשָׁן דְּאַמְרֵי
 בַּהֲדָן מְלֹאכִי עֲלָאִי. קְדוּשָׁה דְאַנָן מְקַדְּשִׁי
 בְּשִׁבְחָא דְאַנָן מְשַׁבְּחָן לְמְלֹאכִי עֲלָאִי, וּבְגִין
 שְׁבַחָא דָא, שְׁבַקִּין לָן לְמַעְאֵל גּוֹ תְרַעֵי עֲלָאִי,
 וְעַל דָּא אָנָן אֲמַרִין קְדוּשָׁה דָא (דף קכ"ט ע"ב)
 בְּלִשׁוֹן הַקְדָּשׁ, וְשְׁבַקִּין לָן בְּרַחֲמֵינוּ, לְמִיעַל
 תְּרַעִין דְּלְעֵילָא, מְגוֹ דְאַנָן מְשַׁבְּחִין לוֹן
 בְּסִדּוּרָא דְלְהוֹן. (ס"א דל"ו) וּבְגִין כִּף, אָנָן נְטֻלִין
 קְדוּשָׁן יְתִיר, וְעֵאֲלִין תְּרַעִין עֲלָאִין.

וְאִי תִימָא רְמָאוֹתָא הִיא. לָאוּ הִכִּי. אֲלֹא
 מְלֹאכִי עֲלָאִי אֵינּוֹן קְדִישִׁין יְתִיר מִינָן,
 וְאֵינּוֹן נְטֻלִי קְדוּשָׁתָא יְתִיר, וְאֵלְמֵלֵא דְאַנָן
 נְטֻלִין וּמְשַׁכִּין עֲלָן קְדוּשָׁאן אֲלִין, לֹא נִיכוּל
 לְמַהוּי חֻבְרִים בַּהֲדִיָּהּ, וְיִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף

חברים עמם, וכבוד הקדוש ברוך הוא לא ישתלם למעלה ולמטה בזמן אחד, ועל זה אנו משתדלים להיות עמם חברים, ויתעלה כבוד הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה בזמן אחד.

הקדשה שבסוף היא תרגום, כמו שבארנו, וזה אפלו יחיד יוכל לומר אותה, אותם דברי התרגום. אבל דברי לשון הקדש של הקדשה אינם אלא בעשרה, פי השכינה מתחברת עם לשון הקדש, ולכל קדשה שהשכינה באה, אין זה אלא בעשרה, שכתוב (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. בני ישראל הם לשון הקדש ודאי, ולא שאר עמים שיש להם לשון אחרת.

ואם תאמר, הרי הקדשה של הקדיש, שהיא תרגום, למה אינה ביחיד? בא וראה, קדשה זו אינה כשאר הקדשות שהם משלשים. אבל קדשה זו היא עולה בכל הצדדים, למעלה ולמטה ולכל צדדי האמונה, ושוכרת מנעולים וחומות של ברזל וקלפות רעות (וזהו השבח שמתעלה בו כבוד הקדוש ברוך הוא

יותר משבח אחר. והתעלות זו יתרה מהכל, מה השעם? משום שהוא גורם להרפות את הצד האחר ולהעבירו) להעלות את כבוד הקדוש ברוך הוא על הכל, ואנו רוצים לומר אותה בלשון של הצד האחר ולהשיב בכת חזק: אמן יהא שמיה רבא מברוך, פדי שישתפר כחו של הצד האחר, ויתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו על הכל. וכשנשבר בקדשה זו כחו של הצד האחר, הקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו, ונזכר לבניו, ונזכר לשמו. ומשום שהקדוש ברוך הוא מתעלה בכבודו בקדשה הזו, אינה אלא בעשרה.

הוא לא ישתלים עילא ותתא בזמנא חדא. ועל דא אנן משתדלין למהוי עמהון חברים, ויסתלק יקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא בזמנא חדא.

קדושה די בסופא, איהי תרגום, כמה דאוקימנא. ודא אפילו יחיד יכיל לומר לה, אינון מלי דתרגום. אבל מלין דלשון הקדש דקדושה, לאו אינון אלא בעשרה, בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה. ובכל קדושה דשכינתא אתיא, לאו איהו אלא בעשרה. דכתיב, (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו', בני ישראל אינון לשון הקדש ודאי, ולא שאר עמין דאית לון לישן אחרא.

ואי תימא, הא קדוששתא דקדיש, דאיהו תרגום, אמאי לאו איהו ביחיד. תא חזי, קדוששתא דא, לאו איהו כשאר קדוששתא דאינון משלשין. אבל קדוששתא דא, איהי סלקא בכל סטרין, לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא, ותברא מנעולין וגושפנאן דפרזלא, וקליפין בישין, (כ"א ודא איהו שכתא דאסתלק

ביה יקרא דקודשא ברוך הוא ותיר משכתא אחרא. ואסתלקו דא ותיר מכלא, מאי טעמא, בגין דאיהו גרים לאתרפאי סטרא אחרא ולאסתלקא) לאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא על כלא, ואנן בעינון למימר לה בלישנא דסטרא אחרא, ולא תבא בחילא תקיף, אמן יהא שמיה רבא מברוך, בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא, ויסתלק קדשא בריך הוא ביקריה על כלא. וכד אתבר בקדוששתא דא חילא דסטרא אחרא, קדשא בריך הוא אסתלק ביקריה, ואדפר לבנוי, ואדפר לשמיה. ובגין דקודשא בריך הוא אסתלק ביקריה בקדוששתא דא, לאו איהי אלא בעשרה.

ובד'שון זו על פ'רחו של הצד
האחר הוא נכפה, ונשבר כחו,
ומתעלה כבוד הקדוש ברוך הוא
ושובר מנעולים וחותמות
ושלשלאות חזקות וקלפות
רעות, ונזכר הקדוש ברוך הוא
את שמו ואת בניו. אשריהם העם
הקדוש שהקדוש ברוך הוא נתן
להם תורה קדושה לזכות בה
לעולם הבא.

אמר רבי שמעון לחברים,
אשריכם לעולם הבא, וכיון
שהתחלנו בדברים של פתח
המלכות העליונה, אומר אני
בשבילכם (בתוככם), והקדוש ברוך
הוא נתן לכם שכר באותו העולם.
ואתו הבל פיהם יתעלה למעלה
כאלו אדם המעוררים את
הדברים הללו.

פתח ואמר, וזאת התרומה אשר
תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת.
פסוק זה הוא לצד עליון, והוא
לצד פחתון. הוא לצד עליון -
בצד הקדושה, והוא לצד פחתון
- בצד האחר. בא וראה, כשברא
הקדוש ברוך הוא את העולם,
התחיל לברא מצד הכסף, שהוא
לימין, משום שאותו כסף היה
מלמעלה. ובמעשה המשכן,
שהוא כמו שלו, התחיל מצד
שמאל ואחר כך מצד ימין, משום
שהמשכן היה מצד שמאל, ולכן
התחיל פאן מצד משמאל, ושם
מצד ימין, וזאת התרומה וגו'.

ובתוב (תהלים נה) ערב ובקר
וצהרים וגו'. פסוק זה פ'רשוהו
ונתבאר, אבל פאן עדן ועדנים
הוא של תפלת כל היום,
והחברים התעוררו בשלשת
הזמנים הללו. ערב זוהי
אספקלריה שלא מאירה, ובקר
זוהי אספקלריה המאירה,

ובד'שנא דא, על פ'רחיה דסטרא אחרא
אתכפיא, ואתתבר חיליה, ואסתלק
יקרא דקודשא בריך הוא, ותבר מנעולין
וגושפנקן ושלשלאן תקיפין, וקליפין בישין,
ואדבר קדשא בריך הוא לשמיה ולבנוי.
זפאין אינון עמא קדישא דקודשא בריך הוא
יהב לן אורייתא קדישא, למזפי בה לעלמא
דאתי.

אמר רבי שמעון לחברייא, זפאין אתון
לעלמא דאתי, וכיון דשרינן מלין
דכתרא דמלכותא עלאה אימא אנא בגיניכו
(נ"א בגוויכו) וקודשא בריך הוא יהיב לכוון אגרא
בהווא עלמא. והווא הבל דפומיכו, יסתלק
לעילא, פאילו אתון מתערין מלין אלין.

פתח ואמר (שמות כה) וזאת התרומה אשר תקחו
מאתם זהב וכסף ונחשת. האי קרא
איהו לסטרא עלאה, ואיהו לסטרא תתאה.
איהו לסטרא עלאה, בסטרא דקדושה. ואיהו
לסטרא תתאה, בסטרא אחרא. תא חזי, פד
פרא קדשא בריך הוא עלמא, שארי למברי
מסטרא דכספא, דאיהו ימינא, בגין דהווא
כספא הוה מלעילא. ובעובדא דמשפנא,
דאיהו כגוונא דיליה, שארי מסטרא
דשמאלא, ולבתר מסטרא דימינא. בגין
דמשפנא מסטרא דשמאלא הוה, ועל דא
שארי הכא מסטרא דשמאלא, והתם מסטרא
דימינא, וזאת התרומה וגו'.

ובתוב (תהלים נה) ערב ובקר וצהרים וגו', האי
קרא אוקמוה ואתמר, אבל הכא עדן
עדנין הוא דצלותא דכל יומא. וחברייא
אתערו בהני תלת זמנין. ערב, דא היא
אספקלריאה דלא נהרא. ובקר, דא היא

אספקלריאה דנהרא. וצהרים, (לאו האי אמר דאקרי חשה, אלא אתר איהו דקנימא בין האי להאי,

וְצִהְרִים - (אין זה מקום שנקרא חשף, אלא הוא מקום שעומד בין זה לזה, אבל הזמן של תפלת מנחה) מקום שהוא נקרא חשף, שאחוזו בערב ועומד זה עם זה.

וְכִּי שִׁנְאָמַר צִהְרִים, שהוא תקף חזק השמש, הוא נקט בלשון מעלה. וכך היא הדרך - לאיש שחר קוראים לו לבן, ונקט לשון מעלה, ולפעמים קוראים ללבן שחר, שכתוב (במדבר יב) כי אשה כשית לקח. (עמוס ט) הלווא כבני כשיים אתם לי וגו'.

עֲרַב זֶה - תפלת ערבית. ומשום שבערב הזה מתערב הצד האחר שמחשיף את אורו ושולט בלילה, שמו לו רשות, ואין לו זמן קבוע. אמורים ופרדים מתאכלים בזמן הזה, ומכאן נזונים כמה קבוצות של שרים שיצאיים ושולטים בלילה.

וְאִם תֹּאמַר, אם כך, הרי שנינו שכל אותם בעלי הצד האחר של רוח הטמאה לא שולטים בארץ הקדושה, והרי מעוררים אותם ישראל בזה, ואסור לעוררם לשרות על הארץ הקדושה.

אֵלָּא בְּלִילָה אֹתוֹ הֶעֱשָׂן עוֹלָה, ולא עולה כמו שבקרבן אחר, שהיה העשן עולה בדרך ישר, וכאן היה עולה אותו עשן לנקב אחד של הצפון, ששם כל מדורים של רוחות רעות. וכיון שאותו עשן עולה ומעקם דרך לאותו צד, כלם היו נזונים ועומדים ונכנסים למקומם, ולא היו יוצאים ושולטים בעולם.

מִמֶּנָּה אֶחָד עוֹמֵד לְאוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁל אֹתוֹ נֶקֶב שֶׁבְּצִפּוֹן, בכל אותם קבוצות של שרים, ושמו סנגירי"א, ובשעה שאותו עשן מעקם דרכו ועולה, הממנה הזה וששים אלף רבוא מחנות אחרות, כלם מתעתדים לקבלו

אֶבֶל זְמַנָּא דְצִלוּתָא דְמִנְחָה) אַתְר דְאַתְקָרִי חֲשָׁף אִיהוּ, דְאַחִיד בְּעֶרְב, וְקִיִּמָּא דָּא עִם דָּא.

וְכִּי דְאַתְמַר צִהְרִים, דְּאִיהוּ תוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא. לִישְׁנָא מַעֲלִיא נֶקֶט. וְהִכִּי אִיהוּ אֲרַחָא, לְבַר נָשׁ אוֹכֶם, (דף ק"ז ע"א) קָרָאן לִיה תְּוֹר, וְלִישְׁנָא מַעֲלִיא נֶקֶט, וְלְזִמְנִין לְחִוּוֹר קָרָאן לִיה אוֹכֶם, דְּכַתִּיב, (במדבר יב) כִּי אִשָּׁה כּוֹשֵׁית לָקַח (עמוס ט) הֲלֹא כְּבַנִּי כּוֹשֵׁים אֶתֶם לִי וְגו'.

עֲרַב דָּא, צִלוּתָא דְעֶרְבִית. וּבְגִין דְּבְעֶרְב דָּא אַתְעֲרַב בֵּיה סְטָרָא אַחְרָא, דְּחֲשִׁיף נְהוּרִיה, וְשִׁלְטָא בְּלִילָא, שׁוּוֹ לִיה רְשׁוּת, וְלִית לִיה זְמַן קָבֵע, אֲמֹרִין וּפְדָרִין מִתְּאַכְלִין בְּהַאי זְמַנָּא, וּמִכָּאן אֲתַזְנוּ כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין, דְּנִפְקִין וְשִׁלְטִין בְּלִילָא.

וְאִי תִימָא, אִי הִכִּי, הָא תְּנִינָן, דְּכָל אֵינֹנן מְאָרִי סְטָרָא אַחְרָא דְרוּחַ מְסַאָבָא, לָא שִׁלְטִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהָא מִתְעַרֵי לֹון יִשְׂרָאֵל בְּהַאי, וְאָסִיר לְאַתְעָרָא לֹון לְשִׁרְיָא עַל אֲרַעָא קְדִישָׁא.

אֵלָּא בְּלִילָא, הֵהוּא תְּנַנָּא סְלִיק, וְלָא סְלִיק פְּגוּנָא דְקָרְבָנָא אַחְרָא, דְּהוּה סְלִיק תְּנַנָּא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, וְהִכָּא הוּה סְלִיק הֵהוּא תְּנַנָּא לְחַד נּוּקְבָא דְצִפּוֹן, דְּתַמֵּן כָּל מְדוּרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְכִיּוֹן דְּהֵהוּא תְּנַנָּא סְלִיק וְעָקִים אֲרִיח לְהֵהוּא סְטָרָא כְּלֵהוּ הוּו מִתְזַנִּין וְקִיִּמִין וְעָאֲלִין בְּדוּכְתִייהוּ, וְלָא הוּו נִפְקִין וְשִׁלְטִין בְּעֵלְמָא.

חַד מְמַנָּא קִיִּמָּא לְהֵהוּא סְטָרָא, עַל הֵהוּא נּוּקְבָא דְצִפּוֹן, בְּכָל אֵינֹנן חֲבִילֵי טְהִירִין, סְנַגִּירִי"א שְׁמִיה, וּבִשְׁעֵתָא דְּהֵהוּא תְּנַנָּא עָקִים אֲרִיחִיה וְסְלִיק, הָא מְמַנָּא וְשִׁתִּין אֶלְף רְבּוּא מְשִׁרְיִין אַחְרֵנִין, כְּלֵהוּ מִתְעַתְדֵן לְקַבְּלָא לִיה, וְלְאַתְזַנָּא מִנִּיה, וְקִיִּמִין בְּהֵהוּא נּוּקְבָא,

ולהזון ממנו, ועומדים באותו נקב, ונכנסים בפתח אחד שנקרא קרי, וזהו סוד הכתוב (ויקרא כו) ואם תלכו עמי קרי וגו'. וכתוב, והלכתי עמכם בחמת קרי. באותו

רגז היוצא מהפתח של קרי. וא"ו הם שמשוטטים בלילה, ובשעה שהנשמות יוצאות לעלות להראות למעלה, הם יוצאים ומקטרגים בהם, ולא יכולים לעלות ולהראות למעלה, פרט לאותם חסידים קדושים עליונים שהם בוקעים רקיעים ואוירים ועולים, וקבוצות השרים הללו יוצאים ומודיעים דברים פוזבים לבני אדם, ונראים להם בדמיות אחרות, וצוחקים עליהם, עד ששופכים זרע, ונקראים בעלי קרי, משום שאותם שיוצאים מפתח הקרי גרמו להם. ובשעה שמתאכלים אמורים ופדרים, אותו עשן היה מרנה אותם וזן אותם. כפי כבודם כך מזונם מה שראוי להם. וכזה לא יצאו ולא משוטטים בארץ הקדושה.

ערב, כמו שנאמר (שמות יב) וגם ערב רב עלה אותן קבוצות שרים מתערבים בשלטון הלילה, ולכן לא שמו את תפלת ערבית חובה, שאין מי שיכול לתקנה כמו יעקב, שהוא היה בעל (מטהר) המשכן ומתקן אותו כראוי.

ואף על גב שהיא רשות, תפלה זו היא כדי להגן עלינו מתוך פחד בלילות, מתוך פחד של כמה צדדים של הגיהנם, שהרי באותה שעה טורדים את הרשעים בגיהנם על כל אחד שנים מאשר ביום. ולכן מקדימים ישראל לומר "והוא רחום", שהוא משום פחד הגיהנם. ולא דין אחר אסור

ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי, ודא איהו רזא דכתיב, (ויקרא כו) ואם תלכו עמי קרי וגו', וכתוב, והלכתי עמכם בחמת קרי, בההוא רוגזא דנפיק מפתחא דקרי.

וא"ו אינון דמשטטי בלילה, ובשעתא דנשמתין נפקין לסלקא, לאתחזאה לעילא, אינון נפקין, ומקטרגן לון, ולא יכלין לסלקא ולאתחזאה לעילא, בר אינון חסידי קדישין עליונים, דאינון בקעין רקיעים ואוירים וסלקין. וא"ו חבילי טהירין נפקין, ומודיעין מלין פדיבין לבני נשא, ואתחזיין לון בדיוקנין אחרנין, וחיכאן בהו, עד דאושדין זרעא, ואקרון מאריהון דקרי, בגין דאינון דנפקין מפתחא דקרי, גרמי לון. ובשעתא דמתאפלי אמורין ופדרין, ההוא תננא הוי רוי לון, וזן לון, פפום יקרא דלהון, הכי מזונא דלהון, מה דאתחזי לון. ובהאי לא נפקן, ולא משטטי בארעא קדישא.

ערב: כמה דאת אמר, (שמות יב) וגם ערב רב עלה אתם, דכל אינון חבילי טהירין, אינון מתערבי בשולטנו דלילה. ועל דא לא שויהא חובא לצלותא דערבית, דלית מאן דיכיל לאתקנא לה פיעקב, דאיהו הוה מארי (מדכ"י) משפנא, ומתקן ליה כדקא יאות.

ואף על גב דאיהו רשו, צלותא דא איהו לאגנא עלן מגו פחד בלילות, מגו פחד דכמה סטרין דגיהנם, דהא בההיא שעתא טרדי לחייביא בגיהנם, על חד תרין מביממא. ובגין כך, מקדמי ישראל למימר והוא רחום, דאיהו בגין פחד דגיהנם. ובשפת דלא אשתכח פחד דינא דגיהנם, ולא דינא אחרא, אסיר לאתערא ליה, דאתחזי

לעוררו, שְׁנֵרָאָה שְׁהָרִי אֵין לוֹ רְשׁוּת לְשַׁבֵּת לְהַעֲבִיר אֶת הַדִּין מֵהָעוֹלָם.

וּפְחַד שֶׁל קְטָרוּגַת הַנְּשָׁמוֹת, כְּשֶׁרֹצוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה כְּדִי לְהִרְאוֹת לְפָנֵי רַבּוֹנָם. וְלִכֵּן אָנוּ מְקַדְיָמִים "שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד אָמֵן". פְּחַד שֶׁל כַּמָּה מְדִיקִים וְקְטָרוּגִים שֶׁנִּמְצָאִים בְּלִילָה, וְיֵשׁ לָהֶם רְשׁוּת לְהַזִּיק לְמִי שִׁיּוֹצֵא הַחוּצָה מִשְׁעַר בֵּיתוֹ, וְלִכֵּן אָנוּ מְקַדְיָמִים "וְשׁוֹמֵר צְאֵתָנוּ וּבִאֲנוּ". וְעַד כֹּל זֶה, מִתּוֹךְ פְּחַד שֶׁל כֹּל זֶה אָנוּ מְפַקְדִים הַגּוֹפּוֹת, הַרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת לְמַלְכוּת הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁשְׁלֹטוֹן הַכֹּל בְּיַדֶּיהָ, וְעַל זֶה תְּפַלֵּת עֲרַבִּית בְּכֹל לַיְלָה וְלִילָה. עֵתָה שֶׁקְרַבְנוֹת וּמִן־פְּחָדוֹת לֹא נִמְצְאוּ, אָנוּ עוֹשִׂים כֹּל הַתְּקוּנִים שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים עַל הַסּוּד הַזֶּה.

בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה, כְּשֶׁמִתְעוֹרְרַת רוּחַ צְפוֹן, מִכָּה בְּכֹל אוֹתָם מְדוּרֵי הַרְחוּת הַרְעוֹת, וְשׁוֹבֵר אֶחָד (סלע חק) אֶת הַצַּד הָאֲחֵר, וְנִכְנָס וּמְשׁוֹטֵט לְמַעְלָה וּמַטָּה, וְכֹל אוֹתָן קְבוּצוֹת שֶׁל מַחְבְּלִים נִכְנָסוֹת לְמִקוֹמָן, וְנִשְׁבֵּר כִּפְזָן וְלֹא שׁוֹלְטוֹת. וְאֵז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

בְּשָׂבָא הַבְּקָר, אוֹר הַנּוֹר שֶׁשְׁלֵט בְּלַיְלָה נִגְנוֹ מִלְּפָנֵי אוֹר הַיּוֹם, וְאֵז הַבְּקָר שׁוֹלֵט, וּמַעֲבֵר שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הָעָרֵב. (אָס) הַבְּקָר הַזֶּה הוּא בְּקָר שֶׁל אוֹר רֵאשׁוֹן, הַבְּקָר הַזֶּה מְשָׁלִים טוֹב לְכֹל הָעוֹלָמִים. מִמֶּנּוּ נִזְוָנִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. זֶה מְשַׁקָּה אֶת הַגֵּן. זוֹהֵי שְׁמִירָה שֶׁל כֹּל הָעוֹלָם. כָּאֵן הַסּוּד לְיִוְדָעִי מְדִין: מִי שְׁרֹצֵה לְצֵאת לְדֶרֶךְ, יָקוּם בְּנֵגָה, וְיִשְׁגִּיחַ בְּהַתְּבַוְּנוֹת לְפִי שְׁעָה לְצַד מְזָרְחָה, וְיִרְאֶה כְּמִרְאֵה אוֹתִיּוֹת שְׁמִכּוֹת בְּרִקְיעַ, זוֹ עוֹלָה וְזוֹ יוֹרְדָתָה, וְאֵלָה הֵם

דְּהָא לִית רְשׁוּ לְשַׁבֵּת לְאַעֲבָרָא דִּינָא מְעַלְמָא. וּפְחַד דְּקְטָרוּגָא דְנִשְׁמָתִין, כִּד בְּעָאן לְסַלְקָא לְעִילָא, לְאַתְחַזְזָא קָמִי מְאָרִיָּהוּן. וּבְגִין כֶּף אָנן מְקַדְיָמִים, שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד אָמֵן. פְּחַד דְּכַמָּה מְדִיקִין וְקְטָרוּגִין דְּמִשְׁתַּפְּחִי בְּלִילָא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְנִזְקָא, לְמָאן דְּנִפְיָק מִתְּרַע בֵּיתִיהָ לְבָר, וּבְגִין כֶּף אָנן מְקַדְיָמִים, וְשׁוֹמֵר צְאֵתָנוּ וּבִאֲנוּ.

וְעַד כֹּל דָּא, מִגּוֹ דְחִילוֹ דְכֹל דָּא, אָנן מְפַקְדִין גּוֹפִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, לְמַלְכוּתָא עֲלָאָה, דִּי שׁוֹלְטָנוּ דְכֹלָא בִידְהָא. וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְעֲרַבִּית, בְּכֹל לַיְלָא וְלִילָא. הַשְׁתָּא דְקְרַבְנִין וּמִדְבַּחָן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ, אָנן עַבְדִּין כֹּל תְּקוּנִין דְּאָנן עַבְדִּין עַל רְזָא דְנָא. בְּפִלְגּוֹ לַיְלָא, כִּד רוּחַ צְפוֹן אֲתַעַר, בְּטַשׁ בְּכֹל אֵינּוֹן מְדוּרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְתַבַּר חַד (מְנָרָא תְּקִיפָא) סְטָרָא אַחְרָא, וְעָאֵל וְשָׂאֵט לְעִילָא וְתַתָּא, וְכֹל אֵינּוֹן (דף ק"ז ע"ב) חֲבִילֵי טְהִירִין עֵיילִין לְדוּכְתִיָּהוּ, וְאַתְבַּר חִילִיָּהוּ וְלֹא שְׁלֵטִין. וּכְדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל לְאַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְהָא אֲתַמַּר.

כִּד אֲתִי צְפָרָא, נְהוּרָא דְשֶׁרְגָא דְשְׁלֵטָא בְּלִילָא, אֲתַגְנִיז מְקָמִי נְהוּרָא דִּימָמָא, כְּדִין בְּקָר שְׁלֵטָא, וְאַתְעַבֵּר שׁוֹלְטָנוּ דְעָרֵב, (וְכִדִּי) הָאִי בְּקָר, אִיהוּ בְּקָר דְאוֹר קְדָמָאָה, הָאִי בְּקָר, אֲשָׁלִים טִיבוֹ לְעַלְמִין כְּלָהוּ. מְנִיָּה אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין. הָאִי אֲשָׁקִי לְגִנְתָּא. הָאִי אִיהוּ נְטִירוֹ דְכֹל עֲלָמָא. הִכָּא רְזָא לְיִדְעֵי מְדִין, מָאן דְבַעֲי לְמִיפְק לְאַרְחָא, יָקוּם בְּנֵגָה, וְיִשְׁגַּח בְּאַסְתְּפְלוּתָא לְפוּם שְׁעָתָא, לְסִטְר מְזָרְחָה, וְיַחְמִי כַחֲזוֹ דְאַתְוּוֹן דְבִטְשֵׁי בְּרִקְיעָא, דָּא סְלִיק וְדָא נַחֲתִית. וְאַלִּין אֵינּוֹן

התנוצצות האותיות שנבכרו
בהם שמים וארץ.

אם הוא יודע בסוד אותן
האותיות, שהם סוד השם הקדוש
של ארבעים ושנים אותיות,
ויזכירן כראוי ברצון הלב, יראה
תוך אור הנגה של הרקיע שש
יודיים, שלש לצד ימין ושלש
לצד שמאל, ושלש וידיים
שעולות ויורדות ונוצצות ברקיע.
והן האותיות של ברפת כהנים,
ואז תפולל תפלתו ויצא לדרך,
ודאי שכינה מקדימה עמו. אשרי
חלקו.

בשכא הבקר הזה, עמוד אחד
נעוץ בצד דרום לתוך מתיחת
הרקיע שעל גבי הגן, חוץ מאותו
עמוד שנעוץ באמצע הגן. ועמוד
זה מאיר באור של שלשה גנים
מרקם בארגמן. באותו העמוד
קיים ענף אחד, ובאותו ענף
נודמנו שלש צפרים, מתעוררות
צפצופו לשבח.

פתח אחד ואמר, (תהלים קיג)
הללויה הללו עבדי ה' הללו את
שם ה'. פותח השני ואמר, יהי
שם ה' מברך מעתה ועד עולם.
פותח השלישי ואמר, ממזרח
שמש עד מבוא מהלל שם ה'.
אז הפרוז מקדים וקורא, הזדמנו
קדושים עליונים, אותם
המשבחים את רבונם התתקנו
לשבח היום. ואז נפרדים היום
מהלילה. אשרי חלקו של מי
שקם בבקר מתוך תשבחתה של
תורה שלמד בלילה, באותו זמן
של תפלת הבקר.

כתוב, (ישעיה כ"א) אמר שמר אתא
בקר וגם לילה אם תבטוין בעיו
שבו אתיו. פסוק זה פשוטו על
גלות ישראל שיושבים בתוך בני
שעיר, וישראל אומרים לקדוש-
ברוך הוא: שמר מה מלילה - מה
יהיה עלינו מהגלות הזו שדומה

נציצו דאתון, דאתברון בהו שמיא וארעא.
אי איהו ידע ברזא דאינון אתון, דאינון רזא
דשמא קדישא, דארבעין ותריין אתון,
וידבר לון פדקא חזי, ברעותא דלפא. יחמי גו
נהירו דנגהא דרקיעא שית יודיים, תלת לסטר
ימינא, ותלת לסטר שמאלא. ותלת וויין,
דסלקין ונחתין ונצצי ברקיעא. ואינון אתון
דברפת כהנים, וכדין יצלי צלותיה, ויפוק
לארעא, ודאי שכינתא אקדימת עמיה, זפאה
חולקיה.

בר אתי האי בקר, עמודא חד נעיץ בסטר
דרום, לגו מתיחו דרקיעא, דעל גבי
גנתא. בר מהווא עמודא, דאיהו נעיץ
באמצעו דגנתא. ועמודא דא, איהו נהיר
בנהירו דתלת גוונין, מרקמא דארגוונא.
בהווא עמודא, קיימא ענפא חדא, בהווא
ענפא, אתעתדו תלת צפרין, מתערין צפצפא
לשבחא.

פתח חד ואמר, (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי
י' הללו את שם י'. פתח תניינא ואמר,
יהי שם י' מבורך מעתה ועד עולם. פתח
תליתאה ואמר, ממזרח שמש עד מבוא
מהולל שם י'. פדין פרוזא קדים וקרי
אתעתדו קדישי עליונין, אינון דמשבחין
למאריהון, אתתקנו בשבחא דיממא. פדין
אתפרשון יממא מן ליליא. זפאה חולקיה,
מאן דקם בצפרא, מגו תושבחתא דאורייתא,
דלעי בליליא. בהווא זמנא צלותא דצפרא.

בתיב, (ישעיה כ"א) אמר שומר אתא בקר וגם
לילה אם תבטוין בעיו שבו אתיו, האי
קרא אוקמוה ליה, על גלות דישראל, דיתבי
גו בני שעיר, וישראל אמרי לקודשא בריך
הוא, שומר, מה מלילה, מה תהא עלן מן

גלוּתָא דָא, דְדַמֵי לַחֲשׂוּכָא דְלִילָא. מַה כְּתִיב, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתָּא בְקָר, כְּבָר נְהִירְנָא לְכוּ בְגָלוּתָא דְמַצְרִים, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ וְקָרִיבִית יִתְכוּן לְפוּלְחָנִי, וְאוּרִייתָא יְהִיבִית לְכוּן, בְּגִין דְתַזְפוּן לְחַיֵי עַלְמָא. שְׁבַקְתוּן אוּרִייתֵי, וְגַם לִילָה, אַעֲיִלְנָא לְכוּ בְגָלוּתָא (ס"א) דְכָל, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ. שְׁבַקְתוּן אוּרִייתֵי כְּמַלְקֵדְמִין, אַעֲיִלְנָא לְכוּ בְגָלוּתָא) כְּמַלְקֵדְמִין. אִם תְּבַעֲיוּן בְּעֵיוֹן כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (ישעיה לד) דְרָשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יְיָ וְקִרְאוּ, וְתַמְזַן תִּשְׁפַּחוּן בְּמָה תְלִיא גְלוּתָא דְלְכוּן, וְגֵאוּלָּה דְלְכוּן, וְכַד תְּבַעֲיוּן בָּהּ, הִיא תִימָא וְתַכְרִיז קְמִיכּוּ. שׁוּבוּ אֲתִיו. שׁוּבוּ בְתִשׁוּבָה שְׁלִימָתָא, וּמִיד אֲתִיו וְאַקְרִיבוּ לְגַבְאֵי. (נ"א וּבְרָא דְהֵאֵי קְרָא) וְכֵהָאֵי קְרָא כְתִיב, מִשָּׂא דוּמָה. וְרָזָא דָא, בְּשִׁית דְרָגִין דְנְבוּאָה (בְּחִמְשָׁה אֲרַחֲוִין) אֲתַמַּר לְנְבִיאֵי. בְּמַחְזֵ"ה. בְּחַזוּ"ן. בְּחַזִּיו"ן. בְּחַזוּ"ת. בְּדַבְ"ר. בְּמִשָּׂ"א. וְכִלְהוּ חִמְשָׂא כְּלָהוּ כְּמֵאן דְחָמֵי בְתַר פּוּתְלָא, הֵהוּא נְהִירוּ דְנְהוּרָא. וּמְנַהוּן, כְּמֵאן דְחָמֵי נְהוּרָא דְשִׁמְשָׂא מְגוּ עֲשִׂישִׁתָּא. אֲבָל מִשָּׂא, הוּי, כַּד מְטִי הֵהוּא נְהוּרָא בְטוּרַח סְגִי וְאִיטְרַח מְלוּי עֲלוּי, דְלָא יְכִיל לְאַתְגַּלְיָא לֵיהּ, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (בְּמַדְבַּר י"א) לְשׁוּם אֵת מִשָּׂא כָּל הָעָם הִזָּה עָלַי. וּבְגִין כֵּן, מִשָּׂא.

לַחֲשַׁכְתָּ הַלִּילָה? מַה כְּתוּב? אָמַר שׁוֹמֵר. זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אַתָּא בְקָר - כְּבָר הָאֲרִיתִי לְךָ בְּגָלוּת מַצְרַיִם, וְהַעֲלִיתִי אֶתְכֶם וְקָרַבְתִּיכֶם לְעַבְדוּדִי, וְנִתְתִי לְכֶם תּוֹרָה כַּדִּי שְׁתַּזְכּוּ לְחַיֵי עוֹלָם. עֲזַבְתֶּם תּוֹרָתִי, וְגַם לִילָה - הִכְנַסְתִּיכֶם לְגָלוּת (בְּכָל וְהַעֲלִיתִיכֶם. עֲזַבְתֶּם תּוֹרָתִי כְּמַקְדָּם, וְהִכְנַסְתִּי אֶתְכֶם לְגָלוּת) כְּמַקְדָּם. אִם תְּבַעֲיוּן בְּעֵיוֹן - כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (שם לד) דְרָשׁוּ מֵעַל סֵפֶר ה' וְקִרְאוּ, וְשֵׁם תִּמְצְאוּ בְּמָה תְלוּיָהּ גְלוּתְכֶם וְגֵאוּלְתְכֶם. וְכִשְׁתְּבַעֲיוּן בָּהּ, הִיא תֵאמַר וְתַכְרִיז לְפָנֶיכֶם: שׁוּבוּ אֲתִיו. שׁוּבוּ בְתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וּמִיד אֲתִיו, וְקָרְבוּ אֵלַי.

(ובסוד הפסוק הזה)

וּבְפִסִּיק זֶה כְּתוּב, מִשָּׂא דוּמָה. וְסוּד זֶה בְּשֵׁשׁ דְרָגוֹת שֶׁל נְבוּאָה (בְּחִמְשׁ דְרַבִּים) נֶאֱמַר לְנְבִיאִים: בְּמַחְזֵ"ה. בְּחַזוּ"ן. בְּחַזִּיו"ן. בְּחַזוּ"ת. בְּדַבְ"ר. בְּמִשָּׂ"א. וְכָל הַחִמְשׁ כֵּלָן כְּמִי שְׂרוּאָה אַחַר הַפְּתִיל אוֹתוֹ הָאֹר שְׁמַאִיר, וּמֵהֶם כְּמִי שְׂרוּאָה אֹר הַשֶּׁמֶשׁ מִתּוֹךְ עֲשִׂישִׁית. אֲבָל מִשָּׂא הוּי כַּאֲשֶׁר מְגִיעַ אוֹתוֹ אֹר בְּטַרַח רַב וּמְטַרִיחַ עָלָיו דְבָרָיו, שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְהַתְגַּלוֹת לוֹ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר, (בְּמַדְבַּר י"א) לְשׁוּם אֵת מִשָּׂא כָּל הָעָם הִזָּה עָלַי. וּמִשׁוּם זֶה מִשָּׂא.

וְכֵאֵן מִשָּׂא דוּמָה - טַרַח רַב שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְהַתְגַּלוֹת, וְהִיא נְבוּאָה בְּלַחֲשׁ וְעוֹמְדַת בְּלַחֲשׁ. אֵלַי קְרָא מִשְׁעִיר - כֵּאֵן לֹא הִתְגַּלָּה מִי אָמַר "אֵלַי קְרָא מִשְׁעִיר", אִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִם נְבִיא נֶאֱמַן. אֲבָל נְבוּאָה זוֹ וְדֵאֵי עוֹמְדַת בְּלַחֲשׁ תּוֹךְ סוּד הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה, וּמִתּוֹךְ סוּד נִסְתָּר אָמַר הַנְּבִיא הַנֶּאֱמָן שֶׁלוֹ הִזָּה קוֹרָא קוֹל בְּסוּד הָאֱמוּנָה, וְאָמַר אֵלַי קְרָא מִשְׁעִיר, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים ל"ג) וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ, וְלֹא כְּתוּב וְזָרַח לְשְׁעִיר,

וְהָאֵ מִשָּׂא דוּמָה, טוּרַח סְגִיָּא, דְלָא יְכִיל לְאַתְגַּלְיָא וְאִיהוּ נְבוּאָה בְּלַחֲשׁוֹ, וְקִימָא בְּלַחֲשׁוֹ. אֵלַי קוֹרָא מִשְׁעִיר הֵכָא לֹא אֲתַגְלִיא מֵאֵן אָמַר אֵלַי קוֹרָא מִשְׁעִיר. אִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִי נְבִיאָה מְהִימְנָא. אֲבָל נְבוּאָה דָּא וְדֵאֵי קִימָא בְּלַחֲשׁוֹ, גּוּ רָזָא דְמְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, וּמְגוּ רָזָא סְתִימָאָה, נְבִיאָה מְהִימְנָא אָמַר, דְלֵיהּ הָוָה קְרָא קְלָא בְרָזָא דְמְהִימְנוּתָא, וְאָמַר אֵלַי קוֹרָא מִשְׁעִיר.

משום שסוד האמונה כף הוא, דרגות מתוך דרגות, אלה פנימיים מאלה, קלפה בתוך קלפה, ומח בתוך מח.

והרי בארנו, שכתוב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון - הרי דרגה אחת. ענן גדול - הרי דרגה אחרת. ואש מתלקחת - הרי דרגה שלישית. ונגה לו סביב - דרגה רביעית. ואחר כך, ומתוכה פעין החשמל. ואחר כך, ומתוכה דמות ארבע חיות. הרי דרגות בתוך מדרגות (דרגות).

אף כאן, כשהתגלה הקדוש ברוך הוא לישראל, לא התגלה אלא מתוך דרגות הללו. מסיני בא - דרגה שהיתה יותר נסתרת, ואחר כך הצטרפה להתגלות. ואמר וזרח משעיר - הרי דרגה אחרת שהיא יותר בגלוי, קלפה ששורה על גבי המט. ואחר כך, הופיע מהר פארן - הרי דרגה אחרת. ואחר כך, ואתה מרבבת קדש - זהו שבח של הכל. שאף על גב שהתגלה מכל הדרגות הללו, מאותו מקום שהוא עקר הכל, התחיל להתגלות ממנו. מאיזה מקום הוא? הוא מרבבת קדש, אותן דרגות עליונות למעלה. (למעלה) אף כאן אלי קרא משעיר - מאותה דרגה שאמרנו שנדבקה למעלה.

שמר מה מלילה שמר מה מליל. שומר זה מטטרו"ן (שומר ישראל), וכתוב (משליכו) ושמר אדניו יכבד, וזה הסוד ששולט בלילה. מה מלילה שמר מה מליל, מה בין זה לזה? אלא הכל אחד, אבל בחלק הזה שולט הצד האחר, ובחלק הזה לא שולט כלל. ליל צריך לשמירה, שכתוב (שמות יב) ליל שמרים הוא, ועל זה חסר ה',

דף קל"א ע"א) פמה דאת אמר, (דברים לג) וזרח משעיר למו. ולא כתיב וזרח לשעיר, בגין דרזא דמהימנותא הכי איהו, דרגין מגו דרגין, אלין פנימאין מאלין, קליפה גו קליפה, ומוחא גו מוחא.

והא אוקימנא, דכתיב, (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון, הא דרגא חד. ענן גדול, הא דרגא אחרא. ואש מתלקחת, הא דרגא תליתאה. ונגה לו סביב, הא דרגא רביעאה. ולבתר ומתוכה פעין החשמל. ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות הא דרגין גו מדרגין (נ"א דרגין).

אוף הכא, פד אתגלויי קדשא בריך הוא לישראל, לא אתגלויי אלא מגו דרגין אלין. מסיני בא, דרגא דהוה טמירא יתיר, ולבתר אצטריך לאתגליא. ואמר וזרח משעיר, הא דרגא אחרא, דאיהו באתגלויי יתיר, קליפא דשריא על גב מוחא. ולבתר הופיע מהר פארן, הא דרגא אחרא. ולבתר ואתה מרבבות קדש, דא שבחא דכלא, דאף על גב דאתגלויי מפל אלין דרגין, מההוא אתר דהוא עקרא דכלא, שרי לאתגלאה מניה. מאן אתר איהו. מרבבות קדש איהו, אינון דרגין עלאין לעילא, (לעילא) אוף הכא אלי קורא משעיר, מההוא דרגא דקאמרן, דאתדבק לעילא.

שומר מה מלילה שומר מה מליל. שומר דא מטטרו"ן, (שומר ישראל) וכתוב, (משליכו) ושומר אדניו יכבד, ודא רזא דשולטא בליליא. מה מלילה שומר מה מליל, מה בין האי להאי. אלא, כלא חד, אבל בחולקא דא, שלטא סטרא אחרא. ובחולקא דא, לא שלטא כלל. ליל, אצטריך לנטורא, דכתיב, (שמות יב) ליל שמורים הוא, ועל

וזהו כשנכנס הלילה עד שנחלק. מחצות הלילה והלאה שולט לילה בה, שכתוב ויהי בחצי הלילה. הוא הלילה הזה. (תהלים קלט) ולילה פיוס יאיר וגו'. ומשום כך, שמר מה מלילה שמר מה מליל.

אמר שמר. מצאנו בספרו של אדם, מה בין ויאמר לאמר? ויאמר למעלה, ואמר למטה. ואל משה אמר - מי אמר? אמר שמר, זה מטטרוין. אתא בקר - זו תפלת שחרית שהיא שלטונו של היום, אותו ששולט על הלילה. ואם תאמר שהוא פא לבדו ונפרד הזכר מהנקבה, הרי פתוב וגם לילה - שניהם פאחד, ולא נפרדים זה מזה לעולמים. וקול זה קורא במלים האלה: אתא בקר וגם לילה, שניהם מזמנים אליכם. מכאן והלאה, אם תבעיון בעיו. אם תבקשו פקשתכם בתפלה לפני המלך הקדוש - בעיו, התפללו ובקשו פקשתכם ושובו לרבונוכם. אתיו - פמי שעתיד לקבל את בניו ולרחם עליהם. אף כך הקדוש ברוך הוא, בקר וגם לילה קרא ואמר אתיו. אשרי העם הקדוש שרבונום מבקש עליהם וקורא להם לקרבם אליו.

ואז העם הקדוש רוצים להתחבר ולהפגס לבית הפגסת, וכל מי שמקדים בראשונה, מתחבר עם השכינה בחבור אחד. בא וראה, אותו ראשון שנמצא בבית הפגסת (ומאריך בבית הפגסת) - אשרי חלקו, שהוא עומד בדרגת צדיק עם השכינה. וזהו סוד (משלי ח) ומשחרי ימצאנני. זה עולה במעלה עליונה. ואם תאמר, הרי שנינו, בשעה שהקדוש ברוך הוא פא לבית הפגסת ולא מוצא שם עשרה, מיד פועס. ואתה אמרת, שאותו אחד שמקדים, מתחבר

דא חסר ה', ודא איהו כד עאל ליליא, עד דאתפלג. מפלגו ליליא ולהלאה, שלטא לילה בה דכתיב ויהי בחצי הלילה. הוא הלילה הזה. (תהלים קלט) ולילה כיום יאיר וגו'. ובגין כך, שומר מה מלילה שומר מה מליל. אמר שומר. אשפחנא בספרא דאדם, מה בין ויאמר לאמר. ויאמר לעילא, ואמר לתתא, ואל משה אמר. מאן אמר, אמר שומר, דא מטטרוין. אתא בקר, דא צלותא דשחרית דאיהו שלטנו דיממא, ההוא דשליט על ליליא. ואי תימא דאיהו אתי בלחודוי, ואתפרש דכר מנוקבא, הא כתיב וגם לילה, תרווייהו פחדא, ולא מתפרשין דא מן דא לעלמין. וקלא דא קרי במלין אליו, אתא בקר וגם לילה תרווייהו זמינין לגביכו.

מכאן ולהלאה אם תבעיון בעיו. אם תבעיון בעותכון בצלו קמי מלפא קדישא, בעיו, צלו ובעו בעותכון, ותובו לגבי מאריכון. אתיו, פמאן דזמין לקבלא לבנוי, ולרחמא עלייהו. אוף הכי קדשא בריך הוא, בקר וגם לילה, קרא ואמר אתיו. זפאה עמא קדישא, דמאריהון בעי עלון, וקרא לון לקרבא לון לגביה.

ברין עמא קדישא, בעאן לאתחברא, ולאעלא בבי פנישתא. וכל מאן דאקדים בקדמיתא, אתחבר בשכינתא בחבורא חדא. פא חזי, ההוא קדמאה דאשתכח בבי כנישתא, (ואורח פבי כנישתא) זפאה חולקיה, דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדי שכינתא. ודא איהו רזא (משלי ח) ומשחרי ימצאנני. דא סליק בסליקו עלאה. ואי תימא, הא תנינן בשעתא דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא, ולא אשכח תמן עשרה, מיד פועס. ואת אמרת

בשכינה ועומד בדרגת צדיק? !
 אלא, למלך ששלח לכל בני העיר שימצאו עמו ביום פלוני במקום פלוני. עד שהיו מזמנים את עצמם אותם בני העיר, הקדים אחד וכא אל אותו מקום. בינתיים בא המלך ומצא את אותו איש שהקדים לבא לשם. אמר לו, איך הם פלוני בני העיר? אמר לו, מורי, אני הקדמתי מהם, והרי הם באים אחרי לפקדת המלך. ואז הוטב בעיני המלך, וישוב שם עמו ומדבר עמו, ונעשה אהוב המלך. בינתיים באו כל העם, והתפייס עם המלך ושלח אותם לשלום. אבל אם אותם בני העיר לא באים, ואחד לא מקדים לדבר לפני המלך להראות בשבילם שהרי כלם יבאו, מיד פועם ורוגז המלך.

אף כאן, פיון שאחד הקדים ונמצא בבית הכנסת, ושכינה באה ומוצאת אותו, אז נחשב כאלו כלם נמצאו שם, שהרי זה האריך להם שם. מיד מתחברת עמו שכינה ויושבים בזווה אחד, ונודע עמה, ומושיבה אותו בדרגת צדיק. ואם אחד לא מקדים ולא נמצא שם, מה כתוב? (ישעיה 1) מדוע באתי ואין איש. לא כתוב ואין עשרה, אלא ואין איש, להתחבר עמי להיות אלי, כמו שנאמר איש האלהים, להיות בדרגת צדיק.

ולא עוד, אלא שנודע עמה, ושואלת עליו אם יום אחד לא בא, כמו שבארנו, שכתוב (ש) מי בכס ירא ה' שמע בקול עבדו. והרי התעוררנו בזה שכתוב, אלי קרא משעיר, שהרי דרגה אחר דרגה ודרגה תוף דרגה אותו שומר קורא בחיל בכל יום ויום.

ההוא חד דאקדים, אתחבר בשכינתא, וקיימא בדרגא דצדיק.

אלא, למלכא דשדר לכל בני מתא, דישתפחון עמיה ביום פלן, בדוף פלן. עד דהוו מזמני גרמייהו אינון בני מתא, אקדים חד ואתא לההוא אתר. בין כף ובין כף אתא מלכא, אשפח לההוא בר נש דאקדים תמן, אמר ליה, פלן בני מתא אן אינון. אמר ליה, מארי, אנה אקדימנא מנייהו, והא אינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא. פדין, טב בעיני מלכא, ויתיב תמן בהדיה, ואשתעי עמיה, ואתעביד רחימא דמלכא. בין כף (ד) קל"א ע"ב) ובין כף, אתו כל עמא, ואתפייס מלכא עמהון, ושדר לון לשלם. אבל אי אינון בני מתא לא אתיין, וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא, לאתחזאה בגינייהו דהא כלהו אתיין. מיד פעיס ורגיז מלכא.

אוף הכא, פיון דחד אקדים, ואשתכח בבי כנישתא, ושכינתא אתיא ואשפח ליה, פדין אתחשיב כאלו פלהו אשתכחו תמן. דהא דא אוריף לון תמן. מיד אתחברת עמיה שכינתא, ויתבי בזווגא חד, ואשתמודע בהדיה, ואותיב ליה בדרגא דצדיק. ואי חד לא אקדים ולא אשתכח תמן, מה כתיב, (ישעיה 1) מדוע באתי ואין איש. ואין עשרה לא כתיב, אלא ואין איש, לאתחברא בהדאי, למהוי גבאי, כמה דאת אמר איש האלהים למהוי בדרגא דצדיק.

ולא עוד, אלא דאשתמודע בהדיה, ושאל עלוי, אי יומא חד לא אתי, כמה דאוקימנא, דכתיב, (ישעיה 1) מי בכס ירא יי' שומע בקול עבדו. והא אתערנא כהאי דכתיב, אלי קורא משעיר, דהא דרגא פתר דרגא, דרגא גו דרגא, ההוא

וזהו שמע בקול עבדו. עבדו זה מטטרו"ן. ולכן אשרי המקדים לבית הפנסת, לעלות לאותה דרגה עליונה שאמרנו.

בשבת הבקר והצבור נמצאים בבית הפנסת, צריכים להמצא בשירות ותשבחות של דוד. והרי בארנו, שסדור הוא לעורר אהבה למעלה ולמטה, לתקן תקונים ולעורר שמחה, שהרי בשביל זה הלויים מתעוררים לעורר אהבה ושמחה למעלה באותם שירות ותשבחות.

וכי שמדבר בבית הפנסת בדברי חל - אוי לו! שמראה פרוה. אוי לו! שגורע את האמונה. אוי לו! שאין חלק באלהי ישראל. שמראה שהרי אין (לו) אלוה ואינו נמצא שם (ואין לו חלק בו) ולא פוחד ממנו, ומנהיג קלון בתקון (בחוק) העליון שלמעלה.

שהרי בשעה שישאל מסדרים בבית הפנסת סדור של שירות ותשבחות וסדור התפלה, אז מתפנסים שלש מחנות של מלאכים עליונים. מחנה אחד הם מלאכים קדושים (עליונים) שמשבחים את הקדוש ברוך הוא ביום, משום שיש אחרים שמשבחים את הקדוש ברוך הוא בלילה. ואחרים (ואלה) הם שמשבחים את הקדוש ברוך הוא ואומרים שירות ותשבחות עם ישראל ביום.

מחנה שני הם מלאכים קדושים שנמצאים בכל קדשה וקדשה של ישראל, ומקדשים למטה. ובשלטון שלהם, כל אותם שמתעוררים בכל אותם רקיעים (היכלות) באותה תפלה של ישראל (שמישב).

מחנה שלישי הם עלמות עליונות, שמתקנות עם הגבירה, ומתקנות אותה

שומר, קורא בחילא בכל יומא ויומא, ודא איהו שומע בקול עבדו, עבדו, דא מטטרו"ן. ובגין כך, זכאה איהו מאן דאקדים לבי כנישתא, לסלקא בההוא דרגא עלאה דקארין.

כד אתי צפרא, וצבורא אשתכחו בבי כנישתא, בעו לאשתכחא בשירין ותושבחן דדוד. והא אוקימנא, דסדורא איהו לאתערא רחימו לעילא ותתא, לאתקנא תקונין, ולאתערא חדוה. דהא בגין דא לינאי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא, באינון שירין ותושבחן.

ומאן דמשתעי בבי כנישתא במלין דחול, ווי ליה, דאחזי פרוהא, ווי לית דגרע מהימנותא. ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל. דאחזי דהא לית (ליה) אלהא, ולא אשתכח תמן, (ולית ליה חולקיה ביה) ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקופא) עלאה דלעילא.

דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא, סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא, כדין מתכנשי תלת משריין דמלאכי עלאי. משרייתא חדא, אינון מלאכין קדישין (עילאי) דקא משבחן לקודשא בריה הוא ביממא, בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקודשא בריה הוא בליליא. ואחרנין (ס"א ואליו) אינון דקא משבחן לקודשא בריה הוא, ואמרין שירין ותושבחן בהדייהו דישראל ביממא.

משרייתא תניינא, אינון מלאכין קדישין, דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל, מקדשי לתתא. ובשולטנא דלהון, כל אינון דמתערין בכל אינון רקיעין, (ס"א היכלין)

בַּהֲיֵיא צְלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל (ס"א דמיושב).
 מוֹשְׁרֵייתָא תְּלִיתָאָה אֵינוֹן עוֹלָמְתָן עֲלָאִין.
 דְּקָא מִתְּקַנֵּי עִם מְטְרוֹנֵיתָא,
 וּמִתְקַנֵּי לָהּ לְאַעְלָא לָהּ קָמֵי מַלְכָּא, וְאַלִּין
 אֵינוֹן מוֹשְׁרֵיִין עֲלָאִין עַל כְּלָהּ. וְכִלְהוּ
 מִתְּקַנֵּי, בְּסִדּוּרָא דִּישְׂרָאֵל דְּמִתְּקַנֵּי לְתַתָּא,
 בְּאֵינוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחָן, וּבַהֲיֵיא צְלוֹתָא דְּקָא
 מְצִלוּ יִשְׂרָאֵל. פִּיּוֹן דְּאַלִּין תֵּלַת מוֹשְׁרֵיִין
 מוֹדְמָנָן, כְּדִין יִשְׂרָאֵל פִּתְחֵי שִׁירָתָא, וְזַמְרֵי
 קָמֵי מְאַרְיָהוּן. וְהֵיא מוֹשְׁרֵייתָא חֲדָא, דִּי
 מְמַנָּא לְשִׁבְחָא לְמְאַרְיָהוּן בִּימָמָא, אֲזַדְמָנָן
 עֲלֵיהּ, וְזַמְרֵי עִמָּהוּן כְּחֲדָא, בְּאֵינוֹן שְׁבַחֵי
 דְּדוֹד מַלְכָּא, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

בְּהוּא זְמַנָּא דְּמַסִּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַחֵי דְּאֵינוֹן
 תְּשַׁבְּחָן דְּדוֹד, כְּדִין תוֹשְׁבֵיחָתָא
 דְּשִׁירָתָא דִּימָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. וְאִי תִימָא,
 הָאִי תוֹשְׁבֵיחָתָא אֲמַאי אִיְהִי בְּתַקוּנָא בְּתַרְיֵיתָא
 בְּתַר שְׁבַחֵי דְּדוֹד, וְהָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
 אַקְדִּימַת לְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, וְאַקְדִּימַת
 לְנִבְיָאִים, וְאַקְדִּימַת לְכְּתוּבִים, וְכְמָה
 דְּאַקְדִּימַת, הִכִּי אַצְטְרִיף לְאַקְדִּמָּא. (נ"א בְּשִׁירָתָא).

אַלְּא, מַגוּ דְּכְנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל לָא אֶתְתַּקְנַת אֶלָּא
 מִתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, מִשׁוּם הִכִּי אַצְטְרִיף
 לומר לָהּ בְּשִׁירוֹתָא דְּתַקוּנָהָא, וְהָאִי
 תוֹשְׁבֵיחָתָא מְעֵלְיָא, מְכַל שְׁאָר תְּשַׁבְּחָן
 דְּעֵלְמָא. וְאִיְהִי לָא אֶתְתַּקְנַת מְכַלְהוּ, כְּמָה
 דְּאַתְתַּקְנַת (דף קל"ב ע"א) מִתוֹשְׁבֵיחָתָא דָּא. וּבְגִין
 דָּא, אִיְהִי סְמוּךְ לְצְלוֹתָא דְּמִיוֹשֵׁב, כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא.

בְּהִי שְׁעֵתָא כַּד שִׁירָתָא דִּימָא אֶתְמַר, מִתְּעַטְרָא
 כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּהוּא כְּתָרָא, דִּזְמִין קְדָשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְאַעְטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהֵיא כְּתָרָא גְלִיפָּא מְחַקְקָא בְּשִׁמְחָא

לְהַכְנִסָּה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וְאַלְּהֵם
 הַמְּחַנּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים עַל כָּלֵם. וְכָלֵם
 מִתְּתַקְנִים בְּסִדּוּר שְׁיִשְׂרָאֵל
 מִתְּתַקְנִים לְמַטָּה, בְּאוֹתָם שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבְּחוֹת וּבְאוֹתָהּ תִּפְלֶה
 שְׁמֵתִפְלִילִים יִשְׂרָאֵל. פִּיּוֹן
 שְׁמִזְדְּמָנִים שְׁלֶשֶׁת הַמְּחַנּוֹת
 הַלְלוּ, אֲזִי יִשְׂרָאֵל פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה
 וּמְזַמְרִים לְפָנֵי רַבּוֹנָם. וְאוֹתוֹ
 מְחַנֵּה אַחַד, שְׁמַמְנָה לְשַׁבַּח אֶת
 רַבּוֹנָם בַּיּוֹם, מוֹדְמָנִים עֲלֵיהֶם
 וּמְזַמְרִים עִמָּם כְּאַחַד בְּאוֹתָם
 הַשְּׁבַחִים שֶׁל דּוֹד הַמֶּלֶךְ, וְהֵרִי
 בְּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁמַסִּימִים יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַשְּׁבַחִים שֶׁל אוֹתָן תְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל
 דּוֹד, אֲזִי הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל שִׁירַת הַיָּם
 כְּמוֹ שְׁבַּאֲרָנוּ. וְאִם תֹּאמַר, הֵרִי
 הַתְּשַׁבַּחַת הַזֹּאת לְמָה מְתַקְנַת
 אַחַרְוֵנָה אַחַר שְׁבַחֵי דּוֹד, וְהֵרִי
 תוֹרָה שְׁבַכְתָּב קוֹדְמַת לְתוֹרָה
 שְׁבַעַל פֶּה, וְקוֹדְמַת לְנִבְיָאִים,
 וְקוֹדְמַת לְכְּתוּבִים, וְכִמּוֹ שְׁקוֹדְמַת
 - כִּף צְרִיף לְהַקְדִּים (בְּשִׁירָתָא)?

אַלְּא מִתוֹךְ שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לָא
 מְתַקְנַת אֶלָּא מִתוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
 מִשׁוּם כִּף צְרִיף לומר אוֹתָהּ
 בְּרֵאשִׁית תַּקוּנָהָ, וְזוֹ הַתְּשַׁבַּחַת
 הַמְּעֵלָה מְכַל שְׁאָר הַתְּשַׁבְּחוֹת
 שְׁבַעַל פֶּה. וְהִיא לָא הַתְּתַקְנָה
 מְכַלְפָּן כְּמוֹ שֶׁהַתְּתַקְנָה מִהַתְּשַׁבַּחַת
 הַזֹּה, וְלִכֵּן הִיא סְמוּכָה לְתַפְלַת
 מִיֹּשֵׁב, כְּמוֹ שְׁבַּאֲרָנוּ.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּשֶׁנֶּאֱמַרְתָּ שִׁירַת
 הַיָּם, מִתְּעַטְרַת כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל
 בְּאוֹתוֹ כְּתָר שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף
 הוּא לְעַטְר אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
 וְאוֹתוֹ כְּתָר גְּלוּף וְחַקוּק בְּשִׁמוֹת
 קְדוּשִׁים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּעַטְר הַקְּדוֹשׁ
 כְּרוּף הוּא אוֹתוֹ יוֹם שְׁעַבְרוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם וְהַטְּבִיעַ אֶת כָּל

מחנות פרעה ופרשיו. ומשום כך צריך אדם לשים רצונו בשירה הזו. וכל מי שזוכה לה בעולם הזה, זוכה לראות את מלך המשיח בתקונו אותו הכתר ובחגירת כלי זינו, וזוכה לשבח שירה זו שם, והרי בארנו את הדברים.

בין שמגיע אדם לישתבח, נוטל הקדוש ברוך הוא אותו הכתר ושם אותו לפניו, וכנסת ישראל מתחילה להתתקן לבא לפני המלך העליון, וצריך לכלל אותה בשלש עשרה מדות הרחמים העליונות שמהן מתברכת, והם שלשה עשר בשמים עליונים, כמו שנאמר (שיר השירים ד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו', וכאן הם: שיר, ושבתה, הלל, וזמרה, עז, וממשלה, נצח, גדלה, גבורה, ותפארת, קדשה. הרי שנים עשר. אחר כך לחברה עם ולומר ומלכות, והיו שלשה עשר, משום שהיא מתברכת מהם.

ולכן צריך בשעה שנוכלת ביניהם, לשים בזה לב ורצון ולא לדבר כלל, שלא להפסיק ביניהם, ואם מפסיק ביניהם, יוצאת שלהבת אחת מתחת פני הפרובים, וקוראת בחיל ואומרת: פלוני שהפסיק את גאות הקדוש ברוך הוא, יתפלה ויפסק, שלא יראה גאות המלך הקדוש, כמו שנאמר (ישעיה כו) ובל יראה גאות ה', משום ששלשה עשר האלה הם גאות ה'.

מבאן ולהלאה - אל ההודאות כו'. זה המלך העליון שהשלוש פלו שלו, כמו שנאמר, שיר השירים אשר לשלמה, למלך שהשלוש שלו. משום שכל השבחים הללו הם אל כנסת ישראל

אמר שיר השירים אשר

קדישין, כמה דאתעטר קדשא בריך הוא ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא, ואטבע לכל משריין דפרעה ופרשוהי. בגין דא, בעי בר נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא. וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא, זכי למחמי למלפא משיחא בתקוני ההוא כתר, ובחגירו דזינייה, וזכי לשבחא האי שירתא תמן, והא אוקימנא מלי.

בין דמטי בר נש לישתבח נוטל קדשא בריך הוא ההוא כתר, ושוי ליה קמיה, ופנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלפא עלאה. ואצטריך לאכללא לה, בתליסר מכילן דרחמי עלאי, דמנהון אתברכת. ואינון תליסר בוסמין עלאין, כמה דאת אמר, (שיר השירים ד) נרד וכרכום קנה וקנמוז וגו', והכא אינון, שיר, ושבתה, הלל, וזמרה, עז, וממשלה, נצח, גדולה, וגבורה, תהלה, ותפארת, קדושה. הא תריסר. ולבתר לחברא לה בהדיהו, ולומר ומלכות, והווי תליסר. בגין דאיהי מתברכא מנייהו.

וער דא אצטריך, בשעתא דאתפלילת בינייהו, לשוואה לפא ורעותא בהאי, ולא לישתעי כלל, דלא לפסוק בינייהו. ואי פסיק בינייהו, מתחות גדפי פרובייא נפיק חד שלהובא, וקארי בחילא ואמר, פלניא די פסיק גאותא דקודשא בריך הוא, ישתעי ויתפסק, דלא יחמי גאותא דמלפא קדישא, כמה דאת אמר (ישעיה כו) ובל יראה גאות ה', בגין דאלין תליסר אינון גאות יי'.

מבאן ולהלאה אל ההודאות כו', דא מלפא עלאה דשלמא כלא דיליה, בגין דכל הגי שבחן אינון לגבה דפנסת ישראל פד משתבחא במשרייתא דלתתא. כמה דאת

כְּשֶׁמִשְׁתַּבַּחַת בַּמִּחְנָה שְׁלֹמֶטָה,
כְּמוֹ שְׂנֵאמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
לְשֹׁלֵמָה, לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ.
מִשֶּׁם וְהִלְאָה - יוֹצֵר אֹר וְבוֹרָא
חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שְׁלוֹם וְבוֹרָא אֶת הַכֹּל.
וְהָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ בְּזֶה, וְהַתְּעוֹרְרוּ
הַחֲבָרִים שְׁאַלְהֵם הֵם תְּקוּנֵי הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן (אל אֲדוֹן).

א"ל בְּרוּךְ - תְּקוּנֵי הָעוֹלָם
הַתְּחַתּוֹן, שֶׁהֵם כ"ב אוֹתוֹת
קְטָנוֹת, מִשּׁוֹם שֵׁשׁ אוֹתוֹת
גְּדוּלוֹת וְאוֹתוֹת קְטָנוֹת.
הָאוֹתוֹת הַקְּטָנוֹת מִהָעוֹלָם
הַתְּחַתּוֹן, וְאוֹתוֹת גְּדוּלוֹת מֵאוֹתוֹ
עוֹלָם הַבָּא.

בְּכָל הַן גְּדוּלוֹת. הֵן גְּדוּלוֹת
בְּעֶצְמָן. כְּאֲשֶׁר (כ"ב) בְּאוֹת יְחִידוֹת
הֵן גְּדוּלוֹת (כ"ב וְנִקְבָּה פְּשׁוּטִים).
שְׂכָאֲשֶׁר הֵן לֹא פְּשׁוּטוֹת יוֹתֵר, הֵן
בְּאוֹת כָּל אוֹת וְאוֹת בְּמִרְכָּבָה
הָרְאוּיָה לָהּ, כְּמוֹ שְׂבַח שֶׁל הַשְּׂבַח
שֶׁהֵם אוֹתוֹת שֶׁל שְׂבַח: אֵל אֲדוֹן
עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בְּרוּךְ וּמְבֹרָךְ
בְּפִי כָּל נִשְׁמָה. אֵלֹה אוֹתוֹת
בְּחֵמֶשׁ חֵמֶשׁ תְּבוּת, שֶׁהֵן חֵמֶשׁ
שְׁעָרִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

שְׁתֵּי אוֹתוֹת אַחֲרוֹת שְׂבִסְפוֹךְ -
ש"ת. הֵן בְּשֵׁשׁ שֵׁשׁ תְּבוּת, שֶׁהֵם
שֵׁשׁ צְדָדֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיוֹצְאוֹת
מִשֶּׁם כְּמוֹ: שְׂבַח יְתָנוּ לוֹ כָּל צָבָא
מְרוֹם. תְּפָאֲרַת וּגְדוּלָה שְׂרָפִים
וְאוֹפָנִים וְחִיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ.

אֵלֹה שְׁתֵּי אוֹתוֹת בְּשֵׁשׁ שֵׁשׁ שְׁתֵּי
אוֹתוֹת רֵאשׁוֹנוֹת בְּחֵמֶשׁ חֵמֶשׁ.
כָּל שְׂאָר הָאוֹתוֹת שְׂבָאֲמַצֵּעַ, כְּלָן
בְּאַרְבַּע אַרְבַּע, מִשּׁוֹם שֶׁהֵן בְּסוּד
הַמְּרַכְבֵּה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהֵן אוֹתוֹת
רֵאשׁוֹנוֹת וְאוֹתָן שְׂבִסְפוֹךְ, הֵן
שְׁלֵמוֹת כ"ב הָאוֹתוֹת, מִשּׁוֹם
שֵׁשׁ בְּהֵן כ"ב תְּבוּת כְּנֶגֶד כ"ב
הָאוֹתוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. נִשְׂאָרוֹ
שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹתוֹת אַחֲרוֹת
שְׁעוֹלוֹת בְּמִרְכְּבוֹתֵיהֶן לְאַרְבַּע
אַרְבַּע, לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם תְּבוּת,

לְשֹׁלֵמָה, לְמַלְכָּא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהּ, מִתְּמָן
וְלִהְלָאָה, (ישעיה מה) יוֹצֵר אֹר וְבוֹרָא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה
שְׁלוֹם וְבוֹרָא אֶת הַכֹּל. וְהָא אֲתַעְרָנָא בֵּיהּ,
וְאֲתַעְרֻו חֲבָרִיא דְהָנִי אֵינּוֹן תִּיקוּנֵין דְעֲלָמָא
עֲלָאָה. (אל אֲדוֹן).

א"ל בְּרוּךְ: תְּקוּנֵי דְעֲלָמָא תְּתַאָּה, דְאֵינּוֹן
עֲשָׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן זְעִירִין, בְּגִין דְאִית
אֲתוּוֹן רַבְרָבָן, וְאֲתוּוֹן זְעִירִין. אֲתוּוֹן זְעִירִין,
מְעֲלָמָא תְּתַאָּה. אֲתוּוֹן רַבְרָבָן, מֵהֵהוּא עֲלָמָא
דְאִתִּי.

בְּכָלֵּא אֵינּוֹן רַבְרָבָן, אֵינּוֹן רַבְרָבָן בְּגִרְמִיָּהּ.
כַּד (כ"ב) אֲתִיָּין יְחִידָאִין אֵינּוֹן רַבְרָבָן (כ"ב)
דְּכַד לֹא פְּשִׁיטָן יְתִיר, אֵינּוֹן אֲתִיָּין
כָּל אֶת וְאֶת בְּרִתִּיקָא דְחַזִּי לֵיהּ, כְּגוֹן שְׂבַחָא
דְשִׁבְתָּ דְאֵינּוֹן אֲתוּוֹן דְשְׂבַח, אֵל אֲדוֹן עַל כָּל
הַמַּעֲשִׂים, בְּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל נִשְׁמָה. אֵלִין
אֲתוּוֹן בְּחֵמֶשׁ חֵמֶשׁ תִּיבִין, דְאֵינּוֹן חֵמֶשֶׁין
תְּרַעִין דְעֲלָמָא דְאִתִּי.

תָּרִין אֲתוּוֹן אַחֲרָנִין דִּי בְּסוּפָא: ש"ת. אֵינּוֹן
בְּשִׁית שִׁית תִּיבִין, דְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין
דְעֲלָמָא דְאִתִּי, וְנִפְקִי מִתְּמָן. כְּגוֹן: שְׂבַח יְתָנוּ
לוֹ כָּל צָבָא מְרוֹם. תְּפָאֲרַת וּגְדוּלָה שְׂרָפִים
וְאוֹפָנִים וְחִיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ.

אֵלִין תָּרִין אֲתוּוֹן, בְּשִׁית שִׁית תָּרִין אֲתוּוֹן
קְדָמָא, בְּחֵמֶשׁ חֵמֶשׁ. כְּלָהּ שְׂאָר
אֲתוּוֹן דִּי בְּאֲמַצְעִיתָא, כְּלָהּ בְּאַרְבַּע אַרְבַּע,
בְּגִין דְאֵינּוֹן בְּרִזָּא דְרִתִּיקָא עֲלָאָה, דְאֵינּוֹן
אֲתוּוֹן קְדָמָא וְאֵינּוֹן דְּבְּסוּפָא, אֵינּוֹן שְׁלִימוֹ
דְעֲשָׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן, בְּגִין דְאִית בְּהוּ עֲשָׂרִין
וְתָרִין תִּיבִין, לְקַבֵּל עֲשָׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן
עֲלָאִין. אֲשְׁתָּארוּ תְּמַנְיָסָר אֲתוּוֹן אַחֲרָנִין, דְקָא
סְלָקִין בְּרִתִּיבִיָּהּ לְאַרְבַּע אַרְבַּע, לְשִׁבְעִין
וְתָרִין תִּיבִין, דְאֵינּוֹן רְזָא דְשְׂמָא מְפָרֶשׁ,

שהן סוד השם המפְרָשׁ, חֲקִיקָה קְדוּשָׁה שֶׁל שְׁבָעִים וּשְׁפִים אוֹתוֹת שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְתַעֵטֵר בָּהֶן, וְהַשֵּׁם הַזֶּה מְעַטֵּר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹלָה בְּסוּד זֶה לְהַתְעַטֵּר בָּהֶם תוֹף הַשְּׁלִיחוֹת (שֶׁל אֲדוּנָה) שֶׁל הַשְּׁכִינָה.

וְסִימְנָד שֶׁל אֱלוֹ הָאוֹתוֹת שְׁמַתְעֻטְרוֹת בְּשִׁבַח עֲלִיּוֹן - זֶה רְאוּשׁוֹת וְסוֹפִיּוֹת, שְׁעוֹלוֹת בְּעֻטְרוֹתֵיהֶן אוֹתָן א"ת ב"ש: אֶלֶף בְּחֻמֶּשׁ. תִּיּוֹ בְּשֵׁשׁ. בֵּי"ת בְּחֻמֶּשׁ. שִׁי"ן בְּשֵׁשׁ. וּמִשׁוּם כִּף הַסּוּד שֶׁל א"ת ב"ש כָּלֵל שֶׁל כ"ב אוֹתוֹת, שֶׁהֵן עֻטְרָה שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים.

וְסִימָן שֶׁל אוֹתָן אוֹתוֹת אַחֲרוֹת שְׁעוֹלוֹת בְּמִרְכְּבוֹתֵיהֶן - ג"ר. מִתְחִיל בְּגִימ'ל וְסוֹם בְּרִי"ש, וְכֵלֵן סוּד הַמִּרְכָּבָה הַקְדוּשָׁה. א"ת ב"ש - סוּד הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ. ג"ר - סוּד הַמִּרְכָּבָה הַקְדוּשָׁה שְׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים וּשְׁפִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם שֵׁם קְדוֹשׁ לְעַטֵּר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתוֹף הַמִּרְכָּבָה הָעֲלִיּוֹנָה. (שְׁכָתוּב

(תהלים מח) בשמך אלהים בן תהלתך.)

וְכֵן אוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל ע"ב כְּלוּל בְּסוּד הָאֲבוֹת, יָמִין וּשְׂמָאל וְאֲמֻצָּע. וְהִיא מְתַעֵטֵרֶת בָּהֶם לְהִיּוֹת שֵׁם קְדוֹשׁ, וְלֹא שֵׁם עֲלִיּוֹן כְּאוֹתָם שְׁמוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁנֵאֲחֻזִּים לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְאֵף עַל גַּב שָׂדֵהוּ שֵׁם עֲלִיּוֹן, אֲבָל הַסּוּד שֶׁלּוֹ דוּד הַמִּלְךָ שְׁמַתְעֵטֵר בְּאֲבוֹת.

הַשֵּׁם שֶׁל מ"ב אוֹתוֹת - הַסּוּד שֶׁלּוֹ הָאֲבוֹת, שְׁמַתְעֵטְרִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּמָה שְׁלֻמְעֵלָה. (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) וְכֵן עוֹלָה וְלֹא יוֹרֵד, וּמְתַעֵטֵר בְּתוֹף הַמִּחְשָׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׁמִפִּיר אוֹתוֹ וְנִזְהָר בּוֹ.

הַשֵּׁם שֶׁל ע"ב אוֹתוֹת - דוּד

גְּלִיפָא קְדִישָׁא דְשִׁבְעִין וּתְרִין אַתּוּן, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְתַעֵטֵר בְּהוּ. וּשְׂמָא דָא, אִיהוּ מְעַטְרָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְסִלִּיק בְּרִזָא דָא, לְאַתְעַטְרָא בְּהוּ גוֹ שְׁלִיחוֹתָא (דְמֵאֲרִית) דְשְׁכִינְתָא.

וְסִימְנָד דְאֵלִין אַתּוּן, דְקָא מְתַעֵטְרֵן בְּשִׁבְחָא עֲלָאָה, דָא קְדֻמָּאֵי וְסוֹפֵי, דְסִלְקִין בְּעֻטְרֵיהוּ אֵינּוֹן א"ת ב"ש. אֶלֶף בְּחֻמֶּשׁ. תִּיּוֹ בְּשִׁי"ת. בֵּית בְּחֻמֶּשׁ. שִׁי"ן בְּשִׁי"ת. בְּגִין כִּף רִזָא דָא"ת ב"ש (דף קל"ב ע"ב) כָּלֵל דְעֻטְרִין וּתְרִין אַתּוּן, דְאֵינּוֹן עֻטְרָה דְתַלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין. (כ"א דְשְׂמָא קְדִישָׁא).

וְסִימָן דְאֵינּוֹן אַתּוּן אַחֲרֵינִין דְסִלְקִין בְּרִתִּיכֵיהוּ, ג"ר. שְׂאֲרֵי בְּגִימ'ל, וְסִיִּים בְּרִי"ש, וְכֵלְהוּ רִזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא. א"ת ב"ש, רִזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא. ג"ר, רִזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא, דְסִלְקָא לְשִׁבְעִין וּתְרִין, וְאַתְעַבִּיד מְנִייהוּ שְׂמָא קְדִישָׁא, לְאַתְעַטְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִגּוֹ רִתִּיכָא עֲלָאָה. (דְכַתִּיב, תהלים מ"ח) בְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים בֶּן תְּהִלְתֶּךָ.

וְכֵן כִּף הַהוּא שְׂמָא דְע"ב כָּלִילָא בְּרִזָא דְאַבְהֵן, יְמִינָא וּשְׂמָאֲלָא וְאֲמֻצְעִיתָא. וְאִיהִי מְתַעֵטְרָא בְּהוּ, לְמֵהוּי שְׂמָא קְדִישָׁא. וְלֹאוּ שְׂמָא עֲלָאָה, כְּאֵינּוֹן שְׂמֵהֶן עֲלִאִין, דְעֲלָמָא עֲלָאָה, דְאַתְאַחֲדוֹן לְעִילָא לְעִילָא. וְאֵף עַל גַּב דְהֵאֵי שְׂמָא עֲלָאָה אִיהוּ, אֲבָל רִזָא דִילִיָה, דוּד מְלָפָא, דְמְתַעֵטְרָא בְּאַבְהֵן.

שְׂמָא דְאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתּוּן רִזָא דִילִיָה אַבְהֵן, דְקָא מְתַעֵטְרֵן בְּעֲלָמָא עֲלָאָה. וְעֲלָמָא עֲלָאָה בְּמָה דְלְעִילָא. (כ"א וְסִלְקָא רִזָא לְעִילָא לְעִילָא עַד דְאַתְעַטְרָא בְּאֵין סוֹף) וְעַל דָא, סִלִּיק וְלֹא נְחִית, אַתְעַטֵּר גּוֹ מִחְשָׁבָה עֲלָאָה. זְכָאָה חוּלְקָא דְמֵאֵן דִּידְעָ לִיָה, וְאַזְדַּהֵר בִּיָה.

שְׂמָא דְשִׁבְעִין וּתְרִין אַתּוּן, דוּד דְקָא

המתעטר באבות, וסודו עולה ויורד כמו זה מצפ"ן, (מצפ"ן) שם של שלש עשרה מדות הרחמים. הם שתיים עשרה, סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד עשרה עליהם, ולכן (עולה ויורד, וכלם עולים ויורדים חוץ מזה השם של מ"ב שעולה ולא יורד, ועל זה) השם של שבעים ושתיים עולה ויורד. עולה מצד זה ויורד מצד זה. השם של שלש עשרה מדות עולה מצד זה ויורד מצד זה. ואותו שיוורד, כדי למשך טוב למטה. ועל זה, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל. האותיות הראשונות עולות בחשבון, ואותיות אחרות יורדות בחשבון, כדי למשך את הטוב שלמעלה למטה.

השם של ארבעים ושתיים הוא מתעטר למרכבה העליונה. השם של שבעים ושתיים מתעטר למרכבה התחתונה. אשרי חלקו של מי שמשתדל להפיר את רבוננו. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

ורבן תשפחתה של שבת שמשפחת את המלך שהשלוש שלו, משפחת באותיות של שבעים ושתיים ובעשרים ושתיים תבות, הסוד של עשרים ושתיים אותיות, כדי שתתעטר בו לעלות למעלה בתשפחת הזו. ולכן אל אדון - תשפחת העולם הבא הוא, ופריחת (נקשרת) המרכבה הקדושה העליונה שמתעטרת לעלות למעלה, ופריחת פגסת ישראל שמתעטרת לעלות בתוך המרכבה העליונה.

א"ת ב"ש עולים ויורדים, כמו שנתבאר. א"ל ב"ם עולים ולא יורדים, וסימנך - זו שבת לבדה. וזו שבת ויום הכפורים, שעולה הסוד למעלה למעלה, עד שהכל מתעטר באין סוף.

מתעטרא באבהן, ורזא דיליה סליק ונחית, פגוונא דא מצפ"ן, (מצפ"ן) שמא דתליסר מכילין דרחמי. אינון תריסר, רזא דרתיכא קדישא, דנפיק מחד, דשריא עליהו ובגין פך (סליק ונחית, ובלהו סלקון ונחתין בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא) שמא דשבעין ותריין סליק ונחית, סליק מסטרא דא, ונחית מסטרא דא. שמא דתליסר מכילין, סליק מסטרא דא, ונחית מסטרא דא, וההוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא. ועל דא, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל. אתוון קדמאי סלקין בחושפנא, ואתוון אתרנין נחתי בחושפנא, בגין לאמשכא טיבו דלעילא לתתא.

שמא דארבעין ותריין, איהו מתעטרא לרתיכא עלאה. שמא דשבעין ותריין, איהו מתעטרא לרתיכא תתאה. זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ובגין פך, תושפחתא דשבת דקא משפחא למלכא דשלמא דיליה. משפח ליה בשמא דשבעין ותריין, ובעשרין ותריין תיבין, רזא דעשרין ותריין אתוון, בגין דתתעטר ביה לסלקא לעילא בתושפחתא דא. ועל דא, אל אדון, תושפחתא דעלמא דאתי איהו, ופריחו (כ"א ופריחו) דרתיכא קדישא עלאה, דמתעטרא לסלקא לעילא, ופריחו דכנסת ישראל, דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה.

א"ת ב"ש, סלקין ונחתין, פמה דאתמר. א"ל ב"ם סלקין ולא נחתין, וסימניך, דא שב"ת בלחודוי. ודא שב"ת ויום הכפורים, דסלקא רזא לעילא לעילא, עד דמתעטרא כלא באין סוף.

אל ברוך - זה סודו של אותיות קטנות ותקוני כנסת ישראל בכל יום בתפלה. ומשום שאותן אותיות קטנות, אין רוח ביניהן, והן תקוני העולמות שבאות עם הגבירה למלך העליון.

קדשה זו שמקדשים המלאכים העליונים אינה ביחיד, והרי בארנו, כל קדשה שהיא בלשון הקדש, אסור ליחיד לאמרה. תרגום - לעולם ביחיד, ולא ברבים. והיחיד הוא תקון שלו ודאי, ולא רבים. וסימן לסוד זה - שנים מקרא ואחד תרגום. שנים זה לשון רבים, ודאי קדשה של לשון הקדש אסורה ביחיד. קדשת תרגום אסורה ברבים, אלא ביחיד לעולם. אחד תרגום שנינו, ולא שנים ולא יותר. התרגום בא למצט, וכך צריך. לשון הקדש בא לרבוני, וכך צריך. שמעלים בקדש ולא מורידים. ובתרגום מורידים ולא מעלים שנינו אחד, ולא יותר, ולא מעלים כלל.

הקדשה הזו - הקדשה שהתקדשה השכינה, וכל אותן מרפכותיה להתתקן אל המלך העליון. ומשום שהיא קדשת העולם הפחתון, היא מישוב ולא בעמידה. קדשה אחרת של חזרת התפלה היא קדשה של העולם העליון, ולכן היא בעמידה, כדי להמשיכה למטה, וכל דברי העולם העליון הם בעמידה ולא מישוב.

ובבב קדשות הללו ישראל מתקדשים בהם למטה, ולכן ישראל מתקדשים בקדשת המרפכה הפחתונה מישוב, ובקדשת המרפכה העליונה מצמד. קדשה אחרת היא תוספת

אל ברוך, דא סדורא דאתון זעירין, ותקוני כנסת ישראל בכל יומא בצלותא. ובגין דאינון אתון זעירין, לית רווחא ביניהו, ואינון תקוני עולמות דאתין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה.

קדושה דא דקא מקדשי מלאכי עלאי, לאו איהו ביחיד. והא אוקימנא, כל קדושה דאיהו בלשון הקודש, יחיד אסיר ליה למימר. תרגום, לעולם ביחיד, ולא בסגיאין, ויחיד איהו תקונא דיליה ודאי, ולא סגיאין. וסימן לרזא דא, שנים מקרא ואחד תרגום. שנים לישנא דסגיאין איהו, ודאי קדושה דלשון הקודש אסיר איהו ביחיד. קדושת תרגום אסיר איהו בסגיאין, אלא ביחיד לעולם. אחד תרגום תנינו, ולא תרין ולא יתיר. תרגום אתיא למיעוטא, והכי אצטריך. לשון הקודש אתיא לרבוניא, והכי אצטריך. דמעלין בקודש ולא מורידין. ובתרגום מורידין ולא מעלין. אחד תנינו, ולא יתיר, ולא מעלין כלל.

קדושה דא, קדושתא דאתקדשת שכינתא, וכל אינון רתיכין דילה, לאתתקנא לגבי מלכא עלאה. ובגין דאיהו קדושת עלמא תתאה, איהו מיושב ולא בעמידה. (ד"ר ע"א) קדושה אחרא דאהדורי צלותא, איהו קדושתא דעלמא עלאה, ובגין כן איהו בעמידה, בגין לאמשכא לה לתתא, וכל מלוי דעלמא עלאה, איהו בעמידה ולא מיושב.

ובבב הגי קדושתו, ישראל מתקדשי בהו לתתא. ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב. ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד. קדושה אחרא, איהו תוספת קדושה, בגיני כן איהו פתר צלותא. ובגין דאיהו תוספת קדושה,

קדשה, ולכן היא אחר התפלה. ומשום שהיא תוספת קדשה על קדשות אחרות, היא אחר התפלה. ומשום שכל אחד ואחד צריך למשוך עליו מאותה תוספת, נתקן לכל יחיד ויחיד קדשת תרגום.

ואם תאמר, הרי יש בה קדשת לשון הקדש - אותה לצבור, להתקדש פלם בכלל באותה תוספת קדשה. ומשום שליחיד אין רשות לאמרה בלשון הקדש ולהתקדש יחיד, התקינה בלשון תרגום, והיא ביחיד, להתקדש כל אחד ואחד באותה תוספת להמשיך עליו יתר קדשה. אשרי חלקם של ישראל שמתקדשים בקדשות עליונות, משום שהם דבקים למעלה, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים פלכם היום.

כתוב, (מלכים ב-ד) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר וגו'. וכתוב, נעשה נא עלית קיר קטנה וגו'. בפסוק זה יש סמך בעלמא לסדור התפלה. הנה נא ידעתי - זהו הרצון שצריך אדם לשים בתוכו בתפלה. כי איש אלהים קדוש הוא - זהו העולם העליון, שיושב על פסא כבודו, וכל הקדשות יוצאות ממנו, והוא מקדש את כל העולמות. עבר עלינו תמיד - מאותה קדשה שהוא מקדש את כל העולמות למעלה, הוא מקדש אותנו בעולם הזה. שהרי אין קדשה למעלה אלא אם יש קדשה למטה, כמו שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל.

והואיל וכך הוא, נעשה נא עלית קיר קטנה. זהו סדור של תקון השכינה, שהיא עלית קיר, כמו שנאמר (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. קטנה, משום

על קדושן אחרנין, איהי לבתר צלותא. ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת, אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום.

ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש. ההוא לצבור, לאתקדשא כלהו בכלל, בההוא תוספת קדושה. ובגין דיחיד לית ליה רשות, לאומרה בלשון הקדש, ולא אתקדשא יחידאי, אתקיננו לה בלשון תרגום, ואיהו ביחיד, לאתקדשא כל חד וחד בההוא תוספת, לאמשכא עליה קדושה יתיר. זכאה חולקיהון דישראל, דקא מתקדשי בקדושי עלאי, בגין דאינון דבקיין לעילא, דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים בני' אלהיכם חיים פלכם היום.

כתוב (מלכים ב ד) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו', וכתוב נעשה נא עלית קיר קטנה וגו', בהאי קרא אית לן סמך בעלמא לסדורא דצלותא. הנה נא ידעתי, דא איהו רעותא דאצטריך בר נש לשואה בגויה בצלותא. כי איש אלהים קדוש הוא, דא איהו עלמא עלאה, דאיהו יתיב על פרסי יקריה, וכל קדושאן נפקין מניה, ואיהו מקדש לכלהו עלמין. עובר עלינו תמיד, מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא, איהו מקדש לן בהאי עלמא. דהא לית קדושה לעילא, אלא אי אית קדושה לתתא, כמה דאת אמר (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל.

והואיל וכך הוא, נעשה נא עלית קיר קטנה, דא איהו סדורא דתקונא דשכינתא, דאיהי עלית קיר, כמה דאת אמר (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. קטנה: בגין דאיהי

שְׁהִיא קְטָנָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (קהלת ט) עֵיר קְטָנָה. וְנָשִׁים לוֹ שֵׁם - בְּתַקּוּן הַזֶּה שְׁאָנוּ מְתַקְּנִים, וּבְסִדּוּר שְׁלֹנוּ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְתַפְלָה, (ובתקון זה) אָנוּ מְתַקְּנִים לוֹ, לְמַנּוּחָתוֹ. מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה - כָּל הָאֲרָבָעָה הֵלְלוּ הֵם בְּשִׁכְיָנָה, וְהִיא בְּכָל הַתַּקְּוִינִים הֵלְלוּ מְתַקְּנִים לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּסִדּוּר שְׁאָנוּ מְסַדְּרִים.

בְּסִדּוּר שֶׁל תַּפְלַת עֲרֵבִית וּבְתַקּוּן שֶׁלוֹ - הָרִי מִטָּה. בְּסִדּוּר שֶׁל אוֹתָם קָרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת שְׁאָנוּ מְסַדְּרִים - בְּבִקְרָא וְאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת - הָרִי הַשִּׁלְחָן. וּבְאוֹתוֹ סִדּוּר שֶׁל תַּפְלַת מִיֵּשֶׁב וּבְתַקּוּן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע בְּאוֹתוֹ יְחוּד שְׁאָנוּ מְתַקְּנִים - הָרִי כֶּסֶף. בְּאוֹתוֹ סִדּוּר שֶׁל תַּפְלַת מְעַמֵּד וּבְאוֹתָן קִדְשׁוֹת וְתוֹסֶפֶת קִדְשָׁה, וּבִרְכוּת שְׁאָנוּ מְסַדְּרִים (ה) - הָרִי מְנוּרָה.

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שָׂאתָ זֶה שֵׁם בְּרִצּוֹנוֹ לְהַשְׁלִים לְרַבּוֹנוֹ בְּכָל יוֹם וּלְתַקֵּן עֲלִית קִיר קְטָנָה זֶה לְרַבּוֹנוֹ בְּתַקְּוִינִים הֵלְלוּ, אֲזוּ וְדַאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִהְיֶה אוֹרְחוֹ בְּכָל יוֹם. אֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַבָּא. מִשׁוּם שְׁאֵלוֹ הָאֲרָבָעָה הֵם תַּקְּוִינֵי הַשִּׁכְיָנָה לְהַתַּפְּקֵן לְכַעֲלָה. בְּאֲרָבָעָה הַתַּקְּוִינִים הֵלְלוּ הִיא מְתַתַּקְּנָת בְּיַפְיָה בְּשִׁמְחוֹתֶיהָ, בְּמִרְאֵיהָ, עַל יְדֵי הַעַם הַקְּדוֹשׁ כָּל יוֹם.

הַמִּטָּה נִתְּנָה לְיַעֲקֹב לְהַתַּתַּקֵּן, וְלִכְּן יַעֲקֹב תַּתַּן תַּפְלַת עֲרֵבִית. שִׁלְחָן תַּתַּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שְׁתַּתַּן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שִׁלְחָן נֶגֶד צוּרַי. כֶּסֶף תַּתַּן אֲבָרָהָם בְּהַתַּתַּשְׁרוּתוֹ, שְׁעֶשֶׂה טוֹב וְשִׁלְמוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאִין תַּתַּן הַכֶּסֶף אֶלֶּא

זְעִירָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (קהלת ט) עֵיר קְטָנָה. וְנָשִׁים לוֹ שֵׁם בְּתַקּוּנָא דָּא דְאָנָן מְתַקְּנִין, וּבְסִדּוּרָא דִילָן בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן וּבְצִלוֹתָא, (ובתקונא דא) אָנָן מְתַקְּנִין לְגַבִּיָּה, לְנִיחָא דִילֵיהָ. מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה. אֲרַבַּע אֵלִין, כְּלָהוּ בְּשִׁכְיָנָתָא אֵינוֹן. וְאִיהִי (כֶּסֶף) בְּכָל תַּקְּוִינֵין אֵלִין מְתַתַּקְּנֵן, לְגַבִּי עֲלָמָא עֲלָאָה בְּסִדּוּרָא דְאָנָן מְסַדְּרִין.

בְּסִדּוּרָא דְצִלוֹתָא דְעֲרֵבִית, וּבְתַקּוּנָא דִילֵיהָ, הָא מִטָּה. בְּסִדּוּרָא דְאֵינוֹן קָרְבָּנִין וְעֲלוּוֹן, דְאָנָן מְסַדְּרִין בְּצִפְרָא וְאֵינוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן, הָא שִׁלְחָן. וּבְהֵהוּא סִדּוּרָא דְצִלוֹתָא דְמִיוֹשֶׁב, וּבְתַקּוּנָא דְקְרִיאַת שְׁמַע, בְּהֵהוּא יְחוּדָא דְאָנָן מְתַקְּנִין הָא כֶּסֶף. בְּהֵהוּא סִדּוּרָא דְצִלוֹתָא דְמְעוּמָד, וּבְאֵינוֹן קְדוּשָׁאן, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, וּבְרַפְאָן, דְאָנָן מְסַדְּרִין (ה) הָא מְנוּרָה.

וּזְפָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְדָא שְׁוִי בְרַעוּתֵיהָ, לְאֲשִׁלְמָא לְגַבִּי מְאָרִיָּה בְּכָל יוֹמָא, וְלֹאֲתַקְּנָא הָאִי עֲלִית קִיר קְטָנָה, לְגַבִּי מְאָרִיָּה בְּהֵנִי תַקְּוִינִין. כְּדִין וְדַאי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי אוֹשְׁפִיזִיָּה בְּכָל יוֹמָא. וּזְפָאָה אִיהוּ בְּהָאִי עֲלָמָא, וּזְפָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין דְאֵלִין אֲרַבַּע, אֵינוֹן תַּקְּוִינֵי דְשִׁכְיָנָתָא, לְאַתַּתַּקְּנָא לְגַבִּי בְּעֲלָה. בְּאֲרַבַּע תַּקְּוִינֵין אֵלִין, אֲתַתַּקְּנָת בְּשִׁפְרָהָא, בְּחִדּוּוּהָא, בְּחִזּוּוּהָא, עַל יְדֵי דְעָמָא קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא.

מִטָּה אֲתִיָּהִיבַת לִיהָ לְיַעֲקֹב לְאַתַּתַּקְּנָא, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אֲתַתַּקֵּין צִלוֹתָא דְעֲרֵבִית. שִׁלְחָן אֲתַתַּקֵּין דָּוִד מֶלֶכָא, בְּאֵינוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן דְאִיהוּ אֲתַתַּקֵּין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שִׁלְחָן נֶגֶד צוּרַי. כֶּסֶף אֲתַתַּקֵּין אֲבָרָהָם, בְּאַתַּתַּשְׁרוּתָא דִילֵיהָ, דְעַבִּיד טִיבּוֹ וְשִׁלְמוֹ דְנִשְׁמַתִּין לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, וְלִית

בְּאַתַּתַּשְׁרוּתָא דִילֵיהָ, דְעַבִּיד טִיבּוֹ וְשִׁלְמוֹ דְנִשְׁמַתִּין לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, וְלִית

בְּחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה טו) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד כֶּסֶף.

הַמְּנוּרָה תִּקַּן יִצְחָק, שֶׁקִּדֵּשׁ שֵׁם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֵינֵי כָל
הָעוֹלָם, וְהֵאִיר אֶת אֹרֵי הַמְּנוּרָה
הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָהּ קִדְשָׁהּ. לְכֵן
צָרִיכִים הָעַם הַקָּדוֹשׁ לומר תְּמִיד
וְלִשְׁמֵי רְצוֹנָם לְסַדֵּר לְעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בַעַל הַבַּיִת, אִישׁ
הָאֱלֹהִים, מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף
וּמְנוּרָה, לְהִיּוֹת שְׁלָמוֹת בְּכָל יוֹם
מֵעֵלָה וּמִטָּה.

בְּשַׁעֲהַ שִׁישְׂרָאֵל מֵיַחַדִּים אֶת
הַיַּחֲדוּד שֶׁל סוּד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
בְּרְצוֹן שְׁלָם, אֲזִי יוֹצֵא מִתּוֹךְ סֵתֵר
שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אֹרֵי אֶחָד,
וְאוֹתוֹ אֹרֵי מִכָּה לְתוֹךְ הַנִּיצוּץ
הַקָּשָׁה וּמִתְחַלֵּק לְשִׁבְעִים אֹרוֹת,
וְאוֹתָם שִׁבְעִים אֹרוֹת בְּשִׁבְעִים
עֲנָפֵי עֵץ הַחַיִּים.

אֲזִי אוֹתוֹ אֵילָן מֵעֵלָה רִיחוֹת
וּבְשָׂמִים, וְכָל אֵילָנוֹת גֵּן עֵדֶן, כָּלֵם
מֵעֲלִים רִיחוֹת וּמִשְׁבָּחִים אֶת
רַבּוֹנָם, שֶׁהֵרִי אֲזִי מִתְקַנֵּת הַגְּבִירָה
לְהַכְנִיס לַחֲפָה עִם בְּעֵלָה. כָּל אוֹתָם
אֵיבָרִים עֲלִיּוֹנִים, כָּלֵם מִתְחַבְּרִים
בְּתִשׁוּקָה אַחַת וּבְרְצוֹן אֶחָד
לְהִיּוֹת אֶחָד בְּלִי פְרוּד כָּלֵל. וְאֲזִי
בְּעֵלָה מִתְמַקֵּן אֵלֶיהָ לְהַכְנִיסָהּ
לַחֲפָה בַּיַּחֲדוּד אֶחָד לְהַתְיַחֵד עִם
הַגְּבִירָה.

וְלָכֵן אָנוּ מְעוֹרְרִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים
(דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. תִּקְנֵי עֲצֻמָּךְ,
הֵרִי בְעֵלְךָ יְבֵא אֵלֶיךָ בְּתַקּוּנֵי
מְזֻמָּן כְּנִגְדָּךְ. ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד,
בַּיַּחֲדוּד אֶחָד, בְּרְצוֹן אֶחָד, בְּלִי
פְרוּד, שְׁפָל אוֹתָם הָאֵיבָרִים
נַעֲשִׂים אֶחָד, וּנְכַנְסִים בְּאֶחָד
בְּתִשׁוּקָה.

בֵּינָן שְׂאוֹמְרֵי יִשְׂרָאֵל "ה' אֶחָד"
בְּהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁשָּׂה צָדִידִים, אֲזִי כָל
אוֹתָם שֶׁשֶׁת הַצָּדִידִים נַעֲשִׂים אֶחָד
וּנְכַנְסִים בְּתִשׁוּקָה אַחַת, וְסוּד זֶה
ו' אֶחָד, פְּשִׁיטוֹת בְּלִבָּדוֹ בְּלִי

תִּקּוּנָא דְכֶסֶף, אֶלָּא בְּחֶסֶד דְאַבְרָהָם, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר (ישעיה טו) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד כֶּסֶף.

מְנוּרָה (דף קל"ג ע"ב) אֶתְקִין יִצְחָק, דְּאֶקְדִּישׁ שְׁמָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל
עָלְמָא, וְנִהִיר נְהִירוֹ דְּבוֹצִינָא עֲלָאָה בְּהֵיא
קְדוּשָׁה. בְּגִינֵי כֵךְ, צָרִיכִין עֲמָא קְדִישָׁא, לומר
תְּדִיר וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתְהוֹן, לְסַדְרָא לְגַבֵּי עָלְמָא
עֲלָאָה, דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים,
מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה, לְמַהוּי שְׁלִימוֹ
בְּכָל יוֹמָא, עֵילָא וְתַתָּא.

(ד"א כאן חסר) בְּשַׁעֲתָא דְקָא מֵיַחַדִּי יִשְׂרָאֵל, יַחֲוּדָא
דְרִזָּא דְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרְעוּתָא
שְׁלִים, כְּדִין נִפְק מְגוֹ סְתִימוֹ דְעָלְמָא עֲלָאָה,
חַד נְהִירוֹ, וְהֵהוּא נְהִירוֹ בְּטִשׁ גוֹ בּוֹצִינָא
דְקַרְדִּינּוּתָא, וְאֶתְפְּלַג לְשִׁבְעִין נְהוּרִין, וְאֵינּוֹן
שִׁבְעִין נְהוּרִין, בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין דְּאֵילָנָא דְחַיִּי.
כְּדִין, הֵהוּא אֵילָנָא סְלִיק רִיחֵין וּבוֹסְמִין, וְכָל
אֵילָנֵי דְגִנְתָּא דְעֵדֶן, כְּלֵהוּ סְלִקִּין רִיחֵין,
וּמִשְׁבָּחָן לְמְאָרִיָּהוֹן, דְּהָא כְּדִין אֶתְתַּקַּנְת
מְטְרוּנֵיתָא, לְאַעְלָא לַחֲוּפָה בְּהַדִּי בְעֵלָה, כָּל
אֵינּוֹן שְׁיִיפִין עֲלָאִין, כְּלֵהוּ מִתְחַבְּרָן
בְּתִיאוּבְתָא חָדָא, וּבְרְעוּתָא חָדָא, לְמַהוּי חַד
בְּלָא פְרוּדָא כָּלֵל. וְכְדִין בְּעֵלָה אֶתְתַּקַּן לְגַבְהָא
לְאַעְלָא לַחֲוּפָה בַּיַּחֲוּדָא חַד, לְאַתְיַחֲדָא
בְּמְטְרוּנֵיתָא.

וְעַל דָּא אָנָן מִתְעַרְי לִיָּה, וְאֶמְרִינָן (דברים ט) שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, אֶתְקִין גְּרַמָּךְ, הָא בְעֵלֶיךָ יִיתִי
לְגַבֵּיךָ בְּתַקּוּנֵי, זְמִין לְקַבְּלָךְ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ
אֶחָד, בַּיַּחֲוּדָא חָדָא, בְּרְעוּתָא חָדָא, בְּלָא
פְרוּדָא, דְּכָל אֵינּוֹן שְׁיִיפִין כְּלֵהוּ אֶתְעַבִּידוּ חַד,
וְעֵיילִין בְּחַד תִּיאוּבְתָא.

בֵּינָן דְּאֶמְרֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ אֶחָד בְּאַתְעָרוּתָא דְשִׁית
סְטְרִין, כְּדִין כָּל אֵינּוֹן שִׁית סְטְרִין,

דְּבָקוֹת אַחֲרַת אֱלִינוּ, אֵלֶּא הוּא לְבָדוּ
פְּשׁוּט מִכֹּל, וְהוּא אֶחָד.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַגְּבִירָה מִתְּתַקְנָתָהּ
וּמִתְקַשְׁטָתָהּ, וְשִׁמְשִׁיָּהּ מִכְּנִיסִים אוֹתָהּ
בְּלַחֲשׁ רַב אֵל בְּעֵלָהּ, וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. זֶהוּ
בְּלַחֲשׁ, שֶׁכֶּף צְרִיף לְהַכְנִיסָהּ לְבַעֲלָהּ.
אֲשֶׁרֵי הַעַם שִׁיּוּדְעִים אֶת זֶה וּמְסַדְרִים
סְדוּר עֲלִיּוֹן שֶׁל הָאֱמוּנָה.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁמֵתֵחֶבְרִים הַבְּעַל
וְהַגְּבִירָה כְּאֶחָד, אִזּוּ הַכְּרוּז יוֹצֵא מִצַּד
הַדְּרוֹם, מִתְעוֹרְרִים חֲלִלוֹת וּמְחַנּוֹת
שְׁמַגְלִים אַהֲבָה לְרַבּוֹנָם.

אִזּוּ מִתְעוֹרֵר מִמֶּנָּה אֶחָד עֲלִיּוֹן, שֶׁשְּׁמוֹ
בּוֹא"ל, גְּדוֹל הַמְּחַנּוֹת, וּבְכִדּוֹ אֲרַבְעָה
מִפְתָּחוֹת שְׁנוּטֵל מֵאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וּמִפְתָּח אֶחָד נִרְשָׁם בְּאוֹת י',
וּמִפְתָּח אַחֵר נִרְשָׁם בְּאוֹת ה', וּמִפְתָּח
אֶחָד נִרְשָׁם בְּאוֹת ו', (וּמִפְתָּח אַחֵר נִרְשָׁם
בְּאוֹת ה) וּמְנִיחִים אוֹתוֹ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים.
וְאוֹתָם שְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת שֶׁנִּרְשָׁמוּ
בְּשֵׁלֶשׁ הָאוֹתִיּוֹת הֵלְלוּ נְעֻשִׁים אֶחָד.
כִּיּוֹן שֶׁנְּעֻשִׁים אֶחָד, אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח
הָאֲחֵר עוֹלָה וְעוֹמֵד וּמִתְחַבֵּר בְּאוֹתוֹ
אַחֵר שֶׁהוּא כָּלֵל הַשֵּׁלֶשׁ, וְכֹל אוֹתָם
מְחַנּוֹת וְחִלּוֹת נִכְנָסִים לְאוֹתָם שְׁנֵי
הַמִּפְתָּחוֹת לְתוֹךְ הַגֶּזֶן, וְכֹלָם מִיַּחַדִּים
כְּמוֹ שֶׁלְמַטָּה.

יְהו"ה - זֶה רִשְׁם שֶׁל הָאוֹת י', הֵרֵאשׁ
הָעֲלִיּוֹן שֶׁבְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. אֱלֹהֵינוּ - זֶהוּ
סוּד שֶׁל רִשְׁם הָאוֹת ה' הָעֲלִיּוֹנָה,
הָאוֹת הַשְּׁנִיָּה שֶׁבְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. יְהו"ה
- זוּ מְשִׁיכָה שֶׁנִּמְשַׁכֶּת לְמַטָּה בְּסוּד
הַרִשְׁם שֶׁל הָאוֹת ו', שֶׁהֵן שְׁתֵּים,
וְהָאוֹתִיּוֹת נִמְשַׁכּוֹת לְהִיּוֹת בְּמִקּוֹם
הַזֶּה, וְהוּא אֶחָד. כֹּל הַשֵּׁלֶשׁ הֵלְלוּ הֵן
אֶחָד בְּיַחַד אֶחָד.

אֲתַעְבִּידוּ חַד וְעֲאֲלִין בְּחַד תִּיאוּבְכָתָא, וְרָזָא
דָּא ו' חַד פְּשִׁיטוּ בְּלַחֲדוּדֵי, בְּלֹא דְבָקוּתָא
אַחְרָא לְגַבִּיָּה, אֵלֶּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי פְּשִׁיט
מִכְּלָא, וְאִיהוּ חַד.

בְּהֵיחָא שְׁעָתָא, מְטְרוּנִיתָא מִתְּתַקְנָא
וּמִתְקַשְׁטָא, וְעֵיילִין לָהּ
שִׁמְשָׁהָ בְּלַחֲשׁוֹ סָגִי, לְגַבִּי בְּעֵלָהּ, וְאוֹמְרֵי
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דָּא
אִיהוּ בְּלַחֲשׁוֹ, דְּהָכִי אֲצִטְרִיף לְאַעֲלָא לָהּ
לְגַבִּי בְּעֵלָהּ. זַכָּאָה עֲמָא דִּידְעֵי דָּא, וּמְסַדְרֵי
סְדוּרָא עֲלָאָה דְּמַהִימְנוּתָא.

בְּהֵיחָא שְׁעָתָא דְּאֲתַחְבְּרוּ בְּעֵלָהּ
וּמְטְרוּנִיתָא כְּחַדָּא, כְּדִין כְּרוּזָא
נְפִיק מִסְטְרָא דְּדְרוּם, אֲתַעְרוּ חֵילִין
וּמְשַׁרְיִין דְּגַלֵּי רַחֲמֵימֵינָא לְגַבִּי מְאָרִיכוּן.

כְּדִין אֲתַעַר חַד מְמַנָּא עֲלָאָה, בּוֹא"ל
שְׁמִיָּה, רַב מְשַׁרְיִין, וּבִידֵיהּ אֲרַבַּע
מִפְתָּחוֹן, דְּנִטִּיל מְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְחַד
מִפְתָּחָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת י', וּמִפְתָּחָא אַחְרָא
אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ה'. וְחַד מִפְתָּחָא אֲתַרְשִׁים
בְּאֵת ו'. (וּמִפְתָּחָא אַחְרָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ה')

וְאֲנַח לְהוּ
תַּחוֹת אֵילָנָא דְּחַיִּי. אֵינּוֹן תַּלְתָּ מִפְתָּחוֹן,
דְּאֲתַרְשִׁימוּ בְּתַלְתָּ אֲתוּוֹן אֱלִין, אֲתַעְבִּידוּ
חַד. כִּיּוֹן דְּאֲתַעְבִּידוּ חַד, הֵהוּא מִפְתָּחָא
אַחְרָא, סְלִיק וְקָאִים וְאֲתַחְבְּר בְּהֵהוּא
אַחְרָא כְּלָלָא דְּתַלְתָּ, וְכֹל אֵינּוֹן מְשַׁרְיִין
וְחֵיילִין עֵיילִין לְאֵינּוֹן תְּרִין מִפְתָּחוֹן גּוּ
גִנְתָּא וְכֹלְהוּ מִיַּחַדִּי כְּגוּוֹנָא דְּלִתְתָּא.

יְהו"ה: דָּא רְשִׁימוּ דָּאֵת י', רִישָׁא עֲלָאָה דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא
אִיהוּ רְזָא דְּרְשִׁימוּ דָּאֵת ה' עֲלָאָה, אֶת תְּנִינָא דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא.

יְהו"ה: דָּא מְשִׁיכוּ דְּאֲתַמְשַׁף לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּרְשִׁימוּ דָּאֵת ו', דְּאֵינּוֹן תְּרִין
אֲתוּוֹן אֲתַמְשַׁכוּ לְמַהוּי בְּאַתְרָא דָּא, וְאִיהוּ אֶחָד. כֹּל הַנִּי תַלְתָּא אֵינּוֹן חַד,
בְּיַחַדָּא חַד.

בִּיּוֹן שְׁכַל זֶה נַעֲשֶׂה אֶחָד בְּיַחְדָּא חַד, אֶחָד, וְנִשְׁאַר הַכֹּל בְּסוּד שֶׁל אוֹת וְשֶׁלֶם, מְרַאשׁ הַמַּעֲיָן וּמַהֲהִיכֵל הַפְּנִימִי, וְיִוְרֵשׁ אֶת הָאֵבָא וְהָאֵמָא, אִז מְכַנְיָסִים אֶת הַגְּבִירָה עִמּוֹ, שְׁהָרֵי עֲכָשׁוּ הוּא שְׁלָם בְּכָל הַטּוֹב הָעֲלִיּוֹן, וְיִכּוּל לְהִזְיֵן אוֹתָהּ וְלִתֵּת לָהּ מְזוּן וְסְפוּק פְּרָאוּי. וְכָל אוֹתָם הָאֵיבָרִים שְׁלוֹ בְּלָם אֶחָד. וְאִז מְכַנְיָסִים אוֹתָהּ אֵלָיו בְּלַחֲשׁ. לְמָה בְּלַחֲשׁ? פְּדֵי שְׁלֵא יִתְעַרֵּב זָר בְּאוֹתָהּ שְׁמַחָה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (משלי) וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא יִתְעַרֵּב זָר.

בִּיּוֹן שֶׁהוּא מְתִיחַד לְמַעְלָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, אֵף כֶּף הִיא מְתִיחַדָת לְמַטָּה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים אַחֲרִים, פְּדֵי לְהִיּוֹת אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (זכריה ד) יְהִי־ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְמַעְלָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים - שְׁכַתּוֹב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הָרֵי שֶׁשׁ תְּבוּת כִּנְגַד שִׁשָּׁה צְדָדִים. אֶחָד לְמַטָּה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים - (דודו שְׁכַתּוֹב) בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. הָרֵי שֶׁשָּׁה צְדָדִים אַחֲרִים בְּשִׁשׁ תְּבוּת. ה' אֶחָד - לְמַעְלָה. וְשִׁמוֹ אֶחָד - לְמַטָּה.

וְאִם תֵּאמַר, הָרֵי כְּתוּב אֶחָד לְמַעְלָה, וְלְמַטָּה לֹא כְּתוּב אֶחָד. וְעַד הוּא אֶחָד בְּחֻלּוּפֵי אוֹתִיּוֹת. אוֹתִיּוֹת הַנִּקְבָּה מִתְחַלְפוֹת, שְׁהָרֵי שְׁבַח הַזִּכָּר עַל הַנִּקְבָּה. וְכִדֵּי שְׁלֵא תִשְׁלַט עֵין הָרַע אֲנִי מְחַלְפִים אוֹתִיּוֹת שְׁלֵא אוֹמְרִים אֶחָד בְּגִלּוּי, וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּשִׁתְּעַבֵּר עֵין הָרַע מִן הָעוֹלָם וְלֹא תִשְׁלַט (אצלה), אִז יִקְרָא אֶחָד בְּגִלּוּי. מִשּׁוֹם שֶׁעֲכָשׁוּ, כְּשִׁאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר נִדְבַק עִמָּה, אֵינָה אֶחָד, אֲלֵא שְׁאֲנִי מִיַּחְדָּים אוֹתָהּ בְּלַחֲשׁ בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת, וְאוֹמְרִים וְעַד.

בִּיּוֹן דְּכָל דָּא אֲתַעְבֵּיד חַד בְּיַחְדָּא חַד, וְאֲשַׁתְּאַר כְּלָא בְּרִזָּא דָּאֵת ו' שְׁלָים, מְרִישָׁא דְּמִבוּעָא, וּמַהֲיִכֵּלָא פְּנִימָאָה, וְיִרִית לְאֵבָא וְאֵימָא, פְּדִין עֵיילִין לְמַטְרוֹנִיתָא בְּהַדִּיה, דְּהָא הַשְׁתָּא אִיהוּ שְׁלָים בְּכָל טִיבוּ עֲלָאָה, וְיִכִּיל לְאַתְזָנָא לָהּ, וְלְמִיָּהֵב לָהּ מְזוּנָא וְסְפוּקָא כְּדָקָא יֵאוּת. וְכָל אֵינּוֹן שְׁיִפִּין דִּילִיהּ כְּלָהוּ חַד. פְּדִין עֵיילִין לָהּ לְגַבִּיָּה, בְּלַחֲשֵׁי. אֵמָאי בְּלַחֲשֵׁי. בְּגִין דְּלֹא יִתְעַרֵּב זָר בְּהִיא חַדוּהָ, כְּמָה דָּאֵת אֵמַר (משלי יד) וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא יִתְעַרֵּב זָר.

בִּיּוֹן דְּאִיהוּ אֲתִיחַד לְעֵילָא בְּשִׁית סְטָרִין. אוּף הַכִּי אִיהִי אֲתִיחַדָת לְתַתָּא בְּשִׁית סְטָרִין אַחֲרָנִין. בְּגִין לְמַהוּי (דף קל"ד ע"א) אֶחָד לְעֵילָא, וְאֶחָד לְתַתָּא, כְּמָה דָּאֵת אֵמַר (זכריה יד) יְהִי־י' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְעֵילָא בְּשִׁית סְטָרִין, דְּכַתִּיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל י' אֱלֹהֵינוּ י' אֶחָד. הָא שִׁית תִּיבִין, לְקַבֵּל שִׁית סְטָרִין. אֶחָד לְתַתָּא בְּשִׁית סְטָרִין, (תָּדָא הוּא דְּכַתִּיב) בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא שִׁית סְטָרִין אַחֲרָנִין בְּשִׁית תִּיבִין. י' אֶחָד לְעֵילָא, וְשִׁמוֹ אֶחָד לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב אֶחָד לְעֵילָא, וְלְתַתָּא לֹא כְּתִיב אֶחָד. וְעַד הוּא אֶחָד, בְּחֻלּוּפֵי אֲתוּוֹן. אֲתוּוֹן דְּדְכוּרָא לֹא מִתְחַלְפִי, אֲתוּוֹן דְּנוּקְבָא מִתְחַלְפִי, דְּהָא שְׁבַחָא דְּדְכוּרָא עַל נוּקְבָא. וּבְגִין דְּלֹא תִשְׁלוּט עֵין הָרַע, אֲנִן מְחַלְפִי אֲתוּוֹן, דְּלֹא אֲמַרִינֵן אֶחָד בְּאַתְגַּלְיָא. וּבְזַמְנָא דָּאֵתִי, דִּיתְעַבֵּר עֵין הָרַע מֵעֲלָמָא, וְלֹא תִשְׁלוּט, (פְּסוּדָה) פְּדִין יִתְקַרֵּי אֶחָד בְּאַתְגַּלְיָא. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא דְּהוּא סְטָרָא אַחֲרָא אֲתַדְבַּק בְּהַדְּהָא, לֹא אִיהִי אֶחָד, אֲלֵא דְּאֲנִן מִיַּחְדָּין לָהּ בְּלַחֲשֵׁי, בְּרִזָּא דְּאַתּוּוֹן אַחֲרָנִין, וְאֲמַרִי וְעַד.

אָבֵר לְעֵתִיד לְבֹא שִׁפְרָד אוֹתוֹ
הַצַּד מִמֶּנּוּ וַיַּעֲבֹר מִהָעוֹלָם, אִז
יִקְרָא אֶחָד וְדָאֵי, שְׁלֵא יִהְיֶה עִמָּה
שְׁתַּפּוּת וּדְבִקוּת אַחֲרָת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, בְּגִלּוּי
בְּפִרוּשׁ, וְלֹא בְּלַחֲשׁ וְלֹא בְּסוּד.

וְכֵן אֲנִי מִיַּחֲדִים אוֹתָהּ מֵאוֹתוֹ
הַצַּד הָאֲחֵר, כְּמִי שֶׁמִּזְמִין אַחֵר
לְהִיּוֹת עַד שְׁלוֹ, מִשׁוּם שֶׁהוּוּ הַעַד
שֶׁלֵּנוּ, וְהַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ עַד אֵלֵינוּ.
וְאִזּוֹ הֵיא נִפְרַדְתָּ מֵאוֹתוֹ הַצַּד. כִּיּוֹן
שֶׁבָּאָה, אֲנִי מִכְּנִיסִים אוֹתָהּ לַחֲפָה
אֶל בְּעֵלָה, הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, בְּכָל
רְצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב, וְלִכֵּן הוּא אֶחָד.
בְּשַׁעָה שֶׁהֵיא בָּאָה עִם עֲלֻמוֹתֶיהָ
וְרוּצָה לְהַפְרֵד מֵהַצַּד הָאֲחֵר, לֹא

בָּאָה אֶלֶּא כְּמִי שֶׁמִּזְדַּמְנַת לְרֵאוֹת
אֶת כְּבוֹד הַמְּלַךְ וְלֹא יוֹתֵר, וְכַף
מִכְרִיזִים שֶׁיִּזְדַּמְנוּ לְרֵאוֹת בְּכבוֹד

הַמְּלַךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים א)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ
שְׁלֵמָה. צְאוּ לְרֵאוֹת בְּכבוֹד הַמְּלַךְ
אִזּוֹ הַצַּד הָאֲחֵר לֹא נוֹחַ לוֹ לְרֵאוֹת,
וְנִפְרַד מִמֶּנּוּ. כִּיּוֹן שֶׁבָּאָה, כָּל
אוֹתָם שֶׁמְשִׁיָּה מִכְּנִיסִים אוֹתָהּ
לַחֲפָה עִם הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן בְּלַחֲשׁ,
בְּסוּד. שְׁאֵלְמָלֵא לֹא כֶּף, לֹא יִפְרַד
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר וְתִתְעַרֵּב
הַשְּׂמִיחָה. אָבֵל לְעֵתִיד לְבֹא,
כְּשִׁיפְרַד מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר,
אִזּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ
אֶחָד.

כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנַסְתָּ לַחֲפָה וְהֵיא עִם
הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, אִזּוֹ אֲנִי מְעוֹרְרִים
שְׂמִיחָה שֶׁל יָמִין וְשְׂמָאל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) וְאֶהְבֵּת אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וְגו', וְהֵיא אִם
שְׂמוּעַ וְגו', כִּי פִתּוֹד כָּלֵל, שֶׁהָרִי
הַצַּד הָאֲחֵר לֹא יִתְקַרֵּב לְשֵׁם וְאִין
לוֹ רְשׁוּת.

וְגו'. בְּלֹא דְחִילוֹ כָּלֵל, דֵּהֵא סְטָרָא אַחֲרָא לֹא יִתְקַרֵּב תַּמָּן, וְלִית לִיהִ רְשׁוּ.

אָבֵר בְּזַמְנָא דְאַתִּי, דִּיתְפָּרַשׁ הַהוּא סְטָרָא
מִינָהּ, וְיִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַרֵּי
אֶחָד וְדָאֵי, דְלֹא יִהְיֶה בְּהַדָּה שׁוֹתְפוֹ וּדְבִיקוֹ
אַחֲרָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, בְּאַתְגְּלִיא בְּהַדָּא,
וְלֹא בְּלַחֲשׁוֹ, וְלֹא בְּרִזָּא.

וְעַל דָּא, אֲנִי מִיַּחֲדִין לָהּ מֵהַהוּא סְטָרָא אַחֲרָא,
כְּמֵאן דְּזַמִּין לְאַחֲרָא לְמִיְהוּי סְהִיד דִּילִיה.
בְּגִין דְּדָא אִיהוּ סְהִיד דִּילָן, וְסְטָרָא אַחֲרָא לֹאוּ
אִיהוּ סְהִידָא לְגַבֵּן. וְכִדִּין אִיהִי אַתְפְּרִישַׁת
מֵהַהוּא סְטָרָא. כִּיּוֹן דְאַתָּת, אֲנִי מֵעֲלִין לָהּ
לְחוּפָה לְגַבֵּי בְּעֵלָה, מְלַפָּא עֲלָאָה, בְּכָל
רְעוּתָא וְכוּוּנָא דְלַפָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ אֶחָד.

בְּשַׁעָתָא דְאִיהִי אַתָּת בְּעוֹלִימְתָהָא, וּבְעָאָת
לְאַתְפָּרַשָׁא מִסְטָרָא אַחֲרָא, לֹא

אַתָּת, אֶלֶּא כְּמֵאן דְּאִזְדַּמְנַת לְמַחֲמִי בִיקְרָא
דְּמְלַפָּא וְלֹא יִתִּיר, וְהַכִּי מִכְרִיזִי דִּיִּזְדַּמְנוּן
לְמַחֲמִי בִיקְרָא דְּמְלַפָּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר
השירים א)

צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה,
פּוֹקוּ לְמַחֲמִי בִיקְרָא דְּמְלַפָּא, כְּדִין סְטָרָא

אַחֲרָא לֹא נִיחָא לִיהִ לְמַחֲמִי, וְאַתְפָּרַשׁ מִינָהּ.
כִּיּוֹן דְאַתָּת, כָּל אֵינוֹן שֶׁמְשִׁיחָה, עֵיילִין לָהּ

לְחוּפָה בְּהַדֵּי מְלַפָּא עֲלָאָה, בְּלַחֲשׁוֹ בְּרִזָּא.
דְּאַלְמָלֵא לֹאוּ הָכִי, לֹא יִתְפָּרַשׁ מִינָהּ הַהוּא

סְטָרָא אַחֲרָא וְיִתְעַרֵּב חֲדוּתָא. אָבֵל בְּזַמְנָא
דְאַתִּי, דִּיתְפָּרַשׁ מִינָהּ הֵיא סְטָרָא אַחֲרָא,

כְּדִין בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.
כִּיּוֹן דְּעֵאלֵת לְחוּפָה, וְאִיהִי בְּהַדֵּי מְלַפָּא.

עֲלָאָה, כְּדִין אֲנִי מִתְעַרֵּי חֲדוּהָ דִּימִינָא
וְשְׂמָאלֵא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים ו) וְאֶהְבֵּת אֶת

יי' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וְגו'. וְהֵיא אִם שְׂמוּעַ
וְגו'. בְּלֹא דְחִילוֹ כָּלֵל, דֵּהֵא סְטָרָא אַחֲרָא לֹא יִתְקַרֵּב תַּמָּן, וְלִית לִיהִ רְשׁוּ.

הבִּרְהָ, כֹּל זְמַן שְׂרוּצִים לְהַכְנִיסָה לְמַלְךָ לְשִׁמְחַת הַשְּׂמוּשׁ, צָרִיף בְּלַחַשׁ בְּסוּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּרִגְלֵי (אָדָם שְׂמַגְלָה) צְעָדֶיהָ, רִמְזוּ שֶׁל הַצֵּד הָרַע וְלֹא יִדְבַק עִמָּה, וְלֹא יִמָּצְאוּ בְּבָנִים רִמְזוּ שֶׁל פְּסוּל כָּלֵל. וְכֵן אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו, שְׂמֵא חֵס וְשְׁלוֹם אָרַע פְּסוּל (בְּרַעֲי אוֹ) בְּמִטְתִּי. אִזּוּ הֵם אָמְרוּ, כְּמוֹ שְׂאִין בְּלִבְךָ אֲלֵא אֶחָד, כֵּן וְכוּ', אִין לְנוּ דְבִקוֹת בְּצַד הָאֲחֵר כָּלֵל. שְׁהָרִי פְרוּשׁ הִיָּה מִמִּטְתְּךָ, וְאָנּוּ בִּיחוד לְמַלְךָ הַעֲלִיזוּ וְאִין לְנוּ כָּלֵל דְבִקוֹת בְּצַד הָאֲחֵר, שְׁהָרִי בְּפִרְדָּה מִהַצֵּד הָאֲחֵר (הַיְינֵה בְּרַצוֹן) הִיָּה הָרַצוֹן וְהַמְחַשְׁבָּה שֶׁלְנוּ.

בֵּינָן שִׁידַע שֶׁהַצֵּד הָאֲחֵר, לֹא נִדְבַק שֵׁם כָּלֵל, אִזּוּ נִכְנְסָה הָאִשָּׁה לְבַעֲלָהּ בְּלַחַשׁ, בְּסוּד הַיְיחוד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים. פֶּתַח וְאָמַר, בְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שְׁהָרִי הִיא בְּסוּד שֶׁל אֶחָד, בְּעֲלֻמוֹתֶיהָ, כְּלֵי עֶרְבוּב כָּלֵל, וְלֹא שִׁתְּפוֹת שֶׁל הַצֵּד הָאֲחֵר.

וְכֹא רָאָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הָיוּ יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּדִיּוּקָן עֲלִיּוֹן לְמִטָּה עִם הַשְּׂכִינָה. יַעֲקֹב הִיָּה בְּסוּד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּסוּד אֶחָד. בָּנָיו הָיוּ בְּדִיּוּקָן שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וְהוּא רָצָה לְגַלוֹת לָהֶם אוֹתוֹ קָץ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, שִׁישׁ קָץ וְיֵשׁ קָץ, יֵשׁ קָץ הַיְימִין וְיֵשׁ קָץ הַיְימִים. קָץ הַיְימִין - זֶה הַמְּלָכוּת הַקְּדוּשָׁה, סוּד הָאֲמוּנָה, סוּד מְלָכוּת הַשְּׂמִים. קָץ הַיְימִים - זֶה סוּד שֶׁל מְלָכוּת הַרְשָׁעָה, סוּד שֶׁל הַצֵּד הָאֲחֵר שֶׁנִּקְרָא קָץ כֹּל בְּשֵׁר, וְהָרִי בְּאַרְנוּ. בֵּינָן שְׂרָאָה שֶׁהִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ וְכוּ', הֵם אָמְרוּ: כְּמוֹ שְׂאִין בְּלִבְךָ אֲלֵא אֶחָד, שְׂאֵתָה בְּסוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן וְהוּא אֶחָד - אָף

בְּרָה, כֹּל זְמַנָּא דְבַעֲאן לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, לְחַדְוָה דְשְׂמוּשָׁא, אֲצִטְרִיף בְּלַחֲשׁוֹ בְּרָזָא, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּרִגְלֵי (כְּרִישׁ דְגַלִּי) צְעָדֶיהָ, רִמְזוּ דְסִטְרָא בִישָׁא, וְלֹא יִתְדַבַּק בְּהַדָּה, וְלֹא יִשְׁתַּכְחוּן בְּבָנֵי, רִמְזוּ פְסוּל כָּלֵל. וְהָכִי אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו, שְׂמֵא חֵס וְשְׁלוֹם אָרַע פְּסוּל (בְּרַעֲי אוֹ) בְּעֵרְסֵי, כְּדִין אֵינוֹן אָמְרוּ, כְּמָה דְלִית בְּלִבְךָ אֲלֵא אֶחָד, כֵּן וְכוּ' לִית לָן דְבִיקוּ בְּסִטְרָא אֲחֵרָא כָּלֵל, דְהָא פְרִישָׁא הָוָה מְעֵרְסָךְ, וְאָנָן בִּיחודָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלֵאָה, וְלִית לָן דְבִיקוּ כָּלֵל בְּסִטְרָא אֲחֵרָא, דְהָא בְּפִרִישׁוֹ מִסִּטְרָא אֲחֵרָא (כִּיֵּא הַיְינֵה בְּרַעֲי) הָוָה רַעוּתָא וּמְחַשְׁבַּתָּא דִילָן.

בֵּינָן דִּידַע דְסִטְרָא אֲחֵרָא לֹא אֲתַדְבַק תַּמָּן כָּלֵל, כְּדִין עֲאֵלַת אֲתַתָּא, לְגַבֵּי בַעֲלָהּ בְּלַחֲשׁוֹ, בְּרָזָא דִיחודָא דְשִׁית סִטְרִין. פֶּתַח וְאָמַר, בְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְהָא אִיהִי בְּרָזָא דְאֶחָד, בְּעוֹלִימְתָהּ, בְּלֵא עֶרְבוּבָא כָּלֵל וְלֹא שׁוֹתְפוֹ דְסִטְרָא אֲחֵרָא.

וְהָא חֲזִי, בְּהֵיא שְׁעָתָא, יַעֲקֹב וּבָנָיו הָווּ בְּדִיּוּקָנָא עֲלֵאָה לְתַתָּא בְּהֵדִי שְׂכִינְתָּא. יַעֲקֹב הָוָה בְּרָזָא דְשִׁית סִטְרִין דְעֲלֵמָא עֲלֵאָה, בְּרָזָא חַד. בָּנָיו הָווּ בְּדִיּוּקָנָא דְשִׁית סִטְרִין דְעֲלֵמָא תַתָּאָה. וְאִיהוּ בַעֲא לְגַלְאָה לֹוֹן הֵהוּא קָץ, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, דְאִית קָץ וְאִית קָץ, אִית קָץ הַיְימִין, וְאִית קָץ הַיְימִים. קָץ הַיְימִין: דְּאֵ מְלָכוּת קְדִישָׁא רָזָא דְמְהִימְנוּתָא רָזָא דְמְלָכוּ דְשְׂמִיָּא. קָץ (דף קל"ד ע"ב) הַיְימִים: דְּאֵ רָזָא דְמְלָכוּ חִיִּיבָא רָזָא דְסִטְרָא אֲחֵרָא דְאֶקְרִי קָץ כֹּל בְּשֵׁר. וְהָא אוּקִימְנָא.

בֵּינָן דִּחְמָא דְאִסְתַּלְקַת שְׂכִינְתָּא מִגִּינְהָ וְכוּ'. אֵינוֹן אָמְרוּ כְּמָה דְלִית בְּלִבְךָ אֲלֵא אֶחָד,

דְּאֵנָּה בְּרָזָא דְעֲלֵמָא עֲלֵאָה, וְאִיהוּ אֶחָד. אוּף

אנו, שאנו בסוד של העולם התחתון, הוא אחד. ולכן נזכרו שני לכבות, סוד של העולם העליון, שהוא הלב של יעקב, והסוד של העולם התחתון, שהוא הלב של בניו. אז הכניס אותה בלחש.

וכמו שהם התייחדו - הסוד של העולם העליון באחד, והסוד של העולם התחתון באחד, אף כף אנו צריכים ליחד את העולם העליון באחד וליחד את העולם התחתון בסוד של אחד. זה בששה צדדים, וזה בששה צדדים. ולכן שש תבות כאן בסוד של ששה צדדים. ושש תבות כאן בסוד של ששה צדדים, (זכריה יד) ה' אחד ושמו אחד. אשרי גורלו וחלקו של מי ששם רצונו לזה בעולם הזה ובעולם הבא.

רב המנונא סבא אמר כף, התעוררות זו של היחוד יפה היא, שסוד ברור הדבר הרי בארנו, והדברים הללו עתידיים להתעתד לפני עתיק הימים בלי בושה כלל.

רעיא מהימנא

מצוה ללמד תורה בכל יום, שהיא סוד האמונה העליונה לדעת דרכי הקדוש ברנף הוא. שכל מי שמתפלל בתורה, זוכה בעולם הזה וזוכה בעולם הבא ונצול מכל המקטרגים הרעים, משום שהתורה היא סוד האמונה, שמי שמתעסק בה, מתעסק באמונה העליונה, והקדוש ברנף הוא משרה שכנינתו בתוכו שלא תזוז ממנו.

מי שיודע דבר תורה, צריך לרדף אחריו וללמד דבר זה ממנו, לקיים את סוד הכתוב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. התורה היא עץ החיים לתת חיים לכל. מי שמתחזק בתורה, מתחזק בעץ החיים, כמו

תתאה, איהו אחד. ועל דא אדכרו תרי לכבות, רזא דעלמא עלאה, דאיהו לבא דיעקב, ורזא דעלמא תתאה, דאיהו לבא דבנוי, כדין אעיל לה בלחישו.

וכמה דאינון אתייחדו רזא דעלמא עלאה באחד, ורזא דעלמא תתאה באחד. אוף הכי אנו צריכין ליחדא עלאה באחד, וליחדא עלמא תתאה באחד. דא בשית סטרין, ודא בשית סטרין. ובגין כף, שית תיבין הכא, ברזא דשית סטרין. ושית תיבין הכא, ברזא דשית סטרין, (זכריה יד) יי' אחד ושמו אחד. זכאה עדביה וחולקיה מאן דישוי רעותיה להאי, בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

רב המנונא סבא אמר הכי, דא אתערוותא דיחודא שפיר איהו, דרזא דברירא דמלתא הא אוקימנא. ומלין אלין זמינין לאתעתדא קמי עתיק יומין, בלא כסופא כלל.

רעיא מהימנא

פקודא ללמוד תורה בכל יומא, דאיהי רזא דמהימנותא עלאה, למנדע ארחיה דקודשא ברין הוא. דכל מאן דאשתדל באורייתא, זכי בהאי עלמא, וזכי בעלמא דאתי, ואשתזיב מפל קטרוגין בישין. בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי, דמאן דאתעסק בה, אתעסק במהימנותא עלאה, קדשא ברין הוא אשרי שכינתיה בגויה דלא תעדי מגיה.

מאן דינדע מלה דאורייתא, אצטריף למרדף אבתריה, ולאולפא האי מלה מגיה, לקיימא רזא דכתיב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. אורייתא אילנא דחיי איהו, למיהב חייך לכלא. מאן דאתתקף

שְׁנֵאמַר (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא
לְמַחְזִיקִים בָּהּ.

וְכִמּוֹה סוּדוֹת עֲלוּיָנִים בְּאַרְנוּ בְּמִי
שֶׁמֶשֶׁתְּדַל בַּתּוֹרָה, שְׂזוּכָה
לְהַקְשֵׁר בַּתּוֹרָה שְׁלֹמְעֵלָה. בְּעוֹלָם
הַזֶּה אֵינוֹ שׂוֹכֵף, וְאֵינוֹ שׂוֹכֵף
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֶפְלוּ בַקְּכָר
שֶׁפְתוּתֵיו מְרַחֵשׁוֹת בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר דּוֹכֵב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים. (ע"ב)

רעיא מהימנא

זָהר:

פְּתַח וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. כָּאֵן
הוּא יַחֲדוּ בְכָלֵל אֶחָד. מַעֲלָה
וּמִטָּה. לֹא כְּתוּב וַיִּקְחוּ תְרוּמָה,
אַלֵּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, מַעֲלָה
וּמִטָּה, כְּלִי פְרוּד כָּלֵל.

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ
תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. פְּסוּק זֶה כִּף
צְרִיף לֹמַר אוֹתוֹ: כָּל אִישׁ אֲשֶׁר
יִדְבְּנוּ לְבוֹ. מַה זֶה מֵאֵת כָּל אִישׁ?
אַלֵּא סוּד יֵשׁ כָּאֵן לְאוֹתָם בְּעֲלֵי
מִדּוֹת. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים
שִׁינְדָעִים לְשִׁים אֶת רְצוֹן לְבָם
לְמַלְךְ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְכָל רְצוֹן
לְבָם אֵינוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְלִתְּאֵוָה
הַבְּטֵלָה שְׁלוֹ. אַלֵּא יוֹדָעִים
וּמִשְׁתַּדְּלִים לְשִׁים רְצוֹנָם וְלִהַדְּבִק
לְמַעֲלָה, כְּדִי לְמַשֵּׁךְ רְצוֹן (שְׁלֵהֶם)
שֶׁל רְבוּנָם אֲלֵיהֶם מִמַּעֲלָה לְמִטָּה.
וּמֵאִוָּזָה מְקוֹם נוֹטְלִים אוֹתוֹ רְצוֹן
רְבוּנָם לְמַשֵּׁךְ אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם? הֵם
נוֹטְלִים מִמְּקוֹם אֶחָד עֲלִיּוֹן
וְקָדוֹשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים כָּל
הַרְצוּנוֹת הַקְּדוֹשִׁים. וּמִי הוּא? כָּל
אִישׁ. זֶה צְדִיק שֶׁנִּקְרָא כָּל, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל
הַיָּא. (תהלים קיט) עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי
כָּל יִשְׂרָאֵל. אִישׁ - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
אִישׁ צְדִיק. זֶהוּ צְדִיק (כָּל אִישׁ) בְּעַל
הַפִּיִת שֶׁרְצוֹנוֹ תְּמִיד לְגַבְיָהּ, כְּמוֹ

בְּאוֹרֵייתָא, אֶתְתַּקַּף בְּאִילָנָא דְחַיִּי, כְּמָה דְאֵת
אָמַר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ.

וְכִמּוֹה רִזִּין עֲלָאִין אוֹקִימָנָא בְּמֵאן דְּאֲשְׁתַּדַּל
בְּאוֹרֵייתָא, דְּזָכִי לְאֶתְתַּקְשָׁרָא בְּאוֹרֵייתָא
דְּלְעִילָא. בְּהֵאִי עֲלָמָא לָא שְׂכִיף, וְלָא שְׂכִיף
בְּעֲלָמָא דְאֵתִי, וְאֶפְלוּ בַקְּבֵרָא שְׁפּוֹותִיה
מְרַחֵשֵׁן אוֹרֵייתָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שיר השירים ז)
דּוֹכֵב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים. (ע"ב רעיא מהימנא).

זָהר:

פְּתַח וְאָמַר (שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, הֲכָא
אִיהוּ יַחֲוּדָא בְּכָלֵלָא חֲדָא. עֵילָא וְתַתָּא.
וַיִּקְחוּ תְרוּמָה לָא פְתִיב, אַלֵּא וַיִּקְחוּ לִי
תְרוּמָה, עֵילָא וְתַתָּא בְּכָלֵלָא חֲדָא, בְּלֹא פְרוּדָא
כָּלֵל.

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת
תְּרוּמָתִי. הֵאִי קָרָא, הֲכִי אֲצַטְרִיף לִיה
לְמִימַר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, (ס"א וקחו את
תְּרוּמָתִי) מֵאִי מֵאֵת כָּל אִישׁ. אַלֵּא רְזָא הֲכָא
לְאִינוּן מְרִי מְדִין. וְכָאִין אִינוּן צְדִיקָא, דִּינְדָעִי
לְשׁוּאָה רְעוּתָא דְלַבְּהוֹן לְגַבִּי מְלַפָּא עֲלָאָה
קְדִישָׁא, וְכָל רְעוּתָא דְלַבְּהוֹן לָאו אִיהוּ לְגַבִּי
עֲלָמָא דָא, וּבְכַסּוּפָא בְּטָלָה דִּילִיה. אַלֵּא יוֹדָעִי
וּמִשְׁתַּדְּלִי לְשׁוּאָה רְעוּתְהוֹן וְלֹא תִדְבִקָא
לְעִילָא, בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא רְעוּתָא (דְּלִהוֹן)
דְּמֵאֲרִיהוֹן לְגַבִּייהוּ מַעֲלָא לְתַתָּא.

וּמֵאֵן אֲתֵר נְטָלִי הֵהוּא רְעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן
לְאַמְשַׁכָּא לִיה לְגַבִּייהוּ. נְטָלִין מֵאֲתֵר
חַד עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְּמַגִּיָּה נְפָקִין כָּל רְעוּתִין
קְדִישִׁין. וּמֵאֵן אִיהוּ. כָּל אִישׁ. דָּא צְדִיק,
דְּאֶתְקְרִי כָּל, כְּמָה דְאֵת אָמַר (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן
אֶרֶץ בְּכָל הַיָּא. (תהלים קיט) עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי כָּל יִשְׂרָאֵל.

אִישׁ צְדִיק. דָּא אִיהוּ צְדִיק, (ס"א כל איש) מֵאֲרִיהּ דְּבִיתָא, דְּרְעוּתִיהּ
(בראשית ו)

בעל שאוהב את אשתו תמיד.
ידבנו לבו - הוא אוהב אותה,
ולבו, שהיא הגבירה שלו, ידבנו
להדבק בה.

ואף על גב שאהבה רבה זה עם
זה, שלא נפרדים לעולמים,
מאותו כל איש, בעל הבית, בעל
הגבירה, ממנו תקחו את תרומתי.
דרך העולם, מי שרוצה לקחת
אשתו של אדם ממנו, הוא מקפיד
ולא עוזב אותה. אבל הקדוש
ברוך הוא לא כן. כתוב וזאת
התרומה - זו כנסת ישראל. אף
על גב שכל אהבתה אליו ואהבתו
אליה, ממנו נוטלים אותה
להשרותה ביניהם, מאותו מקום
עליון, שכל האהבה של אשה
ובעלה שורה, משם תקחו את
תרומתי. אשרי חלקם של ישראל,
ואשרי פלם שזכו לזה.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם.
ואם תאמר, אם כן, אשר תקחו
מאתו הנה צריך להיות! מה זה
מאתם? מאת שני השמות (הדרגות)
הללו.

עוד אמר רב ייבא סבא, מאתם -
מאת ס', שהוא סוד העולם
העליון, מקום מדורו של הצדיק
הזה שמתעטר מהאות ס', ומשם
נוטל חיים להזין את כל
העולמות. והכל דבר אחד, הסוד
שנתן לחכמים. אשרי חלקם.
שאף על גב שהם נוטלים אותה,
(באין) לא יכולים לטל אותה אלא
רק ברשות בעלה וברצונו,
ולעשות עבודה של אהבה אליו,
ואז באהבתו תקחו את תרומתי.
וכל זה באותן העבודות של
התפלה, ותקון וסדור שישאל
מסדרים בכל יום. דבר אחר
מאתם - מהכלל של ששה צדדים
העליונים, והכל אחד.

יזמא. דבר אחר מאתם, מכלל דשית סטריין עלאין וכלא חד.

תדיר לגבי מטרוניתא, כבעלה דרחים
לאתתיה תדיר. ידבנו לבו איהו רחים
לה. ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה, ידבנו
לאתדבקא ביה.

ואף על גב דרחימו סגי דא בדא, דלא
מתפרשן לעלמין, מההוא כל איש,
מאריה ביתא, מאריה דמטרוניתא, מגייה
תקחו את תרומתי. ארחה דעלמא, מאן (ד)
ק"ה ע"ה א) דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מגייה
איהו קפיד ולא שביק לה. אבל קדשא
ברוך הוא לאו הכי, פתיב וזאת התרומה, זו
כנסת ישראל, אף על גב דכל רחימו דילה
לגביה, ורחימו דיליה לגבה. מגייה נטלין לה
לאשראה בניייהו, מההוא אתר עלאה, דכל
רחימו דאתתא ובעלה שריא. מתמן תקחו את
תרומתי, זפאה חולקיהון דישראל, וזפאין
כלהו דזכו להאי.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. (שמות כה) ואי
תימא, אי הכי, אשר תקחו מאתו מיבעי
ליה מאי מאתם. מאת תרין שמהן (ב"א דרגין) אלין.
הו רב ייבא סבא אמר, מאתם: מאת ס',
דאיהו רזא דעלמא עלאה. אתר מדוריה
דהאי צדיק, דאיהו אתעטר מאת ס', ומתמן
נטיל חיים, לאתזנא לעלמין פלהו. וכלא
מלה חדא, רזא לחפימין אתיהיבת, זפאה
חולקיהון.

דאף על גב דאינון נטלין לה, (הכא) לא
יכלין לנטלא לה, אלא ברשו דבעלה,
וברעו דיליה, ולמעבד פולחנא דרחימו
לגביה, וכדין ברחימו דיליה תקחו את
תרומתי. וכל דא, באינון פולחני דצלותא,
ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל
יומא. דבר אחר מאתם, מכלל דשית סטריין עלאין וכלא חד.

(ד"א) מאתם - מאותם זמנים ושבחות, והכל סוד אחד. זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זהב - בסוד של יום ראש השנה, שהוא יום של זהב, יום הדין, ושולט אותו הצד, כמו שנאמר (איוב לו) מצפון זהב יאתה. וכסף - זה יום הכפורים, שמתלבנים חטאיכם של ישראל כמו שלג, כמו שנאמר (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשלג לבינו. וכתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם.

ונחשת - ימי קרבנות החג, שהם מרבבות העמים עובדי כוכבים ומזלות, והם נקראים סוד של הרי נחשת, ולכן מתמעטים בכל יום והולכים. ותכלת - זה פסח, השלטון של סוד האמונה, הסוד של צבע התכלת. ומשום שהיא תכלת, לא שולטת, עד שמשמידה והורגת כל בכורות מצרים, כמו שנאמר (שמות יב) ועבר ה' לנגף את מצרים. ולכן כל הגונים טובים בתלום, חוץ מתכלת.

וארגמן - זה שבועות, סוד הארגמן, שתורה שבכתב שנתנה בו כלולה משני צדדים - מימין ומשמאל, כמו שנאמר (דברים לב) מימינו אש דת למו, וזהו ארגמן. ותולעת שני - זהו ט"ו באב, שבנות ישראל היו יוצאות בכלי מילת, כמו שנאמר (איכה ד) האמנים עלי תולע.

עד כאן ששה צדדים. מפאן והלאה הסוד של עשרת ימי תשובה. ושש ועזים. וערת אילם מאדמים. וערת תחשים. ועצי שטים. ושמן למאר. ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. ואבני שהם. ואבני מלואים. עד

(ד"א) מאתם, מאינון זמני ושבתי, וכלא רזא חדא. זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זהב, ברזא דיומא דראש השנה, דאיהו יומא דזהב, יומא דדינא, ושלטא ההוא סטרא, כמה דאת אמר (איוב לו) מצפון זהב יאתה. וכסף, דא יום הכפורים, דמתלבנן חוביהון דישראל בתלגא, כמה דאת אמר (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשלג ילבינו. וכתוב (ויקרא ט"ז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם.

ונחשת. יומי דקרפנין דחג, דאינון רתיכי דעמין עובדי פוכבים ומזלות, ואינון אקרון רזא דהרי נחשת, ובגין כן מתמעטין בכל יומא ואזלין. ותכלת, דא פסח, שולטנו דרזא דמהימנותא, רזא דגוונא תכלא, ובגין דהיא תכלא, לא שלטא עד דשציאת וקטילת כל בוכרי דמצראי, כמה דאת אמר (שמות יב) ועבר יי' לנגף את מצרים. בגין כן, כל גוונין טבין בתלמא, בר מן תכלא.

וארגמן, דא שבועות, רזא דארגוונא, דתורה שבכתב דאתיהיבת ביה, פלילא מתרין סטרין, מימינא ומשמאלא, כמה דאת אמר (דברים לג) מימינו אש דת למו, ודא איהו ארגמן. ותולעת שני, דא איהו חמשה עשר באב, דבנות ישראל הוו נפקי במאני מלת, כמה דאת אמר (איכה ד) האמנים עלי תולע.

עד הכא, שית סטרין, מפאן ולהלאה רזא די ימי תשובה. וש"ש, ועזים, ועורות אילם מאדמים. ועורות תחשים. ועצי שטים. ושמן למאר. ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. ואבני שוהם. ואבני מלואים. עד

הכא תשעה, לקבל תשעה יומין ויום הכפורים אשלים לעשרה. ומפל

אלין, אַנן נטלין תרומת יי', בכל זמנא וזמנא, בגין לאשראה עלן. בראש השנה אַנן נטלין תרומת יי', ואיהו רזא דראש השנה, דאתנא מסטרא דזהב. ביום הכפורים אַנן נטלין לה, ואיהי יום הכפורים (אמור ק"ב) דירתא ברתא לאימא. בספות אַנן נטלין לה, ואיהי סכה סוככת ואגינת עלן, וכתוב (במדבר כט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם ודא איהי תרומת יי'.

כאן תשעה, כנגד תשעה ימים, ויום הכפורים משלים לעשרה. ומכל אלה אנו נוטלים תרומת ה' בכל זמן וזמן, כדי להשרות עלינו. בראש השנה אנו נוטלים תרומת ה', והוא סוד של ראש השנה, שבא מצד הזהב. ביום הכפורים אנו נוטלים אותה, והיא יום הכפורים שיורשת הבת את האם. בסכות אנו נוטלים אותה, והיא סכה, סוככת ומגנה עלינו, וכתוב (במדבר כט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם, וזוהי תרומת ה'.

בפסח אוף הכי אַנן נטלין לה, ואיהי פסח. והא אוקימנא, רזא דגוון דנהורא תכלא. בשבועות אַנן נטלין לה, ואיהי שתי הלחם. וכתוב (שמות כ) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, ואַנן נטלין מתורה שבכתב, תורה שבעל פה. חמשה עשר באב, איהו קיימא בחדוה, על בנות ישראל. כל שאר יומין, אינון לתקוונא דילה. ועל דא אשר תקחו מאתם פתיב.

בפסח אף כף אנו נוטלים אותה, והיא פסח. והרי בארנו, סוד הגוון של אור התכלת. בשבועות אנו נוטלים אותה, והיא שתי הלחם, וכתוב (שמות כ) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר. ואנו נוטלים מתורה שבכתב תורה שבעל פה. חמשה עשר באב, הוא עמד בשמחה על בנות ישראל. כל שאר הימים הם לתקון שלה, ולכן כתוב אשר תקחו מאתם.

בגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד, אוף הכי איהי, אתיחדת לתתא ברזא דאחד, למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד, קדשא בריהו הוא אחד לעילא, לא יתיב על פורסייא דיקריה, עד דאיהי אתעבידת ברזא דאחד בגוונא דיליה, למהוי אחד באחד. והא אוקימנא רזא דיי' אחד ושמו אחד.

כמו שהם מתיחדים למעלה באחד, אף כף היא מתיחדת למטה בסוד של אחד, להיות עם למעלה אחד כנגד אחד. הקדוש ברוך הוא אחד למעלה לא יושב על פסא כבודו, עד שנעשית בסוד של אחד כמו שלו, להיות אחד באחד. והרי בארנו הסוד של ה' אחד ושמו אחד.

רזא דשבת, איהי שבת, דאתאחדא ברזא דרזא (קל"ה ע"ב) דאח"ד, למשרי עליה רזא דאחד. עלותא דמעלי שבתא, דהא אתאחדת פורסייא יקירא קדישא, ברזא דאח"ד, ואתתקנת למשרי עליה מלכא קדישא עלאה. בר עייל שבתא, איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מינה, ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא,

סוד השבת, היא שבת שנאחדת בסוד של אח"ד, להשרות עליה הסוד של אחד. תפלת ערב שבת, שהרי אז מתיחד פסא הכבוד הקדוש בסוד של אחד, ומתתקנת שישרה עליה המלך הקדוש העליון. בשנבנסת השבת, היא מתיחדת ונפרדת מהצד האחר, וכל הדינים

מַעֲבָרִים מִמֶּנָּה, וְהִיא נִשְׁאֶרֶת בַּיְחִוּד שֶׁל אֹר קְדוֹשׁ, וּמִתְעַשְׂרֶת בַּכֶּמֶה עֲשָׂרוֹת לְמִלְךָ הַקְּדוֹשׁ, וְכֹל שְׁלִיטֵי הַרְגֹז וּבְעֲלֵי הַדִּין כֻּלָּם בּוֹרְחִים, (וּמַעֲבָרִים מִמֶּנָּה) וְאֵין שְׁלִטוֹן אַחֵר בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. וּפְנִיָּה מְאִירִים בְּאוֹר עֲלִיוֹן, וּמִתְעַשְׂרֶת לְמִטָּה בְּעַם הַקְּדוֹשׁ, וְכֻלָּם מִתְעַשְׂרִים בְּנִשְׁמוֹת חֲדָשׁוֹת. אִז רֵאשִׁית הַתְּפִלָּה, לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשִׁמְחָה, בְּפָנִים מְאִירוֹת, וְלוֹמַר בְּרַכּוּ אֶת ה' הַמְּבֹרָךְ. אֶת ה' דְּוָקָא, כְּדִי לְפַתַּח לָהּ בְּבִרְכָה.

וְאִסּוּר לְעַם הַקְּדוֹשׁ לְפַתַּח אֲלֵיהָ בְּפִסּוּק שֶׁל דִּין, כְּמוֹ וְהוּא רַחוּם וְגו', מִשּׁוּם שֶׁהָרִי נִפְרָדָה מִזֶּה הָאֵחֵר, וְכֹל בְּעֲלֵי הַדִּינִים נִפְרְדוּ וְהִעֲבְרוּ מִמֶּנָּה. וְכִי שְׁמַעוֹרָר אֶת זֶה לְמִטָּה, גּוֹרֵם לְעוֹרֵר כִּף לְמַעְלָה, וְהַפְסָא הַקְּדוֹשׁ לֹא יְכוּל לְהִתְעַטֵּר בְּעֲשָׂרֶת קְדָשָׁה. שְׁפָל זְמַן שְׁמַתְעוֹרְרִים לְמִטָּה אוֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּין שֶׁהֵיוּ מַעֲבָרִים וְהֵיוּ הוֹלְכִים לְהִתְחַבֵּא בַּתּוֹךְ הַנֶּקֶב שֶׁל הָעֶפֶר שֶׁל הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל, כֻּלָּם שְׂבִים לְשָׂרוֹת בְּמִקוּמָם, וְהַמְקוּם הַקְּדוֹשׁ מִתְרַחֵק (וּנְדַחֵק) בָּהֶם מְלַהֲיוֹת בְּמִנוּחָה.

וְאִל תֵּאמַר שֶׁהוּוּ לְבִדּוֹ, אֲלֵא שְׂאִין הַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעְלָה לְהִתְעוֹרֵר עַד שִׁישְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים לְמִטָּה, כְּפִי שְׁבָאֲרָנוּ, שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים פא) בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. לֹא כְּתוּב לְיוֹם חַג, אֲלֵא לְיוֹם חֲגִנּוּ. וְלִכֵּן אִסּוּר לְעַם הַקְּדוֹשׁ, שְׁמַתְעוֹרְרִים בְּעֲשָׂרוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל נִשְׁמוֹת כְּדִי לְעוֹרֵר מְנוּחָה, שֶׁהֵם יְעוֹרְרוּ דִּין, אֲלֵא כֻּלָּם בְּרַצוֹן וְאַהֲבָה רַבָּה, שִׁיעוֹרְרוּ בְּרִכּוֹת מַעְלָה וּמִטָּה כְּאַחֵד.

בְּרַכּוּ אֶת ה' - דְּוָקָא אֶת, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, זֹאת שְׁבַת שֶׁל עֶרֶב שְׁבַת. בְּרוּךְ ה' הַמְּבֹרָךְ - זֹאת יְצִיאַת הַבְּרִכּוֹת מִמְּקוֹר הַחַיִּים, וּמְקוּם

וְאִתְעַשְׂרֶת בַּכֶּמֶה עֲשָׂרִין לְגַבֵּי מְלֶכָא קְדִישָׁא, וְכֹל שׁוֹלְטָנֵי רוּגְזִין וּמְאִרֵי דְדִינָא כֻּלְהוּ עֲרֻקִין, (ג"א וְאִתְעַבְרוּ מִינָהּ) וְלִית שׁוֹלְטָנּוּ אַחְרָא בְּכֻלְהוּ עַלְמִין. וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בְּנְהִירוֹ עֲלָאָה, וְאִתְעַשְׂרֶת לְתַתָּא בְּעַמָּא קְדִישָׁא, וְכֻלְהוּ מִתְעַשְׂרִין בְּנִשְׁמַתִּין חֲדָתִין. כְּדִין שִׁירוֹתָא דְצִלוֹתָא, לְבִרְכָא לָהּ בְּחֻדְוָה, בְּנְהִירוֹ דְאַנְפִּין, וְלוֹמַר בְּרַכּוּ אֶת יי' הַמְּבֹרָךְ. אֶת יי' דִּיִּיקָא, בְּגִין לְמַפְתַּח לְגַבְהָ בְּבִרְכָה.

וְאִסּוּר לְעַמָּא קְדִישָׁא לְמַפְתַּח לְגַבְהָ בְּפִסּוּקָא דְדִינָא, כְּגוֹן וְהוּא רַחוּם וְגו', בְּגִין דְהָא אִתְפְּרִשֶׁת מִרְזָא דְסִטְרָא אַחְרָא, וְכֹל מְאִרֵי דְדִינִין אִתְפְּרִשוּ וְאִתְעַבְרוּ מִינָהּ. וּמֵאֵן דְאִתְעַר הָאֵי לְתַתָּא, גָּרִים לְאִתְעַרָא הַכִּי לְעִילָא. וְכִרְסִיָּא קְדִישָׁא לֹא יְכֻלָּא לְאִתְעַטְרָא בְּעַטְרָא דְקְדוּשָׁה, דְכֹל זְמַנָּא דְמִתְעַרֵי לְתַתָּא אֵינּוּן מְאִרֵיהוֹן דְדִינָא, דְהוּוּ מִתְעַבְרִין וְהוּוּ אִזְלֵי כֻלְהוּ לְאִתְטַמְרָא גּוֹ נּוֹקְבָא דְעַפְרָא דְתְהוּמָא רַבָּא, כֻּלְהוּ תִיבִין לְאַשְׂרָאָה בְּדוּכְתֵייהוּ וְאִתְרַחֵקַת (וְאִתְדַחֵקַת) בְּהוּ אִתְרַ קְדִישָׁא דְבַעֲתַת נִיחָא.

וְרָא תִימָא דְדָא אֵיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי, אֲלֵא לִית אִתְעַרוֹתָא לְעִילָא לְאִתְעַרָא, עַד דִּישְׂרָאֵל מִתְעַרֵי לְתַתָּא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים פא) בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. לְיוֹם חַג לֹא כְּתִיב, אֲלֵא לְיוֹם חֲגִנּוּ. וְעַל דָּא אִסּוּר לְעַמָּא קְדִישָׁא, דְקָא מִתְעַשְׂרִין בְּעַטְרִין קְדִישִׁין דְנִשְׁמַתִּין, בְּגִין לְאִתְעַרָא נִיחָא, דְאֵינּוּן יִתְעַרוּן דִּינָא, אֲלֵא כֻלְהוּ בְּרַעוּ וּרְחִימוּ סְגִי, דִּיתְעַרוּן בְּרַפָּאן עִילָא וְתַתָּא כְּחֻדָּא.

בְּרַכּוּ אֶת יי'. אֶת דִּיִּיקָא. כְּדְקָאמְרִין, דָּא שְׁבַת דְמַעְלֵי שְׁבַתָּא. בְּרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ, דָּא אִפִּיקוּ דְבְּרַכָּאן מִמְּקוֹרָא דְחַיִּי, וְאַתְרֵי דְנַפְיָק

שִׁמְנוּ יוֹצֵאת כָּל הַהִשְׁקָאָה לְהִשְׁקוֹת אֶת הַכֵּל. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא הַמְּקוֹר בְּסוּד שֶׁל אוֹת הַבְּרִית, קוֹרְאִים לוֹ הַמְּבֹרֵךְ, הוּא נְבִיעַת הַבָּאָר. בֵּינוֹן שְׁמִינִיעִים לְשֵׁם, הָרִי הַבָּאָר וְדָאֵי מִתְּמַלְאֵת, שְׂאִין פּוֹסְקִים מִימּוֹ לְעוֹלָמִים.

וְכֵן לֹא אוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתְּ ה' הַמְּבֹרֵךְ, אֲלֵא בְרוּךְ ה'. שְׂאֵלְמָלֵא לֹא מְגִיעָה לְשֵׁם נְבִיעָה מִהַמְּקוֹר הַעֲלִיּוֹן, לֹא מִתְּמַלְאֵת הַבָּאָר כָּלֵל, וְעַל זֶה הַמְּבֹרֵךְ. לְמָה הוּא הַמְּבֹרֵךְ? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם וּמְשַׁקֵּה לְעוֹלָם וָעֵד. עוֹלָם וָעֵד זֹהִי שִׁבְתָּ שֶׁל עֶרֶב שִׁבְתָּ, וְאָנוּ תוֹקְעִים בְּרִכּוֹת בְּמִקּוֹם שְׁנִקְרָא מְבֹרֵךְ. וְכֵינוֹן שְׁמִינִיעִים לְשֵׁם, כָּלֵם לְעוֹלָם וָעֵד. וְזֶהוּ בְרוּךְ ה' הַמְּבֹרֵךְ. עַד כָּאֵן הִגִּיעוּ בְּרִכּוֹת מִהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וְכָלֵם לְעוֹלָם וָעֵד, לְהַתְּבַרֵךְ וּלְהִיּוֹת מְשַׁקֵּה וּלְהִיּוֹת שְׁלֵם כְּרֵאוּי, מְלֵא מִכָּל הַצְּדָדִים.

בְּרוּךְ - זֶהוּ הַמְּקוֹר הַעֲלִיּוֹן שֶׁכָּל הַבְּרִכּוֹת יוֹצֵאוֹת מִמֶּנּוּ. וְכִשְׁהִלְכְּנָה נִשְׁלַמְתָּ, קוֹרְאִים אוֹתָהּ כִּף לַתְּחַתּוֹנִים, אֲבָל בְּרוּךְ מְקוֹר הַעֲלִיּוֹן, כְּפִי שְׂאֵמְרֵנוּ. ה' - זֶה אֲמִצְעֵי שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים הַעֲלִיּוֹנִים. הַמְּבֹרֵךְ - זֶה שְׁלוֹם הַבֵּית, נְבִיעַת הַבָּאָר, לְהַשְׁלִים וּלְהַשְׁקוֹת הַכֵּל. לְעוֹלָם וָעֵד - זֶה הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְּבַרֵךְ. וְשִׁמְן וּמִשְׁחָה שֶׁל בְּרוּךְ ה' וְהַמְּבֹרֵךְ, הַכֵּל הוּא לְעוֹלָם וָעֵד.

(מְבֹרֵךְ, כְּמוֹ שְׂנֵאמַר (בראשית מט) בן פּוֹרֵת) וְלִכְן הַבְּרִכָּה הִזּוֹ צְרִיכִים כָּל הָעָם לְבָרֵךְ, וּבְעֶרֶב שִׁבְתָּ, בְּרִצּוֹן הַלֵּב וּבְשִׂמְחָה צָרִיךְ לְהַתְּחִיל בְּתַחֲלָה בַּבְּרִכָּה הִזּוֹ, שֶׁתְּבַרֵךְ הַשִּׁבְתָּ הִזּוֹ שֶׁל עֶרֶב שִׁבְתָּ (בְּלִילָה) מִהָעָם הַקָּדוֹשׁ כְּרֵאוּי בַּבְּרִכָּה הִזּוֹ.

(בְּרִכּוֹ) כְּשִׁמְתַּחֲלִים יִשְׂרָאֵל לְבָרֵךְ, קוֹל הוֹלֵךְ בְּכָל הַרְקִיעִים,

מִנִּיהַ כָּל שְׁקִיּוֹ, לְאַשְׁקָאָה לְכֻלָּא. וּבִגִּין דְּאִיהוּ מְקוֹרָא בְּרִזָּא דְּאֵת קְרִינָן לִיהַ הַמְּבֹרֵךְ, אִיהוּ מְבוּעָא דְּבִירָא. בֵּינוֹן דְּמָטוּ תַּמָּן, הָא וְדָאֵי בִירָא אֶתְמַלְיָא, דְּלֹא פּוֹסְקִין מִימּוֹי לְעֵלְמִין.

וְעַל דָּא לֹא אֲמַרִּינָן, בְּרוּךְ אַתְּ יי' הַמְּבֹרֵךְ, אֲלֵא בְרוּךְ יי', דְּאֵלְמָלֵא לֹא מְטִי הַתָּם נְבִיעוֹ מִמְּקוֹרָא עֲלָאָה, לֹא אֶתְמַלְיָא בִירָא כָּלֵל, וְעַל דָּא הַמְּבֹרֵךְ, אֲמַאי אִיהוּ הַמְּבֹרֵךְ. בִּגִּין דְּאִיהוּ אֲשֵׁלִים וְאֲשְׁקִי לְעוֹלָם וָעֵד. עוֹלָם וָעֵד דָּא אִיהוּ שִׁבְתָּ דְּמַעְלֵי שִׁבְתָּא, וְאָנּוּ תַקְעִין בְּרִפְאָן בְּאַתְרֵי מְבֹרֵךְ. וְכֵינוֹן דְּמִטְּאָן הַתָּם, כְּלֵהוּ לְעוֹלָם וָעֵד, וְדָא אִיהוּ בְרוּךְ יי' הַמְּבֹרֵךְ. עַד הָכָא, מְטוֹן בְּרִפְאָן מַעְלָמָא עֲלָאָה, וְכֵלְהוּ לְעוֹלָם וָעֵד, לְאַתְבְּרָכָא וּלְאַתְשַׁקָּאָה, וּלְמַהוּי שְׁלִים כְּדָקָא יְאוֹת, מְלִיָּא מִכָּל סְטְרִין.

בְּרוּךְ: דָּא מְקוֹרָא עֲלָאָה, דְּכָל בְּרִפְן נְפִקִין מִנִּיהַ. וְכַד סִיְהֵרָא אֲשִׁתְּלִים, קְרִינָן לָהּ הָכִי לְגַבֵּי תַתְּאִי, אֲבָל בְּרוּךְ מְקוֹרָא עֲלָאָה כְּדָקָא מְרִין. יי': דָּא אֲמִצְעֵי דְכָל סְטְרִין עֲלָאִין. הַמְּבֹרֵךְ: דָּא שְׁלָמָא דְבֵיתָא, מְבוּעָא דְּבִירָא, לְאַשְׁלָמָא וּלְאַשְׁקָאָה כֻלָּא. לְעוֹלָם וָעֵד: דָּא עֲלָמָא תַתְּאָה, דְּאַצְטְרִיךְ לְאַתְבְּרָכָא. וּמִשְׁחָא וְרִבּוֹ דְּבְרוּךְ יי' וְהַמְּבֹרֵךְ, כֻּלָּא אִיהוּ לְעוֹלָם וָעֵד.

(מְבֹרֵךְ כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (בראשית מט) בן פּוֹרֵת) וְעַל דָּא, בְּרִכָּה דָּא, אֲצְטְרִיכוּ כָּל עַמָּא לְבָרְכָא, וּבְמַעְלֵי שִׁבְתָּא, בְּרַעוּ דְלִבָּא, וּבְחֻדּוּהָ בְּעוּ לְמִשְׁרֵי בְּשֵׁרוֹתָא בְּבְרִכָּה דָּא, לְאַתְבְּרָכָא הָאֵי שִׁבְתָּ דְּמַעְלֵי שִׁבְתָּא, (לִילָא) מַעְמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוֹת. בְּהָאֵי בְרִכָּה.

(ס"א בְּרִכּוֹ) כַּד שְׂרָאֵן יִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא, קָלָא אֲזֵלָא

שמתקדשים בקדשת ערב השבת: אשריכם העם הקדוש שאתם מברכים ומקדשים למטה כדי שיתברכו ויתקדשו למעלה כפיה מחנות עליונים קדושים. אשריהם בעולם הזה, ואשריהם בעולם הבא. ולא מברכים ישראל את הברכה הזו, עד שמתעטרים בעטרות של נשמות קדושות, כפי שאמרנו. אשרי העם שזכו להם בעולם הזה, לזכותם לעולם הבא.

בלי"ה זה שמוש של החכמים באלו הנשמות הקדושות שמתעטרות בהם, ואף על גב שהרי בארנו והכל אחד. ובכל מקום שתמצא לחכמים בדרך הזה בצד זה, ולפעמים בצד זה - הכל הוא אחד, ודברים הללו הרי כבר בארנו. אבל בפעם הזו שכלם מתעטרים בנשמות ורוחות חדשות יתרות קדושות, אז הוא הזמן של השמוש שלהם, כדי שיהיה שפע לאותו שמוש (תשמיש) בשפע של קדשה במנוחה עליונה, ויצאו בניהם קדושים כראוי.

סוד זה נתן לחכמים. בשעה שנחלק הלילה, בלילה הזה הקדוש ברוך הוא רוצה להכנס לגן שלמעלה. וסוד זה, בימי החל הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן שלמטה להשתעשע עם הצדיקים ששורים שם, ובשבת, באותו ליל שבת, הקדוש ברוך הוא נכנס לגן שלמעלה, בסוד המקור העליון.

משום שבימי החל כל נשמות הצדיקים פלן שורות בגן שבארץ, וכשמתקדש היום בערב השבת, כל אותם מחנות של מלאכים קדושים שממנים בתוך הגן שלמטה, כלם מעלים את אותן נשמות ששורות בתוך הגן

בכלהו רקיעין, דמתקדשי בקדושא דמעלי שבתא. זפאין אתון עמא קדישא, דאתון מברכי ומקדשי לתתא, בגין דיתברכון ויתקדשון לעילא, כמה משריין (דף קל"ו ע"א) עלאין קדישין, זפאין אינון בהאי עלמא, וזפאין אינון בעלמא דאתי, ולא מברכי ישראל ברכה דא, עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין קדישין פדקאמרן. זפאה עמא דזפי לון בעלמא דין, למזפי לון לעלמא דאתי.

בהאי ליליא שמושא דחפימין, באלין נשמתין קדישין דמתעטרן בהו, ואף על גב דהא אוקימנא וכלא חד. ובכל אתר דתשפח לחפימין בהאי מלה, בסטרא דא, ולזמנין בסטרא דא, פלא איהו חד. והני מילי הא אוקימנא, אבל בזמנא דא, דמתעטרן פלהו בנשמתין ורוחין חדתין יתירין קדישין, פדין איהי זמנא דשמושא דלהון, בגין דליהוי נגידו ליהוא שמושא, בנגידו דקדושה, בנייהא עלאה, ויפקון בנייהו קדישין פדקא חזי.

רזא דא לחפימין אתייהיבת. בשעתא דאתפליג ליליא, בליליא דא, קדשא בריך הוא בעי לאעלא בגנתא דלעילא. ורזא דא, ביומי דחול קדשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן דלתתא, לאשתעשעא עם צדיקיא דשראן תמן, ובשבת, בהוא ליליא דשבתא, קדשא בריך הוא עאל בגנתא דלעילא, ברזא דמקורא עלאה.

בגין דביומי דחול, פל נשמתין דצדיקיא כלהו, בגנתא די בארעא שריין. וכד אתקדש יומא במעלי שבתא, פל אינון משריין דמלאכין קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא, פלהו סלקין להני נשמתין, דשריין

שְׁלֹמֶטָה, לְהַכְנִיס לְאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שְׁעוֹמֵד עַל הַגֶּזֶן, וּמִשֵּׁם מִזְדַּמְנוֹת מְרַכְבוֹת קְדוֹשׁוֹת שְׁפוֹכּוֹת אֶת כֶּסֶף הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמַעֲלִים אוֹתָם אֶת כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת לִגֵּן שְׁלֹמֶעֱלָה.

בֵּינן שֶׁהַרְוִיחוֹת הִלְלוּ עוֹלוֹת, אִז רְוִיחוֹת קְדוֹשׁוֹת אַחֲרוֹת יוֹרְדוֹת לְהַתְעַטֵּר בָּהֶם הָעַם הַקְּדוֹשׁ. אֵלּו עוֹלוֹת וְאֵלּו יוֹרְדוֹת.

וְאִם תֵּאמַר, הֲרִי הֵגֵן שְׁבָאֲרֵץ בְּיוֹם הַשְּׁבִית יוֹשֵׁב בְּרִיקְנוֹת בְּלִי נִשְׁמוֹת צְדִיקִים - לֹא כֹּף, אֲלֵא נִשְׁמוֹת הוֹלְכוֹת וּנִשְׁמוֹת בְּאוֹת, נִשְׁמוֹת עוֹלוֹת וּנִשְׁמוֹת יוֹרְדוֹת. נִשְׁמוֹת הוֹלְכוֹת מֵתוֹךְ הַגֶּזֶן, וּנִשְׁמוֹת בְּאוֹת לְתוֹךְ הַגֶּזֶן. כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁמֵתִלְבְּנוֹת בִּימוֹת הַחֵל, וְטָרַם שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַגֶּזֶן, בְּשַׁעַת שְׁאֵלוֹ יוֹצְאוֹת - אֵלּו נִכְנְסוֹת, וְהֵגֵן לֹא נִשְׁאָר רִיק, בְּסוֹד לְחֵם הַפְּנִים בְּיוֹם הַלְקָחוֹ.

וְאִם תֵּאמַר, כְּשִׁחֲזוּרִים בִּימוֹת הַחֵל, בְּמָה (כְּמָה) נִמְשָׁכִים הַמְקוֹמוֹת לְאַרְבֵּי וְלְרַחֲב וְלְרוֹם בְּגֵזֶן, וְלֹא נוֹדַע? כִּמוֹ סוֹד אֲרֵץ הַצְּבִי, שֶׁהִיָּתָה נִמְשָׁכָה לְכָל הַצְּדִידִים וְלֹא נוֹדַע. כִּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁכָּל מָה שֶׁגָּדַל, עוֹרֵו גָּדַל לְכָל צַד וְלֹא נִכָּר. וַיֵּשׁ כְּמָה נִשְׁמוֹת, שְׁפִינֵן שְׁעוֹלוֹת, שׁוֹב לֹא יוֹרְדוֹת.

נִשְׁמוֹת עוֹלוֹת וּנִשְׁמוֹת יוֹרְדוֹת לְהַתְעַטֵּר בָּהֶן הָעַם הַקְּדוֹשׁ. וּבְעֶרְב שֶׁבֶת הוּא גִלְגוֹל הַנִּשְׁמוֹת, אֵלּו הוֹלְכוֹת וְאֵלּו בְּאוֹת, אֵלּו עוֹלוֹת וְאֵלּו יוֹרְדוֹת. מִי רָאָה כְּמָה מְרַכְבוֹת קְדוֹשׁוֹת שְׁמֹשׁוֹטוֹת לְכָאן וּלְכָאן. פֶּלֶן בְּשִׁמְחָה, פֶּלֶן בְּרָצוֹן בְּאֵלּו הַנִּשְׁמוֹת לְעֵטֵר אֶת הָעַם הַקְּדוֹשׁ, לְעֵטֵר לְכְּמָה צְדִיקִים, גֵּן הָעֵדֵן שְׁלֹמֶטָה, עַד שַׁעַת שֶׁהִכְרוּז עוֹמֵד וְקוֹרָא: מְקַדֵּשׁ מְקַדֵּשׁ. אִז נִמְצְאוֹת מְנוּחָה וְשׁוֹכֵף הַכֵּל. וְכָל רִשְׁעֵי גִיְהֵנָם

גוֹ גִּנְתָּא דְלִתְתָּא, לְעֵאֲלָא לְגַבֵּי הַהוּא רְקִיעַ דְקִיִּימָא עַל גִּנְתָּא, וּמִתְמָן אֲזַדְמְנוּ רְתִיכִין קְדִישִׁין, דְסִתְרָאן בְּרִסֵּי יִקְרָא דְמִלְפָּא, וְסִלְקִין לִזְוֵן לְכָל אֵינּוֹן נִשְׁמֵתִין, בְּגִנְתָּא דְלַעֲיִלָּא.

בֵּינן דְאֵלִין רְוִיחִין סִלְקִין, כְּדִין רְוִיחִין אַחֲרֵינִין קְדִישִׁין, נַחְתִּין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ עֲמָא קְדִישָׁא. אֵלִין סִלְקִין, וְאֵלִין נַחְתִּין.

וְאִי תִימָא, הָא גִּנְתָּא דְבְּאֲרַעָא, בְּיוֹמָא דְשִׁבְתָּא יִתְבָּא בְּרִיקְנֵיִיא בְּלֵא נִשְׁמֵתִין דְצְדִיקָיָא. לֹאוּ הָכִי. אֲלֵא נִשְׁמֵתִין אֲזִלִין, וְנִשְׁמֵתִין אַתְיִין. נִשְׁמֵתִין סִלְקִין, וְנִשְׁמֵתִין נַחְתִּין. נִשְׁמֵתִין אֲזִלִין מִגּוֹ גִּנְתָּא, וְנִשְׁמֵתִין אַתְיִין לְגוֹ גִּנְתָּא. כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמֵתִין דְצְדִיקָיָא, דְמֵתִלְבְּנֵן בְּיוֹמֵי דְחוֹל, וְעַד לֹא עֲאֵלוּ לְגוֹ גִּנְתָּא, בְּשַׁעַתָּא דְאֵלִין נִפְקִין, אֵלִין עֲאֵלִין וְגִנְתָּא לֹא אִשְׁתְּאַר בְּרִיקְנֵיִיא. בְּרָזָא דְלַחֵם הַפְּנִים בְּיוֹם הַלְקָחוֹ.

וְאִי תִימָא, כִּד אֶהְדְּרוּ בְּיוֹמֵי דְחוֹל. בְּמָה (כִּי) אֶתְמַשְׁכֵּן דּוּכְתִי לְאַרְכָּא וּפּוֹתִיָּא וְרוּמָא, בְּגִנְתָּא, וְלֹא אַתְיַדַע. כְּגוֹוֹנָא דְרִזָּא דְאַרְץ הַצְּבִי, דְהוּא אֶתְמַשְׁךְ לְכָל סְטְרִין וְלֹא אַתְיַדַע. כְּגוֹוֹנָא דְצְבִי, דְכָל מָה דְאַתְרַבֵּי, מִשְׁפִּיָּה אַתְרַבֵּי לְכָל סְטֵר, וְלֹא אַתְיַדַע. וְאִית כְּמָה נִשְׁמֵתִין, דְכִינּוֹן דְסִלְקִין, תּוֹ לֹא נַחְתִּין.

נִשְׁמֵתִין סִלְקִין, וְנִשְׁמֵתִין נַחְתִּין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ עֲמָא קְדִישָׁא. וּבְמַעֲלֵי שִׁבְתָּא, גִּלְגוּלָא דְנִשְׁמֵתִין אִיהוּ, אֵלִין אֲזִלִין, וְאֵלִין אַתְיִין, אֵלִין סִלְקִין וְאֵלִין נַחְתִּין. מֵאֵן חָמֵי כְּמָה רְתִיכִין קְדִישִׁין, דִּי מִשְׁטָטִי לְכָאן וּלְכָאן. כְּלָהוּ בְּחֻדְוָה, כְּלָהוּ בְּרַעוּ, בְּאֵלִין נִשְׁמֵתִין לְאַעֵטְרָא לְעֲמָא קְדִישָׁא, לְאַעֵטְרָא לְכְּמָה צְדִיקָיָא, גִּנְתָּא דְעֵדֵן לְתִתָּא, עַד שַׁעַתָּא דְכְרוּזָא קָאִים, וְקָאִרִי מְקוֹדֵשׁ מְקוֹדֵשׁ. כְּדִין נִיחָא שְׁכִיחַ, וְשְׁכִיכוּ לְכֵלָא. וְחִיבֵי גִיְהֵנָם

שׁוֹכְכִים בְּמִקְוָם וַיֵּשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וְכָל הַנְּשָׁמוֹת מִתְעַטְרוֹת, אֵלּוּ לְמַעַלָּה וְאֵלּוּ לְמַטָּה. אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁזָה חֲלָקָם.

בְּחֻצוֹת לַיַּל שֶׁבֶת, כְּשֶׁהַחֲכָמִים מִתְעוֹרְרִים לְתִשְׁמִישׁ, אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה שְׁמַתְעַטְרִים בָּהּ כְּשֶׁמִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם, בְּשַׁעַר שֶׁהֵם יֹשְׁבִים בְּמִטּוֹתֵיהֶם, וְהַנְּשָׁמוֹת הַאֲחֵרוֹת שֶׁלָּהֶם רוּצוֹת לַעֲלוֹת לְרֵאוֹת בְּכַבּוֹד הַמְּלָךְ, אִזּוֹ אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה שִׁיּוֹרְדֵת בְּעָרֵב שֶׁבֶת, נוֹטֶלֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה, וְעוֹלִים לְמַעַלָּה, וְרוֹחֶצֶת נִשְׁמָה אַחֲרֵת בְּבִשְׁמִים שֶׁל גֶּן הָעֶדֶן, וְשֵׁם רוּאָה מֵה שְׁרוּאָה.

וּבְשִׁיּוֹרְדֵת לְשֵׁרוֹת בְּמִקְוָה בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה, אוֹתָהּ נִשְׁמָה שְׁבָה לְמִקְוָה, וְצָרִיכִים אוֹתָם הַחֲכָמִים לֹאמֹר פְּסוּק אַחַד שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה קְדוּשָׁה שֶׁל עֲטֶרֶת הַשֶּׁבֶת, כְּמוֹ (ישעיה סא) רוּחַ ה' אֱלֹהִים עָלַי יַעַן מָשַׁח ה' אוֹתִי לְבִשֵׁר עֲנוּיִם וְגו'. (יחזקאל א) בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ וּבְעַמְדוֹם יַעֲמִדוּ וּבְהַנְּשָׂאִם מֵעַל הָאָרֶץ וְגו', אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם הַרוּחַ לְלַכְתִּי יִלְכוּ וְגו'. מִשׁוֹם שְׁמַתְעַטְרוֹת בְּאוֹתָהּ רוּחַ בְּהַתְּעוֹרְרוֹתָם לְשִׁמְחַת הַתְּשִׁמִּישׁ, וַיִּהְיֶה שִׁפְעַת שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַשֶּׁבֶת בְּאוֹתוֹ תִּשְׁמִישׁ מִצְוָה.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, כְּשֶׁהִיָּה עוֹלָה מִהֶנְקֵר בְּעָרֵב שֶׁבֶת, הָיָה יוֹשֵׁב רְגַע אַחַד וּמְרִים עֵינָיו, וְהָיָה שִׁמְחָה וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב לְרֵאוֹת אֶת שִׁמְחַת הַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים, אֵלּוּ עוֹלִים וְאֵלּוּ יוֹרְדִים. וּבְכָל עָרֵב שֶׁבֶת יוֹשֵׁב אָדָם בְּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת. אֲשֶׁרִי מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּסוּד רְבוּנוֹ.

כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם בְּיוֹם שֶׁבֶת, עֲלִיתַת הַשְּׁמִיחָה עוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּמִנוּחָה בְּשִׁמְחָה. אִזּוֹ (תהלים יט)

כִּלְהוֹ מִשְׁתַּכְּכִי בְּדוֹכְתֵייהוּ, וְאִית לוֹן נִיחָא. וְנִשְׁמַתִּין כִּלְהוֹ מִתְעַטְרִין, אֵלּוּ לְעִילָא וְאֵלּוּ לְתַתָּא. זַכָּאָה עֲמָא, דְּחוֹלְקָא דָּא לְהוֹן.

בְּכַלְגוֹת לַיְלִיא דְּמַעְלֵי שֶׁבֶתָא, דְּחַכְמִין מִתְעַרְיִין לְשִׁמוּשָׁא דְּלְהוֹן, הֵהוּא רוּחָא עֲלָאָה, דְּמִתְעַטְרִין בֵּיהּ, כַּד יוֹמָא אֲתַקְדֵּשׁ, בְּשַׁעַתָּא דְּאִינוּן נִימֵי בְּעַרְסֵייהוּ, וְנִשְׁמַתִּין אַחֲרָנִין דְּלְהוֹן, בְּעָאן לְסַלְקָא לְמַחְמֵי בִיקְרָא דְּמַלְפָּא, כְּדִין הֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה דְּנַחִית בְּמַעְלֵי שֶׁבֶתָא, נְטִיל הֵיָּה נִשְׁמַתָּא, וְסַלְקִין לְעִילָא, וְאֲתַסְחִיא נִשְׁמַתָּא אַחֲרָא כְּבוֹסְמִין דְּגַנְתָּא דְּעֶדֶן, וְתַמָּן חֲמֵי מַה דְּחֲמֵי.

וְכַד נַחֲתָא לְאַשְׁרָאָה בְּדוֹכְתָהּ בְּכַלְגוֹת לַיְלִיא, הֵהוּא נִשְׁמַתָּא תְּבַאת לְדוֹכְתָהּ.

וּבְעֵי לְאִינוּן (דף קל"ו ע"ב) חַכְמִין לֹאמֹר, חַד פְּסוּקָא דְּאַתְעַרוּתָא, דְּהֵהוּא רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְּעַטְרָא דְּשֶׁבֶתָא, כְּגוֹן, (ישעיה סא) רוּחַ יְי' אֱלֹהִים עָלַי יַעַן מָשַׁח יְי', אֲתִי לְבִשֵׁר עֲנוּיִם וְגו'. (יחזקאל א) בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ וּבְעַמְדוֹם יַעֲמִדוּ וּבְהַנְּשָׂאִם מֵעַל הָאָרֶץ וְגו', אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם הַרוּחַ לְלַכְתִּי יִלְכוּ וְגו'. בְּגִין דְּמִתְעַטְרִין בְּהֵהוּא רוּחָא, בְּאַתְעַרוּתָא דְּלְהוֹן בְּחֻדְוָה דְּשִׁמוּשָׁא, וַיְהִי נְגִידוֹ דְּהֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה דְּשֶׁבֶתָא, בְּהֵהוּא שִׁמוּשָׁא דְּמִצְוָה.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, כַּד הָוָה סָלִיק מִנְהֵרָא בְּמַעְלֵי שֶׁבֶתָא, הָוָה יְתִיב רְגַעָא חֲדָא, וְזָקִיף עֵינָיו, וְהָוָה חֲדֵי, וְהָוָה אָמַר, דְּהָוָה יְתִיב, לְמַחְמֵי חֻדְוָה דְּמַלְאָכֵי עֲלָאֵי. אֵלּוּן סַלְקִין, וְאֵלּוּן נַחֲתִין. וּבְכָל מַעְלֵי שֶׁבֶתָא, יְתִיב כַּרְנֵשׁ בְּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיַדַּע בְּרִזִּין דְּמֵאֲרִיָּה.

כַּד נְהִיר יְמָמָא בְּיוֹמָא דְּשֶׁבֶתָא, סָלִיקוּ דְּחֻדְוָה סָלִיק בְּכַלְהוּ עֲלָמִין, בְּנִיחָא בְּחֻדְוָה. כְּדִין

(תהלים ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מאן שמים. אליון שמים, דשׁמא עלאה אתחזי בהו, דשׁמא קדישא אתרשים בהו.

השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מי השמים? אלו שמים שהשם העליון נראה בהם, שהשם הקדוש רשום בהם.

מספרים, מאי מספרים, אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים. לאו הכי. אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנהורא עלאה, וסלקין בשמא, דכליל בנהירו דשלימו עלאה.

מספרים - מה הם מספרים? אם תאמר כמי שמדבר ספור דברים - לא כן. אלא שמאירים ונוצצים בהתנוצצות של אור עליון ועולים בשם שכולל באור של שלמות עליונה.

ומאן איהו ספור. דנציצי בנהירו דשלימו דספר עלאה. ובגין כן, סלקין בשמא שלימ, ונהרין בנהירו שלימ, ונציצי בנציצו שלימ. אינהו מנציצי ונהרי בגרמייהו, מגו נהירו דנציצו דספר עלאה, ונציצי ונהרי לכל סטר וסטר (נ"א לכל כבוד וקבוד) דמתדבקן ביה, דהא מנזייהו, מההוא ספירו ונהירו, נהיר כל עזקא ועזקא, ונציץ בנציצו, בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים, וסלקין בשמא קדישא, יתיר משאר יומין.

זכה הוא הספור? שנוצצים באור של שלמות הספר העליון. ולכן עולים בשם שלם, ומאירים באור שלם, ונוצצים בהתנוצצות שלמה. הם נוצצים ומאירים בעצמם מתוך אור של התנוצצות הספר העליון, ונוצצים ומאירים לכל צד וצד (לכל כבוד וקבוד) שנדבקים בו. שהרי מהם, מאותה ספיריות ואור מאירה כל טבעת וטבעת ונוצצת בהתנוצצות, משום שביום הזה מתעטרם השמים ועולים בשם הקדוש יותר מבשאר הימים.

ומעשה ידיו, ההוא טלא עלאה, דנהיר מפל סטרין גניזין, דאיהו מעשה ידיו, ותקונא דיליה, דמתתקנא ביומא דא מפל שאר יומין.

ומעשה ידיו - אותו הטל העליון שמאיר מפל הצדדים הגנוזים, שהוא מעשה ידיו, ותקונו - שמתתקן ביום הזה מפל שאר הימים.

מגיד הרקיע. מאי מגיד. משיף ונגיד לתתא, מרישא דמלפא, מליא מפל סטרוי. הרקיע, ההוא רקיע, דאיהו מבועא דבירא. ודא איהו ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו דנגיד ומשיף לתתא, נגידו דטלא עלאה, דנהיר ונציץ בנציצו מפל סטריין. ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא, לאשקאה שקיו דחדוה, למעלי שבתא. וכד נגיד ומשיף ההוא טלא דבדולחא, פלא (נגיד) מליא ושלים באתווי קדישין, בכל אינון

מגיד הרקיע - מה מגיד? מושף ושופע למטה מראש המלך, מלא מפל צדדיו. הרקיע - אותו הרקיע שהוא מבוע הבאר, וזהו אותו נהר שיוצא מעדן, וזהו ששופע ומושף למטה שפע של טל עליון שמאיר ונוצץ בהתנוצצות מפל הצדדים. והרקיע הזה משפיע לו במשיכה של אהבה ותשוקה להשקות השקאת השמחה לערב שבת. וכששופע ומושף אותו הטל של הבדולח, הפל (שופע) מלא ושלם באותיותיו הקדושות בכל אותם שבילים קדושים. כיון

שְׁהַכַּל מִתְחַבֵּר בּוֹ, נַעֲשֶׂה בּוֹ דֶרֶךְ
לְהַשְׁקוֹת וּלְכַרֵּךְ לְמִטָּה.

יוֹם לְיוֹם - יוֹם לְיוֹם וְטַבְעַת
לְטַבְעַת. עֲכָשׁוּ מְדַבֵּר הַכְּתוּב
בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט אִיךְ הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים
וּמִתְקַנְיִם בְּסִפְרֵי יוֹת וּבְהַתְנוּצָצוֹת
עַל־יוֹנָה לְכַבּוֹד הַזֶּה, וְאִיךְ שׁוֹפֵעַ
וּמוֹשֵׁף אוֹתוֹ הַרְקִיעַ שִׁפְעַ שֶׁל טַל
עַל־יוֹן. וְאוֹמֵר, יוֹם לְיוֹם יִבְיַע
אָמֵר. יוֹם לְיוֹם וְדִרְגָּה לְדִרְגָּה,
יְתוּנָה (אוֹתוֹ) לְהַפְלִיל זֶה בְּזֶה וּלְהַאִיר
זֶה מִזֶּה מְאוֹתָהּ סִפְרֵי יוֹת
שְׁנוּצָצִים וּמְאִירִים הַשְּׁמַיִם
לְכַבּוֹד הַזֶּה. יִבְיַע - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
מִבְּעַ אֲתַעְבֵּד וְגו'. מִמְּהָרִים
לְהַאִיר זֶה מִזֶּה וּלְהַתְנוּצֵץ זֶה מִזֶּה
מְאוֹתוֹ סִפְרֵי יוֹת וְהַתְנוּצָצוֹת.

אֲמִ"ר - כָּלֵל שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת
וְהַשְּׁבִילִים שְׁיוּצָאִים מֵאֵב וְאֵם,
וְאוֹתוֹ רֵאשׁ שְׁיוּצָא מֵהֶם, שֶׁהוּא
בֶּן בְּכוֹר. אֶלֶף - אָבָא. וּכְשֶׁהוּא
עוֹלָה וְיוֹרֵד, מִתְחַבֵּר מ' עִם א',
וְהִיא אֵם. ר' - רֵאשׁ הַבְּכוֹר.
כְּשֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כָּל הָאוֹתִיּוֹת -
אָמֵר. זֶה אוֹר שֶׁל אָב וְאֵם וְהַבֶּן
הַבְּכוֹר, וּמְאִירִים זֶה בְּזֶה בְּחַבּוּר
אֶחָד. שׁוֹלֵט בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְלִכְן
הַכַּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה, כְּדֵי לְהִיּוֹת
אֶחָד. וְלִכְן מִמְּהָרִים זֶה בְּזֶה אוֹתוֹ
אָמֵר, שְׁלִיט עַל־יוֹן, לְהִיּוֹת הַכַּל
אֶחָד.

וּכְשֶׁבֶר זֶה נִשְׁפָּע וְנִמְשָׁף לְרַקִּיעַ
הַזֶּה, אִזּוֹ הוּא מִשְׁקָה וּמְאִיר
לְמִטָּה, לְכַבּוֹד אֵל הַזֶּה, לְעֲשׂוֹת
תּוֹלְדוֹת בְּדִיוֹקָן אוֹתָם הַשְּׁמַיִם
שְׁמְאִירִים לְאוֹתוֹ כְּבוֹד אֵל. (תוֹרָה)

שְׁכַתוּב

וְרִיבָה לְלִילָה יְתוּנָה דְעַת -
מִרְכַּבּוֹתֶיהָ (טו) שֶׁהֵן גּוֹף הַפֶּסֶא,
וְכַלְן נִקְרְאוֹת לִילוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים טו) אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי.
מִרְכַּבָּה עַל־יוֹנָה נִקְרְאוֹת יָמִים, יוֹם
לְיוֹם. מִרְכַּבָּה תַּחְתּוֹנָה נִקְרְאוֹת
לִילוֹת, לִילָה לְלִילָה.

שְׁבִילִין קְדִישִׁין. פִּיּוֹן דְכֻלָּא אֲתַחְבֵּר בֵּיהּ,
אֲתַעְבֵּיד בֵּיהּ אֲרַחָא לְאַשְׁקָאָה וּלְכַרְכָּא לְתַתָּא.
יוֹם לְיוֹם: יוֹמָא לְיוֹמָא, וְעִזְקָא לְעִזְקָא. הַשְּׁתָּא
מִשְׁתַּעֲי קָרָא בְּאַרְחַ פֶּרֶט, הִיךְ שְׁמַיִם
מְסַפְּרִים וּמִתְקַנְיִן בְּסִפְרֵוֹ וּבְנִצְיָנוֹ עַל־אָה
לְהֵאִי כְבוֹד, וְהִיךְ נִגִּיד וּמִשְׁיךְ הַהוּא רְקִיעָא,
נִגִּידוֹ דְטַלָּא עַל־אָה. וְאָמֵר, יוֹם לְיוֹם יִבְיַע
אָמֵר. יוֹמָא לְיוֹמָא, וְדִרְגָּא לְדִרְגָּא, יְתוּנָה (ס"א)
לְאַתְפַּלְלָא דָּא בְּדָא, וּלְאַתְנַהֲרָא דָּא מִן
דָּא, מִהַהוּא סִפְרֵוֹ דְמִנְצָצִי וּמִנְהִרֵי שְׁמַיִם,
לְהֵאִי כְבוֹד. יִבְיַע: כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר מִבְּע
אֲתַעְבֵּיד וְגו'. אוֹחוֹ לְאַנְהֲרָא דָּא מִן דָּא,
וּלְאַתְנַצְצָא דָּא מִן דָּא, מִהַהוּא סִפְרֵוֹ וּנְצִיצוֹ.
אֲמִ"ר: כָּלֵל דְאַתּוּן וּשְׁבִילִין דְנִפְקִין מֵאַבָּא
וְאִמָּא, וְהַהוּא רִישָׁא דְנִפְיָק מִנִּיּהוּ,
דְּאִיהוּ בְּרָא בּוּכְרָא, אֶלֶף: אָבָא. וְכַד אִיהוּ
סְלִיק וְנַחֲתִית, אֲתַחְבֵּרַת מ' בְּהִדִּי א', וְאִיהוּ אֵם.
ר': רִישָׁא בּוּכְרָא. כַּד מִתְחַבְּרִן אֲתוּן כָּלֵהוּ,
אָמֵר. דָּא נְהִירוֹ דְאַבָּא וְאִמָּא וּבְרָא בּוּכְרָא,
וְנַהֲרִין דָּא בְּדָא בְּחַבּוּרָא חֶדָּא. שְׁלֵטָא בְּיוֹמָא
דְשַׁבְּתָא. וְעַל דָּא כֻּלָּא אֲתַפְּלִיל דָּא בְּדָא, בְּגִין
לְמַהוּי חֶד. וּבְגִין כְּהוּ אוֹחוֹ דָּא בְּדָא, הַהוּא
אָמֵר שְׁלִיטוֹ עַל־אָה, לְמַהוּי כֻּלָּא חֶד.

וְכַד כָּל הָאִי אֲתַנְגִּיד וְאַתְמִשְׁף לְהֵאִי רְקִיעַ,
כְּדִין אִיהוּ אֲשַׁקִּי וְאַנְהִיר לְתַתָּא, לְהֵאִי

כְבוֹד אֵל, לְמַעַבְד תּוֹלְדִין בְּדִיוֹקָנָא דְאִינוּן (ד) קל"ו ע"ב (א) שְׁמַיִם, דְנַהֲרִין לְהַהוּא כְבוֹד אֵל. (ו) דָּא

הוּא דְכַתִּיב.

וְרִיבָה לְלִילָה יְתוּנָה דְעַת, רְתִיכִין דִּילָהּ (דָּא לְדָא)
דְּאִינוּן גּוֹפָא דְכַרְסִיָּא, וְכֻלָּהוּ אֶקְרוּן
לִילוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (תהלים טו) אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי
כְלִיּוֹתַי. רְתִיכָא עַל־אָה, אֲתַקְרִי יָמִים, יוֹם לְיוֹם.
רְתִיכָא תַתָּא, אֶקְרִי לִילוֹת, לִילָה לְלִילָה.

יְחִיָּה. דַּעַת, יְחִיָּה: יְחִיָּה תוֹלְדִין, דְּאִינוּן
 (נ"א באינון) שְׁמַיִם. וְאִי תִימָא, יְחִיָּה לָאו
 יְחִיָּה. תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם
 אֲשֶׁתוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַי. חַוָּה
 וְחַיָּה בְּמִלָּה חֲדָא סְלִקִין. וְעַל דְּאֶסְתְּלֵק (נ"א דא
 אֶסְתְּלֵק) י', וְעֵייל ו', דְּאִיהוּ כְּדָקָא יְאוּת, דְּהָא ו'
 אִיהוּ חֲזִין וְדָאִי, וְעַל דָּא חַוָּה וְחַיָּה, י' (ס"א ועירא
 נטלא) נְטַלָּא חֲזִין מִן ו'. אוּף הַכָּא, יְחִיָּה, יְחִיָּה.
 דַּעַת: דָּא אִיהוּ רְזָא דְשְׁמַיִם. מַה שְׁמַיִם שִׁית
 סְטְרִין, אוּף הַכָּא שִׁית סְטְרִין, בְּאִינוּן
 תוֹלְדִין דְּקָא יְחִיָּה כְּגוּוֹנָא דִילֵיהּ, וְעַל דָּא יוֹם
 לְיוֹם אֶתְכַלִּיל בְּדַרְגָּא עֲלָאָה אַמ"ר. וְלִילָה
 לְלִילָה בְּרִזָּא דְדְכוּרָא, דְּקָא נְהִיר לָהּ דְּאִיהוּ
 שְׁמִיָּה (נ"א שְׁמַיִם) דַּעַת.

וּבְגִין דְּהָאִי אַמְר רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלָא כְּשָׂאָר
 אַמְרִין, אַהֲדַר קָרָא עֲלֵיהּ וְאַמְר, אִין
 אַמְר וְאִין דְּבָרִים, כְּשָׂאָר אַמְרִין דְּעֲלָמָא. אֵלָא
 הָאִי אַמְר, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, בְּדַרְגִין עֲלָאִין,
 דְּלִית תַּמָּן אַמְרִין וּדְבָרִים, וְלָא אֲשַׁתְּמַעוּ,
 כְּשָׂאָר דְּרַגִין דְּאִינוּן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, דְּאִינוּן
 קָלָא דְמַשְׁתַּמְעוּ, אֲבָל הֲנִי לָא (בראשית ג) אֲשַׁתְּמַעוּ
 לְעֲלָמִין, וְהֵינּוּ דְכְתִיב בְּלִי נִשְׁמַע קוּלָם.
 אַבְרָ בְּכָל הָאָרְץ יֵצֵא קוֹם, אַף עַל גַּב דְּאִינוּן
 טְמִירִין עֲלָאִין, דְּלָא אֲתִידְעוּ לְעֲלָמִין,
 נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ דְלֵהוּזן, אֲתַמְשֵׁף וְאֲתַנְגִיד
 לְתַתָּא. וּבְגִין הַהוּא מְשִׁיכוּ, אִית לֵן מַהִימְנוּתָא
 שְׁלִימְתָא, בְּהָאִי עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 מְשַׁתְּעוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּאִינוּן דְּרַגִין, כְּפֵאִילוּ אֲתַגְלִיזִין, וְלָא הוּוּ
 טְמִירִין וּגְנִיזִין, וְהֵינּוּ וּבְקִצָּה תִבְל מְלִיָּהֶם,
 מְרִישָׁא דְעֲלָמָא, עַד סִיפֵי עֲלָמָא מְשַׁתְּעָאן
 אִינוּן חֲפִימֵי לְפָא, בְּאִינוּן דְּרַגִין גְּנִיזִין, אַף עַל
 גַּב דְּלָא אֲתִידְעוּ.

יְחִוָּה דַּעַת. יְחִוָּה - יְחִיָּה. יְחִיָּה. יְחִיָּה
 תוֹלְדוֹת, שְׁהֵם (קָהם) שְׁמַיִם. וְאִם
 תֵּאמְר, יְחִוָּה לָא יְחִיָּה - בָּא וּרְאֵה,
 כְּתוּב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם
 אֲשֶׁתוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל
 חַי. חַוָּה וְחַיָּה בְּמִלָּה אֲחַת עוֹלָם.
 וְעַל שְׁהִסְתְּלֵקָה (זוּ הִסְתְּלֵקָה) י'
 וּנְכַנְסָה ו', שְׁהוּא כְּרֵאוּי, שְׁהִרִי ו'
 הוּא חַיִּים וְדָאִי, וְעַל זֶה חַוָּה
 וְחַיָּה, י' (קָטָה נוֹטְלָת) נוֹטְלָת חַיִּים
 מו'. אַף כָּאן יְחִוָּה - יְחִיָּה.
 דַּעַת - זְהוּ סוּד הַשְּׁמַיִם. מַה
 שְׁמַיִם שְׁשָׁה צְדָדִים, אַף כָּאן
 שְׁשָׁה צְדָדִים בְּאוּתָן תוֹלְדוֹת
 שְׁיַחֲיָה כְּמוּ שְׁלוּ. וְלִכְּן יוֹם לְיוֹם
 נְכַלְל בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה - אַמ"ר.
 וְלִילָה לְלִילָה - בְּסוּד שֶׁל הַזְּכָר
 שְׁמַאִיר לָהּ, שְׁהוּא שְׁמוּ (שְׁמַיִם),
 דַּעַת.

וּבְגִין דְּהָאִי אַמְר רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלָא כְּשָׂאָר
 אַמְרִין, אַהֲדַר קָרָא עֲלֵיהּ וְאַמְר, אִין
 אַמְר וְאִין דְּבָרִים, כְּשָׂאָר אַמְרִין דְּעֲלָמָא. אֵלָא
 הָאִי אַמְר, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, בְּדַרְגִין עֲלָאִין,
 דְּלִית תַּמָּן אַמְרִין וּדְבָרִים, וְלָא אֲשַׁתְּמַעוּ,
 כְּשָׂאָר דְּרַגִין דְּאִינוּן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, דְּאִינוּן
 קָלָא דְמַשְׁתַּמְעוּ, אֲבָל הֲנִי לָא (בראשית ג) אֲשַׁתְּמַעוּ
 לְעֲלָמִין, וְהֵינּוּ דְכְתִיב בְּלִי נִשְׁמַע קוּלָם.
 אַבְרָ בְּכָל הָאָרְץ יֵצֵא קוֹם, אַף עַל
 גַּב שְׁהֵם נִסְתָּרִים עֲלִיוֹנִים שְׁלָא
 נוֹדְעוּ לְעוֹלָמִים, הַשְּׁפַע
 וְהַמְשִׁיכָה שְׁלָהֶם נִמְשָׁף וְשׁוֹפַע
 לְמַטָּה. וּמַשׁוּם אוּתָהּ מְשִׁיכָה יֵשׁ
 לְנוּ אַמוּנָה שְׁלָמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְדַבְּרִים סוּד
 אַמוּנוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוּתָן
 דְּרַגּוֹת כְּפֵאִלוּ נִתְגַּלוּ וְלָא הִיוּ
 נִסְתָּרִים וּגְנִיזִים. וְזֶהוּ וּבְקִצָּה תִבְל
 מְלִיָּהֶם - מְרֵאשׁ הָעוֹלָם עַד סוּף
 הָעוֹלָם מְדַבְּרִים אוּתָם חֲכָמֵי הַלֵּב
 בְּאוּתָן דְּרַגּוֹת גְּנוּזוֹת, אַף עַל גַּב
 שְׁלָא נוֹדְעוּ.

וּבְגִין דְּהָאִי אַמְר רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלָא כְּשָׂאָר
 אַמְרִין, אַהֲדַר קָרָא עֲלֵיהּ וְאַמְר, אִין
 אַמְר וְאִין דְּבָרִים, כְּשָׂאָר אַמְרִין דְּעֲלָמָא. אֵלָא
 הָאִי אַמְר, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, בְּדַרְגִין עֲלָאִין,
 דְּלִית תַּמָּן אַמְרִין וּדְבָרִים, וְלָא אֲשַׁתְּמַעוּ,
 כְּשָׂאָר דְּרַגִין דְּאִינוּן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, דְּאִינוּן
 קָלָא דְמַשְׁתַּמְעוּ, אֲבָל הֲנִי לָא (בראשית ג) אֲשַׁתְּמַעוּ
 לְעֲלָמִין, וְהֵינּוּ דְכְתִיב בְּלִי נִשְׁמַע קוּלָם.
 אַבְרָ בְּכָל הָאָרְץ יֵצֵא קוֹם, אַף עַל גַּב דְּאִינוּן
 טְמִירִין עֲלָאִין, דְּלָא אֲתִידְעוּ לְעֲלָמִין,
 נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ דְלֵהוּזן, אֲתַמְשֵׁף וְאֲתַנְגִיד
 לְתַתָּא. וּבְגִין הַהוּא מְשִׁיכוּ, אִית לֵן מַהִימְנוּתָא
 שְׁלִימְתָא, בְּהָאִי עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 מְשַׁתְּעוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּאִינוּן דְּרַגִין, כְּפֵאִילוּ אֲתַגְלִיזִין, וְלָא הוּוּ
 טְמִירִין וּגְנִיזִין, וְהֵינּוּ וּבְקִצָּה תִבְל מְלִיָּהֶם,
 מְרִישָׁא דְעֲלָמָא, עַד סִיפֵי עֲלָמָא מְשַׁתְּעָאן
 אִינוּן חֲפִימֵי לְפָא, בְּאִינוּן דְּרַגִין גְּנִיזִין, אַף עַל
 גַּב דְּלָא אֲתִידְעוּ.

אָבֵר בְּמָה אֲשַׁמּוּדְעָן, בְּגִין דְּלִשְׁמַשׁ שָׁם אֵהֵל בְּהֵם, בְּגִין שְׁמִשָּׁא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ מִשְׁכָּנָא מְאִינוּן דְּרַגִּין עַלְאִין קְדִישִׁין, וְאִיהוּ נְהוּרָא, דְּנָטִיל כָּל נְהוּרִין גְּנִיזִין, וְהָהוּא מְשִׁיכוּ דְלֵהוּן, וּבְגִינֵיהּ אֲתַחְזִי מְהִימְנוּתָא בְּכָל עַלְמָא.

מֵאֵן דְּנָטִיל לְשִׁמְשָׁא, כְּמֵאֵן דְּנָטִיל לְכֻלְהוּ דְּרַגִּין. בְּגִין דְּשִׁמְשָׁא אִיהוּ אֵהֵל דְּאֲתַפְלִיל בְּהוּן, וְנָטִיל כְּלָא, וְאִיהוּ נְהִיר לְכָל אֵינוּן גְּוֹיֵי נְהוּרִין לְתַתָּא. וְעַל דָּא וְהוּא פְּחָתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, בְּנְהִירוֹ וּנְצִיצוֹ דְּכָל נְהוּרִין גְּנִיזִין, דְּכֻלְהוּ בְּתִיאובְּתָא בְּרַעוּתָא שְׁלִים, יְהִיב לֵיהּ רַעוּתֵיהּ וְנְהִירוֹ דְּלֵהוּן, כְּמָה דְּלַחְתָּן אִית רַעוּ וְתִיאובְּתָא דְּכֻלָּהּ (נ"א דְּכֻלְהוּ) לְמִיָּהב לָהּ נְבִיזָבִין וּמִתְנָן. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ.

מֵאֵן חֻפְתּוֹ. דָּא עֲדָן. וְרָזָא דָּא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֲדָן. עֲדָן, דָּא אִיהוּ חוּפָא דְּחֻפְיָא עַל כְּלָא. יְשִׁישׁ פְּגַבּוּר. יְשִׁישׁ - מְצַד שֶׁל אֹר רִאשׁוֹן שְׁלֵא נִמְצָא בּוֹ דִּין כְּלָל. כְּגַבּוּר - מְצַד הַגְּבּוּרָה. וְאֵף עַל פִּי שְׁגַבּוּרָה הִיא דִּין שְׁלֵם, כְּתוּב כְּגַבּוּר, וְלֹא גַבּוּר. מִשׁוּם שְׁמִמְתִּיק דִּין בְּחֻסְדָּא וְנֹטִיל הַכֹּל כְּאֲחָד, בְּתִשׁוּבָה וְרִצּוֹן שְׁלֵם. וְכָל זֶה - לְרוּץ אֲרַח, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה מ"ג) הַנּוֹתֵן בֵּינֵי דְרָף, לְהַשְׁקוֹת וּלְהַשְׁלִים אֶת אֹר הַלְּבָנָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וּלְפַתַּח בָּהּ דְרָף לְהֵאִיר לְמִטָּה.

מִקְצָה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, מִסּוֹף אֵלוֹ הַשָּׁמַיִם הַעֲלִיּוֹנִים שְׁאֲמַרְנוּ הוּא מוֹצֵיא, מִשׁוּם שְׁבִסְיוּם הַגּוּף הוּא מוֹצֵיא, וּבְאֹתוֹ מְקוּם נִכְר בֵּין הַזְּכָר לְנִקְבָּה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם. קִצָּה הַשָּׁמַיִם - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם

מֵאֵן חֻפְתּוֹ. דָּא עֲדָן. וְרָזָא דָּא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֲדָן. עֲדָן, דָּא אִיהוּ חוּפָא דְּחֻפְיָא עַל כְּלָא. יְשִׁישׁ פְּגַבּוּר. יְשִׁישׁ - מְצַד שֶׁל אֹר רִאשׁוֹן שְׁלֵא נִמְצָא בּוֹ דִּין כְּלָל. כְּגַבּוּר - מְצַד הַגְּבּוּרָה. וְאֵף עַל פִּי שְׁגַבּוּרָה הִיא דִּין שְׁלֵם, כְּתוּב כְּגַבּוּר, וְלֹא גַבּוּר. מִשׁוּם שְׁמִמְתִּיק דִּין בְּחֻסְדָּא וְנֹטִיל הַכֹּל כְּאֲחָד, בְּתִשׁוּבָה וְרִצּוֹן שְׁלֵם. וְכָל זֶה - לְרוּץ אֲרַח, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה מ"ג) הַנּוֹתֵן בֵּינֵי דְרָף, לְהַשְׁקוֹת וּלְהַשְׁלִים אֶת אֹר הַלְּבָנָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וּלְפַתַּח בָּהּ דְרָף לְהֵאִיר לְמִטָּה.

מִקְצָה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, מִסּוֹף אֵלוֹ הַשָּׁמַיִם הַעֲלִיּוֹנִים שְׁאֲמַרְנוּ הוּא מוֹצֵיא, מִשׁוּם שְׁבִסְיוּם הַגּוּף הוּא מוֹצֵיא, וּבְאֹתוֹ מְקוּם נִכְר בֵּין הַזְּכָר לְנִקְבָּה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם. קִצָּה הַשָּׁמַיִם - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם

מִקְצָה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, מִסּוֹף אֵלוֹ הַשָּׁמַיִם הַעֲלִיּוֹנִים שְׁאֲמַרְנוּ הוּא מוֹצֵיא, מִשׁוּם שְׁבִסְיוּם הַגּוּף הוּא מוֹצֵיא, וּבְאֹתוֹ מְקוּם נִכְר בֵּין הַזְּכָר לְנִקְבָּה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם. קִצָּה הַשָּׁמַיִם - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם

מִקְצָה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, מִסּוֹף אֵלוֹ הַשָּׁמַיִם הַעֲלִיּוֹנִים שְׁאֲמַרְנוּ הוּא מוֹצֵיא, מִשׁוּם שְׁבִסְיוּם הַגּוּף הוּא מוֹצֵיא, וּבְאֹתוֹ מְקוּם נִכְר בֵּין הַזְּכָר לְנִקְבָּה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם. קִצָּה הַשָּׁמַיִם - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם

- זַה (המלך ש) השלום שלו. כמו שזַה נוטל אַת כל האורות וכלם בו, אף זַה כֵּן, נוטל כל האורות והוא יוצא מקצה השמים.

והתקופתו - שסובב (שהלכנה) בכל אותם הצדדים (הספירות) הקדושים שראויים להאיר ולהיות משקים ולהתנוצץ מננו. ואין נסתר - אין מי שמכסה מאותו האור, שהרי לכלם הוא מאיר בכלל אחד, לכל אחד ואחד פראוי לו.

וכשברם נשלמים ומאירים מתוך השמש, אז הלכנה מתעטרת כמו האם העליונה, שלמה בחמשים שערים, וזהו שכתוב תורת ה' תמימה, שהרי אז היא (שלמה) תמימה מפל הצדדים, בסוד של חמש דרגות, כמו האם העליונה, שהם חמש, סוד של חמשים.

ורכבן היא באה בחמש חמש תבות, כדי להשלים לסוד של חמשים. תורת ה' תמימה משיבת נפש - הרי חמש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי - הרי חמש. פקודי ה' ישרים משמחי לב - הרי חמש. מצות ה' ברה מאירת עינים - הרי חמש. יראת ה' טהורה עומדת לעד - הרי חמש. משפטי ה' אמת צדקו יחדו - הרי חמש. וכלם באים בחמש חמש, להכליל כמו האם העליונה.

ורכבן, יהו"ה יהו"ה שש פעמים, כנגש ששת הצדדים העליונים שהם סוד השם העליון (השמים העליונים), ועל זה הלכנה מתמלאת ונשלמת בסודו עליון פראוי, וזהו ביום השבת, שהכל נשלם פראוי בסוד השבת מעלה ומטה. ולכן ביום הזה נוסף אור בפל, כמו שאמרנו. השמים נוטלים ממקור החיים בראשונה, והם מאירים ומתקנים את הפכוד

השמים, דא (מלכא ד) שלמא דיליה. פמה דהאי נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, אוף הכי האי, נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, ואיהו נפיק מקצה השמים.

והתקופתו: דסתרא (כ"א דסיקרא) בכל אינון סטרין (כ"א ספירו) קדישין, דאתחזון (דף קל"ז ע"ב)

לאתנהרא ולאתשקאה ולנצצא מגיה. ואין נסתר, לית מאן דאתחפיא מההוא נהירו, דהא לכלהו אנהיר בכללא חד, לכל חד וחד פמה דאתחזי ליה.

ובר פלהו אשתלימו ואתנהירו מגו שמשא, כדין סיהרא מתעטרא בגוונא דאימא עלאה, שלימא בחמשין תרעין, ודא איהו דכתיב תורת יי' תמימה, דהא כדין איהי (שלימא) תמימה, מפל סטרין, ברזא דחמש דרגין, כגוונא דאימא עלאה, דאינון חמש רזא דחמשין.

ובגיני כן, איהי אתיא בחמש חמש תיבין, בגין לאשלמא לרזא דחמשין. תורת יי' תמימה משיבת נפש, הא חמש. עדות יי' נאמנה מחכימת פתי, הא חמש. פקודי יי' ישרים משמחי לב, הא חמש. מצות יי' ברה מאירת עינים, הא חמש. יראת יי' טהורה עומדת לעד, הא חמש. משפטי יי' אמת צדקו יחדיו, הא חמש. וכלהו אתיין בחמש חמש, לאתפללא כגוונא דאימא עלאה.

ועל דא, יהו"ה יהו"ה שית זמנין, לקבל שית סטרין עלאין, דאינון רזא דשמא עלאה, (כ"א דשמא עלאין) ועל דא, סיהרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה פדקא יאות, ודא איהו ביומא דשבתא, דכלא אשתלים פדקא יאות, ברזא דשבתא עילא ותתא. ועל דא ביומא דא, אתוסף נהירו בכלא, פדקאמרן. שמים נטלי ממקורא דחיי

שמים נטלי ממקורא דחיי

העליון מסוד הספר העליון - האב של הכל. ומסוד הספר - האם העליונה. והוא מסוד הספור. ולכן מספרים, כמו שאמרנו, בסוד שלשת השמות הללו, ששולטים ביום השבת על כל שאר הימים.

ולכן התשפחת זהו אמר דוד ברוח הקדש על האור והתנוצצות ושלטון (ושלמות) של יום השבת על כל שאר הימים (ותקונה שנתקנת ביום זה מקל שאר הימים) בשביל סוד השם העליון שמאיר באור, ונוצץ בהתנוצצות, ונשתלם בשלמות מעלה ומטה. ואז תורת ה' תמימה, שבת של ערב שבת (סוד של שמור כבוד לילה, שהיא תורת ה' תמימה, תורה שבעל פה, משה קבל תורה מסיני. והרי התעוררו על התורה שבעל פה, שאלו תורה שבכתב, הרי כתוב ויצו משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה. וזה ראוי ללויים לזה שאותו בשמש, והמלך שבא ממנו משה מאיר לישראל ארבעים שנה שמש ביום, ותורת ה' זה ערב שבת) בסוד אחד, כמו שאמרנו.

ותקנו (אנשי כנסת הגדולה הסודר של השבח) החברים ראשית התשפחות מאותן תשפחות של דוד מסוד זה השמים, שנוטל בראש ומאיר לכל השאר. ואחר כך אותו נהר שיוצא מעדן, וזהו סוד (תהלים לב) רננו צדיקים בה'. משום שהנהר הזה פוגס ונוטל הכל מסוד השמים בסוד עליון, ומקור החיים, הכל פראוי ביום זה. והשמש מתקן להאיר פראוי ביום הזה.

ואחר כך הלבנה שנופרדת מהצד האחר ביום הזה כדי להיות מאירה מן השמש, וזהו לדוד בשנותו את טעמו וגו'. ואחר שנופרדת ממנו, הרי מתחברת בשמש, ותשפחת זו בעשרים

בקדמיתא, ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה, מרזא דספר עלאה, אבא דכלא. ומרזא דספר, אימא עלאה. ואיהו, מרזא דספור. ובגין כך, מספרים, בדקאמרן. ברזא דתלת שמהן אלין, דשלטין ביומא דשבתא, על כל שאר יומין.

ובגין כך תושפחתא דא, קאמר דוד ברוח קדשא, על נהירו ונציצו ושולטנו (נ"א ושלמו) דיומא דשבתא על כל שאר יומין (ס"א ותקונה דיליה דאתקנת ביומא דא מכל שאר יומין) בגין רזא דשמא עלאה, דקא נהיר בנהירו, ונציץ בנציצו, ואשתלים בשלימו עילא ותתא. וכדין תורת יי' תמימה, שבת דמעלי שבתא, (ס"א רזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת ה' תמימה תורה שבעל פה משה קבל תורה מסיני והא אתעריו על תורה שבעל פה דאילו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה. ודא ללויאי אתחיו להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאתיאי מיניה משה נהיר לישראל ארבעין שנין שמשא ביומיו ותורת ה' דא מעלי שבתא) ברזא חדא כדקאמרן.

ואתקינו (ס"א אנשי כנסת הגדולה סידורא דתשפחתא) חבריאי שירותא דתושפחתי, מאינון תושפחתן דדוד, מרזא דא השמים, דאיהו נטיל ברישא, ונהיר לכל שאר. ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו רזא, (תהלים לב) רננו צדיקים ביי' בגין דהאי נהר פניש ונטיל כלא מרזא דשמים, ברזא עלאה, ומקורא דחיי, כלא כדקא יאות ביומא דא. ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות, ביומא דא.

ולבתר סיהרא דקא מתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא, בגין לאתנהרא מן שמשא, ודא איהו לדוד בשנותו את טעמו וגו'. ולבתר דאתפרשת מניה, הא אתחברת

בשמשא. ותושפחתא דא בתרין ועשרין אתוון, דאעיל בה שמשא

ושפתים אותיות ש'מכניס בה השמש בלכנה. ותשבחת זו פרדת הלכנה מן הצד האחר, ותשבחת של עשרים ושפתים אותיות באור השמש. ואחר כך התחברות ועלית הגבירה לבעלה, וזוהי (שם) תפלה למשה איש האלהים. התחברות והתדבקות אשה בבעלה, לפרש ימין ושמאל לקבל אותה ולהיות כאחד בחבור אחד. (להיות אחד בסוד אחד. וכל אלו שמים מספרים להם ומתקנים אותם. מכאן והלאה תשבחות אחרות של שמחה ותשוקה שלמה. אבל אלו אותם תקון השלמות העליונה בסוד של השם הקדוש כראוי ותשבחות אלו התקינו בתקון של שבת, שהוא עולה ומתעטר בעטרותיו כראוי, ועולים בסוד השם הקדוש להיות אחד בסוד של כבוד אל של השמים מספרים לו וזוהרים לו כמו שאמרנו). וזהו מזמור שירו לה' שיר חדש. התשבחת הזו הרי בארנוה. אף על גב שהתעוררנו בה, התעוררות החברים שהתעוררו, יפה הוא, שהפרות הללו עלות, כשהיו נושאות את הארון, התעוררו בתשבחת הזו, כמו שנאמר (שמואל א-1) וישרנה הפרות בדרך. ואיזו שירה היו אומרות? מזמור שירו לה' שיר חדש פי נפלאות עשה. הסוד הזה הוא כמו שלמעלה. בשעה שאותן חיות נושאות את (הארון) הכפסא להרים אותו למעלה, הן אומרות תשבחת זו.

ואם תאמר, למה כתוב כאן חדש, והרי תמיד אומרים תשבחת זו? אלא ודאי שהוא חדש, וחדש לא נקרא אלא בהתחדשות הלכנה כשנאורה מהשמש, אז הוא חדש, וזהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הרי לו ימינו וזרוע קדשו, הרי התעוררות של ימין ושמאל לקבל אותה.

ותשבחת זו, כשנושאות הארון,

בסיהרא. ותושבחתא דא, פרישו דסיהרא מסטרא אחרא, ותושבחתא דעשרין ותריין אתוון בנהירו דשמשא. ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה. ודא איהו (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים. אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה, לפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה, ולמהוי כחדא בחבורא חדא. (למהוי חד ברזא חד. וכל אליו שמים מספרים לון ומתקני לון. מכאן והלאה תשבחות אחרנין וחדות ותיאובתא שלימתא. אבל הני אינון תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבחת אליו אתקינו בתקונא דשבת דאיהו סליק ואתעטר בעטריו כדקא יאות וסלקון ברזא דשמא קדישא למהוי חד ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה וזוהרין ליה כדקאמרן).

ודא איהו (תהלים זח) מזמור שירו ליי' שיר חדש. ותושבחתא דא הא אוקימנא. אבל אף על גב דאתערנא ביה, אתערו דחבריאי דקא אתערו, שפיר איהו, דהנהו (דף קל"ח ע"א) פרות עלות פד הוו נטלי ארונא, אתערו בהאי תושבחתא, כמה דאת אמר (שמואל א ו) וישרנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי. (תהלים זח) מזמור שירו ליי' שיר חדש פי נפלאות עשה. רזא דא איהו כגוונא דלעילא. בשעתא דאינון חיות נטלי (ארונא) פרסייא, לארמא ליה לעילא, אינון אמרי תושבחתא דא.

ואי תימא, אמאי כתיב הכא חדש, והא תדיר קאמרי תושבחתא דא. אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי, אלא באתחדותא דסיהרא, פד אתנהירת מן שמשא, פדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הא אתערוותא דימינא ושמאלא לקבלא לה.

ותושבחתא דא, פד נטלי ארונא, קא משבחתאן לה. פד סלקין לבית

משבחות אותה כשעולות לבית שמש, כמו שעגלות עולות לבית שמש, והכל עולים בסוד אחד, משום שבשבת היא עלית הכסא לעלות למעלה. התקון של התשבחת הזו בשבת. כל התשבחות הללו תקנו לשבת, לשבת אותו העם היחיד בעולם.

מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב). התשבחת הזו אדם הראשון אמר אותה בשעה שגרש מגן עדן, ובאה שבת והגנה עליו. ובארוה החברים, את התשבחת הזו משבח העולם התחתון את העולם העליון, יום (שהכל בו) שהוא כלו שבת, המלך שהשלוש שלו. וזהו מזמור שיר, ולא כתוב מי אמר אותו, כמו שבארנו.

דיום השבת - היום העליון, השבת העליונה. זו שבת זו שבת. מה בין זה לזה? אלא שבת סתם זו שבת של ערב שבת. יום השבת זו שבת שלמעלה. זה יום וזה לילה. (שמות לא) ושמו בני ישראל את השבת - הרי לילה, סוד של נקבה. (שם כ) זכור את יום השבת - הרי יום, סוד של זכר.

ולכן מזמור שיר ליום השבת. ומצאנו בכמה מקומות, שהעולם התחתון עולה בשם ובא סתם, כמו זה - ויקרא אל משה, וכמו (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. כלם שם נסתר ולא עולה בו, (אלא) (הכל) משום שיש בו דרגה עליונה, ואל הדרגה העליונה הוא לא עולה בשם. אור המנורה לא עולה ביום באור השמש, ועל זה לא עולה בשם. וכל אלה

התשבחות השבת, שהיא כבוד (יום השבת, שהיא תשבחת) היום, היא תשבחת עליונה על כל שאר הימים. (וכל אלו התשבחות התקנו בתקון של שבת, שהיא עולה להתעטר בעטרות

שמש. פגיונא דעגלות סלקין לבית שמש. וכלא ברזא חד סלקין, בגין דבשבת איהו סליקו דכורסייא, לסלקא לעילא. תקוונא דתושבחתא דא בשבת אלין תשבחן פלהו אתקינו בשבת, לשבחא ליה עמא יחידא בעלמא.

מזמור שיר ליום השבת, (תהלים צב) תושבחתא דא, אדם הראשון קאמר לה, בשעתא דאתתרון מגנתא דעדן, ואתא שבת ואגין עליה. ואוקמוה חברייא, תושבחתא דא, עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה, יומא (דכלא ביה) דאיהו כולו שבת, מלפא, דשלמא דיליה. ודא איהו מזמור שיר, ולא כתיב מאן קאמר ליה, כמה דאוקימנא.

דיום השבת, יומא עלאה, שבת עלאה. דא שבת ודא שבת, מה בין האי להאי. אלא, שבת סתם, דא שבת דמעלי שבתא. יום השבת, דא שבת דלעילא. דא יום, ודא לילה. (שמות לא) ושמו בני ישראל את השבת, הא ליליא, רזא דנוקבא. (שמות כ) זכור את יום השבת, הא יום, רזא דדכורא. ובגין כן מזמור שיר ליום השבת.

ואשבחן בכמה אתר, דעלמא תתאה לא סליק בשמא, ואתיא סתם, פגון האי, וכגון ויקרא אל משה, וכגון (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי'. פלהו סתים שמא, ולא סליק ביה. (אלא) (כ"א וכלא) בגין דאית ביה דרגא עלאה, ולגבי דרגא עלאה איהו לא סליק בשמא. נהורא דשרגא, לא סליק ביממא, בנהורא דשמשא, ועל דא לא סליק בשמא. וכל אלין תשבחן, דשבת, דאיהי כבוד (נ"א יום השבת דאיהו תושבחתא) יום, איהו תושבחתא עלאה, על כל

שְׁאֵר יוֹמִין. (ס"א וְכַל אֲלִין תְּשַׁבְּחֵן אֲתְקִינֵנוּ בְּתִיקוּנָא דְשַׁבְּתָא דְאִיהוּ סְלִיחַ לְאַתְעָשֵׂד בְּעִמְרֵין עֲלֵאִין אֲתֵרִין קִדְוִישׁין עַל כָּל שְׁאֵר יוֹמִין).

נְשַׁמַּת כָּל חַי, הָא חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ בֵּיה מְלִין דְקָשׁוּט. אָבַל אֵית לָן לְאֲדַפְרָא, הָאִי נְשַׁמְתָּא דְפִרְחָא מְהֵהוּא חַי הָעוֹלָמִים. וּבְגִין דְאִיהִי דִילֵיה, דְמַנְיָה נַפְקָן כָּל בְּרַפְאֵן, וְשְׂרִיין בֵּיה, וְהוּא אֲשַׁקִּי וּמְבַרַךְ לְתַתָּא, הָאִי נְשַׁמְתָּא דְנַפְקָא מַנְיָה, אֵית לָהּ רִשׁוּ לְבָרְכָא לְהָאִי אֲתֵר. וְעַל דָּא פְּרַחִין נְשַׁמְתִּין מְהֵהוּא חַי, בְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא. אֵינֻון נְשַׁמְתִּין דְאֵינֻון פְּרַחֵאן, מִמֶּשׁ מְבָרְכִין לְהָאִי אֲתֵר דְאֲקָרִי שֵׁם מִתַּתָּא. וְהָאִי אֲתֵר דְנַפְקֵי מַנְיָה מְבַרַךְ לֵיה לְעֵילָא, וְהָאִי שֵׁם מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, מִתַּתָּא וּמַעִילָא, וְאַתְפְּלִילַת מִכָּל סְטְרִין.

בְּיוֹמֵי דְחוּל, אִיהִי מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, מִשְׁאֵר נְשַׁמְתִּין, דְקָא מְבָרְכִין לָהּ מִתַּתָּא. בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, אִיהִי מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן מֵאֵינֻון נְשַׁמְתִּין עֲלֵאִין, דְקָא מְבָרְכָאן לָהּ בְּאַרְבַּעִין וַחֲמִשׁ תִּיבִין, כְּחוּשְׁבָן מ"ה. (מִנְשַׁמַּת כָּל חַי עַד וְהֵאֲחֲרוּנִים) (ס"א וְכִרְוֹא דְחַמְשִׁין תִּיבִין, כְּחוּשְׁבָן מ"י) כְּמָה דְאוּקִימְנָא, בְּרִזָּא מ"ה, וּבְרִזָּא מ"י. דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה, וְדָא עֲלָמָא תַתָּאָה. נְשַׁמַּת כָּל חַי (ס"א עַד וְהֵאֲחֲרוּנִים), מ"ה. וּמִן וְאֵילוּ פִינּוּ מְלֵא שִׁירָה עַד וּמְלַפְנִים, סְלִקָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחְרָא חַמְשִׁין תִּיבִין. וְאַף עַל גַּב דְלָא קִיַּימָא תַפְּן מְלָה בְּחוּשְׁבָנָא, סְלִקָּא חַשְׁבָּנָא רִזָּא מ"י. וּמִתַּפְּן וּלְהֵלָאָה סְלִקָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחְרָא לְחַשְׁבּוֹן (מ"ה) מְאָה תִיבִין, תְּשֻׁלוּמִין דְכֻלָּא, וְחַד רְתִיבָא עַל מַה דְשְׂרִיָּא דְאִיהוּ (דף ק"ל ע"ב) תְּשֻׁלוּמָא (ס"א תְּהוּא שְׁלִימָא עֲלָאָה).

וְכֹרְ שַׁבְּחָא דָּא, וְכַל מְלִין אֲלִין, כְּלָהּ שְׂיִפִין יְדִיעֵן, בְּחוּשְׁבָנָא לְתְּשֻׁלוּמָא דְשַׁבְּתָא, וְלֹא שְׁתַּלְמָא מַנְיָהּ, כְּדָא חֲזִי. זַכָּאָה עָמָא, דִּידְעֵי לְסִדְרָא שַׁבְּחָא

עֲלִיוֹנוֹת, מְקוּמוֹת קְדוּשִׁים עַל כָּל שְׁאֵר הַיָּמִים). נְשַׁמַּת כָּל חַי, הָרִי הַדְּבָרִים עוֹרְרוּ בּוּ דְבָרֵי אָמֵת. אָבַל יֵשׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, הַנְּשֻׁמָּה הַזֹּאת שְׁפוּרְחַת מְאוּתוֹ חַי הָעוֹלָמִים. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא שְׁלוֹ, שְׁמַנּוּ יוֹצְאוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת וְשׁוֹרוֹת בּוּ, וְהוּא מְשַׁקֵּה וּמְבַרַךְ לְמַטָּה, הַנְּשֻׁמָּה הַזֹּאת שִׁיּוֹצְאָת מִמֶּנּוּ יֵשׁ רִשׁוּת לְכַרְךָ אֵת הַמְּקוֹם הַזֶּה.

וְכֵן פּוֹרְחֹת הַנְּשֻׁמוֹת מְאוּתוֹ חַי בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת, אוֹתָן נְשֻׁמוֹת שְׁפוּרְחוֹת, מִמֶּשׁ מְבָרְכוֹת מְקוֹם זֶה שְׁנֹקְרָא שֵׁם מְלַמְטָה. וְאוֹתוֹ מְקוֹם שִׁיּוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ, מְבַרַךְ אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וְשֵׁם זֶה מְקַבֵּל בְּרָכוֹת מִמֶּטָּה וּמִמַּעְלָה, וְנִכְלַל מִכָּל הַצְּדִידִים.

בְּיָמֵי הַחַל הִיא מְקַבְּלַת בְּרָכוֹת מִשְׁאֵר הַנְּשֻׁמוֹת שְׁמֵבְרָכוֹת אוֹתָהּ מְלַמְטָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, הִיא מְקַבְּלַת בְּרָכוֹת מְאוֹתָן נְשֻׁמוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁמֵבְרָכוֹת אוֹתָהּ בְּאַרְבַּעִים וַחֲמִשׁ תְּבוֹת כְּחוּשְׁבּוֹן מ"ה. (מִנְשַׁמַּת כָּל חַי עַד וְהֵאֲחֲרוּנִים) (וּבְסוּד שֶׁל חַמְשִׁים תְּבוֹת, כְּחוּשְׁבּוֹן מ"י) כְּמוֹ שְׁבַּאֲרָנוּ בְּסוּד מ"ה וּבְסוּד מ"י. זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה הָעוֹלָם הַתַּתְּחוֹן. נְשַׁמַּת כָּל חַי (עַד וְהֵאֲחֲרוּנִים) - מ"ה. וּמִן וְאֵילוּ פִינּוּ מְלֵא שִׁירָה עַד וּמְלַפְנִים - עוֹלָה הַתְּשַׁבְּחַת הָאַחְרֵת חַמְשִׁים תְּבוֹת. וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא עוֹמֵד הַדְּבָר בְּחוּשְׁבּוֹן, עוֹלָה הַחוּשְׁבּוֹן סוּד מ"י, וּמִשּׁוּם וְהֵלָאָה עוֹלָה הַתְּשַׁבְּחַת הָאַחְרֵת לְחוּשְׁבּוֹן (מ"ה) מְאָה תְּבוֹת, תְּשֻׁלוּמִים שֶׁל הַכֹּל, וּמְרַבְּכָה אַחַת עַל מַה שְׁשׁוּרָה שֶׁהוּא תְּשֻׁלוּם (אוֹתוֹ שְׁלֵם עֲלִיּוֹן).

וְכֹרְ הַשַּׁבַּח הַזֶּה וְכַל הַדְּבָרִים הַלְלוּ כָּלֵם אֵיבָרִים יְדוּעִים בְּחוּשְׁבּוֹן לְתְּשֻׁלוּם שַׁבָּת

וְלֹא שְׁתַּלְמָא מַנְיָהּ, כְּדָא חֲזִי. זַכָּאָה עָמָא, דִּידְעֵי לְסִדְרָא שַׁבְּחָא

ולהשפילם מהם כראוי. אשרי העם שיודעים לסדר את שבח רבונם כראוי. מפאן והלאה סדור התפלה כמו שתקן.

כתוב (תהלים כב) ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. דוד המלך אמר את זה בשעה שהיה מתקן ומסדר את תשבתת המלך כדי לחבר את השמש ללכנה. פינן שהיה מתקן ומסדר את שבחיו להתחבר, אמר ואתה ה' אל תרחק.

ואתה ה' - סוד של חברות אחת בלי פרוד. אל תרחק - פינן שעלתה להתחבר עם בעלה, והכל בעולם העליון, ומשם רוצה לעלות לאין סוף להתקשר הכל למעלה למעלה, ולכן אל תרחק להסתלק מאתנו ולעזב אותנו.

ולכן בתוך סדור התשבתת צריכים ישראל להכלל שם ולהדבק עם מלמטה, שאלמלא ירצה להתעלות הפכוד הנה, הרי ישראל למטה אחוזים בו ומחזיקים בו שלא יעזב אותו להתרחק מהם. ולכן התפלה בלחש, כמי שמדבר בסוד עם המלך. ובעוד שהוא בסוד עמו, לא מתרחקת ממנו כלל.

אירותי - מה איל וצבי, בשעה שהולכים ומתרחקים, מיד חוזרים לאותו מקום שעזבו - אף הקדוש ברוך הוא, אף על גב שהתעלה למעלה למעלה באין סוף, מיד חוזר למקומו. מה הטעם? משום שישראל למטה אחוזים בו, ולא עוזבים אותו להיות נשכח ולהתרחק מהם. ולכן, אילותי לעזרתי חושה.

ומשום כך צריכים להתאחד עם הקדוש ברוך הוא ולאחז בו כמי שממשיך מלמעלה למטה, שלא

דמריהון, פדקא יאות. מפאן ולהלאה סדורא דצלותא כמה דאתתקנת.

בתיב (תהלים כב) ואתה יי' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. דוד מלפא אמר דא, בשעתא דהוה מתקן ומסדר תושבחתא דמלפא, בגין לחברא שמשא בסיהרא. פינן דהוה מתקן ומסדר שבחין דיליה לאתחברא, אמר ואתה יי' אל תרחק.

ואתה יי' רזא דחברותא חדא בלא פרודא. אל תרחק, פינן דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה, וכלא בעלמא עלאה, ומתמן בעי לסלקא לאין סוף, לאתקשרא כלא לעילא לעילא, ובגין כך אל תרחק, לאסתלקא מינן, לשבקא לן.

ובגין כך, בגו סדורא דתושבחתא, בעאן ישראל לאתפללא תמן, ולא תדבקא בהדיהו מתתא, דאלמלא יבעי לאסתלקא האי כבוד, הא ישראל לתתא אחידן ביה ותקפין ביה, דלא שבקי ליה לאתרחקא מנייהו. ועל דא צלותא בלחש, כמאן דמליל ברזא עם מלפא, ובעוד דאיהו ברזא עמיה, לא אתרחקא מניה כלל.

אירותי, מה איל וצבי, בשעתא דאזלי ומרחקי, מיד אהדרן להווא אתר דשבקי, אוף קדשא בריך הוא, אף על גב דאסתלק לעילא לעילא באין סוף, מיד אהדר לאתריה. מאי טעמא. בגין דישראל לתתא אתאחדן ביה, ולא שבקין ליה לאתנשיא, (מניה) ולא תרחקא מנייהו. ועל דא, אילותי לעזרתי חושה.

ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקודשא בריך הוא, ולאחדא ביה, כמאן דאמשיף

מעילא לתתא, דלא ישתבק בר נש מניה, אפילו שענתא חדא. ועל דא פד

סְמִיךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, בְּעֵי לְאַחְדָּא בֵּיהּ, וְלֹא שְׁתַּעֲי בַּהֲדִיָּה בְּלַחֲשׁוֹ, בְּרִזָּא, דְּלֹא יִתְרַחֵק מִיָּנָן, וְלֹא יִשְׁתַּבֵּק מִיָּנָן, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיָי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהֵיו.

לְשָׂאָר אִישׁ עֲזוּב מִמֶּנּוּ אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת. וְלִכְּן כְּשֹׁמֵךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה, צְרִיךְ לְאַחֲזוּ בּוֹ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ בְּלַחֲשׁ, בְּסוּד, שְׁלֹא יִתְרַחֵק מִעֲמֻנּוֹ וְלֹא יַעֲזֹב מִעֲמֻנּוֹ, וְלִכְּן כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁהִי אֱלֹהֵיו.

בְּהֵיָא שְׁעֵתָא, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַבְרַיָּא אוּף הַכִּי קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, אָבָא, עַד הָכָא הוּינָא יִתְבִּי בְּצֵלָא דְאִילָנָא דְחַיִּי בְּגִנְתָּא דְעַדָּן. מִפְּאֵן וְלַהֲלָאָה דְאָנָן אָזְלוּ, אֶצְטְרִיךְ לָן לְמִיָּהֲרִי בְּאַרְחוּי דְנִטְרָן אִילָנָא דָּא. אָמַר לִיהּ, אַנְתָּ תִּשְׁרִי בְּשִׁירוּתָא לְמִפְתַּח בְּאַרְחָא.

בְּאוּתָהּ שְׁעָה קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַחֲבָרִים אָף כִּף קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, אָבָא, עַד כָּאֵן הָיִינוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל שֶׁל עֵץ הַחַיִּים בְּגֵן עַדָּן. מִפְּאֵן וְהִלָּאָה שְׁאֵנוּ הוֹלְכִים, צְרִיךְ לָנוּ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָעֵץ הַזֶּה. אַתָּה תִּתְחִיל בְּרֵאשִׁית לְפַתַח בְּדַרְךְ.

פְּתַח וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה, כְּמָה דְאַתְמַר. בְּמֵאֵי אִיְהִי תְרוּמָה. בְּרִזָּא דְזָהָב, דְּהָא מִתְמָן אֲתַזְנַת בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיְהִי גְבוּרָה תַתְּאָה, דְּאַתְיָא מִסְטָרָא דְזָהָב. וְאָף עַל גַּב דְּאַתְיָא מִסְטָרָא דְזָהָב, כָּל עֵקֶר לֹא אֲשַׁתְּאַרְת, אֶלָּא בְּסִטְרָא דְכֶסֶף, דְּאִיְהוּ יְמִינָא. וְרִזָּא דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאַצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא לִיהּ בִּימִינָא וּבְשְׁמַאלָא, וְכָל עֵקֶר לֹא אֲשַׁתְּאַר אֶלָּא בִּימִינָא. (ס"א וּשְׁמַאלָא אֲתַעֲדִי מִיָּנָה וְלֹא וְכוּ') וּשְׁמַאלָא אֲתַעֲר יְמִינָא, וְלֹא אֲתַדְּבֵק בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִיְהוּ אֲתִיְהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, וּשְׁמַאלָא אֲתַאֲחִיד תַּחֲוּתִיָּה, וְיְמִינָא אֲתַאֲחִיד בֵּיהּ לְעִילָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שיר השירים ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וְיְמִינוֹ תַּחֲבַקְנִי. זָהָב וְכֶסֶף, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וְהָא אֲתַמַּר.

פְּתַח וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר. כְּמָה הִיא תְרוּמָה? בְּסוּד הַזָּהָב, שְׁהָרִי מִשֶּׁם נְזוּנָה בְּתַחֲלָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא גְבוּרָה תַּחֲתוֹנָה שְׁבָאָה מִצַּד הַזָּהָב. וְאָף עַל גַּב שְׁבָאָה מִצַּד הַזָּהָב, כָּל עֵקֶר לֹא נִשְׁאַרְת, אֶלָּא בְּצַד הַכֶּסֶף, שֶׁהוּא יְמִין.

וְסוּד זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שְׁצְרִיךְ לְקַבְּלָהּ בְּיְמִין וּבְשְׁמַאל, וְכָל הָעֵקֶר לֹא נִשְׂאָר אֶלָּא בְּיְמִין, (וְהַשְׁמַאל יַעֲזֹב מִמֶּנָּה וְלֹא וְכוּ') וְהַשְׁמַאל מְעוּרָר אֶת הַיְמִין וְלֹא נִדְּבֵק בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נִתָּן בֵּין יְמִין וּשְׁמַאל, וְהַשְׁמַאל נֹאֲחֲז תַּחֲתֵיו, וְיְמִין נֹאֲחֲז בּוֹ לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (שיר ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וְיְמִינוֹ תַּחֲבַקְנִי. זָהָב וְכֶסֶף - כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

וְנַחֲשֵׁת - זֶהוּ צְבַע כְּגוֹן הַזָּהָב, מִשּׁוּם שֶׁנִּצְבַּע מְגוֹן זָהָב וּמְגוֹן כֶּסֶף. וְלִכְּן מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. לְמָה הוּא קָטָן? כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר

וְנַחֲוִשֵׁת, דָּא אִיְהוּ גּוֹוֹן כְּגוֹוֹנָא דְזָהָב, בְּגִין דְּאַצְטְבַּע מְגוֹוֹן זָהָב וּמְגוֹוֹן דְכֶסֶף. וְעַל דָּא מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. אָמַי אִיְהוּ קָטָן.

כְּמָה דְאַתְ אָמַר (מלכים א ח) כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לְפָנַי יִי קָטָן מִהֵכִיל אֶת

(מלכים א-ח) כי מזבח הנוחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל את העלה וגו'. כמו שנאמר ודוד הוא הקטן. ואף על גב שהוא קטן, הכל נאחז בתוכו. ואם תאמר, מזבח אחר נקרא קטן - לא כן! שאין קטן פרט לזה, שפתוב (בראשית א) את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. וזהו המאור הקטן. המאור הגדל - זה המזבח הפנימי, שהוא מזבח הזהב.

ותבלית - זוהי תכלת של ציצית. תכלת זהו הכסא, סוד של תפלין של יד. תכלת זהו הכסא שבו דנים דיני נפשות. משום שיש כסא שדנים בו דיני ממונות, ויש כסא שדנים בו דיני נפשות. ולכן כל הגונים טובים לחלום, פרט לגון תכלת, כדי שידע שהרי נשמתו הרי עולה בדין. וכשנשמה עולה בדין, הגוף נדון להתפללות, וצריך אותו החלום לרחמים רבים.

תבלית דא איהו כרסייא, דכתיב ביה (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתוב (יחזקאל א) ונגה לו סביב. משום שעושים בו פריכות לציצית, וכשנגה לו הופך לגון ירק, כגון פתמי, מאותה שעה ואילך מתחיל זמן קריאת שמע, שהרי השתנה גון תכלת מכמו שהיה, ולכן אסור לדון דיני נפשות בלילה, משום ששולט אותו גון תכלת באותו זמן, ונתנה רשות לחטף נפש בלי משפט. שהרי משפט לא שולט באותו זמן. כשפא הבקר ומתעורר הימין שלמעלה, יוצא אותו האור ומגיע עד התכלת הזאת ומשתנה מכמו שהיה, ואז שולט עליו ונדבק בו כסא קדוש אחר. מאותה שעה ואילך זמן קריאת שמע.

העולה וגו'. כמה דאת אמר (שמואל א יז) ודוד הוא הקטן. ואף על גב דאיהו קטן, כלא אתאחיד בגויה. ואי תימא מזבח אחרא, אקרי קטן. לאו הכי. דלאו קטן בר האי, דכתיב, (בראשית א) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. ודא איהו המאור הקטן. המאור הגדול, דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב.

ותבלית (דף קל"ח ע"ב) דא איהו תכלת דציצית. תכלת דא איהו כרסייא, רזא דתפלה ידי. תכלת דא איהו כרסייא, דדיינין ביה דיני נפשות. בגין דאית פרסייא דדיינין ביה דיני ממונות, ואית פרסייא דדיינין ביה דיני נפשות. ועל דא, כל גוונין טבין לחלמא, בר גוון תכלא, בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא. וכד נשמתא סלקא בדינא, גופא אתדן לאשתצאה ואצטריך ההוא חלמא, לרחמין סגיאיין.

תבלית דא איהו כרסייא, דכתיב ביה (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתוב (יחזקאל א) ונגה לו סביב. בגין דעבדין ביה פריכין לציצית, וכד נגה לו, אתהדר לגוון ירוק, כגון פתמי. מההיא שעתא ואילך, אשתרי זמנא דקריאת שמע, דהא אשתני גוון תכלא מפמה דהוה, ובגין כן אסיר למידן דיני נפשות בלילה, בגין דשולט ההוא גוון תכלא בההוא זמנא, ואתיהיב רשו למחטף נפשא בלא משפט. דהא משפט לא שולט בההוא זמנא. כד אתי צפרא, ואתער ימינא דלעילא, נפיק ההוא נהורא, ומטי עד האי תכלא, ואשתני מפמה דהוה, וכדין שולט עליה, ואתדבק ביה פרסייא אחרא קדישא. מההיא שעתא ואילך, זמנא דקריאת שמע.

וְאַרְנָמָן - זֶה כְּנוּס שְׁכוּלָל כָּל הַגִּנּוּיִם בְּאֶחָד. וְתוֹלַעַת שְׁנִי - כְּתוּב שְׁנִי, וְכְתוּב שְׁנִים, שְׁכַתּוּב (מְשַׁלֵּי לֹא) כִּי כָּל בֵּיתָה לְבֶשׂ שְׁנִים. אֲלֹא זֶהוּ גִזּוֹן שְׁנִי, שְׁנוּטָל בּוֹ אֶת כָּל הַגִּנּוּיִם וְהֵכֵל אֶחָד, שְׁנִי וְשְׁנִים. שְׁנִים - כְּשֶׁפִּלְם כְּלוּלִים בּוֹ בְּאֶחָד. שְׁנִי - שְׁיוּצָא מֵהַכֶּסֶף הַעֲלִיּוֹן שְׁשׂוּלֵט עַל תְּכֵלֶת מִצַּד הַיָּמִין, וְזֶהוּ הָאֶפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוּב בּוֹ (דְּנִיאל ט') מִיכָאֵל שְׂרָכֶם. תוֹלַעַת - שְׁכַתּוּב בְּפִיָּה. כְּתוֹלַעַת שְׁמִשְׁבֶּרֶת הַכֹּל וּמַעֲקֶרֶת הַכֹּל.

תוֹלַעַת שְׁנִי וְשֵׁשׁ - שְׁנֵי גִנּוּיִם בְּאֶחָד, שֶׁל יָמִין וְשְׂמָאל, לְבָן וְאֶדָם. וְשֵׁשׁ - הוּא בּוּץ. שְׁשֵׁשׁ חוּטִים מִתְחַבְּרִים, וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ. וּבִשְׁנֵי אֵלֶּה כְּלוּלִים שְׁנֵי אֲחֵרִים.

וְעִזִּים - גְּבוּרֹת תַּחְתּוֹנוֹת שְׁלַחוּץ, לְכֶסֶף עַל הַפְּנִימִיִּים. וְהַכֹּל צָרִיף. וְצָרִיף לְתַתּ מְקוֹם לְכֹל, שְׁהָרִי מִצַּד הַזֶּהָב הֵם בָּאִים. וְעַרְת אֵילָם מְאֻדָּמִים - מְשִׁיכָה שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, שֶׁל יָמִין וְשְׂמָאל, לְכֶסֶף בְּמְקוֹם אֲחֵר.

וְעַרְת תַּחֲשִׁים - צַד אֶחָד יֵשׁ שְׁגָדֵל בְּתוֹף הַצַּד הָאֲחֵר בְּחֶרֶבָה, וְלֹא נִמְצָא בִישׁוּב, וְזֶהוּ צַד טָהֵר, וְנִקְרָא תַּחֲשׁ.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ יֵשׁ בְּתוֹף מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת שְׂאֲמָרְנוּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. שְׁהָרִי כְּתוּב, (שְׁמוֹת ט) מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְגו', וְזֶהוּ סוּד כְּרָאוּי. נְחֹשֶׁת - כְּשֶׁשׂוּלָטִים הָרִים אֲחֵרִים, וְהִיא צְרִיכָה לְזוֹן אוֹתָם, נִצְבַּעַת בְּגוֹן הַזֶּה לְזוֹן אוֹתָם, וְהֵם נִקְרָאִים הָרִי נְחֹשֶׁת.

וְאוֹתָם הָרִי נְחֹשֶׁת נִמְשָׁף עֲלֵיהֶם, וְרַח אַחַת מִתּוֹף הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה,

וְאַרְנָמָן, דָּא כְּנוּפִיא דְכְּלִילָא כָּל גְּוֹוִינִין בְּחָדָא. וְתוֹלַעַת שְׁנִי, כְּתִיב שְׁנִי, וְכְתִיב שְׁנִים, דְּכְתִיב, (מְשַׁלֵּי לֹא) כִּי כָּל בֵּיתָה לְבֹשׂ שְׁנִים. אֲלֹא הָאִי אִיהוּ גְּוֹוִן אֶקְרִי שְׁנִי, דְּנִטִּיל כָּל גְּוֹוִינִין בֵּיה, וְכֹלָא אִיהוּ חַד, שְׁנִי וְשְׁנִים. שְׁנִים: פַּד כְּלֵהוּ כְּלִילָן בֵּיה בְּחָדָא. שְׁנִי: דְּנִפִּיק מִפְּרִסְיָא עֲלָאָה, דְּשֶׁלְטָא עַל תְּכֵלֶת מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בֵּיה (דְּנִיאל ט') מִיכָאֵל שְׂרָכֶם. תוֹלַעַת: דְּחִילִיָּה בְּפּוּמִיָּה, כְּתוֹלַעַת, דְּמַתְבַּר כְּלָא וְעָקֵר כְּלָא.

תוֹלַעַת שְׁנִי וְשֵׁשׁ, תְּרִין גְּוֹוִינִין בְּחָדָא, דִּימִינָא וְשְׂמָאלָא, חִיּוֹר וְסוּמָק. וְשֵׁשׁ: בּוּצָא אִיהוּ. דְּשִׁית חוּטִין מִתְחַבְּרִין, וְדָא אִיהוּ דְּכְתִיב, (דְּנִיאל ט') וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ. וּבְאֵלִין תְּרִין, כְּלִילָן תְּרִין אֲחֵרִינִין.

וְעִזִּים: גְּבוּרָאן תַּתְּאִי דְלִבְר, לְחַפֵּיא עַל פְּנִימָאִי. וְכֹלָא אֶצְטְרִיף, וְאֶצְטְרִיף לְמִיָּהב דְּוִכְתָּא לְכֹלָא, דְּהָא מִסְטָרָא דְדִּהָבָא קְאֲתִיין. וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאֻדָּמִים, מְשִׁיכוּ דְתְרִין סְטְרִין, דִּימִינָא וְשְׂמָאלָא, לְחַפֵּיא בְּדוּכְתָּא אֲחֵרָא.

וְעוֹרוֹת תַּחֲשִׁים, סְטְרָא חָדָא אִית דְּרַבִּי גוֹ סְטְרָא אֲחֵרָא בְּחוֹרְבָא, וְלֹא בִישׁוּבָא אֲשַׁתְּכַח, וְדָא אִיהוּ סְטְרָא דְכִּיּו, וְאֶקְרִי תַּחֲשׁ. בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָפָא אִית גּוֹ הָאִי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת דְּקֵאמָרִין, רְזִין עֲלָאִין. דְּהָא מִזְבַּח אֲדָמָה פְּתִיב, (שְׁמוֹת ט) מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְגו' וְדָא אִיהוּ רְזָא כְּדָקָא יְאוּת. נְחֹשֶׁת, פַּד שְׁלִטִין טוֹרִין אֲחֵרִינִין, וְאִיהִי צְרִיכָא לְמִיזִין לֹן, אֶצְטְבַּע בְּהָאִי גְּוֹוִן לְמִיזִין לֹן. וְאִינוּן אֶקְרוּן הָרִי נְחֹשֶׁת.

וְאִינוּן הָרִי נְחֹשֶׁת אֲתַמְשָׁף עֲלֵיהֶם וְרוּחָא חָדָא מְגוֹ הָאִי מִזְבַּח, וְכַד הָאִי

וכשמוזבח זה מתעלה בעליה
אחרת, אז מסתלקת אות נ',
שהוא מזבח קדוש, ונשארת
הרוח של הרי הנחשת הללו.
וכשאותה רוח מתעלית בקיומה,
היא נקראת תחש, שהרי
הסתלקה ממנה אות נ'.

וזה נפרד לכמה רוחות אחרות,
ונקראים אף כן. ולכן נקרא אותו
העם (אחד) תחש, כמו שנאמר
(בראשית כב) ואת תחש ואת מעכה.
הם היו מכירים את החיה הזו של
המשכן שנקראת על שמם.

ועצי שטים - אלו אותם סודות
קדושים, שהם לוחות המשכן,
והם נקראים בסוד שלהם. כתוב
עצי שטים עמדים, וכתוב (ישעיה
ו) שרפים עמדים.

מבאן ולהלאה - שמן למאר,
משיכה של שמן משחה קדוש
למשך עליהם. אבני שהם ואבני
מלואים - אלו אבני קדש, יסודות
המקדש, במרכבות הקדושות
הללו מזדמנים לבדם לכבוד
ולשבח בלבוש כבוד לעין הפהן
בהם שם ולהזכיר (לכבוד) שנים
עשר שבטים, ולכן שטים עשרה
אבנים כמו שנתבאר.

שרשה עשר מינים הם, פרט
לשטים עשרה האבנים היקרות
הללו, וכלם עולים לעשרים
וחמש אותיות בסוד העליון של
היחוד. וינגד אלה חקק ותקן
משה עשרים וחמש אותיות בסוד
הפסוק של היחוד, שכתוב (דברים
ו) שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה
אחד. והם עשרים וחמש אותיות,
גלופים חקוקים בסוד שלמעלה.
יעקב רצה לתקן למטה בסוד
היחוד, ותקן בעשרים וארבע
אותיות, והן: ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד. ולא השלים

מזבח אסתלק בסליקו אחרא, פדין אסתלק
את נ', דאיהו מזבח קדישא, ואשתאר רוחא
דאלין טורי נחשת. וכד ההוא רוחא אסתליק
בקיומיה, אקרי תחש, דהא אסתלק מניה את
נ'.

והאי אתפרש, לכמה רוחין אחרנין, ואקרוין
אוף הכי, ועל דא אקרי ההוא עמא (חד),
תחש. כמה דאת אמר (בראשית כב) ואת תחש ואת
מעכה. אינון הוו ידעי בהא חיה דמשפנא,
דאקרי על שמהון.

ועצי שטים, אלין אינון רזין קדישין, דאינון
לוחי משפנא, ואינון אקרוין ברזא
דלהון. פתיב עצי שטים עומדים, וכתוב (ישעיה
ו) שרפים עומדים.

מבאן ולהלאה שמן למאר, משיכו דמשח
רבות קדישא לאמשכא עלייהו. אבני
שהם ואבני מלואים, אלין אבני קדשא, יסודי
דמקדשא, ברתיקין קדישין אלין, אזדמנן
בלחודייהו, ליקר ולשבחא, בלבוש יקר,
לעינא כהנא בהו תמן, ולאדפרא (ולכרא)
תריסר שבטין, ועל דא תריסר אבנין כמה
דאתמר.

תריסר זינין אינון, בר תריסר אבנין יקירין
אלין, וכלהו סלקין לחמשה ועשרין
אתוון, (דף קל"ט ע"ב) ברזא עלאה דיחודא. ולקבל
אלין, גליף ואתקין משה, חמשה ועשרין
אתוון ברזא דפסוקא דיחודא, דכתיב, (דברים ו)
שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד. ואינון
חמשה ועשרין אתוון, גליפן מחקקון ברזא
דלעילא.

יעקב בעא לאתקנא לתפא, ברזא דיחודא,
ואתקין בארבע ועשרין אתוון, ואינון ברוך
שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולא השלים

בגין

לְעֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ אוֹתוֹת, מִשּׁוּם שְׁעָדִין לֹא הִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁפָּן. כִּיּוֹן שֶׁהִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁפָּן וְנִשְׁלַם, הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהִשְׁתַּלֵּם - לֹא דָבָר אֶלֶּא בְּעֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ אוֹתוֹת, לְהִרְאוֹת שְׁהָרִי נִשְׁלַם זֶה כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה, שְׁכַתוֹב (ויקרא א) וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵל מוֹעֵד לֵאמֹר. הָרִי עֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ אוֹתוֹת.

וְכֵן עֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ מֵיָנִים לְהַשְׁלִים תְּקוּן הַמִּקְדָּשׁ (הַמִּשְׁכָּן) וְכָל אֵלוֹ הָאוֹתוֹת בְּאַרְנֵנוּ בְּאוֹתָן אוֹתוֹת חֻקוֹת שְׁלֻמְדָנוּ מִמּוֹרְנוּ. וּמִשּׁוּם שֶׁהַמִּשְׁפָּן נִשְׁלַם בְּסוּדוֹת הַלְלוֹ, נִקְרָא כ"ה, בְּיַחְדוֹ שֶׁל שְׁלֻמוֹת הַמִּשְׁפָּן, וְלָכֵן (תהלים קמז) וְחִסְדִּיךָ יִבְרַכְכֶּכָה כְּתוֹב, סוּד שֶׁל שְׁלֻמוֹת שֶׁל כָּל הַמִּשְׁפָּן וְתְקוּנוֹ. כ"ה כְּנֶגֶד עֹשִׂים וְשִׁתִּים אוֹתוֹת, וְתוֹרָה וְנִבְיָאִים וְכַתוּבִים, שֶׁהֵם כָּלֵל אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

בְּשַׁעַת שִׁישְׂרָאֵל מִיְחָדִים יַחֲוֹד בְּפִסּוּק הַזֶּה בְּסוּד שֶׁל עֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ אוֹתוֹת, שֶׁהֵן: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וְכִרְוֹף שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם עֹשִׂים וְאַרְבַּע אוֹתוֹת, וַיְכּוֹן כָּל אֶחָד בְּהֵן - כָּל הָאוֹתוֹת מִתְּחִבּוֹת כְּאַחַת, וְעוֹלוֹת בְּחִבּוֹר אֶחָד (אז נפתחו) אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים בְּסוּד הַיּוֹבֵל, וְאִז צְרִיף לְעוֹלוֹת עַד וְלֹא יוֹתֵר. וְאִז נִפְתַּחִים הַשְּׁעָרִים, וּמִחֻשִׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת אוֹתוֹ הָאָדָם כְּאֵלוֹ קָיָם אֵת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבָא בְּאַרְבַּעִים וְתִשְׁעַ פְּנִים.

וְכֵן צְרִיף לְכוֹן לֵב וְרִצּוֹן בְּעֹשִׂים וְחֻמֵּשׁ וּבְעֹשִׂים וְאַרְבַּע וְלְהַעֲלוֹתָם בְּרִצּוֹן הַלֵּב לְאַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים שְׁאֻמְרָנוּ. כִּיּוֹן שֶׁהִתְתַּקֵּן בְּזֶה, יִתְכַּוֵּן בְּאוֹתוֹ יַחֲוֹד שְׁאֻמְרָנוּ מוֹרְנוּ - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכִרְוֹף שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם

דְּעַד לֹא אִתְתַּקֵּן מִשְׁפָּנָא. כִּיּוֹן דְּאִתְתַּקֵּן מִשְׁפָּנָא, וְאַשְׁתַּלִּים, מְלָה קְדַמָּא דְהוּא נְפִיק מִנִּיה, פִּד אִשְׁתַּלִּים, לֹא מְלִיל אֶלֶּא בְּחֻמְשָׁה וְעֹשְׂרִין אֲתוּן, לְאַחְזָא דְהָא אִשְׁתַּלִּים דָּא כְּגוֹנָא דְלַעֲיִלָא, דְכְּתִיב, (ויקרא א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵל מוֹעֵד לֵאמֹר. הָא חֻמְשָׁה וְעֹשְׂרִין אֲתוּן.

וְעַל דָּא חֻמְשָׁה וְעֹשְׂרִין זִינִין לְאַשְׁלֵמָא תְּקוּנָא דְמִקְדָּשָׁא (ס"א דְמִשְׁפָּנָא) וְכָל הַנִּי אֲתוּן, אֻקְיָמָנָא בְּאִינוֹן אֲתוּן גְּלִיפֵן, דְּאוֹלִיפָנָא מִמַּר. וּבְגִין דְּמִשְׁפָּנָא אִשְׁתַּלִּים בְּרִזִין אֵלִין, אִקְרִי כ"ה, בְּיַחְוֹדָא דְשְׁלִימוֹ דְמִשְׁפָּנָא, וְעַל דָּא (תהלים קמה) וְחִסְדִּיךָ יִבְרַכְכֶּכָה כְּתִיב, רְזָא דְשְׁלִימוֹ דְכָל מִשְׁפָּנָא וְתְקוּנָא דִילִיה. כ"ה, לְקַבֵּל תְּרִין וְעֹשְׂרִין אֲתוּן, וְאוֹרִייתָא וְנִבְיָאִים וְכַתוּבִים, דְּאִינוֹן כָּלְלָא חֻדָא, וְרְזָא חֻדָא.

בְּשַׁעַתָּא דִישְׂרָאֵל קָא מִיְחָדִי יַחֲוֹדָא בְּהָאִי קָרָא, בְּרְזָא דְחֻמְשָׁה וְעֹשְׂרִין אֲתוּן, דְּאִינוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וְכִרְוֹף שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאִינוֹן אַרְבַּע וְעֹשְׂרִין אֲתוּן, וַיְכּוֹן כָּל חַד בְּהוּ, כָּלְהוּ אֲתוּן מִתְּחִבּוֹן כְּחֻדָא, וְסִלְקִין בְּחִבּוֹרָא חַד (ס"א כְּרִין אִתְפַּתְחוּ) תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין תְּרַעִין, בְּרְזָא דִיּוֹבְלָא. וְכִדִּין אִצְטְרִיף לְסִלְקָא עַד וְלֹא יוֹתֵר. וְכִדִּין אִתְפַּתְחוּ תְּרַעִין, וְחֻשִׁב קְדַשָׁא בְּרִיף הוּא לְהוּא בְּר נֶשׁ, כְּאֵילוֹ קָיָם אוֹרִייתָא כָּלְהָ, דְּאִיהִי אֲתִיא בְּתִשְׁעָה וְאַרְבַּעִין פְּנִים.

(כְּכֻלָּא) וְעַל דָּא אִצְטְרִיף לְכוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּחֻמְשָׁה וְעֹשְׂרִין וּבְאַרְבַּע וְעֹשְׂרִין וְלְסִלְקָא לִוֵן בְּרַעוּתָא דְלְבָא, לְתִשְׁעָה וְאַרְבַּעִין תְּרַעִין דְקָאמְרִין. כִּיּוֹן דְּאִתְכַּוֵּן בְּהָאִי, יִתְכַּוֵּן בְּהוּא יַחֲוֹדָא דְאֻמְרָנוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכִרְוֹף שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד כָּלְלָא דְכָל

ועד, כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ.
אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל מִי שִׁיתְּפוֹן בָּהֶם,
שְׂוֵדָאֵי כְּלָל הוּא שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה,
שֶׁלְמַעֲלָה וּמִטָּה. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל
אָדָם שֶׁלֵם, שֶׁל זָכַר וּנְקֵבָה, וְסוּד
שֶׁל כָּל הָאֱמוּנָה.

מִחֲדָקָת שֶׁל שְׂמָאֵי וְהִלֵּל בְּקִימָה
וּבְשִׁכְיָבָה, שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים) בְּשִׁכְבְּךָ
וּבְקוּמְךָ. שְׂשִׂמָאֵי סוּבְר, בְּעָרְב,
שֶׁכְּלוּלָה הַנִּקְבָּה בְּשִׁלְטוֹנָה, צָרִיף
לְנִקְבָּה שֵׁיטוּ וְיִקְרָאוּ. וּבִבְקָר
כְּשֶׁשׁוֹלֵט הַזָּכֵר בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, צָרִיף לַעֲמֹד לְפָנֵי הַזָּכֵר
כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף בְּתַפְלַת מַעֲמֹד, וּבְכָל
מְקוֹם שֶׁהַזָּכֵר בָּא.

וּבֵית הֵלֵל סוּבְר, שֶׁאֲלֵמְלָא
שֶׁנִּמְצָא זֶה לְחוּד וְזֶה לְחוּד - כֶּף
צָרִיף. אָבֵל בֵּינוֹן שְׂאָנוּ מִחֲבָרִים
אוֹתָם כְּאֶחָד בְּחִבּוּר בְּאַרְבָּעִים
וְתִשְׁעַ פְּנִים וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה
שְׁעָרִים, לֹא צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד
זֶה לְחוּד וְזֶה לְחוּד, אֲלֵא לְהַשְׁגִּיחַ
שֶׁהֵלֵל אֶחָד בְּלֵי פְרוּד, וּכְמוֹ
שֶׁמְזַדְמָן לְאָדָם - כֶּף יֹאמֵר, שֶׁהָרִי
שְׁנִיחָם בְּחִבּוּר אֶחָד כְּמוֹ שְׁנוּחַ
לָהֶם, וְכֶף צָרִיף לְהִרְאוֹת.

וְכֵן הַזָּכֵר בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, בְּפִסּוּק
שֶׁל שְׂמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁשׁ
תְּבוּת, וְהַנְּקֵבָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים -
בְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוּתוֹ לְעוֹלָם
וְעַד, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תְּבוּת אַחֲרוֹת,
וְעוֹלָם בְּחִבּוּר אֶחָד, בְּסוּד שֶׁל
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, וְהִלְכָה
כְּמוֹ בֵית הֵלֵל בְּכָל מְקוֹם.

רְבִי שְׂמַעוֹן הָרִים יָדוּ וּבְרַף אֶת
רְבִי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה
מא) מִי הָעִיר מִמְּזֻרַח וְגו'. פִּסּוּק
זֶה בְּאַרְנוֹ וְנִתְבָּאָר, אָבֵל סוּד
הַחֲכָמָה הוּא. מ"י הוּא סוּד שֶׁל
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהָרִי מִשֵּׁם
יּוֹצֵאת הִרְאֵשִׁית לְגִלּוֹת סוּד
הָאֱמוּנָה, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

אוֹרִייתָא כְּלָהּ. זִפְאָה חוּלְקִיָּה מָאן דִּיתְּפוֹן
בָּהּ, דְּוִדָּאֵי כְּלָלָא אִיהוּ דְכָל אוֹרִייתָא דְעִילָא
וְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְאָדָם שְׂלִימָא, דְדָכַר
וְנוֹקְבָא, וְרְזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא.

מִחֲדָקָת דְשְׂמָאֵי וְהִלֵּל בְּקִימָה וּבְשִׁכְיָבָה,
דְכָתִיב, (דְּבָרִים ו) בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ,
דְשְׂמָאֵי סָבַר בְּעָרְב דְקָא כְּלִילָא נוֹקְבָא
בְּשִׁלְטוֹנָהּ, אֲצִטְרִיף לְגַבֵּי נוֹקְבָא דְקָא יִטוּ
וְיִקְרָאוּ. וּבִבְקָר, דְקָא שְׂלִטָא דְכוּרָא
בְּשׁוֹלְטוֹנֹתָא דְעֵלְמָא עֲלָא, אֲצִטְרִיף לְמִיָּקָם
קָמִיה דְדְכוּרָא, כְּמָה דְאֲצִטְרִיף בְּתַפְלָה
מְעוּמְד, וּבְכָל אֶתֶר דְדְכוּרָא אֶתָּא.

וּבֵית הֵלֵל סָבַר, אֲלֵמְלָא אֲשֶׁתְּכַח דָּא לְחוּד
וְדָא לְחוּד, הָכִי אֲצִטְרִיף. אָבֵל בֵּינוֹן
דְאָנָן מִחֲבָרָן לֹוֹן כְּחָדָא, בְּחִבּוּרָא בְּתִשְׁעָה
וְאַרְבָּעִין פְּנִים, וְתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין תְּרַעִין, לֹא
אֲצִטְרִיכְנָא לְאַפְרָשָׁא דָּא לְחוּד וְדָא לְחוּד,
אֲלֵא לְאַשְׁגַּחָא דְכָלָא אִיהוּ חַד, בְּלֹא פְרוּדָא.
וּכְמָה דְאֲזַדְמָן לִיָּה לְבַר נֶשׁ, הָכִי יִימָא, דְהָא
תְּרוּוִייהוּ בְּחִבּוּרָא חָדָא, כְּמָה דְנִיחָא לֹוֹן,
וְהָכִי אֲצִטְרִיף לְאַתְחַזָּא.

וְעַל דָּא דְכוּרָא, בְּשִׁית סְטָרִין, בְּקָרָא דְשְׂמַע
יִשְׂרָאֵל, דְאִינוֹן שִׁית תִּיבִין. וְנוֹקְבָא בְּשִׁית
סְטָרִין בְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד.
דְאִינוֹן שִׁית תִּיבִין אַחֲרָנִין, וְסִלְקִין בְּחִבּוּרָא
חָדָא, בְּרְזָא דְתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין תְּרַעִין, וְהִלְכָה
כְּבֵית הֵלֵל בְּכָל אֶתֶר.

רְבִי שְׂמַעוֹן אָרִים יָדוּי וּבְרִיף לְרְבִי אֶלְעָזָר
בְּרִיָּה. פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הָעִיר
מִמְּזֻרַח וְגו'. הָאֵי קָרָא אוֹקִימְנָא וְאֶתְמַר, אָבֵל
רְזָא דְחֲכָמָתָא אִיהוּ, מ"י רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָא
אִיהוּ, דְהָא מִתְּמָן נְפָקָא שִׁירוּתָא, לְאַתְגַּלְיָא
רְזָא דְמְהִימְנוּתָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

תו. מ"י טמירא דכל טמירין, דלא אתידע ולא אתגלייא כלל. גלי יקריה לאשתמודעא, מההוא אתר דאקרי מזרח, דהא מתמן שירותא דכל רזא דמהימנותא, ונהורא לאתגלייא. ולבתר צדק יקראהו לרגלו, דהא צדק, גלי גבורתא עלאה, ושולטניה דקודשא בריה הוא, ולהאי צדק אשליטיה על עלמין פלהו, לדברא לון, ולא תקנא לון, בדקא יאות. ועל דא, (ישעיה מא) יתן לפניו גוים ומלכים ירד, (דף ק"מ ע"א) דהא כל מלכין דעלמא, ברשותא דהאי צדק קיימין, פמה דאת אמר (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק.

תו, צדק יקראהו לרגלו, מאן קרי למאן. אלא, צדק איהו קארי תדיר לאספקלריאה דנהרא, ולא שכיף לעלמין, וצדק קאים תדיר לרגלוי, דלא אתעדי מתמן, וקארי ולא שכיף, הדא הוא דכתיב, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. והשתא קדשא בריה הוא אנהר לן ארחא דא בגינן (ורבי) אלעזר ברי דקרי לנהורא עלאה ולא שכיף. זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (ס"א והשתא אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיף וקודשא בריה הוא אנהר לן ארחא דא בגיניה, זכאה חולקיה וזכאה חולקיהון דצדיקיא).

רבי אבא פתח קרא ואמר, (תהלים ג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. מאי שנא מפל שאר תשבחו, דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלפא, ומאי שנא הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה. אלא לא דא בלחודוי, דהא אוף הכי נמי, (תהלים לד) בשנותו את טעמו לפני אבימלך. (תהלים נד) בבא הזיפים. וכן פלהו.

עוד מ"י - הטמיר של כל הטמירים, שלא נודע ולא התגלה כלל. גלה כבודו להודע מאותו מקום שנקרא מזרח, שהרי משם ראשית של כל סוד האמונה והאור להגלות. ואחר כך, צדק יקראהו לרגלו, שהרי צדק גלה הגבורה העליונה ושלטון של הקדוש ברוך הוא, ואת הצדק הזה השליט על כל העולמות להנהיגם ולתקנם פראוי. ולכן, יתן לפניו גוים ומלכים ירד, שהרי כל מלכי העולם ברשות הצדק הזה הם עומדים, כמו שנאמר (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק. עוד צדק יקראהו לרגלו - מי קורא למי? אלא הצדק קורא תמיד לאספקלריה המאירה, ולא שוכף לעולמים, וצדק עומד תמיד לרגלו, שלא זו משם, וקורא ולא שוכף. זהו שכתוב (שם ג) אלהים אל דמי לך אל יחרש ואל תשקט אל. ועכשו הקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך הזו בשבילנו (ורבי) אלעזר ברי שקורא לאור העליון ולא שוכף. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ועתה, אלעזר ברי קורא לאור העליון ולא שוכף, והקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך בגללו. אשרי חלקו ואשרי חלקם של הצדיקים).

רבי אבא פתח פסוק ואמר, (שם ג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. מה זה שונה מכל שאר התשבחות שלא אמר באיזה מקום שבח אותם דוד המלך? ומה שונה פאן שאמר בהיותו במדבר יהודה? אלא לא זה לבדו, שהרי אף כך גם - (שם לד) בשנותו את טעמו לפני אבימלך. בבא הזיפים. וכן פלם. להראות לכל בני העולם שבחו של דוד, שאף על גב שהיה בצער והיו רודפים

שמות, דרגה אחת היא, בסוד של אלהים חיים. אלהים - למעלה, אלהים חיים. אלי - קצה השמים עד קצה השמים. אתה - הדרגה שלו. ואף על גב שהכל אחד ובשם אחד עולה.

אשחרך - אם כמשמעו שלו, יפה. אבל אשחרך - התקין האור שמאיר בשחר. שהרי האור שעומד בשחר לא מאיר עד שימתקנו אותו למטה. ומי שמתקן את אור השחר הזה, אף על גב שהוא שחר, זוכה לאור לכן שמאיר, וזהו אור אספקלריה המאירה, וזהו האדם שזוכה לעולם הבא.

וזה סוד (משלי א) ומשחרי ימצאנני. ומשחרי - שמתקנים האור של משחרי השחר. ימצאנני, לא כתוב ימצאנני, אלא ימצאנני, שזוכים לשני אורות - לאור השחר השחר, ולאור הלכן שמאיר. וזוכה לאספקלריה שאינה מאירה, ולאספקלריה שמאירה. וזהו ימצאנני. ועל כן אמר דוד אשחרך. התקין אור של השחר השחר להאיר עליו אור לכן שמאיר.

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהלים 63), כמי שרעב לאכל וצמא לשתות. בארץ ציה ועיף בלי מים, משום שהוא מדבר, ולא מקום של מקום של ישוב, ולא מקום של קדש. ולכן הוא מקום בלי מים. וכמו שאנו רעבים וצמאים אליך במקום הזה, כן בקדש חזיתיד וגו'. ואנו, כמו שאנו צמאים אל מורנו לשתות בצמאון את דבריו במקום הזה, אף כן צמאים לשתות בצמא דבריו בבית המקדש, המקום שנקרא קדש. אמר רבי שמעון לרבי אבא, מי שהתחיל הדבר - יאמר עכשו.

אלהים. אלי. אתה. ואף על גב דאינון תלת שמקון, חד דרגא איהו, ברזא דאלהים חיים. אלהים: לעילא, אלהים חיים. אלי: קצה השמים עד קצה השמים. אתה: דרגא דיליה. ואף על גב דכלא חד, ובשמה חד סליק.

אשחרך, אי כמשמעו דיליה, שפיר. אבל אשחרך, אתקין נהורא דנהיר בשחרותא. דהא נהורא דקיימא בשחרותא, לא נהיר עד דיתתקנון ליה לתתא. ומאן דאתקין נהורא שחרא דא, אף על גב דאיהי אוכמא, זכי לנהורא חוורא דנהיר, ודא איהי נהורא אספקלריא דנהרא, ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי.

ורזא דא (משלי ח) ומשחרי ימצאנני, ומשחרי: דמתקנין נהורא משחרי אוכמא. ימצאנני, ימצאנני לא פתיב, אלא ימצאנני, דזכי לתרין נהורין. לנהורא דשחרא אוכמא, ולנהורא חוורא דנהרא. וזכי לאספקלריאה דלא נהיר, ולאספקלריאה דנהיר. ודא איהו ימצאנני. ועל דא אמר דוד אשחרך, אתקין נהורא דשחרא אוכמא, לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא.

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, (תהלים 63) פמאן דכפין למיכל וצחי למשתי. בארץ ציה ועיף בלי מים, בגין דאיהו מדבר, ולא איהו אתר דישובא, ולא איהו אתר דקדשא. (דף ק"ח ע"ב) ובגין כן איהו אתר בלי מים. וכמה דאנן כפין וצחאן לגבך באתר דא, כן בקדש חזיתיד וגו'. ואנן כמה דאנן צחאן לגבי דמר, למשתי בצחותא מלוי באתר דא, אוף הכי צחינן למשתי בצחותא מלוי, בבי מקדשא, אתר דאקרי קדש. אמר רבי שמעון לר' אבא, מאן דשאר ימלא מלה השתא יימא.

פָּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו' . בְּשַׁעֲתָא שְׁהֲרָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה אֶת מַעֲשֵׂה הַמְשַׁכֵּן, הִיָּה קָשָׁה לְפָנָיו, וְלֹא יָכַל לְעַמֵּד בּוֹ, וְהָרִי פָּרְשִׁיהּ. וְעַכְשָׁיו יֵשׁ לָנוּ לְהַקְשׁוֹת כְּאֵן, אִם הַתְּרוּמָה הַזֹּאת נִתְּנָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה לְבָדוֹ, אִיךָ נִתְּנָה לְאַחַר, וְאָמַר שְׁלַבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ אֶת הַתְּרוּמָה הַזֹּאת? אֲרָא וְדָאֵי שְׁלַמְשָׁה נִתְּנָה, וְלֹא נִתְּנָה לְאַחַר. לְמַלְךָ שְׁהִיָּה בְּתוּךָ עִמּוֹ, וְלֹא הִיָּתָה הַגְּבִירָה עִם הַמְּלָךְ. כָּל זְמַן שְׁהַגְּבִירָה לֹא הִיָּתָה עִם הַמְּלָךְ, הָעַם לֹא קוֹבְעִים בּוֹ וְאֵינָם יוֹשְׁבִים לְבִטָּח. פִּינּוֹן שְׁבָאָה הַגְּבִירָה, כָּל הָעַם שְׂמִיחִים וְיוֹשְׁבִים בְּבִטְחוֹן. כֶּף בְּתַחֲלָה, אִף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה לְהֵם נְסִים וְאוֹתוֹת עַל יְדֵי מַשָּׁה, לֹא קוֹבְעִים הָעַם. פִּינּוֹן שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה - וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיָּד כָּלֶם קָבְעוּ וְשָׂמְחוּ בְּעִבּוֹדַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׁכַתוּב (במדבר ז) וַיְהִי בַיּוֹם כִּלְתַּת מֹשֶׁה, שְׁיִרְדָּה כִּלְתַּת מֹשֶׁה לְאַרְצָךְ. וְאִם תֹּאמְרוּ, "וַיְהִי" בְּכָל מְקוֹם אֵינּוּ אֲלֵא לְשׁוֹן צַעַר, וְכֵאֵן כְּתוּב וַיְהִי בַיּוֹם? אֲלֵא, בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁשִׁכְנִיהָ יִרְדָּה לְאַרְצָךְ, נִמְצָא לָהּ מְקַטְרֵג, וְכִסָּה אוֹתוֹ הַחֹשֶׁף כְּנִגְדָּה כְּדִי שְׁלֵא תֵרַד. וְשִׁנִּינוּ, אֲלֵף וְחִמְשׁ מְאוֹת רַבּוּא מְלֹאכִים נִמְצָאוּ לְפָנֶיהָ כְּדִי שְׁלֵא תֵרַד. וּבְאוֹתוֹ זְמַן נִמְצָאוּ כָּל הַכְּנָסִים שֶׁל הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, כָּל הַזֵּיו וְכָל הָאוֹר שְׁלָנוּ - בְּשִׁכְנִית כְּבוֹדְךָ הוּא, וְעַכְשָׁיו תֵרַד לְמַחְתּוֹנִים? בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ הַתְּחִיבָה הַשְּׁכִינָה וְשִׁבְרָה אוֹתוֹ

פָּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו'. מִשָּׁה בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחֲמֵי לִיהַ עוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא, הָוָה קָשָׁה קָמִיהַ, וְלֹא יָכִיל לְמִיקָם בֵּיהַ, וְהָא אוּקְמוּהַ. וְהַשְׁתָּא אֵית לָן לְמִקְשֵׁי הַכָּא, אִי תְרוּמָה דָּא, יְהִבַּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה בְּלַחֲדוּדֵי, הִיךָ יְהִבַּה לְאַחְרָא, וְאָמַר דְלַבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ הָאֵי תְרוּמָה.

אֲרָא וְדָאֵי לְמַשָּׁה יְהִבַּה, וְלֹא יְהִבַּה לְאַחְרָא. לְמַלְכָּא דְהָוָה בְּגוֹ עַמִּיהַ, וְלֹא הוֹת מְטְרוֹנִיתָא עַמִּיהַ דְּמַלְכָּא. כָּל זְמַנָּא דְמְטְרוֹנִיתָא לֹא הוֹת עַמִּיהַ דְּמַלְכָּא, לֹא מְתִיאֲשִׁי עִמָּא בֵּיהַ, וְאֵינּוֹן לֹא יִתְבִּין לְרַחְצָן. פִּינּוֹן דְּאֵתַת מְטְרוֹנִיתָא, כָּל עִמָּא חֲדָאן, וְיִתְבִּי בְרוּחְצָנוּ. כֶּף בְּקַדְמִיתָא, אִף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עִבְד לִוֵן נְסִין וְאֵתִין עַל יְדֵי דְמַשָּׁה, לֹא מְתִיאֲשִׁי עִמָּא. פִּינּוֹן דְּאָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיָּד אֲתִיאֲשׁוּ כְלֵהוּ, וְחֲדוּ בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי בַיּוֹם כִּלְתַּת מֹשֶׁה דִּנְחַתַּת כִּלְתַּת מֹשֶׁה לְאַרְעָא.

וְאִי תִימָא, וַיְהִי בְּכָל אֲתָר לָאו אִיהוּ אֲלֵא לִישְׁנָא דְצַעְרָא, וְהַכָּא כְּתִיב וַיְהִי בַיּוֹם. אֲלֵא, בְּהוּא יוֹמָא דְשִׁכְנִיתָא נְחַתַּת לְאַרְעָא, אֲשַׁתְּכַח מְקַטְרֵגָא לְגַבְהַ, וְחַפִּיאַ הוּא חֲשׁוֹף קַבֵּל לְגַבְהַ, בְּגִין דְּלֹא תִיחֹת. וְתַנִּינוּ, אֲלֵף וְחִמְשׁ מְאָה רַבּוּא מְלֹאכִין מְקַטְרֵגִין, אֲשַׁתְּכַחוּ לְגַבְהַ בְּגִין דְּלֹא תִיחֹת.

וּבְהוּא זְמַנָּא אֲשַׁתְּכַחוּ כָּל כְּנוּפִיאַ דְּמַלְאָכֵי עֲלֵאֵי קָמֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָמְרוּ קָמִיהַ, מְאָרֵי דְעֲלָמָא, כָּל זֵיוָא וְכָל נְהוּרָא דִּילָן בְּשִׁכְנִית יְקָרָךְ אִיהוּ, וְהַשְׁתָּא תִיחֹת לְגַבֵּי תַתָּאֵי. בְּהִיא שַׁעֲתָא אֲתַתְּקַפַּת שְׁכִינְתָּא, וְתַבְרַת הוּא חֲשׁוֹף קַבֵּל, כְּמָאן

חֲשֵׁף אֶפְלֵה כְּמִי שֶׁמְשַׁבֵּר חֲתִיכוֹת
 חֲזָקוֹת, וְיִרְדֶּה לְאַרְץ. כִּי־נִזְכָּר
 רָאוּ כָּךְ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה'
 אֲדוֹנָינוּ מִה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ.
 אֲדִיר וְדַאי, שֶׁשֶּׁבֶרָה כַּמָּה חֲתִיכוֹת
 וְכחוֹת חֲזָקִים, וְיִרְדֶּה לְאַרְץ
 וְשִׁלְטָה בְּכָל. וְלִכְן כְּתוּב וְיָהִי.
 הַצַּעַר שֶׁקָּבְלוּ כַּמָּה חֲזָקוֹת
 וּמִחֲנוֹת בַּיּוֹם שֶׁיִּרְדֶּה לְאַרְץ כִּלְת
 מִשָּׁה.

וְיָכֵן וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. לֹא
 כְּתוּב וְיִקְחוּ לִי וּתְרוּמָה, אֲלֵא
 וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה, לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל
 אֶחָד בְּלִי פְרוּר. וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁפָּן
 כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, זֶה כְּנֶגֶד זֶה,
 לְהַכְלִיל הַשְּׂכִינָה מִכָּל הַצְּדָדִים,
 מַעֲלָה וּמַטָּה. כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה
 הַמַּעֲשֵׂה שֶׁלוֹ כְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף,
 לְהַכְלִיל אֶת הַרוּחַ בְּתוֹכוֹ, וְזוֹהִי
 שְׂכִינָה, שֶׁנִּכְלָלָה מַעֲלָה וּמַטָּה,
 וְהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

וְלַעֲוֹלָם נִמְשַׁכְת וְנִכְנַסְת לַתּוֹךְ סוּד
 הַגּוֹף, לְהַשְׁרוֹת מִחַ בְּתוֹךְ קְלִפָּה
 הַכֹּל כְּרֵאוּי. רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה
 נִעֲשִׂית בְּגוֹף, לְהַכְלִיל בְּתוֹכוֹ רוּחַ
 אַחֵר עֲלִיוֹנָה, דֵּק וּמְאִיר, וְהַכֹּל
 כִּף נֶאֱחָז וְנִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנִכְנַס זֶה
 בְּזֶה, עַד שֶׁנֶּאֱחָז בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 שֶׁהוּא קְלִפָּה אַחֲרוֹנָה חִיצוֹנָה.
 קְלִפָּה חֲזָקָה הִיא לְפָנִים מִקְלִפָּה
 שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה. כְּמוֹ שֶׁהָאֵזוּב,
 שֶׁהַקְלִפָּה הַחִיצוֹנָה אֵינָה קֶשֶׁה,
 קְלִפָּה שֶׁהִיא לְפָנִים מִמֶּנָּה הִיא
 קְלִפָּה קֶשֶׁה - אֵף כִּף לְמַעֲלָה.
 קְלִפָּה קֶשֶׁה הִיא רוּחַ אַחֵרָת
 שֶׁשׁוֹלְטָת בְּגוֹף. לְפָנִים מִמֶּנָּה הִיא
 קְלִפָּה קְלוּשָׁה. לְפָנִים מִמֶּנָּה -
 הַמַּח.

בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה מִחֲקֵן הַכֹּל בְּגוֹן
 אַחֵר, שֶׁהָרִי הַקְּלִפָּה הַקֶּשֶׁה
 נִשְׁבֶּרָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם וְלֹא שׁוֹלְטָת
 בּוֹ כָּלֵל. הַקְּלִפָּה הַקֶּשֶׁה נִשְׁבֶּרָת
 שֶׁבֵּר, (מִתְהוּא יוֹתֵר תְּמִיד) וְנִפְתַּחַת
 מִצַּד זֶה (עַד שֶׁנֶּאֱחָז בְּסוּד שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. בְּעוֹלָם

דְּמִתְבָּר גְּזִיזִין תְּקִיפִין, וְנַחֲתַת לְאַרְעָא. כִּי־נִזְכָּר
 דְּחִמּוֹ כְּלֵהוּ כֵךְ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ (תהלים ח) י'
 אֲדוֹנָינוּ מִה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. אֲדִיר
 וְדַאי, דְּתִבְרַת כַּמָּה גְזִיזִין וְחִילִין תְּקִיפִין,
 וְנַחֲתַת לְאַרְעָא, וְשִׁלְטָת בְּכָלֵא. וְעַל דָּא כְּתִיב
 וְיָהִי, צַעֲרָא דְקָבִילוּ כַּמָּה חֲזָקוֹת וּמִשִּׁירִיין,
 בַּיּוֹמָא דְכִלְת מִשָּׁה נַחֲתַת לְאַרְעָא.

וּבְגִין כֵּךְ וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. וְיִקְחוּ לִי
 וּתְרוּמָה לָא פְתִיב, אֲלֵא וְיִקְחוּ לִי
 תְרוּמָה, לְאַחֲזָא דְכָלֵא חַד בְּלֵא פְרוּדָא.
 וְעוּבְדָא דְמִשְׁפָּנָא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, דָּא לְקַבֵּל
 דָּא, לְאַתְפַּלְלָא שְׂכִינְתָא מִכָּל סְטָרִין עֵילָא
 וְתַתָּא, הֵכָא בְּהַאי עֲלָמָא עוּבְדָא דִילֵיהּ,
 כְּעוּבְדָא דְגוּפָא, לְאַתְפַּלְלָא רוּחָא בְּגוּיָהּ, וְדָא
 אִיהִי שְׂכִינְתָא, דְאַתְפַּלְלִית לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְאִיהִי רוּחַ קְדָשָׁא.

וְלַעֲוֹלָם אַתְמַשְׁכַת וְעַאלַת גּוֹ רְזָא דְגוּפָא,
 לְאַשְׁרָאָה מוּחָא גּוֹ קְלִיפָא כְּלָא כְּמָה
 דְאַתְחָזִי. הִיא רוּחָא דְקְדָשָׁא, אַתְעֵבִיד בְּגוּפָא,
 לְאַתְפַּלְלָא בְּגוּיָהּ רוּחַ אַחֲרָא עֲלָאָה, דְּקִיק
 וְנִהִיר, וְכָלֵא הֵכִי אַתְאַחִיד וְאַתְפַּלְלִיל דָּא בְּדָא,
 וְעַאל דָּא בְּדָא, עַד דְאַתְאַחִיד בְּהַאי עֲלָמָא,
 דְּאִיהוּ קְלִיפָה בְּתַרְאָה דְלִבְר.

קְלִיפָּה תְּקִיפָא אִיהִי לְגוֹ מִקְלִיפָה דְּהַאי
 עֲלָמָא. כְּגוּוֹנָא דְאַגּוּזָא, דְּהַאי קְלִיפָה
 דְלִבְר לָאו אִיהִי תְּקִיפָא, קְלִיפָה דְּאִיהִי לְגוֹ
 מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה תְּקִיפָא. אוּף הֵכִי לְעֵילָא,
 קְלִיפָה תְּקִיפָא, אִיהִי רוּחָא אַחֲרָא דְשִׁלְטָא
 בְּגוּפָא. לְגוֹ מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה קְלִיפָה דְּלִישָׁא. לְגוֹ
 מִינָהּ מוּחָא.

בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, מִתְתַקְנָא כְּלָא בְּגוּוֹנָא
 אַחֲרָא, דְּהַאי קְלִיפָה תְּקִיפָא אַתְבְּרַת
 מִתְהוּא אַתְר, וְלֹא שִׁלְטָא בֵיהּ כָּלֵל. קְלִיפָה

הנה הקלפה האחרונה היא לחוץ, הקלפה החזקה היא לפניו. כמו זה אף כר למעלה, הקלפה החזקה היא לחוץ. לפניו ממנה היא קלפה קלושה, ולא שולטת בו כלל, ונפתחת מצד (ה) ומצד זה.

ואתה פתיחה היתה בארץ הקדושה בכל זמן שעובדים עבודה כראוי. כיון שגרמו החטאים, נמשכה אותה פתיחה לצד זה ולצד זה, עד שהתקרבה הקלפה הכל באחד. כיון שסתמה הקלפה את המוח, אז שולטת אותה קלפה עליהם, ודוחה אותם מחוץ לאותו מקום.

ועם כל זה, אף על גב שדחתה אותם החוצה, לא יכולה אותה קלפה קשה לשלט באותו מקום קדוש שאינו מקומו. ואם תאמר, אם כן, הואיל ולא יכולה אותה קלפה קשה לשלט באותו מקום קדוש, למה עומד חרוב, שהרי אין חרבן בעולם אלא רק מצד אותה קלפה קשה?

אלא ודאי שנוחרב, לא נחרב אלא מאותו צד, בשעה שסתם את המוח, והקדוש ברוך הוא עושה שלא תשלט אותה קלפה קשה על אותו מקום, וכשדחתה את ישראל ממנו, אז הקלפה חזרה ונפתחה כמקדם. ומשום שהעם הקדוש לא היו שם, נכנסה על אותה פתיחה פסוי קדוש של פרקת קלושה, לשמר את אותו מקום שלא יסתם את אותה קלפה קשה, ואוחז בכל צדדיו.

להיות משחת קדש על הארץ כמקדם לא יכול, שהרי אותו כסוי קלוש אחוז, שלא ירד למטה, שהרי העם הקדוש אינו שם, ולכן לא נבנה החרבן מיום שנוחרבו. שתשלט אותה קלפה קשה, לא יכולה, שהרי אותו כסוי קלוש

תקיפא אתברת תביר, (ד"א מההוא יותר תדיר) ואתפתחת מהאי סטרא (ס"א עד דאתאחיד ברוח דמשכנא. בהאי עלמא קליפה בתראא איחי לבר קליפה תקיפא איחי לגו כגוונא דא אוף הכא לעילא קליפה תקיפא איחי לבר לגו מיניה איחי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא) ומהאי סטרא.

וההיא פתיחו הוה בארעא קדישא, בכל זמנא דפלחין פולחנא (דף קמ"א ע"א) פדקא יאות. כיון דגרמו חובין, משיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא, עד דאתקרב קליפה, כלא כחדא. כיון דאסתים קליפה למוחא, פדין שלטא ההיא קליפה עלייהו ודחה לון לבר מההוא דוכתא.

ועם כל דא אף על גב דדחה לון לבר, לא יכול ההיא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא, דלאו אתריה איהו. ואי תימא, אי הכי, הואיל ולא יכול ההיא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא, אמאי קיימא חרוב, דהא חרבא לא הוי בעלמא, אלא מסטרא דההיא קליפה תקיפא. אלא ודאי כד אתחרב, לא אתחרב אלא מההוא סטרא, בשעתא דאסתים למוחא, וקודשא בריך הוא עבד דלא תשלוט ההיא קליפה תקיפא על ההוא דוכתא. וכד דחה לון לישראל מגיה, ההיא קליפה אתהדרת ואתפתחת כמלקדמין. ובגין דעמא קדישא לא הוו תמן, חפניא על ההוא פתיחו, חופאה קדישא דפרוכתא קלישא, לנטרא ההוא אתר, דלא יסתום ליה ההיא קליפה תקיפא, ואחיד בכל סטרוי.

למהו רבות קדשא על ארעא כמלקדמין, לא יכול, דהא ההוא חופאה קלישא אחיד, דלא יחות לתתא, דהא עמא קדישא לאו תמן. ועל דא לא אתבני חרבן, מיומא דאתחריבו. לשלטאה ההיא

אוֹחֹז בוּ בְּכֹל צְדָדָיו בְּאוֹתָהּ פְּתִיחָה שְׁלֵא תִשְׁלַט שָׁם וְלֹא תִסְתַּם אֶת הַמִּח בְּאוֹתוֹ כְּסוּי שֶׁל פְּרֻכַת קְלוּשָׁה, שֶׁהִיא מִתּוֹךְ מְשִׁיכַת הַפְּרֻכַת הַקְּדוּשָׁה שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁשׂוּמֶרֶת אוֹתוֹ הַמְּקוֹם.

וְכֵן כָּל אוֹתָן הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים שְׂדֵרִים בְּאֶרֶץ, כְּשִׁיּוֹצְאוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא מְקַבְּלִים אוֹתָן, וְדוֹחִין אוֹתָן הַחוּצָה, וְהוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִים, עַד שִׁיּוֹצְאוֹת מִכָּל הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְסוֹכְבוֹת (לְסִבְיָתָם) לְצַדָּם בְּטֻמְאַתָּן. וְכֵן אוֹתָן נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיּוֹצְאוֹת שָׁם, עוֹלוֹת, וְאוֹתוֹ כְּסוּי קְלוּשׁ מְקַבֵּל אוֹתָן, וְנִכְנְסִים לְקִדְשָׁה עֲלִיּוֹנָה, מִשׁוּם שֶׁכָּל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.

וְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיּוֹצְאוֹת לְחוּץ לְאֶרֶץ בְּרִשׁוֹתָהּ שֶׁל אוֹתָהּ קְלוּשָׁה הוֹלְכוֹת וְסוֹכְבוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת, עַד שֶׁשְׁבוֹת לְמִקְוֵי וְנִכְנְסוֹת לְמִקְוֵי שְׂרָאוֹי לְהֵן. אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יֵצֵא בְּרִשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתָהּ פְּתִיחָה שֶׁל הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

מִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה - אִם נִקְבַּר בְּאוֹתוֹ יוֹם, לֹא שׁוֹלֵט עֲלָיו רוּחַ טְמָאָה כָּלֵל, וְלִכֵּן פְּתוּב בְּתַלְוִי, (דְּבָרִים כ"א) כִּי קְבוּר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא [וְגו'] וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדָמְתְךָ. מִשׁוּם שֶׁבְּלִילָה נִתְּנָה רִשׁוֹת לְרוּחַ טְמָאָה לְשׁוֹטְט. וְאֵךְ עַל גַּב שְׁנִתְּנָה לָהֶם רִשׁוֹת, לֹא נִכְנְסִים לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, פָּרֵט אִם מוֹצְאִים שָׁם כָּלִי לְהַפְּנֵס בּוּ.

אִיבָרִים וּפְדָרִים שֶׁנִּשְׂרָפִים כְּלָלָה לְהִזִּין מִיָּנִים אַחֲרֵים, לֹא שֶׁנִּכְנְסִים לְאֶרֶץ, וְלֹא לְהִמְשִׁיכֶם לְאֶרֶץ, אֶלָּא כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁלַט הַצַּד הַאֲחֵר בְּתוֹךְ הָאֶרֶץ וְלֹא יִמְשָׁף לְהַפְּנֵס לְשָׁם. וְלִכֵּן הֶעֱשֵׂן הָיָה

קְלִיפָה תְּקִיפָא, לֹא יִכְלָא, דְּהָא הָהוּא חוֹפְאָה קְלִיפָה אַחִיד בֵּיהּ בְּכָל סְטְרוֹי בְּהָהוּא פְּתִיחוֹ דְּלֹא תִשְׁלוּט תְּמָן, וְלֹא תִסְתֵּים מוֹחָא, בְּהָהוּא חוֹפְאָה דְּפְרוּכְתָא קְלִישָׁא, דְּאִיהוּ מִגּוּ מְשִׁיכוֹ דְּפְרוּכְתָא קְדִישָׁא דְּלַעֲיֵלָא, דְּנִטִיר הָהוּא אַתְרַ.

וּבְגִין כֵּן, כָּל אֵינוֹן נִשְׁמָתִין דְּשְׂאֵר עַמִּין, דְּדִיִּירִין בְּאַרְעָא, כִּד נִפְקִין מִהָאֵי עֲלֵמָא, לֹא מְקַבְּלָא לֹון, וְדַחֵי לֹון לְבַר, וְאַזְלִין וְשִׁטְאֵן וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִין, עַד דְּנִפְקִי מִכָּל אַרְעָא קְדִישָׁא, וְסַחֲרִין (לְסוֹחְרֵייהוּ)

לְסְטְרֵייהוּ, בְּמִסְאָבוּ דְלַהוֹן. וְכֵן אֵינוֹן נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל דְּנִפְקִין תְּמָן, סְלִקִין, וְהָהוּא חוֹפְאָה קְלִישָׁא מְקַבְּלָא לֹון, וְעֵאלִין לְקְדוּשָׁא עֲלָאָה, בְּגִין דְּכָל זֵינָא אֲזֵלָא לְזֵינֵיהּ.

וְנִשְׁמָתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּנִפְקִי לְבַר מְאַרְעָא, בְּרִשׁוֹתָא דְּהָהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא,

אֲזֵלָא וְסַחֲרָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, עַד דְּתַבַּת לְדוּכְתָהּ, וְעֵאלַת לְאַתְרַ דְּאַתְחֲזִי לָהּ. זַפְאָה חוֹלְקֵיהּ, מָאֵן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נִפְקָא בְּרִשׁוֹ קְדִישָׁא, בְּהָהוּא פְּתִיחוֹ דְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

מָאֵן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נִפְקַת בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אִי אֲתִקְבַר בְּהָהוּא יוֹמָא, לֹא שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסֻאָבָא כָּלֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּצִלִיבָא, (דְּבָרִים כ"א) כִּי קְבוּר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדָמְתְךָ. בְּגִין דְּבְלִילָא אֲתִיְהִיב רִשׁוֹ לְרוּחַ מְסֻאָבָא לְמִשְׁטָטָא. וְאֵךְ עַל גַּב דְּאַתְיְהִיב לֹון רִשׁוֹ, לֹא עֵאלִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, כִּר אִי אֲשַׁפְּחוּן תְּמָן מְנָא לְאַעֲלָא בֵּיהּ.

אַבְרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַפְּלִין בְּלִילָא, לְאַתְזַנָּא זֵינִין אַחֲרֵנִין, לָאוּ דְּעֵיילִין בְּאַרְעָא, וְלֹא לְאַמְשַׁכָּא לֹון בְּאַרְעָא, אֶלָּא, בְּגִין דְּלֹא תִשְׁלוּט סְטְרָא אַחֲרָא גּוּ אַרְעָא, וְלֹא יִתְמַשְׁכָּא לְאַעֲלָא תְּמָן. וּבְגִין כֵּן, תְּנָנָא מְנִייהוּ הָוָה

עולה מהם עקם, ומתגלגל החוצה והולך (חוק) בחפזה, עד שנכנס לנקב של הצפון ששם מדורי כל הצדדים האחרים, ושם נכנס העשן, וכלם נזונים שם.

העשן של היום הזה עולה למקומו בדרך ישר, ומזין מה שמזין, ומאותה פתיחה נזונים כל צדדי הקלפה הקשה שהיא מחוץ לארץ הקדושה, ומאותו עשן גם, כמו שבארנו.

גופות הצדיקים שלא נמשכו בעולם הזה אחר ההנאות של אותה קלפה קשה, לא שולטת עליהם רוח טמאה כלל, שהרי לא השתתפו אחריו כלום בעולם הזה. כמו שגוף הרשעים (גופות הצדיקים שלא נמשכו אחר הנאות וכסופים של העולם הזה, אותה קלפה קשה לא שולטת עליהם, שהרי לא נמשכו אחריה בעולם הזה, שהרי כמו שגוף הרשעים) נמשך בעולם הזה אחר אותה קלפה קשה והנאות והענוגים שלה והתקונים שלה, כף נטמא אחר שיוצאת נשמתו ממנו.

גופות הצדיקים שלא מתענגים בעולם הזה, אלא מתענוגי מצוה וסעודות שבתות וחגים וזמנים - אותה רוח טמאה לא יכולה לשלט עליהם, שהרי לא התענוגו משלה כלום. והואיל ולא נטלו משלה, אין לה רשות עליהם כלל. אשרי מי שלא נהנה משלה כלום.

מי שנשמתו יצאה מחוץ לארץ הקדושה, ואותו גוף נטמא באותה רוח טמאה - אותה רוח טמאה נשאבת לתוכו, עד שחוזר לעפר (שמתבלה הגוף בעפר). ואם אותו גוף שנשאבה בו אותה רוח טמאה מעלים אותו להקבר בתוך הארץ הקדושה, עליו כתוב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי,

סליק עקימא, ומתגלגלא לבר, ואזיל (תקופה) בבהילו, עד דעאל לנוקבא דצפון, דתמן מדורין דכל סטריין אחרנין, ותמן עאל תננא, וכלהו אתננו תמן.

תננא דיממא, הוה סליק לדוכתיה בארח מישר, ואתנן מה דאתנן. ומההוא פתיחו, אתננו כל סטרי קליפה תקיפא, דאיהי לבר מארעא קדישא, ומההיא תננא גסה כמה דאוקימנא.

גופיהון דצדיקייא, דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאין דההיא קליפה תקיפא, לא שלטא עליהו רוח מסאבו כלל, דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא. כמה דגופא דרשיעייא (נ"א גופיהון דצדיקייא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא הוה קליפה תקיפא לא שלטא עליהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופיה דרשיעיא) אתמשך בהאי עלמא בתר ההיא קליפה תקיפא, והנאין וענוגין דיליה ותיקונין דיליה, הכי אסתאב, בתר דנפקת נשמתיה מניה.

גופיהון דצדיקייא, דלא מתענגי בהאי (דף קמ"א ע"ב) עלמא, אלא מתענוגי דמצוה, וסעודתי שבתין וחגין וזמנין, ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטאה עליהו, דהא לא אתענגו מדיליה כלום. והואיל ולא נטלו מדיליה, לית ליה רשו עליהון כלל. זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום.

מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא, וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבו, ההוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה, עד דתב ליה עפרא. (נ"א דאתבל גופא בעפרא) ואי ההוא גופא, דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא, סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא, עליה כתיב, (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו

שלא שלטה עליה רוח טמאה באותו גוף שלכם שנשאבה בו רוח טמאה, שמביאים לקבר אותו בארצי - אתם מטמאים אותה להטמא בו. אם לא שעשה הקדוש ברוך הוא רפואה לארץ, שהרי שפיון שנבלה אותו גוף, משיב הקדוש ברוך הוא רוח מלמעלה ודוחה את אותה רוח טמאה החוצה, שהרי הוא חס על ארצו.

ער יוסף לא שלט גופו רוח טמאה לעולמים, אף על גב שנשמתו יצאה ברשות אחרת. מה הטעם? כי לא נמשך בחייו אחר רוח טמאה, ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר (בראשית 1) והעלתם את עצמתי, ולא גופי.

יעקב לא מת, וגופו התקיים בקיום תמיד ואלא פחד מהצד האחר, שהרי מטתו היתה שלמה בשלמות האור העליון באור של שנים עשר שבטים ובשבועים נפש, משום כך לא פחד מהצד האחר ולא יכל לשלט עליו. ועוד, שהוא גוף של דיוקן עליון שפיו אחוז לכל הצדדים, וכל אותם איברי אדם הראשון היו אחוזים בו, ולכן כתוב בו (שם 10) ושכבתי עם אבתי ונשאנתי ממצרים. גוף שלם. ולכן ויחנטו הרופאים את ישראל, שגופו יהיה עומד בקיום. וכך צריך שאר בני העולם שנשמתם יצאה בארץ הקדושה, הנפש והגוף נצולים מהכל.

בשרשה שמות נקראת נשמת האדם: נפש, רוח, ונשמה. וכלם פלולים זה בזה, ובשלשה מקומות נמצא כחם. הנפש הזו נמצאת בתוך הקבר עד שהגוף נרקב בעפר, וכזה היא מתגלגלת

את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, דלא שלטא עליה רוח מסאבו, בההוא גופא דלכון, דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מייתיין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה, לאסתאבא ביה. אי לא דעביד קדשא בריך הוא אסוותא לארעא, דהא פיון דאתבליי ההוא גופא, נשיב קדשא בריך הוא רוחא מלעילא, ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר, דהא איהו חס על ארעיה.

יוסף, לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין, אף על גב דנשמתייה נפקת ברשו אחרא. מאי טעמא. בגין דלא אתמשיך בחייוי בתר רוח מסאבא. ועם כל דא, לא בעא דגופיה יסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא, אלא אמר, (בראשית 1) והעליתם את עצמותי, ולא גופי.

יעקב לא מית, וגופיה אתקיים בקיומא תדיר, ולא דחיל לסטרא אחרא, דהא ערסיה הוה שלים, בשלימו דנהורא עלאה, בנהירו דתריסר שבטין, ובשבועים נפש, בגין כך לא דחיל לסטרא אחרא, ולא יכיל לשלטה עליה. ותו, דאיהו גופא דדיוקנא עלאה, דשפירו דיליה אחיד לכל סטריין, וכל אינון שייפין דאדם קדמאה הוו אחידן ביה. ועל דא כתיב ביה, (בראשית 10) ושכבתי עם אבותי ונשאנתי ממצרים, גופא שלים. ועל דא ויחנטו הרופאים את ישראל, דגופיה יהא קאים בקיומא. והכי אצטריך. שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא קדישא, נפשא וגופא אשתזיב מכלא.

תלת שמחן אקרי נשמתא דבר נש, נפש, רוחא, ונשמתא. וכלהו כלילן דא בדא,

ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו. נפש דא, אשתכחת גו קברא, עד דגופא

בעולם הזה להמצא בתוך החיים ולדעת בצער שלהם, ובשעה שהם צריכים, היא מבקשת עליהם רחמים.

הרוח הזו היא נכנסת לגן שבארץ ומצטרפת שם בדיוקן הגוף של העולם הזה במלבוש אחד שמתלבשת שם, וזו נהנית שם בהנאות וכסופים בזיו שבגן, ובשפתות וחדשים וזמנים היא עולה למעלה, ונהנית שם ושבה למקומה. ולכן כתוב (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב ודאי, בזמנים הללו שאמרנו.

הנשמה עולה מיד למקומה לאותו מקום שיצאה ממנו, וזוהי שבשביעה מאיר הגור להאיר למעלה, זו לא יורדת למטה לעולמים. בזה נכללת מי שנכללת מפל הצדדים, ממעלה וממטה. ועד שזו לא עולה להתקשר (במקומה) בפסא, לא מתעטרת הרוח בגן שבארץ, והנפש לא מתישבת במקומה. כיון שהיא עולה, לכלן יש מנוחה.

ובשצריך לבני העולם, כשהם בצער והולכים לבית הקברות, הנפש הזו מתעוררת והולכת ומשוטטת ומעוררת את הרוח, ואותה רוח מעוררת אצל האבות, ועולה ומעוררת את הנשמה, ואז הקדוש ברוך הוא חס על העולם, והרי בארנו. ואף על גב שהרי התעוררו דברי הנשמה הללו בגונים אחרים, כלם עולים במשקל זה, וזהו ברור הדבר, והפל אחד.

וכשהנשמה מתעכבת מלעלות למקומה, הרוח הולכת ועומדת בפתח הגן עדן, ולא פותחים לה פתח, והולכת ומשוטטת, ואין מי שישיגים בה. הנפש הולכת

אתבלי בעפרא, ובדא מתגלגלת האי עלמא, לאשתפחא גו חייא, ולמנדע בצערא דלהון, ובשעתא די אצטריכו, בעאת רחמי עלייהו.

רוחא דא, איהו דעאל בגנתא די בארעא, ואצטיר תמן, בדיוקנא דגופא דהאי עלמא, בחד מלבושא דמתלבשא תמן. ודא אתהני תמן בהנאין וכסופין בזיוא דבגנתא. ובשפתי וירחי וזמני, סלקא לעילא, ואתהני תמן, ותב לאתריה. ועל דא כתיב, (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב ודאי, בהני זמנין דקאמרן.

נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא, לההוא אתר דנפקת מתמן, ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא, לאנהרא לעילא. דא לא נחתת לתתא לעלמין, בדא אתפלילת, מאן דאתפלילת מפל סטרין מעילא ומתתא. ועד דהאי לא סלקא לאתקשרא (נ"א בדוכתהא) בכורסייא, לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא, ונפש לא מתישבא בדוכתהא. כיון דאיהי סלקא, פלהו אית להו נייחא.

וכד אצטריך לבני עלמא, פד אינון בצערא, ואזלי לבי קברי, האי נפש אתערת, ואיהי אזלא ומשטטא, ואתערת לרוח, וההוא רוח אתער לגבי אבהן, וסליק ואתער לגבי נשמה, וכדין, קדשא בריך הוא חייס על עלמא, והא אוקימנא. ואף על גב דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגווינין אתרנין, פלהו סלקין במתקלא, דא, ודא איהו ברירה דמלה, וכלא חד.

וכד נשמתא אתעכבת מלסלקא לדוכתהא, רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן, ולא פתחין לה פתחא, (דף קמ"ב ע"א) ואזלא ומשטטא, ולית מאן דישיגח בה. נפש

ומשוטטת בעולם, רואה את הגוף שמעלה תולעים ובאותו דין של הקבר, ומתאבלת עליו, כמו שבארוה שכתוב, (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בענש. עד שהנשמה נקשרת במקומה למעלה, ואז כלם נקשרים במקומם.

משום שכל שלשת אלו הם בקשר אחד, כמו שלמעלה, בסוד של נפש רוח ונשמה, שהכל אחד וקשר אחד. לנפש אין לה אור מעצמה כלום, וזוהי שמשתתפת בסוד של גוף אחד לענגו ולזון אותו בכל מה שצריך, כמו שנאמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה - זהו גופה, שהיא זנה אותו. ונערותיה - אלו הם האיברים של הגוף הזה.

הרוח, זהו שרוכב על הנפש הזו ושולט עליה ומאיר לה בכל מה שצריך, והנפש היא פסא לרוח הזו. הנשמה, היא מוציאה את הרוח הזו, ושולטת עליו ומאירה לו באותו אור החיים, ואותה רוח תלויה בנשמה הזו, ונאור ממנה באותו האור שמאיר. אותה נפש תלויה באותה רוח, ונאורה ממנה ונזונית ממנה, והכל קשר אחד. ועד שנשמה עליונה זו לא עולה לתוך גביעת עתיק העתיקים, נסתר כל הנסתרים, ומתמלאת ממנו, משום שלא פוסק - הרוח הזו לא נכנסת לגן עדן, שהיא נפש, ולעולם הרוח לא שורה אלא בגן עדן, ונשמה למעלה. נפש זו מתישבת (לא מתישבת) במקומה בתוך הגוף למטה. כמו זה הכל למטה כך נפרדים באדם.

אזלא ומשטטא בעלמא, חמאת לגופא דסלקא תולעין, ובההוא דינא דקברא, ומתאבלת עליה, כמה דאוקמוה דכתיב, (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איהו בעונשא. עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא, וכדין כולהו מתקשרין בדוכתייהו.

בגין דכל הגי תלת, קשורא חדא אינון, כגוונא דלעילא, ברזא דנפש רוח ונשמה, דכלא חד, וקשורא חד. נפש: לית לה נהורא מגרמה כלום, ודא איהו דמשתתפא ברזא דגופא חד, לאענגא ולמיזן ליה, בכל מה דאצטריך, כמה דאת אמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, דא איהו גופא, דאיהי זנא ליה. ונערותיה, אלין אינון שייפין דהאי גופא.

רוח: דא איהו דרכיב על האי נפש, ושליט עליה, ונהיר לה בכל מה דאצטריך, ונפש איהו כרסייא להאי רוח. נשמה: איהי דאפיקת להאי רוחא, ושליטת עליה, ונהירת ליה בההוא נהורא דחיים, ובההוא רוח תליא בהאי נשמה, ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר. ההוא נפש, תליא בהאי רוח, ואתנהירת מגיה, ואתזנת מגיה, וכלא קשורא חד.

ועד דהאי נשמה עלאה, לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין. סתימא דכל סתימין, ואתמליא מגיה, בגין דלא פסיק. רוח דא לא עאל בגנתא דעדן, דאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן, ונשמה לעילא. נפש דא אתישבת (ס"א לא אתישבת) בדוכתהא גו

גופא לתתא. כגוונא דא, כלא לתתא הכי מתפרשן כבר נש, ואף על גב

ואף על גב שכלם קשר אחד, הנשמה עולה למעלה לתוף נביעת הבאר. הרוח נכנסת לגן עדן כמו שלמעלה. הנפש מתישבת בתוף הקבר.

ואם תאמר, הנפש למעלה שמתישבת בתוף הגוף בקבר, איפה הוא הקבר? אלא בתוף אותה קלפה קשה, ולכן נפש כמו זו שלמטה, והכל זה כמו זה, ולכן שלש דרגות נפרדות, והן קשר אחד וסוד אחד. ובכל זמן שהעצמות נמצאות בתוף הקבר, הנפש הזו נמצאת שם. פאן יש סוד ליודעי דרך האמת יראי חטא. בשעה שהנשמה מתעטרת למעלה בתוף העטרה הקדושה, והרוח עומדת באור עליון בשבתות וחדשים וזמנים - הנפש הזו, בשעה שהרוח יורדת מתוף האור העליון לדור בגן עדן מאיר ונוצץ, היא עומדת בתוף הקבר ומתגלמת בדיוקן שהיה בתוף הגוף בתחלה, וכל אותן עצמות עולות באותו דיוקן, ומשפחות ומודות לקדוש-ברוך-הוא. זהו שכתוב (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה ה' מי כמוך. לא כתוב אומרות, אלא תאמרנה.

ואלמלא נתנה רשות לעין לראות, היתה רואה בלילה כשנכנסת (בשיצאה) שבת ולילות חדשים וזמנים כמו דמיות על גבי הקברים מודות ומשפחות את הקדוש ברוך הוא. אבל טפשות בני האדם מעפכת אותם שלא יודעים ולא משגיחים על מה עומדים בעולם הזה, ולא חוששים להשגיח בכבוד המלך העליון בעולם הזה, כל שפן להשגיח בכבוד אותו העולם, ועל מה עומד, ואיך הדברים מתפרשים.

ביום ראש השנה, כשהעולם נדון וכסא הדין עומד למלך העליון לדון את העולם, כל נפש ונפש

דכלהו קשורא חדא, נשמה סלקא לעילא, גו נביעו דבירא. רוח עאל בגנתא דעדן, כגוונא דלעילא. נפש אתישבא גו קברא.

ואי תימא, נפש לעילא, דאתישבת גו גופא בקברא, אן הוא קברא. אלא גו ההוא קליפה תקיפא, ועל דא, נפש כגוונא דא לתתא, וכלא דא כגוונא דא. ובגין כך, תלת דרגין מתפרשן, ואינון קשורא חדא ורזא חדא. ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא, האי נפש אשתכחת תמן. רזא הכא לאינון דידיעי ארח קשוט, דחלי חטאה. בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא, גו עטרא קדישא, ורוחא קאים בנהירו עלאה, בשפתי וירחי וזמני, האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו עלאה, לדיירא בגנתא דעדן נהיר ונציץ, איהו קיימא גו קברא ואתגלימת בדיוקנא, דהות גו גופא בקדמיתא, וכל אינון גרמי בההוא דיוקנא סלקן, ומשבחאן ואודן לקודשא בריהו הוא, דא הוא דכתיב, (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך. אומרות לא פתיב, אלא תאמרנה.

ואלמרי אתיהיב רשו לעינא למחמי ורחמי בליליא דעיל (ג"א דנפיק) שבתא, ולילי ירחי וזמני, כדיוקנין על גבי קברי, אודן ומשבחן לקודשא בריהו הוא. אבל טפשו דבני נשא, קא מעפכא להו, דלא ידעין, ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא, ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא, כל שפן לאשגחא ביקרא דההוא עלמא, ועל מה קיימא, ואיך מתפרשן מלין. ביומא דראש השנה, דעלמא אתדן, וכרסניא דדינא קיימא, לגבי מלכא עלאה,

משוטטות ומבקשות רחמים על החיים. בלילה שיוצא יום הדין, הולכות ומשוטטות לשמע ולדעת מהו הדין שנדון על העולם, ולפעמים שמודיעות במראה לחיים, כמו שנאמר (איוב א) בחלום חזיון לילה בנפל תרדמה על אנשים וגו', או יגלה און אנשים ובמסרם יחתם. מה זה מסרם? זו הנפש, שעומדת וחותמת לאנשים דברים לקבל מוסר.

בליילה האחרון של החג, שיוצאים הפתקים מבית המלך, ואותו צל מוסר מבני הנגרעים של העולם הזה אותה נפש שאמרנו הולכת ומשוטטת, וממנה אחד שוטר, בסוד חקוק בטבעת בכתב מפרש, ידומיע"ם, שפוקד בכתב של זיו החקוק ובתוף מראות עליונים יורד באותו לילה, וכמה אלף אלפים ורבוא רבבות עמו, ונוטלים אותו צל מכל אחד ואחד ומעלים אותו למעלה.

ואותה נפש שאמרנו הולכת ומשוטטת ורואה את אותו צל, ושבה למקומה לתוף הקבר, ומכריזה לשאר המתים: פלוני יבא אלינו, פלוני יבא אלינו. אם צדיק טוב הוא - פלם שמחים. ואם לא - פלם אומרים אוי. כשמעלים אותו צל, מעלים אותו לאותו עבד נאמן ששמו מטטרו"ן, ונוטל אליו אותו הצל ומעלה אותו למקומו, כמו שנאמר (איוב ז) כעבד ישאף צל. ישאף צל ודאי.

מאותה שעה ואילך מתקן מקום לאותה נשמה של אותו איש, ומקום לרוח בגן עדן, ומקום לנפש למנוחה ולהנאה בשעה שמשוטטת והולכת, משום שיש נפש שאין לה מנוחה, ויש נפש שמתפקה עם הגוף.

למידן עלמא. פל נפש ונפש משטטן, ובעאן רחמי על חיי. בליליא דנפקא יומא דדינא, אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע מאן הוא דינא דאתדן על עלמא, ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחייא, פמה דאת אמר (איוב לג) בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמוסרם יחתום. מאי מוסרם. דא נפש, דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין, לקבלא מוסר.

בלייליא בתראה דחגא, דקא נפקן פתקין מבי מלכא, ויהוא צל אעדיאו מבני גריעו דהאי עלמא, ההוא נפש דקאמרן, אזלא (דף קמ"ב ע"ב) ומשטטא, וחד ממנא סרכא, ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש, ידומיע"ם, דפקיד בכתב דזיוא גליפא, ובגו חזוון עלאין. בההוא ליליא נחית, וכמה אלף אלפין ורבוא רבוון עמיה, ונטלין לההוא צל מכל חד וחד, וסלקין, ליה לעילא.

וההיא נפש דקאמרן, אזלא ומשטטא וחקמאת לההוא צל, ותב לאתריה גו קברא, וקא מכרות לשאר מתייא, פלוני אתי לגבן, פלוני אתי לגבן. אי זכאה טבא איהו, פלהו חדאן, ואי לאו, פלהו אמרי ווי. פד סלקין ההוא צל, סלקין ליה לגבי ההוא עבד מהימן, דשמיה מטטרו"ן, ונטיל ההוא צל לגביה, וסליק ליה לאתריה, פמה דאת אמר, (איוב ז) כעבד ישאף צל, ישאף צל ודאי.

מההיא שעתא ואילך, מתתקנא דוכתא לההיא נשמה דההוא בר נש, ודוכתא לרוח בגנתא דעדן. ודוכתא לנפש לנייחא ולאיתהנאה, בשעתא דמשטטא ואזלא. בגין דאית נפש דלית לה נייחא. ואית נפש דאישתציאת עם גופא.

וְזוּהִי שְׂאִין לָהּ מְנוּחָה, וְזוּהִי שְׂכָתוּב בָּהּ וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּךָ הַקָּלַע. שְׂזוּהִי שְׁהוֹלַכְתָּ וּמְשׁוֹטְטֶת וּמִתְגַּלְגֶּלֶת בְּכָל הָעוֹלָם, וְאִין לָהּ מְנוּחָה כָּלֵל יוֹמָם וְלַיְלָה, וְזוּהוּ עֲנֵשׁ יוֹתֵר מִהַפֵּל וְאוֹתָהּ שְׁתַּכְּלָה עִם הַגּוֹף, (הֵיחָדָשׁ שְׂכָתוּב בָּהּ (ויקרא יז) וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּה. וְזוּהִי אִין לָהּ זָכְרוֹן כָּלֵל. וְיֵשׁ נֶפֶשׁ שְׁלֵא תִכְלָה עִם הַגּוֹף) וְתִכְלָה מִמְּקוֹם אַחֵר (עליון) אוֹתָהּ שְׂכָתוּב בָּהּ (ויקרא כב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּה מִלִּפְנֵי אֲנִי ה'. מַה זֶה מִלִּפְנֵי? שְׁלֵא שׁוֹרָה עָלֶיךָ רִיחַ, וְכִשְׁלֵא שׁוֹרָה עָלֶיךָ רִיחַ, אִין לָהּ שְׁתַּפּוֹת כָּלֵל בְּמַה שְׁלִמְעָלָה, וְלֹא יוֹדַעַת מְאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם כָּלֵל, וְזוּהִי נֶפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁל הַבְּהֵמוֹת.

נֶפֶשׁ שְׂאִין (נֶפֶשׁ שְׂיֵשׁ) לָהּ מְנוּחָה, זוּהִי כְּשֶׁהוֹלַכְתָּ וּמְשׁוֹטְטֶת, פּוֹגֵשֶׁת בְּמִמְנָה הַזֶּה יְדוּמִיעַ"ם, וּבְאוֹתָם הַשׁוֹטְרִים שְׁלוֹ, וְנוֹטְלִים אוֹתָהּ וּמְכַנְסִים אוֹתָהּ כְּכֹל פִּתְחֵי גֵן הָעֵדֶן, וּמֵרְאִים לָהּ אֵת כְּבוֹד הַצַּדִּיקִים וּכְבוֹד אוֹתָהּ הַרִיחַ שְׁלָהּ, וְהִיא נִדְּבַקַת בּוֹ בְּמִנְיֹחָה תוֹךְ אוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ, וְאֵז יוֹדַעַת בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁאוֹתָהּ רִיחַ עוֹלָה לְהַתְעַשֵּׂר לְתוֹךְ הַנְּשָׁמָה הַעֲלִינָה לְמַעְלָה, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ נִקְשְׂרַת בְּאוֹתָהּ רִיחַ וּנְאוּרָה מְנָה, כְּלִכְנָה כְּשֶׁנְּאוּרָה מִהַשְּׂמֶשׁ, וְהַרִיחַ נִקְשְׂרַת לְתוֹךְ אוֹתָהּ נֶשְׁמָה, וְאוֹתָהּ נֶשְׁמָה נִקְשְׂרַת לְתוֹךְ סוֹף הַמַּחְשָׁבָה, שְׁהִיא סוֹד הַנֶּפֶשׁ שְׁלִמְעָלָה.

וְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ נִקְשְׂרַת תוֹךְ אוֹתָהּ רִיחַ עֲלִינָה, וְאוֹתָהּ רִיחַ נִקְשְׂרַת לְתוֹךְ אוֹתָהּ נֶשְׁמָה עֲלִינָה, וְאוֹתָהּ נֶשְׁמָה נִקְשְׂרַת בְּאִין סוֹף. וְאֵז הוּא מְנוּחַת הַכֹּל וְקָשֶׁר שֶׁל הַכֹּל לְמַעְלָה וְלִמְטָה, הַכֹּל בְּסוֹד אֶחָד וְגִוּוֹן אֶחָד. וְאֵז זוּהִי מְנוּחָה לְנֶפֶשׁ שְׁלִמְטָה, וְעַל זֶה כְּתוּב

וְהָאִי אִיְהִי דְלִית לָהּ נִיּוּחָא, וְהָאִי אִיְהִי דְכְּתִיב בָּהּ, (שְׂמוּאֵל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּךָ הַקָּלַע. דְּדָא אִיְהִי אֲזֵלָא וּמְשֻׁטְטָא וּמִתְגַּלְגֶּלָא בְּכָל עַלְמָא, וְלִית לָהּ נִיּוּחָא כָּלֵל יְמָמָא וְלַיְלִי, וְדָא אִיְהוּ עוֹנֵשָׁא יְתִיר מִכְּפֵלָא וְהֵיחָא דְתִשְׁתַּצִּי עִם גּוֹפָה, (הֵיחָא דְכְּתִיב בָּהּ (ויקרא יז) וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּה וְלִחָא לִית לָהּ הוֹכְרָנוּ כָּלֵל וְאִית נֶפֶשָׁא דְלֵא תִשְׁתַּצִּי עִם גּוֹפָה) וְתִשְׁתַּצִּי מֵאַתֵּר אַחֲרָא, (ס"א עֲלָא) הֵיחָא דְכְּתִיב בָּהּ, (ויקרא כב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּה מִלִּפְנֵי אֲנִי יי'. מְאִי מִלִּפְנֵי. דְּלֵא שְׂרִיא עָלָהּ רוּחָא. וְכַד רוּחָא לֹא שְׂרִיא עָלָהּ, לִית לָהּ שׁוֹתְפוֹ כָּלֵל בְּמַה דְלַעֲיִלָא, וְלֹא יוֹדַעַת מְאִינוֹן מְלִין דְהֵהוּא עַלְמָא כָּלֵל, וְהָאִי אִיְהִי נֶפֶשׁ כְּבַעֲרִי.

נֶפֶשׁ דְלִית (ד"א נֶפֶשׁ דְאִית) לָהּ נִיּוּחָא, הָאִי אִיְהִי כַד אֲזֵלָא וּמְשֻׁטְטָא, אַעֲרַעַת בְּהָאִי מְמַנָּא יְדוּמִיעַ"ם, וּבְאִינוֹן סְרַכִּין דִּילִיָּהּ, וְנִטְלִין לָהּ, וְאֵעֲלִין לָהּ בְּכָל פִּתְחֵי גֵן עֵדֶן, וְאַחֲזִיין לָהּ יְקָרָא דְצַדִּיקָא, וְיְקָרָא דְהֵהוּא רִיחַ דִּילָהּ, וְאִיְהִי מִתְדַבְּקָא בֵּיהּ בְּנִיּוּחָא, גּוֹ הֵהוּא לְבוּשָׁא, וּכְדִין יוֹדַעַת בְּאִינוֹן מְלִין דְעַלְמָא.

וְכַד הֵהוּא רִיחַ סְלָקָא לְאַתְעֵטְרָא גּוֹ נֶשְׁמָה עֲלָאָה לְעִילָא, הֵיחָא נֶפֶשׁ מִתְקַשְׂרָא בְּהֵהוּא רִיחַ, וְאַתְנַהֲרִת מְנִיָּה, כְּסִיְהֲרָא כַד אַתְנַהֲרִת מִשְׂמָשָׁא. וְרוּחַ מִתְקַשְׂרָא גּוֹ הֵיחָא נֶשְׁמָתָא. וְהֵיחָא נֶשְׁמָתָא מִתְקַשְׂרָא, גּוֹ סוֹף מַחְשָׁבָה, דְאִיְהִי רְזָא דְנֶפֶשׁ דְלַעֲיִלָא.

וְהֵיחָא נֶפֶשׁ, אַתְקַשְׂרַת גּוֹ הֵהוּא רִיחַ עֲלָאָה, וְהֵהוּא רִיחַ אַתְקַשְׂרַת גּוֹ הֵיחָא נֶשְׁמָה עֲלָאָה. וְהֵיחָא נֶשְׁמָה אַתְקַשְׂרַת בְּאִין סוֹף. וּכְדִין אִיְהוּ נִיּוּחָא דְכָלָא, וְקַשְׁוֹרָא דְכָלָא עִילָא וְתַתָּא, כְּלָא כְּרִזָּא חֲדָא, וְגִוּוֹנָא חֲדָא. וּכְדִין דָּא אִיְהוּ נִיּוּחָא דְנֶפֶשׁ דְלַתַּתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב,

(שמואל א כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצִוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּגוֹן אֶחָד וּבְסוּד אֶחָד. שְׂאוֹתוֹ אֶת, זֶה כְּמוֹ זֶה.

בְּשִׁוּרְדָת הַלְכָנָה בְּסוּד הַנֶּפֶשׁ הָעֲלִינָה, מְאִירָה מִכָּל הַצְּדִידִים. הִיא מְאִירָה לְכָל הַמְּרַכְבוֹת וְהַמְּחַנּוֹת וְעוֹשָׂה לָהֶם גּוֹף אֶחָד שְׁלָם שְׂמַאִיר בְּאוֹר בְּזִיו הָעֲלִיּוֹן. אִף כִּף כְּמוֹ זֶה יוֹרֶדֶת הַנֶּפֶשׁ הַתַּחְתּוֹנָה הַזֹּה מְאִירָה לְכָל הַצְּדִידִים מִתּוֹךְ אוֹר הַנְּשֻׁמָּה, וּמִתּוֹךְ אוֹר הַרוּחַ, וְיוֹרֶדֶת וּמְאִירָה לְכָל אוֹתָם מְרַכְבוֹת וּמְחַנּוֹת, שֶׁהֵם אֵיבָרִים וְעֲצָמוֹת, וְעוֹשָׂה אוֹתָם גּוֹף שְׁלָם שְׂמַאִיר בְּאוֹר.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה נח) וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נֶפֶשׁךָ. נֶפֶשׁךָ מִמֶּשׁ. וְאַחַר כֵּף - וְעֲצָמְתֶיךָ יִחְלִיץ, שְׂעוֹשָׂה מֵהֶם גּוֹף שְׁלָם, וּמְאִיר בְּאוֹר, וְקָם וּמוֹדָה וּמִשְׂבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאֵר, שְׂפָתוֹב (תהלים לה) כָּל עֲצָמֹתַי תִּאמְרָנָה ה' מִי כְמוֹךָ. וְזוֹהִי מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ וְדָאִי מִכָּל הַצְּדִידִים. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׂפּוֹחֵדִים מְרַבּוֹנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה לְזִכּוֹת בְּשֵׁלֶשׁ מְנוּחוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. בְּאֵר רַבִּי שְׂמַעוֹן וּבְרַכּוּ אֶת רַבִּי אַבְא. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֲשֶׁרִיכֶם בְּנֵי, וְאֲשֶׁרִי שְׂעִינִי רְאוּ בְכֶךָ. כְּמָה מְקוֹמוֹת עֲלִיּוֹנִים מְחַקְנִים לָנוּ וּמְאִירִים לָנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכח) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בַּה' פֶּהַר צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם יִשָּׁב. פְּסוּק זֶה פְּרֻשׁוֹהוּ. אֲבָל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת - תִּשְׁבַּחַת שְׂאוֹמְרוֹת אוֹתָן דְּרָגוֹת קְדוֹשׁוֹת עֲלִיּוֹנוֹת מִצַּד שֶׁל הַגְּבוּרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, וְהֵם כְּמוֹ הַלְוִיִּם שְׁלֻמְטָה, וְהֵם מַעֲלוֹת, דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, וְעוֹבְדִים בְּסוּד

(שמואל א כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצִוּר הַחַיִּים אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. בְּגוֹנוֹנָא חָדָא, וּבְרִזָּא חָדָא, דִּיהוּא אֶת, דָּא כְּגוֹנוֹנָא דָּא.

כַּד נַחְתָּא סִיְהָרָא, רִזָּא דְנֶפֶשׁ עֲלָאָה, נַהוּרָא מִכָּל סְטָרִין. אִיהִי נַהֲרָא לְכָל רְתִיכִין וּמִשְׂרִיין, וְעַבִּיד לוֹן גּוּפָא חָדָא שְׂלִימָא, דְנַהֲרִי בְנַהֲרִיו בְּזִיוָא עֲלָאָה. אוּף הָכִי כְּגוֹנוֹנָא דָּא, נַחְתָּא הִיא נֶפֶשׁ תַּתְּאָה, נַהֲרָא מִכָּל סְטָרִין מְגוֹ נַהֲרִיו דְנֶשְׂמָה, וּמְגוֹ נַהֲרִיו דְרוּחַ, וְנַחְתָּא וְנַהֲרָא לְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין וּמִשְׂרִיין, דְאֵינּוֹן שְׂיִיפִין וְגַרְמִין, וְעַבִּיד לוֹן גּוּפָא שְׂלִימָא, דְנַהֲרִי בְנַהֲרִיו.

חָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה נח) וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נֶפֶשׁךָ, נֶפֶשׁךָ מִמֶּשׁ, וְלִבְתֶּר וְעֲצָמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ, דְעַבִּיד מְנַיְהוּ גּוּפָא שְׂלִימָא, וְנַהֲרִי בְנַהֲרִיו, וְקָם וְאוּדִי וּמִשְׂבַּח לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאֶתְמַר דְכַתִּיב, (תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאמְרָנָה יְיָ מִי כְמוֹךָ. וְדָא אִיהוּ נִיחָא דְנֶפֶשׁ וְדָאִי מִכָּל סְטָרִין.

זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵינָא, דְדַחְלִין לְמְאִירֵהוּן בְּעֲלָמָא דִין, לְמִזְכֵּי בַתְּלַת נְיִיחֵי לְעֲלָמָא דְאֶתִי. אֶתָּא רַבִּי שְׂמַעוֹן וּבְרַכִּיָּה לְרַבִּי אַבְא. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, זְכָאִין אֶתּוֹן בְּנֵי, וְזְכָאָה אֲנָא דְעִינִי חָמוּ בְכֶךָ. כְּמָה (דף קמ"ג ע"א) דּוּכְתִין עֲלָאִין מִתַּחְקִין לָן, וְנַהֲרִין לָן, לְעֲלָמָא דְאֶתִי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכ"ח) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בַּיְיָ פֶּהַר צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם יִשָּׁב, הִיא קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת תּוֹשְׁבַחְתָּא דְקַמְרִי אֵינּוֹן דְרָגִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, מְסֻטָּרָא דְגְבוּרִין עֲלָאִין, וְאֵינּוֹן כְּגוֹנוֹנָא דְלוֹאִי לְתַתָּא, וְאֵינּוֹן מַעֲלוֹת, דְרָגִין עַל דְרָגִין, וּפְלַחִין בְּרִזָּא דְחַמְשִׁין שְׁנִין. וְהִיא אִיהוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בַּיְיָ פֶּהַר

של חמשים שנים. וזהו שיר המעלות הבטחים בה' פהר ציון, אלו הם הצדיקים שבוטחים בו במעשים שלהם, כמו שנאמר (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח.

ואם תאמר, הרי הצדיקים לא בוטחים במעשיהם כלל ותמיד פוחדים, כמו אברהם שכתוב בו (בראשית יב) ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה וגו', כמו יצחק שכתוב בו (שם כו) כי ירא לאמר אשתי. כי עקב שכתוב בו (שם לב) ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואם אלה לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי העולם, ואתה אומר וצדיקים ככפיר יבטח?!

אלא ודאי כתוב ככפיר, שהרי מכל אותם שמות לא כתוב אלא כפיר, ולא כתוב לא אריה ולא שחל ולא שחץ - אלא כפיר, שהוא החלש והקטן מכלם ולא בוטח בכחו אף על גב שהוא חזק. כן הצדיקים לא בוטחים במעשיהם עכשו אלא ככפיר. אף על גב שיודעים שחזק פח מעשיהם, לא בוטחים אלא ככפיר, ולא יותר.

ורבן הבטחים בה' פהר ציון וגו', לא ככפיר ולא פאריה ולא כמו כל השמות, אלא פהר ציון. ופרשה, מה הר ציון הוא חזק ולא ימוט תמיד, אף כן פאותו זמן יהיו כמו הר ציון, ולא כמו עכשו שלא בוטחים, אלא ככפיר שפוחד ולא בוטח בכחו. ואתם בני קדושים עליונים, בטחונכם פהר ציון, ודאי אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא.

הרבו. פשהגיעו לעיר נחשף הלילה. אמר רבי שמעון, כמו שיום זה מאיר לנו בדרך הזה לזכות בו בעולם הבא, אף כן הלילה הזה יאיר לנו לזכותנו של לעולם הבא, ולעטר דברים של

ציון דא אינון צדיקיא, דאינון מתרחצן ביה בעובדין דלהון. פמה דאת אמר (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח.

ואי תימא הא צדיקיא לא מתרחצן בעובדיהון כלל, ותדיר דחלין, פאברהם, דכתיב ביה (בראשית יב) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו'. פיצחק, דכתיב ביה, (בראשית כו) פי ירא לאמר אשתי, פיעקב, דכתיב ביה, (בראשית לב) ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואי הגי לא אתרחיצו בעובדיהון, כל שכן שאר צדיקי עלמא, ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח.

אלא ודאי, ככפיר כתיב, דהא מפל אינון שמהן, לא כתיב אלא כפיר, ולא כתיב לא אריה, ולא שחל, ולא שחץ, אלא כפיר. דאיהו חלשא וזעירא מפלהו. ולא אתרחיץ בחיליה, אף על גב דאיהו תקיף. כן צדיקיא לא אתרחיצו בעובדיהון השתא, אלא ככפיר. אף על גב דיזעין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר, ולא יתיר.

ובגנין פה הבטחים בניי פהר ציון וגו', לא ככפיר ולא פאריה, ולא ככלהו שמהן. אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף, ולא ימוט תדיר, אוף הכי בההוא זמנא, להו פהר ציון. ולא כהשתא, דלא אתרחיצו אלא ככפיר, דדחיל ולא אתרחיץ בחיליה. ואתון בני קדישי עליונים, רחצנותא דלכון פהר ציון, ודאי זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אזרו, פד מטו למתא, אתחשף ליליא. אמר רבי שמעון, פמה דיומא דא, אנהיר לן פהאי ארחא, למזפי ביה בעלמא דאתי, אוף הכי האי ליליא, ונהיר לן, למזפי לן לעלמא

היום בלילה הזה לפני עתיק
הימים. שהרי כמו היום השלם
הזה לא ימצא בכל הדורות
האחרים. אשרי חלקנו בעולם
הזה ובעולם הבא.

נבנסו לביתו של רבי שמעון,
ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי
עמם. לנו עד שנחלק הלילה. כיון
שנחלק הלילה, אמר רבי שמעון
לחברים, זמן הוא לעטר את
המרכבה הקדושה למעלה
בהשתדלותנו. אמר לרבי יוסי,
אתה שלא נשמעו דבריך ביום
הזה בינינו, אתה תהיה ראשית
להאיר הלילה, שהרי עכשו עת
רצון היא להאיר מעלה ומטה.

פתח רבי יוסי ואמר, שיר השירים
אשר לשלמה. שיר זה עורר אותה
שלמה המלך כשנבנה בית
המקדש, וכל העולמות נשלמו,
מעלה ומטה, בשלמות אחת. ואף
על גב שהחברים חלקו בזה (מתי
נאמר), אבל שירה זו לא נאמרה
אלא בשלמות. כשהלכנה
התמלאה בשלמות, ובית
המקדש נבנה כמו שלמעלה
בשעה שנבנה בית המקדש
למטה, לא היתה שמחה לפני
הקדוש ברוך הוא מיום שנבנה
העולם כמו אותו היום.

המשכן שעשה משה במדבר
להוריד שכניה לארץ, באותו יום
הוקם משכן אחר עמו למעלה,
כמו שבארונה שכתוב (שמות מ)
הוקם המשכן. המשכן - משכן
אחר שהוקם עמו, וזה משכן
הנער מטטרוון, ולא יותר.
כשנבנה בית ראשון, בית ראשון
אחר נבנה עמו, והתקים בכל
העולמות והאיר (בעולם והאיר) לכל
העולמות, והתבשם העולם,
ונפתחו כל המשקופים העליונים
להאיר, ולא היתה שמחה בכל
העולמות כמו אותו היום. אז

דאתי, ולא עטרך מלין דיממא בליליא דא
קמי עתיק יומין דהא כיומא דא שלים, לא
ישתפח בכל דרין אחרנין. זכאה חולקנא
בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

עאלו לביתיה דרבי שמעון, ורבי אלעזר ורבי
אבא ורבי יוסי עמהון. פתו עד דאתפלג
ליליא. כיון דאתפלג ליליא, אמר רבי שמעון
לחבריא, עידן איהו לאעטרא רתיכא קדישא
לעילא, באשתדלותא דילן. אמר ליה לרבי
יוסי, אנת דלא אשתמעו מילך בהאי יומא
ביננא, אנת הוי שירותא, לאנהרא ליליא,
דהא השתא עידן רעותא איהו, לאנהרא עילא
ותתא.

פתח רבי יוסי ואמר, שיר השירים אשר
לשלמה. שירתא דא אתער לה שלמה
מלכא, פד אתבני בי מקדשא, ועלמין פלהו
אשתלימו, עילא ותתא בשלמותא חדא. ואף
על גב דחבריא פליגן בהאי, (נ"א מתי אתמר) אבל
שירתא דא לא אתמר, אלא בשלמימו, פד
סיהרא אתמלא בשלמימו, ובי מקדשא אתבני
כגוונא דלעילא בשעתא דאתבני בי מקדשא
לתתא, לא הוה חדוה קמיה קדשא בריך הוא,
מיומא דאתברי עלמא, פההוא יומא.

משכן דעבד משה במדברא, לנחתא שכנתא
לארעא, בההוא יומא משכן אחרא
אתוקם עמיה לעילא, כמה דאוקמוה דכתיב,
(שמות מ) הוקם המשכן, המשכן: משכן אחרא
דאתקם עמיה, ודא משכן דנער מטטרוון,
ולא יתיר. בית ראשון פד אתבני, בית ראשון
אחרא אתבני עמיה, ואתקיים בעלמין פלהו,
ואנהיר (ד"א בעלמא ואנהיר) לכל עלמין, ואתבסם
עלמא, ואתפתחו כל משקופי עלאין
לאנהרא, ולא הוה חדוה בכל עלמין פההוא

פְּתַחוּ עֲלֵינוּם וּתְחַתּוּנֵם וְאָמְרוּ
שִׁירָה, וְזֶה שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר
שְׂאוֹתֶם הַמְּנַגְנִים שְׂמַנְגְנִים
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת.
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים,
שִׁיר מֵאוֹתָם מְנַגְנִים. מֵה בֵּין זֶה
לְזֶה, שֶׁהָרִי נִשְׁמַע שֶׁהַכֹּל אַחַד?
אֵלֶּא וְדָאֵי שֶׁהַכֹּל אַחַד, אֲבָל בִּימֵי
דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹא הָיוּ כָּל אוֹתָם
מְנַגְנִים מִתְקַנְנִים בְּמִקּוֹמָם לְנַגֵּן
כְּרָאוּי, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לֹא נִבְנָה,
וְלִכֵּן לֹא הִתְקַנְּנוּ לְמַעֲלָה
בְּמִקּוֹמָם. שֶׁהָרִי כְּמוֹ שֵׁישׁ תְּקוּנֵי
מִשְׁמֵרוֹת בְּאַרְצָן, אַף כִּף בְּרַקִּיעַ,
וְעוֹמְדִים אֵלֶּה כְּנֹגֵד אֵלֶּה.

וּבַיּוֹם שֶׁנִּבְנְתָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִתְקַנְּנוּ
כֻלָּם בְּמִקּוֹמָם, וְהָגֵר שֶׁלֹּא מֵאִיר
הַתְּחִיל לְהָאִיר. וְשִׁירָה זֹאת נִתְקַנְּנָה
לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ. וְהַתְּשַׁבַּחַת הַזֶּה הִיא מַעֲלָה
מִכָּל הַתְּשַׁבַּחוֹת הַרְאשׁוֹנוֹת. הַיּוֹם
שֶׁהִתְגַּלְּתָה תְּשַׁבַּחַת זֹאת (בְּעוֹלָם)
בְּאַרְצָן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִמְצְאָה שְׁלֹמֹה
בְּכָל, וְלִכֵּן הוּא קָדֵשׁ קָדָשִׁים.

בְּסִפְרָא שֶׁל אָדָם הַרְאשׁוֹן הָיָה
כְּתוּב בּוֹ, בַּיּוֹם שִׁיָּקָם הַמִּשְׁכָּן
(שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) יַעֲוֹרְרוּ הָאֲבוֹת
שִׁירָה מַעֲלָה וּמִטָּה. וּמִשּׁוֹם כִּף
מִצְאָנוּ שִׁין מֵאוֹתוֹת גְּדוּלוֹת.
וְאֵלֶּה הֵם שְׁעוֹרְרוּ, לֹא שֶׁהֵם
מְנַגְנִים, אֵלֶּא שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים אֶל
מַעֲלָה. (בְּבִיבּוֹל) שִׁיר שֶׁל אוֹתָם
גְּדוּלִים שְׂמַמְנִים עַל כָּל
הָעוֹלָמוֹת.

וְשִׁנְיָנוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם עָמַד יַעֲקֹב
הַשְּׁלֹם וְנִכְנַס לְגֵן עֵדֶן בְּשִׂמְחָה עַל
מִקּוֹמוֹ, וְאִזְ גַּן הָעֵדֶן הִתְחִיל לְנַגֵּן,
וְכָל אוֹתָם בְּשִׂמְיֵם שֶׁל הַגֵּן. מִי
גָּרַם שִׁירָה זֹאת וּמִי אָמַר אוֹתָהּ?
הוּא אוֹמֵר, זֶה יַעֲקֹב. שְׂאֵל מִלֵּא
הוּא לֹא נִכְנַס לְגֵן הָעֵדֶן, לֹא אָמַר
הַגֵּן שִׁירָה.

לֹא אָמַר גִּנְתָּא שִׁירָתָא.

יּוֹמָא, כְּדִין פְּתַחוּ עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי וְאָמְרוּ שִׁירָתָא,
וְהֵינּוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירָתָא דְאֵינוֹן מְנַגְנִין
דְּמְנַגְנִין לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. (דף קמ"ג ע"ב).

דָּוִד מִלְכָּא אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שְׁלֹמֹה מִלְכָּא
אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מֵאֵינוֹן מְנַגְנִין.
מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי, דְּהָא אֲשַׁתְּמַע דְּכֹלֵא חַד.
אֵלֶּא וְדָאֵי כֹלֵא חַד, אֲבָל בִּיּוֹמֵי דְדָוִד מִלְכָּא,
לֹא הָווּ כָּל אֵינוֹן מְנַגְנִין מִתְקַנְנִין בְּדוּכְתִּיּהוּ,
לְנַגְנָא כְּדָקָא יְאוֹת, וּבִי מִקְדָּשָׁא לֹא אֲתַבְּנִי,
וּבְגִין כִּף לֹא אֲתַתְּקֵנוּ לְעֵילָא בְּדוּכְתִּיּהוּ. דְּהָא
כְּמָה דְאֵית תְּקוּנֵי דְמִשְׁמֵרוֹת בְּאַרְעָא, אוֹף הָכִי
בְּרַקִּיעָא, וְקִיּוּמִין אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

וּבִיּוֹמָא דְאֲתַבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא, אֲתַתְּקֵנוּ
כְּלָהוּ בְּדוּכְתִּיּהוּ, וְשִׁרְגָא דְלֵא
נִהְרָא שְׁרִיאַת לְאַנְהָרָא. וְשִׁירָתָא דָּא אֲתַתְּקֵנַת
לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, מִלְכָּא דְשְׁלָמָא דִּילִיָּה.
וְתוֹשְׁבַּחָא דָּא אִיהִי מַעֲלִיא, מִכָּל תְּשַׁבַּחָן
קְדָמָאֵי. יּוֹמָא דְאֲתַגְּלִי תוֹשְׁבַּחַתָּא דָּא (בְּעֵלְמָא)
בְּאַרְעָא, הֵהוּא יּוֹמָא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוֹ בְּכֹלֵא,
וְעַל דָּא אִיהוּ קִדְשׁ קְדָשִׁים.

בְּסִפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה, הָוּה כְּתִיב בֵּיהּ.
בִּיּוֹמָא דִּיתְקָם בִּי מִשְׁפָּנָא (ד"א דִּיתְבְּנִי
בִי מִקְדָּשָׁא) יִתְעַרְוִן אֲבָהָן שִׁירָתָא, עֵילָא וְתַתְּאֵי.
וּבְגִין כִּף אֲשַׁבַּחְנָא שִׁין מֵאֲתוּוֹן רַבְרָבִין. וְאֵלִין
אֵינוֹן דְקָא אֲתַעְרוּ, לֹאוּ דְאֵינוֹן מְנַגְנִין, אֵלֶּא
דְאֵינוֹן מִתְעַרְי לְגַבֵּי עֵילָא. (ד"א ל"ג בְּבִיבּוֹל) שִׁיר
דְאֵינוֹן שִׁירִין רַבְרָבִין, דְּמִמְנֵן עַל עֲלָמִין כְּלָהוּ.
וְתַנְיָנִין, בְּהֵהוּא יּוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלִימָא,
וְעַל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, בְּחִידוֹ, עַל
דוּכְתִּיּהּ. כְּדִין גִּנְתָּא דְעֵדֶן, שְׂאֵרֵי לְנַגְנָא,
וְכָל אֵינוֹן בּוֹסְמִין דְגִנְתָּא. מָאן גָּרִים שִׁירָתָא
דָּא, וּמָאן אָמַר לָהּ. הוּי אִימָא דָּא יַעֲקֹב,
דְאֵלְמֵלֵא אִיהוּ לֹא עַל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, לֹא אָמַר גִּנְתָּא שִׁירָתָא.

שִׁירָה זֹאת שִׁירָה, שֶׁהיא כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. שִׁירָה שְׁעֵלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים מִתְעוֹרְרִים אֵלֶיהָ. שִׁירָה שֶׁהיא כְּמוֹ הָעוֹלָם שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהוא שַׁבַּת הָעֲלִיּוֹנָה. שִׁירָה שֶׁהֵשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן מִתְעוֹרֵר בְּשִׁבְלָהּ, וְלִכְּנֹן הוּא קָדֵשׁ קָדָשִׁים. מֶה הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה הֵכֵל. (תה) מִשּׁוּם שֶׁכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתְּנָת בְּיָמֵינוּ. כִּינּוּן שֶׁנִּתְּנָת בְּיָמֵינוּ, אֲזַי כָּל הַשִּׂמְחָה וְכָל הָאַהֲבָה נִמְצָאִים. וְלִכְּנֹן כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. בְּזִמְנֵי שֶׁהַיָּמִין הֵזוּ חוֹזְרֵת לְאַחֹר, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר הַשֵּׁב אַחֲרַי יָמֵינוּ, אֲזַי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתְּנָת בְּשִׂמְחָה. כִּינּוּן שֶׁנִּתְּנָה בְּשִׂמְחָה, מִתְחִילִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לִפְתּוֹחַ עֲלֵיו קִינָה. וּמֶה אוֹמְרִים? אֵיכָה, אֵי כֹה. אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁמְקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁהִיטָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹכָהּ נִמְנָע וְנִגְרָע מִמֶּנָּה. מִשּׁוּם כִּי שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁהִיטָה מִצַּד הַיָּמִין, כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. אֵיכָה, שֶׁחִסֵּר הַיָּמִין וְנִמְצָא הַשִּׂמְחָה, כָּל דְּבָרָיו קִנְטוֹרִים וְקִינּוֹת.

וְאַם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּל שִׂמְחָה וְכָל חֲדוּת וְכָל שִׁיר הוּא מִצַּד הַשִּׂמְחָה, וְלִכְּנֹן הַלּוּיִם מִצַּד הַשִּׂמְחָה מִנְּגִינִים שִׁירָה. אֲלָא כָּל שִׂמְחָה שְׁנִמְצָאָת מִצַּד הַשִּׂמְחָה, לֹא נִמְצָא אֲלָא בְּזִמְנֵי שֶׁהַיָּמִין נִדְּבַק עִמּוֹ. וּבְזִמְנֵי שֶׁהַיָּמִין מִתְעוֹרֵר וְנִדְּבַק עִמּוֹ, אֲזַי אוֹתָהּ חֲדוּת מִיָּמִין מִיִּטְבָּח אֶת הַפֶּעַס. וְכִשְׁהַפֶּעַס שׁוֹכֵף וְהַשִּׂמְחָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, אֲזַי חֲדוּת שֶׁלָּמָּה בָּאָה מִצַּד הַזֶּה. וְכִשְׁיָמִין לֹא נִמְצָא, הַפֶּעַס שֶׁל הַשִּׂמְחָה רַב, וְלֹא שׁוֹכֵף וְלֹא מִיִּטְבָּח וְלֹא מִשְׂמַח, וְאֲזַי אֵיכָה. אֵי כֹה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מֶה תֵּהָא עֲלֶיהָ? שֶׁהַיָּמִין יוֹשֶׁבֶת בְּשִׂמְחָה, וְהַפֶּעַס רַב וְלֹא

שִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא, דְּאִיהִי כָּלֵלָא דְּכָל אוֹרֵייתָא. שִׁירָתָא דְּעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי מִתְעוֹרֵר לְגַבָּהּ. שִׁירָתָא דְּאִיהִי כְּגוֹנָא דְּעֲלָמָא דְּלֵעִילָא, דְּאִיהוּ שַׁבַּת עֲלָאָה. שִׁירָתָא דְּשִׂמְחָה קָדִישָׁא עֲלָאָה, אֲתַעֲטֵר בְּגִינָהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ קָדֵשׁ קָדָשִׁים. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל מְלוּי בְּרַחֲמֵינוּ וּבְחֻדוּתָא כְּלָא. (ויד) בְּגִין דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֲתִיְהִיב בְּיָמֵינוּ, כִּינּוּן דְּאֲתִיְהִיב בְּיָמֵינוּ, כְּדִין כָּל חִידוֹ וְכָל רַחֲמֵינוּ אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין כִּי בְּרַחֲמֵינוּ וּבְחֻדוּתָא כָּל מְלוּי.

בְּזִמְנָא דְּהָאֵי יָמֵינוּ אֲתַהֲדֵר לְאַחֹרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (איכָה ב) הַשֵּׁב אַחֲרַי יָמֵינוּ, כְּדִין כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֲתִיְהִיב בְּשִׂמְחָה אֲלָא. כִּינּוּן דְּאֲתִיְהִיב בְּשִׂמְחָה אֲלָא, שְׁרִיאוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי לְמִפְתַּח עֲלֵיהָ קִינָה. וּמָאֵי קָאמְרִי. אֵיכָה, אֵי כֹה, אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאֲתַר עֲלָאָה דְּהוּיָת יִתְבָּא בְּגוּיָהּ אֲתַמְנָע וְאֲתַגְרַע מִנָּה בְּגִינֵי כִי שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּהוּהוּ מִסְטָרָא דִּימֵינוּ, כָּל מְלוּי רַחֲמֵינוּ וְחֻדוּתָא. אֵיכָה, דְּחִסֵּר יָמֵינוּ, וְאֲשַׁתְּכַח שְׂמֵאלָא, כָּל מְלוּי אֵינּוֹן קִנְטוֹרִין וְקִינּוּן.

וְאֵי תִימָא, הָא כָּל חִידוֹ, וְכָל חֲדוּתָא, וְכָל שִׁיר, מִסְטָרָא דְּשְׂמֵאלָא אִיהוּ, וְעַל דָּא לְוָאֵי מִסְטָרָא דְּשְׂמֵאלָא מִנְּגִינֵי שִׁירָתָא. אֲלָא, כָּל חִידוֹ דְּאֲשַׁתְּכַח מִסְטָרָא דְּשְׂמֵאלָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח אֲלָא בְּזִמְנָא דִּימֵינוּ אֲתַדְּבַק בְּהַדִּיהָ. וּבְזִמְנָא דִּימֵינוּ אֲתַעֲר וְאֲתַדְּבַק בְּהַדִּיהָ, כְּדִין הֵהוּא חֲדוּת מִיָּמֵינוּ, אִיהוּ דְּקָא אוֹטִיב לְרַתְחָא, וְכַד רַתְחָא אֲשַׁתְּכַח, וְחִידוֹ אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימֵינוּ, כְּדִין חֲדוּת שְׁלִימָתָא אֲתִי מִהָאֵי סְטָרָא. וְכַד יָמֵינוּ לֹא אֲשַׁתְּכַח, רַתְחָא דְּשְׂמֵאלָא נְפִישׁ, וְלֹא שְׁכִיף, וְלֹא אוֹטִיב, וְלֹא חֲדִי. כְּדִין אֵיכָה, אֵי כֹה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מֶה תֵּהָא עֲלֵיהָ, דְּקָא יִתְבָּא בְּשְׂמֵאלָא, וְרַתְחָא

שוכך. ודאי מתעוררים קנטורים וקנינין מתעריין.

אבר שיר השירים, ודאי כוס של ברכה שנתנת בימין ונמסר בתוכו, ולכן נמצאים כל האהבה וכל השמחה, ולכן כל דבריו באהבה וחדוה, ולא נמצא בשאר כל השירים של העולם כף, ולכן מצד האבות התעוררה שירה זו. היום שהתגלתה השירה הזו, באותו יום ירדה שכינה לארץ, שכתוב (מלכים-א ח) ולא יכלו הפהנים לעמד לשרת וגו'. מה הטעם? משום פי מלא כבוד ה' את בית ה'. באותו יום ממש התגלתה התשפחת הזאת, ואמר אותה שלמה ברוח הקדש.

התשפחת השירה הזו היא כולל של כל התורה. הפלל של כל מעשה בראשית. הפלל של סוד האבות. הפלל של גלות מצרים, וכשיצאו ישראל ממצרים, ותשפחת הים. הפלל של יו"ד אמירות וקיום של הר סיני. וכשהלכו ישראל במדבר, עד שנכנסו לארץ ונבנה בית המקדש. הפלל של עטור השם הקדוש העליון באהבה ושמחה. הפלל של גלות ישראל בין העמים והגאולה שלהם. הפלל של תחיית המתים, עד ליום שהוא שבת לה'. מה שהיה, ומה שיהיה, ומה שעתיד להיות אחר היום השביעי, כשתהיה שבת לה', הפל נמצא בשיר השירים. ועל זה שנינו, כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואומר אותו בבית המשתה, התורה חוגרת שק, ועולה לקדוש-ברוך הוא ואומרת לפניו: עשו אותי בניך צחוק בבית המשתה. ודאי שתורה עולה ואומרת כף. ולכן צריך לשמר ולהעלות עטרה על

נדאי קנטורין וקנינין מתעריין.

אבר שיר השירים, ודאי כוס של ברכה דאתיהיב בימינא, ואתמסר בגייה, ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח. ובגין כף כל מלוי ברחימו ובחדוה, ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי. ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא.

יומא דאתגלי שירתא דא, ההוא יומא נחתת שכינתא לארעא, דכתיב, (מלכים א ח) ולא יכלו הפהנים לעמד לשרת וגו'. מאי טעמא. בגין פי מלא כבוד יי' את בית יי'. בההוא יומא ממש, אתגליאת תושבחתא (דף קמ"ד ע"א) דא, ואמרה שלמה ברוח קדשא.

תושבחתא דשירתא דא, איהי כולל דכל אורייתא. כולל דכל עובדא דבראשית, כולל דרזא דאבהן, כולל דגלותא דמצרים. וכד נפקו ישראל ממצרים. ותושבחתא דימא. כולל דעשר אמירן. וקיומא דהר סיני. וכד אזלו ישראל במדברא, עד דעאלו לארעא, ואתבני בי מקדשא. כולל דעטורא דשמא קדישא עלאה, ברחימו ובחדוה. כולל דגלותהון דישראל ביני עממיא, ופורקנא דלהון. כולל דתחיית המתים, עד יומא דאיהי שבת ליי'. מאי דהוה, ומאי דהוי, ומאי דזמין למהוי, לבתר ביומא שביעאה, כד יהא שבת ליי', כולל איהו בשיר השירים.

ועל דא תנינן, כל מאן דאפיק פסוקא דשיר השירים, ואמר ליה בבי משתא. אורייתא איהי חגירת שק, וסלקא לגבי קדשא בריך הוא, ואמרה קמיה, עבדו לי בניך מחוך בבי משתא. ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי,

בגין דא אצטריך לנטרא,

ראש האדם כל דבר ודבר של שיר השירים.

ואם תאמר, למה הוא בין הכתובים? - כף זה ודאי, משום שהוא שיר תשבחתה של כנסת ישראל שמתעטרת למעלה. ולכן כל התשבחות שבעולם לא מעלות רצון לקדוש ברוך הוא כמו התשבחת הזאת.

כך למדנו: שיר - אחד. השירים - שנים. אשר - הרי שלשה. וסוד זה - שנתנה כוס של ברכה ונטלת בין זמין ושמאל. והכל מתעורר למלך שהשלום שלו. ובזה עולה רצון למעלה למעלה בסוד האין סוף. כאן נמצאת מרפכה קדושה, שהרי האבות הם המרפכה, ודוד המלך מתחבר עמם, והם ארבעה, סוד המרפכה הקדושה העליונה (הקמה בינה תפארת ומלכות, או סוד גבורה תפארת ומלכות). ולכן ארבע תבות בפסוק הראשון הזה, סוד המרפכה הקדושה השלמה.

עוד סוד זה, שיר - זה סוד של דוד המלך, שהוא סוד לעלות בשיר. השירים - אלו האבות, סוד הממנים הגדולים, מרפכה שלמה פראוי. אשר לשלמה - סוד מי שרוכב על המרפכה השלמה הזו. ובפסוק הזה נמצאת שלמות של הסוד מן העולם ועד העולם, הסוד של כל האמונה. והכל הוא מרפכה שלמה למי שיודע ולמי שלא נודע, ואין מי שעומד לדעת בו. ולכן נאמר הפסוק הזה בארבע תבות, סוד המרפכה השלמה מפל הצדדים. מפאן והלאה נמסר הסוד לחכמים.

ועוד יש בו סוד פנימי, ששינוי, מי שרואה ענבים בחלום, אם לבנים - הם טובים. אם שחורים - בזמנם טובים, שלא בזמנם

ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש, כל מלה ומלה דשיר השירים.

ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים, הכי הוא ודאי, בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל, קא מתעטרא לעילא. ובגין כן, כל תשבחן דעלמא, לא סלקא רעותא לגבי קדשא בריך הוא, כתושבחתא דא.

הכי אולפנא, שיר, חד. השירים, תרין. אשר, הא תלת. ורזא דא, דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא ושמאלא. וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה. ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאין סוף. רתיכא קדישא הכא אשתכח. דהא אבהן אינון רתיכא, דוד מלכא אתחבר עמהון, אינון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה. ובגין כן, ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה, רזא דרתיכא קדישא שלימתא.

הו רזא דא, שיר: דא רזא דדוד מלכא, דאיהו רזא לסלקא בשיר. השירים: אלין אבהן, רזא דממנן רברבן, רתיכא שלימתא בדקא יאות. אשר לשלמה: רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא.

ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא, מן העולם ועד העולם, רזא דכל מהימנותא. וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן דידיע, ולמאן דלא אתידע, ולית מאן דקאים למנדע ביה. ועל דא אתמר האי קרא בארבע תיבין, רזא דרתיכא שלימתא מפל סטרין. מפאן ולהלאה, רזא לחפימין אתמסר.

ותו אית ביה רזא פנימאה, דתנינן, מאן דחמי ענבין בחלמיה, אי חוירין אינון טבין. אוכמין, בזמנן טבין, דלא בזמנן צריכין רחמי. מאי שנא חוירי, ומאי שנא אוכמי, ומאי שנא בזמנן, ומאי שנא

צְרִיכִים רַחֲמִים. מַה שׁוֹנָה בְּלִבָּנִים, וּמַה שׁוֹנָה שְׁחָרִים, וּמַה שׁוֹנָה בְּזַמְנָם, וּמַה שׁוֹנָה שְׁלֹא בְּזַמְנָם? וְעוֹד שְׁנֵינוּ, אֲכַל אֵת אוֹתָם שְׁחָרִים - מִבְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. לָמָּה?

אֲלֹא שְׁנֵינוּ, הָעֵץ שֶׁחָטָא בּוֹ אָדָם הִרְאִישׁוֹן, עֲנָבִים הֵיךְ, שֶׁכְּתוּב (דברים לב) עֲנַבְמוֹ עֲנָבֵי רוּשׁ, וְאֵלֶּה הֵם עֲנָבִים שְׁחָרִים, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ עֲנָבִים שְׁחָרִים וְיֵשׁ עֲנָבִים לְבָנִים. הַלְּבָנִים טוֹבִים, שֶׁהָרִי הֵם מְצַד הַחַיִּים. שְׁחָרִים צְרִיכִים רַחֲמִים, שֶׁהָרִי הֵם מְצַד הַמְּוֹת. בְּזַמְנָם טוֹבִים, מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁבְּזַמְנָן שֶׁהַלְּבָנִים שׁוֹלְטִים, הַכֹּל מִתְּבַשֵּׁם, שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן הַכֹּל צָרִיף תִּקְוֹן, וְהַכֹּל הוּא יָפֵה, וְהַכֹּל תִּקְוֹן אַחֵר, שְׁחָר וְלִבָּן. וּבְזַמְנָן שֶׁהַלְּבָנִים לֹא שׁוֹלְטִים וְנִרְאִים שְׁחָרִים, יֵשׁ לְדַעַת שֶׁהָרִי בְּדִין הַמְּוֹת עוֹלָה, וְצָרִיף רַחֲמִים, שֶׁהָרִי הָעֵץ שָׁבוּ חָטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן וְגַרְם מוֹת לוֹ וְלִכְלֵל הָעוֹלָם הוּא רָאָה.

כָּאֵן יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, וְאִם מוֹרֵי לֹא כָּאֵן - לֹא אָמַר. שְׁנֵינוּ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה, וְהָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה - כֹּל מַה שֶׁיֵּשׁנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּפֹּךְ זֶה לְמַעְלָה. אִם הַנְּחָשׁ גָּרַם מוֹת לְאָדָם לְמַטָּה, אִזְ לָמָּה לְמַעְלָה? אִם תֹּאמַר (עוד) לְאִשָּׁה (לְמַטָּה), שֶׁבְּגִלְל הַנְּחָשׁ נִגְרַע הָאוֹר, שֶׁהָרִי לְפַעֲמִים הַלְּבָנָה גוֹרַעַת אוֹרָה וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא מִתָּה, הַזְּכָר לָמָּה? שְׂאִם נֹאמַר שֶׁהַלְּבָנָה מִתָּה בְּעֵטִיו שֶׁל נְחָשׁ בְּגִרְעַת הָאוֹר, הָרִי שְׁנֵינוּ שֶׁזֶּה לֹא הֵיךְ מִשׁוּם הַנְּחָשׁ, אֲלֹא שֶׁאֲמָרָה הַלְּבָנָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ'. הָרִי לֹא מִשׁוּם הַנְּחָשׁ זֶה הֵיךְ. וְאִם תֹּאמַר שֶׁבְּעֵלָה כִּפֹּךְ הוּא - חֵס וְחִלִּילָה שֶׁגִּרְעוֹת הֵיטָה לְמַעְלָה.

אֲלֹא כֹל זֶה סִתְרֵי תוֹרָה, וְהַנְּחָשׁ תִּקְוֹן בְּכָל גִּרְעוֹת. בֹּא וּרְאֵה, וְכִפֹּךְ לְמַדְנֵנוּ, כֹּל מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ

דָּלָא בְּזַמְנָן. וְתוּ, תְּנִינָן אֲכַלָּן לְאִינוּן אוֹכְמִי, מוֹבְטַח לִיָּה דְּהוּא בֶּן עַלְמָא דְּאֵתִי, אֲמַאי.

אֲלֹא תְּנִינָן, אֵילָנָא דְּחָב בִּיה אָדָם קְדַמָּאָה, עֲנַבִּין הוּוּ, דְּכְתִיב, (דברים לב) עֲנַבְמוֹ עֲנָבֵי רוּשׁ. וְאֵלִין אִינוּן עֲנַבִּין אוֹכְמִין, בְּגִין דְּאִית עֲנַבִּין אוֹכְמִין, וְאִית עֲנַבִּין חוֹרוּרִין. חוֹרוּרִין טְבִין, דְּהָא מְסֻטְר דְּחֵי אִינוּן. אוֹכְמִין צְרִיכִין רַחֲמִי, דְּהָא מְסֻטְרָא דְּמוֹתָא אִינוּן. בְּזַמְנָן טְבִין, מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּבְּזַמְנָא דְּחוֹרוּרִי שְׁלִטָן, כֹּלָא אֲתַבְּסָם, דְּהָא בְּהָהוּא זְמַנָּא כֹּלָא אֲצֻטְרִיף לְתַקוּנָא, וְכֹלָא אִיהוּ שְׁפִיר, וְכֹלָא תַקוּנָא חָדָא, אוֹכְמָא וְחוֹרוּרָא. וּבְזַמְנָא דְּחוֹרוּרִי לֹא שְׁלִטָן, וְאוֹכְמִי אֲתַחְזוּן, לְמִינְדַע דְּהָא בְּדִינָא דְּמוֹתָא סְלִיק, וְאֲצֻטְרִיף רַחֲמִי, דְּהָא אֵילָנָא דְּחָב בִּיה אָדָם קְדַמָּאָה, וְגַרְמִים מוֹתָא לִיָּה וְלִכְלֵל עַלְמָא חָמָא.

הֲבֵא אִית לְאֲסַתְפְּלָא, וְאִי לֹאוּ דְּמַר הֲבֵא, לֹא אִימָא. תְּנִינָן דְּעַלְמָא דָּא, אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּעַלְמָא דְּלַעִילָא, וְעַלְמָא דְּלַעִילָא כֹּל מַה דְּהוּוּ בְּהָא עַלְמָא, הֲכִי אִיהוּ לַעִילָא, אִי נְחָשׁ גָּרַם מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לַעִילָא אֲמַאי. (דף קמ"ד ע"ב) אִי תִימָא, (עוד) לְאֲתַתָּא, (ס"א לְתַתָּא) דְּבְּגִין נְחָשׁ אֲגֻרַע נְהוּרָא, דְּהָא סִיְהֵרָא גֻרַע נְהוּרָא לְזַמְנִין, וּבְהָהוּא זְמַנָּא אִיהִי מִיתַת. דְּכּוּרָא אֲמַאי. דְּאִי נִימָא דְּסִיְהֵרָא בְּעֵטִיו דְּהָאִי נְחָשׁ מִיתַת, בְּגִרְעוֹ דְּנְהוּרָא. הָא תְּנִינָן, דְּלֹא בְּגִין נְחָשׁ הוּוּ. אֲלֹא דְּאֲמָרָה סִיְהֵרָא קָמִי קְדַשָּׁא בְּרִיף הוּא וְכוּ', הָא לֹא הוּוּ בְּגִין נְחָשׁ. וְאִי תִימָא דְּבְּעֵלָה הֲכִי הוּא, חֵס וְשְׁלוֹם דְּגִרְעוֹ הוּי לַעִילָא.

אֲלֹא כֹל דָּא סִתְרֵי אוּרִייתָא, וְנְחָשׁ בְּכֹלָא

ברוך הוא למעלה ולמטה, הכל הוא בסוד של זכר ונקבה, וכמה דרגות הן למעלה משנות אלו מאלו. ומדרגה עד דרגה סוד של אדם, ואותן דרגות שהן מין אחד, עשה אותן הקדוש ברוך הוא דיוקן של גוף אחד, עד שעולים בסוד של אדם.

ושנינו, ביום השני של מעשה בראשית, שבו נברא גיהנם, נעשה גוף אחד בסוד של אדם, והם איברים ממנים שמתקרבים לאש ומתים, וחוזרים כמקדם. וזה משום שהם התקרבו לנחש הזה, והוא אדם הראשון שהתפתה לתוף המשכן בנחש הזה ולכן מת, והנחש גרם לו מות שהוא התקרב אליו.

ובבב"ר מקום אדם הוא זכר ונקבה, אבל אדם שהוא קדוש עליון, הוא שולט על הכל, זה הנותן מזון וחיים לכל. ולכן בכל מנע אור הנחש הקשה. כשטמא את המשכן, נקבתו של אותו אדם מתה כמו שאמר, והזכר מת, ועלו כמקדם. ולכן הכל כמו שלמעלה. אב"ר אותם ענבים שחרים - מבטח לו שהוא בן העולם הבא, משום שהשמיד ושלט על אותו מקום, (והעבר) והתגבר עליו ושחק אותו, כמו שנאמר (דניאל ט) אכלה ושחקה. פי"ן שהעברה אותה קלפה קשה, הרי קרב לעולם הבא ואין מי שימחה בידו. ולכן מי שרואה בחלומו אותם ענבים שחרים אוכל ומהדק, מבטח לו וכ"ו.

כמו כן לא היה שיר בבית דוד עד שהעברו אותם ענבים שחרים ושלט עליהם, ואז נאמר שיר השירים כמו שנתבאר. ואפלו

אתקין גריעו. תא חזי והכי אוליפנא, כל מה דעבד קדשא בריך הוא עילא ותתא, כלא ברזא דדכר ונוקבא איהו, וכמה דרגין אינון לעילא, משניין אלין מאלין. ומדרגא עד דרגא רזא דאדם, ואינון דרגין דאינון זינא חדא, עבד לון קדשא בריך הוא דיוקנא דחד גופא, עד דסלקין ברזא דאדם.

ותנינן, ביומא תניינא דעובדא דבראשית, דאתברי ביה גיהנם, אתעביד חד גופא ברזא דאדם, ואינון שייפין ממנן דמתקרבין לאשא, ומתין ומהדרן כמלקדמין. ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי האי חו"א, ואיהו אדם קדמאה דאתפתא גו משפנא כהאי חו"א, ועל דא מית, וחו"א גרים ליה מותא דאיהו קריב ליה.

ובבב"ר אתר אדם דכר ונוקבא איהו, אבל אדם דאיהו קדישא עלאה, איהו שלטא על כלא, דא יהיב מזונא וחיי"ן לכלא. ועם כל דא בכלא מנע נהורא האי חו"א תקיפא. פד מסאיב משפנא נוקבא דההוא אדם פדקאמר מיתת, ודכורא מית, וסלקין כמלקדמין. ועל דא כלא כגוונא דלעילא.

אב"ר אינון ענבין אוכמין, מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי, בגין דשיצי, ושלטי על ההוא אתר, (נ"א ואעבר) ואתגבר עליה, ואדק ליה, כמה דאת אמר (דניאל ט) אכלא ומדקא. פי"ן דאעבר ההיא קליפה תקיפא, הא אתקרב לגבי עלמא דאתי, ולית מאן דמחי בידיה. ועל דא, מאן דחמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכל ומהדק מובטח ליה וכ"ו.

כגוונא דא, לא הוי שיר בביתא דדוד, עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין, ושלטא

עלייהו, וכדין אתמר שיר

במקום זה נקרא ענבים, כמו שגאמר (הושע ט) פענבים במדבר וגו', ואלה הם ענבים לבנים. שירה זו היא מעלה על כל שאר השירים של הראשונים. כל השירים שהראשונים אמרו, לא עלו אלא תוך השירים שהמלאכים העליונים אמרו. ואף על גב שהרי פשוטה, אבל כתוב שיר המעלות לדוד. שיר המעלות - שיר שהמלאכים העליונים אומרים, שהם מעלות ודרגות. למי אומרים? לדוד. לבקש טרף ומזון ממנו.

עוד שיר המעלות - כמו שגאמר (תהלים מז) על עלמות שיר. (שיר א) על פן עלמות אהבוך. לדוד - בשביל דוד המלך העליון שמשבח תמיד את המלך העליון. בין שבא שלמה המלך, אמר שיר שהוא עליון למעלה, שגדולי עולם עליונים אומרים למלך העליון שהשלום בלו שלו. כל האומרים שירה לא עולים בשירה זו לומר, אלא אותה שירה שאומרים מלאכי השרת. פרט למלך שלמה שעלה בשירה ההיא למה שגדולים עליונים עמודי עולם אומרים. כל בני העולם במרפבות תחתונות, ושלמה המלך במרפבות עליונות.

ואם תאמר, משה, שעלה בדרגת נבואה ובחביבות לקדוש-ברוך הוא על כל בני העולם, אותה שירה שאמר במרפבות תחתונות היתה ולא עלה יותר - בא וראה, השירה שאמר משה עלתה למעלה ולא למטה. אבל לא אמר שירה כשלמה המלך, ולא היה אדם שעלה בשירה כמו שלמה. משה עלה בתשפחתו למעלה, ותשפחתו היתה לתת תשפחות והודאות למלך העליון שהציל את ישראל ועשה להם נסים

השירים, כמה דאתמר. ואפילו באתר דא אקרי ענבים, כמה דאת אמר (הושע ט) פענבים במדבר וגו', ואלין אינון ענבים תוורין.

שירתא דא איהי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי. כל שירין דקדמאי אמרו, לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי. ואף על גב דהא אוקמוה, אבל כתיב שיר המעלות לדוד, שיר המעלות שיר דמלאכי עלאי אמרי. דאינון מעלות ודרגין. אמרי למאן. לדוד. לבקשא טרפא ומזונא מניה.

הו שיר המעלות, כמה דאת אמר (תהלים מז) על עלמות שיר. (שיר השירים א) על פן עלמות אהבוך. לדוד, בגין דוד מלפא עלאה, דאיהו משבח תדיר למלפא עלאה.

ביון דאתא שלמה מלפא, אמר שיר דאיהו עלאה לעילא. דרברבי עלמא עלאין, קאמרי לגבי מלפא עלאה, דשלמא כלא דיליה. בלהו דאמרי שירתא, לא סליקו בהיא שירתא לומר, אלא ההיא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי. בר שלמה מלפא, דסליק בהיא שירתא למה דרברבין עלאין עמודי עלמא קאמרי. כל בני עלמא ברתיכין תתאין, שלמה מלפא ברתיכין עלאין.

ואי תימא, משה דסליק בדרגא דנבואה ובחביבו לגבי קדשא בריך הוא, על כל בני עלמא, ההיא שירתא דקאמר ברתיכין תתאין הוה, ולא סליק יתיר. תא חזי, שירתא דקאמר משה, סליק לעילא ולא לתתא. אבל לא אמר שירתא כשלמא מלפא, ולא הוה בר נש דסליק בשירתא כשלמה.

משה סליק בתושפחתיה לעילא, ותושפחתא דיליה הוה, למיהב תשבחן והודאן למלפא עלאה, דשזיב לון לישראל, ועביד

וגבורות במצרים ועל הים. אבל דוד המלך ושלמה ברוך שירה בגן אחר. דוד השתדל לתקן את העלמות ולקשט אותם לגבירה, שתראה הגבירה ועלמותיה ביפי, ולכן השתדל באותם שרים ותשבחות שאצלם, עד שתקן וקשט את כל העלמות ואת הגבירה.

בין שבא שלמה, מצא גבירה מקשטת ועלמותיה ביפי, השתדל להכניסה לחתן, והכניס החתן לחפה עם הגבירה, והכניס דברי אהבה ביניהם כדי לחברם כאחד ולהיות שניהם בשלמות אחת בחביבות שלמה. ולכן שלמה עלה בתשבחת עליונה על כל בני העולם.

משה זוג את הגבירה בעולם הזה למטה להיות בעולם הזה בזוג שלם בתחתונים. שלמה זוג את הגבירה בזוג שלם למעלה, והכניס את החתן לחפה בראשונה, ואחר כך הכניס את שניהם לעולם הזה, וזמנם בשמחה בבית המקדש שהוא בנה.

ואם תאמר, איך הכניס משה את הגבירה לבדה לעולם הזה, שהרי נראה בפרוד? בא וראה, הקדוש ברוך הוא זוג אותה עם משה בתחלה, והיא היתה פלת משה, כמו שנתבאר. בין שהזדווגה עם משה, ירדה לעולם הזה בזוג של העולם הזה, והתתקנה בעולם הזה מה שלא היתה מקדם לזה, ולעולם לא היתה בפרוד.

אבל לא היתה אדם בעולם מיום שנברא אדם שיכניס אהבה וחביבות ודברי זוג למעלה פרט לשלמה המלך שתקן הזוג

לון נסין וגבוראן במצרים, ועל ימא. אבל דוד מלכא, ושלמה ברוך, אמרו שירתא (ד קמ"ה) בגוונא אחרא. דוד אשתדל לאתקנא עולמתן, ולקשטא לון במטרוניתא, לאתחזא מטרוניתא ועולמתהא בשפירו, ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבחן דגבייהו, עד דאתקין וקשיט פלהו עולמתן ומטרוניתא.

בין דאתא שלמה, אשפח למטרוניתא מתקשטא, ועולמתהא בשפירו, אשתדל למיעל לה לגבי חתן, ואעיל החתן לחופה במטרוניתא, ואעיל מלין דרחימו ביניהו, בגין לחברא לון פחדא, ולמהוי תרווייהו בשלימו חדא בחביבו שלים. ועל דא שלמה סליק בתושבחתא עלאה, על כל בני עלמא.

משה, זוג למטרוניתא בהאי עלמא לתתא, למהוי בהאי עלמא בזוגא שלים בתתאי. שלמה, זוג לה למטרוניתא בזוגא שלימא לעילא, ואעיל החתן לחופה בקדמיתא, ולבתר עאל לתרווייהו בהאי עלמא, וזמין לון בחדוה בבי מקדשא דאיהו בנה.

ואי תימא, היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא, דהא אתחזי פרודא. תא חזי, קדשא בריך הוא זוג לה במשה בקדמיתא, ואיהו הוות פלת משה, פמה דאתמר. בין דאזדווגת ביה במשה, נחתת בהאי עלמא. בזוגא דהאי עלמא, ואתתקנת בהאי עלמא, מה דלא הוות מקדמת דנא, ולעולם לא הוות בפרודא.

אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתברי אדם, דיעיל רחימו וחביבו,

שְׁלֹמֶעֱלָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כִּף הַזְּמִין אוֹתָם כְּאֶחָד בְּבֵית שְׁתַּקֵּן לָהֶם. אֲשֶׁרֵיהֶם דָּוִד וּשְׁלֹמֶה בְּנוֹ שְׁתַּקְּנוּ אֶת הַזְּוִיג שְׁלֹמֶעֱלָה. מִיּוֹם שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלִבְנָה לְכִי וְהַקְּטִינִי אֶת עֲצֻמָּךְ, לֹא הַזְּדוּגָה בְּזוּיג שְׁלֹם עִם הַשְּׁמֵשׁ, פָּרַט לְכַשְׁבָּא הַמְּלִךְ שְׁלֹמֶה.

שִׁיר הַשִּׁירִים - הָרִי פֶּאן חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת לְדַבֵּק בְּעוֹלָם הַבָּא. שִׁיר - אַחַת. הַשִּׁירִים - שְׁתֵּים. הָרִי שְׁלֵשׁ. אֲשֶׁר - הָרִי אַרְבַּע. לְשֹׁלֵמָה - הָרִי חֲמֵשׁ. בְּחֻמֵּישֵׁי הוּא. שְׁהָרִי יוֹם הַחֲמֵשִׁים הוּא סוּד הַיּוֹבֵל.

בֹּא וּרְאֵה, אֶת הַזְּוִיג הַעֲלִיזוֹן לֹא יְכַל שְׁלֹמֶה לְתַקֵּן, אֲלֵא מִשׁוּם שְׁנַמְצָא זְוִיג לְמִטָּה מִקֶּדֶם לְכֹן, וּמִיָּהוּ? הַזְּוִיג שֶׁל מִשָּׁה. שָׂאֵם לֹא הָיָה אֲזוּ הַזְּוִיג הַזֶּה, לֹא הִתְפַּקֵּן הַזְּוִיג שֶׁל מַעֲלָה. וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד עֲלִיזוֹן לְחַכְמֵי הַלֵּב.

בְּתוֹב (מלכים א-ה) וַיִּדְבֹּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים מָשֶׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמֵשֶׁה וְאַלְף. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים. אֲבָל וַיִּדְבֹּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים מָשֶׁל, וְדָאִי שְׁעַל כָּל דְּבַר וְדְבַר שֶׁהוּא הָיָה אוֹמֵר, הָיוּ בּוֹ שְׁלֵשֶׁת אֲלָפֵי מָשֶׁלִּים, כְּמוֹ סֵפֶר שֶׁל קִהְלֵת שֶׁהוּא בְּסוּד עֲלִיזוֹן וְהוּא בְּדֶרֶךְ מָשֶׁל, שָׂאִין בּוֹ פְּסוּק שְׂאִינוּ בְּחֻמְקָה עֲלִיזוּנָה וּבְדֶרֶךְ מָשֶׁל אֲפִלּוּ הַפְּסוּק הַקָּטָן שָׁבוּ.

שְׁבַשְׁתִּיהָ מְגִיעַ רַב הַמְּנוּנָא סְבָא הָרֵאשׁוֹן לְפִסּוּק הַזֶּה, (קהלת יא) שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתָהּ וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ בִּימֵי בְּחֹרוּתֶיךָ - הָיָה בּוֹכָה. וְאָמַר, וְדָאִי פְּסוּק זֶה נָאֵה הוּא, וְהוּא בְּדֶרֶךְ מָשֶׁל, וּמִי יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת דְּרָשׁ בְּמָשֶׁל זֶה?! וְאִם הוּא דְרָשׁ, אִין בּוֹ דְרָשׁ אֲלֵא כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ בְּעֵינַיִם. וְאִם זוֹ חֻמְקָה, מִי יִכּוֹל לְדַעַת אוֹתָהּ?!

וּמִלִּין דְּזוּוּגָא לְעֵילָא, בַּר שְׁלֹמֶה מְלָפָא, דְּאִיהוּ אַתְקִין זְוִיגָא דְלְעֵילָא בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבַתֵּר זְמִין לוֹן בְּחֻדָּא בְּבֵיתָא דְאַתְקִין לוֹן. זְכָאִין אִינוּן דָּוִד וּשְׁלֹמֶה בְּרִיה, דְּאִינוּן אַתְקִינוּ זְוִיגָא דְלְעֵילָא. מִיּוֹמָא דְאָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיְהָרָא, זִילִי וְאַזְעִירִי גְרַמִּיךָ, לֹא אֲזִדְוּוּגַת בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּשִׁמְשָׁא, בַּר פֶּד אַתָּא שְׁלֹמֶה מְלָפָא.

שִׁיר הַשִּׁירִים, הָא הֵכָא חֲמֵשׁ דְּרָגִין, לְאַתְדַּבְּקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. שִׁיר, חֵד. הַשִּׁירִים, תְּרִין, הָא תֵּלַת. אֲשֶׁר, הָא אַרְבַּעַה. לְשֹׁלֵמָה, הָא חֲמֵשֶׁה. בְּחֻמְשָׁה אִיהוּ. דְּהָא יוֹמָא דְחֲמֵשִׁין, רְזָא דְיּוֹבֵלָא אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, זְוִיגָא דְלְעֵילָא לֹא יְכִיל שְׁלֹמֶה לְאַתְקִנָּא, אֲלֵא בְּגִין דְאַשְׁתַּכַּח זְוִיגָא לְתַתָּא, מִקְדָּמַת דְנָא. וּמֵאֵן אִיהוּ. זְוִיגָא דְמִשָּׁה. דְּאִי לֹא הָיָה זְוִיגָא דְנָא, לֹא אַתְתַּקֵּן זְוִיגָא דְלְעֵילָא. וְכֹלָא בְּרְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, לְחַכְמֵי לְבָא.

בְּתִיב (מלכים א ה) וַיִּדְבֹּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים מָשֶׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמֵשֶׁה וְאַלְף, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל וַיִּדְבֹּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים מָשֶׁל, וְדָאִי עַל כָּל מְלָה וּמְלָה דְאִיהוּ הָוָה אָמַר, הוּוּ בֵּיה תֵּלַת אֲלָף מָשֶׁלִּי, כְּגוֹן סְפָרָא דְקִהְלֵת, דְּאִיהוּ בְּרְזָא עֲלָאָה, וְאִיהוּ בְּאַרְחַ מָשֶׁל, דְּלִית בֵּיה קָרָא דְלֹאוּ אִיהוּ בְּחֻמְתָּא עֲלָאָה, וּבְאַרְחַ מָשֶׁל, אֲפִילוּ קָרָא זְעִירָא דְבֵיה.

דְּכַד הָוָה מְטִי רַב הַמְּנוּנָא סְבָא קְדָמָאָה לְהָאִי קָרָא, (קהלת יא) שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתָהּ וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ בִּימֵי בְּחֹרוּתֶיךָ הָוָה בְּכִי. וְאָמַר וְדָאִי הָאִי קָרָא יְאוֹת הוּא, וְאִיהוּ בְּאַרְחַ מָשֶׁל, וּמֵאֵן יְכִיל לְמַעַבְדַּ דְרָשָׁא בְּמָשֶׁל דָּא. וְאִי אִיהוּ דְרָשָׁא לִית בֵּיה דְרָשָׁא, אֲלֵא כְּמָה דְחֲמִינָן בְּעֵינַיִן. וְאִי חֻמְתָּא אִיהוּ, מֵאֵן יְכִיל לְמַנְדַּע לָהּ.

מִיָּד הָיָה שָׁב וְאוֹמֵר, כְּתוּב (בראשית
 לז) אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן
 שִׁבְעָה עָשָׂר שָׁנָה וְגוֹ'. פְּסוּק זֶה
 שֶׁל קֹהֵלֶת הוּא מְשַׁל לְחֻכְמָהּ שֶׁל
 פְּסוּק זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְזֶה מְשַׁל
 לְזֶה. שְׂמַח בְּחוֹר בִּילְדוּתָךְ - וְהוּא
 נֵעַר. וַיִּטִּיבָךְ לְבָךְ - הִיָּה רָעָה אֶת
 אָחִיו בְּצֹאן. בִּימֵי בְּחוֹרוֹתֶיךָ - אֶת
 בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נָשִׁי
 אָבִיו. וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה - וַיָּבֵא
 יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה. יְבִיאָךְ
 אֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט - אֵלֶּה תִּלְדוּת
 יַעֲקֹב יוֹסֵף. יוֹסֵף נִכְלָל בְּיַעֲקֹב,
 וְהַסּוּדוֹת שֶׁל סִתְרֵי הַתּוֹרָה מִי
 יָכוֹל לְדַעַת אוֹתָם? !

וְהַמְשַׁל הִזָּה הַתְּפִשֵּׁט לְשִׁלְשֵׁת
 אֲלֵפֵי מִשְׁלִים, וְכֻלָּם בְּמִשְׁל הִזָּה,
 בְּשִׁעָה שִׁיּוֹסֵף נִכְלָל בְּיַעֲקֹב,
 שִׁלְשֵׁת אֲלֵפִים הֵם, בְּאַבְרָהָם
 יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, שְׁפָלָם בְּמִשְׁל הִזָּה
 בְּסוּד הַחֻכְמָה. וְכַאֲן פְּמָה סוֹחְרִים
 הֵם בְּמִשְׁאוֹת שֶׁל הַנְּסִתָּר, וּבְהֵם
 דִּירֵי הַמְּגַנִּים שְׁאִין לָהֶם חֻשְׁבוֹן
 לְסִתְרֵי הַחֻכְמָה.

וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאַלְף. כִּף
 בְּאַרְנָו, וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מִשְׁל, וְהַכֵּל
 אֶחָד, בֵּין מִי שְׁאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל
 שְׁלֵמָה, בֵּין מִי שְׁאוֹמֵר וַיְהִי שִׁירוֹ
 שֶׁל מִשְׁל. הַכֵּל אֶחָד הוּא, וְאֶת
 הַכֵּל הוּא אָמַר. וַיְהִי שִׁירוֹ - זֶה
 שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמִשָּׁה וְאַלְף
 הוּא שִׁיר הַשִּׁירִים? וְדַאי כִּף זֶה,
 חֲמִשָּׁה הֵם שְׁעָרִים נִפְתָּחִים
 שְׁנִפְתָּחִים בְּמִלָּךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ,
 וְהֵם חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים שֶׁל עֶץ
 הַחַיִּים. חֲמִשִּׁים שְׁנוֹת הַיּוֹבֵל.

וְאַלְפָּה - זֶהוּ עֶץ הַחַיִּים, חֶתָן
 שִׁיּוּצָא מִצְדוֹ, וְהוּא יוֹרֵד כָּל אוֹתָם
 הַחֲמִשָּׁה לְהַבִּיאֵם לְכָלֵּה. יוֹמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא אֵלֶּף שָׁנִים,
 וְזֶהוּ הַנְּהָר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מַעְדָן.
 יוֹסֵף הַצְּדִיק. שְׁנִקְרָא צְדִיק עַל
 שֵׁם הַלְּבָנָה, כְּמוֹ שֶׁהִתְנַה בָּהּ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשׁוּם כִּף

מִיָּד הָיָה תָּב וְאוֹמֵר, כְּתִיב, (בראשית לו)
 תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעָה עָשָׂר שָׁנָה
 וְגוֹ', הַאי קָרָא דְקֹהֵלֶת, אִיהוּ מְשַׁל לְחֻכְמָתָא
 דְקָרָא דָא דְאוֹרֵייתָא, וְדָא מְשַׁל לְדָא. שְׂמַח
 בְּחוֹר בִּילְדוּתָךְ, וְהוּא נֵעַר. וַיִּטִּיבָךְ לְבָךְ, הִיָּה
 רָעָה אֶת אָחִיו בְּצֹאן. בִּימֵי בְּחוֹרוֹתֶיךָ, אֶת בְּנֵי
 בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נָשִׁי אָבִיו. וְדַע כִּי עַל כָּל
 אֵלֶּה, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה. יְבִיאָךְ
 אֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט, אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף.
 יוֹסֵף אֶתְפָּלִיל בְּיַעֲקֹב, וְרוֹזִין דְּסִתְרֵי תּוֹרָה, מָאן
 יָכִיל לְמַנְדַּע לוֹן.

וְהַאי מְשַׁל אֶתְפִּשֵּׁט לְתֵלֶת אֲלֵף מִשְׁלִים,
 וְכֻלְהוּ (דף קמ"ה ע"ב) בְּהַאי מְשַׁל, בְּשִׁעָתָא
 דְיוֹסֵף אֶתְפָּלִיל בְּיַעֲקֹב, תֵּלֶת אֲלֵף אֵינּוֹן,
 בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּכֻלְהוּ בְּהַאי מְשַׁל
 בְּרִזָּא דְחֻכְמָתָא. וְכַאֲן, כְּמָה טַיִיעִין אֵינּוֹן
 בְּטוֹעָנִין דְּטַמִּירוֹ, בְּהוּ דִּירֵי תְרִיסִין, דְּלִית
 לָהוֹן חֻשְׁבָּנָא לְטַמִּירִין דְּחֻכְמָתָא.

וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאַלְף, הִכִּי אוֹקִימָנָא, וַיְהִי
 שִׁירוֹ שֶׁל מִשְׁל, וְכֻלָּא חַד, בֵּין מָאן דְּאָמַר
 וַיְהִי שִׁירוֹ דְשְׁלֵמָה, בֵּין מָאן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ
 שֶׁל מִשְׁל, כֻּלָּא אִיהוּ חַד, וְכֻלָּא אִיהוּ קָאמַר,
 וַיְהִי שִׁירוֹ, דָּא שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמִשָּׁה וְאַלְף
 אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. וְדַאי הִכִּי הוּא, חֲמִשָּׁה
 אֵינּוֹן תְּרַעִין וּפְתָחִין דְּמִתְפָּתְחֵי בְּמִלְכָּא
 דְשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְאֵינּוֹן חֲמֵשׁ מֵאָה שָׁנִין
 דְּאֵילָנָא דְחַיִּי. חֲמִשִּׁין שָׁנִין דְּיוֹבֵלָא.

וְאַלְפָּה, דָּא אִיהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, חֶתָן דְּנִפְיָק
 מִסְטֵרִיָּה, וְאִיהוּ יָרִית כָּל אֵינּוֹן
 חֲמִשָּׁה, לְמִיתֵי לְגַבֵּי כָלֵּה. יוֹמִיָּה דְקוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֵלֶּף שָׁנִין אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ נְהָר
 דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מַעְדָן. יוֹסֵף זַכָּאָה. דְּאִקְרִי צְדִיק,
 עַל שְׁמָא דְסִיְהָרָא. כְּמָה דְּאֶתְנִי בָּהּ קוֹדֶשָׁא

שיר השירים קדש קדשים.
 ואין לה פסוק בשיר השירים שאין
 בו סוד של חמשה ואלף ודאי.
 שיר השירים ודאי שפך הוא.
 חמש דרגות היו בפסוק הזה, כמו
 שנאמר. ואם תאמר, האלף למה
 לא נזכר כאן? ודאי שאותו אלף
 היה טמיר, והוא טמיר עד
 שהתחברה אשה בכעלה. ולכן
 השתדל שלמה להביא אותו אלף
 לפלה, בסתר של החכמה
 העליונה.

בין שעשה קדש הקדשים למטה
 גנוז וטמיר, והכניס לשם את סוד
 קדש הקדשים לעשות גניזת
 השמוש השלם למעלה ולמטה
 כראוי. קדש הקדשים הוא
 למעלה, סוד החכמה העליונה
 והיובל. כמו זה יורשים החתן
 והפלה ירשת האב והאם.

וחזרו נחלת הירשה בגון אחר.
 ירשת האב ירשה הבת בעליתו
 של השם הקדוש הזה, ונקרא אף
 כף קדש, חכמה. ירשת האם ירש
 הבן, ונקרא קדשים, משום שנטל
 את כל אותם הקדשים העליונים
 וכנסם אליו, ואחר כף נותן אותם
 ומכניסם לפלה.

ועל זה אמר שיר השירים. שיר -
 לקדש. השירים - לקדשים,
 להיות הכל קדש קדשים בסוד
 אחד כמו שראוי. אשר לשלמה -
 הרי נתבאר, למלך שהשלוש שלו.
 ואם תאמר ששבח זה הוא שלו
 - אל תאמר כף, אלא השבח עולה
 למקום עליון. אבל כאן הוא סוד.
 בשמותתקנים זכר ונקבה כאחד
 פחת המלך העליון, אז אותו מלך
 מתעלה למעלה ומתמלא מכל
 הקדשות ומכל הברכות
 ששופעות למטה, ומתמלא
 ומריק למטה, וזוהי תשוקת

קדושין, ומכל ברפאן, דנגדן לתתא, ודא איהו

ברוך הוא. ובגין כף שיר השירים, קדש
 קדשים.

ולית לה קרא בשיר השירים, דלא אית ביה
 רזא דחמשה ואלף ודאי. שיר השירים
 ודאי הכי הוא. חמש דרגין אינון בהאי קרא,
 כמה דאתמר. ואי תימא, האלף אמאי לא
 אדפר הכא. ודאי ההוא אלף טמירא הוה,
 וטמירא איהו עד דאתחברת אתתא בכעלה.
 ועל דא אשתדל שלמה, למיתי ההוא אלף
 לגבי כלה, בטמירו דגושפנקה דחכמתא
 עלאה.

בין דעבד קדש הקדשים לתתא, גניז וטמיר,
 ועאל רזא דקדש הקדשים לתמן, למעבד
 גניזו דשמושא שלים, עילא ותתא כדקא
 יאות. קדש הקדשים איהו לעילא, רזא
 דחכמתא עלאה, ויובלא. כגוונא דא ירתין
 חתן וכלה, ירותא דאבא ואמא.

ואתהדרו אחסנת ירותא כגוונא אחרא. ירותא
 דאבא, ירתא ברתא, בסליקו דשמא
 קדישא דא, ואתקרי אוף הכי קדש, חכמה.
 ירותא דאמא, ירית ברא, ואקרי קדשים, בגין
 דנטיל כל אינון קדשים עלאין, וכניש לון
 לגביה. ובתר יהיב לון, ואעיל לון לגבי כלה.
 ועל דא אמר שיר השירים. שיר, לגבי קדש.
 השירים, לגבי קדשים, למהוי כלא קדש
 קדשים, ברזא חדא כמה דאתחזי. אשר
 לשלמה הא אתמר למלכא דשלמא דיליה.

ואי תימא שבחא דא דיליה הוא. לא תימא
 הכי, אלא שבחא באתר עלאה איהו
 סלקא. אבל הכא הוא רזא. פד מתתקנן דכר
 ונוקבא כחדא, תחות מלכא עלאה, כדין
 ההוא מלכא אסתליק לעילא, ואתמלא מכל
 קדושין, ומכל ברפאן, דנגדן לתתא, ואתמלי

המלך העליון, כשמתמלא קדשות וברכות ומריק למטה. ולכן התפלות והבקשות - שיתפסן ויתמלא אותו המבוע העליון. שפיון שהוא מתפסן כראוי ממראהו וממראה של אותו התפסן, מתפסן העולם התחתון ועלמותיה, ולא צריך להתפסן העולם התחתון אלא מהמראה של העולם העליון, ללכנה אין מראה מעצמה כלל, פרט לכאשר מתפסנת בשמש ומאירה, וממראה השמש ותקונו נתקנת הלכנה ומאירה. מה שצריכים התפלות והבקשות - שיואר ויתפסן אותו מקום שיוצא ממנו אור. שפיון שאותו מקום מתפסן מן המראה שלו, מתפסן כל מה שלמטה. ולכן התשבחת שאמר שלמה, לא השתדל אלא בשביל המלך שהשלוש שלו שיתפסן. פיון שהתפסן ממראהו, הכל התפסן ואם הוא לא התפסן, אין תקונו ללכנה לעולמים, ומשום כך אשר לשלמה. שיתפסן ויתמלא כראוי בראשונה, כמו שנתבאר. (שמות כה) ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', סוד הסודות לידועי החכמה. כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו, השיב רוח מנקה עליונה ששופעת מלמעלה למטה, ושם תקונו להתישב בעולם הזה. למה? בשביל שאם לא יהיה עקר ושרש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא יריק לעולם הזה, מיד נאכד ולא יכול לעמד אפלו רגע אחד. אבל משום שתקונו הוא מן העולם הזה, מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה, ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים. והפל נזונו ממנו כאחד.

תיאובתיה דמלכא עלאה, כד אתמלי קדושן וברפאן, ואריק לתתא.

וער דא איהו צלותין ובעותין, דיתתפן ואתמליא ההוא מבועא עלאה. דכיון דאיהו מתתפן כדקא יאות, מחיזו דיליה, ומחיזו דההוא תקונא, מתתקנא עלמא תתאה, ועולמתהא. ולא אצטריך עלמא תתאה לאתתקנא, אלא מחיזו דעלמא עלאה. סיהרא, לית לה חיזו מגרמהא כלל, בר פד אתתפן בשמשא ואנהיר, ומחיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת.

מה דאצטריך צלותין ובעותין, דיתנהיר ויתתפן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא, דכיון דההוא אתר מתתקנא, מחיזו דיליה, אתתפן כל מאן דלתתא. ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה, לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה, דיתתפן. פיון דאיהו אתתפן, מחיזו דיליה, כלא יתתפן. ואי איהו לא אתתפן, לית לה תקונא לסיהרא לעלמין, ובגין כך אשר לשלמה. דיתתפן ויתמלי כדקא יאות כדדמיתא, כמה דאתמר. (דף קמ"ד ע"א)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזין לידועי חכמתא, כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה, אנשיב רוחא מנקודה עלאה, דנגיד מלעילא לתתא, ושוי תקוניה, לאתישבא פהאי עלמא אמאי. בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא פהאי עלמא, לא יהא מאנא לארקא בהאי עלמא כלל. ואי לא יריק להאי עלמא, מיד אתאביד, ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא. אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא, ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי. וכלא אתזנו מניה כחדא.

שְׁלֹמֹת הַתְּקוּן שֶׁל הַרוּחַ הַזֶּה - רוּחוֹת הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. רוּחַ זוֹ נִשְׁלַמָּה בְּזִמְנֵי שְׁחִנוֹךְ וַיֵּרֶד וּמִהֲלֵאֵל הָיָה בְּעוֹלָם, וּכְשֶׁתִּרְפוּ הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם זֶה הַשְּׁלֹמֹת הַהִיא מִמֶּנּוּ. אַחַר שֶׁאֲבָדוּ - בָּא נֹחַ וְהַשְּׁלִים אוֹתוֹ. בָּא דוֹר הַפְּלִגָּה וְהִזִּיז אוֹתָהּ שְׁלֹמֹת מִמֶּנּוּ - בָּא אַבְרָהָם וְהַשְּׁלִים אוֹתוֹ. בָּאוּ אַנְשֵׁי סְדוֹם וְהִזִּיזוּ אוֹתוֹ - בָּא יִצְחָק וְהַשְּׁלִים אוֹתוֹ. בָּאוּ פְּלִשְׁתִּים וְרִשְׁעֵי הַדּוֹר וְהִזִּיזוּ אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ - בָּא יַעֲקֹב וּבְנָיו, הַמְטָה הַשְּׁלֹמָה, וְהַשְּׁלִימוּ אוֹתוֹ.

יֵצְאוּ מִהָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה וַיֵּרְדוּ לְמִצְרַיִם, וּבְשִׁבְלֵם הִתְעַכְּבָה שָׁם. וּמִשׁוּם שֶׁחִזְרוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל לְמַעֲשֵׂי הַמִּצְרַיִם, נִכְנָעָה וַיִּזָּה אוֹתָהּ שְׁלֹמֹת מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם וּבָאוּ לְעִשׂוֹת מִשְׁכַּן. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְצוּנִי לְדוֹר בִּינִיכֶם, אֲבָל לֹא יִכּוֹל עַד שֶׁתִּתְקַנּוּ אוֹתָהּ רוּחַ שְׁלֵי שֶׁתִּשְׁרָה בִּינִיכֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. אָמַר מֹשֶׁה לַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִי כּוֹל לְקַחַת אוֹתָהּ וּלְעִשׂוֹת אוֹתָהּ? אָמַר לוֹ: מֹשֶׁה, לֹא כִמוֹ שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב, אֲלֵא - מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו', מֵאוֹתוֹ רְצוֹן וְרוּחַ שְׁלֵהֶם תִּקְחוּ אוֹתָהּ וְתִשְׁלִימוּ אוֹתָהּ.

בְּשָׂבָא שְׁלֹמָה, תִּקַּן אוֹתָהּ רוּחַ בְּשְׁלֹמֹת שְׁלֹמְעָלָה, שֶׁהָרִי מִיּוֹם שֶׁנִּשְׁלַמָּה לְמִטָּה בִּימֵי מֹשֶׁה לֹא הוֹסְרָה אוֹתָהּ שְׁלֹמֹת מִמֶּנּוּ. (עַד שְׂבָא שְׁלֹמָה) בִּיּוֹן שְׂבָא שְׁלֹמָה, הַשְּׁתַדֵּל לְהַשְּׁלִימוּ לְמַעֲלָה, וְהִתְחִיל לְתַקַּן אֵת מִרְאֵה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְהִתְתַקֵּן מֵאוֹתוֹ מִרְאֵה שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְזֶהוּ אֲשֶׁר לְשֹׁלְמָה.

שְׁלִימוּ דְתִקְוֵנָא דְהָאֵי רוּחָא, רוּחֵיהוּן דְצְדִיקָיָא בְּהָאֵי עֲלָמָא. רוּחָא דָא אֲשֶׁתְּלִים, בְּזִמְנָא דְחִנוּךְ וַיֵּרֶד וּמִהֲלֵאֵל הָוּוּ בְּעֲלָמָא וְכַד אֲסַגִּיאוּ חִיבֵי עֲלָמָא, אַעְדוּ הָהוּא שְׁלִימוּ מַנְיָה. לְבַתֵּר דְאֵתְאַבִּידוּ, אֵתְא נֹחַ וְאֲשֶׁלִים לִיָּה. אֵתְא דֹר הַפְּלִגָּה, אַעְדוּ הָהוּא שְׁלִימוּ מַנְיָה. אֵתְא אַבְרָהָם וְאֲשֶׁלִים לִיָּה. אֵתְוּ אַנְשֵׁי סְדוֹם וְאַעְדוּ לִיָּה. אֵתְא יִצְחָק וְאֲשֶׁלִים לִיָּה. אֵתְוּ פְּלִשְׁתִּים וְחִיבֵי דְרָא וְאַעְדוּ לִיָּה מַנְיָה. אֵתְא יַעֲקֹב וּבְנָיו, עֲרִסָא שְׁלִימָא, וְאַשְׁלִימוּ לִיָּה.

נִפְקוּ מֵאַרְעָא קְדִישָׁא וּנְחַתּוּ לְמִצְרַיִם, וּבְגִינֵיהוּ אֵתְעַכְּבַת תַּמָּן. וּבְגִין דְאֵהֲדָרִי תַמָּן יִשְׂרָאֵל לְעוֹבְדֵין דְמִצְרַאֲי, אֵתְכַפִּיא וְאַתְעַדִּי הָהוּא שְׁלִימוּ, עַד דְנִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְאַתּוּ לְמַעַבְד מִשְׁכְּנָא. אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, רְעוּתִי לְדִיִּרָא בִינִיכּוּ, אֲבָל לֹא יִכְלִינָא עַד דְתִתְקַנּוּן הָהוּא רוּחָא דִילִי, דִּישְׁרִי בְּגוּוֹיִיכּוּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכְתִיב, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. אָמַר מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מָאן יִכּוֹל לְמִיסַב לָהּ וּלְמַעַבְד לָהּ. אָמַר לִיָּה, מֹשֶׁה, לֹא כְמָה דְאַתָּ חוֹשֵׁיב, אֲלֵא מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו', מֵהָהוּא רְעוּתָא וְרוּחָא דְלֵהוּן, תִּסְבוּן לָהּ, וְתִשְׁלִמוּן לָהּ.

כַּד אֵתְא שְׁלֹמָה, אֵתְקִין לְהָהוּא רוּחָא בְּשְׁלִימוּ דְלַעֲיֵלָא, דְהָא מִן יוֹמָא דְאֲשֶׁתְּלִים לְתַתָּא בְּיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה, לֹא אַעְדִּיאוּ הָהוּא שְׁלִימוּ מַנְיָה. (עַד דְאֵתְא שְׁלֹמָה) בִּיּוֹן דְאֵתְא שְׁלֹמָה, אֲשֶׁתַּדִּיל לְאַשְׁלַמָּא לִיָּה לַעֲיֵלָא, וְשִׁאֲרֵי לְאַתְקֵנָא חִיזוּ דְעֲלָמָא עֲלָאָה, לְאַתְתַּקֵּנָא מֵהָהוּא חִיזוּ עֲלָמָא תַתָּאָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לְשֹׁלְמָה.

השלמה מההשמטות (סימן ג) מספר הבהיר

השלמה מההשמטות

(סימן א) מספר הבהיר

יִשָּׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדָרַשׁ, מֵהוּ שְׁפָתוֹב (שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה? כִּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹתָהּ תְרוּמָה תָּרִימוּ אוֹתָהּ בַּתְּפִלוֹתֵיכֶם, וְמִי הוּא אוֹתוֹ שְׁנֵדְבוּ לְבוֹ לְהַמְשִׁיךְ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה - כְּפָדוּהוּ, כִּי בּוֹ אֲנִי שֹׁמֵחַ שְׂיֹדֵיעַ שְׂמִי, וּמִמְנוּ רְאוּי לְקַחַת אֶת תְּרוּמָתִי. שְׁנַאֲמַר (שמות כ"ה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, מֵאוֹתוֹ הַמִּתְנַדֵּב. שְׁאָמַר רַבִּי רַחִימָאֵי, צְדִיקִים וְחַסִּידִים שְׂבִי שְׂרָאֵל שְׁמַרְיָמִין אוֹתִי עַל כָּל הָעוֹלָם בְּזִכְיוֹתֵיהֶן וּמֵהֶם מִתְּפָרְנִס הַל"ב, וְהַלֵּב מִפְּרָנֶסֶן.

וְכָרְ הַצּוּרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַמִּמְנוֹת עַל הָאֲמוֹת, וְיִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים נְטִלוּ מִגּוֹף הָאֵילָן וּמִלְּבוֹ. מֵה לֵב הָדָר, פְּרִי הַגּוֹף - אֶף יִשְׂרָאֵל נְטִלוּ עֵץ הָדָר. מֵה אֵילָן תָּמַר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבֵי וְלוֹלְבוֹ בְּאֲמַצֵּעַ - אֶף יִשְׂרָאֵל נְטִלוּ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה, שֶׁהוּא לְבוֹ. וּכְנֶגֶד הַגּוֹף הוּא חוּט הַשְּׂדֵרָה בְּאֲדָם, שֶׁהוּא עֶקֶר הַגּוֹף, לְמַה לְוֹלֵב זֶה פְּתִיב לֹ לֵב - אֶף הַלֵּב מְסוּר ל"ו. וּמֵה ל"ב זֶה שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ - אֶף כָּל נְתִיב מֵהֶם צוּרָה שׁוּמְרָת, שְׁנַאֲמַר (בראשית ג) לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים.

וּמֵהוּ (שם) וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן? וַיִּשְׁכֵּן בְּאוֹתָן נְתִיבוֹת שְׁקָדְמוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא גֵן וְשְׁקָדִים לְפָרוּבִים, שְׁפָתוֹב (שם) וְאֵת הַפְּרִבִּים. וְשְׁקָדִים לְלֵהֵט, שְׁפָתוֹב (שם) אֶת לֵהֵט הַחֶרֶב. וְהָרִי פְּתוֹב שְׁמַיִם וְאֵשׁ קָדְמוֹ, שְׁפָתוֹב (שם א) יְהִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְכַתִּיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִּיעַ שְׁמַיִם. וּמִנְזֵן וּמִנְזֵן לְנוֹ שְׁשֵׁמִים הָיוּ אֵשׁ? שְׁפָתוֹב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא.

יִשָּׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדָרַשׁ מֵאִי דְכָתִיב (שמות כ"ה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. כִּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹתָהּ תְרוּמָה תָּרִימוּ אוֹתָהּ בַּתְּפִלוֹתֵיכֶם, וְמִי הוּא אוֹתוֹ שְׁנֵדְבוּ לְבוֹ לְהַמְשִׁיךְ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה כְּפָדוּהוּ, כִּי בּוֹ אֲנִי שֹׁמֵחַ שְׂיֹדֵיעַ שְׂמִי, וּמִמְנוּ רְאוּי לְקַחַת אֶת תְּרוּמָתִי. שְׁנַאֲמַר (שמות כ"ה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, מֵאוֹתוֹ הַמִּתְנַדֵּב. דְּאָמַר רַבִּי רַחִימָאֵי, צְדִיקִים וְחַסִּידִים שְׂבִי שְׂרָאֵל שְׁמַרְיָמִין אוֹתִי עַל כָּל הָעוֹלָם בְּזִכְיוֹתֵיהֶן וּמֵהֶם מִתְּפָרְנִס הַל"ב, וְהַלֵּב מִפְּרָנֶסֶן.

וְכָרְ הַצּוּרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַמִּמְנוֹת עַל הָאֲמוֹת, וְיִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים נְטִלוּ מִגּוֹף הָאֵילָן וּמִלְּבוֹ. מֵה לֵב הָדָר, פְּרִי הַגּוֹף אֶף יִשְׂרָאֵל נְטִלוּ עֵץ הָדָר. מֵה אֵילָן תָּמַר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבֵי וְלוֹלְבוֹ בְּאֲמַצֵּעַ אֶף יִשְׂרָאֵל נְטִלוּ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה, שֶׁהוּא לְבוֹ. וּכְנֶגֶד הַגּוֹף הוּא חוּט הַשְּׂדֵרָה בְּאֲדָם, שֶׁהוּא עֶקֶר הַגּוֹף, לְמַה לְוֹלֵב זֶה פְּתִיב לֹ לֵב אֶף הַלֵּב מְסוּר ל"ו. וּמֵה ל"ב זֶה שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ אֶף בְּכָל נְתִיב מֵהֶם צוּרָה שׁוּמְרָת, שְׁנַאֲמַר (בראשית ג) לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים.

וּמֵהוּ (בראשית ג) וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן, וַיִּשְׁכֵּן בְּאוֹתָן נְתִיבוֹת שְׁקָדְמוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא גֵן וְשְׁקָדִים לְפָרוּבִים, דְּכָתִיב (בראשית ג) וְאֵת הַפְּרִבִּים. וְשְׁקָדִים לְלֵהֵט דְּכָתִיב (בראשית א) יְהִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְכַתִּיב וַיִּקְרָא וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִּיעַ שְׁמַיִם, וּמִנְזֵן דְּשְׁמַיִם הָיוּ אֵשׁ דְּכָתִיב (דברים ד) כִּי יי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא.

וּמִנֵּי לָנוּ שְׁשֵׁמִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? שְׁכָתוּב (מלכים-א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. הָאֵם שְׁלֵמָה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שִׁישְׁמְעוּ תִּפְלְתוּ? אֵלֹא שְׁנִקְרָא שְׁמָם עַל שְׁמוֹ, שְׁכָתוּב (מלכים-א ח) הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּדָּהּ. הֲרֵי שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהֲרֵי אִשׁ. וְאַמְרַתְּ קָדָם? אֵלֹא אָמַר, כַּחַם קָדָם שֶׁל אוֹתָן הַצּוּרוֹת שֶׁל הַמְּקוֹם הַהוּא. וּמֵאֵי נִינְהוּ כַּחַם כְּמָה דְאַתָּ שְׁנִקְרָא (שמואל-א ב) אֵינן קְדוֹשׁ כִּי כִּי אֵינן בִּלְתָּדָּהּ וְאֵינן צוּר כְּאַלְהֵינוּ.

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדָרַשׁ, מָאֵי לוּלֵב דְאַמְרִינָן, אֵלֹא לוֹ מְסַר הַלֵּב וְהֵיֶאֱדָהּ, אָמַר לִיהַ שְׁלֹשָׁה שָׁרִים הֵם, תַּלְ"י וְגִלְגֵּל וְל"ב, וְלִכְל אֶחָד וְאַחַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר. חֲזָרוּ הַשְּׁלֹשָׁה מִנֵּי ל"ו, וּבָהֶם נִתְקַיְּמָה הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב (משלי-ב) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם. שְׁנִינּוּ עֲמוּד אֶחָד מִן הָאֶרֶץ עַד לְרַקִּיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ, עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים, וְנִתְגַּבֵּר. וְאֵם לֹא - מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא סוּבֵל כֹּל הָעוֹלָם, דְּכָתִיב וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם. וְאֵם חֲלָשׁ, לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. הַלְכָּהּ אֶפְּלוּ אֵינן בְּעוֹלָם אֵלֹא צַדִּיק אֶחָד, מִעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם. לְפִיכָּהּ קָחוּ תְרוּמָתִי מִמֶּנּוּ תְחַלֶּה, וְאַחֲרָיו זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם, מֵאֵת הַנֶּשֶׁאֵר. וּמֵהוּ זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת? דְּבַר אַחַר וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה - וְיִקְחוּ לִי לְקֹדֶשׁ תְּרוּמָה, שְׁהִיא יו"ד, וְהִיא עֲשִׂירִי. וּמִנֵּי לָנוּ שְׁעֲשִׂירִי קֹדֶשׁ? שְׁכָתוּב (ויקרא-ב) הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ, לְקֹדֶשׁ. וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ דְּכָתִיב (ויקרא-כ"ז) הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ, לְקֹדֶשׁ. וְרֵאשִׁית כָּל מִכְּלֵי תְרוּמוֹתֵיכֶם, דְּכָתִיב (תהלים קי"א) רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת יי, אֵינן חֲכֵמָה אֵלֹא יִרְאֵת הַשָּׁם. (עד כאן מִהַחֲשַׁמְמוֹת).

מִהַחֲשַׁמְמוֹת

וְזֹאת הַתְּרוּמָה - הֲרֵי נֶאֱמַר,

וּמִנֵּי לָנוּ דְשָׁמַיִם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְכָתִיב (מלכים-א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אָטוּ שְׁלֵמָה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שִׁישְׁמְעוּ תִּפְלְתוּ? אֵלֹא שְׁנִקְרָא שְׁמָם עַל שְׁמוֹ, דְּכָתִיב (מלכים-א ח) הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּדָּהּ. הֲרֵי שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהֵי אִשׁ. וְאַמְרַתְּ קָדָם. אֵלֹא, אֵימָא כַּחַם קָדָם שֶׁל אוֹתָן הַצּוּרוֹת שֶׁל הַמְּקוֹם הַהוּא. וּמֵאֵי נִינְהוּ כַּחַם כְּמָה דְאַתָּ שְׁנִקְרָא (שמואל-א ב) אֵינן קְדוֹשׁ כִּי כִּי אֵינן בִּלְתָּדָּהּ וְאֵינן צוּר כְּאַלְהֵינוּ.

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדָרַשׁ, מָאֵי לוּלֵב דְאַמְרִינָן, אֵלֹא לוֹ מְסַר הַלֵּב וְהֵיֶאֱדָהּ, אָמַר לִיהַ שְׁלֹשָׁה שָׁרִים הֵם, תַּלְ"י וְגִלְגֵּל וְל"ב, וְלִכְל אֶחָד וְאַחַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר. חֲזָרוּ הַשְּׁלֹשָׁה מִנֵּי ל"ו, וּבָהֶם נִתְקַיְּמָה הָעוֹלָם, דְּכָתִיב (משלי-ב) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, תְּנָא עֲמוּד אֶחָד מִן הָאֶרֶץ עַד לְרַקִּיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ, עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים, וְנִתְגַּבֵּר. וְאֵם לֹא מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא סוּבֵל כֹּל הָעוֹלָם, דְּכָתִיב וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם. וְאֵם חֲלָשׁ, לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. הַלְכָּהּ אֶפְּלוּ אֵינן בְּעוֹלָם אֵלֹא צַדִּיק אֶחָד, מִעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם. לְפִיכָּהּ קָחוּ תְרוּמָתִי מִמֶּנּוּ תְחַלֶּה, וְאַחֲרָיו זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם, מֵאֵת הַנֶּשֶׁאֵר. וּמֵהוּ זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת.

דְּבַר אַחַר וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְיִקְחוּ לִי לְקֹדֶשׁ תְּרוּמָה, שְׁהִיא יו"ד וְהִיא עֲשִׂירִי. וּמִנֵּי לָנוּ דְעֲשִׂירִי קֹדֶשׁ, דְּכָתִיב (ויקרא-כ"ז) הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ, לְקֹדֶשׁ. וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ דְּכָתִיב (ויקרא-כ"ז) הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ, לְקֹדֶשׁ. וְרֵאשִׁית כָּל מִכְּלֵי תְרוּמוֹתֵיכֶם, דְּכָתִיב (תהלים קי"א) רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת יי, אֵינן חֲכֵמָה אֵלֹא יִרְאֵת הַשָּׁם. (עד כאן מִהַחֲשַׁמְמוֹת).

מִהַחֲשַׁמְמוֹת

וְזֹאת הַתְּרוּמָה, (שמות-כה) הָאֵתְמַר, דְּכַד קֹדֶשׁא

שְׁפֹשֶׁת־גִּלְגַּל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל הַר סִינַי, כְּשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירוֹת, כֹּל
אֲמִירָה וְאֲמִירָה עֲשֵׂתָה קוֹל,
וְאוֹתוֹ קוֹל נִחְלַק לְשִׁבְעִים קוֹלוֹת,
וְכֹלֶם הָיוּ מְאִירִים וְנוֹצְצִים לְעֵינַי
כֹּל יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ רוֹאִים עֵין בְּעֵין
אֶת זֵיו כְּבוֹדוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת
כ) וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.
רוֹאִים וְדָאֵי.

וְאוֹתוֹ קוֹל הָיָה מִתְּרָה בְּכָל אֶחָד
וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר לָהֶם:
תִּקְבַּל אוֹתִי עֲלֶיךָ בְּכַף וְכַף מְצוּוֹת
שְׁבַתוֹרָה? וְאָמְרוּ כֵן. חֲזַר לוֹ עַל
רֵאשׁוֹ וְהַתְּגַלְגַּל עֲלָיו, וְהָיָה מִתְּרָה
בּוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: תִּקְבַּל אוֹתִי עֲלֶיךָ
בְּכַף עֲנָשִׁים שְׁבַתוֹרָה? וְהָיָה
אוֹמֵר כֵּן. אַחַר כֵּף חֲזַר אוֹתוֹ הַקּוֹל
וְנִשַּׁק אוֹתוֹ בְּפִיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר
א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

וְאִזּוֹ כֹּל מָה שֶׁהָיוּ רוֹאִים יִשְׂרָאֵל
בְּאוֹתוֹ זְמַן, הָיוּ רוֹאִים בְּתוֹךְ אוֹר
אֶחָד שְׁקֵבֵל כֹּל אוֹתָם הָאוֹרוֹת
הָאֲחֵרִים, וְהָיוּ מִשְׁתַּוְּקָקִים
לְרֵאוֹת. אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: אוֹתוֹ הָאוֹר שְׂרָאִיתֶם בְּהַר
סִינַי שְׁקֵבֵל כֹּל אוֹתָם גּוֹנֵי הָאוֹרוֹת
וְתִשׁוּבְתְּכֶם עֲלָיו, תִּקְבְּלוּ אוֹתָהּ
וְתִקְחוּ אוֹתָהּ אֵלֵיכֶם, וְאוֹתָם
גּוֹנִים שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת, אֵלֶּה הֵם
זֶהב וְכֶסֶף וְנִחְשֶׁת וְגו'.

דְּבַר אַחַר יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ
- מָה רָאָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ שֶׁהַכְּנִיס
דְּבָרֵי אֶהְבָּה בֵּין הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְרֵאשִׁית
הַתְּשׁוּבָתָה שֶׁל אֶהְבָּה שֶׁהַכְּנִיס
בִּינֵיהֶם הוּא יִשְׁקֵנִי? אֵלֶּה הָרִי
פְּרִשׁוּהָ וְכַף הוּא, שְׂאִין אֶהְבָּה שֶׁל
דְּבָקוֹת רוּחַ בְּרוּחַ פְּרִט לְנִשְׁקָהּ,
וְנִשְׁקָהּ הִיא בְּפֶה, שֶׁהִיא מְבוּעַ
שֶׁל הָרוּחַ וְהַמּוֹצֵא שְׁלוֹ.
וְכִשְׁנוֹשְׁקִים זֶה לְזֶה, נִדְּבָקוֹת

בְּרִיךְ הוּא אֲתִגְלִי עַל טוֹרָא דְּסִינַי, כֹּד
אֲתִיְהִיבֶת אוֹרֵיִתָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירוֹן. כֹּל
אֲמִירָה וְאֲמִירָה עָבִיד קֵלָא, וְהָהוּא קֵלָא
אֲתִפְרֵשׁ לְשִׁבְעֵין קֵלִין, וְהוּוּ כֵלְהוּ נְהִירִין
וְנִצְצִין לְעֵינֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל כֵּלְהוּ, וְהוּוּ חֲמָאן
עֵינֵין בְּעֵינֵין זֵיו יִקְרָא דִּילֵיהּ, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כ) וְכֹל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.
רוֹאִים וְדָאֵי.

וְהָהוּא קֵלָא הָוָה אֲתִרִי בֵיהּ בְּכָל חַד וְחַד
מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹן, תִּקְבְּלֵנִי עֲלֶיךָ,
בְּכַף וְכַף פְּקוּדִין דְּבְאוֹרֵיִתָּא, וְאָמְרוּ הִין.
אֶהְדֵּר לֵיהּ עַל רִישֵׁיהּ, וּמִתְּגַלְגַּלָּא עֲלֵיהּ, וְהוּוּ
אֲתִרִי בֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, תִּקְבְּלֵנִי עֲלֶיךָ בְּכַף
עוֹנָשִׁין דְּבְאוֹרֵיִתָּא, וְהוּוּ אָמַר הִין. לְבַתֵּר
אֶהְדֵּר הֵהוּא קֵלָא, וְנִשְׁיַק לֵיהּ בְּפוּמִיָּה, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.
וְכַרְיִן כֹּל מָה דְּהוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל בְּהָהוּא
זְמַנָּא, הוּוּ חֲמָאן גּוֹ חַד נְהוֹרָא, דְּקִבִּיל
כֹּל אֵינּוֹן נְהוֹרִין אֲתִרְנִין, וְהוּוּ תְּאָבִין לְמַחְמִי.
אָמַר לוֹן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא נְהוֹרָא
דְּחִמִּיתוּ בְּטוֹרָא דְּסִינַי, דְּקִבִּיל כֹּל אֵינּוֹן גּוֹוֹנֵי
נְהוֹרִין, וְתִיאוּבְתָא דְּלִכּוֹן עֲלֵיהּ, תִּקְבְּלוֹן לָהּ
וְתִסְבוֹן לָהּ לְגַבְיִיכוּ, וְאֵינּוֹן גּוֹוֹנִין דְּאִיְהִי
מְקַבֶּלָא, אֵלִין אֵינּוֹן זֶהב וְכֶסֶף וְנִחְשֶׁת וְגו'.

דְּבַר אַחַר יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, מְאִי קָא
חֲמָא שְׁלֵמָה מְלִפָּא, דְּאִיְהוּ אָעִיל מְלִי
דְּרַחֲמֵי בֵּין עֲלֵמָא עֲלָאָה לְעֵלְמָא תַּתָּאָה,
וְשִׁירוֹתָא דְּתוֹשְׁבַתָּא דְּרַחֲמֵי דְּאָעִיל
בִּינֵיהוּ, יִשְׁקֵנִי אִיְהוּ. אֵלָא הָא אוּקְמוּהָ וְהָכִי
אִיְהוּ, דְּלִית רַחֲמֵי דְּדְבִיקוֹת דְּרוּחָא (דף קמ"ו ע"ב)
בְּרוּחָא, בַּר נִשְׁיַקָהּ. וְנִשְׁיַקָהּ בְּפוּמָא, דְּאִיְהִי
מְבוּעַא דְּרוּחָא, וּמְפָקְנֵי דִּילֵיהּ. וְכַד נִשְׁקִין דָּא

הרוחות אלה באלה ונהיים אחד,
ואז זוהי אהבה אחת.

בספרו של רב המנונא סבא הראשון היה אומר על הפסוק הזה, נשיקה של אהבה מתפשטת לארבע רוחות, וארבע רוחות נדבקות כאחד, והן בתוף סוד האמונה, ועולות בארבע אותיות. ואותן האותיות של השם הקדוש תלויים בהם, ועליונים ומתחתונים תלויים בהם, ותשפחת שיר השירים תלויה בהם. ומה הוא? אהב"ה. והן מרפכה עליונה. והם חברות ודבקות ושלמות הכל.

אלו האותיות הן ארבע רוחות, והן רוחות של אהבה ושמחה של כל איברי הגוף בלי עצב כלל. ארבע רוחות הן בנשיקה, כל אחת ואחת כלולה בתחבתה. וכשקרוח הזו כלולה באחרת, ואותה אחרת כלולה בזה, נעשות שתי רוחות כאחת, ואז מתחברות בדבקות אחת, והן ארבע בשלמות, ונובעות זו מזו ונכללות זו בזו.

וכשמתפשטות (וכשנפרדות), נעשה מאותן ארבע רוחות פרי אחד, והוא רוח אחת הכלולה מארבע רוחות, וזה עולה ובוקע וקיעים, עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל האהבה, והוא ההיכל שכל אהבה תלויה בו. ואותה רוח כן נקראת - אהבה, וכשרוח זו עולה, מתעוררת לאותו היכל להתחבר למעלה.

ארבע אותיות הן אצל ארבע רוחות, והן אהבה, והפרי שלהן אהבה. כשמתחברות זו בזו, מיד מתעורר זה בצד זה וזה בצד זה. א' מיד יוצא ה' ומתחבר בא', נדבק בדבקות באהבה. ונעשות (ומתעוררות) שתי אותיות אחרות, ב'

לדא, מתדבקן רוחין אלין באלין, והווי חד, וכדין איהו רחימו חד.

בספרא דרב המנונא סבא קדמאה, הוה אמר על האי קרא, נשיקה דרחימו אתפשט לארבע רוחין, וארבע רוחין מתדבקן פחדא, ואינון גו רזא דמהימנותא וסלקין בארבע אתוון, ואינון אתוון דשמא קדישא תלי בהו, ועלאין ותתאין תליין בהו. ותושפחתא דשיר השירים תלי בהו. ומאן איהו. אהב"ה. ואינון רתיכא עלאה. ואינון חברותא ודבקותא ושלימו דכלא.

אלין אתוון. ארבע רוחין אינון. ואינון רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עציובו כלל. ארבע רוחין אינון בנשיקה, כל חד וחד כליל בחבריה. וכד האי רוחא כליל באחרא, וההוא אחרא כליל בהאי. אתעבידו תרין רוחין פחדא. וכדין מתחברן בדביקו חד, אינון ארבע בשלימו, ונבעין דא בדא, ואתכלילו דא בדא.

וכד מתפשטן, (כ"א מתפרשין) אתעביד מאינון ארבע רוחין חד איבא, ואיהו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין. ודא סליק ובקע וקיעין, עד דסליק ויתיב לגבי חד היכלא. דאתקרי היכלא דאהבה, ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה. וההיא רוחא הכי אקרי אהבה, וכד האי רוחא סליק אתער ליהווא היכלא, לאתחברא לעילא.

ארבע אתוון אינון, לגבי ארבע רוחין. ואינון אהבה. ואיבא דלהון אהבה. פד מתחברן דא בדא, מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא. א' מיד נפיק ה', ואתחבר בא', מתדבק בדביקו ברחימו. ואתעבידו (כ"א)

ואתער) תרין אתוון אחרנין, ב' ה', ואתכלילו רוחין ברוחין בדביקו

דְּרַחֲמֵימוֹ, וּפְרַחֲזִין אֵלַיִן אַתּוֹן מְנַיְיְהוּ, בְּהֵהוּא רֹחָא דְסָלִיק, וּמַתְעַטְרָן בֵּיהּ כְּדָקָא יֵאוּת.
 בֵּינָן דְּאֲזִיל וְסָלִיק הֵהוּא אֶהְבָּה שְׁלִימָא,
 כְּלִילָא בְּכַל אֵינּוֹן אַרְבַּע רֹחֲזִין, פְּגַע
 בְּחַד מְמָנָא עֲלָאָה רַבְרָבָא, דִּי מְמָנָא עַל אֶלְפָּה
 וַתִּשַׁע מָאָה וַתִּשְׁעִין רְקִיעִין, וְאִיהוּ מְמָנָא עַל
 נְגִידוֹ דְתַלְסֵר נְהָרִי אַפְרָסְמוֹנָא דְכָא, דִּנְגִידָא
 מְרָזָא דְטִלָּא דְלַעֲיִלָּא. וְהֵהוּא נְגִידוֹ אַתְקֵרִי
 מִים רַבִּים. פִּינּוֹן דְּפָגַע לְגַבֵּי הֵהוּא רַב מְשֻׁרְיִין
 קָאִים לְגַבֵּיהּ, וְלֹא יָכִיל לְאַעְפְּבָא לֵיהּ, וְאַעְבַּר
 בְּהוּ עַד דְּאֲעִיל לְגַבֵּי הֵיכַל אֶהְבָּ"ה.

על דא אמר שלמה, בסיום שבחיה, (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

מִים רַבִּים : אֵלַיִן מִים עֲלָאִין דִּנְגִידִין גּוֹ (כ"א מגו)
 טִלָּא עֲלָאָה. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ : אֵלַיִן אֵינּוֹן
 נְהָרִי אַפְרָסְמוֹנָא דְכָא, דְּאֵינּוֹן תַּלְסֵר. הֵהוּא
 מְמָנָא אִיהוּ מִלְּאָכָא דְשְׁלִיחַ מִן קָדָם יְיָ, וְדָא
 אִיהוּ רַב מְשֻׁרְיִין דְקָשִׁיר כְּתָרִין לְמֵאֲרִיָּה, רְזָא
 אַכְתָּרִיא"ל, מְעַטֵּר עֲטָרִין לְמֵאֲרִיָּה, בְּשִׁמָּא
 גְּלִיפָא מְחַקְקָא, יְהוּהָ יְהִי עֲבָאוּת.

בֵּינָן דְּאֲעִיל לְגַבֵּי הֵיכַל (נ"א דאזיל וסליק ההוא) אֶהְבָּה,
 אַתְעַר רַחֲמֵימוֹ דְּנִשְׁיָקִין עֲלָאִין, דְּכַתִּיב,
 וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, לְמַהוּי נִשְׁיָקִין
 דְּרַחֲמֵימוֹ עֲלָאָה כְּדָקָא יֵאוּת, וְאֵינּוֹן נִשְׁיָקִין
 שִׁירוּתָא דְאַתְעָרוּ דְכָל רַחֲמֵימוֹ, וְאַתְדַּבְּקוּתָא
 וְקַשׁוּרָא דְלַעֲיִלָּא. וּבְגִין כְּפֵךְ שִׁירוּתָא
 דְתוֹשְׁבַחְתָּא דְשִׁירְתָּא דָּא אִיהוּ יִשְׁקֵנִי.

מָאֵן יִשְׁקֵנִי. הֵהוּא דְסִתִּים גּוֹ סִתִּימוֹ עֲלָאָה.
 וְאִי תִימָא, סִתִּימָא דְכָל סִתִּימִין בֵּיהּ
 תַלְזִין נִשְׁיָקִין וְנִשְׁיָק לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, סִתִּימָא
 דְכָל סִתִּימִין, לִית מָאֵן דִּידַע לֵיהּ, וְאִיהוּ גְּלִי

ונושק למטה - בא וראה, נסתר כל הנסתרים אין מי שמפיר דקין ונסתר שלא התגלה, רק בשביל אחד דקין שהתפשט

ה', וְנִכְלָלוֹת רֹחֹת בְּרוּחֹת
 בְּדַבְּקוֹת שֶׁל אֶהְבָּה, וּפּוֹרְחוֹת
 מִהֵן הָאוּתִיּוֹת הִלְלוּ בְּאוּתָהּ רוּחַ
 שְׁעוּלָה, וּמַתְעַטְרוֹת בּוֹ כְּרָאוּי.
 בֵּינָן שֶׁהוֹלַכְתָּ וְעוֹלָה אוֹתָהּ אֶהְבָּה
 שְׁלֵמָה, כְּלוּלָה בְּכַל אוֹתָן אַרְבַּע
 רֹחֹת, פּוֹגֶשֶׁת בְּמִמְנָה אֶחָד
 עֲלִיּוֹן גְּדוֹל שְׁמִמְנָה עַל אֶלְפָּה
 וַתִּשַׁע מֵאוֹת וַתִּשְׁעִים רְקִיעִים,
 וְהֵהוּא מְמָנָה עַל הַשְּׁפַע שֶׁל שְׁלִשָּׁה
 עֶשֶׂר נְהָרוֹת אַפְרָסְמוֹן וְךָ שְׁשׁוּפַע
 מִסוּד שֶׁל הַטֵּל הָעֲלִיּוֹן, וְאוֹתוֹ
 הַשְּׁפַע נִקְרָא מִים רַבִּים. פִּינּוֹן
 שְׁפּוֹגֵשׁ לְאוֹתוֹ גְּדוֹל הַמַּחְנוֹת
 עוֹמֵד אֲצִלוֹ, וְלֹא יָכוֹל לַעֲכַב
 אוֹתוֹ, וְעוֹבֵר בָּהֶם עַד שְׁנַכְנַס
 לְהֵיכַל הָאֶהְבָּה.

ועל דא אמר שלמה בסיום שבחו, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. מים רבים - אלו מים עליון ששופעים תוף (מתוף) הטל העליון. ונהרות לא ישטפוה - אלה הם נהרות אפרסמון וך, שהם שלשה עשר. אותו ממנה הוא מלאך שליח מלפני ה', וזהו גדול המחנות שקושר כתרים לרבנו, סוד של אכתריא"ל, מעטר העטרות לרבנו בשם מגלף מחקק, יהוה יה עבאות.

בֵּינָן שְׁנַכְנַס לְהֵיכַל (שהולך ועולה אוֹתָהּ) הָאֶהְבָּה, מַתְעוֹרְרַת אֶהְבָּה שֶׁל נִשְׁיָקוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, שְׁכַתוּב (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, לְהִיּוֹת נִשְׁיָקוֹת שֶׁל אֶהְבָּה עֲלִיּוֹנָה כְּרָאוּי. וְאוֹתָן נִשְׁיָקוֹת רֵאשִׁית הַהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל כָּל אֶהְבָּה, וְהַתְדַּבְּקוֹת וְקָשֵׁר שְׁלֵמְעָלָה. וּמִשׁוּם כְּפֵךְ רֵאשִׁית הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל שִׁירָה זו הוּא יִשְׁקֵנִי.

מי ישקני? אותו הנסתר תוף הסתר העליון. ואם תאמר שנסתר כל הנסתרים בו תלויות הנשיקות אותו, והוא גלה ממנו אור אחד מתוכו, והוא אור שמאיר לכל, וזו

התעוררות של כל הסודות העליונים. והוא נסתר. לפעמים נסתר, לפעמים גלוי, ואף על גב שלא התגלה כלל. והתעוררות העליה של הנשיקות תלויים בו. ומתוך שהוא נסתר, ראשית התשפחת היא בדרך נסתר.

ואם בו תלויים, מה רוצה יעקב כאן, שהרי בו תלויות הנשיקות? אלא ודאי כך הוא. ישקני, אותו הנסתר למעלה. ובמה? באותה המרכבה (מנורה) העליונה שכל הגונים תלויים ומתחברים בה. וזהו יעקב, כמו שאמרנו, דבקות להדבק במלך בפניו שלו הוא. ועל זה כתוב מנשיקות פיהו.

כי טובים דודיך, חזר לשמש שמאיר ללבנה מתוך האור של אותן מנורות עליונות, והוא נוטל את האור של כלם ומאיר ללבנה. ואותם נרות (נשיקות) עליונים, והוא נוטל האור של כלם ומאיר ללבנה. ואותם הנרות שמזדווגים בו, מאיזה מקום מאירים? חזר ואמר מיין, מאותו זין המשמר, מאותו זין שהוא שמחת כל השמחות. ומיהו אותו הזין שנותן חיים ושמחה לכל? זה אלהים חיים, זין שנותן חיים וחדוה לכל.

עוד מיין - מאותו שם שנקרא יהו"ה. זהו זין של שמחה, של אהבה, של רחמים, ומזה כלם מאירים ושמחים. באו החברים ונשקוהו בראשו. (בשהגיעו אל רבי שמעון, סדרו הדברים לפניו).

בכה רבי שמעון ואמר, ידעתי ודאי שרוח קדושה עליונה מכשפשת (מנצח) בכם. אשרי הדור הזה, שהרי לא יהיה בדור הזה עד שיבא מלך המשיח,

מניה נהירו חד דקיק סתים, דלא אתגלי בר בחד שביל דקיק דאתפשט מגויה, ואיהו נהירו דנהיר לכלא. ודא אתערו דכל רזין עלאין. ואיהו סתים. לזמנין סתים, לזמנין אתגליא. ואף על גב דלא אתגליא כלל. ואתערו דסליקו דנשיקין ביה תליין. ומגו דאיהו סתים, שירותא דתושבחתא בארח סתים איהו.

ואי ביה תליין מה בעי יעקב הכא, דהא ביה תליין נשיקין. אלא ודאי הכי הוא. ישקני,

ההוא דסתים לעילא. ובמה. (דף קמ"ו ע"א) ביה הוא רתיכא (נ"א בוצינא) עלאה, דכל גוונין תליין ומתחברין ביה. והאי איהו יעקב. כמה דאמרינן, דביקותא לאתדבקא במלפא בכרא דיליה הוא. ועל דא כתיב (שיר השירים א) מנשיקות פיהו.

כי טובים דודיך, אהדר לגבי שמשא, דאנהיר לה לסיהרא, מגו נהירו דאינון בוצינין עלאין, ואיהו נוטיל נהורא דכלהו, ואנהיר לסיהרא. ואינון בוצינין (נ"א נשיקין) עלאין, ואיהו נוטיל נהורא דכלהו, ואנהיר לסיהרא ואינון בוצינין דמזדווגין ביה, מאן אתר נהרין. הדר ואמר מיין, מההוא זין דמנטרא, מההוא זין דאיהו חדוה דכל חדוון. ומאן איהו ההוא זין, דיהיב חיים וחדוה לכלא. דא אלהים חיים, זין, דיהיב חיים וחדוה לכלא.

הו מיין, מההוא שמא דאקרי יהו"ה, דא איהו זין דחדוה דרחימו דרחמי, ומן דא פלהו נהירין וחדאן. אתו חבריא ונשיקו ליה ברישיה. (פר מטו לגבי רבי שמעון סדרו מילין קמיה).

בכה רבי שמעון, ואמר, ידענא ודאי דרוחא קדישא עלאה קא מכשפשא (ר"א מנצח) בכו, זכאה דרא דא, דהא לא

א

שְׁהָרִי הַתּוֹרָה חוֹזֶרֶת לִישְׁנָה.
אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם.
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פְּסוּק זֶה
פֶּרֶשׁוּהוּ, וְסוּדוֹת שְׁלוֹ הָרִי נֹאמְרוּ.
אָבֶל (פֶּשֶׁט) סוּד הַפְּתוּב כֶּף לְמִדְנֹו,
וְהַפְּסוּקִים קָשִׁים, שְׁאֵם הֵם בְּסוּד
שְׁלֹמֹטָה - קָשִׁים זֶה עַל זֶה, וְאֵם
הֵם בְּסוּד שְׁלֹמֶעֱלָה - אֵינָם בְּאוּר.
(אֵלֶּא כֶּף הוּא) דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה - יָפֵה. תִּקְחוּ אֶת
תְּרוּמָתִי - קֶשֶׁה. וְזֹאת הַתְּרוּמָה
אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם - קֶשֶׁה, וְזֶה
(וְדֹא) הַכֹּל, מַעֲלָה וּמִטָּה פְּאָחֵד.

אֵלֶּא כֶּף הוּא: וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה
- מִי? בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ
- אֵלֶּה מְלֹאכִים עֲלֵינוּ לְמַעֲלָה,
מִשׁוּם שְׁעֲלֵיהֶם הִיא תְרוּמָה,
הֶרְמָה שֶׁהֵם מְרִימִים אוֹתָהּ תָּמִיד
לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן, שְׁהָרִי הֵם מַעֲלִים
אוֹתָהּ תָּמִיד לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן.
וּכְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, הֵם לוֹקְחִים
אוֹתָהּ מֵהֶם וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ
לְמִטָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב מֵאֵת כָּל אִישׁ
אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. וּמִי הֵם? אוֹתָם
הָאֶרְבָּעָה שֶׁהֲרִימוּ אוֹתָהּ לְמַעֲלָה,
שְׁאוֹתוֹ לֵב הַתְּרַצָּה בָּהֶם. וְאוֹתָהּ
תְּרוּמָה הִיא זְקוּפָה עֲלֵיהֶם.

וְאֵף עַל גֵּב שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם
וּמִנְחַת עַל גְּבֵיהֶם - תִּקְחוּ, תִּקְחוּ
אוֹתָהּ מֵהֶם לְהוֹרִידָהּ לְמִטָּה.
וּבַמָּה? בְּזִמְנֵי הַזֶּה - בְּאוֹתָם
מַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, בְּתַפְלוֹת
וּבְכַבְּשׁוֹת, לְעִשׂוֹת מַצּוֹת
הַתּוֹרָה. בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי - בְּאוֹתָם
גִּנְיִים הַנְּרָאִים לְמִטָּה כְּמוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה, בְּאוֹתָן עֲבוֹדוֹת (אֲחֵרוֹת).
וְאוֹתָם גִּנְיִים מוֹשְׁכִים לְמִטָּה
אוֹתָהּ הַתְּרוּמָה, וּמִנְצִחִים הַגִּנְיִים
שְׁלֹמֹטָה אֶת אוֹתָם הַגִּנְיִים
שְׁלֹמֶעֱלָה, וּמוֹשְׁכִים אוֹתָם

אֵלֶּיךָ, לְגוֹוִנֵי עֲלָיִן, וְעֵיילִין אֵלֶּיךָ, וְאֵתְעִבִּידוּ אֵלֶּיךָ גּוֹפָא

יְהֵא כְּדָרָא דָא, עַד זְמַנָּא דִּיִּתִּי מְלָפָא מְשִׁיחָא.
דְּהָא אוּרִייתָא אַתְהִדְרַת לְעֵתִיקוּתָהָא. זְפֵאִין
אֵינּוֹן צְדִיקָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי.

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם. (שְׁמוֹת כה)

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ,
וְרִזִּין דִּילִיָּה הָא אַתְמַר. אָבֶל (פֶּשֶׁטָא) רְזָא דְקָרָא
הָכִי אוּלִיפְנָא, וְקִשְׁיִין קָרָאִי, דְאִי אֵינּוֹן בְּרִזָּא
דְלִתְתָא קִשְׁיִין אַהֲדָדִי. וְאִי בְרִזָּא דְלֵעִילָא לָאו
אֵינּוֹן בְּנִהִירוּ. (אֵלֶּא הָכִי הוּא) דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה שְׁפִיר. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי
קֶשֶׁה. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם
קֶשֶׁה וְדָא (כ"א וְדֹא) כְּלָא, עֵילָא וְתַתָּא פְּחָדָא.

אֵלֶּא הָכִי אִיהוּ, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. מָאן. בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ: אֵלֶּיךָ מְלֹאכִין
עֲלָיִן לְעֵילָא, בְּגִין דְּעֲלִיהוֹן אִיהִי תְרוּמָה,
אַרְמוּתָא דְאֵינּוֹן אָרִימוּ לָהּ תְּדִיר לְגַבֵּי מְלָפָא
עֲלָאָה דְּהָא אֵינּוֹן סְלִקִין לָהּ תְּדִיר, לְגַבֵּי
מְלָפָא עֲלָאָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל זְפֵאִין, אֵינּוֹן נְטֻלִין
לָהּ מִנְיִיהוּ, וְנַחֲתִין לָהּ לְתַתָּא, הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
וּמָאן אֵינּוֹן. אֵינּוֹן אֶרְבַּע דְּאָרִימוּ לָהּ לְעֵילָא.
דְּהוּא לֵב אַתְרַעֵי בְּהוּ. וְהִיא תְרוּמָה. אִיהִי
זְקָפָא עֲלֵייהוּ.

וְאֵף עַל גֵּב דְאִיהִי קִימָא עֲלֵייהוּ, וּמִנְחָא
עַל גְּבֵייהוּ. תִּקְחוּ: תְּסִבּוֹן לָהּ מִנְיִיהוּ
לְנַחֲתָהָא לְתַתָּא. וּבַמָּה. בְּזְמַנָּא דָא, בְּאֵינּוֹן
עוֹבְדִין דְּכְשָׂרָאן, בְּצִלּוֹתִין וּבְכַבְּעוֹתִין, לְמַעַבְד
פְּקוּדֵי אוּרִייתָא. בְּהוּא זְמַנָּא, בְּאֵינּוֹן
גְּוִוִּין דְאֵתְחִזִּין לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלֵעִילָא,
בְּאֵינּוֹן פּוּלְחָנִין (אֲחֵרִין) וְאֵינּוֹן גְּוִוִּין אֲמִשְׁכָּאן
לְתַתָּא הוּא אַרְמוּתָא, וְנַצְחֵן גְּוִוִּין דְלִתְתָּא,
לְאֵינּוֹן גְּוִוִּין דְלֵעִילָא, וּמִשְׁכִּין לוֹן גְּוִוִּין
אֵלֶּיךָ, לְגוּוִּין עֲלָיִן, וְעֵיילִין אֵלֶּיךָ, וְאֵתְעִבִּידוּ אֵלֶּיךָ גּוֹפָא

הגונים הללו לגונים עליונים, ונכנסים אלו באלו, ונעשים אלו גוף לאלו, ועל זה פתוב תקחו מאתם.

זהב שנכלל בגבריא, זהב למעלה, גבריא נוטל אותו למטה. ושבעה מיני זהב נפרדים למטה מזה. וכסף למעלה, ונכלל במיכאל למטה, ושורה זה על זה. ונחשת למעלה, ויוצאה מזהב, משום שזהב ואש עומדים בסוד אחד והולכים, אש מוציאה נחשת. ומכח והתקף הזה מתפזרים נחשים שרפים שיצאים מאש, ולכן נחשת אדמה פאש ונכללת באוריאל, ונעשה זה גוף לזה.

ותכלת שורה בזה ובזה, בנחשת ובזהב, ומשום שמתחזק בשני צדדים. התכלת הוא תקיף, ואין מי ששולט עליה לחיים, שהיא כסא הדין לשרות בו הדין הקשה, וזהו ב"ו א"ל, ב"ו א"ל, שפתוב (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. וכשחוזרים בני אדם בשובה שלמה, הופך שמו לרפאל, שזו רפואה שמזדמנת להם מאותו הדין הקשה.

וארגמן - זה זהב וכסף שחוזרים להפיל באחד, מיכאל וגבריא נכללו זה עם זה, משלבים זה בזה, ועל זה פתוב (איוב כה) עשה שלום במרומי. ומשום שהם משלבים זה בזה, נעשים גוף אחד.

ותורעת שני למעלה, ונכלל באוריאל כמקדם להיות אחוז בתוף התכלת ובתוף הארגמן, ושש הוא למעלה, ונכלל כמקדם בסוד של רפאל להאחז בכסף ובזהב.

עד כאן הסוד של שבעת העמודים שלמעלה תוף שבעת העמודים שלמטה, קלפה בתוף

לאלין, ועל דא תקחו מאתם פתיב. זהב דאתפליל בגבריא, זהב לעילא, גבריא אל נטיל ליה לתתא. ושבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא. וכסף לעילא, ואתפליל במיכאל לתתא, ושריא דא על דא. ונחשת לעילא, ונפקא מן זהב, בגין דזהב ואשא ברזא חדא קיימין ואזלין, אשא אפיק נחשת. ומחילא ותקפא דא, אתפדרן (נ"א אתערוין) נחשים שרפים דנפקי מאשא. ועל דא, נחשת איהו סומקא כאשא ואתפליל באוריאל (נ"א נוריא"ל) ואתעביד דא גופא לגבי דא.

ותכלת שריא בדא ובדא, בנחשת ובזהב, ובגין דאתתקף בתרין סטריין. תכלת איהו תקיפא, ולית מאן דשלטא עליה לחיין, דאיהו כרסייא דדינא לשריא ביה דינא תקיפא, ודא איהו ב"ו א"ל ב"ו א"ל דכתיב, (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. וכד אתהדרן בני נשא בתיובתא שלימתא, אתהדר שמייה רפאל, דהא אסוותא אזדמן להו מההוא דינא (דף קמ"ז ע"ב) קשיא.

וארגמן: דא זהב וכסף, דאתהדרן לאכללא כחדא, מיכאל וגבריא אתפלילו דא עם דא, משלבאן דא בדא. ועל דא כתיב, (איוב כה) עושה שלום במרומי. ובגין דאינון משלבאן דא בדא, אתעבידו גופא חד ותורעת שני לעילא, ואתפליל באוריאל כמלקדמין, למהוי אחידו גו תכלת, ובגו ארגמן. ושש איהו לעילא, ואתפליל כמלקדמין ברזא דרפאל, לאתאחדא בכסף ובזהב.

עד הכא, רזא דשבעה עמודין לעילא, גו שבעה עמודים דלתתא. קליפה גו קליפה, לנטורא. ועזים: הא אוקימנא דהא

קלפה לשמירה. ועזים - הרי בארנו שהרי אלה שבעה, מח למח, וזהו קלפה למח.

וערת אילם מאדמים - אלה הם בצלי מגנים, עינים לזהות בלהבות אש, כמו שנאמר (דניאל י) ועיניו כלפידי אש. ונקראים רקיעים בחוץ בתוך קלפה. וערת תחשים - אלה הם לפנים בצד הקדשה, ונאחזים בקדשה ולא נאחזים, כמו שאמרנו. כמו שאמרנו שאכרם הרי הוליד באשה אחרת את תחש, כמו שנאמר ואת תחש, ואלו הם באמא של ישמעאל, אחיהם של ישמעאל. שפמו יש מדרגות בעשו, כך גם יש מדרגות בישמעאל. אמו של ישמעאל הולידה לתחש, ומצדו של אברהם באה, שהרי אור הראשון מצפ"ץ בשעה שהוציא אורות לכל הצדדים. כיון שנמתק האור ההוא הראשון, גנו אותו הקדוש ברוך הוא. ולמי גנו אותו? לצדיקים. ומי אלו? צדיק וצדק, כדי לעשות באור הראשון ההוא פרות לעולם, ואלו הפרות שמומנים לבא לעולם. שהרי אברהם ושרה עשו (ואברהם ושרה מאותו האור עשו) פרות ונפשות, שכתוב (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן. וכמו שעשו נפשות בצד הקדשה, כך גם עשו נפשות בצד האחר, שאם לא מאותה התעוררות שהתעורר אברהם בצד האחר, לא נמצאו גרים בעולם כלל.

ועצי שטים - הרי בארנו שהם שרפים עומדים, כמו שנאמר (ישעיהו י) שרפים עומדים ממעל לו. מה זה ממעל לו? ממעל לאותה הקלפה. ואם תאמר שפסוק זה

נאמר על הקדוש ברוך הוא - והרי נאמר וראה את ה', את דוקא, כמו זה שכתוב בפסוק הזה, שכתוב ושוליו מלאים את ההיכל. את דוקא, לרבות אותה הקלפה. כיון שאמר את סוד אותה

אלין שבעה, מוחא למוחא, ודא איהו קליפה למוחא.

ועורות אלים מאדמים, (שמות כה) אלין אינון מארי תריסין, עיינין מלהטין בטיסין דנורא, כמה דאת אמר, (דניאל י) ועיניו כלפידי אש. ואקרון רקיעין לבר בגו קליפה. (שמות כה) ועורות תחשים, אלין אינון לגו בסטרא קדישא, ואתאחדן בקדושה, ולא אתאחדן. כמה דאמרן דאברהם הא אוליד באינתו אחרא תחש כמה דאת אמר ואת תחש ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל דכמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל. אימא דישמעאל אולידת לתחש ומסטרא דאברהם קאתת דהא נהורא קדמאה מצפ"ץ בשעתא דנפק נהורין לכל סטריין. כיון דאתבסם ההוא נהורא קדמאה גניז ליה קדשא בריך הוא ולמאן גניז ליה לצדיקייא. ומאן אינון. צדיק וצדק בגין למעבד ביהוה נהורא קדמאה איבין לעלמא. ואינון איבין דזמינין למיתי לעלמא. דהא אברהם ושרה עבדו (ס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עבדו) איבין ונפשין דכתיב (בראשית י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן. וכמה דעבדו נפשן בסטרא דקדושה הכי נמי עבד נפש בסטרא אחרא דאלמלא ההוא אתערו דאתער אברהם בסטרא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל.

ועצי שטים, (שמות כה) הא אוקימנא דאינון שרפים עומדים, כמה דאת אמר (ישעיהו י) שרפים עומדים ממעל לו. מאי ממעל לו. ממעל להיא קליפה. ואי תימא, האי קרא בקודשא בריך הוא אתמר, והא אתמר (ישעיהו י)

הקלפה, כתוב שרפים עמדים ממעל לו, ממעל לאותה קלפה. שמן למאור - זה שמן משחה עליון שבא מלמעלה. שנים שמן הם, והם שנים. (אחד) למעלה שנקרא שמן המאור, ואחד למטה שנקרא שמן למאור. שמן המאור הוא עליון, שעומד בודאי ולא פוסק לעולמים, ותמיד מלא משחת קדש, וכל הברכות וכל האורות וכל המנורות כלם מתברכים ונאורים משם. שמן למאור, לפעמים מתמלא ולפעמים לא.

עוד, הרי שנינו, כתוב (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדלים וגו', ואף על גב שהרי פרשוהו החכמים וכף הוא, אבל שני המאורות הגדולים האלה - שמן המאור ושמן למאור. עולם עליון ועולם תחתון. אחד זכר ואחד נקבה. וכל זמן שהזכר והנקבה באים פאחד, שניהם קרויים בלשון זכר. ומשום שהעולם העליון נקרא גדול, בשבילו העולם התחתון שמתחבר עמו בכלל נקרא גדול. בין שנפרדים זה מזה, הם נזכרים בפרט, כל אחד ואחד כראוי לו. זה נקרא גדול, וזה נקרא קטן. ומשום כך אמרו הראשונים, שיהיה אדם זנב לאריות, ולא ראש לשועלים. שפשהוא עומד בתוף האריות, ונב האריות הוא אריות בלי הפרדה. ואם בתוף שועלים, אפלו שהוא ראש - ראש השועל הוא שועל בלי הפרדה, ונקרא שועל.

וזה סוד הפסוק הזה, שהרי

ויעש אלהים את שני המארות הגדולים, ואי בגו שועלים, אפילו איהו (דף קמ"ז ע"ב) רישא.

רישא דשועל שועל איהו, בלא פרודא, ושועל אקרי.

ורזא דא האי קרא, דהא בקדמיתא כד יתבין פחדא, שני המאורות

וארצה את יי', את דייקא, פגוונא דא דכתיב בהאי קרא, דכתיב, (ישעיהו ו) ושוליו מלאים את ההיכל, את דייקא לאסגאה הדיא קליפה. כיון דאמר רזא דהדיא קליפה, כתיב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל להדיא קליפה.

שמן למאור, (שמות כה) דא משח רבות עלאה, דאתיא מלעילא. תרין שמן אינון.

ואינון תרי, (ד"א חד) לעילא, דאקרי שמן המאור. וחד לתתא דאקרי שמן למאור. שמן המאור איהו עלאה, דקיימא בודאי, ולא פסיק לעלמין, ותדיר מליא רבות קדשא, וכל ברפאן, וכל נהורין, וכל בוצינין, כלא אתברכאן ואתנהרן מתמן. שמן למאור, לזמנין אתמליא ולזמנין לא.

תו, הא תנינן, כתיב (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדולים וגו', ואף על גב דהא אוקמוה חברייא, והכי איהו. אבל שני המארות הגדולים אלין: שמן המאור, ושמן למאור. עלמא עלאה, ועלמא תתאה. חד דכר, וחד נוקבא. וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין פחדא, תרווייהו קריין בלישנא דדכורא. ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול, בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא, אקרי גדול.

כיון דאתפרש דא מן דא, אדפרו בפרט, כל חד וחד פדקא חזי ליה. דא אקרי גדול, ודא אקרי קטן. ובגין כך אמרו קדמאי, דליהוי בר נש זנבא לאריותא, ולא רישא לשועליא. דכד איהו קיימא גו אריותא, אקרי כלא בכללא דאריותא. זנבא דאריא

אריא איהו, בלא פרודא. ואי בגו שועלים, אפילו איהו (דף קמ"ז ע"ב) רישא.

רישא דשועל שועל איהו, בלא פרודא, ושועל אקרי.

ורזא דא האי קרא, דהא בקדמיתא כד יתבין פחדא, שני המאורות

הגדולים אתקרון, אף על גב דדא זנבא לגבי דעלאה. פיון דדא אתפרש מעלאה, כפיכול למהוי רישא לשועלים, כדין אקרי קטן. ועל רזא דא שמן המאור, דלא פסיק לעלמין, וקיימא בסליקו עלאה למשלט ביממא. שמן למאור פסיק, ואקרי קטן, ושלטא בלייליא. וחמש בוסמין אינון לגו שמן וקטרת, ואף על גב דאיהי חד אינון תרין וכלא חד. (שמות כה) אבני שהם וגו'. כל הני תליסר אינון ואינון תקוונא דמשפנא.

בראשונה כשיושבים כאחד, שני המארת הגדלים נקראו, אף על גב שזה זנב אל העליון. פיון שזה נפרד מהעליון כפיכול להיות ראש לשועלים, אז נקרא קטן. ועל סוד זה שמן המאור, שלא פוסק לעולמים ועומד בעליה עליונה לשלט ביום. שמן למאור פוסק, ונקרא קטן, ושולט בלילה. וחמשה בשמים הם לתוף שמן וקטרת, ואף על גב שהיא אחד - הם שנים, והכל אחד. אבני שהם וגו'. כל אלה שלשה עשר הם, והם תקוין המשכן.

וחורנו לדברים הראשונים. זהב - הרי נאמר ששבעה מיני זהב הם. ואם תאמר שזהב הוא דין וכסף הוא רחמים, ועולה הזהב למעלה ממנו - לא כף! שודאי זהב עולה יותר הוא על הכל, אבל זהב הוא בדרך סתם, וזה הזהב העליון, שהוא שביעי מכל מיני הזהב, וזהו הזהב שמאיר ונוצץ לעינים, וזהו שפשיצא לעולם, מי שמשגיג אותו טומן אותו בתוכו, ומשם יוצאים ונמשכים כל מיני זהב.

מתי נקרא זהב? מי שנקרא זהב? כשהוא באור, ומתעלה בכבוד הפחד, והוא בשמחה עליונה לשמח את התחתונים. וכשהוא בדין, כשמשפנה מאתו גון לגון תכלת שחר ואדם, אז הוא בדין הקשה. אבל זהב הוא בשמחה, ובעלילת הפחד של שמחה עומד ובהתעוררות השמחה.

וכסף - למטה, הסוד של זרוע ימין, שהרי הראש העליון הוא זהב (דין), שפתיב (דניאל ב) אנת ראש הזהב. תזהו וזרועותיו של כסף למטה. (ואימתי נשלם הכסף? כאשר הוא נכלל וכו') וכשנשתלם הכסף, אז נכלל בזהב, וסוד זה - (משלי כד) תפוחי זהב במשכיות כסף. נמצא

ואתדרנא למלי קדמאי, זהב הא אתמר דשבעה זיני זהב אינון. ואי תימא דזהב איהו דינא, וכסף איהו רחמי, ואסתלק זהב לעילא מגיה. לאו הכי, דודאי זהב סליק נתיר איהו על פלא, אבל זהב בארז סתם איהו, ודא זהב עלאה, דאיהו שביעאה מכל אינון זיני זהב, ודא איהו זהב דנהיר ונציץ לעינין, ודא איהו דכד נפיק לעלמא, (ד"א ל"ג נפיק) מאן דאדבק ליה, טמיר ליה בגויה, ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב. אימתי אקרי זהב, מאן דאקרי זהב. פד איהו בנהירו, ואסתלק ביקר דחילו, ואיהו בחדוה עלאה, למחדי לתתאי. וכד איהו בדינא, פד אשתני מההוא גוון, לגוון תכלא אוכם וסומק, כדין איהו בדינא תקיפא. אבל זהב, בחדוה איהו, ובסליקו דדחילו דחדוה קיימא, ובאתערוותא דחדוה.

וכסף לתתא, רזא דרועא ימינא, דהא רישא עלאה זהב איהו, דכתיב, (דניאל ב) אנת הוא רישא דדהבא. (דניאל ב) חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא. (ג"א ואימתי אשתלים כסף פד אתכליל וכו') וכד אשתלים כסף, כדין אתכליל בזהב, ורזא דא תפוחי זהב במשכיות כסף. אשתכח

שפספ הופך לזקב ואז נשתלם מקומו. ולכן שבעה מיני זקב הם. ונהשת יוצאת מזהב ומשתנה לגרעון, זרוע שמאל. ותכלת - ירד שמאל. ותולעת שני - ירד ימין, ונכללת בשמאל. ושש - זה נהר ששופע ויוצא, שנוטל כל ששת הצדדים. וכמו זה למטה, והרי פרשיה ונתפאר.

הרי פאן שבע של יובל, והם שבע של שמטה. ואף על גב שהם שש, הם שלש עשרה, בשביעי, שהוא ראש עליהם, הרי שלש עשרה. הראש שעומד על כל הגוף למטה, הראש שעומד על כל איברי הגוף הוא זקב. מה בין זה לזה? הנהב העליון הוא בסוד נסתר, ושמו הוא זקב סגור, סגור וסתום מן הכל, ולכן נקרא סגור, שהוא סגור מהעין שאינה שולטת בו. הנהב התחתון הוא יותר גלוי. (ושמו נקרא זקב ירקרק וכו').

השלמה מההשמטות (סימן י)

ושם שלו נקרא זקב ירקרק, וסוד זה בארוהו החברים. אסתר ירקרקת היתה, צבע האתרוג. והכל אחד. זקב, זהו הראש הנעלם, אף על גב שהוא בגלוי לגבי הנהב העליון, עד שימשך וישרה על ראש גבריאל כמו שבארנו. ובגלל זה הכל הוא בפסד העליון, ונמשך אותו הסוד למטה הכל כדגמא אחת.

ועשית כפרת וגו'. רבי שמעון אמר, בכל פרשה זו מצאנו שנמסרה העבודה ביד משה, חוץ משתים. בכלם פתוב ועשית ועשית, ובארון ובאפוד פתוב ועשו ועשו, ולא כתוב ועשית. מה הטעם בארון לא? בגלל שהארון כלל את משה בתוכו להאיר ממנו, וצריך אחרים לתקן

דכסף אתהדר לזקב, וכדין אשתלים אתריה. (נ"א אלים ארזה) ועל דא שבעה זיני זקב אינון.

ונהשת נפקא מזהב, ואשתני לגרעונא, דרועא שמאלא. ותכלת ירכא שמאלא. ותולעת שני, ירכא ימינא, ואתכליל בשמאלא. ושש, דא נהר דנגיד ונפיק, דאיהו נטיל כל שית סטרין. וכגוונא דא לתתא, והא אוקמוה ואתמר.

הא הכא שבעה דיובל, ואינון שבעה דשמיתה. ואף על גב דאינון שית, אינון תליסר, בשביעאה, דאיהו רישא עלייהו, הא תליסר. רישא דקיימא על כל גופא לתתא, רישא דקיימא על כל שייפי גופא, איהו זקב. מה בין האי להאי. זקב עלאה, איהו ברזא סתימא, ושמא דיליה איהו זקב סגור. סגור וסתום מפלא, ועל פן אקרי סגור, דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה. זקב תתאה איהו באתגליא יתיר. (ושמא דיליה אקרי זקב ירקרק וכו').

השלמה מההשמטות (סימן י)

ושמא דיליה אקרי זקב ירקרק, ורזא דא אוקמוה חברייא. אסתר ירקרקת היתה, גוון אתרוג. וכלא חד. זקב, דא איהו רישא בסתימו, אף על גב דאיהו באתגלייא לגבי זקב עלאה עד דיתמשכא ושרייא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא. ובגין כך פלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כלא כגוונא חד.

ועשית כפרת וגו' רבי שמעון אמר בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבידתא בידא דמשה, בר תרין. בכלהו כתיב, ועשית ועשית, ובארון ובאפוד כתיב, ועשו ועשו, ולא כתיב ועשית. מאי טעמא בארון לא, בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה, ואצטריף אתרנין

תקון ויפי שלו לעלות אותו
אצלו. באפוד, לא שלו הוא, ולא
השתמש בו ולא הצטרכה לו
למשה לעשות עבודה של אחיו,
שהרי משה הוא כמלך, ואהרן
שושבין המלך.

ואם תאמר, והרי כתוב (שמות כט)
והלבשת את אהרן, ואפדת לו,
ונתת עליו, ושמת עליו. הרי כל
זה עבודתו של משה וכבודו של
אהרן הוא - לא כף. אלא כבודו
של משה הוא, שהרי הקב"ה לא
רצה בעבודתו של אהרן אלא על
ידי משה, ואהרן לא יכל
להתקדש אלא על ידי משה, ובכל
צריך אהרן למשה, וכל זה כבודו
של משה הוא. ועשית פפרת.

בא ראה, כתוב בפרשה זו מעשה
שמים וארץ וכל אותם החילות
ששם, שהרי הקב"ה לא צוה
לעשות המשפן אלא כמעשה
שמים וארץ להיות כדגמת הדידה
של מעלה ולהתחבר זה בזה,
כדגמת הנשמה והגוף להיות הכל
אחד.

כתוב בראשית ברא וגו'.
בראשית כבר בארוהו, אבל סוד
של מעשה הפפרת בא כאן ברמז
של מעלה שרשרת של מטטרו"ן,
סתרי המשפן, להרים מעלת
הקדשה למעלה ומטה. בראשית,
ראשית העליונה הפפרת
השמונה והנסתרת שנמצאת
מסוד נקדה ראשונה (הנעלמת)
סתומות העליונה, ונפרש מסף
עליון להאיר (להתהר) תוף טהירו,
נעלם תוף הפפרת, מטטרו"ן
שנאחז ממטה למעלה מתוף
יראה שהולכת באמת תוף הארץ
היה נמצא האור שאבד אדם
הראשון, ונעלם האור שהוא בגן
עדן.

הסתלק למעלה ולא התלבש
במקומו, שהרי לא היה נשלם

לתקנא תקונא ושפירו דיליה למיעל ליה
לגביה. באפוד לאו דיליה הוא, ולא אשתמש
ביה, ולא איצטרך ליה למשה למעבד
פולחנא דאחוי, דהא משה איהו מלכא ואהרן
שושבניה דמלכא.

ואי תימא והא כתיב (שמות כ"ט) והלבשת את
אהרן ואפדת לו ונתת עליו ושמת עליו
הא כולי האי פולחנא דמשה ויקרא דאהרן
איהו, לאו הכי. אלא יקרא דמשה איהו דהא
קדשא בריך הוא לא בעא פולחנא דאהרן,
אלא על ידא דמשה. ואהרן לא יכיל
לאתקדשא, אלא על ידא דמשה. ובכלא
איצטרך אהרן למשה, וכל האי יקיראה
דמשה איהו. ועשית פפרת.

תא חזי, כתיב בפרשתא דא, עובדא דשמים
וארץ וכל אינון חילין דתמן, דהא
קדשא בריך הוא לא פקיד למעבד משפנא
אלא כעובדי שמים וארץ למהוי פגוונא
דדיורא דלעילא ולא תחברא דא בדא, פגוונא
דנשמתא וגופא למהוי כלא חד.

כתיב בראשית ברא וגו'. בראשית הא
אוקמוה, אבל רזא דעובדא דפפורתא
הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטטרו"ן
גניזא דמשפנא לארמא ארמות קדשא לעילא
ותתא. בראשית, ראשיתא עלאה פפורתא
גניזא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודה
דרישא (טמירא) טמירו עלאה, ואתפרס פריסו
עלאה לאתנהרא (לאתטהרא) גו טהירו טמירא גו
האי כפורתא (מיטטרו"ן) מטטרו"ן דאתאחדא
מתתא לעילא מגו דחילו דאזלא בקושטא גו
ארעא הוה אשתכח נהירו דאביד אדם
קדמאה, ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן.
סרְקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה. דהא

מכל הצדדים, שלמות של מטה
היה נחסר, שהרי נעשה בחטאו
של אדם הראשון, ירד למטה,
נחבא תוף אילנות הגן, התפשט
שם בכל צדדי הגן, עד שנולד
חנוך בן ירד. כיון שנולד, היה
נמצא סמוך לגן. התחיל האור
ההוא להאיר בתוכם, התרכה
ברבוי הקדשה ושרה עליהם אור
המתנוצץ.

נכנס לגן עדן, מצא שם עץ
החיים וענפיו ופרותיו של האילן,
הריח בו והתישב תוף ריח של
אור החיים. באו שליחים
מלאכים עליונים, למדו אותו
חכמה עליונה, נתנו לו ספר שהיה
נסתר תוף עץ החיים, ולמד ממנו
וידע דרכיו של הקב"ה והשתדל
אחריו. זהו שכתוב (בראשית ה)
ויתהלך חנוך את האלהים. עד
שאור האור נשלם בתוכו.

כיון שאור האור נשלם למטה,
רצה לעלות למקומו וכדי
להראות אותו השלמות בסוד של
חנוך. יום אחד נכנס תוף גן עדן
והראו לו נסתרות הגן, והניח
אותו ספר וכל מה שראה בחוץ
והוא מצנע בין החברים. אחר כך
התלבש אותו האור תוף אותו
הלבוש, להראות למעלה ולהיות
בושה עמו לכל אותם שעשו
קטרוג ברבונם שלא יבא האדם
בעולם. זהו שכתוב (שם) ואיננו כי
לקח אתו אלהים. ואיננו בעולם
הזה, ואיננו כמו שהיה בעולם
הזה, כי לקח אתו אלהים, לצורה
אחרת בזה הוא נער תמיד.

וסוד זה בארנו, חנוך נער על פי
דרכו, להנהיג העולמות כלם. גם
פי זקין לא יסור ממנה, שהרי
היה בו ונעשה נער. בחנוך נכלל

יסור ממנה, דהא אשתכח

לא הוה אשתלים מכל סטרין שלימו דלתתא
הוה גרע. דהא אתאביד בחוכה דאדם
קדמאה, נחת לתתא, אתטמר גו אילני גנתא,
אתפשט תמן בכל סטרי גנתא, עד דאתיליד
חנוך בן ירד. כיון דאתיליד הוה אשתכח
סמוך לגנתא, שריאת ההוא נהירו לאתנהרא
בגווייהו, אתרבי ברבו קדשא ושריית עליה
נהירו דמנצא.

עאר לגנתא דעדן, אשפח תמן אילנא דחיי
וענפוי ואנבוי דאילנא, ארח ביה
ואתיישב גו רוחא דנהירו דחיי. אתו שליחן
מלאכי עלאי אוליפו ליה חכמתא עלאה,
נהבו ליה ספר דהוה טמיר גו אילנא דחיי,
ואוליף מגיה, וידע אורחוי דקודשא בריך
הוא ואשתדל אפתריה. הדא הוא דכתיב,
(בראשית ה) ויתהלך חנוך את האלהים. עד דההוא
נהירו אשתלים בגויה.

כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא, בעא
לסלקא לדוכתיה ובגין לאחזאה ההוא
שלימו ברזא דחנוך. יומא חד עאל גו גנתא
דעדן, ואחמו ליה טמירין דגנתא, ואנח ההוא
ספר וכל דחמא לבר ואיהו צניע בגו חברייתא.
לבתר אתלביש ההוא נהירו גו ההוא לבושא
לאחזאה לעילא ולמהוי כסופא בהדיה לכל
אינון דעבדו קטרוגא במאריהון דלא יתברי
בר נש בעלמא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ה)
ואיננו כי לקח אתו אלהים. ואינו בהאי
עלמא, ואיננו כדקא הוה בהאי עלמא, פי
לקח אתו אלהים לדיוקנא אחרא בהאי איהו
נער תדיר.

ורזא דא אוקימנא, חנוך נער על פי דרכו,
לאנהגא עלמין בלהו. גם פי זקין לא

צורה של העולם העליון, הוא כסא של אדונו. עושה שליחות בעולם כאשר העולם יוצא בדיון, ונקרא מטטרו"ן, שר על כל חילות העליונים וזקן הוא.

נער, עולה מעולם לעולם ומתישב הרגז. צורה זו נפרסה בפריסת הפפרת והצטירו בו באותו מסך שתי צורות, אחת זכר ואחת נקבה, ועומדים שני תינוקות עלמים אוהבים דבוקים זה בזה. וסוד זה בראשית ברא אלהים, פריסת פפרת שתומה.

את השמים ואת הארץ - שני כרובים עומדים בדבקות של חביבות. שמים וארץ לא כתוב, אלא את, לרבות שני כרובים כאחד. פפרת זו פרוסה פנימה בסתרי ההיכל, ובשני צדדים עומדים שני אלו, בראשית עולה למעלה, וסוד שלו יורד למטה. בדגמת הסוד ההוא של בראשית עולה למעלה ולא נרשם בסיומן, יוצא רשם למטה ונעשית ממנו פפרת עליונה רשומה בשלשה רשומים בסוד יהו"ה אלהינו יהו"ה. מאלו השלשה יצאו שלשה אחרים, והם ששה. וזהו בר"א שית.

ונפרסה פפרת זו לצד דרום ומערב, והוציא שני כרובים כאחד, זכר ונקבה, שנמצאים זה לצמית זה. דרום הוא ראש, כהן בראש והוא זכר. מערב הוא נקבה, בת יחידה. בת היתה לאברהם, ודאי. וזה בסוד של בראשית, ב"ת ראש י', פפרת שלא נודעת עד שנפרסה בפריסה והוציאה שני אלו. פדגמת זה אות ה', ועל זה בת, ב"ת רא"ש, בת לאברהם. י' פפרת שנפרסת.

רא"ש, בת לאברהם. י'

ביה ואהדר נע"ר. בחנוך אתפליל דיוקנא דעלמא טמירא, איהו כורסייא דמאריה. עביד שליחן בעלמא כד עלמא בדינא נפקא, ואיקרי מטטרו"ן רבון על כל חיילין עלאין וסבא איהו.

נער עאל מעלמא לעלמא ואתיישבא רוגזא. דיוקנא דא אתפרס בפריסו כפורתא, ואתצייין ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין. חד דכר וחד נוקבא וקיימן תרין רביין עולימין רחימין ברחימו דביקן דא בדא. ורזא דא בראשית ברא אלהים, פריסו כפורתא סתימאה.

את השמים ואת הארץ תרין פרובין קיימן בדביקו דחביבותא. שמים וארץ לא כתיב, אלא את. לאסגאה תרין פרובין כחדא. כפרת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתריין סטריין קיימן תרין אליו, בראשית סלקא לעילא, רזא דיליה נחתא לתתא.

בגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו, נפקא רשימו לתתא ואתעביד מניה כפורתא עלאה רשימא ברשימין תלתא ברזא יהו"ה אלהינו יהו"ה. מאלין תלתא נפקו תלתא אתרנין, ואינון שית. והיינו בר"א שית.

אתפרס פפרת דא לסטר דרום ומערב, ואפיק תרין פרובין כחדא דכר ונוקבא, דאשתפחון דא לקבל דא. דרום איהו ראש, כהן בראש ואיהו דכר. מערב איהו נוקבא, בת יחידה. בת היתה לאברהם, ודאי. והיינו ברזא דבראשית ב"ת ראש י' כפורתא דלא אשתמודע עד דאתפרס בפריסו, ואפיק תרין אליו. פגוונא דא ה' ועל דא בת ב"ת כפורתא לאתפרסא.

וְחֹזֶרֶת הַכִּפֻּרִת מִמַּעַרְב לְצָפוֹן
וּנְפִרְסָת בַּפְּרִיסָה, וּמִתְגַּלְגֵּה זָכָר
שָׁאָחוּז בְּצַד הַכִּפֻּרִת וּנְקָבָה
שֶׁמִּסְתַּתֶּרֶת לְמִטָּה וְנַעֲשִׂית בְּאֵר
הַצָּפוֹן. וְסוּד זֶה בְּרֵאשִׁית, בִּ"ת
א"ש, י' הִיא הַכִּפֻּרִת, ר' (י) הִיא
הַפְּרִיסָה שֶׁנְּפִרְסָת וְנִרְאִית אֶחָד
וְלֹא שְׁנַיִם, שֶׁהָרִי הַנְּקָבָה נִכְנַעַת
לְמִטָּה.

וְאִם תֵּאמַר, הָאוֹת ר' הַכֹּל פְּרִיסָה
אֶחָת לְמַעְלָה וְלְמַטָּה - כִּךְ הוּא,
שֶׁלֹּא נִפְרָד הַשֵּׁם הַזֶּה מִזֶּה, הַכֹּל
הוּא אֱלֹהִים. חֲזֵרָה הַכִּפֻּרִת
מִמַּעַרְב לְמִזְרָח, נִפְרָסָה פְּרִיסָתָהּ
לְשְׁנֵי צְדָדִים, בְּצַד הַמִּזְרָח וּבְצַד
הַמַּעַרְב. כִּיּוֹן שֶׁהַכִּפֻּרִת עוֹמְדָת
בַּמִּזְרָח וּבַמַּעַרְב, אֲזִי שְׂמֻחָה
נִמְצָאת וְחִבּוּר פְּרָאוֹי, וּבֵת זוֹ
נִכְלָלָת בְּעֶטְרוּתֶיהָ פְּרָאוֹי וְעוֹמְדָת
בְּשִׁלְמוּתָהּ. וְאֵז הוּא בְּסוּד שְׁלוֹ,
בְּרֵאשִׁית, בְּלֹא פְרוּד כָּלֵל.

וּבַגִּנָּד שְׁלֹשָׁה זְמַנִּים אֵלּוּ עוֹלִים
יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשָׁה זְמַנִּים לְחַג חַגִּים.
בַּפֶּסַח חוֹזֶרֶת הַכִּפֻּרִת בְּצַד דְרוֹם
וּמַעַרְב, וְאֵז אוֹתָהּ בֵּת עוֹמְדָת
בְּאֶבְרָהִם וְהִיא בִּ"ת רֵא"ש, וְשֵׁם
הַלֵּל וְלֹא הַלֵּל גְּמוּר, שֶׁהָרִי שְׁנֵי
כְרוּבִים אֵלּוּ אֵינָם בְּשִׁלְמוּת
פְּרָאוֹי, שֶׁהָרִי יִשְׁמַעֲאֵל יוֹצֵא
וּמִקְטָרֵג. וּמִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד
יְמֵי סִפּוֹת חוֹזֶרֶת הַכִּפֻּרִת מִצָּפוֹן
לְמַעַרְב, אֵז אוֹתָהּ בֵּת נִכְנַעַת
וְעוֹמְדָת בְּיִצְחָק וְלֹא בְשִׂמְחָה,
וְהִיא בִּ"ת א"ש, וְהֵם אֵינָם
בְּשִׁלְמוּת. וְעַל זֶה אֵין שֵׁם הַלֵּל
כָּלֵל, שֶׁהָרִי עֲשׂוֹ יוֹצֵא וּמִקְטָרֵג.
בְּסוּבוֹת עוֹלָה בֵּת זוֹ וְנִשְׁלַמְת בּוֹ
בְּיִצְחָק וּמִתְחַבְּרִים זֶה בְּזֶה, וְאֵז
הַלֵּל גְּמוּר, עַד שֶׁנִּרְגַע הָרִגְזוֹ
וְהַחִבּוּר נִמְצָא. בְּשִׁבוּעוֹת, עֲצֵרֶת,
חוֹזֶרֶת הַכִּפֻּרִת בְּצַד מִזְרָח וּמַעַרְב
וְאֵז שִׁלְמוּת נִמְצָאת, וְחִבּוּבוֹת

אֶתְהַדָּר בְּפּוֹרְתָא מִמַּעַרְב לְצָפוֹן וְאֶתְפָּרַס
בַּפְּרִיסוֹ, וְאֶתְגַּלְגֵּיָא דְכָר דְאֶתְאֲחִיד
בְּסִטְרָא דְכַפּוֹרְתָא וְנוֹקְבָא אֶתְטַמְרַת לְתַתָּא
וְאֶתְעַבִּידַת בְּאֵר דְצָפוֹן. וְרִזָּא דָא בְּרֵאשִׁית
בִּ"ת א"ש, י' פְּפּוֹרְתָא ר' (נ"א) פְּרִיסוֹ דְאֶתְפָּרַס
וְאֶתְחַזִּי חַד וְלֹא תְרִין, דְהָא נּוֹקְבָא אֶתְפְּפִיָּא
לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא ר' כֹּלֵל חַד פְּרִיסוֹ עֵילָא וְתַתָּא, הַכִּי
הוּא דָלָא אֶפְרִישׁ שְׂמָא דָא מִן דָּא, כֹּלֵל
אִיהוּ אֱלֹהִים. אֶתְהַדָּר בְּפּוֹרְתָא מִמַּעַרְב
לְמִזְרָח, פְּרִיס פְּרִיסוֹ בְּתֵרִין סְטְרִין, בְּסִטְרָא
דְמִזְרָח וּבְסִטְרָא דְמַעַרְב. כִּיּוֹן דְכַפּוֹרְתָא
קְיִימָא בְּמִזְרָח וּמַעַרְב, כְּדִין חֲדוּהָ אֶשְׁתַּכַּח
וְחַבּוּרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְהִיא בֵּת אֶתְפְּלִילַת
בְּעִיטְרָהָא כְּדָקָא יְאוּת, וְקִימָא בְּאֶשְׁלָמוּתָא.
וּכְדִין אִיהוּ כְּרִזָּא דִילִיָּה בְּרֵאשִׁית בְּלֹא פְרוּדָא
כָּלֵל.

וְרַבְרַב תְּלַת זְמַנִּין אֵלּוּן, סְלִקִּין יִשְׂרָאֵל תְּלַת
זְמַנִּין לְמִיחָג חַגִּיָּהוּ. בַּפֶּסַח אֶתְהַדָּר
בְּפּוֹרְתָא בְּסִטְר דְרוֹם וּמַעַרְב, וּכְדִין הִיא בֵּת
קְיִימָא בְּאֶבְרָהִם וְאִיהִי בִּ"ת רֵא"ש וְתַמָּן הַלֵּל
וְלֹאוּ הַלֵּל גְּמוּר. דְהָא תְרִין כְּרוּבִין אֵלּוּן לָאוּ
אֵינּוּן בְּאֶשְׁלָמוּתָא כְּדָקָא יְאוּת, דְהָא יִשְׁמַעֲאֵל
נִפְקָא וּמִקְטָרֵגָא. מִיּוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד
יּוֹמָא דְסִפּוֹת אֶתְהַדָּר בְּפּוֹרְתָא מִצָּפוֹן לְמַעַרְב,
כְּדִין הִיא בֵּת אֶתְפְּפִיָּא וְקִימָא בֵּיהּ בְּיִצְחָק
וְלֹאוּ בְּחֲדוּהָ וְאִיהוּ בִּ"ת א"ש וְאֵינּוּן לָאוּ
בְּאֶשְׁלָמוּתָא. וְעַל דָּא לִית תַּמָּן הַלֵּילָא כָּלֵל,
דְהָא עֲשׂוֹ נִפְקָא וּמִקְטָרֵגָא.

בְּסוּבוֹת סְלִקָא הִיא בֵּת וְאֶשְׁתַּלִּימַת בֵּיהּ
בְּיִצְחָק וּמִתְחַבְּרִין דָּא כְּדָא, וּכְדִין
הַלֵּל גְּמוּר. עַד דְאֶשְׁתַּפִּיד רּוּגְזָא וְחִבּוּרָתָא
אֶשְׁתַּכַּח. בְּשִׁבוּעוֹת עֲצֵרֶת אֶתְהַדָּר בְּפּוֹרְתָא

בְּסִטְר מִזְרָח וּמַעַרְב כְּדִין

ודבקות היא בכל הצדדים
 ושמחה של עליונים ותחתונים.
 ואז, (תהלים מט) תורת ה' תמימה
 משיבת נפש. ובשלושה זמנים
 אלו חוזרת הפפרת בצדדיה
 כראוי.

בפפרת זו נפרסת למעלה תוף
 אותה נקדה ועלמת באור
 הראשון שנפרס, ואחר כך נפרסת
 בשלמות ושורה על הפריסה
 הראשונה. וכאשר סוככים פנפי
 הכרובים על פפרת זו כדי לסוכך
 על הפפרת שלא תהיה בגלוי,
 כפופרת - פפרת כתוב. וכאשר בא
 האור העליון, אותם הכרובים
 מפים בכנפיהם ומעלים אותם
 למעלה, ואומרים שירה מרובי
 השמחה ההיא של אותו האור.
 וכדגמת זה הוא למטה, והפפרת
 חוזרת, ומאותם השלשה והאחד
 היו כרובים ימין ושמאל. הימין
 שורה בו רוח של מעלה מאותו
 צד. והשמאלי שהיה למערב
 בחזרת הפפרת, עומד אצלו בצד
 שמאלו, ושורה בו רוח נקבה,
 ומתחברים זה בזה בכביבות של
 זכר ונקבה. וכן לכל הצדדים
 בסבוב הפפרת, ולעולם הם
 שנים, זכר ונקבה, למטה בעולם
 הנה הם שנים ולא יותר.

ואם תאמר למעלה, הואיל (ולא)
 צריך דבקות בפפרת איך תחזור
 הפפרת? ודאי באותה החזרה
 מתדבקים זה בזה ותמיד נדבק
 בה. וכדגמת הכרובים שהם
 למעלה, כך עומדים על אות ונס,
 והרי בארנו הסוד שכתוב פרשי
 כנפים סוככים, ולא כתוב פרושי
 כנפים סוככים. אלא על אות ונס
 היו עומדים.

זמנים ידועים היו מעלים כנפיהם
 ופרושים אותם למעלה בכל יום,
 והיו מסתדרים ומחפים על
 הפפרת, ועל זה באות ונס היו

שלימו אשתפח וחביבו ודבקותא איהו בכל
 סטרין וחדוה דעלאי ותפאי. וכדין, (תהלים מט)
 תורת ה' תמימה משיבת נפש. ובתלת זמנין
 אלין פפורתא אתהדרת בסטראה כדקא יאות.
 בפפרת דא אתפרסא לעילא גו ההוא נקודה
 טמירא, בנהירו קדמאה דאתפרסא,
 לבתר אתפרס בשלימו ושריאי על ההוא
 פריסו קדמאה כד אתחפיאן גדפי כרובים על
 האי כפורת, בגין דאתחפיאי כפורת ולא יהא
 באתגליאי. כפורת כפורת פתיב, דכד אתי
 נהירו עלאה, אינון כרובים בטשי בגדפייהו
 וסלקי לון לעילא, ואמרין שירתא מסגיא
 דההוא חדוה דההוא נהירו. כגוונא דא לתתא
 וכפורתא אתהדר ומאינון תלתא וחד, הוו
 כרובים ימינא ושמאלא, ימינא שריאי ביה
 רוחא דלעילא מההוא סטרא, ושמאלא דהנה
 למערב באהדרותא דכפורתא קאים לגביה
 בסטר שמאלא, ושריאי ביה רוחא דנוקבא,
 ואתחבר דא בדא בכביבו דדכר ונוקבא. וכן
 לכל סטרין באהדרותא דכפורתא, ולעולם
 תרין אינון, דכר ונוקבא. לתתא בהאי עלמא
 אינון תרין ולא יתיר.

ואי תימא לעילא הואיל (ולא) ואיצטריף
 דבקותא בפפורתא, איך יתהדר כפורתא.
 ודאי בההוא אהדרותא אתדבק דא בדא ותדיר
 אתדבק בה כגוונא דכרובים. אינון לעילא
 קיימין על את וניסא, והא אוקימנא רזא
 דכתיב, פרשי כנפים סוככים ולא כתיב
 פרושי כנפים סוככים אלא על את וניסא הוו
 קיימין.

זמנין ידיעאן הוו סלקאן גדפייהו ופרשי לון
 לעילא בכל יומא, והוו מתסדרין
 ומחפיין על כפורתא, ועל דא באת וניסא הוו

עומדים. בכל מקום שרוח עליונה היתה באה ושורה, ודאי באותו מקום ששורה יש בו ממשות ועומד באות ונס. בן אדם שהוא מעפר, ועד שלא שורה בו ניצוץ של רוח של מעלה - אין בו ממש. כיון ששורה עליו, יש בו ממשות וקם על עמדו.

ואם תאמר, זה לבדו? בא ראיה ממשות אהרן שהוא עץ בלא ממשות כלל, כיון ששלח בו הקדוש ברוך הוא מעט רוח, קם על עמדו ונעשתה ממנו בריה ממש. ומה עץ שאין דרכו בכף, כיון ששלח הקדוש ברוך הוא בו מעט רוח, עמד על עמדו והיה בו ממש - פרוכים שהם קדושים ועומדים בקדושה פדגמת מעלה על אחת כמה וכמה.

בכר זמן שישאל היו זכאים, הפרוכים היו דבוקים בדבוק פנים בפנים. כיון שסרחו, היו חוזרים פניהם זה מזה. מנין היו יודעים? כאן נחלקו עמודי העולם. אבל בעשן של הקרבנות ובקרבנות על גבי המזבח והכהנים כאשר מברכים את העם - באלו השלשה היו יודעים סוד הפרוכים שמחזירים פנים זה מזה, והקדוש ברוך הוא רוצה בתשובת בניו.

בעשן הקרבנות, כאשר היו ישראל זכאים, ענן היה עולה למעלה בדרך ישרה כמקל מעטר, אם לצד מזרח אם לצד מערב או בכל קצוי העולם - בדרך ישרה היה עולה. וכאשר לא נטה לימין או לשמאל, אז רצון נמצא למעלה ומטה, והקדוש ברוך הוא רצה במעשיהם של ישראל באהבה יתרה.

בקרובן שעל המזבח, כאשר היו ישראל זכאים, היתה נראית על גבי אש המזבח דמות של אריה

קיימין, בכל אתר דרוחא עלאה הנה אתי ושרייא, ודאי בההוא אתר דשאר, אית ביה ממשו וקיימא באת וניסא. בר נש איהו מעפרא, ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא דלעילא, לית ביה ממשו. כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיומא.

ואי תימא דא בלחודוי, תא חזי, מחוטרא דאהרן, דאיהו אעא בלא ממשו כלל, כיון דשדר ביה קדשא בריך הוא זעירו דרוחא, קאים בקיומא ואתעביד ביה בריה וממשו. ומה אעא דלאו אורחיה בכף, כיון דשדר ביה קדשא בריך הוא חד זעירו דרוחא, קאים בקיומיה והנה ביה ממשו. פרוכים דאינון קדושה וקיימן בקדושה כגוונא דלעילא על אחת כמה וכמה.

בכר זמנא דישאל היו זכאים הוו דביקן בדביקו אפין באפין, כיון דהוו סרחין הוו מתהדרין אפיהו דא מן דא. מנא הוו ידעי, הכא אפליגו עמודין דעלמא. אבל בתנא דקרנא, ובקרנא על גבי מדבחא וכהנא כד בריך ית עמא. באינון תלתא הוו ידעי רזא דפרוכים מהדרן אנפין דא מן דא, וקודשא בריך הוא בעי תיובתא דבנוי.

בתנא דקרנא, כד הוו ישראל זכאין, תנא הנה סליק לעילא באורח מישר בעטורא בקולפין, אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל סייפי עלמא באורח מישר הנה סליק. וכד לא סטא לימינא ולשמאלא, כדיון רעותא קיימא לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אתרעי בעובדין דישאל בחביבו יתיר.

בקרנא על גבי מדבחא כד הוו ישראל זכאין, הנה מתחזי על גבי אשא דמדבחא דיוקנא דאריה דאכיל קרנא על

שאוכל קרבנות על המזבח.
וכאשר לא היו זבאים, היו רואים
דמות פלג רובץ על המזבח.

הבהן כאשר היה מברך את העם
בשעה שהיה זוקף ידיו, כאשר
היו ישראל זבאים וראויים
לברכה, ידיו היו זקופות בזקיפה
כלי טרחה כלל והתרומו
בשמחה וברצון. אז השכינה
היתה שורה עליהן ומזדקפות
אלו מעצמן, ואז היה יודע הכהן
שראויים ישראל לברכה ומברך
אותם ברצון הלב.

וכאשר ידיו היו כבדים ובטרח
רב הזדקפו ולא יכל להרים אותן
אלא בהרבה טרח, אז היה יודע
שהשכינה לא שורה על ידיו
וישראל לא ראויים לברכה. בגלל
שבשעה שהשכינה היתה באה
לשרות על ידיו, כל אותן אצבעות
שהן בצורה העליונה, היו
שמחות בשמחה לקבל את
השכינה עליהן, ופורחות
להזדקף למעלה כמו שהיו
שמחים הכרובים של עולם הזה,
וכל שפן למעלה, כדי לקבל
השכינה עליהם.

יסוד זה (שמות י"ז) וידי משה כבדים
וגו'. מה הטעם? בגלל שאותה
שעה ישראל לא היו זבאים, וידי
משה כבדו ולא יכל לזקף אותן,
שכתוב למעלה (שם) על ריב בני
ישראל וגו', ואז נאמר ויבא
עמלק, וכבדו ידיו ולא היה יכול
לזקף אותן עד שקבל עגש,
שכתוב ויקחו אבן וגו' והיה
כאשר וגו'.

כמו זה גם לוחות האבן כמו
הכהן, ועל זה הכרובים, בזמן
ההוא שהיו ישראל זבאים, היו
פנים בפנים מתדבקים זה בזה.
וכאשר לא היו זבאים, היו
מתזירים פנים אלו מאלו (זה מזה),
ועל סודות אלו היו יודעים אם
ישראל זבאים או לא.

מדבחה, וכד לא הוּו זכאין הוּו חמאן דיוקנא
דכלבא רביע על מדבחה.

בהנא פד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי,
פד הוּו ישראל זכאין ואתחזון לברכא,
ידוי הוּו זקפין בזקיפו בלא טורח כלל
ואתרמו בחידו וברעו, פדין שכינתא שרייא
עלייהו ומזדקפן אינון מגרמיהו, וכדין כהנא
הוּו ידע דאתחזון ישראל לברכא, ובריך לון
ברעותא דלבא.

וכד ידוי הוּו יקירן ובטורח סגי אזדקפו ולא
יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח, פדין
הוּו ידע דשכינתא לא שרייא על ידוי,
וישראל לא אתחזון לברכה. בגין דבשעתא
דשכינתא הוּו אתייא לשרייא על ידוי, כל
אינון אצבעאן דאינון בדיוקנא עלאה הוּו
חדאן בחידו לקבלא לה לשכינתא עלייהו
ופרחי לאזדקפא לעילא, כמה דהוּו חדאן
פרובים דהאי עלמא, וכל שפן לעילא,
לקבלא לה לשכינתא על גבייהו.

ורזא דא (שמות י"ז) וידי משה כבדים וגו'. מאי
טעמא, בגין דההיא שעתא ישראל לא
הוּו זכאין וידוי דמשה אתיקרו ולא יכיל
לזקפא לון, דכתיב לעילא (שמות י"ז) על ריב בני
ישראל וגו' וכדין, ויבא עמלק ואתיקרו ידוי
ולא הוּו יכיל לזקפא לון, עד דקביל עונשא.
דכתיב (שמות י"ז) ויקחו אבן וגו' והיה כאשר
וגו'.

בגוונא דא לוחי אבנא, בגוונא דפהנא ועל
דא פרובים בההוא זמנא דהוּו
ישראל זכאין הוּו אנפין באנפין מתדבקין דא
בדא. וכד לא הוּו זכאין, הוּו מהדרין אנפין
אלין מאלין (נ"א דא מן דא) ועל רזין אלין הוּו
ידעין אי ישראל זכאין אי לא.

ברובים - תינוקות, והכל עומד בסוד אחד, שכתוב (הושע יא) פי נער ישראל ואהבהו. ובגלל זה הכל בחדוש הירח תלוי. כמו שמתחדש זה בחדושו, כף הוא הכל. ומשום כף הנער, הם נערים, וזה סוד אשת נעורים, שעומדת על שני נערים בחדוש עליון.

ברובים - פנים גדולות ופנים קטנות, ודאי כף הם. פנים נסתרים למעלה שלא מתגלים, ובגללם חדוש הלבנה ומלוי שלה. פנים קטנות למטה, שפארנו בפפרת, למעלה ומטה בסוד אחד עומדים. את השמים ואת הארץ, אלו הם סוד של שני כרובים, אחד זכר ואחד נקבה, להיות דבוקים אלו באלו בחיבות, כמו שנתבאר את - לרבות מעלה ומטה כאחד, להיות סוד הפרובים בכלל אחד. כתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה, שמחה של שני הפרובים. שהרי תינוקות, כל מה (מי) שנמצא ביניהם, חוזרות פניו כתינוק ושמח עמם. וסוד זה, פיון ששורה עליהם מי ששורה, חוזר נער בשמחה של הכל וברצון. אף על גב שחוזר בדין על העולם, פיון ששורה עליהם, חוזר בשמחה, נער קשור בשמחה, והעולם חוזר ברחמים (ברז). מי שהוא ברגז, ביאו אצלו תינוק וישקט רגזו, ויחזר בשמחה ויעשה עצמו כתינוק, ואז הכל בשמחה.

ועל סוד זה נאמר פי נער ישראל ואהבהו. אין אהבה וחיבות, רק בנער. כתוב (שמות לב) ויהושע בן נון נער לא ימיש. היה עומד תוף המשכן של משה, בגלל שאותו אהל היה אהל משה, ובשעה

ברובים, רביין, וכלא ברזא חד קיימי, דכתוב (הושע י"א) פי נער ישראל ואהבהו, ובגין כף כלא בחדותא דסיהרא קיימי. כמה דאתחדי דא בחדותא, הכי איהו כלא. ובגין כף נער אינון נערים, ורזא דא אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בחדותא עלאה.

ברובים אנפי עלאי ואנפי זוטרי ודאי הכי אינון, אנפין טמירין לעילא דלא אתגליין, ובגינייהו חדותא דסיהרא ומילוי דילה, אפי זוטרי לתתא. כמה דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברזא חדא קיימא, את השמים ואת הארץ. אלין רזא דתרין פרובים, חד דכר וחד נוקבא, למיהוי דביקין אלין באלין בחיבותא כמה דאתמר, את לאסגאה עילא ותתא כחדא, למיהוי רזא דפרובים בכללא חדא.

כתיב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה, חדוותא דתרין פרובין. דהא רביין, כל מה (מאן) דשארי בגווייהו, אתהדרו אנפוי כרבייא וחדוי עמהון. ורזא דא כיון דשארי עלייהו מאן דשארי, אתהדר נער בחידו דכלא וברעותא, אף על גב דאתייא בדינא על עלמא, פיון דשארי עלייהו אתהדר בחדוה, נער קטירא בחידו ועלמא אתהדר ברחמי, (נ"א ברחמי) מאן דאיהו ברוגזא ייתון לגביה נער וישתכף רוגזיה, ויתהדר בחדוה ושווי גרמיה פרבייא, וכדין כלא בחידו.

ועל רזא דסתרא דא, פי נער ישראל ואהבהו לית רחימו וחיבו כר פרבייא. כתיב (שמות לג) ויהושע בן נון נער לא ימיש, הוה קאים גו משפנא דמשה. בגין דהוה אהל,

אהל דמשה הוה. ובשעתא דשכינתא הוה אתייא, אשתפח תמן יהושע

שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיְתָה בָּאָה, נִמְצָא שֶׁ
יְהוֹשֻׁעַ שְׁהוּא נֶעַר, וּמִיַּד הָיָה
בְּשִׂמְחָה וּבְרִצּוֹן שֶׁל הַשְּׂמֵחָה,
וְיְהוֹשֻׁעַ שִׁפְנִי הֵם כְּלַבָּנָה בְּכָל
בְּכָל הַסּוּדוֹת שְׁלוֹ כֶּף הָיָה. וּכְיִזְוֹן
שֶׁנִּבְנְהָ הַמְשָׁפָן, לֹא הָיָה צָרִיף
יְהוֹשֻׁעַ לְהִיּוֹת שֵׁם, אֲלֵא פְרוּבִים
הָיוּ שֵׁם וְנִמְצְאוּ בְּחִבּוּבֵי זֶה
בְּזֶה, פָּנִים בְּפָנִים כְּנֶעְרִים
בְּשִׂמְחָה. וּכְיִזְוֹן שְׁשׁוּרָה עֲלֶיהֶם,
מִיַּד הַכֹּל בְּשִׂמְחָה וְדִין לֹא נִמְצָא
כָּלֵל.

בְּגִלְלָה זֶה הַקְּבִי"ה, שְׂרֻצוֹנוּ בְּעַם
יִשְׂרָאֵל, רָצָה לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה
לְמַטָּה, לְעוֹרֵר רַחֲמִים וּלְהַעֲבִיר
דִּין שְׁלֵא יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְיִהְיוּ
תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עִמוֹ. וְזָכָאִים הֵם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. כְּתוּב
(שְׁמוּאֵל א' 1) וְהַנֶּעַר שְׁמוּאֵל מִשְׂרַת
וְגו'. כְּתוּב נֶעַר, וְכְתוּב (תְּהִלִּים ט"ז)
וּשְׁמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ, וְלִמְדוֹנוּ,
שְׁקוּל הָיָה מִשֶּׁה פְּנֵגֵד מִשֶּׁה
וְאַהֲרֹן. אִם שְׁקוּל כְּמִשֶּׁה וְאַהֲרֹן,
מִדּוּעַ כְּתוּב נֶעַר, שְׁהָרִי פְּמָה
מִדְּרָגוֹת הֵן, וְלֹא הָיָה מְגִיעַ אֶפְלוֹ
לְמִדְרָגָה קְטָנָה שֶׁל מִשֶּׁה, כֹּל שֶׁפֶן
לְהִיּוֹת שְׁקוּל כְּשִׁנְיָהִם?

אֲלֵא פְסוּק זֶה כֶּף הוּא: (שם) מִשֶּׁה
וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵינוּ, מִשֶּׁה הוּא נְבִיא
נֶאֱמַן עֲלִיּוֹן עַל כָּל שְׂאֵר הַנְּבִיאִים.
אַהֲרֹן בְּכַהֲנֵינוּ, וְהוּא כֶּהֵן עֲלִיּוֹן עַל
כָּל כֶּהֵנֵי הָעוֹלָם. שְׁלֵא הָיָה כֶּהֵן
גְּדוֹל שְׁעוֹלָה בְּמִדְרָגָה עֲלִיּוֹנָה
כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהֲנָה
וּנְבוּאָה, נְבִיא וְכֶהֵן, מִה שְׁלֵא זָכָה
כֶּהֵן אַחֵר. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי זְכָרְיָה
כֶּהֵן וְנְבִיא הָיָה - הַנְּבוּאָה הִיא
הִיְתָה לְשַׁעָה. (עַד כֹּאן מִהַהֲשַׁמּוֹת).

לְשַׁעָתוֹ הוּא הָיָה, שְׁכְּתוּב וְרוּחַ
אֱלֹהִים לְבָשָׂה אֶת זְכָרְיָה. וְאִם
תֹּאמַר, הָרִי יִרְמְיָהוּ שָׁבוּ כְּתוּב
(ירְמִיָּה א') בְּטָרָם אֲצָרָף בְּטָטָן
יְדַעְתִּיךָ, וְהָרִי אַחֲרָיִם - אֲלֵא כֹלָהוּ
לֹא זָכוּ לְנְבוּאָה וְלְכַהֲנָה עֲלִיּוֹנָה

דְּאִיהוּ נֶעַר, וּמִיַּד הָיָה בְּחִידוֹ וְרַעְיוֹ דְּחִדּוֹ
וְיְהוֹשֻׁעַ אֲנַפּוּי דְּסִיְהָרָא בְּכֹלָא בְּכָל רְזִין דִּילֵיה
הָכִי הָיָה, כִּיּוֹן דְּמִשְׁפָּנָא אֲתַבְּנִי, לֹא אִיצְטְרִיף
יְהוֹשֻׁעַ לְמַהְיוּ תַּמָּן, אֲלֵא כְרוּבִים הָיוּ תַּמָּן
וּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּחִבּוּבֵי דָא בְּדָא אֲנַפִּין בְּאַנַּפִּין
כְּרַבִּי בְּחִידוֹ. וּכְיִזְוֹן דְּשְׂאֵרֵי עֲלֵייהוּ, מִיַּד כֹּלָא
בְּחִידוֹ וְדִינָא לֹא אֲשַׁתַּפַּח כָּלֵל.

בְּגִין כֶּף קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְרַעוּתִיה בְּעַמָּא
דִּישְׂרָאֵל בְּעָא לְאַחַזְזָה עוּבְדָא לְתַתָּא,
לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי וּלְאַעֲבָרָא דִינָא דְלֹא יִשְׁלוּט
עֲלֵייהוּ כָּלֵל, וְיִהוּן תְּדִיר בְּחִדּוֹה עִמֵּיהּ. וְזָכָאִין
אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. כְּתִיב (שְׁמוּאֵל
א' 1) וְהַנֶּעַר שְׁמוּאֵל מִשְׂרַת וְגו'. כְּתִיב נֶעַר
וְכְתִיב (תְּהִלִּים ט"ז) וּשְׁמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ, וְתִנְיִן
שְׁקוּל הָיָה שְׁמוּאֵל כְּפְנֵגֵד מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן. אִי
שְׁקוּל אִיהוּ כְּמִשֶּׁה וְאַהֲרֹן אֲמָאִי כְּתִיב נֶעַר,
דְּהָא בְּכַמָּה דְרָגִין אִינוּן לֹא הָיָה מְטִי אֶפְלוֹ
לְדְרָגָא זְעִירָא דְמִשֶּׁה, כֹּל שֶׁפֶן לְמַהְיוּ שְׁקוּל
כְּתַרְוִייהוּ.

אֲלֵא הָאִי קָרָא הָכִי הוּא, (תְּהִלִּים ט"ז) מִשֶּׁה
וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵינוּ. מִשֶּׁה אִיהוּ נְבִיאָה
מְהִימְנָא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי, אַהֲרֹן
בְּכַהֲנֵינוּ, וְאִיהוּ כְּהֵנָא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאֵר כְּהֵנֵי
עֲלָמָא. דְלֹא הָיָה כְּהֵנָא רַבָּא דְסָלִיק בְּדְרָגָא
עֲלָאָה כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהֲנָה וּנְבוּאָה,
נְבִיא וְכֶהֵן, מִה דְלֹא זָכָה כְּהֵנָא אַחֲרָא. וְאִי
תִּימָא הָא זְכָרְיָה כֶּהֵן וְנְבִיא הָיָה, הִיא נְבוּאָה
לְשַׁעָתָא הוּוֹת וְכוּ'. (עַד כֹּאן מִהַהֲשַׁמּוֹת).

לְשַׁעָתָא הָיָה, דְכְּתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' כד) וְרוּחַ
אֱלֹהִים לְבָשָׂה אֶת זְכָרְיָה. וְאִם
תֹּאמַר, הָא יִרְמְיָהוּ, דְכְּתִיב בֵּיה, (ירְמִיָּה א') בְּטָרָם
אֲצָרָף בְּטָטָן יְדַעְתִּיךָ. וְהָא אַחֲרָיִם. אֲלֵא כֹלָהוּ
לֹא זָכוּ לְנְבוּאָה וְלְכַהֲנָה עֲלָאָה כְּאַהֲרֹן, דְּהָא

כמו אהרן, שהרי אהרן זכה
בנבואה עליונה על כל שאר
הכהנים. זכה בכהנה על כלם.
משה זכה בנבואה, ושמש בכהנה
עליונה. שמואל זכה בשתייהן.
מה משה היה קורא והקדוש ברוך
הוא משיב לו מיד - אף בשמואל
כתוב (שמואל א יב) הלא קציר חטים
היום אקרא אל ה' ויתן קלות וגו'.
אבל לא עלה לדרגה עליונה
כמשה. מה אהרן היה משמש
בכהנה אצל הקדוש ברוך הוא -
אף שמואל היה משמש לפני
הקדוש ברוך הוא, אבל לא עלה
בשמוש עליון כמו אהרן.

והדבר כך הוא: שלשה הם שהיו
נביאים נאמנים ושמשו בכהנה.
אחד משה, ואחד אהרן, ואחד
שמואל. ואם תאמר ששמואל לא
המשיך (שמש) בכהנה, אלא אחר
היה שמש בכהנה, ומיהו?
ירמיהו - לא כך! שהרי כתוב
(ירמיהו א) מן הכהנים אשר בענתות.
מן הכהנים היה, אבל לא שמש.
ושמואל שמש בימי עלי, ומשה
פעם אחת כל אותם שבעת ימי
המלוואים.

שמואל זכה לנער, שכתוב
(שמואל א א) והנער נער. (שם ב)
ושמואל משרת. ומשום שעומד
בדרגה הזו, ודאי שהוא כמו משה
ואהרן. מי שנוטל את הנער הזה
וזכה בו, זוכה באותן דרגות
עליונות שעמדו בהם משה
ואהרן.

הברוכים הם זהב, כמו שבארנו,
משום שיוצאים מצד הזהב, ולא
מערב בהם כסף ולא גון אחר,
וזהו גון זהב ירקרק. במשפך
מתערבים הגונים זהב וכסף
ללכת כאחד, להיות סוד
שקמעלה כאחד. עוד נחשת
להיות עם, וללכת בין כל
הצדדים, שתמצא שלמות בכל

אהרן זכה בנבואה עלאה, על כל שאר כהני.
זכה בכהונה על כלהו.

משה זכה בנבואה, ושמש בכהונה עלאה.
שמואל זכה בתרווייהו. מה משה היה
קרי, וקודשא בריך הוא אתיב ליה מיד. אוף
שמואל פתיב ביה, (שמואל א יב) הלא קציר חטים
היום אקרא אל יי' ויתן קולות וגו'. אבל לא
סליק לדרגא עלאה כמשה. מה אהרן היה
משמש בכהונה גבי קדשא בריך הוא, אוף
שמואל היה משמש קמי קדשא בריך הוא,
אבל לא סליק בשמושא עלאה פאהרן.

ומה הכי הוא. תלתא אינון דהוו נביאי
מהימני, ושמשו בכהונה. חד משה,
וחד אהרן, וחד שמואל. ואי תימא שמואל
לא משיך (א"א שמש) בכהונה, אלא אחרא היה
דשמש בכהונה, ומנו (דף קמ"ח ע"ב) ירמיהו. לאו
הכי, דהא פתיב, (ירמיהו א) מן הכהנים אשר
בענתות. מן הכהנים היה, אבל לא שמש.
ושמואל ביומי דעלי שמש. ומשה שמש
זמנא חדא, כל אינון שבעת ימי מלוואים.

שמואל זכה לנער, דכתיב, (שמואל א א) והנער
נער. (שמואל א ב) ושמואל משרת. ובגין
דקיימא בהאי דרגא, ודאי איהו כמשה
ואהרן. מאן דנטיל להאי נער, וזכי ביה, זכי
באינון דרגין עלאין, דקיימין בהו משה
ואהרן.

ברוכים אינון זהב, כמה דאוקמוה, בגין
דנפקי מסטרא דזהב, ולא אתערב
בהו כסף, ולא גון אחרא, ודא איהו
גון זהב ירקרק. במשפך מתערבין גוונין,
זהב וכסף למיהו פחדא, למהוי רזא
דלעילא פחד. תו נחשת למיהו בהדייהו,
ולמיזל ביניהו כל סטרין, לאשתכחא שלימו

כְּאֶחָד, שְׁכַתּוּב זֶהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.
דְּבַר אַחַר זֶהָב וְכֶסֶף - זֶה שְׁחֹזֵר
לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזֶהָב, וְהַכֹּל כְּלוּל
יַחַד וּבְמִקּוּם אֶחָד. בְּשֵׁלֶשׁ צוּרוֹת
חֹזֵר: כְּאֲשֶׁר צָרִיף לְשִׁמְחָה וְלֹא
לְדִין - זֶהָב. כְּאֲשֶׁר צָרִיף לְרַחֲמִים
- כֶּסֶף. כְּאֲשֶׁר צָרִיף תַּקְּףָה הַדִּין -
נְחֹשֶׁת.

וְעַל זֶה הַסְּתַפְּל מִשֶּׁה בַּמַּעֲשֵׂה שֶׁל
נְחֹשֶׁת הַנְּחֹשֶׁת, שְׁכַתּוּב וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה
נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת, וְהִיָּה יוֹדֵעַ הַמִּקּוּם
שֶׁל הַתּוֹף הַזֶּהָב בְּאוֹתָהּ נְחֹשֶׁת,
מִשׁוּם שֶׁנְּחֹשֶׁת הוּא כְּלִשׁוֹנוֹ,
וּמִקּוּמוֹ הִיָּה יוֹדֵעַ. שֶׁהָרִי הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ אֲלֵא עֲשֵׂה
לְךָ שֶׁרֶף, וְהוּא בָּא וַעֲשֵׂה נְחֹשֶׁת
נְחֹשֶׁת, שְׁכַתּוּב וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה נְחֹשֶׁת
נְחֹשֶׁת. מָה הַטַּעַם?

אֲרָא מִקּוּם הִיָּה יוֹדֵעַ, וְעַקֵּר הַדְּבַר
הִיָּה, שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוּב
וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחֹשֶׁתִּים
הַשֶּׁרָפִים, וְכַתּוּב נְחֹשֶׁת שֶׁרֶף.
עַקֵּרָם הוּא נְחֹשֶׁת. וּמִשׁוּם שֶׁמִּשֶּׁה
הִיָּה יוֹדֵעַ אֶת הַעֵקֶר וְהַשֶּׁרֶשׁ
וְהִיסוּד מְאוּתוֹ מִקּוּם, עֲשֵׂה נְחֹשֶׁת
וְהַסְּתַמְּךָ עָלָיו. מָה הַטַּעַם? כִּי
יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּלִשׁוֹנָם, שְׁכַתּוּב
וַיִּדְבֹּר הָעַם בְּאַלְהִים וּבְמִשֶּׁה, וְעַל
זֶה וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחֹשֶׁתִּים
הַשֶּׁרָפִים.

וּבְמִשֶּׁה לֹא הִלֵּךְ אֲלֵא אַחַר הַעֵקֶר
וַעֲשֵׂה נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת בְּאוֹתוֹ גִּזָּן
שֶׁצָּרִיף לוֹ, שֶׁהָרִי מִקּוּמוֹ הוּא
נְחֹשֶׁת, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
אָמַר לוֹ מִמָּה יַעֲשֵׂה, וּמִשֶּׁה
הַתְּבוּנָה וַעֲשֵׂה אוֹתוֹ מִנְחֹשֶׁת כְּפִי
שֶׁצָּרִיף לְמִקּוּמוֹ. מִנֵּיִן לָנוּ?
שְׁכַתּוּב וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת
וַיִּשְׁמָהוּ עַל הַנֶּסֶם. מָה זֶה עַל הַנֶּסֶם?
עַל אוֹתוֹ רָשָׁם שֶׁהוּא לְמַעֲלָה.

וְהָרִי שָׁנִינּוּ, בְּכֹל מִקּוּם הַנְּחֹשֶׁת הַזֶּה
הוֹלֵךְ אַחַר סוּד שֶׁל אֵשֶׁת חֵיל,

בְּכֹלֵא כְּחָדָא, דְּכְתִיב זֶהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.
דְּבַר אַחַר זֶהָב וְכֶסֶף. זֶהָב דְּאַתְהֵדֵר לְכֶסֶף,
וְכֶסֶף לְזֶהָב, וְכֹלֵא אַתְּפִלִּיל כְּחָדָא,
וּבְדוּכְתָא חָדָא. בְּתֵלֵת גְּוּוֹנִין אַתְהֵדֵר, כַּד
אַצְטְרִיף לְחֻדְוֹתָא וְלֹא דִינָא, זֶהָב. כַּד
אַצְטְרִיף לְרַחֲמִי, כֶּסֶף. כַּד אַצְטְרִיף תַּקְּפָא
דְּדִינָא, נְחֹשֶׁת.

וְעַל דָּא אֶסְתַּפְּל מִשֶּׁה, בְּעוּבְדָא דְנְחֹשֶׁת
הַנְּחֹשֶׁת, דְּכְתִיב (בַּמְדַּבֵּר כ"א) וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה
נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת, וְהוּוּה יוֹדֵעַ אֶתְר דְּהַתּוּכָא דְזֶהָב
בְּהוּוּה נְחֹשֶׁת, בְּגִין דְנְחֹשֶׁת כְּלִישְׁנָא דִילִיָּה
הוּוּה, וְאַתְרִיָּה הוּוּה יוֹדֵעַ. דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּוּה
לֹא אָמַר לִיָּה אֲלֵא עֲשֵׂה לְךָ שֶׁרֶף, וְאִיָּהוּ אֶתָּא
וְעַבְד נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה נְחֹשֶׁת
נְחֹשֶׁת. מָאִי טַעְמָא.

אֲרָא אֶתְר הוּוּה יוֹדֵעַ, וְעַקֵּרָא דְמִלְתָּא הוּוּה, דְּהָא
בְּקַדְמִיתָא כְתִיב, (בַּמְדַּבֵּר כ"א) וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם
אֶת הַנְּחֹשֶׁתִּים הַשֶּׁרָפִים, וְכְתִיב (דְּבָרִים ח) נְחֹשֶׁת
שֶׁרֶף. עַקֵּרָא דְלֵהוֹן נְחֹשֶׁת אִיָּהוּ. וּבְגִין דְמִשֶּׁה
הוּוּה יוֹדֵעַ עַקֵּרָא וְשֶׁרֶשָׁא וַיִּסּוּדָא מֵהוּוּה אֶתְר,
עַבְד נְחֹשֶׁת וְאַסְתַּמְיָה עָלִיָּה. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין
דִּישְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּלִישְׁנָהוֹן, דְּכְתִיב (בַּמְדַּבֵּר כ"א)
וַיִּדְבֹּר הָעַם בְּאַלְהִים וּבְמִשֶּׁה, וְעַל דָּא וַיִּשְׁלַח
יי' בְּעַם אֶת הַנְּחֹשֶׁתִּים הַשֶּׁרָפִים.

וּבְמִשֶּׁה לֹא אֲזַל אֲלֵא בְּתַר עַקֵּרָא, וְעַבְד נְחֹשֶׁת
נְחֹשֶׁת, בְּהוּוּה גְּוּוֹנָא דְאַצְטְרִיף לִיָּה,
דְּהָא אַתְרִיָּה נְחֹשֶׁת אִיָּהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּוּה
לֹא אָמַר לִיָּה מִמָּה יתְעַבֵּיד, וּמִשֶּׁה אֶסְתַּפְּל
וְעַבְד לִיָּה מִנְחֹשֶׁת, כְּמָה דְאַצְטְרִיף לְאַתְרִיָּה.
מִנְלָן. דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה נְחֹשֶׁת נְחֹשֶׁת וַיִּשְׁמָהוּ
עַל הַנֶּסֶם. מָאִי עַל הַנֶּסֶם. עַל הַהוּוּה רְשִׁימוֹ דְאִיָּהוּ
לְעִילָא.

וְהָא תְּנִינָן, בְּכֹל אֶתְר הָאִי נְחֹשֶׁת אֲזַל בְּתַר רְזָא דְאַשְׁתִּי אֵשֶׁת

וְצָרִיכָה אֶשֶׁת זְנוּנִים לְתַקֵּן עֲצָמָה כְּמוֹ שְׁלֵה, וְלֹא יִכְלֶה. הַרְשֵׁם וְהָאוֹת שֶׁל אֶשֶׁת חֵיל הוּא הָאוֹת ה', וְכִף רְאוּי לָהּ. הַרְשֵׁם הַהוּא שֶׁל אֶשֶׁת זְנוּנִים וְהָאוֹת שְׁלֵה הוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ גִּוֵן (שְׁצָרִיף), וְלֹא הִתְתַּקֵּן לְהַיּוֹת כֶּף, וְהָאוֹת שְׁלֵה ק'. הָאוֹת שְׁלֵה הִתְתַּקְּנָה בְּתַקְוֵן שֶׁל הָאוֹת ה', (אוֹת ק' בְּאוֹתוֹ גִּוֵן שֶׁל ה', וְלֹא נִתְקַנָּה לְהַיּוֹת כֶּף, הָאוֹת שְׁלֵה נִתְקַנָּה בְּתַקְוֵן שֶׁל הָאוֹת ה') כְּמוֹ קוֹף אֶצֶל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ אַחֵר בְּנֵי אָדָם וְלֹא נִתְקַן לְעִשׂוֹת כֶּף. כְּמוֹ כֵן עָשָׂה מִשָּׂה אֶת אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ עַל אוֹתוֹ רֶשֶׁם שְׂרָאוּי לוֹ, וְתַמִּיד מִתְקַן לְהַרְע, וְעַלְיו חֲטָא אָדָם וּגְרַשׁ מִגֵּן עֵדֶן, שִׁיְהִיָּה מְקוּם דִּיּוּרוֹ כְּמוֹ הַדִּיּוּר שֶׁלְמַעֲלָה.

בְּתוֹב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ אוֹר נִגְנָז וְהַזְדַּמֵּן לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה, שֶׁכְּתוּב (תהלים צ) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק, לְצַדִּיק וְדָאֵי סְתָם. וְאוֹתוֹ הָאוֹר לֹא שָׁמַשׁ בְּעוֹלָם פְּרֻט לְיוֹם הַרְאֵשׁוֹן, וְאַחַר כֶּף נִגְנָז וְלֹא שָׁמַשׁ יוֹתֵר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֲלֵמְלָא נִגְנָז מִכָּל וְכָל, לֹא עוֹמֵד הָעוֹלָם אֲפִלוּ רְגַע אֶחָד, אֲלֵא נִגְנָז וְנִזְרַע כְּזֶרַע הַזֶּה שֶׁעוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת וְזִרְעִים וּפְרוֹת, וּמִמֶּנּוּ הִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. וְאִין לֶךְ יוֹם שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם וּמִקַּיֵּם הַכֹּל שֶׁבּוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זֵן אֶת הָעוֹלָם. וּבְכָל מְקוּם שֶׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה בְּלִילָה, חוֹט אֶחָד יוֹצֵא מֵאוֹתוֹ אוֹר גְּנוּז וְנִמְשָׁף עַל אוֹתָם שֶׁעוֹסְקִים בָּהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עַמִּי. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. בְּיוֹם שֶׁהוֹקֵם הַמֶּשֶׁכֶּן לְמַטָּה, מֵהַ כְּתוּב? (שמות ז) וְלֹא יְכַל מִשָּׂה לְבָא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד פִּי שְׁכֵן עַלְיו הָעֵנָן. מֵהַ זֶה הָעֵנָן?

הָוָה (נ"א עמודא דעננא) מֵהָהוּא

זְנוּנִים לְאֶתְתַּקְנָא גְרַמָּה כְּגוֹוֵנָא דִּילָהּ, וְלֹא יְכִילֵת. אֶשֶׁת חֵיל, הַהוּא רְשִׁימוּ וְאֶת דִּילָהּ, אִיהוּ אֶת ה', וְהָכִי אֶתְחַזִּי לָהּ. אֶשֶׁת זְנוּנִים הַהוּא רְשִׁימָא וְאֶת דִּילָהּ אִיהוּ כְּהָהוּא גְוֵוֵנָא (נ"א דְאֶצְטְרִיף), וְלֹא אֶתְתַּקֵּן לְמַהוּי הָכִי, וְאֶת דִּילָהּ ק', אֶת דִּילָהּ אֶתְתַּקְנָא בְּתַקְוֵנָא דְאֶת ה', (ס"א אֶת ק' כְּהָהוּא גְוֵוֵנָא דִּה' וְלֹא אֶתְתַּקְנָא לְמַהוּי הָכִי אֶת דִּילָהּ אֶתְתַּקְנָא בְּתַקְוֵנָא דְאֶת ה') כְּגוֹוֵנָא דְקוֹפָא אֶצֶל בְּנֵי נָשָׂא, דְאֶזְלָא בְּתֵר בְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא אֶתְתַּקֵּן לְמַעַבְדַּד הָכִי. כְּגוֹוֵנָא דָּא עֵבַד מִשָּׂה הַהוּא נְחָשׁ, עַל הַהוּא רְשִׁימוּ דְאֶתְחַזִּי לָיָהּ, וְתַדִּיר אֶתְתַּקֵּן לְאַבְאָשָׂא, וְעַלְיָה חֵב אָדָם, וְאֶתְתַּרְךָ מִגְּנֵתָא דְעֵדֶן, דִּיהוּה אֶתֵר דִּיּוּרִיָּה כְּגוֹוֵנָא דִּיּוּרָא דִּלְעִילָא.

בְּתוֹב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַהוּא אוֹר אֶתְגְּנִיז וְאִיהוּ אֶזְדַּמֵּן לְגַבִּי צַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאֶתִּי. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכְּתוּב, (תהלים צ) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק. לְצַדִּיק וְדָאֵי סְתָם. וְהָהוּא אוֹר לֹא שָׁמַשׁ בְּעֵלְמָא, בְּרַ יוֹמָא קְדַמָּא. וְלְבַתֵּר אֶתְגְּנִיז, וְלֹא שָׁמַשׁ יוֹתֵר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֲלֵמְלָא אֶתְגְּנִיז מִכָּל (דף קמ"ט ט"ו) וְכָל, לֹא קָאִים עֵלְמָא אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא, אֲלֵא אֶתְגְּנִיז וְאֶזְדַּרַע כְּהָאֵי זָרַעָא דְעַבִּיד תוֹלְדִין וְזִרְעִין וְאִיבִין, וּמִנִּיהּ אֶתְקַיֵּים עֵלְמָא. וְלִית לֶךְ יוֹמָא, דִּלֹּא נִפְיָק מִנִּיהּ בְּעֵלְמָא, וּמִקַּיֵּים כֹּלָא דְבִיָּה זֵן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא. וּבְכָל אֶתֵר דִּלְעָאן בְּאוּרִייתָא בְּלִילָא, חֵד חוֹטָא נִפְיָק מֵהָהוּא אוֹר גְּנִיז, וְאֶתְמַשִּׁיף עַל אִינוֹן דִּלְעָאן בָּהּ, הָדָא הוּא דְכְּתוּב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֶסֶדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עַמִּי. וְהָא אוּקְיָמָנָא. יוֹמָא דְאֶתְקָם מִשְׁפָּנָא לְתַתָּא, מֵהַ כְּתוּב (שמות ז) וְלֹא יְכַל מִשָּׂה לְבָא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד פִּי שְׁכֵן עַלְיו הָעֵנָן. מֵאֵי הָעֵנָן. חֵד חוֹטָא

סֹטְרָא דְאֹר קְדָמָא, דְנָפֵק בְּחֻדָּה בְּכֹלָא
 (דְּכֹלָה), כְּד עָאלַת לְמִשְׁפָּנָא דְלִתְתָּא. וּמַהֲהוּא
 יוֹמָא (קְדָמָא). לָא אֲתַגְלִי, אֲבָל שְׁמוּשָׁא קָא
 מִשְׁמַשׁ בְּעֵלְמָא, וְאִיהוּ מְחַדֵּשׁ בְּכֹל יוֹמָא
 עוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית.

חוט אֶחָד הִיָּה (עמוד הענין) מֵאוֹתוֹ
 צֵד שֶׁל הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁיֵּצֵא
 בְּשִׁמְחָה בְּפֶל (שֶׁל הַבַּל) כְּשֶׁנֶּכְנַס
 לְמִשְׁכַּן שְׁלֵמָטָה, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם
 (רֵאשׁוֹן) לֹא נִגְלָה, אֲבָל שְׁמוֹשׁ
 מִשְׁמַשׁ בְּעוֹלָם, וְהוּא מְחַדֵּשׁ בְּכֹל
 יוֹם מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה לְעֵי בְּאוּרֵייתָא, וְהוּוּ עֲמִיָּה רַבִּי
 יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא
 חֲמִינָן דְּעוֹבְדָא דְּמִשְׁפָּנָא, כְּגוּוֹנָא דְּעוֹבְדָא
 דְּשָׁמַיִם וְאַרְצָן, וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא בְּרִזִין
 דְּלַהוֹן זַעִירוּ, דְּלֹא יָכִיל בְּר נֶשׁ לְמִיכַל
 בְּפוּמִיָּה, וְלִמְיֵשׁט יְדִיָּה לְגוּ פוּמִיָּה וְלִמְבַלְע.

רַבִּי יוֹסִי הִיָּה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ
 עִמּוֹ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, הָרִי רֵאִינוּ שְׁמַעֲשֵׂה
 הַמִּשְׁכָּן הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂה שְׁמַיִם
 וְאַרְצָן, וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבַרְיִים
 בְּסוּדוֹת שְׁלָהֶם מַעַט, שְׁלֹא יָכוֹל
 אִישׁ לְאַכֵּל בְּפִיו וְלַהוֹשִׁיט יָדוֹ
 לַתּוֹף פִּיּוֹ וְלִבְלַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְלִיץ אֲלִיָּן נִסְלַק לֹוֹן לְגוּ (נ"א
 לְנִבְיָה) בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ מְתַקֵּן
 תְּבַשְׂלִין מְתִיקִין, כְּמָה דְּאֲתַקִּין לֹוֹן עֲתִיקָא
 קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיהוּ אֲתַקִּין
 תְּבַשְׂלִין, דְּלִית בְּהוּ אֲתַר, לְמִיתִי אֲחַרָא,
 לְמִשְׁדֵּי בְּהוּ מְלַחָא. וְתוּ, דְּיָכִיל בְּר נֶשׁ לְמִיכַל
 וְלִמְשַׁתִּי וְלֹא שְׁלָמָא כְּרִסוּי מְכַל עֲדוּנִין
 דְּעֵלְמָא וְלֹא שְׁתַּאֲרָא, וּבִיָּה יִתְקַיֵּים, (מַלְכִים ב ד)
 וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּזְתִּירוּ כְּדָבָר יְיָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּבָרִים אֵלוּ נַעֲלָה
 אוֹתָם לַתּוֹף (אֲצִלוּ) הַמְּנוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא מְתַקֵּן תְּבַשְׂלִים
 מְתוּקִים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּקִינִים הַעֲתִיקִים
 הַקְּדוּשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, וְהוּא
 מְתַקֵּן תְּבַשְׂלִים, שְׁאִין בְּהָ מְקוּם
 שֵׁיבָא אַחַר וַיִּשְׁפֹּךְ בְּהֶם מֶלַח.
 וְעוֹד, שֶׁיָּכוֹל אָדָם לְאַכֵּל וְלִשְׁתּוֹת
 וְלַהֲשִׁילִים כְּרִסוּ מְכַל עֲדוּנֵי
 הָעוֹלָם וְלַהֲשִׁאר, וּבּוֹ יִתְקַיֵּים
 (מַלְכִים-ב ד) וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֹּאכְלוּ
 וַיִּזְתִּירוּ כְּדָבָר ה'.

פְּתַח וְאָמַר, (מַלְכִים א ה) וַיְיָ, נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה
 כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין
 שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. הָאִי קָרָא הָא
 אֲתַמַּר בְּכַמָּה דּוּכְתִי. אֲבָל וַיְיָ, אֲסַתְּפְמוּתָא
 דְּלַעֲיָלָא וְתַתָּא כַּחְדָּא. וַיְיָ אִיהוּ וּבִי דִינִיָּה. נָתַן
 חֲכָמָה, נָתַן: כְּמָאן דְּיָהִיב נְבֻזְפָּזָא וּמִתְנָה
 לְרַחֲמִיָּה. כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ, שְׁלִימוּ דְּחֲכָמָתָא,
 בְּעוֹתְרָא, וּבְשָׁלֵם, וּבְשִׁלְטָנוּ, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב
 כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, (שִׁם-א ה) וַיְיָ נָתַן
 חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי
 שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה
 וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. פְּסוּק זֶה
 הָרִי נֹאמַר בְּכַמָּה מְקוּמוֹת. אֲבָל
 וַיְיָ - הַסְּפָמָה שְׁלֵמָעֵלָה וּמִטָּה
 כַּאֲחֵד. וַיְיָ - הוּא וּבִית דִּינּוּ. נָתַן
 חֲכָמָה - נָתַן, כְּמוֹ שְׁנוֹתֵן דּוֹרוֹן
 וּמִתְנּוֹת לְאַהֲבּוֹ. כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ
 - שְׁלֵמוֹת הַחֲכָמָה, בְּעֵשֶׂר,
 וּבְשָׁלוֹם וּבְשִׁלְטוֹן. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
 כַּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ.

וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מְאִי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּהוּוּ יְדַעֵי דָא לְדָא, סְתִימוּ דְּמְלִיץ
 דְּהוּוּ אֲמַרִי, וּבְגִי נֶשׂא אֲחַרְנִין לָא הוּוּ יְדַעֵי
 לְאֲסַתְּפָלָא וְלִמְנַדַּע בְּהוּ כָּלֵל, וּבְגִינִיָּהוּ,

וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה,
 מָה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ מְפִירִים זֶה עִם
 זֶה אֶת סֵתֵר הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ
 אוֹמְרִים, וּבְגִי אָדָם אֲחֵרִים לֹא הָיוּ
 יוֹדְעִים לְהַתְּבוּנָן וְלַדַּעַת בְּהֶם

לוח זוהר ש"ס דף היומי מִסְכֵּת פְּתוּבוֹת

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד מז-מח	כתובות דף עו	ח"ג תקצא-תקצב	כתובות דף לט	ח"ג תקיז-תקיח	כתובות דף ב
ח"ד מט-נ	כתובות דף עז	ח"ג תקצג-תקצד	כתובות דף מ	ח"ג תקיט-תקכ	כתובות דף ג
ח"ד נא-נב	כתובות דף עח	ח"ג תקצה-תקצו	כתובות דף מא	ח"ג תקכא-תקכב	כתובות דף ד
ח"ד נג-נד	כתובות דף עט	ח"ג תקצז-תקצח	כתובות דף מב	ח"ג תקכג-תקכד	כתובות דף ה
ח"ד נה-נו	כתובות דף פ	ח"ג תקצט-תר	כתובות דף מג	ח"ג תקכה-תקכו	כתובות דף ו
ח"ד נז-נח	כתובות דף פא	ח"ג תרא-תרב	כתובות דף מד	ח"ג תקכז-תקכח	כתובות דף ז
ח"ד נט-ס	כתובות דף פב	ח"ג תרג-תרד	כתובות דף מה	ח"ג תקטט-תקל	כתובות דף ח
ח"ד סא-סב	כתובות דף פג	ח"ג תרה-תרו	כתובות דף מו	ח"ג תקלא-תקלב	כתובות דף ט
ח"ד סג-סד	כתובות דף פד	ח"ג תרז-תרח	כתובות דף מז	ח"ג תקלג-תקלד	כתובות דף י
ח"ד סה-סו	כתובות דף פה	ח"ג תרט-תרי	כתובות דף מח	ח"ג תקלה-תקלו	כתובות דף יא
ח"ד סז-סח	כתובות דף פו	ח"ג תריא-תריב	כתובות דף מט	ח"ג תקלז-תקלח	כתובות דף יב
ח"ד סט-ע	כתובות דף פז	ח"ג תריג-תריד	כתובות דף נ	ח"ג תקלט-תקמ	כתובות דף יג
ח"ד עא-עב	כתובות דף פח	ח"ג תרטו-תרטז	כתובות דף נא	ח"ג תקמא-תקמב	כתובות דף יד
ח"ד עג-עד	כתובות דף פט	ח"ג תריז-תריח	כתובות דף נב	ח"ג תקמג-תקמד	כתובות דף טו
ח"ד עה-עו	כתובות דף צ	ח"ד א-ב	כתובות דף נג	ח"ג תקמה-תקמו	כתובות דף טז
ח"ד עז-עח	כתובות דף צא	ח"ד ג-ד	כתובות דף נד	ח"ג תקמז-תקמח	כתובות דף יז
ח"ד עט-פ	כתובות דף צב	ח"ד ה-ו	כתובות דף נה	ח"ג תקמט-תקנ	כתובות דף יח
ח"ד פא-פב	כתובות דף צג	ח"ד ז-ח	כתובות דף נו	ח"ג תקנא-תקנב	כתובות דף יט
ח"ד פג-פד	כתובות דף צד	ח"ד ט-י	כתובות דף נז	ח"ג תקנג-תקנד	כתובות דף כ
ח"ד פה-פו	כתובות דף צה	ח"ד יא-יב	כתובות דף נח	ח"ג תקנה-תקנו	כתובות דף כא
ח"ד פז-פח	כתובות דף צו	ח"ד יג-יד	כתובות דף נט	ח"ג תקנז-תקנח	כתובות דף כב
ח"ד פט-צ	כתובות דף צז	ח"ד טו-טז	כתובות דף ס	ח"ג תקנט-תקס	כתובות דף כג
ח"ד צא-צב	כתובות דף צח	ח"ד יז-יח	כתובות דף סא	ח"ג תקסא-תקסב	כתובות דף כד
ח"ד צג-צד	כתובות דף צט	ח"ד יט-כ	כתובות דף סב	ח"ג תקסג-תקסד	כתובות דף כה
ח"ד צה-צו	כתובות דף ק	ח"ד כא-כב	כתובות דף סג	ח"ג תקסה-תקסו	כתובות דף כו
ח"ד צז-צח	כתובות דף קא	ח"ד כג-כד	כתובות דף סד	ח"ג תקסז-תקסח	כתובות דף כז
ח"ד צט-ק	כתובות דף קב	ח"ד כה-כו	כתובות דף סה	ח"ג תקסט-תקע	כתובות דף כח
ח"ד קא-קב	כתובות דף קג	ח"ד כז-כח	כתובות דף סו	ח"ג תקעא-תקעב	כתובות דף כט
ח"ד קג-קד	כתובות דף קד	ח"ד כט-ל	כתובות דף סז	ח"ג תקעג-תקעד	כתובות דף ל
ח"ד קה-קו	כתובות דף קה	ח"ד לא-לב	כתובות דף סח	ח"ג תקעה-תקעו	כתובות דף לא
ח"ד קז-קח	כתובות דף קז	ח"ד לג-לד	כתובות דף סט	ח"ג תקעז-תקעח	כתובות דף לב
ח"ד קט-קי	כתובות דף קז	ח"ד לה-לו	כתובות דף ע	ח"ג תקעט-תקפ	כתובות דף לג
ח"ד קיא-קיב	כתובות דף קח	ח"ד לז-לח	כתובות דף עא	ח"ג תקפא-תקפב	כתובות דף לד
ח"ד קיג-קייד	כתובות דף קט	ח"ד לט-מ	כתובות דף עב	ח"ג תקפג-תקפד	כתובות דף לה
ח"ד קטו-קטז	כתובות דף קי	ח"ד מא-מב	כתובות דף עג	ח"ג תקפה-תקפו	כתובות דף לו
ח"ד קיז-קיח	כתובות דף קיא	ח"ד מג-מד	כתובות דף עד	ח"ג תקפז-תקפח	כתובות דף לז
ח"ד קיט-קכ	כתובות דף קיב	ח"ד מה-מו	כתובות דף עה	ח"ג תקפט-תקצ	כתובות דף לח